Şu Yeryüzü Ermeydanı – 2. Cilt

Halil Delice

halildelice.com

Şu Yeryüzü Ermeydanı

TÜRKİYE SON KALE

2. cilt

Korkut Ata'nın "Âhir zamanda hanlık gerü Kayıya dege, kimesne ellerinden almaya, âhir zaman olup kıyâmat kopınça. Bu didügi Osman neslidür" diye Oğuzname'de söylediği ve İbn-i Arabi hazretlerinin işaret eylediği gerçekleşecek miydi? Türkiye; Son Kale, imtihan meydanı yeryüzünde mazlumların tek sığınağı... Hakkın sesi, sahih itikadın, gerçek İslâmiyet'in yaşandığı diyar... Adaletin son temsilcisi, cihan devleti, Osmanlı'nın mirasçısı olacak mıydı?

"Bütün bu suallerin cevabı tarihin tozlu sayfalarındadır" demiş. Her Cumagünü, sabah namazı sonrası... Eyüp Sultan hazretlerinin türbesi önündeki ulu çınarın altında anlatmaya başlamış.

Kâinatın ve insanın yaratılışlarını, yaratılış sebeblerini... Âdem aleyhisselam ile İblis arasında hak-bâtıl diye başlayan ve yeryüzünde devam eden mücadeleyi... Bu mücadelenin; yeryüzünde, her ikisinin taraftarları arasında yeryüzünü hayır-şer meydanı kılınışı şeklinde devamını...

Bu anlatılmaz kavganın Hazret-i Ebû Bekr'e kadar olan kısmını... Oğuz Hanı, Altın Yay ve Gümüş Okları... Anadolu'nun Son Kale olarak işaret edilişini... Bu mücadelede değişmeyen dört kahramanı... Yeryüzünü, Ruhlardan Bir Ruhu, İblis'i ve İnsanoğlunu... Anlatmıştı... Bu anlattıklarını, romanımızın birinci cildinde okumuştunuz.

Ve sonrasını anlatmaya devam etti. Eyüp Sultanhazretlerinin huzurunda, her Cuma sabahı...

[İslâm askerinin yönünü, müjdelenen şehir Konstantiniyye'ye, Oğuz Kağan'ın yurt tutulmasını vasiyet ettiği Anatolia'ya çevirdiği günlerdi...

Hazret-i Ebû Bekr, rahatsızlandı. Eshâb-ı kirâmın ileri gelenlerini toplayıp görüştü. Sonra, Hazret-i Ömer'i halîfe tâyin etti. Hazret-i Osman'ı çağırdı. "Yaz" buyurdu. Önce Besmele yazıldı. Sonra vasiyet edildi.

"Bu Allah'ın Resûlünün sallallahü aleyhi ve sellem halîfesi Ebû Bekr'in dünyâdaki son anının vasiyetidir.

Ömer ibni Hattâb'ı halîfe seçtim. Onu dinleyin, itaat edin! Hilafette hayırlı olanı bulmak için kusur etmedim. Eğer sabır ve adâlet eylerse beni tasdik etmiş olur. Yanılmışsam gaybı ancak Allah bilir. Ben hayrı istedim..."

Vasiyet okununca, Eshâb-ı kirâm; "Kabul ettik ve itâat ettik" dediler.

Hazret-i Ebû Bekir... Başkumandanlığını Hâlid bin Velîd'in yaptığı Ecnâdeyn Savaşı'nın neticesini öğrendikten sonra... Hicri 22 Cemâziyelâhir 13 (23 Ağustos 634) tarihinde... Altmış üç yaşında, her şeyiyle tâbiolduğu sevgilisi Muhammed aleyhisselamın yaşındayken vefat etti. Ermeydanı Yeryüzünde kaldığı günlerde de... O'na uymuş, tam itaatle sevdiğine kavuşmuştu. Sevgi, itaat demek değil miydi?

Vefat için, Konstantiniyyeyolunu açan Ecnadeyn Zaferini mi beklemişti?

O kavuştu şereflerin en güzeline, imtihan meydanı Yeryüzünde kavuşulabilecek derecelerin en yükseğine... Kâinatın yaratılma sebebi Muhammed aleyhisselamın can yoldaşı oldu. O'nun diliyle Sıddîk ismiyle şereflendi. Peygamberler hariç, bir kulun, Yeryüzünde yapabileceğinin en güzelini yaptı. Yeryüzünün hayır meydanı olması için bütün gücüyle gayret etti. Vücudunu tam

manasıyla hayır meydanı eyledi. Her zerresi, Allah dedi. Ermeydanı bedeni, nefsi, ruhu ve diğer latifeleri... Tam manasıyla kulluk, rıza ve muhabbetle şereflendi.

Hazret-i Peygamber'in kabrinin yanına defnedilmesini vasiyet etmişti. Oraya defnedildi. Vefatından sonra da... Âlemlerin serverine can yoldaşı olmaya devam etti.

Hilafeti boyunca, merkezi, kaleyi güçlendirmek için çalıştı. Çünkü merkez, güçlü olmazsa bütün ülke çökerdi.

En büyük hizmetlerinden biri de... Kur'ân-ı kerimi toplatıp, mushaf haline getirmesi oldu.

Peygamber Efendimizin (aleyhisselam), üç görevi vardı (üç K). Ümmetine dinini öğretmek (Kalem), gönüllerine Allah aşkını nakşetmek (Könül) ve onları idare etmek (Kılıç)... 3 K... Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği...

Hazret-i Ebû Bekir, bu üç görevi de en iyi şekilde yerine getirdi. O'nun tam manasıyla râşid halifesi olduğunu gösterdi.

Eshâb-ı kirâm tarafından ona, 'Resûlullah'ın Halife'si dendi. Resûl-i Ekrem'in halefi olması sebebiyle bu ünvâna itiraz etmedi.

Eshabın hepsine göre... Hazret-i Ebû Bekir... Kur'ân-ı kerimi, Resûl-i Ekrem'in söz ve hareketlerini en iyi bilen ve O'nun halifesi olmaya layık en iyi kişiydi.

Peygamber Efendimiz, mübarek kalbindeki feyzi, nuru, eshâbının gönlüne akıtır. Onların nice yüksek derecelere kavuşmalarını, dünyadan kopmalarını, gönüllerinin Allah aşkıyla dolmasını sağlardı.

Eshâb-ı kirâm, Efendimizin vefatıyla birlikte kalplerinin değiştiğini anladılar. Bunun ızdırabını en fazla hissedenlerden biri de Selmân-ı Farisi hazretleriydi... O ki... Arayan ve bu arayışın sonunda dünya ve âhiret nimetlerinin en güzeline, imana, eshâb olma şerefine kavuşandı. Yine aradı, çare peşinde koştu... Efendimizin nurunu almakta karşılaştığı zorluğu aşmak için... O'nun nurunun vefatına rağmen devam ettiğini, hem de artarak

devam ettiğini biliyordu, ama almakta bir sıkıntı vardı. O nuru kuvvetli olarak alabilmenin çaresi neydi?

Aklına Hazret-i Ebû Bekir geldi ve ona koştu. Resûlullah efendimiz Onun hakkında... "Göğsümdeki marifetlerin, bilgilerin hepsini, Ebû Bekr'in göğsüne akıttım" buyurmuştu.

Ve Hazret-i Ebû Bekir... Gönlünde ne varsa Efendimizden aldığı, hepsini Hazret-i Selman'ın gönlüne akıttı. Hazret-i Selman... Gönülden gönüle aktarılan ve gizli zikre dayanan Nübüvvet Yolu'nun, altın silsilenin ikinci halkası oldu.

O Hazret-i Selman ki... Nice yıllar nice memleketler gezerek aramış, hakikati talep etmiş. Hakikate, nimetlerin en güzeline, gerçek aşka kavuşmuştu. Hendek Harbinde... Hendek kazılmasına, hendeğin kazıldığı sırada Efendimizin çetin bir kayaya balyoz ile vurmasına ve bu vuruş sonrası, Konstantiniyye dâhil nice yerlerin fetih müjdesinin verilmesine sebep olmuştu.

Efendimizin vefatından sonra da... O'nun feyzinin, nurunun asıl nakledicisini aramış... Yine kavuşmuştu Hazret-i Ebû Bekr'e ulaşarak... Onun her yönüyle Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemin varisi, halifesi olduğunu fark ederek, ona tâbi olarak...

Hazret-i Ebû Bekr-i Sıddık, tasavvufun bütün yüksek marifetlerine kavuşmuştu. Resûlullah'ın kalbine akıtılan feyzlerin, marifetlerin hepsi Ona da verilmişti. Resûlullah'tan gelen feyzlere, nurlara iki yoldan kavuşuluyordu. Biri nübüvvet yolu, diğeri de vilayet...

Efendimizin vefatından sonra... Nübüvvet yolunun marifetleri, feyzleri, Hazret-i Ebû Bekir vasıtası ile ulaşmaya başlamıştı. Eshâb-ı kirâmın hepsi, Allahü teâlâya nübüvvet yolundan kavuştular. Efendimizin vefatından sonra bu yolun feyiz ve marifetleri Hazret-i Ebû Bekir vasıtasıyla yayılmıştı. O da kendisinden sonra bu nuru yaymayı Hazret-i Selman-ı Farisi hazretlerine devretmişti. Vilayet yolunun nurları ise Hazret-i Ali radıyallahü anh vasıtasıyla yayılıyordu.

Hazret-i Ebû Bekr'in vefat ettiği gün... Hazret-i Ömer Mescid-i Nebevî'de biat aldı. Müminlerin halifesi oldu.

Onun halife oluşuna... İblis ve onun emrindekiler hariç, yeryüzü, bütün canlılar, bütün varlıklar sevindi. Çünkü o... Kâinat için rahmetin tecelli sebebiydi. Ruhlardan Bir Ruh, Hazret-i Ömer'e asker olabilme, onun zamanında yaşayabilme isteğiyle yandı. Onu çok seviyordu.

Âdem aleyhisselama secde etmeyen ve Kıyamet'e kadar hayatta kalma izni alan İblis... Onun halife seçilişiyle çıldırdı. Yeryüzünde en çok korktuğu oydu... Heybetinden yanına yaklaşamıyordu.

O, Ömer-ülFâruk'tu... Ömer, umrandan, imardan geliyordu, hem gönülleri hem de beldeleri imar eden... Fetihle de Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı yapacağından... Hem gönülleri hem de diyarları imar edeceğinden kimsenin şüphesi yoktu. O, Fâruk'tu, hak ile bâtılı ayırt edendi... Efendimiz ve Hazret-i Ebû Bekir zamanında... Hak ile bâtılı birbirinden ayırt ettiği, Onların en büyük yardımcısı olduğu gibi... Kendi halifeliği zamanında aynı işi yapması bekleniyordu.

Bir gün, bir münafık ile bir Yahudi, bir hususta anlaşamamıştı. Yahudi davayı halletmek için, Resûlullah'a, münafık ise Yahudilerin reisine gitmek istedi. Sonunda, Resûlullah'a geldiler. Yahudi o davada haklıydı, onun lehine hüküm verildi. Çıkınca, münafık bu hükme razı olmadı. "Bir de Ömer'e gidelim" dedi. Hazret-i Ömer Yahudilere düşman olduğu için davayı kendisinin kazanacağını sanıyordu. Yahudi, davayı anlattı. Hazret-i Ömer, "Olay bu Yahudi'nin anlattığı gibi midir?"diye sordu. O kişi,"Evet, öyledir. Ama ben o hükme razı olmadım, sen hüküm veresin" dedi.

Hazret-i Ömer; "Siz az bekleyin" dedi. Hemen içeriden kılıcını getirip münafığın boynunu vurdu. "Resûlullah'ın hükmüne razı olmayanın hükmü budur" dedi...

Ermeydanı Yeryüzünde... Hak ile bâtılı ayırma ölçüsünü en vurucu şekilde anlatmıştı.

Resûlullah efendimiz, "Hak ile bâtılı ayırt edici Ömer'dir"buyurdu. Hak ile bâtılı ayıran anlamında ona Faruk lakabını verdi. Bundan sonra Ömer-ül-Faruk/ Hak ile bâtılı ayırandiye bilinmişti.

O, hak ile bâtılı ayırt edip kırkıncı Müslüman olmakla şereflenmiş. Bedenini hak için kale, gönlünü ışık eylemişti. Efendimizi öldürmeye gitmiş, nefsini öldürerek yok etmiş. Ölümde, yok oluşta ebedi saadeti bulmuştu.

Müslüman olması, müminlere rahmet olmuştu. O Müslüman oluncaya kadar İslâm dini açıkça anlatılamıyordu. Kâbe'de Müslümanlardan hiç kimse namaz kılmamış idi. Müslüman olunca, "Yâ Resûlallah haydi Kâbe'ye gidip açıkça namaz kılalım" demiş. Teklifi kabul buyurulup hep birlikte Kâbe'ye yürünmüştü.

Hazret-i Ömer, kendisini Resûlullah'ın ölü veya dirisini getirecek diye bekleyen müşriklere... "Beni bilen bilir, bilmeyen bilsin ki, Hattab oğlu Ömer'im. Karısını dul, çocuklarını yetim bırakmak isteyen, yerinden kıpırdasın" demiş. Hepsi geriye çekilip dağılmış. Müslümanlar, Harem-i şerifte yüksek sesle tekbir getirip, ilk defa meydanda namaz kılmışlardı. Düşman karşısında kılınan namaz... Yeryüzünün, Kâbe'denve Mekke-i mükerremeden hayır meydanıkılınmaya başladığının işareti olmuştu.

Hazret-i Ömer, kendine biat edildikten, halifeliği kabul edildikten hemen sonra... Eshâb-ı kirâma hitap için ayağa kalktı. Herkes büyük bir merak içinde bekliyordu. Yeni halifenin ilk sözleri ne olacaktı, ne diyecekti?

"Ey Resûlün Eshâbı!" sözleriyle başladı. Resûlün eshâbı, bu sözlerle, vuruldular. Omuzlarına kâinatın yük olarak bindiğini hissettiler. O'na eshâb olmak, şereflerin en büyüğü, yüklerin en ağırıydı. O'nun yolunda olmak, O'nun emanetine sahip çıkmak, ne ağır imtihandı. İmtihan meydanı Yeryüzüne gelmişlerdi. İmtihanları bulundukları zaman ve mekân içinde devam ediyordu.

Hazret-i Ömer, şöyle bir soluklandı, gözlerini yumdu. Kimlere niçin hitap ettiğini düşündü. Sözlerini tarttı, kırmamak, en lüzumluyu söylemek ve Hakkın rızasını kazanmak için...

“Arabistân, sizin atlarınıza sadece arpa yetiştirmeye yeter.”

Şaşırdılar, niçin deve demeyip at, demişti, çöl deve demekti. Sözler ok gibi geliyordu.

“Hâlbuki Allahü teâlâ... Muhammed aleyhisselamın ümmetine, Yeryüzünün her tarafında, yer, memleket vereceğini, Habîbine va’d etmişdir. Bu va’dedilen memleketleri zabt ederek, dünyâda ganîmete, âhirette gazâ ve şehitlik rütbesine nâil olmak istiyen erler... Hani nerede? Din uğruna can ve baş fedâ ederek... Vatanlarını bırakıp, Allahü teâlânın kullarını zâlimlerin pençelerinden kurtaracak gâzîler nerede?”

Niçin deve demeyip at dediğini anlamışlardı. Uzun, dönülmeyen seferlere ancak at ile ve atı can yoldaşı bilerek gidilebilirdi. Dönülmez sefer yolları gözüküyordu.

Anlamak, yüklerini daha da fazlalaştırdı, başlarını eğdiler. Yerlerinden kıpırdayamaz hale geldiler.

Orduyla çıkılan sefer vardı, bir de tek başına çıkılan...

Gönülleri fethetmek, hal lisanıyla insanlara İslâmiyet’i sevdirmek, ebedi saadetlerine vesile olmak... Bir başına yollara düşenler içindi, bir daha dönmemek üzere...

Gençlerin ve yetişkinlerin çoğu zaten cephedeydi. Hazret-i Ömer’in sözü... Hem cephedekilere hem de çeşitli haklı sebeplerle geride kalan birkaç genceydi... Ama asıl yaşlılaraydı. Onlara “Döşeğinizde ölümü beklemeyin. Emr-i maruf yaparken, cihat ederken, Allahü teâlânın dinini öğretirken... Şehiden Hakka kavuşun” diyordu.

“Ermeydanı Yeryüzü... Yalnızca kılıçla değil, asıl kalem ve gönülle hayır meydanı yapılır” diyerek... Cennet’te buluşmak üzere sevdiklerine Allaha ısmarladık, yeni diyarları vatan, hayır meydanı eylemek üzere doğdukları diyarlara, vatanlarına elveda, demelerini istiyordu.

Ertesi gün sabahtan itibaren... Nice yaşlılar yollara düştüler, bir

daha dönmemek üzere... Kimi Anatolia'ya, kimi Çin'e, kimi Afrika içlerine doğru... Peygamber Efendimizin mucizesi olarak... Sabahleyin yataklarından, gitmeyi düşündükleri ülkenin lisanını bilerek kalktılar.

Hepsinin gönlünde... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin "Dünyaya söğmeyiniz, bir mü'min için o, ne güzel binektir ki... Onun üzerinde hayra yetişir ve onunla şerden kurtulur"hadis-i şerifi vardı.

Gönüllerden bedene, oradan da Yeryüzüne ulaştığında çok sevindi, ihtiyar Yeryüzü... Bu hadis-i şeriften haberdar olmamış mıydı, yoksa duyup da unutmuş muydu? Bilemedi... Ama kesin bildiği bir şey vardı. Çok sevinmiş, her zerresiyle titremişti... O'nun kendisi hakkında söylediği "Bir mümin için o ne güzel binektir ki onun üzerinde hayra yetişir ve onunla şerden kurtulur"hadis-i şerifini işitmekle... Cinler, sonra da âdemoğlu kendisini mesken tutalı, nice zulme şahit olmuş. Cahillerbu zulümden onu mesul tutmuş ve söğmüşlerdi.

Onlara bir duyurabilseydi... "Ebedi güzelliklere ve ebedi felaketegitmenizde... Ben sizin için bir vasıtayım, sizin için bir imtihan meydanıyım. Allah mübarek kelimesiyle yok olmaktan korunur, var olurum. Bu kelime üzerimde söylenmez olduğunda Kıyamet kopar. Lâ ilâhe illallah diyen için kale olurum. Kur'ân-ı kerim bana inseydi, korkumdan parça parça olurdum. Ben Rabbimin emrine boyun eğmişim. Üzerimdeki her hareketten, her sözden, her nefesten mutlaka etkilenirim, iyi veya kötü şekilde..." derdi...

Hazret-i Ömer'in bu sözleri, dalga dalga yayıldı. Cephedekiler de duydular ve bir daha dönmemeye karar verdiler. Bütün Yeryüzünü hayır meydanı kılıncaya kadar...

Arabistan'daki isyanlar bastırılmış. Sıra Peygamber Efendimizin müjdelediği fetihlerdeydi. Sıra gelmişti... İran'ın, Yemen'in ve Şam'ın köşklerini almaya, Şam'dan Anatolia'ya oradan da Konstantiniyye'ye yol bulmaya... Zalimlerin saraylarını başlarına yıkmaya, müjdelenen asker ve komutan olmaya...

Hazret-i Ömer hilafet makamına geçtikten sonra, uyuyamaz oldu. Omuzlarına ve gönlüne binen yük sebebiyle...

Bütün insanlara İslâmiyet'i ulaştırma, tebeasının maddi-manevi ihtiyaçlarını yerine getirme, adaletle hükmetme, ülke sınırlarında yaşayan canlıların emniyetinisağlama mesuliyeti boynuna dolanmışken... Nasıl uyusundu?

Halife seçildikten bir müddet sonraydı. Kızı Hazret-i Hafsa (Resûlullah'ın hanımı olup, müminlerin annelerindendir), babasını görmeye geldi. Üzerindeki hırkanın on ikiyerinde yama vardı, ikisi ise deridendi. Babasını bu hırka ile görünce mahzun oldu. "Ey gözüm nuru babacığım. Bu hırkayı bir fakire verseniz, kendinize yeni hırka alsanız, olmaz mı?" dedi.

"Kızım, sen Fahr-i âlem hazretlerinin helali idin. Ona bizden yakın idin. Dünyayı hor ve zelil edip, emri altına almıştı. Âhirete teşrif edeceği zaman, bana vasiyet edip, (Yâ Ömer! Kıyamet gününde, benimle ve Ebû Bekir'le buluşmak istersen, yolumuzdan ayrılma) diye buyurdu" dedi. Hırkasını yenilemeyi kabul etmedi. Onun derdi... Üzerindeki elbiselerin yaması değil, emanete Allahü teâlânın razı olduğu şekilde sahip çıkabilme, âhiret hesabını verebilmekti.

Hazret-i Ömer radıyallahü anhdan Cibril Hadîsini... Cebrâil aleyhisselamın, bizzat Peygamber Efendimize sallallahü aleyhi ve sellem, iman, İslâm, ihsan nedir diye sual etmesini... O'nun cevaplarını, o günü anlatmasını istediler.

Gözlerini yumdu. O anı hatırlamak, onu ondan almıştı.

O an, öyle bir andı ki... Kâinatın yaratılış sebebiyle, Allahü teâlânın sevgilisiyle, insanların en üstünüyle... Meleklerin en üstününün yan yana, diz dize geldikleri andı.

Böyle bir an... O ana kadar yaşanmamıştı, ondan sonra da yaşanmayacaktı. Zamanın durduğu, Yeryüzünün, her zerrenin sevinçle coştuğu andı.

Ve anlatmaya başladı.

“O vakit, ay doğar gibi, bir zât yanımıza geldi. Elbisesi çok beyâz, saçları da pek siyâh idi. Üzerinde toz toprak, ter gibi yolculuk alâmetleri görünmüyordu. Resûlullah’ın sallallahü aleyhi ve sellem Eshâbı olan bizlerden hiçbirimiz onu tanımıyorduk. Resûlullah’ın sallallahü aleyhi ve sellem huzûrunda oturdu. Dizlerini, mübarek dizlerine yanaştırdı.

O zât-ı şerîf, ellerini Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimizin mübarek dizleri üzerine koydu. Resûlullah’a sorarak, yâ Resûlallah, bana İslâmiyet’i, Müslümanlığı anlat, dedi.

Efendimiz, (Kelime-i şehadet söylemek, her gün beş vakit namaz kılmak, Ramazan ayında oruç tutmak, zekât vermek ve gücü yeterse Hacca gitmek) buyurdu.

O kimse (Doğru söyledin.) dedikten sonra... (İman ne demektir?) diye sual etti. Biz bu kimsenin hem sorup hem de doğru diye tasdik etmesine hayret ettik.

Resûlullahsallallahü aleyhi ve sellem, (İman, Allah’a ve Meleklere ve Kitaplara ve Peygamberlere ve Kıyametgününe ve hayrın şerrin, Allah’ın takdiri ile olduğuna inanmaktır.) diye cevap verdi.

Efendimiz, (Doğru söyledin. İhsan ne demektir?) sualini, (Allahü teâlâya, Onu görür gibi ibadet etmendir. Sen Onu görmüyor isen de, O seni hep görmektedir) şeklinde cevapladı.”

Bu cevapla, orada hazır olanlar ne tepeden tırnağa titremiştiler. Allahü teâlânın her an kendisini gördüğünün şuurunda olmak... Bu şuurla insan, toprağa karışmadan, aklı başından gitmeden nasıl yaşardı... Bu bilmeye, nasıl dayanırdı...

Hazret-i Ömer radıyallahü anh anlatmaya devam etti.

“Kıyamet günü ne zaman olacaktır sualine Peygamber Efendimiz,

(Bunu, kendisinden sorulan, sorandan daha iyi bilmez) cevabını verdi.

Kıyamet’in alametlerini sordu. Resûlullah da bildirdi. O kimse gittikten sonra... Resûlullah bize dönerek, (Bunları sorup giden, Cebrail aleyhisselam idi. Size dininizi bildirmek için gelmişti)

buyurdu."

Cebrâîl aleyhisselamınEfendimizle diz dizeoturması, edebe uymuyor gibi görünüyor ise de... Bu hâli... Din bilgisi öğrenmek için utanmanın doğru olmadığını, üstada gurur, kibir yakışmıyacağını göstermekteydi.

Allahü teâlânın emirlerini getiren sual etmişti, iman, İslâm ve ihsanın ne olduğunu, Kıyamet alametlerini... Kâinatın yaratılma sebebi son Peygamber aleyhisselam cevaplamış... O'nun, Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı yapma kararlılığındakiikinci halifesi nakletmişti.

İmanın altı, İslâm'ın beş şartı üzerine... Allahü teâlânın her an gördüğü şuuruyla inanma ve yaşama... Ermeydanı Yeryüzünü ve kendi bedeninihayır meydanı yapmak için gayret etme ve ölüm...

İmtihan meydanı Yeryüzünden ayrılma, sınıfı geçmiş veya sınıfta kalmış olarak... Sonra Kıyamet'in kopması, mahşer meydanı, hesap, Sırat Köprüsü, ebedi Cennet veya Cehennem... Kendilerine İslâmiyettebliğ edilmeyenlerin toprak olması... Bunu gören kâfirlerin "Keşke toprak olsaydık" demeleri... İşte, yaradılış, Kâinatın ve içindekilerin var oluş gerçeği...

Hazret-i Ömer, harekete geçti. İlk iş olarak... Hazret-i Ebû Bekir zamanındakaybettikleri yerleri almak için çalışan Sâsânîler'e karşı, eshâb-ı kirâmı, Irak cephesindeki mücahidlere yardıma çağırdı. O SâsânîİmparatorluğU ki ikinci Pers İmparatorluğu'ydu... Dördüncü büyük İran Hanedanlığı tarafından 224 yılında kurulmuştu. Yaklaşık dört yüz yıldır Dünyanın en büyük ve en şaşaalı imparatorluklarındandı ve putperestliğin merkeziydi. Kisralar tarafından idare ediliyordu.

Hazret-i Ömer, Ebû Ubeyd Sekafî'yi bin kişilik bir birliğin başında Irak'a gönderdi.

Bizans İmparatorluğu'na karşı Suriye cephesindeki savaşlara da ara verilmeden devam edilmesini emretti. Ecnâdeyn zaferinden (634) sonra... Fihl Savaşı'nda da MüslümanlarBizans kuvvetlerine

büyük zayiat verdirdiler (23 Ocak 635). Konstantiniyye'nin kapısı Anatolia, kuvvetli darbelerle çalınıyordu.

Mercüssuffer'de yenilip Dımaşk'a sığınan Bizans askerlerini takip ederek şehri kuşattılar.

O Dımaşk (Şam) ki...

Ermeydanı Yeryüzünde, insanoğluna ilk yurt olan... Âdem aleyhisselam tarafından hayır meydanı kılınan diyardı. Kâbe inşa edildikten sonra... Âdem aleyhisselam, Hazret-i Havva ile birlikte Hindistan'a dönmüş... Yaya olarak Hindistan'dan Arabistan'a gelip kırk defâ hac yapmış... Daha sonra da Şam'a yerleşmişti.

Şam'a gelişlerindeki, burayı yurt tutuşlarındaki esrar neydi?

Cennet'ten çıkarıldıktan sonra... Âdem aleyhisselam Hindistan'a, Hazret-i Havva, Arabistan'aindirilmiş. Âdem aleyhisselamın çamurunun yoğrulduğu diyarda birbirlerine kavuşmuşlardı. Bir müddet Kâbe çevresini mesken tuttuktan sonra Hindistan'a geçmişler, buradan da Şam'a...

Ve Şam'da gerçekleşmişti... YERYÜZÜNDEKİ İLK DOĞUM burada meydana gelmiş... İlk doğum sancısı burada çekilmiş. Doğum yapan ilk annenin feryadı, doğan ilk bebeğin ağlaması buradan göklere yükselmiş... Yeryüzüne yayılmış, toprak, su ve havayla buluşmuştu. İlk baba, baba olmanın sevincini bu diyarda yaşamıştı.

Nuh tufanından sonra ilk yerleşim alanları buradaolmuş... Nuh aleyhisselamın oğlu Sam, Şam şehrini kurmuş. İbrahim aleyhisselam burada yaşamıştı.

Kıyamet'e yakın İsa aleyhisselamın, gökten Şam'a ineceği, mahşer meydanının bu bölgeye kurulacağı bildirilmişti.

İşte, böyle bir şehrin önüne İslâm askeri gelmişti. Bu askerler Şam'ı fethedip Efendimiz aleyhisselamın müjdesine kavuşabilecekler miydi?

Ebû Ubeyde bin Cerrah, askerleriyle birlikte Şam surlarının

önündeydi. O Ebû Ubeyde ki, Cennetle müjdelenen on kişiden biriydi. Kervan gelince hutbe okurken Efendimizi terk etmeyen on kişiden biri...

Hazret-i Ömer'le beraber Hazret-i Ebû Bekr'in halife seçilmesini ve bu şekilde eshâbın bölünmemesini sağladı.

UhudSavaşında çok büyük kahramanlık göstermişti. Okçuların, Okçular Tepesi'ndeki yerlerini terk etmesiyle yaşananlara... Peygamber Efendimizin ölümle karşı karşıya kalışına... İslâm nurunun Yeryüzünü terk etmek sınırına gelişine çok yakından şahit olmuş... Tepeyi sanki kendisi terk etmiş gibi üzülmüştü. Okçular Tepesi'nin ve okçuların... Ermeydanı Yeryzünün hayır meydanı kılınışındaki ve hayır meydanı olarak kalmasındaki ehemmiyetini çok iyi anlamıştı.

Şam'ı kucaklayan, şehre girmelerine mâniolan surlara bakarken ve bunları nasıl aşacağını düşünürken... Uhud'u, okçuları, Okçular Tepesi'ni ve bu tepeyi ele geçirerek Müslümanlarıçok zor durumda bırakan Hazret-i Halid BinVelid'i hatırladı.

O ki şimdi öncü kuvvetlerin komutanıydı. Seyfullah (Allah'ın kılıncı) diye nam salmıştı. Başta Mute Harbi olmak üzere girdiği bütün savaşları kazanmış, son derece zor şartlar içinde elde edilmez denilen zaferlere ulaşmıştı.

Bir tarafta Hazret-i Ebû Ubeyde'nin diğer tarafda Hazret-i Halid'in kuvvetleri bekliyordu. Şam'a sığınan Patriklerden birinin bu sırada bir oğlu oldu vebüyük bir ziyafet verdi.

Şam'ı savunanlar yiyip içmiş, vaziyetlerini unutmuşlardı. Bu durumu, Hazret-i Halid, casusları vasıtasıyla öğrendi. O, ne uyur ne uyutulabilir biri idi. Düşmanın yaptığı her şeyi takib ediyordu. Bütün engelleri aşıp Konstantiniyye'yi fethetmek, müjdelenen komutan olmak istiyordu. Önce Şam, sonra Konstantiniyye, diyordu. Şam, Doğu Roma'nın ikinci başşehriydi, ikinci alınınca sıra birinciye gelirdi.

Şam surlarının önünde Konstantiniyyesurlarını nasıl açacağını düşünüyordu. O surların, çok kuvvetli olduğunu, o ana kadar

aşılamadığını işitmişti. Şam surlarına bakarken Konstantiniyye surlarını görüyordu.

Merdiven şeklinde kemendli halatlar hazırlattı. Gece olunca askerlerini hücuma hazırladı. Ka'kâ' bin Amr, Mez'ûr bin Adiy ve emsali kişilerle öne geçti. Askerlerine, "Surların üzerinde tekbir getirdiğimizi duyarsanız siz de yukarı çıkın ve kapıya saldırın" dedi.

Hazret-i Halid ve arkadaşları en yakınlarındaki kapıya yaklaşınca... Ellerindeki kementleri kale burçlarına fırlattılar. Kementlerden biri takılınca Ka'ka' ile Mezür yukarı tırmanıp diğer kemendleri burca taktılar. Burası, şehrin en sağlam kale suruydu, suyu en bol, girişi en zor olan yeriydi. Halid'le beraber olanların hepsi yukarı tırmandı diğerleri kapıya yaklaştı.

Halid bin Velid hazretleri, birkaç kişiyi sur üzerinde bıraktı. Geri kalanların hepsi kale içine, kapıya yakın yere indiler.

Surdakiler "Allahü ekber"diye bağırdılar. Müslümanlar kapıya yüklendi. Pek çoğu iplere koşup surlara çıktı. Efsane komutan Hazret-i Halid kapıya koştu, nöbetçileri öldürdü. Çıkan gürültüyle şehir halkı ayağa kalkmıştı, bir velvele koptu, herkes yerini alıyor ama ne olduğunu anlamıyordu.

Halid bin Velid ve beraberindekiler kale kapısının kilitlerini kırdılar. Kapı ardına kadar açıldı. Aşılan yalnızca kale surları, açılan yalnızca kale kapısı mıydı? Aşılan, insanların ebedi saadetten haberdar olmasına mâniolan surlar, açılan, ebedi güzelliklere giden yolu kapayan kapılardı. Açılan, Konstantiniyye'ye giden yolun kapısıydı.

Hazret-i Halid'in ordusu harb yolu ile şehre girmiş oldu. Şamlılar, Müslümanlaronları sulha çağırmışken reddetmişlerdi. Fakat... İslâm ordusunun ne yapabileceğini gayet iyi anlayanların ikna etmesiyle... Ebû Ubeyde hazretlerinin karşısında bulunanlar, sulha razı geldiler. Böylece... Bu kapı önünde bulunan Müslümanlarsulh yolu ile Şam'a girdiler ve ilerlemeye başladılar. Halid ve arkadaşları ise karşı koyanlarını öldürüp yağmalayarak

ilerliyordu.

İki komutan... Theodosios döneminde (379-395) inşa edilmiş Hazret-i Yahyâ'ya atfen isimlendirilenAziz Yohannes Kilisesi'nin ortasında karşılaştılar. Herkes ne olacağını merak ediyordu. Hazret-i Ebû Ubeyde sulh, Hazret-i Halid bin Velid ise harp yoluyla gelmişti.

Kimsenin beklemediği bir şey oldu. Kilisenin Hazret-i Halid'in geldiği tarafın câmiye çevrilmesi, Hazret-i Ebû Ubeyde'nin geldi tarafın ise kilise olarak kalması kararlaştırıldı. Hazret-i Ebû Ubeyde'nin geldiği tarafta... İslâmiyet'in hâkimiyetini kabul eden ancak Müslüman olmayanlara uygulanan hükümler, zimmî hükümleri... Hazret-i Halid'in geldiği tarafta ise İslâmiyet'in hâkimiyetini kabul etmeyenlere uygulanan hükümler, harbî hükümleri uygulanmıştı.

Hristiyanlar, bu yüce adalet karşısında şaşkına düşmüşlerdi.

Rumlar Cizye vermeye razı oldular. Şam halkı sulh yapınca komutanları Bahân, gidip Herakliyus (Herakleios)'a katıldı.

Peygamber Efendimizin sekiz sene önce, Hendek Harbi'nde fethini müjdelediği Dımaşk (Şam)... Hicretin 14. yılında, Receb ayında, miladi 635 yılının Eylül'ünde fethedilmiş, ebedi güzelliklere açılmış oldu. Müslümanlar sevinç gözyaşları içinde şükür secdesine kapandılar. Yüce Mevlâ'nın Doğu Roma'nın ikinci başşehrini fethini nasip ettiği, bununla şereflendirdiği için...

Dımaşk'ın fethinin ardından... Aziz Yohannes kilisesinin Hazret-i Halid'in aldığı bölümün, Romalılarınbaş tanrısıJüpiter'in adını taşıyan mâbedin çevresinin... Sütunlu, yüksek duvarlı büyük salonu câmiye çevrildi. Gözyaşları içinde ezan okundu, o diyar ezan sesiyle yıkandı.

Hazret-i Halid... Peygamber Efendimizin "Mesîh (Îsâ aleyhisselam), Dımaşk'ın doğusundaki Ak Minare'ye, iki boyalı elbise içinde, elini iki meleğin kanatları üzerine koymuş olarak inecek"hadis-i şerifini hatırladı. Yeni câmi, Şam'ın doğusundaydı.

Hemen ak bir minare yapılmasını istedi, Hazret-i İsa'nın ineceği minare olması duasıyla...

Yahya aleyhisselamın mübarek başının burada olduğu, bu sebeple kiliseye Aziz Yohannes kilisesi dendiği söyleniyordu. Başı kesilerek Yahudiler tarafından şehit edilmişti.

İslâm orduları karşısında... Suriye ve Filistin'deki egemenliğinin sarsıldığını, Şam'ın elinden çıktığını gören Bizans İmparatoru Herakliyus, harekete geçti. Müslümanları ele geçirdikleri yerlerden söküp atmak amacıyla büyük bir ordu hazırladı. Ürdün'ün doğusuna açılan ve aynı adı taşıyan nehrin kenarındaki Yermük vadisine sevketti. Kendisi Antakya'da kalmayı tercih etti. Orduda Suriyeli Hristiyan Araplarla Ermeniler de yer alıyordu. Asker sayısı 100 bindi.

Bizanslıların hazırlıklarından haberdar olan Suriye orduları başkumandanı Ebû Ubeyde bin Cerrâh gerekeni yaptı. Zimmî durumunda olan gayri müslim halkı, savaş sırasında himaye edemeyecekleri için toplanan cizyeyi iade etti. Hristiyanların aklı başından gitti, İslâm adaletine hayranlıkları arttı.

Ubeyde bin Cerrâh hazretleri... Humus ve Dımaşk'taki kuvvetlerin geri çekilmesine, bölgedeki diğer kuvvetlerle birleşerek Yermük vadisine hareket etmesine karar verdi. 25 bin kişiyi aşan orduda 100'ü Bedir gazisi bin kadar sahabî de bulunuyordu. Bunların arasında Esmâ binti Ebû Bekr-i Sıddîk, Ümmü Habîbe binti Âs, Havle binti Sa'lebe Ensâriyye gibi kadın sahâbeler de vardı.

Hâlid bin Velîd, Ebû Ubeyde ve diğer kumandanlarla istişare ettikten sonra... Arapların daha önce bilmedikleri bölük ve tabur sistemini ilk defa bu muharebede uyguladı. Kalabalık Bizans ordusunun küçük birliklere ayrıldığını görünce... O da ordusunu otuz sekiz küçük bölüğe ayırıp her birinin başına bir kumandan tayin etti. Böylece ordunun bir arada bulunma tehlikesini önlemek istedi.

636 yılı yaz sıcağında iki ordu üç ay kadar bekledi. Yeryüzü de

bekledi, at toynakları altında ezileceği, kanla yoğrulacağı anı... Bu savaşın sonunda... Üzerinde hayır meydanı mı yoksa şer meydanı mı fazlalaşacaktı?

İblis de bekliyordu... Âdem aleyhisselamdan o ana Yeryüzünde nice yüz bin katliâma, savaşa şahit olan, sebep olan İblis... Bekliyordu, Doğu Roma ordusunun Müslümanları yenmesini... Sonra da Mekke'ye kadar ilerleyip Kâbe'yi yıkmasını, müminleri Yeryüzünden kaldırmasını...

Hazret-i Muhammed aleyhisselamın gelmesiyle... Üzüntüsü fazlalaşmış, eski neşeli günleri kalmamıştı. Üzüntüsü iki sebeptendi... İslâmiyet akıl almaz şekilde yayılıyor, Ermeydanı, Yeryüzü hayır meydanı haline geliyordu. Diğer taraftan da Cehennem ateşini tadacağı günler yaklaşıyordu, çünkü son Peygamber gelmiş, Kıyamet yaklaşmıştı.

Ruhlardan Bir Ruh da bekliyordu... Yeryüzüne inip imtihanın başlayacağı, bir bedene girip sevdalanacağı, nefse âşık olup, asıl sevgiliyi unutacağıgünleri... Sahâbe olmayı çok istemişti ama nasip olmamıştı. Şimdi de tabiinden olmayı istiyor, sonra da tövbelereduruyor, "Yâ Rabbî! Hakkımda hayırlı olan senin takdir ettiğindir" diyordu.

Ve Yermük Muharebesi başladı, Bizans'ın çok şiddetli bir saldırısıyla... Bizans birlikleri İslâm ordugâhına kadar ilerlemeyi başardı. Savaşa hazırlık yapıldığı sırada İslâm ordusuna katılan Lahm ve Cüzâm kabilelerine mensup bazı askerler... Savaşın en şiddetli anında kaçtı, yakında bulunan köylere sığındı. Bu da İslâm ordusunu zor durumda bıraktı.

Hazret-i Hâlid, hemen gerekli tedbirleri aldı. İslâm ordusunun gerisinde bulunan savaşçı kadınlara kaçanları öldürme emrini verdi. Öte yandan da... Savaşın akışını değiştirecek süvarilerin hücuma geçecekleri vakti kolluyordu.

Ve beklediği fırsatı gördü, an bu an, dedi. Süvarilerine Bizans süvari birlikleriyle piyadelerin arasındaki boşluğa doğru hücum emri verdi. Netice aldı, iki birlik arasındaki irtibatı kopardı.

Çok şiddetli bir savaşın ardından... Müslümanlarkendilerinden sayıca çok fazla olan Bizans ordusunu bozguna uğrattılar. Başkumandan Theodoros ve çok sayıda asker öldürüldü. Sağ kalanlar Filistin, Antakya, Halep, El-Cezîre ve İrmîniye taraflarına kaçtı.

Hazret-i Hâlid, askerî dehasını bir daha ortaya koydu. "Seyfullah/ Allah'ın kılıcı"ünvânı yanına bir de Suriye fâtihi ünvânı eklendi. Hicretin 15. yılı 12 Receb, Miladi 20 Ağustos 636'da...

İnanılmazdı... Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem, Hazret-i Ebû Bekir ile ölüm tehlikesi içinde, gözyaşlarıyla Mekke şehrini terk etmelerinin üzerinden... Yalnızca 14 sene birkaçay geçmişti. Şam fethedilmiş, İslâm ordusu, Dünyanın en güçlü ordusunu yenmişti.

Hazret-i Halid, Uhud Savaşı'nda yaptığını yapmış. Süvarileri en uygun zamanda, en uygun yerde savaşa sokarak savaşın gidişini değiştirmişti.

Değişen yalnızca Yermük Savaşının gidişi değil, İslâmiyet'in geleceğiydi. Ya Bizans galip gelseydi? İslâmiyet Arabistan çöllerinde sıkışıp kalacak mıydı?

İyâz bin Ganem, kaçan Bizanslı askerleri takip ederek Malatya'ya kadar geldi. Şehri, ele geçirdi ve cizye vermeye razı etti.

Böylece İslâmiyet Anatolia'ya, Doğu Memleketine ulaşmış oldu. Malatya... İslâm ülkesiyle, Bizans topraklarını birbirinden ayıran bölge, avasım, uç, sınır boyu oldu.

Peygamber Efendimizin sahâbesinin önde gelenlerinden Ukaşe hazretleri... Hazret-i Ebû Bekir, Hâlid bin Velîd'i,Tuleyha bin Huveylid üzerinegönderdi. Hâlid bin Velîd 27 Cemâziyelâhir hicri 11 senesinde, 19 Eylül 632 tarihinde Tuleyha'nın üzerine yürüdü. Hâlid bin Velîd, Büzâha'ya doğru ilerlerken orduda yer alan Ukaşe bin Mihsan Esedî ile Sâbit binEkrem'i keşif ve istihbarat için göndermişti. Her iki sahâbi, Tuleyha bin Huveylid ismindeki bir papaz tarafından sırtından hançerlenerek şehit edildi. Anatolia'yı iman dolu, hayır meydanı yapmak, Konstantiniyye'ye giden yolu

açmak için gittikleriülkede... Mekke, Medine, Şam ve Kudüs'ü Anatolia'ya bağlayan diyarda... Antiochia ad Taurum (Torosların karşısındaki Antakya) denilen memlekette...Kahramanmaraş sınırında, Gaziantep'in Nurdağı beldesinde...

Ukaşe hazretlerinin "Anatolia fetholmadan Konstantiniyye fetholunmaz, Konstantiniyye fetholmadan da Anatolia İslâm'ın kalesi olmaz" dediği... Bunu duyanların da fetih gayretlerine mâniolur endişesiyle kimseye söylememek için yemin ettikleri, rivayet edildi.

O Ukaşe hazretleri ki...

Bedir Gazasında kılıncı kırılınca... Resûlullah'ın verdiği hurma dalı ile harp edip, çok kâfir kırmış. Bütün gazalarda bulunmuş, çok yerinden yaralanmış ve Cennetle müjdelenmiş... Efendimizin Peygamberlik mührünü öpmüştü.

Ukaşe hazretlerinin toprağına defnedilmesiyle Anatolia çok sevindi. Bu defnin... Kıyamet'e kadar devam edecek nice sonsuz güzelliklerle kendisinin dolmasında... Güzelliklerin bütün dünyada korunması için son kale olmasında... Çok önemli olduğunu hissetti.

Bağrında önce Havarileri, sonra Eshâb-ı kehfi misafir etmişAnatolia... Şimdi de... Peygamberlerden sonra insanların en kıymetlileri eshâb-ı kirâmı misafir etmeye başlamıştı. Nasıl sevinmezdi?

Arkadaşları Hazret-i Ukaşe'yi defnettikten bir müddet sonra Fatiha okumak için kabri başına uğradılar ve şaşırdılar. Kabrin hemen yakınından... Gür bir pınarın fışkırdığını, buz gibi suyuyla gönüllere ferahlıkverdiği gördüler. Bu diyara Ayıntab, Göz Pınarı dediler.(166)

Bu Göz Pınarı'ndan kimin için, hangi değerler için gözyaşı akacaktı? Kimin için ağlayacaktı? Anatolia için mi? Onun, Oğuz Kağanın vasiyeti gereği Oğuz Türklerine ebedi vatan olması için mi? Anaların temsil ettiği merhamet, şefkat... Sevdiği için feda olma değerleriyle dolu, Anadolu olması için mi?

Oğuz Kağan, Anatolia'nın ortasındaki yüce dağa Ergöze ismini

vermişti... Anatolia'nın Kıyamet'e kadar... Hakkın, adaletin son kalesi olmasını temin edecek erlerin bu bölgede yetişmesi için...

Oğuz nesli, Anatolia'yıvatan eylediğinde nerelere hangi isimleri verecekti? Kesin olan bir şey vardı ki... Nice yerlerin isimleri pınarla taçlanacak... Çünkü Oğuz Türkü suya, gökyüzüne, adalete sevdalıydı.

Ayıntab ismi verildiğinde... Altın Yay ve Gümüş Okları arayan Kayı Boyu neredeydi? Oğuzların Anatolia'yı Son Kale eyleyeceği... Kayı BoyununKıyamet'ekadar devam edecek bir cihan devleti kuracağı müjdesini veren Dede Korkut... Hayatta mıydı? Kayı Boyuyla buluşmuş muydu? Kayı Boyundan Medine'ye gelenler var mıydı, geldilerse niçin gelmişlerdi? Yolda iseler niçin yola çıkmışlardı?

İmparator Herakliyus... Bölgede Bizans varlığını sona erdiren Yermük Savaşından sonra Antakya'dan ayrıldı. Ayıntab,Urfa'da ve Samsat'ta dağılan ordusunu toparlamaya çalıştıysa da başaramadı. Malatya'yı askerlerine yaktırdıktan sonra Eylül 636'da Konstantiniyye'ye döndü.

O Malatya ki... İslâmiyet'in uç kalesi, Anatolia'da İslâmiyet'le tanışan ilk şehirdi. Bunun bedelini yerle bir edilmekle, Müslüman ahalisini şehit vermekle ödedi. Serhat olmanın zorluğunu gösterdi.

O Herakliyuski... İslâmiyet'in hak din olduğunu bilmesine rağmen... Saltanatını kaybetmemek için Müslümanlarla savaşa devam etti. Âhiretini üç günlük dünya saltanatı için sattı.

Yermük zaferinden sonra Dımaşk kuşatılarak ikinci defa fethedildi (Zilkade 15 / Aralık 636). Müslümanlar daha önce ellerinden çıkmış bulunan Dımaşk ve Humus'a... Gayri müslim yerli halkın sevgi gösterileriyle girdiler.

Hazret-i Ömer, Ukaşe hazretlerinin kabrinin bulunduğu yere bekçiler, gönderdi. Kabre kimsenin zarar vermemesi için...

Ömer radıyallahü anh, Hazret-i Halid'i ordu komutanlığından aldı. Bütün orduların başkomutanlığına Hazret-i Ebû Ubeyde'yi

tayin etmişti. Hazret-i Halid, şöhretinin, ustalığının, kumanda etme tecrübesinin tam zirvesindeyken... Nice zaferleri efsane gibi söyleniyorken... Herkes, "Hazret-i Halid'in başında bulunduğu ordu yenilmez" diyorken...

Hazret-i Ömer, bunu niçin yapmıştı? Ermeydanı Yeryüzünün hayır meydanı yapılmasının... Şahıslara bağlı olmadığını, uzun ömürlü zafer için halifeye itaatin şart olduğunu göstermek için mi?

Hazret-i Halid'in azledildiğinden haberi yoktu. Hazret-i Ebû Ubeyde, azil mektubunu, Şam'ın fethedilmesini bekleyerek bildirmemişti.

Aynı yıl Mercürrûm Savaşı'nı da kazandılar. Ba'lebek, Humus ve Hama şehirleri de ele geçirildi.

637 yılında... Şeyzer, Kınnesrîn, Halep, ardından Antakya, Urfa, Rakka ve Nusaybin kısa aralıklarla Müslümanlara teslim oldu. Antakya, Maraş,Urfa ve Nusaybin'in teslim olmasıyla... Anatolia (Anadolu) kapıları aralanmış oldu.

O Antakya ki... Şam'ın, Kudüs'ün, Akdeniz kıyısından Anatolia'ya bağıydı.

Ancak şehri asıl kuran ve ismini veren kişi, İskender'in ölümünden sonra imparatorluğu paylaşan kumandanlarından Seleukos'tur. Seleukos, Samandağı'nda Selucia Pieria ile babası Antiochos adına Antiochia (Antakya)'yıkurdu.

Antiochia Hıristiyanlık tarihinde önemli bir yere sahiptir. Kudüs'e yakın büyük ve zengin bir yerleşim merkeziydi. Anatolia ve Yunanistan'a uzanan yolların kavşağındaydı. Bu sebeble Kudüs'ten gönderilen havâriler burada toplanıyorlar. Hıristiyanlığı yaymak üzere buradan Anatolia'ya ve Yunanistan'a gidiyorlar, dönüşlerinde yine buraya geliyorlardı. Şehir,Kudüs'ün tahribinden sonra Hıristiyanlığın merkezi oldu. Hıristiyan ismi de burada doğdu.

İranlılar tarafından boşaltıldıktan sonra yeniden Bizans hâkimiyetine giren Antakya, Yermük Savaşı'nın ardından Ebû Ubeyde bin Cerrâh tarafından kuşatıldı. Kuşatma uzun sürdü. Hazret-i Ömer'in tavsiyesi üzerine şehre zarar vermemek için

çatışmaya girilmedi. Nihayet halkın bir dinar ve bir cerîb (hububat ölçeği) cizye ödemesi şartıyla, şehir, teslim oldu. Yeryüzünü hayır meydanı eyleyenlerin önde gelenlerinden olan ve Kur'ân-ıkerîmde zikredilen Habib-i Neccar hazretlerini bağrında taşıyan şehir...

Antakya, İslâm hâkimiyetinde bir serhat şehri (sagr) özelliğini kazandı. Bir askeri üs ve meydana gelebilecek saldırıları durduracak savunma noktası haline getirildi.

Kur'ân-ı kerîmde... Hakk'a davet etmek için bir şehre (Karye) gelen iki elçiye destek olmak üzere bir üçüncüsünün gönderildiği... Halkın bunlara karşı çıktığı... Sadece şehrin uzak bir yerinden gelen bir kişinin iman edip onları desteklediği belirtilmekte... Bu kişinin... Şehir halkı tarafından öldürüldüğü, onun imanı sayesinde Cennet'e girdiği, kendisine kötülük eden şehir halkının ise helâk edildiği anlatılmaktadır (Yâsîn sûresi: 13-29).

Müfessirlere göre... Yâsîn sûresinde ismi geçen elçilerin adları Yuhannâ, Pavlus ve Şem'ûnü's-Safâ (Simun Petrus), gönderildikleri şehir ise Antakya'dır. Bunların tebliğini kabul eden mümin kişi ise mesleği dülger (neccâr) olan Habîb-i Neccâr idi.

Günlük kazancının yarısını ailesine ayırıp diğer yarısını tasadduk ettiği, cüzzam hastalığına yakalandığı için şehirden uzak bir yerde oturup ibadetle meşgul olduğu, iman ettiğini açıklayıp halkı da iman etmeye davet ettiği için öldürüldüğü, kesilmiş başını eline alıp yürüdüğü rivayet edilir.

Silpius (bugünkü Habib Neccar) Dağı'nıneteklerinde, aslı bir Roma tapınağı iken Bizans döneminde kiliseye çevrilen binanın altındaki kabrin Habib-i Neccâr'aait olduğu söylenmekteydi.

İçlerinde sevgili Peygamberimizin (aleyhisselam) sahabîlerinden (gönülleri ebedi güzelliklerin en güzeline açılanlardan) nice kimselerin bulunduğu fatihler hiç beklemediler. Beldeleri ve gönülleri ebedi güzelliklere kavuşturanlar, hayır meydanıeyleyenler, kiliseyi câmiye çevirdiler. Hazret-i Habib-i Neccar'ın ve Yâsîn-i şerifte üçüncü elçi olarak gönderildiği söylenen Şem'un Safa'nın olduğu söylenen kabirleri en güzel şekle getirdiler. Ayakuçlarında...

Açan şey, başlangıç manasında olan Fâtiha'yı okudular. Bu fethin, açılışın, Konstantiniyye'nin açılmasına, fethine vesile, yol, başlangıç olması duasıyla...

Çok sevindiler... Yâsîn-i şerifte geçen belde olduğu söylenen diyarı hayır meydanı eylemekle... Hazret-i Habib-i Neccar'a ve Şem'un Safa'ya ait olduğu rivayet edilen kabirler başında Fatihalar hediye etmekle... Bunların üzerine inşa edilmiş kiliseyi câmiye çevirmek, burada ilk ezanı okumakla...

Konstantinopolis'e ulaştıran ve Anatolia diye bilinen büyük kara parçasındaki ilk câmiydi bu... Hem de büyük kumandan, Peygamber Efendimizin sevgilisi, aşere-i mübeşşereden Ebû Ubeyde hazretleri tarafından câmi kılınan...

Urfa diye bilinen şehride fethetmek Ebû Ubeyde hazretlerine nasip oldu. Anatolia'ya giden yollar onun tarafından... Oğuzların yaşadığı diyara giden İran'daki yollar ise Halid bin Velid hazretleri tarafından açılmıştı. Şimdiyse Anatolia'yı mübarek diyarlara bağlayan yollar, yine aşere-i mübeşşereden, Sa'd bin Ebi Vakkas hazretleri tarafından açılıyordu. O ki hâkimiyeti, sürati temsileden ok ve yayı en iyi kullanandı.

O Urfa ki... Peygamberler şehri diye bilinmekteydi. Şehrin... İbrahim aleyhisselamı ateşe atan Nemrut tarafından kurulduğu... O şanlı Peygamberin... Bu şehirde doğduğu, burada ateşe atıldığı, burada Peygamberliğini ilan ettiği rivayet edilmekteydi. Bu rivayetlerde geçen mekânlar bu şehirde bulunmaktaydı. Şehir... Suriye ve Irak'ı Anatolia'ya bağlayan kavşak noktasındaydı, Anatolia'nın kapısını açacak bir kilitti..

Şehir... Milâttan önce birinci binden başlayarak Asurlular, Medler ve Persler dönemini yaşamış... Sonra 332'de Makedonyalıların eline geçmiş... İskender'den sonra Romalılar, daha sonra da Doğu Roma hâkim olmuştu.

Şehre Araplar Ruha demekte, bu ismin Arapça "suyu bol" anlamındaki "veriha"dan geldiği söylenmekteydi.

Urfa... Hazret-i Ubeyde'nin komutanlarından İyâz bin Ganem

tarafından fethedildi. İbrahim aleyhisselamın itikadına, doğru imana sahip kimselerin eliyle hayır meydanına çevrildi.

Bu fetihlerden sonra... Hazret-i Ömer, Şam'a gitmek üzere yola çıktı. Ebû Ubeyde bin Cerrah hazretleri, Yermük yakınlarında onu karşıladı.

Bir nehre geldiklerinde Hazret-i Ömer devesinden indi. Yerine kölesini bindirdi. Çünki, kölesi ile nöbetleşe biniyorlardı. Kendisi yuları tutdu... Su kenârından geçerken mestlerini çıkardı, boynuna astı. Sonra da devesinin dizgininden tutarak suya girdi. Bunu gören Ebû Ubeyde hazretleri... "Ey Mü'minlerin Emiri! Böyle yapmayınız. Bu memleketin halkının seni bu şekilde görmesi iyi olmaz" dedi. Hazret-i Ömer kızdı.

"Senden bu sözleri ummazdım. Eğer bunu bir başkası söylemiş olsaydı... Onu ümmet-i Muhammed'e ibret olması için cezalandırırdım. Biz Yeryüzünün en zelil kavmiydik. Allahüteâla bizi İslâm ile aziz kıldı. İslâm'dan başka bir izzet talep edersek Allahüteâlabizi tekrar zelil eder."

Zamanın anlayışına göre... Devlet reisinin, bütün Müslümanların halifesinin etrafında onlarca muhafız bulunmalı, göz alıcı giyinmeli, duruşuyla heybetli görünmeliydi. Onlara, onların anladığı şekildegözükmeliydi.

Ama o, Hazret-i Ömer'di, o, zamanın devlet adamı, itibar anlayışını yerle bir etmek üzere gelmişti.

Hazret-i Ömer'in sözlerinintaşıdığı ağır hakikat karşısında hazır bulunanlar titrediler. Müslüman olmadan önceki hallerini ve şimdiki durumlarını düşününce boyun büktüler... Zamanın en güçlü iki devleti Pers ve Doğu Romalıları dize getirmişler... Kuzey'e, Doğu'ya, Batı'ya ve Güney'e giden yolları açmışlardı.

Şam'ın çok çok doğusunda bir kavim, hemen Kuzey'debir diyar... Birbirlerine kavuşmayı bekliyorlardı... Doğu'daki kavim, Batı'ya giden yolun açılmasını... Diyar, hayır meydanı olmayı, Kıyamet'e kadar hayır meydanı kalmasını sağlayacak kavmin kendisini yurt

edinmesini... O kavim ki... Âlemlerin Efendisi aleyhisselam onlar için "Size dokunmadıkça siz de onlara dokunmayın"buyurmuştu.

Oğuz soyundan gelen o kavim... Son sekiz yüz yıldır... Doğu'da ve batıda Hunlar, Göktürkler diye dalgalanıp duruyor... Nice cihan devletlerini kurup yıkıyor, tekrar kuruyor... Akacağı, yurt tutacağı, bir daha ayrılmayacağı vatanını, son kalesini, uğrunda her şeyini vereceği inancını arıyordu.

Kayı Boyu beyi Kuçi Bey... Kendisini sevenlerle birlikte... Altın Yay ve Gümüş Okları bulmak için Çin içlerine gitmişti. Onu yönlendiren, Uluğ Türk'ten gelen bilgileri ona aktaran ve Kıyamet'e yakın hanlık Kayı'ya geçse ve ondan kimse almasa gerek diyen Korkut Ata, neredeydi? Onun Hazret-i Muhammed aleyhisselam ile görüştüğü, Müslüman olduğu, ama Kuçi Bey'e ulaşamadığı rivayet edildi.

Oğuz Kağan'ın oğlu Gün Han'ın soyundan gelen Kayı beyi Kuçi Bey... Diğer oğullarıAy Han, Yıldız Han, Gök Han, Deniz Han ve Dağ Han'ın soyundan gelip Altın Yay ve Gümüş Ok'un sırrını taşıyanlarla haberleşmeyi sürdürdü. Yay ve oklardan gelen işaretlerle... Bu haberleşme esnasında ok ve yayla türeyen yeni bir yazı çeşidi doğmaya başlamıştı.

Kuçi Bey, isminin altına yay ve üç oktan ibaret Kayı Boyu damgasını koyuyordu.

Ruhlardan Bir Ruh, sahâbeden olamamanın üzüntüsüyle yanarken, hiç olmazsa onları görenlerden olmanın hasretiyle kavruluyordu.

İblis ise Hazret-i Ömer zamanında yapılanları gördükçe kahroluyor. Doğu'daki kavmin, Anatolia'ya ulaşmaması için çareler arıyordu. Bu kavmin... Anatolia denilen diyarda... Hazret-i Ömer'in yolunu çok sıkı takip edeceğini hissediyordu.

Hazret-i Ömer'in sözleriyle... O'nun Müslümanlar için ne büyük bir nimet olduğunu yakından bir daha anlayan Ebû Ubeyde radıyallahü anh... Halifeye Şam'da veba olduğu haberini verdi.

Ömer radıyallahü anh bunu duyar duymaz, yanındakilerle istişare etti. Sonra, "Sabahleyin dönüş hazırlığına başlıyorum, siz de hayvanlarınıza binmiş olun" dedi.

Ebû Ubeyde bin Cerrah hazretleri, bunun sebebini sual edince... "Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyoruz" cevabını verdi.

Dımaşk'ı (Şam'ı) ele geçiren Müslümanlarşehrin nüfus yapısına dokunmadılar. Bizans memurları şehirden ayrıldılar. Arap olmaları sebebiyle... Müslümanlarla ortak yönleri Bizanslılardan daha fazla olan Dımaşk halkının büyük bölümü, şehri terk etmedi. Fetihlerle bölgeye gelen sahabîlerin bir kısmı şehre ve özellikle yakınlardaki Dâriyyâ'ya yerleşti. Daha sonra gelenlerle Müslümanların nüfusu hızla arttı.

Fethedilen yerlerde, gönüller sonsuz güzelliklere açılıyor... Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için fetihler de durmuyordu. İslâm Ordusu, Şam şehri civarında, bir kalayı muhasara etti. Uzun zaman, fetih müyesser olmadı.

Durumdan haberdar olan Hazret-i Ömer, duruma el koydu. "İçimizde mutlaka günah işleyen, bir edebe riayet etmeyen var. Başta ben tövbe ediyorum. Bütün asker ve kumandanlar tövbe etsin, yanlışından vazgeçsin. Allahü teâlâ günah işleyen Müslümanları muvaffak etmez" buyurdu. Kâinattaki ve ermeydanı olan Yeryüzündeki yaratılış gerçeğine işaret etti.

Allahü teâlânın razı olduğu itikat ve amel... Yeryüzünü güzelleştiriyor, hayır, bereket getiriyor... Tersi ise ifsat ediyor, tabii dengeyi bozuyor, dünyayı yaşanmaz kılıyordu.

Eshâb-ı güzinden biri ağlayarak, komutanının huzuruna geldi. "Gece teheccüde kalktığım vakit... Karanlık olduğundan, misvakımı bulamadım. Misvaksız aldığım abdestle namaz kıldım. Başarısızlık benim hatamdandır" dedi. Komutan, tevbe ve istiğfara devam eyle, dedi. Az zaman sonra kale fetholdu.

Misvak ve fetih... Efsane mi, rüya mı, abartma mı? Hayır! "Başınızdaki komutana itaat eder, namazlarınızı kılar, Allahü

teâlânın çirkin gördüğü işleri işlemezseniz ve sebeplere sarılırsanız... Düşmanın sayısı ne olursa olsun galip gelirsiniz, çünkü ilahi yardım gelir" diye haber verildi.

Peygamber Efendimizden (aleyhisselam), ermeydanı olan Yeryüzünü ve bedenleri hayır meydanı haline getirme emrini alan eshâb-ı kirâm ve onlara tâbi olanlar... Durmuyordu.

Özellikle de... Kuzeye, Konstantiniyye yolu üzerindeki Anatolia'ya... Kuzey doğuya, doğudaki kavmin yolunu kesen İran'a, Pers diyarına, ateşe tapanlar üzerine seferler yapılıyordu.

Güçlü Sâsânî (İran) Ordusu karşısında İslâm askerlerine yardım için Irak'a giden Hazret-i Ebû UbeydSekafî... Köprü Savaşı'nda, fillerle takviye edilen İran ordusuna karşı savaşırken şehit olmuştu. Ordusunun geri dönmesine mâniolmak için Fırat üzerindeki köprüyü yıktırmış... Filler karşısında çaresiz kalındığını görünce yaya olarak onlara saldırmış ve şehit olmuştu. O ki... Hazret-i Ömer'in isteği üzerine bin kişilik gönüllü birliğiyle Irak'daki askerlere yardımagelmiş... İki zafer kazanmıştı.

Hazret-i Ömer, İran (Sâsânî) memleketini feth etmek arzusunda idi. O memlekette İslâmiyet yayılsın, daha doğuya giden yollar açılsın istiyordu.

İran... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin fethini müjdelediği diyardı. İran'ın doğusunda Türkler vardı. O kavme ulaşılmalı, onlara İslâmiyet tebliğ edilmeli, diyordu Hazret-i Ömer...

Sahâbe-i güzin ile müşavere edip, asker topladı. Bu sırada İran taraflarındaki olaylar büyüdü. Hem bu olayları önlemek, hem de düşmana bir ders vermek için bir İslâm ordusu hazırlandı. Bu ordunun başına kimin geçirilmesi gerektiği, görüşüldü.

Bazıları bu ordunun başına, bizzat Halîfe Hazret-i Ömer'in geçmesini istiyorlardı. Bu sırada... Hevâzin'e zekât toplamak üzere gönderilmiş olan Sa'd bin Ebî Vakkâs hazretlerininmektûbu geldi.

Onun ismini duyan Eshâb-ı kirâm, Hazret-i Ömer'e "İşte aradığın kumandan" dediler. Hazret-i Ömer, Sa'd bin Ebî Vakkâs'ı Medine'ye çağırdı. Onu, İslâm ordusuna başkumandan tâyin etti.

"Yâ Sa'd... Resûlullah'ın dayısıyım diye sakın gururlanma! Allahü teâlâ, kötülüğü, ancak iyilikle yok eder. İnsanların üstünlükleri, son nefeslerinde belli olur. Düşmanın çokluğundan değil, Allah'tan kork!

Namazlarınızı muntazam kılın! Ordunda, günâh işleyen asker bulunmasın! Günâh işleyenleri hemen uzaklaştır! Allahü teâlâ günah işleyen Müslümanlara yardım etmez. Muvaffak kılmaz. Allah'ın Resûlü ne yaptıysa, nasıl hareket ettiyse, sen de öyle yap! Sabrı elden bırakma!" diye nasihat etti.

Hazret-i Ömer, bu sözleriyle... Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı eylerken... İslâm askerinin, Kıyamet'e kadar mutlak uyması gereken düsturları söyledi.

Allahü teâlâdan korkan, O'nun emirlerine sarılır, her şeyi sebeple yarattığını bilir. Zafer için zaman ve mekânın gerektirdiklerini yapar, ordusunda günah işleyeni, namaz kılmayanı bulundurmaz. Bundan sonra düşmanın sayıca çokluğundan zerrece korkmayıp tevekkül ederek saldırır. Galip gelir. Çünkü Allahü teâlâ emirlerini yapana yardım eder. Allahü teâlâ, Bakara sûresi 154. âyet-i kerimede, kendisinden namaz ve sabır ile yardım istenilmesini emir buyurdu.

İran'a doğru yola çıkan Sad, Peygamber Efendimizin bu ülkenin fethiyle ilgili verdiği müjdeji hatırladı. Bu müjdenin gerçekleşmesine sebep olma şerefine erecek, Kisra'nın sarayına girebilecek miydi?

Hazret-i Ebû Bekir, "Gel seni Cihan'ın aydınlatan nura götüreyim" diyerek Müslüman olmasını sebep olmuştu. Ona... İranlılara, bu nuru götürmek, orasını hayır meydanı eylemek, Doğudaki kavme giden yolu açmak nasip olacak mıydı? Cennetle müjdelenen on kişiden (aşere-i mübeşşereden) biriydi, ilk Müslümanların yedincisiydi.

İslâm ordusu... Anatolia'dan doğup gelen Fırat nehrinin bir kolu Atik nehrinin... Kadsiye denilen yerinde karargâh kurdu.

Önce İran'ın başşehri Medâyin'e elçiler gönderdi. İran Kisrâsı

Yezd-i Cerdile görüşen elçiler... "Ya Müslümanlıkla şereflenip kardeşimiz olursunuz... Ya da cizye verirsiniz, bu ikisinden birini yapmazsanız harp ederiz!" dediler.

Kisrâ bu sözlere sinirlendi. "Eğer benden önce elçi öldüren bir melik olsaydı, ben ikincisi olup, sizi öldürürdüm!" diye bağırdı.

Bundan sonra bir miktar toprak getirtti. "Bende sizin için bu topraktan başka şey yok. En büyüğünüz kimse, bunu yüklensin de reisinize götürsün. Biliniz ki, cümlenizi Kadsiye hendeğine gömmek için, kumandanım Rüstem'i gönderiyorum" dedi.

Elçiler arasında bulunan Âsım bin Amr kalkıp toprağı yüklendi. Hazret-i Sa'd'ın yanına döndüler. "Yâ Sa'd, müjde! Allahü teâlâ onların toprağını bize verdi" dediler ve şükrettiler. Eshâb-ı kirâm... Bu bir parça toprağın.. İran toprağının tamamının fethedileceğine dâir Allahü teâlânın bir müjdesi olduğuna şüphesiz inandılar.

Kisrâ'nın ordusu da, Atik nehri kıyısına gelip karargâh kurdu. 120 bin kişi olan İran ordusunun 30 bini zırhlı... Birbirlerinden ayrılmaması için de zincirle bağlı idiler. Ayrıca İran ordusunun ön saflarına filler yerleştirilmişti. İslâm ordusu ise 34 bin kişi idi.

Sa'd bin Ebî Vakkâs hazretleri, iki tarafın okçularını görünce... Ok ve yay sebebiyle kavuştuğu müjdeleri hatırladı. Ok ve yay ne mübarek silahtı, Cennet'ten Yeryüzüne getirildiğine inanılırdı.

O... Allah yolunda ilk ok atan sahabiydi... Okçuların, kemankeşlerin reisiydi. Uhud harbinde, 1000'den fazla ok attı. Peygamber efendimizin büyük iltifatlarına mazhar oldu. O ok atarken... Peygamber efendimiz "İlâhî, bu senin okundur. Onun atışını doğrult! Allahım, sana duâ ettiğinde de, Sa'd'ın duâsını kabul eyle!" diye dua etti.

Uhud savaşında... Bir ara müşrikler Uhud dağına tırmanmaya başlayınca... Resûlullah efendimiz, yanında bulunan Hazret-i Sa'd'a "Onları geri çevir!" buyurdu. O da"Yâ Resûlallah, yanımda bir tek okum kaldı. Onları nasıl geri çevireyim?" cevabını verince Peygamber efendimiz emrini üç kere tekrarlamıştı.

Bunun üzerine Hazret-i Sa'd, ok çantasında kalan son oku müşriklerden birine atıp öldürmüş. Sonra ok çantasına el attığında bir ok bulmuş ve bu okun az önce attığı ok olduğunu fark etmişti. Onu tekrar atıp başka birini öldürmüş, Sonra bir daha baktığında yine aynı oku bulmuş. Onu da atıp yine birini öldürmüş. Bu şekilde defalarca aynı oku atmıştı. Bu durumu gören müşrikler, Uhud'a tırmanıp Peygamber Efendimizi öldürmeye gelmekten vazgeçerek geri dönmüşlerdi. Hazret-i Sa'd,"Bu mübarek bir oktur" demiş ve bu oku hep yanımda taşımıştı.

Efendimizin kendisi için "İlâhî, bu senin okundur. Onun atışını doğrult! Allahım, sana duâ ettiğinde de, Sa'd'ın duâsını kabul eyle!"diye dua ettiği Hazret-i Sa'd... Şimdi, Kisra'nın ülkesini fetih, hayır meydanı yapmak için gelen ordunun kumandanıydı.

Allahü teâlânın oku olmak, O'nun tarafından doğrultulmak...

Bu ülke ki... Oğuz Han'ın torunlarıyla Anatolia arasında aşılmaz setti. Bakalım bu set yıkılıp engeller kalkacak mıydı?

O ok, Hazret-i Sa'd'ın yanında mıydı? İslâm askerleri bunu merak ediyordu, ama hiç kimse soramıyordu.

"İlahi, bu senin okundur. Onun atışını doğrult" sözlerindeki esrar neydi? Hedefe doğrultulan okun hedefi neresiydi?

Hazret-i Sa'd, son defa elçi gönderdi. "Size üç gün müsaade.. Bu üç gün içinde ya Müslüman olursunuz, ya cizye verirsiniz veya cenge hazır olursunuz" diye bildirdi.

Bu şartları kabul etmediler. Dördüncü gün harp nizamı alındı. Harp başlamadan önce, Hazret-i Sa'd askerlerine hitap etti.

"Mevkilerinizde sebât ediniz! Öğle namazından sonra, dört tekbîr alacağım. İlkinde, siz de tekbîr alırsınız, harbe hazır olursunuz! İkinci tekbîrde siz de tekbîr alır, silahlanırsınız! Üçüncü tekbîrde, siz de tekbîr alıp, askeri harp için coşturursunuz! Dördüncü tekbîrde, düşman üzerine hücum ediniz. 'Lâ havle velâ kuvvete illâ billah' deyiniz!"

Güç, kuvvet, yaratma yalnızca Allahü teâlânındı. Müsaade ettiği derecede, sebepler âleminde kullarına kullanma imkânı bahşetmişti... Kula düşen Allahü teâlânın emrettiği şekilde

sebeplere sarılmak... Gayret etmek, hayırlı neticeyi O'ndan beklemekti.

İslâm ordusu... Kendisinden dört kat fazla olan düşman karşısında sebeplere sarıldı. "Allahü ekber/Büyük yalnızca Allahü teâlâdır, lâ havle ve lâ kuvvete/Güç ve kuvvet ancak Allahü teâlâdandır" diyerek hücum etti. Sebeplere sarıldıktan, emirlere itaat ettikten sonra... Yardımı, zaferi Yüce Mevla'dan bekliyorlardı. Önce sefer, sonra zafer, diyorlardı.

İslâm askerlerinin arasında... Peygamber Efendimizin ehl-i beytinden sayılan Selmân-ı Farisi hazretleri de vardı. Hendek Harbi'nde hendeğinkazılmasına, nice diyarın fetih ile müjdelenmesine vesile olan...Yıllar önce hakikati aramak için ayrıldığı memleketine... Ebedi hakikatle, memleketini hayır meydanı yapmak için dönen... Hazret-i Ebû Bekir radıyallahü anhdan gizli zikri talim eden... Onun vasıtasıyla nübüvvet yolundan gelen nurlara kavuşan ve altın zincirin ikinci halkası olan Farslı, İranlı Selmân...

İslâm ordusu Oğuz nesliyle Anatolia arasında maddi setleri kaldırmaya hazırlanırken... O, manevi setleri kaldırıp bu diyarları ve bu diyarların insanını Oğuz soyunun gelişine hazır mı edecekti?

Ve Selman-ı Farisi hazretleri... Fillere karşı nasıl savaşılacağını, İran askerlerinin zayıf taraflarını anlattı.

İslâm askeri, Hazret-i Sa'd'ın aldığı tekbirleri tekrar ettikçe... Düşmanın gözlerinde küçüldüğünü, fillerin fare haline geldiğini, Cennet kapılarının açıldığını gördüler... Oraya kavuşmak için dayanılmaz bir arzu duyduklarını fark ettiler. Gerilen yayda ok oldular, dördüncü tekbirle birlikte hedefe doğru uçtular... Yeryüzünü hayır meydanı kılmak, nicelerinin ebedi saadetine vesile olmak, sonsuz güzelliklere, derecelerin en güzeline kavuşmak için...

İran ordusu, fillerle karşılık verdiler. Müslümanlar ise, Fil sûresini hatırladılar. Allahü teâlânın fil ordusunu Ebâbil kuşlarıyla nasıl helak ettiğini düşündüler. Sebeplere yapışıp O'na tevekkül ederek savaştılar.

İlk gün şiddetli çarpışmalar oldu. Sonraki günlerde... İslâm ordusu uyguladıkları dâhiyâne taktiklerle İran ordusunu bozguna uğrattılar.

Başkomutanları Rüstem ve diğer komutanlar öldürülünce, ordu dağıldı. Kaçmaya başladılar. Kaçanların çoğu da nehre düşerek boğuldu, kalanlar esir edildi. Müslümanlar iki bin şehit verdi. İranlıların çoğu öldürüldü. Böylece, Müslümanlar büyük bir zafer kazandılar.

Yeryüzü... Âdem aleyhisselamdan o ana kadar geçen yüz binlerce sene içindeki en mutlu günlerini yaşıyordu. Peygamberlerden sonra insanların en mübarekleri eshâb-ı kirâmın şehit kanlarıyla yıkanıyor, zulmetten arınıyordu. Önce kâinatın yüzü suyu hürmetine yaratıldığı Muhammed aleyhisselam onun bağrına emanet edilmiş, toprağı O'nunmübarek bedenini sarmıştı. Peygamberler adedince...

Yüz yirmi dört bin civarındaki eshâbın varlığıyla şereflenmişti, o bayram yapmasında kim yapsındı?

Âdem aleyhisselama secde etmeyen İblis... İran alınınca önce üzülmüş, sonra İranlıların durumunu düşününce sevinmişti. İranlılar, tarihlerine, dinlerine, edebiyatlarına çok bağlıydılar... Bununla övünüyorlar, kendilerini çok beğeniyorlar, saltanatın ancak kan bağıyla devam edeceğini savunuyorlardı. "Bu özelliklerini... İslâmiyet'i içerden yıkmak, fitne çıkarmak, bidat itikadı, sapık fırkaları çıkarmak için kullanabilirim" diye düşünmüş. Düşündükçe neşesi yerine gelmişti. Bu toprakların fitneye müsait olduğunu görmüştü.

Ruhlardan Bir Ruh da zaferle sevinmiş, o ordunun içinde yer alamadığı için üzülmüştü.

Kadsiye zaferinden sonra... Hazret-i Ömer'in emriyle... Sâsânî Devletinin başşehri Medâyin'e hareket edildi. Bunu duyan İran Kisrâsı Yezd-i Cerd, şehri terk etti. İslâm ordusu Medâyin şehrine kolayca girdi. Hicretin 16. yılında Safer ayında, Miladi 637'de burayı fethetti.

Böylece... Peygamber Efendimizin"sallallahü aleyhi ve sellem" Şam ve İran ile ilgili verdiği haberler gerçekleşti. Sıra Konstantiniyye'deydi. Efendimiz, "Konstantiniyye elbette fethedilecek, onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onun askeri ne güzel asker"buyurmuştu.

Müjdelenen şehir, ne zaman fethedilecekti? Hayır meydanı kılınıp başka yerlerin de hayır meydanı olmasına ne zaman vesile olacaktı? Onu fetheden kumandan ve asker müjdesine kimler kavuşacaktı?

Kisra'nın tacı, tahtı, hazineleri Müslümanların eline geçti, üç kızı esir alındı. Hazret-i Ömer, bunları... Hazret-i Ali'nin oğlu Hazret-i Hüseyin'e, Hazret-i Ebû Bekr'in oğlu Muhammed'e ve kendi oğlu Abdullah'a verdi.

Peygamberlerden sonra insanların en üstünü ve zikirde gizli zikrin, evliyâlıkta nübüvvet yolunun temsilcisi, ilk halkası olan Hazret-i Ebû Bekrin oğluna...

Adaletle, heybetle, hakkın sesi olmakla, İslâm Devletinin esaslarını kurmakla meşhur ve Eshâb-ı kirâmın üstünlükte ikinci olan Hazret-i Ömer'in oğluna...

Yiğitlikte, şecaatte, ilimde erişilmez olan, ehl-i beytin birincisi olmak şerefine kavuşan ve vilayet yolunun ilk halkası olan Hazret-i Ali'nin oğluna...

Bunda esrar neydi?

Peygamberlerden sonra insanların en üstünü olmakta üçüncü olan Hazret-i Osman'ın şanı, kiminle yürüyecekti? O'nun ismini, ismiyle devlet kuranlar mı yaşatacaktı?

Aynı yıl Sâsânî (İran) kuvvetleri Celûlâ Savaşı'nda da yenilgiye uğratıldı.

Selman-ı Farisi hazretlerini Hazret-i Ömer Medâyin'evali tayin etti. Selman-ıFarisi hazretleri, Kisra'nın sarayına girince "Lâ havle ve lâ kuvvete" dedi.

Mülk, güç, kuvvet Allahü teâlânındı. Dilediğini mülk sahibi, dilediğini aziz, dilediğini zelil ediyordu.

Zincirlerinden kurtularak kaçtığı İran'a... Maddi-manevi zincirlerinden kurtulmuş, başkalarını da kurtarmak üzere dönüyor... Kisra'nın Sarayı mekanı oluyordu. Her şey dünyada, her şey dünya diyenlere... Nemrutları, Firavunları, Kisraları ve Karun'un örnek alanlara... Bütün zalimlere çok vurucu ihtar, Müslümanlara müjdeydi.

Selman-ı Farisi hazretleri... İran'ın, İslâmiyet'in geleceğinde müsbet ve menfi çok roller oynayacağını... Doğudan gelecek Türk kavminin, doğudaki insanların İslâmiyet'le şereflenmelerinde köprü vazifesi göreceğini... Bu topraklardan çok büyük âlim, gönül ehli zatların ve zalimlerin, bozuk itikatlı kimselerin yetişeceğini hissediyordu. Çünkü o... Bu toprakları, bu toprakların eski sahiplerini çok iyi tanıyordu.

Bu toprakların, bu insanların... Kıyamet'e kadar iyiliğe, güzelliğe vesile olmasıiçin son nefesine kadar çalışmayı en büyük vazife bildi.

İlmi, basireti vazifesindeki adaleti ve nezaketi ile Medâyin halkı tarafından çok sevilip sayıldı. Böylece İslâmiyet orada süratle yayılmaya başladı.

Filistin'in fethine devam edildi. Kuzey Suriye'nin fethi ile uğraşan Ebû Ubeyde'nin, Kudüs'e doğru geldiğini duyan Hıristiyanlar, barış istediler.

Kudüslüler... Şehri teslim için Hazret-i Ömer'in gelmesini şart koştular. Ebû Ubeyde durumu Hazret-i Ömer'e bildirdi. Eshâb'ın ileri gelenlerini toplayarak istişare etti.

Hazret-i Ömer... Hazret-i Ali'yi vekil bıraktı. Hicri 17. yılın Recep ayında, Miladi 638'in sıcak bir Ağustos gününde... Medine'den çıkıp Kudüs'e doğru yola koyuldu. Büyük bir devletin başkanı olarak Hıristiyanların kutsal şehrini teslim olmak üzere yola çıkmıştı... Muhacir ve Ensar'dan oluşan küçücük bir kafile ile... Barınacağı küçük bir çadır bile yoktu.

Yol arkadaşı ile bineğini değiştirerek kâh atlı, kâh yaya gidiyordu. Suriye'ye ulaştığında Câbiye denen yerde... Halid bin Velid ve Yezid bin Ebû Süfyan gibi ileri gelen kumandanlar karşıladılar.

Hazret-i Ömer; Cabiye'de bir müddet kaldı. Kudüs andlaşması burada hazırlandı. Kudüs'e yaklaşınca Ebû Ubeyde ve diğer kumandanlar karşıladılar. Halife'nin son derece sade kıyafeti, ötekilerinin yanında tuhaf gözüküyordu. Bir at ve yeni elbiseler vermek istediler. Fakat Hazret-i Ömer kabul etmedi. "Cenab-ı Allah'ın bize ihsan ettiği nam ve şöhret İslâm'a aittir. Kendi şahsımız için ise bu sadelik yeter" dedi. O, her haliyle... İslâmiyet adına Kıyamet'e kadar gelecek idarecilere örnek oluyor, çok ağır bir miras bırakıyordu.

Devrin süper gücü Doğu Roma İmparatorluğu'nun kutsal şehri Kudüs'ü teslim almaya gidiyordu. Ancak şehre debdebe ile değil; her zamanki gibi mütevâzi bir şekilde giriyordu.

O Kudüs ki... Hazret-i İbrahim, Hazret-i Davut, Hazret-i Süleyman, Hazret-i İsa aleyhimüsselam ve Hazret-i Muhammed

sallallahü aleyhi ve sellemden nice hatıralar taşıyordu.

O Kudüs ki... "Yâ Rabbi, benden önce kimseye vermediğin ve benden sonra da kimseye vermeyeceğin bir saltanatı bana nasip et" diye dua eden... Yalnız insanlara değil, cinlere, hayvanlara da hükmeden... Hem Peygamber hem de sultan olan Süleyman aleyhisselamın başşehriydi, iftiharıydı... Ama sonra harap olmuş... "Bu dünya Sultan Süleyman'a bile kalmadı" sözü atasözü olmuş... Dünyanın kimseye kalmayacağını, onun yalnızca bir imtihan meydanı, ermeydanı olduğunu belirtmek için...

O Kudüs ki... Kur'ân-ı kerimde ismi geçen ve Kâbe ile Mescid-i Nebevi'den sonra en kıymetli mescid olan Mescid-i Aksâ buradaydı.

O Kudüs ki... Mekke-i Mükerreme ile Konstantiniyye arasında ve aynı doğru çizgideydi. Konstantiniyye'den Mekke'yedönünce... Hagia Sophia, Mescid- Aksâ ve Kâbe... Üçü de aynı istikametteydi...

O Mescid-i Aksâ ki... Müslümanların ilk kıblesiydi... Hazret-i Muhammed aleyhisselam, Miraç'ta yedi kat gökleri aşmak için buradan yükselmişti.

Hazret-i Davut ve Hazret-i Süleyman aleyhimüsselam Yeryüzünde benzeri bulunmayan şehir olarak inşa etmişler. O diyarı Allahü teâlâ mübarek kılmış. İlk ihanete Yahudiler tarafından uğramış, sonra da defalarca nice zalim tarafından yakılıp yıkılmıştı.

Ve şimdi Hazret-i Ömer geliyordu emaneti teslim almaya... Kudüs'ü en kıymetli emanet bilip... Mensuplarını Kıyamet'e kadar onu korumakla vazifeli kılan bir dinin halifesi geliyordu.

Kudüs asıl sahibine kavuşuyordu. Çünkü Âdem aleyhisselamdan Muhammed aleyhisselama bütün ilahi dinlerde iman edilecek esaslar aynıydı, farklı olan ameli hükümlerdi. Ve bozulmayan tek din İslâmiyetti. Emanetin sahibi hak üzere olandı. Ve o emaneti almaya... Adaletin timsali olmuş, hak ile bâtılı ayıran, dili üzerine hak yerleştirilmiş kişi geliyordu.

Sırtında nice fakirin bile giymeyeceği elbiseler... Büyük bir tevazu içinde... Kudüs'e yürüyerek giren Hazret-i Ömer'e şaşkınlık

içinde bakıyordu Kudüslüler... Doğu Roma ve Sâsânî İmparatorluklarına diz çöktürenin... Sadelik içindeki heybetiyle akılları başlarından gitti.

Hazret-i Ömer Mescid-i Aksa'ya yürüdü. Efendimizin göğe yükseldiği kayanın yanına götürülmesini istedi. Onu bir çöp yığının yanına götürdüler. Gözlerine inanamadı.

Davut aleyhisselamın mihrabı da buradaydı. Burası Yahudiler için en kutsal mekandı. Bu sebeple... Hristiyanlar Kudüs'ü ele geçirince... Kendi akıllarınca Hazret-i İsa'nın intikamını almak için bu kutsal kaya mevkiini çöplük yapmışlardı.

Hazret-i Ömer, hemen çöpleri kaldırmaya başladı. Müslüman ve Hristiyan yanındakiler de kendisine katıldı. Kısa zamanda bu mübarek kaya üzerindeki çöpler kaldırıldı.

Mescid-i Aksa'nın yeri ve mihrabı, bizzat Hazret-i Ömer tarafından tayin olundu.

Ve sıra insanlık tarihin en önemli anlarından birine geldi. Mescid-i Aksâ'daki ilk ezana ve ilk namaza...

Burada ilk ezanı kim okuyabilirdi? Medine-i münevverede ve Kâbe'nin üzerinde ilk ezanı okuyan mı?

Hazret-i Ömer, Bilal radıyallahü anhdanezanı okumasını istedi. Bilal-i Habeşi hazretleri... Resûlullah'ın sallallahü aleyhi ve sellem vefatından sonra hiç ezan okumadığını, okumamaya karar verdiğini, ezanda O'nun mübarek ismini söylemeye takat getiremeyeceğini söyledi.

"Mescid-i Aksa'da ilk ezanı okumak, Kâbe ve Mescid-i Nebevide ilk ezanı okuyanın hakkı ve vazifesi değil mi" sualiyle tepeden tırnağa titredi. Yeryüzünün en mübarek ilk iki yerinde ilk ezanları okuduktan sonra... Üçüncü en mübarek yerinde ilk ezan okumak...

Evet, vazifeydi... En mübarek iki yerde ezanı okumakla şereflenenin, mübarek kılınan sesiyle üçüncü mübarek yerde ezanı okuması... O ses ki bütün Yeryüzü, yedi kat gökler için tanıdık olmalı, buraları kolaylıkla aşıp Arşa ulaşmalıydı...

Ancak bu ses yükselebilirdi, Efendimizin Miraç eylediği yerden yedi kat göklere... Ancak bu ses temizleyebilirdi Kudüs'ü, Mescid-i Aksâ'yı yüzlerce yıllık şirk bulaşıklığından, zulmetten... Ancak bu ses hayır meydanı kılabilirdi Kudüs ve çevresini...

Bilal-i Habeşi hazretleri, mübarek kaya üzerine, Peygamber efendimizin yedi kat göklere yükseldiği o varlık üzerine çıktı. Bir anda kendini yedi kat göğün üzerinde, Arş'ta buldu, tıpkı Kâbe'nin üzerinde ilk ezanı okuduğu zamanki gibi...

Ve "Allahü ekber! Allahü Ekber!" diyerek ezana başladığında, varlık hakikatini dile getirdiğinde... Yer, gökler ve Arş titredi, hepsi bu hakikat karşısında boyun büktü.

"Eşhedü enne Muhammeden..." dediğinde dayanamadı, gözyaşlarını tutamadı. Hazret-i Ömer ve yanındaki sahâbilerde ağlamaya başladı... Kâinat yaratılalıdan o ana, o en mübarek zamanı, Efendimizin cihanı şereflendirdiği devri yaşayanlar...

Ve bu mekanda, ilk namaz kılındı. Birinci kıbleden ikinci kıbleye, Kâbe'ye, doğru...

Allahü teâlâ tarafından mübarek kılınan o diyarda... Alınlar secdede, kulun Allahü teâlâya en yakın olduğu anda, toprakla buluştu... Topraktan geldiği, tekrar toprak olacağı hakikatini anlamakla, namazını miraç eylemekle... Kulluk makamına kavuştu.

Hazret-i Ömer, Kudüs/İlyâ halkına Emannâme verdi.

"Bismillahirrahmânirrahîm.

Bu sözleşme, Allah'ın kulu, müminlerin emiri Ömer'in İlyâ halkına verdiği bir emandır.

Onların canlarına, mallarına, kilise ve haçlarına; hastaları ve sağlıklı olanlarına ve diğer insanlarına verilen bir emandır. Buna göre onlar kilise inşa etmeyecekler fakat eski kiliselerine de dokunulmayacaktır. Kiliselerinin sayısı azaltılmayacak, sahalarına dokunulmayacak ve kiliselerinin herhangi bir yeri tahrip edilmeyecektir. Mallarına da dokunulmayacaktır. Dinleri konusunda zorlanmayacaklardır. Onlardan hiçbirine zarar da

verilmeyecektir.

İlyâ'da onlarla beraber hiçbir Yahudioturmayacaktır. Diğer şehir halkları gibi İlyâ halkı da cizye verecektir. Bu şehirden Rumları ve hırsızları çıkaracaklardır. Buradan çıkanlar gittikleri yere ulaşıncaya dek malları ve canları konusunda güven içinde olacaklardır. Onlar da tıpkı İlyâ halkı gibi cizye vereceklerdir.

İlyâ halkından kim ki Rumlar gibi mallarını alıp çıkıp gitmek ister, kilise ve haçlarını da terk ederse onlar da yerlerine ulaşıncaya dek canları, malları ve ırzlarıkonusunda eman içinde olacaklardır.

Buraya savaşmak için gelmiş olanlar... İsterlerse burada kalıp İlyâ halkının şartlarına tâbi olurlar, İlyâ halkı kadar cizye (gelir vergisi) verirler. İsterlerse onlarla beraber çıkıp giderler.

Halktan hasat zamanı gelinceye kadar bir şey alınmayacaktır. Bu anlaşmaya tâbi olanlar... Cizye verdikleri müddetçe Allah'ın, Resûlullah'ın, Halifelerin ve müminlerin zimmetindedirler.

Halid bin Velid, Amr bin As, Abdurrahman bin Avf ve Muaviye bin Ebû Süfyan şahittir."

Eman veriyor, din, can, mal ve ırz emniyetlerini sağlamayı taahhüt ediyordu. Cizye vermeyi kabul edenler için...

Hazret-i Ömer, sınırlar genişleyip ihtiyaçlar çeşitlendikçe... İctihatlarıyla İslâm Devleti'nin iskeletini kuruyor. Ermeydanı Yeryüzünün, devlet eliyle nasıl hayır meydanı olacağını gösteriyordu ta Kıyamet'e kadar gelecek olanlara...

* * *

Kudüs'den sonra... Filistin'in sahil şehirleri başta olmak üzere... Diğer yerleşim yerleri fethedildi. Anatolia yolları açıldı.

Hazret-i Ömer, Sa'd bin Ebû Vakkâs'a Hîre yakınlarında Kûfe'yi, Utbe bin Gazvân'a da Basra'yı ordugâh şehir olarak kurmalarını emretmişti.

Ermeydanı Yeryüzü... Müslümanlar tarafından hayır meydanı haline geldikçe yeni şehirler kuruluyor... Eski şehirler, Müslüman

hayatına göre yeniden ruh buluyor, yeni bir kimliğe kavuşuyordu.

Şam bölgesi orduları genel komutanı Ebû Ubeyde bin Cerrah... Allah'ın kılıncı Halid bin Velid hazretlerini Maraş'ın fethine memur etti. O da şehrin kalesini kuşattı... Halkın şehri terk etmesi şartıyla, sulh yoluyla kale teslim alındı.

Binlerce yıllık Maraş şehri... Hayır meydanı, kelime-i tevhidin söylendiği, hükmünün geçerli olduğu diyar olmuştu. Şam'ı, Kudüs'ü, Mekke'yi, Medine'yi, Anatolia'ya, oradan Konstantiniyye'ye ulaştıran yollar bir bir açılıyordu.

Maraş'ın Elbistan diyarında Eshâb-ı kehfin makamı vardı. Yüzlerce yıl uyudukları, uyandıktan sonra da gözden kayboldukları rivayet edilen mağaranınhemen yanına... Bir mabet inşa edilmişti. Bu mabedin, Bizans İmparatoru II. Theodoius (408-450) tarafından kiliseye çevrildiği söyleniyordu.

Rivayet edildi ki... Hazret-i Ömer, Ebû Mûsel-Eşarî'yi Sûse (Tarsus) şehri üzerine gönderdi. O da, bu şehirde Danyâl aleyhisselamın kabri olduğu söylenen bir kabir buldu. Danyal aleyhisselamın, Milattan Önce 600'lü yıllarda Buhtunnasar zamanında yaşadığı... Onun tarafından Babil'den Kudüs'e gönderildiği... Sûse şehrindeki kıtlık üzerine buraya davet edildiği, onun gelmesiyle bolluk olduğu ve burada vefat ettiği rivayet ediliyordu.

Ebû Mûsel- Eşarî,Hazret-i Ömer'e durumu bildirdi. Aldığı emir üzere, İslâmiyet'in emrine uygun olarak onu yeniden defnetti. Bir nehrin suyunu set ile kesip nehrin yatağına kabri kazdı, sonra nehrin suyunu tekrar saldı. Kabrini Ebû Mûsel-Eşarî'den başka bilen olmadı.

Ve Hazret-i Bilal, Tarsus'ta ilk ezanı okudu, gözyaşları içinde. Efendimizin vefatından sonra ezan okumayı bırakmıştı, ama burası çok farklıydı. Danyal aleyhisselamın hatırasının bulunduğu, Son Kale içinde yer alan diyardı... Buranın ezan sesiyle yıkanmasını, kuvvet bulmasını mı istemişti?(167).

Esir olan, esirlikten kurtulduktan sonra memleketi Kudüs'e gelen Danyal aleyhisselamın... Buradan Sûse'ye (Tarsus'a) göç ettiğinin ve burada vefat ettiğinin rivayet edilmesindeki hikmet neydi?

O Tarsus şehri ki... Oğuz Kağan tarafından Oğuz'a vatan olması vasiyet edilen Anatolia'nın Akdeniz'e açılan kapısıydı. Yedi uyurların, eshâb-ı kehfin de burada olduğu rivayet ediliyordu. Bu en kuvvetli rivayetti, makamları vardı.

Peygamberler şehri Urfa'dan... Nuh aleyhisselamın gemisinin indiği kabul edilen ve Nuh aleyhisselamın türbesi olduğu iddiaedilen makamın bulunduğu Cizre'den... Habib-i Neccar'ın kabrinin bulunduğu Antakya'dan... Eshâb-ı kehfin makamının olduğusöylenen Maraş'tan sonra,mağaranın bulunduğu Tarsus... Nice esrarı, gönlü ehlini bağrında gizleyen şehir...

Yine Anatolia'da, Ege Denizine ulaştığı yerde, Efesus diyarı... Eshâb-ı kehf'in buradaki mağarada yattığı söylenmiş, söz konusu yere kilise inşa edilmişti. Tarsus ve Elbistan'dan sonra bu diyar dafethi bekliyordu...

Elbistan, Tarsus ve Efesus... Anatolia'da eshâb-ı kehfin bulunduğu rivayet edilen üç belde...

O eshâb-ı kehf ki... Sahih itikatları, Hazret-i İsa'ya inanmaları sebebiyle ölüme mahkûm olmuşlar... Bir mağaraya sığınmışlar, burada üç yüz dokuz yıl uyumuşlar. Bu diyarların tek yaratıcıya inandığı zamanda uyanmışlar... Sonra mağarada gözlerden kaybolmuşlardı.

Onların kıssası Kur'ân-ı kerimde Kehf sûresinde anlatılmış... Peygamber Efendimiz... Kıyamet'e yakın, uyanacaklarını... Hazret-i Mehdi aleyhirrahmeile buluşup onun yardımcıları olacaklarını... İsa aleyhisselam Deccal ile harp ederken Hazret-i Mehdi'nin onunla birlikte olacağını haber vermişti.

Hazret-i Ebû Bekir ve Hazret-i Ali'nin radıyallahü anhüma onlarla görüştüğü... Peygamber Efendimize iman edip, selam söyledikleri haber verilmiştir.

Anatolia'da Eshâb-ı kehf ile ilgili üç makamın bulunması... Nice havarinin bu toprakların bağrına saklanması neye işaretti?

Anatolia'da fetihler durmuyordu. 27 Mayıs 639'da... El-Cezîre bölgesinin fethiyle görevlendirilen İyâz bin Ganem'in ordusunun sol kanadına kumanda eden Hâlid bin Velîd tarafından Amida zaptedildi... Hâlid bin Velîd'in oğlu Süleyman ve sahâbeden Sa'saa ve daha niceleri bu sırada şehid oldu, buraya defnedildi (168).

Anatolia, yavaş yavaş İslâmiyet'le, sahâbe-i kirâmla tanışıyordu. Güneydoğu Anatolia hemen hemen fethedilmiş... Nice sahâbe bu topraklara defnedilerek bereketli kılınmıştı.

Rebîa Araplarının iki büyük kabilesinden biri olup Dicle kenarlarında yaşayan Bekir bin Vâil kabilesi sebebiyle... Amida şehrine Araplar tarafından Diyâr-ı Bekr denmeye başlandı.

Dımaşk (Şam) valisi Yezîd bin Ebû Süfyân, 639 yılında vefat etti. Kardeşi Muâviye bin Ebû Süfyân hazretleri onun yerine Hazret-i Ömer tarafından vali tayin edildi.

639 senesinde, veba hastalığı, Şam'da, çok Müslümanın ölümüne sebep oldu. Filistinve Suriye Orduları KomutanıHazret-i Ebû Ubeyde de bu salgına yakalandı.

"Namazınızı kılınız! Orucunuzu tutunuz! Sadakanızı veriniz! Haccınızı yapınız! Birbirinize iyilikte bulununuz! Âlimlere ve büyüklerinize itaat ediniz! Dünyaya aldanmayınız! İnsanların en akıllısı Allahü teâlânın emirlerini yerine getirenlerdir" diye vasiyette bulundu.

O, aşere-i mübeşşeredendi, Peygamber Efendimiz tarafından Cennetle müjdelenen on kişiden biriydi ve ölümü bekliyordu. Vasiyeti, namazınızı kılınız diye başlıyordu. İnsanın Yeryüzüne gönderilme sebebini, Hakka kulluğu, âhiret seferini namazdan daha güzel ne anlatabilirdi. Efendimiz namaz için "Müminin miracıdır" buyurmuştu.

Anatolia'nın kapılarını açan büyük komutan vefât ettiğinde 58 yaşında idi.

Hazret-i Ömer... Suriye ve Filistin'de mağlûp olan bir kısım Bizanslı kumandan ve askerlerin Mısır'a kaçması sebebiyle... Fethin gerekli olduğunu söyleyen Amr bin Âs'ın görüşünü benimsedi. 640'da başlayan Mısır'ın fethi kısa zamanda gerçekleşti.

İyaz bin Ganem radıyallahü anh komutasındaki İslam ordusu Halid bin Velid radıyallahü anh komutasındaki orduya yardım için Amida'a (Diyarbakır) gelmiş. Buranın fethinden sonra doğuya doğru hareket ederek Silvan fethetmişti. 641 yılında Bitlis kuşatma altına alındı. Kuşatması sırasında, Peygamber Efendimizin sancaktarı Halid bin Zeyd'in kardeşi Feyzullah el Ensari radıyallahü anh şehit düştü. Şehit düştüğü yere defnedildi, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale olmasının mührü olarak... Kırk yaşında idi (168a)...

Celûlâ ve Hulvân'ın ardından Sûs, Hûzistan ve Musul ele geçirildi. 642'de, Müslüman orduları Nihâvend zaferiyle Irak'ın fethini tamamladı.

İslâm bayrağı... İran'dan Irak'a, Suriye'den Filistin'e Mısır'a, Yemen'e dört bir yanda dalgalanıyordu.

Bayrak dalgalanıyor, o bayrağı dalgalandıranlar... Şereflerin en büyüğüyle... Yeryüzünü hayır meydanı kılma, bayrağı dalgalandırma şerefiyle... Ebedi âleme gidiyorlardı.

Önce Peygamber Efendimiz aleyhisselam, sonra da Hazret-i Ebû Bekir, Ebû Ubeyde bin Cerrah ve nice sahâbe gittiler... Şimdi de... Yeryüzünü hayır meydanı kılanların, ismi zaferle, kılıçla anılanların en önde geleni... Gitme hazırlığındaydı... Çünkü bu nizam her gelenin gitmesi üzerine kurulmuştu. Yeryüzü bir müddet kalınacak ermeydanıydı. Öyle meydan ki sonunda ya ebedi güzellik ya da ebedi felaket vardı...

Allah'ın kılıcı Hazret-i Hâlid bin Velid... Humus'ta hastalandı. Yanında silah arkadaşları vardı. Hastalığının ilerlediği sırada kılıcını istedi. Kabzasını tutarak şefkatle okşadı.

"Ölümümün yaklaştığını hissederim. Savaş meydanında...

Kılıcım elimde ölmeyi çok arzu ettim. Ama nasip olmadı. Hiç olmazsa ölüm döşeğinde... Onu kılıç elimde karşılamak istedim.

Nice kılıçlar elimde parçalandı. İşte bu... Elime aldığım son kılıç... Ne yazık ki düşmanların değil, benim ölümüme şahit olacak. Beni en çok üzen şey... Hayatı savaş meydanlarında geçen, sırtı yatak yüzü görmeyen bu Hâlid'in... Yatakta ölmesi...

Resûlullah'ın hiçbir Eshâbı, rahat yatağında ölmedi. Ya savaş meydanlarında şehit oldular veya uzak beldelerde... Din-i İslâm'ı yayarken garip olarak öldüler."

Mute'de yüz bin düşman karşısında kılı kıpırdamayan Allah'ın kılıncı... Akmak için yol arayan gözyaşlarına mâniolmadı, buldukları yolca akmaya bıraktı...

Kılıcın kabzasını öyle sıktı ki... Sanki yüz bin düşman karşısındaydı.

"Ah Hâlid! Şehit olamayan Hâlid! Harp, vücudumu çiğneyemedi. Vücûdumda bir karış yer yoktur ki, kılıç, ok veya bir mızrak yarası olmasın.

Ömrü, Din-i İslâm'ı yaymak için savaşlarda at koşturarak geçen kimsenin sonu... Böyle mi olacaktı?"

Gözlerini yumdu. Bir müddet öyle kaldı ve gittiği yerde yorulmuş gibi halsizce konuştu.

"Ah Yermük günü! İnsan kanlarının vâdide sel gibi aktığı Yermük! Şiddetli bir kırağının olduğu gece, kalkanımın altında geceledim.

Ah Yermük harbi! Üç bin yiğitle, yüzbin kâfire karşı zafer kazandığımız Mûte gibi çok şanlıydın!"

Elinde kılıçla zor konuşan Allah'ın kılıncı, önce çevresindekilere, sonra da kendine baktı, halsizce güldü.

Kılıcıyla nice zaferler kazanan, Ermeydanı Yeryüzünde nice yerleri hayır meydanı eyleyen... Seyfullah (Allah'ın kılıncı) ismi Resûlullah Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem tarafından

kendisine verilen Halid bin Velid... Şimdi kılıcı elde zor konuşuyordu. O kılıcı tutan eller, o kılıca yön veren yürek ve gönül nice yenilmez orduları diz çöktürüyordu... Şimdi ise...

İşte insan gerçeği... İşte ermeydanı, imtihan meydanı Yeryüzüne geliş gerçeği... Geliyorsun, gücünün zirvesine ulaşıyorsun, çok şeyler yapıyorsun. Mal, mevki kazanıyor, evlat, şöhret sahibi oluyor... Sonra, kılıç tutan ellerin tutmaz oluyor, hastalanıyor, ihtiyarlıyor... Bütün mal, mevki ve evladını geride bırakıp gidiyorsun... Yanında götürdüğün yalnızca imanın ve amellerin oluyordu... Allah'ın kılıncı Halid bin Velid olsan da bu gerçek değişmiyordu. Değişen, imtihanı kazananlar veya kaybedenler, Cennet'teki veya Cehennem'deki derecelerini yükseltenlerdi...

Bu gerçekleri hatırlayan Halid bin Velid titredi. İman, sahâbe, Seyfullah olma nimetleri kendisine nasip olduğu için sonsuz defalar şükretti. Son nefesini iman ile verebilmek için Allahü teâlâya sığındı. Yakınlarına döndü.

"Ey yakınlarım! Cihâda sarılın! Bu topraklar ancak cihâd etmekle korunabilir. Yermük, Mute'den sonra Rumlarla yaptığımız ilk büyük savaştır. Bundan sonra, daha nice savaşlar birbirini takip edecektir. Sakın gaflete düşmeyin!"

Evet, Rumlar, Doğu Romalılar... Konstantiniyye ile İslâm diyarı arasında en büyük engeldi. Halid bin Velid hazretleri... Konstantiniyye'yi fetheden asker olmak ve o büyük müjdeye kavuşmak aşkıyla yanmıştı... Ama işte ona nasip olmamıştı. Nice fetihlerden sonra Konstaniyye'ye varmak, o müjdeye kavuşmak istiyordu. Fakat nasip...

Henüz elli yaşındayken ölüm yatağına düşmüştü. Sene 642 idi... Hicret'ten sonra henüz yirmibir, Müslüman olmasından sonra ise on üçsene geçmişti. Öyle on üçsene ki binlerce senede yaşanamayacak şeyleri yaşamıştı. Ve bunlar içinde Yermük'ü unutamıyordu.

"Şimdi, kendimi at kişnemeleri arasında... Allah Allah nidâlarıyla insanlara dar gelen Yermük Vâdisi'nde hissediyorum.

Vallahi Rabbimden, beni her gazâda diriltmesini ve o savaşın hakkını vermeyi isterim."

Hazır bulunanlar bu duanın anlamıyla titrediler. Bu nasıl insandı ki... Can pazarı olan her gazada dirilmek ve düşmanla çarpışmak... Katıldığı savaşın hakkını vermek istiyordu. Onun nazarında savaşın hakkını vermek neydi? Zafer mi? O zafer sonrası... Hem Ermeydanı Yeryüzünün hem de insan vücudunun hayır meydanı olması mıydı?

Allahü teâlânın böyle bir gazinin duasını kabul edeceğinden zerrece şüpheleri yoktu. Acaba hangi savaşlarda dirilip hazır olacaktı? Herhalde... Konstantiniyye'nin fethinde muhakkak hazır olurdu. Konstaniyye'yi fetheden asker, komutan değil asker olmayı ve o müjdeye kavuşmayı çok istiyordu.

Hazret-i Hâlid yorulmuştu, konuşmaktan değil, konuştuklarının ağırlığından... Binlerce senelik yükü çektiğinden... Biraz nefeslendi. "Vasiyetimi bildireceğim, beni ayağa kaldırın!" dedi, hemen ayağa kaldırdılar. O dağlar gibi mücahit küçülmüş, çocuk gibi kalmıştı.

"Beni bırakınız, tutmayınız. Derdimle ayakta kalmak isterim! Şimdiye kadar elimde taşıdığım kılıcım, artık beni taşısın" dedi. Kılıcına dayandı.

"Ölümü, savaştaymışım gibi ayakta karşılayacağım. Savaşta ölüm, şehitlik, Rabbimin bana en büyük hediyesi olurdu. Ölümü ayakta karşılamakla bu hediyeye kavuşacağımı umarım. Öldüğüm zaman, atımı ve kılıcımı... Ölümü bir an dahi düşünmeden düşman içine dalabilen bir yiğide veriniz! Elhamdülillah! At ve kılıcımdan başka bir şeye sahip olmadığım halde öleceğim.

Mezarımı, bu kılıcımla kazınız! Kahramanlar kılıç şakırtısından zevk alır" Kılıca dayanamaz olunca... Kılıcıyla hayır meydanı yapmak için çok gayret ettiği toprağa düştü öpercesine, secdeye gidercesine... Kelime-i şehâdet getirerek son nefesi teslim etti. Uğruna can feda sevdiklerine kavuştu.

Evet, o... Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için kılıncını bir an elinden bırakmayan... Allah'ın kılıcı ismiyle şereflenen yiğit...

Ölümü ayakta, kılıc elde karşılamıştı. Bu ölüme karşı duruş değil, tam tersine teslim oluştu. Çünkü ölüm... Mümin, Allah yolunda elinden kılıç düşmeyen için... Sevgiliyi sevgiliye kavuşturan bir köprüydü.

Yeryüzü hem sevindi hem de üzüldü. Sevindi böyle bir yiğidi Kıyamet'e kadar bağrında saklıyacak olmaktan.

Üzüldü, çünkü... Hazret-i Halid bin Velid, hem kılıcı hem de dili ve gönlüyle kendisini yaşanır, hayır meydanı kılıyordu. Çünkü o... İmtihan meydanı, ermeydanı yeryüzüydü. Allah için iyiliği emreden, kötülükten nehyeden, cihat edenlerle, Allah lafzıyla dönüyordu. Dönüşü bütün kâinatı döndürüyordu. Allah diyenlerin ve dedirtenlerin kalmaması... Kendisinin ve kendisiyle birlikte bütün Kâinat'ın sonuydu, Kıyamet'in kopmasıydı.

Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, "Yeryüzünde Allah diyen Müslüman oldukça Kıyametkopmaz" buyurmuştu.

İnsanlar, Kâinatın Allah lafzıyla ayakta durduğunu niçin anlamıyorlardı?

Kâinattaki her hareket ve düşüncenin, mutlaka ve mutlaka etkisinin olduğunu ve kendisini (Yeryüzünü) de etkilediğini, Yaratan hariç her şeyin karşılıklı birbirine tesir ettiğini niçin fark etmiyorlardı?

İnsanoğlu, hem kendi hem de Yeryüzünün felaketinin israf ve ifsatla geldiğini nasıl idrak etmiyordu?

İmtihan meydanı Yeryüzünde ölümler ve doğumlar iç içeydi, birbirlerini takip ediyorlardı. Doğum ve ölüm Kâinatın her zerresinde vardı. Birinin doğumu diğerinin ölümü, zaferi mağlubiyeti oluyordu.

Çok kısa bir zaman dilimi içinde, Hicret ve sonrası geçen yirmi iki senede, Müslümanların zaferi diğerlerinin mağlubiyeti, tarih sahnesinden silinişi olmuştu.

İslâm orduları, Sâsânî İmparatorluğu'na tâbi Irak, İran ve Azerbaycan'ı, Bizans İmparatorluğu'na tâbi Suriye, El-Cezîre, Filistin ve Mısır'ı İslâm ülkesine katmışlardı ve bunun çok büyük kısmı Hazret-i Ömer zamanında gerçekleşmişti.

Hicretin yirmi üçüncü, miladi 644 yılıydı. Hazret-i Ömer'in, haccını eda edip, kulluğunu, makamın geçici olduğunu en derinden hissedip Medine'ye döndüğü günlerdi.

Mugire bin Şu'be'nin Basra valisi iken edindiği kölesi Ebû Lü'lü Fîrûz, efendisinin kendisinden fazla ücret aldığını söyleyerek azaltılmasını istedi. Hazret-i Ömer, onun demircilik, marangozluk ve nakkaşlık yaptığını öğrenince Mugire'nin kendisinden aldığı ücretin fazla olmadığını bildirdi. Buna kızan Ebû Lü'lü, ertesi gün sabah namazında hançerle Hazret-i Ömer'i yaraladı ve Müslümanların elinden kurtulamayacağını anlayınca kendini öldürdü.

Ne garip tecelli... Adalet timsali Hazret-i Ömer, adaletle hükmetmedi diye saldırıya uğramıştı hem de namaz kılarken...

Emriyle imparatorlukların tarihe karışmasına sebep olan, askerleriyle en güçlü orduları titreten... Bir kölenin hançeri karşısında çaresiz kalıyordu.

Hazret-i Ömer, ölüm döşeğindeyken kendisine yerine birini bırakması teklif edilince aşere-i mübeşşereden altı kişilik şûranın toplanarak üç gün içerisinde aralarından birini halife seçmelerini istedi.

Hazret-i Âişe'den Resûl-i Ekrem'in hücresine, onun ayağının dibine defnedilmek için izin istedi. Hazret-i Âişe validemiz kendisi için düşündüğü bu yeri ona vermeyi kabul etti. Hazret-i Ömer, çok

sevindi.

Rivayet edildi ki... Hazret-i Ömer, ölüm döşeğinde, Ukaşe hazretlerinin kabri için gönderdiği bekçilerin yine orada durmadığını haber aldı. Üzüldü. "Orasını bekçisiz bırakmayın. Ukaşe, Doğu Roma diyarında, Anatolia'da mührümüzdür. Kabri, makamı kaybolmamalı. Gönlümüze doğan o ki... Ukaşe'nin kabrini ve bütün Anatolia'yı bekleyecek, saldırılar karşısında duracak ve Kıyamet'e kadar terk etmeyecek yiğitler doğudan gelecek. Orada duracaklar ve bu duruşlarıyla o diyarda nam salacaklar" dedi.

Bunları söyleyen Hazret-i Ömer, öldürücü yarayı almasındanyirmi dört saat sonra Hicretin 23. yılında 26 Zilhicce günü, 3 Kasım 644'te vefat etti, sevdiklerine kavuştu. Ermeydanı Yeryüzünde yaşanabilecek hayatın en güzelini yaşadı, Muhammed aleyhisselamın en yakınlarından biri, sevgilisi oldu, O'nun vefatından sonra da halifeliğini en güzel şekilde yerine getirdi, adaletle hükmetti, nice diyarları ve gönülleri hayır meydanı kıldı. Anatolia, Konstantiniyye ve Türkistan'a giden yolları açtı, sakin olacakların meskenlerine kavuşabilmesi için...

Geride Kıyamet'e kadar güzellikle anılacak bir nam bıraktı.

Mübarek bedeni de sevdiğine komşu oldu. Hazret-i Ebû Bekir'den sonra o da Efendimizin yanına koşmuştu tıpkı hayatlarında olduğu gibi... Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı eylerken, üzerindeyken hep beraber olmuşlardı, yerin bağrında, içinde de bir araya geldiler, mahşer meydanında ve Cennet'te olacakları gibi... Ayrılmayan sevgililer...

Hazret-i Ömer radıyallahü anh, âhiret seferine çıktığı anda Yeryüzü kapkara oldu. Herkes çok korktu. Çocuklar annelerine koşup "Yeryüzü siyah oldu, Kıyamet mi kopacak?" diye sual ettiler. Anneleri, gözyaşları içinde, "Kıyametin ne zaman kopacağını bilemeyiz. Hazret-i Ömer şehit edildi, dünyayı bunun zulmeti kapladı, Yeryüzü buna ağlıyor. Gördüğünüz karanlık bundandır" dediler.

Sanki Peygamber Efendimizin hadis-i şeriflerinde buyurduğu "Bir âlimin ölümünden daha büyük musibet yoktur. Bir âlim ölünce, gökler ve göklerde olanlar, yetmiş gün ağlarlar"ve"Bir âlimin ölümü, âlemin ölümü gibidir" hali tecelli etmişti. Çünkü Hazret-i Ömer, eshâb-ı kirâmın en âlimiydi, hem de Efendimiz kendisi için "Benden sonra Peygamber gelseydi, Ömer Peygamber olurdu"buyurmuştu.

Hazret-i Ömer'in zamanında iki büyük devlet vardı. Biri Doğu Roma (Bizans/Rum) İmparatorluğu, diğeri Sâsânî (Îrân) devleti idi. Ehl-i İslâm, ikisine de gâlib geldi. Hele Acem devleti, büsbütün ortadan kalkdı. Memleketlerinin hepsi, Müslümanların eline geçti, hayır diyarı oldu. Ahalisi Müslüman olmakla şereflendi. Dünyâda râhata, âhirette ebedî saâdete kavuştular.

Hazret-i Ömer,10 sene 6 ay ve 7 günlük hilafeti zamanında, iki büyük devlet olan Bizans (Doğu Roma) ve Sâsânî devletlerinin hâkimiyeti altında olan Suriye, Filistin, Mısır, Irak ve İran'ı İslâm devletinin sınırları içine aldı. İslâm Devleti'nin sınırlarını Oğuz Kağan'ın evladına vasiyet ettiği üç tarafı denizle çevrili Anatolia'ya dayadı.1036 büyük şehri zaptetti.

Kuzey Afrika'dan Türkistan'a, Azerbaycan'dan Yemen'e kadar uzanan, 2 milyon kilometre kareden büyük olan İslâm devletini, kurduğu mükemmel müesseselerle çok güzel idare etti. Davalara bakması için mahkemeler, adli teşkilatlar, suç ve zabıta işlerine bakan, satıcıları kontrol eden, halkın birbirleriyle olan münasebetlerini düzenleyen teşkilatlar kurdu.

Onun zamanında 4 binden fazla yeni câmi yapıldı. Yollar, köprüler inşa edilip, su kanalları açıldı. Fakir çocuklara maaşlar verildi. Mescid-i Haram'ı ve Mescid-i Nebevi'yi genişletti. İslâmiyet'i yaymak için her tarafta okullar açtırdı.

Çok adil, âbid, merhametli, alçak gönüllü olup fakirlikle yaşardı. O kadar adaletli idi ki, Ömer'in adaleti sözü dillere destan oldu.

O'nun devrini yaşayan gönül ehl-i zatlar, "Hazret-i Ömer'den sonra, Hazret-i Mehdi'yekadar dünyada kimse Hazret-i Ömer dirliği gibi (idaresi gibi) dirliği getiremez. O adalete yaklaşan bir

kavim olur ki o kavim Kıyamet'e kadar İslâm'ın kalası olur" dediler.

Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerimde, Maide sûresinde 54. âyet-i kerimedemeâlen, "Ey inananlar! Aranızda dininden kim dönerse bilsin ki, Allah, kendisinin (çok) sevdiği ve onlarında Onu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir. Bu Allah'ın dilediğine verdiği bir nimettir. Allah ihsanı bol olan ve en çok bilendir" buyururken işaret ettiği, Hazret-i Ömer'in idaresine yaklaşacak o kavim hangi kavimdi?(169)

Su, ateş, hava ve toprak Hazret-i Ömer'e itaat etmişti, çünkü Allahü teâlâya itaat edene her şey itaat ederdi.

Medine-i münevverede zelzele oldu. İnsanlar çok korktular. Hazret-i Ömer radıyallahü anh, kamçısı ile yere vurdu. "Allahü teâlânın izniyle sakin ol!" dedikte Yeryüzü sakin oldu, sükûnet buldu.

Medine'de bir yangın çıktı. Korku ile durumu Hazret-i Ömer'e radıyallahü anh arz ettiler. Bir saksı parçası alıp üzerine "Ey ateş! Allahü teâlânın izniyle sâkin ol" yazdı. Varıp onu ataşe bıraktılar. Allahü teâlânın izniyle ateş soğudu.

Nil Nehri'nin suyunun azalması üzerine "Yâ Nil! Akacaksan Allah'ın izniyle daha evvel nasıl akıyorsan öyle ak! Eğer akmazsan Kıyamet'e kadar bir daha akma!" yazılı bir mektup gönderip valiye bunu nehre atmasını söyledi. Atılınca Nil Nehrinin su seviyesi yükseldi.

Çok uzakta olan bir kumandanını düşmana karşı ikaz etmiş, komutanı sesi duyup gerekli tedbiri almıştı.

Hazret-i Ömer gibi adaletle anılacak, onun yolunda yürüyecek, Anatolia'da, Avrupa'da geçit vermez nehirlere "Akma" diyerek nehrinin akmamasını isteyecek ve sonra nehrin akmadığını görerek " Ulu nehir akmam diyor" diye türkü yakacak yiğitler gelecek miydi?

Hazret-i Ömer'in, kuru arpa ekmeği yemek âdeti idi. Kalın

kumaştan gömlek giyerdi. Birçok gazalar yapmasına, o kadar vilayetler feth etmesine, o kadar mal ve hazine katına gelmesine rağmen...

Her nereye fetih, Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için asker gönderse, mensur ve muzaffer olup, salimen, ganimet ile döndüler. Ordusu hiç mağlup olmadı. Çünkü, sebeplere gücü yettiğince yapışıyor, "Allahü teâlâ günah işlenen orduyu muzaffer etmez" diyerek ordusunda en ufak bir günaha müsaade etmiyordu, tedbirli, tedarikli ve adaletli idi. Bu sebeple ilahi yardım geliyordu.

"Kuvvet, atmaktır" hadis-i şerifini hiç aklından çıkarmıyor, bunun gerektirdiği gibi hareket ediyor ve ettiriyordu.

Hilafeti zamanında yemesi ve içmesi hiç değişmedi, fazlalaşmadı. Hiçbir zaman hatırlarına kibir gelmedi, büyüklenmedi. Sonu pişmanlık, üzüntü olacak iş yapmadı.

Bir gün Resûlullah efendimiz otururken, yanına Hazret-i Ömer geldi. Server-i âlem "Yâ Ömer, bana 'Adalet nurunu, Ömer bin Hattaba ver' ilahi emri geldi. Şimdi sana verdim. Cihanda adalet etmek senin nasibindir" buyurdu.

O, hayatı boyunca bu hadis-i şerife uygun yaşadı. Ermeydanı Yeryüzünü ve insan bedenini hayır meydanı kılmakta eşsiz olan Hazret-i Ömer'in mirasçısı kimler olacaktı?

Efendimiz, bir hadis-i şeriflerinde, "Ömer'i Müslüman olduktan sonra gören şeytan, yüzüstü yıkıldı" buyurdular.

Âdem aleyhisselama secde etmeyen İblis ve onun yolundaki insan, cin şeytanlarıyla mücadele... Âdem babamızın Yeryüzüne gelmesiyle başladı, Kıyamet kopuncaya kadar da devam edecek Ermeydanı Yeryüzünde... Hazret-i Ömer'den sonra, İblis ve taifesinin görünce kaçacağı kimler gelecekti?

Resûl-i ekrem sallallahü aleyhi ve sellem, Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer ve Hazret-i Osman ile dağa çıktığı zaman dağ sallandı. Peygamber efendimiz "Ey dağ, sallanma! Senin üstünde bir nebi, bir sıddık, iki de şehit vardır"buyurdu.

Dağ niçin sallanmıştı? Üzerinde bulunanların heybetinden mi

yoksa sevincinden mi?

O dağlar ki Allahü teâlâ Ahzab sûresi 72. âyet-i kerimesinde meâlen, “Biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, sorumluluğundan korktular; nihayet onu insan yüklendi” buyurdu. Dağın yüklenmediği, insanın yüklendiği emanet neydi?

Allahü teâlâ Haşr sûresi 21. âyet-i kerimesinde de meâlen,“Eğer biz, bu Kur’ân-ı kerîm bir dağa indirseydik, elbette sen onu Allah korkusundan başını eğerek parça parça olmuş görürdün. İşte misaller! Biz onları insanlara düşünsünler diye veriyoruz” buyurdu.

Dağlar, insanlar ve emanet...

Kur’ân-ı kerîmin ve Peygamber Efendimizin sünnetinin hakikatine vakıf olan Hazret-i Ömer’in görüşü, ictihadı daima isabet ederdi. Nice defa onun ictihadına uygun âyet-i kerime gelmişti.

Bedir gazâsında esirlerin ne yapılacağı konuşulurken, Hazret-i Ömer ile hazret-i Sa’d bin Mu’âz, esîrleri öldürelim dediler. Başkaları, para karşılığı koyuverilmesini istediler. Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem de, böyle içtihâd buyurmuşdu. Bu içtihâda uyarak, esîrleri koyvermeğe başladılar.. Sonra âyet-i kerîme gelerek, Hazret-i Ömer’in ictihâdının doğru olduğu bildirildi. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, “Eğer, azâb gelseydi, Ömer ile Sa’d bin Mu’âzdan başka, birimiz kurtulamazdık” buyurdu.

Çünkü Hazret-i Ömer ve Sa’d “radıyallahü teâlâ anhüma” esîrlerin öldürülmesini istemişti.

* * *

Hazret-i Ömer’in kendisinden sonra vazife yapacak halifeyi seçmeleri için görevlendirdiği altı kişilik husûsi şûra toplandı. Görüşmelerden sonraYeryüzünde hayatta olanların en faziletlisi, en üstünü Hazret-i Osman’ı halife seçti. Eshâb-ı kirâm ona bîat ettiler. Böylece hicretin 24. yılında Muharrem ayının birinci günü, Miladi 1 Kasım 644’de hilafet makamına geldi.

Hazret-i Osman, çok merhametli, yumuşak huylu, çok şefkatliydi. Hazret-i Ömer'den sonra, onun halifeliği nasıl olacaktı? Merhamet, şefkat, nefsi utandıracak mıydı, yoksa azgınlığını fazlalaştıracak mıydı?

Hazret-i Ömer'in idare tarzı, O'nun adaletle sınırlı sertliği, nefsin, şeytanın ve kötü çevrenin tasallutundaki insanları idare etmeye daha uygundu.

İslâmiyet çok çeşitli ülkelerde çeşitli din ve meşrepten insanlar arasında yayılmıştı. Bu insanlar, şefkatin dilini anlayabilecekler miydi?

Rivayet edildi ki... Hazret-i Osman'a Arabistan dışından ilk tebrik Kayı Boyundan geldi, Altın Yay ve Gümüş Okların peşinde olan Kayı Boyundan...

Kuçi Bey, Hazret-i Osman'ın halifeliğini tebrik için bir kılıç göndermişti, üzerinde Altın Yay ve Gümüş Okları simgeleyen Kayı damgası bulunan bir kılıç...

Gelen ilk tebrik hediyesiyle çok memnun olan ve kılıcı çok beğenen Hazret-i Osman, Kuçi Bey'in kendisine başka bir hediye değil de niçin kılıç gönderdiğini sual etti.

Kayı boylu, "Oğuz Kağan, Hakkı savunan bir devlet olabilmek için, Könül, Kılıç ve Kalem'in bir elde toplanmasını vasiyet etmiştir. Kuçi Bey, sizin könül ve kalem sahibi olduğunuzu, ancak şefkat ve merhametinizin çokluğu sebebiyle kılıcı kullanmakta zorlanacağınızı düşündü. Kılıncın da yeri geldiğinde mutlaka kınından çıkması gerektiğini hatırlatmak için size bu kılıncı gönderdi" dedi.

Bu sözler, Hazret-i Osman'ı (radıyallahü anh) hem sevindirdi hem de hüzünlendirdi.

Kılıcı eline aldı. Çok göz alıcıydı, ağırdı, keskinliği ve sağlamlığı her halinden belliydi. Kabzasına yakın bir yerdeki işaret dikkatini çekti. Açık kolları altında birer çocuk bulunan çizgi halinde bir insana benziyordu. Sual etti.

Elçi, "Bu Kayı Boyu damgasıdır, Altın Yay ve Gümüş Oklara

işaret eder" cevabını verdi. Bu sefer Altın Yay ve Gümüş Oklar, daha sonra Oğuz Kağan sual edildi ve cevap verildi. Oğuz Kağan'ın Anatolia seferinden ve burasını Oğuz'un anayurdu olması için nasıl vasiyet edildiğinden, Dede Korkut ve söylediklerinden, Kıyamet'e yakın hanlık Kayı Boyuna geçer dediğinden bahsedildi.

Anlatılanlar Hazret-i Osman'ın çok hoşuna gitti. Oğuz Kağan ile Kur'ân-ı kerimde bahsedilen Zülkarneyn aleyhisselamın ne kadar çok birbirine benzediğini fark etti, acaba ikisi aynı şahıs mı diye düşündü. O'nun Anatolia'yı neslinden gelenlere vasiyet etmesi karşısında çok şaşırdı. Anatolia'nın ne kadar önemli bir yer olduğunu, Peygamber Efendimizin fethini müjdelediği Konstantiniyye'nin bu kara parçasının en batısında yer aldığını iyi biliyordu.

Bütün bu anlatılanlar ve bildikleri sonrası, Kur'ân-ı kerimde, Maide sûresi 54. ve Enbiya sûresi 105. âyet-i kerimelerinde ve "Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder.()" Hadis-i şeriflerinde (İbni Asakir) bahsedilen kavmin Oğuz Türkleri, yaşadıkları diyarın da Anatolia... olduğu gönlüne düştü.

Kayı Boyu devlet kurarsa, bu devletle birlikte kendi şanının Kıyamet'e kadar yaşaması için dua etti. Anatolia ile Oğuz Türkünün buluşmasını kolaylaştıracak fetihlere niyet etti. Bu ikisinin buluşmasının, Konstantiniyye'nin fethini getireceğini, Anatolia'nın İslâm'ın son kalesi olacağını hissediyordu.

Kılıncı kınına koyarken "Kim bilebilir? Bakarsın, bize getirdiğin bu kılıç, gün gelir gönderenlerin eline döner" dedi (170). Elçi bu sözlerle ne demek istendiğini anlar gibi oldu, çünkü o, Oğuz Destanını iyi biliyordu, ama bir şey söylemedi.

Evet, rivayet bu şekildeydi...

Hazret-i Osman'ın Türk kılıncına kavuşmasından bir sene, Hicret'ten yirmi üç, sene sonra... Çok mübarek bir emanete sahip bir kişi, vefat etti, hem de Şam'da, emanete sahip oluşundan on dört sene sonra... Şam'a, Hazret-i İsa'nın ineceği şehre defnedildi.

O öyle bir mübarek kimseydi ki... Öldürülmesi emredilmiş, ölümü göze alarak huzura gelmişti.. İman ettiğini beyan eylediğinde bir kaside söylemişti ki... O kaside sebebiyle Peygamber Efendimizin mübarek hırkasına (bürdesine) kavuşmuş, o meşhur şiiri de "Bânet sü'âd/Sevgili uzaklaştı"diye anılır olmuştu.

Ve o Şam'a gelmişti, Konstantiniyye'yi fetheden askerlerden olabilmek, o müjdeye kavuşabilmek için... Ama ölüm, onu, Konstantiniyye'den önce karşılamıştı... Vefat edeceği sırada gönlünde Konstantiniyye vardı. Cesedi o diyara gidememişti, ama ruhunun fethedenlerle birlikte olacağından şüphesi yoktu. Hatta bürdenin de o diyara gideceği içine doğuyor, bundaki sırra eremiyordu.

Hazret-i Züheyr'in defnedilmesinden hemen sonra Şam Valisi Hazret-i Muaviye harekete geçti, o mübarek bürdeye sahip olabilmek için... Varisler ne kadar altın istedilerse hiç pazarlık yapmadan verdi. Bütün varlığını isteseler vermeye hazırdı. Ve bu mübarek emanete kavuştu. Ellerini dokundurmaya cesaret edemeden uzaktan doyadoyakokladı.

Üçüncü Halife Hazret-i Osman, Anatolia'nın ve Konstantiniyye'nin fethini kolaylaştıracak, Oğuz Türküne İslâmiyet'in ve Anatolia'nın yollarını açacak askeri ve gönül seferlerine çok ehemmiyet veriyordu. Ordularını Hazret-i Ömer zamanında fethedilen İran'ın doğusuna, Horasan'a ve Kuzeyine yönlendiriyordu.

Şam Valisi Hazret-i Muaviye (radıyallahü anh) Konstantiniyye'yi fethetmek aşkıyla yanıyordu. Valiler içinde Konstantiniyye'ye en yakın oydu. Ama arada Doğu Romalıların elinde bulunan Anatolia

karası vardı. Fakat deniz için aynı şey söylenemezdi. Denizde de onlar hâkimdi, ancak onları alt edecek deniz kuvvetleri kurulabilir, böylelikle Konstantiniyye'ye ulaşılabilirdi. Hazret-i Muaviye Halifenin izniyle kuvvetli bir donanma kurmak için çalışmaya başladı. Ve birkaç sene içinde bunu başardı.

Halife Hazret-i Osman'ın izniyle, Hazret-i Mu'âviye, harekete geçti. Kıbrıs Adası'ndaki insanların da saadete kavuşmaları, Konstantiniyye'nin ve Anatolia'nın fetih yollarının açılması için Hicri 28,Miladi 647 senesinde bir deniz seferi düzenledi.

Bu, Müslümanların, Ermeydanı Yeryüzünü deniz yoluyla hayır meydanı kılmak için çıktıkları ilk deniz seferiydi. Karada hudutlar vardı, denizde hayır meydanı kılınan mekan nasıl belli olacaktı?

Deniz yoluyla gaza yolculuğu başladı. Bu sefere gönüllü katılanlar arasında Eshâb-ı kirâmın ileri gelenleri Hazret-i Ebû Zer, Hazret-i Ebüdderdâ, Hazret-i Ubâde bin Sâmit (radıyallahü anhüm) ve hanımı Ümmü Hirâm (radıyallahü anhâ)vardı. Hepsi şehitlik mertebesine kavuşmak, Konstaniyye'nin fethini kolaylaştıracak seferde yer almak istiyorlardı.

Çünkü Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem şehitlikle ilgili;"Kanının ilk damlasıyla şehidinbütün günahları bağışlanır" ve"Şehitler Cennet'teki ni'metleri görünce, keşke, Allah'ın bize neler ikram ettiğini, kardeşlerimiz de bilselerdi de cihaddan çekinmeseler, çarpışmaktan korkup düşmandan yüz çevirmeselerdi, derler"buyurmuştu.

Peygamberlikten sonra en yüksek derece olan sahâbe olma şerefine kavuşmuşlardı, şimdi bu müjdelere de kavuşmak istiyorlardı.

İçlerinde en heyecanlıolanıda Ümmü Hirâmhazretleriydi. Çünkü Onunla ilgili Peygamber Efendimizin bir müjdesi vardı.

Hazret-i Ümmü Hirâm, seksenaltı yaşında ve bayan olmasına, bayan ve ihtiyarlara ihtiyaç olmadıkça silahlı cihat farz olmamasına rağmen bu zahmetli yolculuğa katlanıyordu.

Peygamber Efendimizin kendisiyle ilgili buyurduğu hiç aklından çıkmıyordu.

Resûlullah'ın (aleyhisselam) teyzeleri tarafından akrabası olup, süt teyzesidir. Cahiliye devrinde Amr bin Kays ile evlendi. İman ile şereflenip, Müslüman oldu. Kocası iman etmeyince, ayrıldılar. Eshâb-ı kirâm ve Ensâr'ın büyüklerinden Ubâde bin Sâmit (radıyallahü anh) ile evlendi. Bundan Muhammed adında bir oğlu oldu. Medine-i Münevvere'deki evini Resûlullah (aleyhisselam) ziyâret ederdi. Resûlullah'a (aleyhisselam) çok ikramda bulunup, hizmet etmekle şereflenirdi. Yine Resûlullah (aleyhisselam) ziyâreti esnasında onun evinde uyumuştu. Gülerek uyandı.

"Yâ Resûlallah! Niçin güldünüz?" diye sordu. Hazret-i Resûlullah da "Yâ ÜmmüHirâm! Ümmetimden bir kısmını gemilere binip, kâfirlerle gazâya giderler gördüm" buyurdu.

Ümmü Hirâm, "Yâ Resûlallah! Duâ et, ben de onlardan olayım!" dedi. Peygamberimiz (aleyhisselam) de arzusunu geri çevirmedi. "Yâ Rabbi! Bunu da onlardan eyle" diye duâ etti.

Resûlullah (aleyhisselam) tekrar uyuyup, yine gülümsiyerek uyandı. Tekrar gülme sebebini sorunca; "Bu defa da ümmetimden bir kısmının padişahların tahtlarına kuruldukları gibi debdebeli bir kalabalık halinde gazâya gittiklerini gördüm" buyurdu. Ümmü Hirâm (radıyallahü anhâ) bu sefer de; "Yâ Resûlallah! Duâ et, ben de bir gazi olarak onların arasında bulunayım" deyince Peygamberimiz aleyhisselam)"Hayır, sen öncekilerdensin"buyurdu.

Gazaya, Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için giden erler... Bir hanımın onlara katılmak için dua istemesi ve kabul edilmesi... Ne esrar...

Resûlullah'ın vefâtından sonra kocası Ubâde bin Sâmit (radıyallahü anh) Şam'a gönderilen ilmî heyet içinde olduğundan Humus'a yerleştiler. Kıbrıs üzerine sefer açıldığında da gemide yerlerini aldılar.

Mısır'dan gelen İslâm askerleri Şam'dan gelenlerle birleşince... Kıbrıs Rumlarına, Müslüman olmalarını, yoksa cizye vermelerini,

bunu da kabul etmezlerse savaşacaklarını bildirdiler. Kıbrıslılar teslim olmayacaklarını söyleyince şiddetli çarpışma oldu. Kıbrıs Rum donanması İstanbul'a kaçtı.

Hazret-i Ümmü Hirâm, çok yaşlı olmasına rağmen, yerinde duramıyor, bir an önce neticeye varmak istiyordu. Genç askerler, Hazret-i Ümmü Hirâm'ın bu haline şaşıyorlar, ona bakarak gayrete geliyorlardı.

Rum donanması kaçınca savaş sahilde devam etti. İslâm askeri bir çıkarma hareketiyle iç kısımlara daldı. Askerlerle çıkarmaya katılan Hazret-i Ümmü Hirâm, Larnaka yakınlarında atının ayağının sürçmesiyle düşerek çok özlediği şehitliğe, Peygamber Efendimizin müjdesine kavuştu. Şehit olduğu yere defnedildi(171), Kıbrıs'ın hayır meydanı kılındığının silinmez mührü olarak...

Ne esrar vardı, Ümmü Hirâm, Hirâm'ın annesi, Anatolia'nın tabii kalesi Kıbrıs'ın toprağını şereflendiriyor, bir anne şefkatiyle sarıyordu. Bu, Anatolia'nın, şefkatleri bütün canlıları kuşatacak analarla dolacağına, şefkate, merhamete doyanların Anadolu, yeter diye feryat edeceği bir diyar olacağına mı işaretti?

Ve Anatolia, Kıbrıs'ı kıskandı, Ümmü Hirâmhazretlerinin onun toprağına defnedildiğini gördükten sonra... Nice sahâbenin topraklarına, bağrına emanet edilmesi arzusuyla yandı, bu hasretle gözyaşı döktü... Havarilerden ve İsa aleyhisselama inanan müminlerden niceleri toprağını şereflendirmişti, ama o illa eshâb diyordu.

İslâm askerlerinin karşısında tutunamayan Rumlar emân dilediler. Barış teklif edip, cizye vermeyi kabul ettiler.

* * *

Hicret'in 30. yılında, Miladi 651'de, Sâsânî Devleti'nin hâkimiyetine tamamen son verildi. İslâm hudutları Oğuz Türklerinin yaşadığı diyarlara biraz daha yaklaştı. Konstantiniyye'ye giden yolları açmak için deniz ve karadan çok gayret edildi.

Kıbrıs'ın fethinden sonra Müslümanlar, Mısır ve Suriye'deki üslerden deniz seferleri düzenlemeye başladılar. 652 yılında 200 gemiden meydana gelen bir filo Suriye'den Sicilya adasına vardı ve aynı yıl Rodos'a bir sefer yapıldı. 648'de yapılan antlaşma şartlarına uyulmaması üzerine Kıbrıs'a 654'te yapılan ikinci seferde 500 gemi vardı. Bu sefer sırasında ada İslâm devletine bağlandı. Lepithos'a 12 bin kişilik bir garnizona yerleştirildi.

Kıbrıs Zaferi'nin ardından Müslümanlar Konstantiniyye'nin fethi için hazırlıklara başladılar. Eshâb-ı kirâm ve tabiin için bu fetih, kara sevdaydı. Fetheden asker olup müjdeye kavuşmak için her türlü fedakârlığa razıydılar.

Lübnan'dan sağlanan kereste ve demir İskenderiye'deki eski tersaneye taşındı ve burası yeniden canlandırıldı.

Abdullah bin Sa'd hazırladığı 200 gemilik Mısır filosu ile Anadolu sahillerine doğru yola çıktı (655). Yolda Şam Valisi Hazret-i Muâviye tarafından gönderilen Büsr bin Ebû Ertât'ın kumanda ettiği Suriye filosu ile birleşti.

İslâm donanması Anatolia kıyısında, Finike açıklarında 500 parçadan oluşan Bizans donanması ile karşılaştı, Herakliyus'un oğlu II. Kostans'ın kumandasındaki donanmayı büyük bir yenilgiye uğrattı. Gemilerin çokluğu sebebiyle Müslümanlar, Zâtü's-savârî/ GemiDirekleri savaşıdediler. Bu savaş Müslümanların ilk büyük deniz zaferidir. Bu zaferle Bizans'ın Doğu Akdeniz'deki hâkimiyeti sona erdi.

Bu sefer sonrası, İslâm Ordusunun Konstantiniyye önlerine geldiği, şehrin üç tarafından deniz ve her tarafından surlarla çevrili olduğunu görünce ellerindeki imkânlarla fethin mümkün olmadığını anladıkları ve daha hazırlıklı gelmek üzere geri döndükleri rivayet edildi.

Aynı sene, Şam Valisi Hazret-i Muâviye, Hazret-i Osman'ın emriyle, Habîb'i tekrar Malatya üzerine sevketti ve şehir yeniden ele geçirildi. Malatya, Antep, Maraş, Antakya, Diyar-ı Bekir, İslâm Devletinin Anatolia'daki öncü, hudut şehirleri, kapıları, gaziler diyarı oldular.

İslâmiyet, çok çeşitli ırklar, önceden çok değişik dini inançlara sahip olanlar arasında, çok farklı coğrafyalarda yayıldı.

Bunlar içinde özellikle Firavunların memleketi Mısır ve ateşetapanların diyarı İran dikkati çekiyordu. Bu iki diyar, Müslüman topraklarına katılmasıyla birlikte için için kaynamaya başlamıştı.

İslâm Devletinin şemsiyesi altında yaşayan zenginler ve çok zenginler, makam sahipleri çoğaldı. Bütün bu gelişmeler fitne şartlarını da beraberinde getirdi. Ve bu şartları Müslümanları parçalamak için en iyi şekilde kullanabilecek fitnebaz, lanetlenmiş kavim durumu fark etti. İslâm düşmanlığı zirve olan Yahudiler işin içine girdi.

İbni Sebe denilen Yemenli bir Yahudi, Müslüman görünerek, İslâmiyet'i içerden parçalamak için Müslümanların en hassas olduğu adaletle vurmak için harekete geçti. Medine'de çok çalıştı ise de, başaramayacağını anlayıp Mısır'da, fitne, fesat yaymaya başladı. Cahil ve serserilerden meydana getirdiği bir çapulcu alayı, Medine'ye geldiler ve Halife'nin evini kuşattılar. Medineliler, Halife'nin isteği üzerine asilerin üzerine gitmediler.

Asiler ilk başta Halife'nin mescide gitmesine göz yumarken sonra buna da müsaade etmediler, Hilafeti bırakmasını istediler. Hazret-i Osman, onların valiler ve akrabalarıyla ilgili ithamlarına tek tek cevap verdikten sonra hilafeti bırakma tehditlerini kabul etmedi. Başta Hazret-i Ali ve oğulları olmak üzere Medinelilerin yardımını kabul etmediği gibi, yedi yüze yakın korumasının da silah kullanmasını istemedi.

Hazret-i Osman, Mısırlı fellahlar tarafından evi sarılınca, "Peygamber efendimiz, dağda Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer ve benimle beraber otururken dağ sallandı. Resûlullah efendimiz, 'Ey dağ, dur, senin üzerinde bir peygamber, bir sıddık ve iki şehit vardır'buyurmuştu" dedikten sonra, yemin ederek "Ben şehit olacağım" buyurdu.

Dışarısıyla irtibatının tamamen kesildiği günlerin onuncusunda, asiler evine girdiler, bir Mısırlı, Kur'ân-ı kerîm okumakta olan Hazret-i Osman'a kılıcıyla vurdu. Kanlar içinde yerde yatarken, "Yâ Rabbi! Müslümanlar arasındaki tefrikayı kaldır" diye üç kere dua etti. Daha sonra Allah'ı anarak şehit oldu.

Mübarek kanı önce okuduğu Kur'ân-ı kerîme sonra da toprağa düştü.

Peygamber Efendimizin Hicretinin 35 yılı18 Zilhicce Salı günü, Miladi 17 Haziran 656 idi.

Geçen 35 yılda, Medine'de İslâm Devleti kurulmuş, Mekke fethedilmiş, Efendimiz ve ilk halifesi Hazret-i Ebû Bekir vefat etmiş, ikinci ve üçüncü halifeleri Hazret-i Ömer ve Hazret-i Osman şehit edilmişti. 35 seneye ne çok şey sığmıştı. İslâmiyet Asya ve Afrika kıtalarına yayılmış, Hint Okyanusu'ndan Akdeniz'e uzanmış, nice yerler hayır meydanı kılınmıştı. Her iki halifenin şehadetinde fitneyi, dünya malı ve makamı sevgisi çıkarmıştı. Allahü teâlâ için olmayan makam ve mal ne büyük fitne, ayrılık sebebiydi.

Hazret-i Osman radıyallah anhın mübarek kanı önce okuduğu Kur'ân-ı kerîmin sahifelerine, sonra datoprağa düşmüştü.

Uhud'daEfendimizin kandamlasıyere düşmeden Cebrâil aleyhisselam yetişmiş, o mübarek kanı kapmış, "Yâ Habîballah! Allahü teâlânın hakkı için, eğer bu kandan bir damla yere düşseydi, Kıyâmet'e kadar yerde ot bitmezdi."demişti.

Niçin ot bitmezdi? O kandaki alev, sıcaklık, toprağın hayat damarlarını mı öldürürdü?

Efendimiz aleyhisselamın kanının toprağa düşmesine müsaade edilmemişti ama iki halifenin kanı düşmüştü, bunda ne hikmet vardı? Yeryüzünün hayır meydanı edilmesinin bedeli miydi?

Hazret-i Osman kendisini korumak için hiç gayret etmemişti, niçin?

Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem Hazret-i Osman için, "Yâ Osman, benden sonra sana da hilafet verilecektir. Münafıkların sözüne bakıp da hilafeti terk etme! O gün oruçlu ol,

benim yanımda iftar edersin" buyurmuştu. O da bu emre uymuştu.

Kayı Boyu damgasını taşıyan kılıç, Hazret-i Osman'ı şehit etmeye gelenlere karşı kullanılmamıştı.

Ve Hazret-i Osman ermeydanı, imtihan meydanı Yeryüzünden imtihanını en güzel şekilde vererek, mazlum ve şehit, Efendimizin en çok sevdiklerinden ve yakınlarından olarak ayrılmıştı. Geride şanın en güzelini bırakmış, hem Yeryüzünün nice beldelerinin hem de yüz binlerce beldenin hayır meydanı olmasına vesile olmuştu. Horasan'ıfethederek ve Mâverâünnehir'in fethini başlatarak Asya bozkırlarında sıkışıp kalmış kavmi, Kızıl Elması'na, Oğuz Han'ın vasiyeti Anatolia'ya kavuşturacak kapıları açmıştı. Bu iki diyarın fethine çok ehemmiyet vermişti.

12 sene hilâfet makamında kalan Hazret-i Osman'ın halifeliği dönemi, Ebû Bekir ve Ömer (radıyallahü anhüma) devirlerinin bir devamıydı. Devrinde birçok fetihler yapıldı. Horasan, Hindistan, Mâverâünnehir, Kafkasya, Kıbrıs adası ve kuzey Afrika'nın birçok yerleri, Onun devrinde İslâm topraklarına katıldı.

Peygamber efendimiz, Allahü teâlânın emri ile kızı Rukayye'yi Hazret-i Osman'la evlendirmişti. Hazret-i Rukayye vefat edince, Hazret-i Osman ağlamaya başladı. Bunu gören Peygamber efendimiz "Yâ Osman ağlama! Allah'a yemin ederim ki, yüz kızım olsa ve vefat etseler, bir tane kalmayıncaya kadar sana verirdim. İşte, Cebrail geldi. Allahü teâlânın, ölen kızımın yerine kardeşini (Ümmi Gülsüm'ü), aynı mehir ile sana vermemi emrettiğini bildirdi" buyurdu.

Kızı Ümmi Gülsüme de, "Kızım, zevcin Osman, ceddin İbrahim Peygambere ve babana herkesten daha çok benzemektedir" buyurdu. Bir Peygamberin iki kızını nikâhlamak, Hazret-i Osman'dan başka hiçbir insana nasip olmamıştır.

Hazret-i Osman gelince Peygamber efendimiz, mübarek ayaklarını örttü. Sebebi sual edilince, (Osman'dan melekler hayâ eder, ben hayâ etmez miyim) buyurdu.

Tebük gazvesinde Hazret-i Osman, kendi ticaret malından üç bin deve, 70 at, on binaltın getirdi. Resûlullah efendimiz, bunları askere dağıtıp, (Bugünden sonra Osman'a günah yazılmaz) buyurmuştu.

Hazret-i Osman, Hazret-i Ebû Bekr'in topladığı Kur'ân-ı kerimden altı nüsha daha yazdırıp altı vilayete göndermişti.

Hazret-i Osman'ın şehadetinden sonra Peygamber Efendimizin amcasının oğlu, Allah'ın arslanı ve damadı Hazret-i Ali halifeoldu, Müslümanların başına geçti, mazlumların sığınağı oldu. Ehl-i beytin birincisi, Peygamber Efendimizin nurlarını, sesli zikir ile kalplereulaştıran vilayet yolunun kurucusuydu, şimdi de halife olmuştu, artık kılıç ve kalemden de mesuldü.

Hazret-i Ömer zamanında, İran topraklarına vali olan Selman-ı Farisi hazretleri, Hazret-i Ömer'den sonra Hazret-i Osman'ın da şehit edilmesiyle çok üzülmüştü. Fitne ateşinin yandığını görmüştü. Efendimizin aleyhisselam ve sevdiklerinin hasreti gönlünü yakıyor, bir an önce onlara kavuşmak istiyordu.

Ama üzerinde çok ağır bir emanet vardı, Efendimizden gelen hidayet nurlarının gizli zikir ile gönüllere aktarılması emaneti... Hazret-i Ebû Bekir, onun gönlüne akıtmıştı, ama o bu emaneti hâlâ teslim edememişti. Öyle emanet ki binlerce sene gönülden gönüle, Peygamber Efendimizin ilmine ve feyzine varis olanlarla devam edecekti.

Emaneti kime vereceğim üzüntüsüyle ne yapacağını şaşırdığı günlerde, Hazret-i Ebû Bekr'in torunu Kasım bin Muhammed ile karşılaştı. Sevinçten ne yapacağını şaşırdı. Hasretle yolunu gözlediğiydi...

Babası Muhammed, Hazret-i Ebû Bekr'in oğluydu. Hazret-i Ömer, İran'ıfethettiğinde Sâsânî Devleti'nin son hükümdarı Yezd-i Cerd'inüç kızından birini buna vermiş, bu evlilikten de Kasım doğmuştu. Diğer iki kızdan birini kendi oğlu Abdullah ile evlendirmiş, ondan Salim, diğerini de Hazret-i Ali'nin oğlu Hazret-i Hüseyin ile evlendirmiş, ondan da Zeynelâbidin hazretleri doğmuştu.

Kasım bin Muhammed, Salim ve Zeynelâbidin... Şah kızlarından doğan üç yiğit... Üçü de âlim ve gönül ehli olma yolunda ilerliyorlardı. Yönleri Horasan'a, Mâverâünnehir'e doğruydu.

Selman-ı Farisi hazretleri henüz on altı yaşındaki delikanlıya bakınca gönlü yavru serçe gibi çırpınmaya başladı. Bu o idi, emaneti teslim etmek için aradığı, beklediğiydi. Bu ne esrardı, kendisi Farisi asıllıydı, şimdi emaneti vermek istediği delikanlının annesi de Farisiydi. Gönlüne öyle doğuyordu ki emaneti yüzlerce yıl devir alacaklar hep Horasan ve Mâverâünnehir diyarında olacaklardı. Sonra Hind diyarına geçecek oradan da Anatolia'ya, İslâmiyet'in son kalesi olacak diyara uzanacaktı.

Kasım bin Muhammed, babası şehit edilip küçük yaşta yetim kalınca, halası Hazret-i Âişe validemizin yanında büyümüştü. Eshâb-ı kirâmdan birçoğuna yetişmiş ve onlardan ilim öğrenip başta halası Hazret-i Âişe, Ebû Hüreyre, İbni Abbas ve İbni Ömer gibi meşhur sahabîlerden hadis-i şerif duymuştu.

Resûlullah efendimiz, kalbi temiz eyleyen, ondan Allahü teâlânın sevgisinden başka her şeyi çıkaran yüksek marifetlerin, nurların hepsini, Kasım bin Muhammed'in dedesi olan Hazret-i Ebû Bekr-iSıddık'ın kalbine akıtmıştı. O da Resûlullah'tan aldığı bu feyzleri, Eshâb-ı kirâmdan Selman-ı Farisi'nin kalbine akıtmıştı.

Ve şimdi emaneti, ehli olana teslim etme sırası Selman'ı Farisi hazretlerindeydi. O da bu emaneti, emanetin ilk sahibi Hazret-i Ebû Bekr'in torununa teslim etti. Teslim etmesiyle birlikte de yatağa düştü. Onu ayakta tutan üzerindeki bu emanetti...

Efendimizin nurunu nakleden altın zincir, ikinci halkada İran'a uğramış, üçüncü halkada yine merkeze dönmüştü. Bu halka nerelere uzanacak, bir yerde karar kılacak, sonra son bulacak mıydı?

Çok sade bir hayat yaşayan Selman-ı Farisi hazretleri, 656 yılında hastalandı. Bu sırada kendisini ziyarete gelen Sa'd bin Ebi Vakkas'a artık dünyadan ayrılacağını ve bütün servetinin bir tas, bir leğen, bir kilim ve bir hasırdan ibaret olduğunu söyledi. O yıllardır, kocaman Sâsânî İmparatorluğundan fethedilen memleketi yöneten valiydi...

Bunları söyleyen, Selman-ı Farisi hazretleri ağladı. Niçin ağladığısual edildiğinde, "Dünyadan ayrıldığım için ağlamıyorum. Ancak Resûl-i Ekrem Efendimiz; 'Dünyadan ayrılırken sermayeniz

bir yolcunun yol azığından fazla olmasın' buyurmuştu, işte buna ağlıyorum" dedi.

Ziyaretçiler ayrıldıktan sonra hanımına "Evde biraz misk olacak, onu suya koy ve başımın etrafına saç, insan ve cin olmayan kimseler yanıma gelecekler" dedi. Hanımı söylediği gibi yaptı, dışarı çıktı. Odadan, "Esselamü aleyke, ey Allah'ın velisi ve Resûlullah'ın arkadaşı" diye bir ses duydu, içeri girdiğinderuhunu teslim etmiş buldu. Yatağında uyuyor gibiydi.

Uyumak onun hakkıydı. Çünkü o uyumayı hak etmişti. O daha Müslüman olmadan, Yeryüzünün bir imtihan meydanı olduğunu anlamış, maldan, anadan vaz geçerek, canını ortaya koyarak hakikati aramıştı.

Genç yaşta baba ocağını terk etmişti Hakka kavuşmak için... Önce Anatolia'ya gitmişti, yıllarca burada diyar diyar dolaşmış, Hristiyan olmuş, oradan da Şam'a gitmiş, son Peygamberin geleceği haberini burada alıp, Medine'ye geçmişti ve gelişini beklemişti. Aramış, beklemiş ve kavuşmuştu.

Yüce MevlamızınŞûrasûresi 13. âyet-i kerimesinde meâlen,"Allahü teâlâ, kullarından dilediğini, kendisine seçer. Başkasından yüz çevirip yalnız onu isteyenlere, kendine kavuşturan yolu gösterir" buyurduğu ebedi hakikat tecelli etmiş... Selman-ı Farisi hazretleri, Peygamber Efendimize ve O'nun vasıtasıyla İslâmiyet'e, ebedi saadete kavuşmuş, bundan sonraki hayatını da O'nun emrettiği şekilde yaşamıştı. Bedenini hayır meydanı kıldıktan sonra Yeryüzünün hayır meydanı olması, beklenen kavmin ve aradığı diyarın önündeki engellerin kalkması, Horasan ve Mâverâünnehir'in fetihlere açılması için çalışmıştı.

Huzur içinde, sevdiklerine, ebedi güzellikler diyarına göç eylemişti.

Selman-ı Farisi hazretleri Hazret-i Ömer zamanında Medâyin valisi iken otuz bin kişiye hutbe okuduğu zaman yanında da iki parçadan müteşekkil bir hırka vardı. Hırkasının bir parçasını namazlık olarak serer namaz kılar, diğer parçasını da giyerdi.

Ondan başka hiçbir elbisesi yoktu. Vali olduğu için kendisine maaş verildi. Maaşını aldığı zaman ondan hiçbir şey harcamaz hepsini fakirlere dağıtırdı. Kendi emeği ile geçinirdi. Topraktan tabak çanak yapar üç dirheme satardı. Onun bir dirhemi ile bir daha tabak yapmak için malzeme alır, bir dirhemini sadaka verir, bir dirhemiyle de evinin ihtiyacı olan şeyleri alırdı.

Bir gün yanında misafiri olduğu halde Medâyin'den çıkıp bir yere gidiyordu. Yolda karınları acıkmış, yiyecek bir şeyleri de yoktu. Selman-ı Farisi hazretleri gördüğü bir geyik ile bir kuşu yanına çağırmış, ikisi de gelmişti. "Bu kimse benim misafirimdir. Sizi ona ikram etmek istiyorum" demişti. Geyik ve kuş hiç itiraz etmemiş, onları kesip yemişlerdi.

O zat bu işe çok hayret etmiş, "Ey efendim, geyik ve kuşu çağırdınız hiç kaçmadan yanınıza geldiler, ben buna hayret ettim" demişti. Hazret-i Selman "Bunda hayret edilecek bir şey yok. Bir kimse Allahü teâlâya itaat eder ve hiç günah işlemezse, her şey ona itaat eder" buyurmuştu. Misafir dağın, taşın nasıl itaat edeceğini anlamamıştı. Fakat Yeryüzü bu sözlerle titremişti.

İnsanlar niçin anlamıyorlardı, Kâinatı meydana getiren hava, su, ateş ve toprağın Hak ile diri, insanlar ile ölü olduğunu, Kâinattaki her şeyin şaşmaz bir nizam, ölçü ile yaratıldığını, Allahü teâlâya itaatsizlik olan her şeyin bu nizamı bozduğunu... Yaratılanlar içinde itaatsizliğin yalnızca insan ve cinlere has olduğunu... İfsat ve israfın Yeryüzündeki her şeyi bozduğunu... Her hareketin, nefesin, düşüncenin ve sözün, iyi veya kötü şekilde canlı-cansız her şeyi etkilediğini... Cansız görülenlerin âhirette şahitlik edeceğini...

Selman-ı Farisi hazretleri, Yeryüzünün feryadını duyacak, insanları ifsat ve israftan alıkoyup, ebedi saadete kavuşturacak gönül erlerinin yetişmesi için vazifesini yerine getirmiş, emaneti teslim ederek sevdiklerine kavuşmuştu. Ermeydanı Yeryüzündeki şanı, iyiliğe, güzelliğe, hakikati bulmak için her türlü fedakârlığı göstermeye olmuştu.

Hazret-i Osman'ın şehadeti, Hazret-i Selman-ı Farisi'nin ölümüyle perişan olan Müslümanlar, bir ölüm haberiyle bir daha

yıkıldılar. Hazret-i Osman'ın şehit edilmesiyle alevlenen fitne ateşi sonrası çıkan çatışmaların birinde Üveys-iKarnîhazretlerinin şehit edildiği haberi duyuldu. Azerbaycan'a yapılan bir sefer esnasında öldüğü de rivayet edildi.

Nereye gömüldüğü meçhul kaldı. Bu ne esrardı? Nice memleketlerin, onun kabri bizde demeleri, ona sahiplenerek beldelerini mübarek kılmaları için mi kabri belli olmamıştı? Onun kabrini en çok hangi ülke sahiplenecekti?

Peygamber Efendimizi aleyhisselam görmek aşkıyla yaşamış, ama kısmet olmamıştı. Vefatından sonra O'nun mübarek kokusunu taşıyan, O'nun mübarek bedenini saran mübarek hırkasına kavuşmuş, hasretini bu hırkayla dindirmeye çalışmıştı.

Vefatıyla hayatta iken kavuşamadığı hakiki yârine, Peygamber Efendimize kavuşmuştu. Geride, neler bırakmıştı neler... Anlatılmaz bir sevginin, hasretin, kavuşamamanın, görmeden âşık olmanın, aşkında yok olmanın, hocası olmadan manevi âlemde terbiye edilmenin akıl almaz misalleriyle dolu bir hayatın menkıbelerini ve bir de mübarek bir hırkayı...

Mezar, mal, mülk, eş ve çocuk bırakmamıştı. Ama öyle hatıralar bırakmıştı ki Kıyamet'e kadar unutulmayacak, Yeryüzünde nice yerlerin ve nice bedenlerin hayır meydanı olmasına vesile olacak gibiydi...

Peygamber Efendimiz aleyhisselam, nice hırkalar giymişti. Ancak bunlardan iki tanesi vardı ki... Kime hediye edildiği biliniyordu, hediye edilen kişiler ve hediye ediliş şekli dilden dile söyleniyordu.

Biri Ka'b bin Züheyr'e verilmişti... Efendimizi Müslüman olarak ilk gördüğünde öyle bir şiir söylemişti ki... Efendimiz, sırtındaki hırkasını çıkarmış ve hediye olarak vermişti. O hırka şimdi Hazret-i Muaviye'deydi.

Diğer hırka ise Efendimizin vasiyeti üzerine, O'nun ölümünden sonra Üveys-i Karnîhazretlerine verilmişti. O vefat etmişti, ancak hırkanın kimin elinde olduğu belli değildi.

Bu iki hırka hangi diyarlara yolculuk yapacaktı, yolculukları neye işaret edecekti?

"Yattığın zaman ölümü yastığının altında bil. Kalkınca da karşında... Günahın küçüklüğüne değil, ona günah diyenin büyüklüğüne bak! Günâhı küçük tutarsan, onu yasak eden Rabbini küçük tutmuş olursun. Onu büyük tutarsan, Rabbini büyük tutmuş yetişir"buyurmuştuÜveys-i Karnî... Yeryüzünün imtihan meydanı oluşu, ölüm, hayat, Yaratan, yaratılan ve günahın hakikati ne kadar da vurucu ifade edilmişti.

Kendisinden nasihat isteyene "Allahü teâlâyı bilir misin?" diye sual etmiş,"Evet bilirim" cevabını alınca "Öyle ise, Allahü teâlâdan gayri şeyleri bilme. Bu yetişir."buyurmuştu. "Allahü teâlâ seni bilir mi?" sualine "Evet bilir" cevabı verilince de "Öyle ise, Allah'tan gayrisi seni bilmesin. Allahü teâlânın bilmesi senin için kâfidir" demişti.

Yeryüzü imtihan meydanıydı, kendisi için ayrılan zamanı tamam eyleyenler, bu meydandan ayrılıp hiç ayrılık olmayacak diyara gidiyorlardı, ama gidişler çok farklıydı... Kimisi imtihanı en iyi dereceyle kazanmış, kimisi de kaybetmiş, ebedi felakete uğramış olarak.

Hazret-i Ali, Hicret'in kırkıncı yılında Ramazan-ı şerifin 17. Cuma günü (24 Ocak 661)sabah namazına giderken İbni Mülcem tarafından Kûfe'de şehit edildi. Hazret-i Ömer ve Hazret-i Osman'dan sonra Hazret-i Ali de ölümlerin en güzeliyle, şehit olarak yüce Rabbine ve Peygamber Efendimize kavuşmuştu.

Hazret-i Ömer namaz kılarken, Hazret-i Osman Kur'ân-ı kerim okurken, Hazret-i Ali ise namaza giderken şehit edilmişlerdi. Namaz ve Kur'ân-ı kerim... Onların hakikatleri bütün hakikatlerin üstündeydi...

Muhammed aleyhisselamın ümmetinin en üstünleri... Şehitlerinin en üstünü üç şehidin mübarek kanları Yeryüzünü şereflendirmişti. Ermeydanı Yeryüzünün hayır meydanı

kılınmasının, bundan güzel bedeli, bundan güzel işareti olabilir miydi?

Kendisine hayat veren şehitlerin kanına, gazilerin, hak için çalışanlarınalın terine kavuşan Yeryüzü sevindi, şehit kanları ve hak için olan alın teri, göz ve gönül nuru, onun hayatta kalma sebebiydi. Allah diyen oldukça, bunlar toprağını şereflendirdikçe Kıyametin kopmayacağına, hayatta kalacağına inanıyordu.

Kûfe'de Necef denilen yerde defnedilen Hazret-i Ali'nin şehit edilmesiyle Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin "Ebû Bekir, İslâm'ın tacıdır. Ömer, İslâm'ın hullesidir (elbisesidir). Osman, İslâm'ın cevahiri ile süslü imamesidir. Ali, İslâm'ın güzel kokusudur" buyurarak övdüğü, "Benden sonra hilafet otuz yıldır"(172)diyerek zamanlarını belirttiği dört râşid halifesinin zamanı dolmuş oldu.

Hazret-i Ali (radıyallahü teâlâ anh), Resûlullah'ın damadı, Hazret-i Ömer'in kayınpederi, Resûlullah'ın amcası Ebû Talib'in oğlu, İslâm halifelerinin ve ismen Cennetle müjdelenen on kişinin dördüncüsü, Ehl-i beytin birincisi, Allahü teâlânın arslanıydı. Çeşitli hadis-i şeriflerde methedilmişti.

Hicretten 23 yıl önce Mekke'de doğdu. On yaşında iken iman etti. Bütün gazalarda kahramanlıklar gösterdi. Yalnız Uhud'da on altı yerinden yaralanmıştı. Tebük gazasında, Medine'de muhafız olarak bırakılmıştı. Hicri 35 yılında halife olmuş, beş yıl halifelik yapmıştı.

Resûlullah efendimiz, Hazret-i Ali'nin İbni Mülcemin kılıcı ile şehit olacağını bildirmişti. Hazret-i Ali, İbni Mülcemi gördükçe; mübarek başını gösterip, Bunu ne zaman kana bulayacaksın buyururdu. İbni Mülcem de, "Yâ Ali, bu kötü işi, Peygamberimiz bildirmiştir. Sen beni öldür de, Kıyamet'e kadar lanete maruz kalmayayım" derdi. Hazret-i Ali de, öldürmeden önce ceza olamaz, buyururdu.

Katilinin kim olacağını bilmek ve onunla yüz yüze gelmek... O Hazret-i Ali ki, hak uğrunda en sevdikleriyle kılıç kılıca gelmiş, onların ölümlerine şahit olmuştu.

Hazret-i Ali, ölmek üzere iken "Yeminle söylüyorum ki umduğuma kavuştum" buyurdu. Evet, şehitliğe kavuşmuştu. Kelime-i şehadet getirerek vefat etti. Vefatına yakın "Tabutumu Arneyn'e götürün, orada ışık saçan bir kaya vardır. Beni oraya defnedin" buyurdu. Vefatından sonra söylediği yere gittiklerine orasını buyurduğu gibi buldular ve dediğini yaptılar.

Peygamber Efendimiz, "İmanın alametleri vardır. Birinci alameti Ali'yi sevmektir.""Ümmetimin en merhametlisi Ebû Bekir, dinde en sağlam olanı Ömer, en hayâlısı Osman, en iyi hüküm vereni ise Ali'dir" buyurdular.

Peygamber efendimiz, Muhacirlerle Ensarı birbirleriyle kardeş yapmıştı. Hazret-i Ali gözleri yaşlı, "Yâ Resûlallah, Eshâb-ı kirâmı birbirleriyle kardeş yaptın. Beni kimseyle kardeş yapmadın" dedi. Resûlullah efendimiz "Yâ Ali, sen benim dünya ve âhirette kardeşimsin" buyurdular.

Hazret-i Ali, Haydar (arslan), Kerrar (düşmana defalarca hamle eden), Ebü Türab(toprak babası), Esedullah (Allah'ın arslanı) gibi çeşitli isimlerle anıldı. Bunlardan en çok sevdiği Ebû Türab ismiydi, çünkü bu ismi Peygamber Efendimiz vermişti.

Bir gün Hazret-i Ali ile Fatıma validemiz bir konuda anlaşmazlığa düşmüşlerdi. Hazret-i Ali üzülüp evden ayrıldı. Hazret-i Fatıma, durumu Efendimize haber verdi. Efendimiz de Hazret-i Ali'yi mescidde yatarken buldu. Hazret-i Ali'nin mübarek yüzüne toprak bulaşmıştı. Efendimiz, "Kalk yâ Ebâ Türab" buyurmuşlardı.,

Toprağın babası... Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem akrabalık ve kan bağıyla en yakını, ehl-i beytin birincisi Hazret-i Ali... Efendimizin soyu onun vasıtasıyladevam ediyordu. O mübarek soydan gelenler, hangi diyarlarda Toprağın Babası, Toprağa Hayat verenler diye anılacak, hangi diyarların hayır meydanı, İslâm'ın kalesi olmasına vesile olacaklardı.

Bir harpte Hazret-i Ali'nin mübarek ayağına bir ok saplanmıştı, çıkaramadılar. Doktor geldi. Bayıltıcı ilaç vermeli ki, ancak o zaman ok çıkarılır, yoksa bunun ağrısına tahammül edilemez, dedi. Hazret-i Ali, bayıltıcı ilaca lüzum yok, ben namaza durunca çıkarın,

buyurdu. Hazret-i Ali namaza başlayınca doktor da mübarek ayağını yarıp oku çıkardı. Yarayı sardı. Hazret-i Ali, namazını bitirince, "Oku çıkardınız mı?"diye sual etti.

Aklın durduğu andı. Bu nasıl namaz kılmaktı? Peygamber Efendimizin"Namaz müminin miracıdır" buyurduğu, bu namaz mıydı? Dünyadan âhirete açılan kapı olan Kâbe'ye karşı namaza durunca, âhirete geçiliyor, buranın hakiki güzelliklerini görünce de ayağı kesilse bile hiçbir şey hissedilmiyor muydu, tıpkı Yusuf aleyhisselamı görünce ellerini kesip de fark etmeyen kadınlar gibi...

Hazret-i Ali'nin üzerinde namaz kıldığı, başını üzerinde secdeye koyduğu Yeryüzü çok şaşırdı... Onun namaz kılması esnasında okun ayağından çıkarılmasını fark etmemesine şaşanlara...

Onlar, "Bir mümin, namaz kılmaya başlayınca, Cennet kapıları açılır. Rabbiyle arasındaki perdeler kalkar. Bu hâl, namaz bitinceye kadar devam eder"(173)hadis-i şerifini işitmemişler miydi?

Rabbiyle arasında perdeler kalkan, o sonsuz güzelliğe zerre miktarı şahit olan, bütün vücudu parça parça kesilse en ufak bir acı hisseder miydi?

Namazın üstünlüğünü, namazın, Hazret-i Muhammed'in ümmetine Allahü teâlânın en büyük ihsanı, nimeti olduğunu niçin anlamıyorlardı? Diğer ümmetlere bir vakit farz iken bu ümmete niçin beş vakit namaz farz olduğunu neden düşünmüyorlardı?

Âdem aleyhisselamdan Muhammed aleyhisselama geçen yüzbinlerce senelik zaman içinde... Kâfirler, bozuk itikatlı kişiler, zalimler, fasıklar tarafından verilen her nefesle havası kirlenmiş, israf ve ifsatla toprağı zehirlenmişti. Önceki ümmetler günde bir vakit namazla temizlenebiliyorlardı, ama şimdi bu mümkün müydü?

İsa aleyhisselam bir gün çok güzel bir kuş görmüştü. Bu kuşun bataklığa girip simsiyah olduğunu, sonra da uçsuz bucaksız bir denize girip ışık saçar hale geldiğini sonra tekrar bataklığa daldığını ve bu halinbeş defa tekrar ettiğini hayretler içinde gördü. Bunun neyi işaret ettiğini çok merak etti.

Allahü teâlâ, "Bu, ahir zaman ümmetinin haline misaldir. Onlar, günahla simsiyah olacaklar, günde beş vakit kılacakları namazla temizleneceklerdir" buyurdu.

Hazret-i Muhammed aleyhisselam, niçin "Yâ Bilal! Beni ferahlandır" buyurdu? Ey Bilal, kalk ezan oku, beni namaza çağır, namaza durayım ve şu dünyanın zulmetinden namazla yıkanayım demek istemedi mi?

Yaratılmışların en üstünü, en çok nimete kavuşanı iken teselliyi namazda aramadı mı?

Namazın niçin Kâbe'ye doğru kılındığını ve onun dünyadan âhirete açılan bir kapı olduğunu anlamaya neden gayret etmiyorlardı?

Abdest alırken yıkanan azalara niçin bakmıyorlardı? Bu azalar, havayla temas edenler değil miydi?

Toprak, Yeryüzü, insanoğlu için ermeydanı, imtihan meydanı kılınalı beri hep feryat ediyordu, ama duyabilen, anlayabilen kaç kişiydi?

Toprağın feryadını duyanlardan, Ebû Türab, Toprak Babası diye şan alan Hazret-i Ali bir gün, "Bir taife beni Ebû Bekir, Ömer ve Osman'dan üstün tutarlar. Bu taifenin gönüllerinde nifak vardır. Bununla ehl-i İslâm arasına ihtilaf ve fitne salarlar. Bana Resûlullah bunları haber verdi. Zahiren ehl-i İslâm'a kardeş olduklarını söylerler. Bâtınlarında din düşmanıdırlar. Yalanı güzel, kötülükleri temiz görürler. Mushaf-ı şerifi iptal ederler. Kur'ân-ı kerîmin hükmünü kaldırırlar. Kötülük üzerine birbirleri ile yarışırlar. Resûlullah'a ve Eshâb-ı kirâmın büyüklerine dil uzatırlar. Hak teâlâ onları af etmez. Sünnet-i İslâm'ı harap ederler. Kötü bidatları yayarlar" buyurdular(174) Söyledikleri, Yeryüzünün lisan-ı haliyle söyledikleri değil miydi?

Hazret-i Ali, onun neslinden gelenler, ehl-i beyt, onlara duyulan sevgi istismar edilerek çıkarılan fitne... İslâmiyet'i ulaştıran eshâb-ı kirâma dil uzatılması, bidatlerin yayılması... Böyle bir fitne ateşi

nereleri yakmazdı ki... Nerelere ulaşmazdı ki... Kimler aldanmazdı ki... Bu fitneden ancak Resûlullah'ın sünnetine, eshâbının yoluna yapışanlar, eshâb, ehl-i beyt ne demektir bilenler, onların yoluna sarılanlar, sünnet ehli, doğru itikat, iman sahibi olanlar, kurtulacak, denmişti...

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", hazret-i Hasen'i "radıyallahü anh" göstererek "Biliniz ki, benim şu oğlum seyyiddir. Allahü teâlâ, yakın zemânda, Müslümanlardan iki büyük askeri, bu oğlum sebebi ile barışdırır" buyurmuştu. Alî "radıyallahü anh" şehît olunca, kırk bindenziyâde kimse, hazret-i Hasan'ı "radıyallahü anh" halîfe yapdı. Irâk'da ve Horâsân'da, yedi ay, halîfe oldu. Sonra, büyük bir ordu ile Mu'âviyenin "radıyallahü anh" üstüne yürüdü. İki ordu karşılaşınca, hazret-i Hasan iki tarafdan birinin çoğu ölmeyince, diğer tarafın gâlib olamıyacağını düşünerek, Müslümanların kanı dökülmemesi için, Hazret-i Muâviye'ye"radıyallahü teâlâ anh" mektûb yazdı. Bazı şartlarla, hilâfeti ona bırakacağını belirtti. İmâm-ı Hasan'ın "radıyallahü anh" tâbi olmasıyla Muâviye "radıyallahü anh", 21,5 senelik Şam valiliğinden sonra Hicret'in 41. yılında Rebiulevvel ayınında 25'inde (29 Temmuz 661) İslâmiyet'e uygun halîfe oldu. Birlik Yılı (âmü'l-cemâa) adı verilen o yıl ülkenin tamamını hâkimiyeti altında toplamayı başardı. Böylece, Müslümanlararasındaki anlaşmazlık sona erdi.

Bütün Müslümanlara halife olan Hazret-i Muaviye, uzun yıllar vali olarak oturduğu Şam'dan ayrılmadı, başşehir olarak burasını seçti.

Niçin, Şam demişti Hazret-i Muaviye, Medine-i münevvere dururken?

İslâmiyet, nice memleketlere yayılmış, Medine, fethedilen yerlere uzak kalmıştı. İslâmiyet, güney, doğu ve batıya hızla yayılırken kuzeyde, Anatolia'ya şöyle bir dokunmuş, ama burası fethedilememişti, hem de fethi müjdelenen şehir bu kara parçasında olmasına rağmen... Çünkü burada hâla güçlü olan Doğu Roma İmparatorluğuvardı.

İşte Şam, fetih bekleyen Anatolia'ya, fethi müjdelenen, fethedecek asker ve komutanı övülen Konstantiniyye'ye yakındı,

bir zamanlar Doğu Roma'nın ikinci başşehriydi...

Medine, könül (gönül) ve kalemin, Şam ise kılıcın başşehri mi olacaktı?

Ve üç K biraraya gelip Konstantiniyye'yi fethedip Anatolia'yı son kale mi eyleyeceklerdi?

Daha valilik günlerinde Konstantiniyye'nin fetih aşkıyla yanan, bunun ilk adımı olarak Kıbrıs'a asker çıkaran ve burasını Ümmü Hirâmhazretlerine emanet eden Hazret-i Muaviye... Halife seçilip Müslümanlar arasında birliği sağladıktan sonra yönünü Anatolia, Konstantiniyye ve Buhara, Semerkand tarafına, kuzey ve doğuya çevirdi. Doğuda, anayurdunu arayan bir kavim, kuzeydeyse Oğuz Han'ın bu kavme vasiyeti Anatolia vardı. Anatolia binlerce yıldır kara sevdalısını bekliyordu.

Hazret-i Muaviye Kafkaslar'daki Demirkapı'ya bakan Buhara, Semarkand'a sınır bölgenin valilerine gönderdiği emirde Peygamber Efendimizin söylediği rivayet edilen "Türkler size dokunmadıkça siz de onlara dokunmayınız" hadis-i şerifine riayet etmelerini istedi. (175)

İbni Zi'l-Kalac anlattı:"Hazret-iMu'aviye'nin yanındaydım. Ermenistan valisinden bir mektup geldi. Hazret-i Mu'aviye mektubu okuyunca kızdı. Sonra kâtibini yanına çağırdı. Ona, (Mektubun cevabını şöyle yaz dedi: Türklerin, idâre ettiğin vilâyete akın yapıp bazı şeyleri ele geçirdiklerini; senin de onların peşlerinden kuvvetler gönderdiğini ve onların ele geçirdikleri şeylerin bir kısmını geri aldığınızı yazıyorsun. Anan seni kaybedicesi, bir daha böyle bir şeye teşebbüs etme. Onları herhangi bir şekilde tahrik edip harekete geçirme, aldıkları hiçbir şeyi onların elinden almaya kalkışma. Zira, Peygamber Efendimizden onların misk otu biten yerlere kadar ulaşacaklarını duydum.) Sonra bize döndü, Konstantiniyye ve Anatolia'nın fethinin Türkler eliyle gerçekleşeceğine inanıyorum, dedi. (176)"

Hazret-i Muaviye, 662'de Sicistan'ı (177), 663'de Sudan'ı, bir

sene sonra Afganistan'ı, Kâbil şehrini ve Hindistan'ın kuzey kısmını, 665'te Tunus'u (Afrikiyye'yi) aldı. 668'de daha önce gemilerle gittiği Kıbrıs'ın tamamını fethetti.

Nice memleketleri, ermeydanlarını hayır meydanı eyleyen Hazret-i Muaviye, hep aynı rüyayı görüyor, "Onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden asker ne güzel asker" hadis-i şerifindeki müjdeye kavuşabilme aşkıyla yanıyordu. "Ne güzel asker"... O'nun gönlünde güzel asker olabilmek... İşte bunun için her şeyini vermeye razıydı. Orduları dört bir yanda zaferler kazanırken onun aklında ve gönlünde hep Konstantiniyye vardı.

668 yılında Fadâle bin Ubeyd Ensârî komutasındaki bir orduyu, Anatolia üzerinden Konstantiniyye'yi fethetmek üzere gönderdi. Ordu içinde Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve selleminmübarek sahâbesinden niceleri vardı. Yürüdüler, Konstantiniyye'ye doğru, müjdeye kavuşmak, o askerden olabilmek için... Geçtikleri yerlerde izlerin en güzelini bırakarak... Sefer esnasında vefat eden sahâbeler, Anatolia topraklarına defnediliyor, mübarek vücutları toprağı şereflendiriyor, toprağı mayalıyorlardı.

Bunlardan biri de eshâb-ı kirâmdan olduğu söylenen Hazret-i Seyyid Abdülkerim'di. Ankara'yıgeçtikten sonra, Konstantiniyye'ye yaklaştıkları bir sırada, Karadeniz'e dökülen koca bir nehre yaklaşırken o tarihlerde Engürü-Konstantiniyye güzergâhındaki Pazarköy'de vefât etmiş, orada bir tepenin eteğinde,içinde suyu gürül gürül akan bir hazireyedefnedilmişti(178). Anatolia'yı yurt eyleyen, mayalayan, hayır meydanı, son kale kılan gönül erlerinin öncüsü olmuştu.

Anatolia'nın sonsuz güzelliklerle dolması, Anadolu, İslâm'ın son kalesi olması için bu bölgeye defnedilen yalnızca Seyyid Abdülkerim hazretleri değildi. Halid bin Zeyd hazretlerinin kardeşi olduğu rivayet edilen Osman bin Zeyd Ensari hazretleri de defnedildi.(179) Nice zorlu muharebelerden sonra ordu, Konstantiniyye'nin Anatolia yakasına ulaştı.

Ve titredi, Konstantiniyye'nin toprağının her zerresi... Bu

ordunun üzerinde yürümesiyle... Çünkü bu ordu, Kâinat yaratılalı toprağına basan en mübarek orduydu. Ayaklar toprağı üzerinde yürüdükçe zulmetten arındığını hissetti.

Arada boğaz vardı. Müjdelenen askerlerden olmak için çok uzun yollar, engeller aşanlar, baktılar, hasretle seyrettiler, Konstantiniyye'yi, ihtişamla yükselen Hagia Sophia'yı...

Seyreden biri daha vardı ta Arştan... Ruhlardan Bir Ruh bu orduyu seyrediyordu, bu ordu içinde olmak için yanıyordu, ama kader... Ne zaman, hangi mekanda, hangi bedende, kimin oğlu, hangi ülkenin tebeası olarak Ermeydanı Yeryüzüne inecekti? O, müjdelenen askerden olmak için tutuşuyordu. Hiç olmazsa Vahşi radıyallahü anhınkavuştuğuna kavuşmak için can atmıştı, ama olmamıştı, şimdi ise müjdelenen askerden olabilmek için ağlıyordu.

Seyredenler arasında biri vardı ki gözleri önce Hagia Sophia'ya sonra onun kuzeyindekitepeye, tepenin hemen başladığı yere gidiyordu. İki müjdeden birine muhakkak kavuşabilmek için gelmişti. Ya Konstantiniyye'yi fetheden asker içinde olacak ya da onu çevreleyen surlar dibine defnedilecek, mezarının burada olmasıyla bu toprakları müjdelenen fethe hazırlayacaktı.

Fetih için gelenler arasında başta Hazret-i Ömer oğlu Abdullah olmak üzere nice sahâbe-i kirâm, onların içinde o da vardı, gözleri tepeye kayan, Peygamber Efendimizin sancaktarı ve mihmandarı Ebû Eyyüp Ensârî...

Ebâ Eyyûb, kendisini ziyârete gelen komutana, "Yükümlülük altında veya sorumluluk sâhibi değilseniz, Allah yolunda evlerinizden çıkın" meâlindeki Tövbe sûresinin 41. âyetini okuyarak karşılık vermiş ve bu dâveti memnuniyetle kabul etmişti

İslâm diyarından gelen ilk ordunun fertleri... Dua ettiler hem de gözyaşları içinde, "Yâ Rabbi! Bize nasip et, sevgili Peygamberimizin sallallahü aleyhi ve sellem müjdesine kavuşabilmeyi, fethedenlerin ne güzel asker, ne güzel kumandan diye övüldüğü tek şehir olan bu beldeyi ebedi güzelliklere açan askerlerden olabilmeyi..." diye...

Bu duaya her zerresiyle "âmin" dedi Konstantiniyye toprağı... Allah lafzına kavuşabilmek, Allah diyenlerin nefesleriyle, tenlerinin üzerine değmesiyle temizlenebilmek, hayır meydanı olabilmek, binlerce yıldır her yerinde biriken küfür, şirk, ifsat, israf pisliğini atabilmek ümidiyle... Çünkü bu ordu, yaratılışdan o ana topraklarına basan en şerefli, en mübarek, en seçilmiş orduydu...

Bahar günlerinde başlayan birkaç teşebbüsten sonra anladı, denizin ve surların arkasına sığınmış Konstantiniyye'yi fethetmenin zorluğunu Fadâle... İstanbul'u fethetmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Hazret-i Muâviye'den takviye yardım kuvveti istedi. O da kendisine Süfyân bin Avf komutasında büyük bir yardım kuvveti, bir müddet sonra da oğlunu kumandan olarak gönderdi.

Bir seneye yakın akıl almaz şekilde gayret ettiler, Konstantiniyye'yi fethetmek ve müjdelenen askerlerden olmak için... Ama olmadı...

Konstantiniyye'nin çok nemli iklimi, bu mukaddes ordunun nice erini hasta eyledi. Bunlardan biri de o idi... Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemin hem mihmandarı hem de sancaktarı Halid bin Zeyd hazretleriydi...

Hastalığı ağırlaştı. Onun hastalığı sanki bütün orduyu hasta eylemişti. Ordunun nefesi ve ruhu gibiydi, o nefes alamaz olursa, bütün ordunun nefessiz kalacağı kabul ediliyordu. Herkes iyileşmesi için dua ediyordu.

Komutan ziyaretine geldi. Komutana, "Resûl-i Ekrem Efendimizden işitmiştim, Konstantiniyye surlarının yakınına salih bir kimsenin defnolunacağını... Ümidim o ki o kişi ben olayım. Beni, mücahitlerimizin ulaştığı son noktaya, hayır meydanı kılınanson toprağa, Ayasofya'yı gören yere götürün. Vefatımdan sonra da beni oraya defnediniz" dedi.

Komutan telaşla, "Efendim. İnşâallah iyileşeceksiniz. Fethi birlikte gerçekleştirecek ve memleketimize, sevdiklerimize kavuşacağız" dedi. Gülümsedi.

"Komutan... Buraya dönmeye değil, kalmaya ve kavuşmaya

geldim, niçin anlamazsın. İnşâallah buradaki kavuşmamız, hiç ayrılık olmayan kavuşma olur. Şimdi, lütfen beni en uca götürünüz."

İki askerin kollarına girmesiyle ancak yürüyebildi. Sedyede gitmeyi kabul etmedi. "Beni, ömrümün son anlarındaAllah yolunda yürüyenlerden olmaktan mahrum etmeyin" dedi. Bir müddet yürüyünce, iki askere, bırakın beni, dedi. Yürüdü İslâm askerinin fetheylediği son noktaya doğru, UhudDağının zelzeleyle sarsılması gibi... Halsizlikten yere düşerken iki asker koştu kollarına girmek için, kabul etmedi, kalktı, yürüdü, sarsıla sarsıla, sanki onunla birlikte bütün Yeryüzü sarsılıyordu, yürüyordu. Hedefe vardı, oturdu, Hagia Sophia'nın tam karşısındaydı. Kuşluk vaktiydi. Bir mızrak boyu yükselen güneşle kubbesi parlıyordu, tıpkı bir Kızılelma gibi... Uzun uzunbaktı, yüzü aydınlandı, gülümsedi, menare, menare dedi. Yanındakiler hayret ettiler. Sonra bulunduğu yerde şöyle bir döndü, gözlerini kapattı ve elhamdülillah, dedi. Kumandan dayanamadı sual eyledi.

"Ey Resûlullah'ın mihmandarı! Niçin menare, dediniz?"

Gözleri kapalı, ağır ağır konuştu.

"Anatolia üzerinden gelen askerlerin Konstantiniyye'yi fethettiklerini gördüm. Ayasofya'nın dört tarafında dört ince uzun kule gördüm, dördü de, nur yayıyordu ve bunların üzerinden ezan sesleri geliyordu. Bunun için menare (180) dedim."

"Fethedenler, biz miydik, bizim askerlerimizmiydi?"

Dikkatle komutana baktı.

"Hayır, bizim askerlerimiz değildi. Kılık kıyafetleri bize hiç benzemiyordu, Buhara'nın doğusundan gelen askerlere benziyordu. Gönlüme doğan o ki Maide sûresinin 54. âyetinde geçen kavmin askerleri olsa gerek..."

Menare sözüyle gönülleri kanatlananlar ve ezan okunması için kule gibi uzanan yüksek yerler yapma sevdasıyla yanmaya başlayanlar... "Bizim askerimiz değildi" sözleriyle vuruldular. Kalpleri parça parça oldu. Komutan ise nefessiz kaldı. Söylenenler,

babasının ve Hazret-i Ukaşe'nin söylediği rivayet edilen sözlerini doğruluyordu. Peki bunca yolu niçin gelmişlerdi? Müjdelenen komutan ve askerlerin yolunu basamak basamak hazırlamak için mi? Bu hazırlık ne kadar sürecekti? O fetih zirveydi. Birinci basamak olmadan ikinci basamak olabilir miydi? İlk basamağı inşa etmek onlara nasip olmuştu.

"Efendim, niçin elhamdülillah dediniz?"

Tekrar bulunduğu, yere, çevresine, uzun uzun baktı.

"Tam buraya defnedildiğimi, sonra buraya bir câminin yapıldığını, bu câmide sultanların kılıç kuşandığını ve buranın ve benim Eyüp Sultan diye isimlendirildiğimi, oğlumun ismiyle anıldığımı gördüm. Bunun için hamdeyledim. Ne cilve değil mi? Halid diye yaşamak, buraya Halid diye gelmek, ölüm sonrası Eyüp diye bilinmek... Haydi, şimdi beni yalnız bırakın, dönülmez yolculuğuma hazırlanayım, gömüleceğim toprağımla halleşeyim, tanışayım"

Komutan ve askerler gözyaşları içinde ayrıldılar.

Yalnız kalınca güneş ışıklarında alev alev yanan Hagia Sophia'nın kubbesine baktı. Gönül gözüyle yüzlerce yıl ezanların okunduğunu, sonra sustuğunu, sonra tekrar başladığını, bu başlangıcın nice başlangıçların başlangıcı olduğunu gördü.

Bu başlangıç için Anatolia topraklarına gelen ve bu topraklarda şehit düşen kardeşleri Feyzullah-el Ensari ile Osman-el Ensari'yi düşündü. Bu ne anlatılmaz güzelllikti, Allahü teâlânın ne büyük ihsanıydı.

"Ne güzel asker" müjdesine kavuşamayacağını hissetti. Hüzünlendi, gözlerinden akan yaşlar, aksakalından süzüldü, vâ'd edilen toprağa döküldü. Kanıyla ıslatamadığı toprağa gözyaşıyla hayat verdi. İki cihan serverini gören gözlerin yaşları, Konstantiniyye toprağına karıştı. Gözyaşları toprağa karışırken ruhunun yavaş yavaş bedenini terk ettiğini, sevgiliye doğru kanatlandığını hissetti. Diz üstü otururken, gözleri Hagia Sophia kubbesine bakarken, dilinde ve gönlünde kelime-i tevhitle ruhunu teslim etti. Sevgiliyi sevgiliye kavuşturan köprüyü geçmiş, ezeli ve

ebedi yârine kavuşmuştu, bir haneden diğer bir haneye geçercesine... Ölümünü bir saat kadar sonra, sağ yanına düşünce fark ettiler.

Cenaze namazına bütün asker katıldı. Vefat ettiği yere defnettiler. Konstantiniyye surları dibine defnedilen ilk sahabî olmuştu, tıpkı Medine-i münevverede ilk mihmandar olması gibi... Orada Peygamber Efendimizi misafir etmişti, burada kimleri misafir edecek, kimlere ev sahipliği yapacak, kimler onun sancağı altında, Konstantiniyye'den Mahşer meydanına doğru yürüyecekti.

Halid bin Zeyd, yürüyüş istikametini Mahşer meydanına doğru çevirdiğinde... İslam ordusu da yürüyüşünü Şam'a doğru çevirdi. Çünkü Konstantiniyye'nin fethi için daha nice fetihlere ihtiyaç vardı. Bu fetihler gerçekleşmeden, Konstantiniyye'nin fethi gerçekleşeyeceği kanaati kuvvetlenmişti.

Konstantiniyye'nin fethi için ilk büyük adım atılmış. Başta Peygamber Efendimizin aleyhisselam sancaktar ve mihmandarı Halid bin Zeyd olmak üzere, nice sahabi fetih öncüsü, hazırlayısı olarak bırakılmıştı. Hem Konstantiniyye önlerinde hem de Anatolia'nın muhtelif yerlerinde...

Ordu, Evkatie (Çorum) önlerine geldiğinde... Bizans kuvvetleri yağma için saldırdı. Sahabe-i kiramdan Süheyb-i Rumi, Ubeydi Gazi ve Kerebi Gazi'nin bu saldırıda şehit olduğu rivayet edildi. (180a)

Süheyb-i Rumi hazretleri, aslen Yemenli olup babası İran Sasani Devleti'nin memuruydu, Musul civarlarında yaşamakta idiler. Bizans saldırısı sırasında küçük yaşta esir düşmüş. Beni Kelb kabilesi tarafından Mekke'de köle olarak satılmış. Abdullah Bin Ced'an adlı bir kişi tarafından satın alınıp serbest bırakılmış. Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, peygamber olduğunda Ammar Bin Yasir ile birlikte Müslüman olmuştu.

Hicret esnasında... Mekke'den ayrılacağı sırada müşrikler yolunu keserek Mekke'ye gelirken hiçbir şeyi bulunmadığını, sahip olduğu serveti burada kazandığını söyleyerek Mekke'den bir şey

çıkarmasına izin vermediler. O da bütün mal varlığını bırakarak hicret etti. Bunu duyan Hazreti Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem üç defa, "Süheyb karlı bir alışveriş yapmıştır" dedi.

Bedir, Uhud ve Hendek dahil bütün savaşlara katıldı. Bizans topraklarında yetiştiği için Rumi, Doğu Romalı (Anadolulu) diye bilindi.

Ubeyd-i Gazi radıyallahü anh da aslen Yemenli'ydi.

Kerebi Gazi, pehlivan, şair ve hatip olarak tanınmıştı. Hazreti Peygamberimizin sallallahü aleyhi ve sellem huzurunda Müslüman olmuştu. Kadisiye Savaşında İranlılara karşı büyük kahramanlık göstermişti.

Konstantiniyye'yi fetih için Anatolia'yı bir uçtan uca geçip, aynı şekilde geri dönenler, Peygamber Efendimizin aleyhisselam şanlı eshabı... Geçtikleri yerlerde, Anatolia'yı, Anadolu, Son Kale yapacak silinmez izler, hatıralar bırakıyorlardı. Yerli Hristiyan halk, onların hepsine aziz gözüyle bakıyor, gömüldükleri, oturdukları, hasta yattıkları yerleri hemen sahipleniyordu.

Anatolia'da, nice Peygamber, Havari ve Eshâb-ı Kehf makamından sonra... Şimdi de sahabe-i kiram makamları ve mezarları bir gül gibi açıyordu.

Halid bin Zeyd hazretlerinin Konstantiniyyeönlerine defnedildiği günlerdi... Yürüyordu Kayı Boyundan bir grup, Altın Yay ve Gümüş Okları, bir daha ayrılmayacakları yurtlarını, Son Kale'yi bulmak için... Rivayet edildi ki... Altın Yayın peşinde olan bu Kayı Boyu grubu, Arslan Baba ve Dede Korkut ile buluştular ve Müslüman oldular.

Kayı Boyu damgalı kılıcı taşıyan komutan Konstantiniyye önlerinden ayrılırken, kılıcı gönderenler ise Konstantiniyye'ye yol arıyorlardı. Komutan bir elindeki kılıca bir de yeni kazılan ve bağrına Halid bin Zeyd'i emanet alan kabre baktı. Bu kabir ile kılıç arasında bir bağ vardı ama bir türlü çözemiyordu.

Rivayet edildi ki... Bu kılıcı kendisine verirken Hazret-i Muaviye komutana, "Evladım. O mübarek müjdeye kavuşmak için Konstantiniyye'yi fethetmeye, kendim gitmeyi çok istiyordum. Ama buradaki sıkıntılar buna mâni... Senin zaferin benim zaferim sayılır. Bu Oğuz kılıcını yanından ayırma. Bunu Hazret-i Osman, ölümüne yakın bana verdi. Verirken de bu kılıç, 'Türklerin Oğuz Boyundanbir beyin hediyesidir. Türklerin büyük atası Oğuz, muvaffakiyet, kılıç, kalp ve kalemin bir araya gelmesiyle yakalanır, demiş. Bu kılıç, maddi kuvveti, maddi sebeplere yapışmayı temsil ediyormuş. Peygamber Efendimizin, kuvvet atmaktır, buyurduğunuhatırlarsak kılıcın ne kadar önemli olduğunu anlarız. Bu kılıçta nice esrar gizlidir, çözmek, size ve sizden sonra gelenlere düşer. Bunların büyük atası, soyundan gelenlerin Anatolia'ya yerleşmelerini vasiyet etmiş. Gönlüme doğan o ki, onlar Maide sûresi 54. âyet-i kerimesinde geçen kavim, benim adım onların kuracağı devletle yaşayacak.

Anatolia ile Oğuz Türkünün buluşmasını kolaylaştıracak fetihleriçin gayret ettim. Sen de bunun için çalış. Onları Anatolia'ya ulaştıran yolları aç.

Bu ikisinin buluşmasının, Konstantiniyye'nin fethini

getireceğini, Anatolia'nın İslâm'ın son kalesi olacağını hissediyorum,dedi. Ben de sana aynı şeyi vasiyet ediyorum" demişti. O da Hazret-i Ukaşe ve Ebû Eyyüp Ensari gibi aynı şeye, "Anatolia fetholunmadan Konstantiniyye fetholunmaz, Konstantiniyye fetholunmadan Anatolia İslâm'ın kalesi olmaz" gerçeğine işaret etmişti.

Gözleri tekrar yeni kazılmış kabre gitti. Onlara hüküm geçiremiyordu... İki cihan serverinin "Konstantiniyye elbet fetholunacaktır..." hadîs-i şerîfindeki müjdeye kavuşmak için gelen ordunun komutanı...

Tepeden tırnağa titredi. Kabrin üzerindeki toprak hareketlenmişti. Büyüdü, büyüdü yerleri ve gökleri kapladı, yedi kat göğü aşıp Arşa ulaştı.

Kumandan, gözlerini yeni kazılmış mezardan koparamıyor, kendisinin de o toprağa karıştığını hissediyordu.

Bu ne anlaşılmaz sırdı. Medine-i Münevvere'de, Melik Tübbâ'nın evinde başlayan hayat, Konstantiniyye önünde son bulmuştu.

O Melik Tübbâ ki, Peygamber Efendimizin dünyaya teşriflerinden 700 yıl önce dünyaya gelmiş, O'nun haberini almış, Muhammed ismini duymakla büyük bir aşka düşmüş, bu aşkla yanmış ve O'na kavuşmak, hicretine şahit olmak, göçmen garipliğinde onu misafir etmek için Medine'ye koşmuştu tâ Yemen'den... Saltanatını, malını, mülkünü bırakarak...

Kendisi Hanif yâni o Allahü teâlâya teveccüh etmiş ve Ona teslîm olmuş birMüslümandı, İbrâhim aleyhisselamın dinindendi, misafir için dünyaları feda eden o yüce Peygamberin...Ümmeti olduğu Hazret-i İbrâhim Peygamberin sünnetini yaşatmak, kâinatın yüzü suyu hürmetine yaratıldığı iki cihanın serverini misafir etmek sevdasıyla yanıyordu.

Zamanın bir âlimi onun bu aşkını görmüş ve "Efendi, bize gelen bilgilere göre O beklediğinin gelişine daha yüzyıllarvar" haberini vermiş, ciğerini kebap eylemişti. "Bana misafir etmek nasip olmadı, yüzyıllar sonra da olsa hiç olmazsa evimde misafir olsun da misafir

etmiş gibi sevineyim" demiş, anlatılmaz güzellik ve sağlamlıkta bir ev inşa etmişti. Peygamber efendimize hitaben bir mektup yazmış, "Seni görmeden âşık oldum, misafir etmek aşkıyla yandım. Ne olur beni ümmetliğe kabul et, evimde misafir ol" demişti aşkla yanan satırlarında...

Beklenen Peygamber geldiğinde mektubun verilmesini, o gün evinde oturanların da O'nu misafir etmesini vasiyet etmişti.

Tübbâ'nın ölümünden, vasiyetin yapılmasından tam yedi yüzyıl geçtikten sonra beklenen misafir gelmiş, devesi Tübbâ'nınevi dibindeki arsaya çökmüştü. Ve beklenen gerçekleşmiş, iki cihanın serveri, Tübbâ'nınyedi yüzyılönce inşa ettiği eve misafir olmuştu.

O geldiğinde, o evde oturan Halid Bin Zeyd'e ev sahipliği, mihmandarlık nasip olmuştu. Bütün kâinatın yüzü suyu hürmetine yaratıldığı sevgiliye yedi ay ev sahipliği yapmış, ev sahiplerinin, mihmandarların en üstünü olmuştu. Bütün savaşlarda yanında bulunmuş, bir işaretiyle her şeyini onun uğrunda feda etmiş, vahiy kâtipliği şerefine kavuşmuştu. Âlemlerin efendisinin vefatından sonra da hiç durmamış, O'nun gösterdiği yolda dört bir yana, memleketten memlekete koşturmuştu, Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için...

Habibullahın vefatından otuz altı sene sonra, Konstantiniyye üzerine sefer var diye duyunca koşmuş, sefere katılmak istemiş, "Yol çok zorlu, yaşın ileri, dayanamazsın" denilince kızmıştı. "Siz, benim, Efendimizin müjdesine kavuşmama mâni olmak mı istersiniz? Konstantiniyye'ye varamazsam bile hiç olmazsa onun fethi yolunda ölürüm" demiş, sefere katılmıştı ve Konstantiniyye'nin fethi yolunda ölmüştü.

Konstantiniyye'nin toprağını şereflendirmiş, sahiplenmişti. İkicihanın serverinin bakışlarıyla toprak olmanın hakikatine varmış vücuduyla...

Kumandan, gözleri yaşlı kabre baktı. İki cihanın efendisine hayatında mihmandarlık yapmış, şereflerin en büyüğüne kavuşmuştu. Ölümüyle, Konstantiniyye toprağına karışarak, bu diyarı Kıyamet'ekadar sahiplenerek kime mihmandarlık yapmak

için tâ buralara gelmişti?

Halid bin Zeyd'in ölümüyle anlaşılması çok zor bir hal yaşandı. Sanki koca ordu Konstantiniyye'yi fethetmeğe değil de onu surlar önüne defnetmeye gelmişti. Defnedilince de vazifeleri bitmiş gibi dönüş hazırlığına başladılar. İşin en garibi, kumandan da bu duruma itiraz etmedi, o da dönüş hazırlığına başladı. Ve bir müddet sonra kuşatma kaldırıldı, birlikler dönüş yoluna koyuldu, Halid bin Zeyd hazretlerini defnederekişleri bitmiş gibi...

Bir giden orduya bir de geride bırakılanmezara bakan İmparator Dördüncü Konstantin dehşete düştü. Mezarın büyüyüp bütün Konstantiniyye'yi içine alır hale geldiğini görmüştü. Giden kumandana "Bu mezarı bırakıp nereye gidiyorsunuz, onu da götürün. Eğer götürmezseniz, cesedi çıkarıp köpeklerin önüne atacağım" diye haber gönderdi.

İslâm Ordusu komutanı haberciyi dinleyince önce şaşırdı, sonra gazaba geldi.

"Halid bin Zeyd'in mezârına saygısızlık yapacak olursa, İslâm dünyâsında tek bir Hıristiyan mezârı bırakmam ve bütün kiliseleri yerle bir ederim. Bunu imparatoruna aynen ilet" dedi. Elçinin gidişini takip eden gözleri, önce mezarın bulunduğu yere, sonra Ayasofya'ya baktı. Müjdeye kavuşmak nasip olmamıştı? Kime nasip olacaktı? Gönlü "Bana nasip olmalı, daha kuvvetli bir orduyla tekrar geleceğim ve fethetmeyince de dönmeyeceğim" diyordu.

Elçi bir müddet sonra tekrar geldi, imparatorun mezâra ilişmeyeceğine dâir Mesîh üzerine söz verip yemin ettiğini söyledi. Bu sözler üzerine İslâm ordusu hüzünlü bir halde Konstantiniyye önlerinden uzaklaştı, fethedememişlerdi ama fetih niyetiyle gelen ilk ordu olmuşlardı, bu şeref bize yeter diyerek teselli bulmuşlardı. Konstantin isimli İmparator zamanında Konstantiniyye'yi İslâmiyet adına ilk defa kuşatma şerefine kavuşmuşlardı.

Muhâsaranın kaldırılmasından kısa bir zaman sonra, Halid bin Zeyd hazretlerinin kabri, Hıristiyan Rumlar tarafından ziyaret

edilmeye başlandı. Çünkü o kabrin etrafı bir anda şenlenmiş, sular akmaya, kuşlar cıvıldamaya, bu sulardan içenler şifa bulmaya başlamıştı. Kuraklık zamanlarında yağmur duâsını da burada yapar olmuşlardı.

Geri dönüş yolundaki ordu, Seyyid Abdülkerim hazretlerinin kabri yanından geçerken, muharebelerde ağır yara alan oğlu Ali vefat etti ve babasının yanına defnedildi. Baba-oğul yan yana Anatolia'nın hayır meydanı, kurumaz pınarları oldular.

Bu ilk sefere otuz üç sahabî katılmış, çoğu gidiş ve dönüş yolunda, Konstantiniyye önlerinde şehit olmuşlardı, insanların dünya ve âhirette en güzele şahitlikleri, Anatolia'nın hayır meydanı, son kale olması için... Kendileriyse en güzele şahit olmuşlar ve şehit (gören, tanık) olarak rütbelerin en güzeline kavuşmuşlardı.

Bu seferde sahâbe-i kirâmın ileri gelenlerinden Hazret-i Ebüdderdâhazretlerinin de hazır olduğu rivayet edildi.

Hazret-i Muaviye, ordusunun Konstantiniyye'yi fethedemeden dönmesine çok üzüldü. İlk İslâm ordusu gönderen kumandanlık şerefiyle ve başta Halid bin Zeyd olmak üzere nice sahabîyi Anatolia ve Konstantiniyye önlerinde defnederek buraları ebedi güzelliklere mayalamakla teselli buldu. Ancak fetih için çalışmayı bırakmadı, fetih gönlünde kara sevdaydı.

Ordularının Anatolia ve Horasan'da fetihlere devam etmesini, Konstantiniyye için hazırlıkların gece-gündüz durmamasını emretti, bunun için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadı.

O da Hazret-i Osman gibi iki doğu ülkesinin, Roma'nın doğu ülkesi Anatolia'nın, Mekke-Medine'nin doğu ülkesi Horasan'ın fethine çok ehemmiyet veriyordu. İki bölgenin de Mekke-Medine'nin kalası olacağına, Konstantiniyye'nin fethinin bunların fethiyle mümkün hale geleceğini inanıyordu.

Anatolia Latince Doğu Ülkesi, Horasan'da Farsça Doğu ülkesi demekti. Hazret-i Muaviye emindi... Horasan'ın fethinin çok uzaklardaki doğuda sıkışıp kalmış Türk kavminin yolunu açıp onları Anatolia'ya ulaştıracağına... Onların buraya ulaşmasının,

vatan tutmasının da Konstantiniyye'nin fethini mümkün kılacağına ve burasını İslâmiyet'in kalesi yapacağına... Gerçi Konstantiniyye'yi fethedip ne güzel kumandan müjdesine kavuşmak istiyordu. Ama kader... Fetih nasip olmasa bile fetih için çalışmakla fethi kolaylaştırır ve fethetmiş gibi sevaba kavuşurum, bu uğurda her şeyimi veririm, Allahü teâlâ beni bu gayretime bağışlar, diyordu.

673, Hicri 54 yılında, Ubeydullah bin Ziyad'ı, Horasan'dakiorduya kumandan yaptı. Ordu, Ceyhun nehrini develerle geçip Buhara'yı aldı. Bu İslâm askerinin Türk kavmiyle ilk defa yüz yüze gelmesiydi, Buharalılar arasında Türkler de vardı.

İslâm askerleri Ceyhun nehrini geçince bu ülkeye nehrin ötesi manasında Mâverâünnehir dediler. Ancak toprakların ötesinde de bir nehir, Seyhun nehri vardı. Ve Mâverâünnehir ismi iki nehrin arasında kalan bölgenin ismi oldu.

Hazret-i Muaviye, ilk kuşatmadan sonra Konstantiniyye'nin fethi çalışmalarını bir an olsun durdurmadı. Beş sene sonra yeni bir Konstantiniyye seferi için emir verdi ve ordu yola çıktı.

Hazret-i Muâviye güçlü bir İslâm deniz filosu oluşturmuştu. Bu filo, Ege adaları da dâhil, Doğu Akdeniz'den Sicilya'ya kadarki sahada Bizans donanmasına göz açtırmıyordu. Müslüman orduları, bu sefer kuşatma için deniz yoluyla geldiler.

Kapıdağı yarımadasında kendilerine bir üs edindikten sonra, İstanbul önlerine ulaştılar ve Bizans deniz kuvvetleri ile muhârebeye tutuştular. Zaman zaman surlara yönelik hücum da yaptılar, ancak savaş daha ziyâde, rakip iki deniz filosu arasında cereyanetti.

İkinci kuşatmada, İslâm askeri daha önce karşılaşmadığı bir silahla karşı karşıya kaldı. Bu silaha karşı ne yapacaklarını bilemediler. Bu silah ateş püskürten bir silahtı, suyla sönmüyor, tam tersi suyla daha çok alevleniyordu.

Bu, Bizanslılar tarafından İgro pyr (sıvı ateş) olarak adlandırılan gizli silahtı. Başka kavimler bu silahı bilmiyordu. Helliopolisli Callinicus tarafından keşfedildiğisöyleniyordu.

Bu ateş, antik çağlarda kullanılandan biraz daha üst seviyedeydi. Milattan evvel Yunanlıların bu ateşi elde etmek için kullandığı karışım; kömür, zift ve kükürtten oluşuyordu. Bizans ise bunlara reçine, nafta, kireç ve güherçile de eklemişti. Bu karışımlarla beraber ateş iyice kuvvetlenmiş ve su eklendikçe alevi artar hale getirilmişti. Böylece Bizans'ın eline, düşmanlarını fazlaca korkutacak gayet güçlü bir silah geçmiş oldu.

Genellikle deniz saldırılarında gemilere karşı kullanılıyor ise de karada da bu silahtan istifade ediliyordu. İçerisinde kullanılan maddeler ve üretimi sadece Bizanslılar, Doğu Romalılar tarafından biliniyordu.

Ateş deniz savaşlarında birtakım âletler vasıtasıyla uzun mesafelere püskürtmek suretiyle kullanılıyordu. Temel özelliği, hızlı bir şekilde yangın çıkartmaktı. İçerisindeki yağ sebebiyle suda sönmediği için denizin üzerinde yanmaya devam ediyor ve düşman gemilerinin ilerleyişine engel olabiliyordu (181).

Bizans kuvvetleri Müslüman kuvvetlere karşı, bu ateşi etkili bir şekilde kullandılar. İslâm Ordusu suyla sönmeyen bu ateşe Rum Ateşi ismini verdi.

Diğer taraftan, şehrin iki kat kalın surla çevrili olması savunmayı çok güçlendiriyordu. Müslüman kuvvetleri, açlık ve kıtlık, yeterince malzeme desteği alamamak da Rum Ateşi ve surlar kadar zorluyordu. Memleketlerinden binlerce kilometre uzaklıktaydılar, gıda, asker ve malzeme desteği ihtiyacın çok çok altındaydı. Sıcak bölge insanları idiler, Konstantiniyye'nin sert kış şartları onları çok zorluyordu. Buna rağmen, yedi sene süreyle, ısrarla kuşatmayı sürdürdüler.

Konstantiniyye'yi fethedip müjdelenen asker olmak istiyorlardı. Bu uğurda yola çıkan, gayret gösteren olmuşlardı, neticeye varmak arzusuyla yanıyorlardı.

Fakat haber geldi, 680'de, Hicretten 58 sene sonra, mecburen dönüş yoluna düştüler, boyunları bükük, gönülleri kırık...

O vefat etmişti, Konstantiniyye'yi fetih aşkıyla kavrulan, bunu hayatının gayesi kılan, bunun için her türlü fedakârlığa katlanan...

İmtihan, ermeydanı olan Yeryüzünden, nice diyarı hayır meydanı kıldıktan sonra, şereflerin en güzeline kavuştuktan, Peygamber Efendimizin aleyhisselam sahâbesi, kâtibi olduktan ve hadis-i şerifleriyle övüldükten sonra ayrılmıştı Yeryüzünden, sevdiklerine kavuşmuştu... Hazret-i Muaviye vefat etmişti.

Aşılmaz surlar önünde ve üç suyun kavuştuğu yerde 30 bin civârında şehit bırakan Müslümanlar, geldikleri gibi gemilerle döndüler.

Bu ikinci kuşatma sırasında sahâbe-i kirâmın önde gelenlerinden Ebû Said-i Hudri hazretlerinin şehit olduğu rivayet edildi (182).

Her gittikleri yerden zaferle dönen İslâm orduları, ikinci kuşatmadan da netice alamamış, İstanbul fethedilememişti hem de çok uzun süren bir kuşatmaya rağmen...

Deniz, surlar, İslâm topraklarına çok uzak oluş ve Rum ateşi... Konstantiniyye, Doğu, İslâm karşısında Hristiyanlığın, Batı'nın, Roma'nın temsilcisiydi. Görünen o ki Konstantiniyye'nin fethi için, denizde sağlam durulmalı, uzaklar yakın olmalı, surlar aşılmalı ve Rum ateşi yakmamalıydı.

Giden İslâm ordusuyla Konstantiniyye toprağının ümitleri de gitmişti. İslâm askeri tarafından kuşatıldığında, aslıma, Allah lafzına, canına can katacak secde eden alınlara kavuşacağım, binlerce yıllık şirk, küfür zulmetinden temizleneceğim diye çok sevinmişti, ama fetih gerçekleşmemişti. Toprağının mescid, secde edilen mekan olmasıyla şereflenememişti.

Konstantiniyye, fetihle sevinememişti ama Şam toprağı bayram eylemişti, yıllarca üzerinde yaşayan Hazret-i Muaviye'yi bağrına basmak şerefine kavuşmakla... O, Yemen, Mısır, Kayrevan, Irak ve Azerbaycan'a, Anatolia'nın büyük kısmına, Horasan ve Mâverâünnehir'e hâkim olup, buraları hayır meydanı eyledi. Peygamber efendimiz, Hazret-i Muaviye'ye, (Ey Muaviye! Memleketlere hâkim olduğunda iyilik et!) buyurmuştu. Resûlullah'ın sohbeti ve hayır dualarının bereketiyle, İslâmiyet'in tesir sahasını çok genişletti ve İslâmiyet'ten hiç ayrılmadı.

Hazret-i Muaviye'nin vefatından sonra soyundan gelen halifeler, onun fetih politikasını devam ettirdiler. Doğuda Mâverâünnehir ve Horasan'a ve buraları da aşıp daha doğuya sefer eylediler. Bu seferleriyle akmak için dağları zorlayan bir millete yol açtılar, Sâsânî Devletini tamamen ortadan kaldırdılar, Kafkaslardaki Demirkapı'yı araladılar.

O kavim ki... Nuh aleyhisselamın oğlu Yafes'in oğlu Türk'ün soyundan gelen Türk kavmiydi... O kavmin Oğuz Kağan'dangelen Oğuz Boyu vardı... Hun Boyu Kuzey'den Avrupa'ya akmışken bu boy, Mâverâünnehir, Horasan üzerinden Batı'ya akma gayretindeydi... Büyük Okyanus'tan Mâverâünnehir'e uzananGök Türk imparatorluğunukuran bu boy, patlayan bir yanardağ gibiydi, akacak vadi, tutunacak yurt arıyordu.

Emevî halîfesi Abdülmelik bin Mervân zamanında kahramanlığı ve kumanda kabiliyeti ile tanınan Kuteybe bin Müslim, Horasan (Doğu Diyarı) eyâletinin merkezi olan Merv'e giderek vazifeye başladı. Müslüman olmamış Türk hakanlarına karşı yaptığı seferlerde zaferler kazandı.

705 (H. 86) senesinde Horasan valisi olarak vazifeye başlayan Kuteybe, ilk önce Aşağı Toharistan'daki ayaklanmayı bastırmak için harekete geçip, Belh'i aldı. Kardeşi Salih'i burada bırakıp, kendisi Merv şehrine döndü. Toharistan'ın Türk hükümdarı Nizek Tarhan'la ülkenin merkezi Badgis, onda kalmak üzere bir andlaşma yaptı. Bundan sonra Kuteybe 706 (H. 87), yılında Beykent üzerine yürüdü. Böylece Mâverâünnehirfütuhatının yolu açıldı. Büyük Türk İmparatorluğu Gök Türklerin, bunun devamı Kutluk ve Türgiş Devletinin güney sınırlarına ulaşıldı.

Bu, 673(Hicri 54)yılında, Ubeydullah bin Ziyad'ın, Ceyhun nehrini develerle geçip Buhara'yı almasından, İslâm askerinin Türk kavmiyle ilk defa yüz yüze gelmesinden sonra ikinci büyük karşılaşmaydı...

708 (Hicri 90)senesindeSemerkandHâkimiüzerine yürüdü. Bu sırada yanında bir esir gibi götürdüğü Nizek Tarhan kaçtı. Belh, Merv-i rûd, Talekan ve Faryâb hâkimleriyle birleşerek Toharistan'da isyan etti. Nizek'in isyanını kardeşi Abdurrahmân aracılığı ile bastıran Kuteybe'nin bu başarısı, Buhârâ'nın geri alınmasında önemli bir âmil oldu. 710 senesinde Buhârâ'nın tekrar fethiyle İslâmiyet, Buhârâ'da yayılmaya başladı.

Buhara'nın fethedilmesiyle gönül ehli zatlar, gönlümüze doğan o ki burası yüzlerce yıl İslâmâleminin ilim ve gönül merkezi olur, buranın ismiyle nice İslâm büyükleri anılır, dediler.

711 senesinde Kuteybe bin Müslim, Tataristan, Buhara ve Harezm'den topladığı destek kuvvetlerle birlikte yirmi bin kişilik bir orduyla Mâverâünnehir'in en kalabalık ve en sağlam şehri olan Semerkand üzerine yürüdü. Buna karşılık Semerkand Hâkimi Gurak; Şaş ve Fergana hânlarından takviye birlikleri almış, ayrıca Sarı Türkeş Kağan'ı da oğlu ile yardımcı kuvvetler göndermişti. Fakat Kuteybe'nin kardeşi Salih bin Müslim, bu yardımcı kuvvetleri Semerkand'a ulaşmadan bozguna uğrattı. Kuteybe bin Müslim, Semerkand muhasarasını şiddetlendirince, Gurak teslim olmak zorunda kaldı.

Kuteybe, Semerkand'ı fethedince buraya kardeşi Abdullah bin Müslim'i bıraktı. Sonra da Şaş ve Fergana şehirleri üzerine yürüdü. Şaş (Taşkend) ele geçirildi ise de Semerkand'dan kaçan Tarhan, Fergana'daki hâkimiyetini korudu. Kuteybe bin Müslim, 714 senesinde karargâhını Şaş (Taşkent) şehrinde kurdu. Halîfe Velid, Horasan eyâletini müstakil bir hâle getirinceburanın umûmî valiliğini Kuteybe bin Müslim'e verdi.

Kuteybe'nin Horasan umumi valisi olduğu günlerde, Şam'da bir câminin genişletilmesibitmişti. Öyle câmi ki Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem haber verdiği hadisenin burada gerçekleşeceği söyleniyordu. Efendimiz, Kıyamet alameti olarak "Mesîh(Îsâ aleyhisselam), Dımaşk'ın doğusundaki Ak Minare'yeiki boyalı elbise içinde, elini iki meleğin kanatları üzerine koymuş olarak inecek" buyurmuştu. Ve bu câminin beyaz minaresi vardı.

Dımaşk'ın (Şam) fethinin ardından Romalılar'ın baştanrısı Jüpiter'in adını taşıyan mâbedin, çevresi sütunlu, yüksek duvarlı büyük salonu Ebû Ubeyde bin Cerrâh'ın gözetiminde câmiye çevrilmişti. Bu câminin ihtiyacı karşılayamaması üzerine Emevî Halifesi Velîd bin Abdülmelik, miladi 706 yılında genişletmek için harekete geçmiş, 714'te tamamlanmıştı (183).

İnşaat sırasında küçük bir dehlizde sanduka, bunun içinde de bir baş bulundu. Başın üzerinde deri ve saçlar ile başın Hazret-i Yahyâ'ya ait olduğunubelirten bir yazı vardı. Sanduka bulunduğu yerde muhafaza edildi ve üzerine türbe inşa edildi (184).

Şam... Yeryüzünde hayatın başladığı, ilk doğumun, ilk ölümün, ilk öldürmenin gerçekleştiği, kardeşin kardeşi ilk öldürdüğü diyar... Kâinatın sonu olacak Kıyamet'in alametlerinin görüleceği, İsa aleyhisselamın gökten ineceği, bütün insanların toplanıp hesabının görüleceği mahşer meydanının içinde olan mekan...

Tîn sûresinde, incir manasındaki Tîn'in Şam'a, zeytin manasındaki Zeytûn'un Kudüs'e, 'Tûr-i sînîn' Tur-i Sina'ya, 'beledi'l-emîn'in de Mekke-i Mükerreme'ye işaret ettiği bildirildi (185).

Şam... Mekke, Medine ve Kudüs'ü, akacağı, vatan tutacağı diyarı arayan Oğuz neslini Anatolia'ya; Konstantiniyye'ye bağlayan kavşak üzerindeydi.

O Anatolia ki, yer küredeki yeriyle Mekke ve Medine'nin kalesiydi. O Konstantiniyye ki Hazret-i Muhammed'in sallallahü aleyhi ve sellem müjdesiydi. Konstantiniyye'den Mekke'ye dönünce; Hagia Sophia, Mescid- Aksâ ve Kâbe... Üçü de aynı istikamette, aynı düz çizgideydi.

İşte bu Şam şehrinde, minaresine İsa aleyhisselamın ineceği söylenen bir câmi inşa edilmişti ki, Yeryüzünün en büyük câmisiydi.

Câmiler ve mescidler... Cem olunan, bir araya gelinen ve Allahü teâlâya secde edilen mübarek mekanlar... Yeryüzünde Allahü teâlâya en yakın olunan, O'nun en çok sevdiği ve Cennetin misali yerlerdi. Bedenen ve ruhen şifa bulunan mekanlardı, çünkü oralar Allah denilen yerlerdi, başta Yeryüzü olmak üzere Kâinat bu mübarek sözle varlıkta duruyordu

Hazret-i Muhammed'in toprağına ayak basmasıyla mescid, temiz ve teyemmüm edilir kılınan Yeryüzü sevindi, Şam'daki büyük câminin ibadete açılmasıyla... Sevindi; bir câmiye, secde edilen yere kavuşmakla, câmiler onun nefes borularıydı. Sevindi; Kıyamet'in, insanoğlundan, iblis ve tayfasından kurtuluş günü biraz daha yaklaştığını anlamasıyla, çok yorulmuştu çok yaşadıklarıyla, çok kararmıştı çok küfür, şirk karanlığıyla...

İblis üzüldü, kendisine verilen sürenin azaldığını, Kıyamet'in, ceza gününün yaklaştığını fark etmekle...

* * *

Şam'daki câminin genişlediğigünlerde, Müslümanlar Maveraünnnehir'e dayanmış, Türkler ile karşılaşmışlardı. Bu sırada Göktürk İmparatorluğu ikiye parçalanmış ve Tulu Han'ın ölümüyle batıda son bulmuş, Çinlilerin istilasına uğramıştı. Bununla beraber mücadele vardı. Türkistan ve Afganistan'da Göktürklere mensup Yabgu, Tekin, Tarhan, Tudun, Afşin ve İhşid ünvânını taşıyan bir takım mahalli bey ve hükümdarlar, Emevilere karşı vatanlarını müdafaa ediyordu. Bu sırada doğuda ikinci Göktürk Devleti kurulmuş, Türk Hakanı Kapağan, yeğeni Kül Tekin'i batıdaki hanlara yardıma göndermişti. O da Demirkapı'ya kadar gelmişti.

Kuteybe, Çin sınırına en yakın Kaşgar'a, Türkistan'a, Oğuz diyarına sefer için hazırlıklara başladığı sırada halîfe Velid vefat etti. Bu durum onu iyice sarstı. Kuteybe, Velid'in vefatından sonra halîfe olan Süleyman'a bâzı endişeleri sebebiyle itaat etmek istemedi. Daha sonra gelişen hâdiseler netîcesinde, askerlerden bir kısmı isyan ederek Kuteybe'yi öldürdüler. Fergane Vadisinde bir yere defnedildi. Ermeydanı Yeryüzünde bir müddet yaşamış, Türkistan'ı hayır meydanı yapmak için gayret etmişti. Oğuz Türkleri onun vesilesiyle ilk defa İslâmiyet'le tanışmışlardı.

Kendisi için "Ümeranın ulularından, büyük bir kahraman ve komutandı. Allah, onun vasıtasıyla o kadar çok kimseyi hidayete ulaştırmıştır ki sayılarını ancak Allah bilir. Bu kimseler Müslüman olmuşlar ve Allah'ın dinine sımsıkı sarılmışlardır" denildi (186).

Müslümanların Oğuz Türkleriyle karşı karşıya geldiği, Kayı

Boyu beyi Kuçi Bey'in soyundan gelenlerin Altın Yay ve Gümüş Okların peşinde Çin içine girdiği zamanda... Müslümanlar Afrika üzerinden Avrupa'ya geçiyor, komutan Tarık bin Ziyad gemileri yakarak "Önünüzde zafer ve şehitlik, dönerseniz esaret ve zillet"diyordu. Yeryüzünü hayır meydanı kılma davasında olanlara "gemileri yakmak" rehberini hediye etti. Dönme vasıtası yakılan askerler dönmedi ve Avrupa'nın üzerine daha önce doğmayan bir güneş doğdu.

715 yılında, Müslümanlar, Kuzeybatı Hindistan'daki Sind Bölgesinde, daha sonra da Hint Okyanusu'nda üstünlüğü ele geçirdiler. Bir okyanustan diğerine, Atlas Okyanusu'ndan Hint Okyanusu'na uzanmış oldular. Hazret-i Muhammed'in aleyhisselam Peygamberliğini ilan edişinden ancak yüz yıl geçmişti.

"Kuvvet, atmaktır" buyuran Hazret-i Muhammed'in ümmeti, bu kadar kısa zamanda iki kıtanın büyük kısmına hâkim olmuş, üçüncüye ayak basmış, bir okyanustan diğerine uzanmış, nice memleketleri hayır meydanı kılmıştı.

İslâm askeri kıtaları yakın eyliyor, ama aklından Konstantiniyye'yi bir türlü çıkaramıyordu. O'nun fethini kıtaların fethinden çok daha gerekli ve mübarek görüyordu. Çünkü o, müjdelenmiş, mübarek kılınmış bir fetihdi.

Halife Velîd bin Abdülmelik'in ölümünden sonra onun yerine geçen kardeşi Süleyman bin Abdülmelik, kardeşi Mesleme'yi Konstantiniye'nin fethiyle görevlendirdi. Konstantiniyye'nin fethi aşkıyla yanıyor, Peygamberimiz Muhammed aleyhisselamın metheylediği komutan olmak istiyordu. Fetheden komutanın Peygamber ismini taşıyacağı rivayetini duymuştu. Kendisi Süleyman Peygamberin ismini taşıdığından bu fethin kendisinenasip olacağına inanıyordu.Mesleme'ye fethi gerçekleştirmeden veya kendisinden yeni bir emir almadan geri dönmemesini tembih etti.

Mesleme yaklaşık 100 bin kişilik bir ordunun başına geçti.

Mesleme babasının sağlığında Bizans cephesi kumandanı olarak Anatolia'yı bir uçtan bir uca defalarca geçmiş, burada nice fetihlerde bulunmuş, 704'deki seferinde Theodosiopolis'i

(Erzurum) ve Trapezunda'yı (Trabzon) fethetmiş. 708 yılında Şam Konstantiniyye yolu üzerinde sefere çıkmış ve bu seferde, Arapların Bedendûn dedikleri Pendosis (Pozantı) (187) ve çevresini, Tyana (188) ve Arapların Ammûriye dedikleri Amorium'u (189) fethetmiş, İslâm Ordusuna Konstantiniyye'ye giden yolu açmıştı.

Amorium'un İslâm askerleri için ayrı bir önemi vardı. Bu şehir Selman-ı Farisi hazretlerinin hatırasını taşıyordu. O, Hristiyanlığın aslını öğrenmek için Şam tarafına gitmiş. Oradan Musul ve Nusaybin üzerinden Amorium'a geçmişti. Burada kendisine hizmet ettiği rahip "Son peygamberin gelmesi pek yaklaştı, O, Arap toprağından çıkacak" demişti. Bunun üzerine Amorium'a gelen Benî Kelb kabilesi ticaret kervanıyla Şam üzerinden Medine'ye yakın Vadiy-ül-Kurâ'yagelmiş. Benî Kelb kabilesi tüccarları kendisini burada köle diye bir Yahudi'ye satmışlardı.

Bu ne sırdı? Hazret-i Ebû Bekir'den gizli zikri, nübüvvet yolunun feyzini alanSelman-ı Farisi hazretleri, Hazret-i Muhammed sallallahü aleyhi ve sellemin geleceği haberini Anatolia toprakları üzerinde almıştı.

711-712 yıllarında Anatolia cephesi seferlerine kumanda eden Mesleme Amesia'yı (Amasya) ve bölgedeki bazı merkezleri, Hicri 95'te (714) Kafkasya cephesinde bölgenin en müstahkem şehri Derbend'i ve çevresini fethetmiş, Amanos bölgesini kesin olarak ele geçirmişti.

Kuzey Suriye'deki Dâbık'tan Eylül 715'te hareket eden Mesleme, Maraş üzerinden Afik'e geçip kışı orada geçirdi. Burada huzuruna yirmi yaşlarında bir genç çıkıp "Malatya Serdarı Hüseyin Gazi'nin oğluyum. Konstantiniyye'nin fetih seferine katılmak istiyorum" dedi.

Mesleme, Malatya ve Hüseyin Gazi isimlerini duyunca titredi. Malatya, Hazret-i Ömer zamanında fethedilmiş, o günden bugüne çeşitli defalar Bizanslılarla Müslümanlar arasında el değiştirmiş bir serhat şehriydi. Hüseyin Gazi ise tam bir efsaneydi.

Gence şöyle bir baktı. Hazret-i Ali radıyallahü anh hayatta olsa

herhalde bu görünüşte olur diye düşündü, ama hislerini belli etmedi.

"Evlat, babanı tanırım. Ama Hüseyin Gazi'nin evladı olmak bu sefere katılman için yeterli değil. Hem bilekte hem de gönülde yiğit olmak gerekir."

Delikanlı tedirgin oldu, tam bir şey söyleyecekti, Kumandan Mesleme üzerlerinden geçerek uzaklaşan bir kartalı işaret etti.

"Atıyla bu kartala yetişebilmeli, okuyla indirebilmeli."

"Yâ Allah! Bismillah" narasıyla fırlayan delikanlının biraz ilerde otlayan ve güneş gibi parlayan kar gibi beyaz ata doğru koştuğunu, şahin gibi üzerine konduğunu gördüler. "Haydi Aşkar!" dediğini duyar, Altın Yay'dan fırlamış Gümüş Ok gibi kartala doğru uçtuğunu fark eder gibi oldular. Mesleme dâhil görenler, gördüklerine inanamıyorlardı. Bütün bunlar bir anda olup bitmişti.

At, kanatlı gibi çadırların üzerinden atlıyor, kartal ile aradaki mesafeyi kapatıyordu. Bir anda ortalığı feryatlar kapladı.

"Uçuruma doğru gidiyorlar!"

"Tüh kartalı kaçıracak."

"Durmadı, Karanlık Uçurumu geçemezler."

Sesler kesildi, bağırmak istiyorlar bağıramıyorlardı. Atlı durmamış hızını daha da artırmıştı. Herkes gözlerini kapadı, düşüşlerini görmek istemiyorlardı. Gözler, "Geçti, uçurumdan karşıya geçti" sesiyle açıldı. Uçurumun karşı tarafında rüzgâr gibi giden beyaz noktayı, üzerinde yayını germiş, okunu kartala doğrultmuş süvarisini gördüler. Gözlerini oğuşturdular, tekrar baktılar ve akşam vaktinde, Kızılelma'ya dönüşmekte olan güneşin ışığında kartala doğru parıldayarak giden oku gördüler. Ama okun kartala ulaşıp ulaşmadığını göremediler. Gözler kartaldaydı. Uçmaya devam ediyordu.

"Vah, vah! Uçurumu geçti ama kartalı vuramadı" üzüntülerinde iken kartalın bir taş gibi düştüğünü fark ettiler.

"Vurdu, kartalı vurdu."

“Ne yaman, ne battal bir delikanlı imiş.”

“Hüseyin Gazi’nin oğluymuş, seyyidmiş.”

Son sözler sonrası, bir anda ortalığı “Seyyid Battal! Seyyid Battal!” sözleri kapladı, feryatlar Malatya’ya ve Konstantiniyye’ye doğru yayıldı, tabii Arş’a doğru da...

Şahit olduklarının şaşkınlığındaki Mesleme, çok uzun yıllar yaşamış, sahâbeden çok kimseyi görmüş aksakallı yardımcısına döndü.

“Emirim. Ne dersin bu hale?”

Cevap vermeden önce uzun uzun kartalın düştüğü yere baktı.

“Yâ Mesleme! Anatolia’nın İslâm diyarı olması, Konstantiniyye’nin fetih yolunun açılmasıyla ilgili çok önemli bir ana şahitlik etmekteyiz”

“Anlayamadım, nasıl yani?”

“Rivayet edildi ki... Bir gün Peygamber Efendimiz eshâbiyle otururken eshâbdanbirisi, Rum vilayetinden, Anatolia’dan bahsetti. Bunun üzerine buranınMuhammed Cafer adında bir yiğit tarafından Müslüman edileceği, burada Oğuz neslinden gelen Türklerin hükümran olacağı, bayraklarında kartal olacağı bildirildi (190). Bu genci, hedefe gidişini, kartalı indirişini, babasının ismini işitince bu rivayeti hatırladım.”

Mesleme, itiraz etti.

“Enikonu bir rivayet... Bunu bu gençle nasıl irtibatlandırdın?”

“Yâ Mesleme! Rivayet deyip geçme... Her rivayette bir gerçek payı vardır, o rivayeti edenin rivayetteki gibi olmak istediğini gösterir.

Bu Oğuz Türkleri çok değişik bir kavim... Keşke onlar hakkında Kuteybe’nin söylediklerini bir dinleseydin... Kocaman bir kara parçasının cetleri Oğuz Kağan tarafından kendilerine yurt olarak vasiyet edildiğini, söylerler. Anlattıkları kara parçası aynı Anatolia... Oğuz Kağan ile Zülkarneyn aleyhisselamın hayatları birbirine çok

benzer.

Peygamber Efendimizin Türklerle ilgili hadis-i şerifleri var. Hazret-i Osman ve Hazret-i Muaviye'nin, 'Oğuz Türklerinin önündeki engelleri kaldırın, tahminimiz o ki Maide sûresi 54. âyet-i kerimede kast edilen kavim Oğuz Türkleridir' diye sözleri var.

Malatya'ya yerleşmiş Oğuz Türkleri Hüseyin Gazi'nin Peygamber Efendimizin soyundan geldiğine inanırlar. Hazret-i Osman'ın Kayı damgalı kılıncını herhalde sen de görmüşsündür."

"Evet, gördüm" diyen Mesleme, beyaz atının üzerinde gelen delikanlıya baktı.

"YâEmir! Rivayette ne derece gerçek payı var onu bilemem, ama bu delikanlının Konstantiniyye ve Anatolia'nın fethinde çok şeyler yapacağı, daha hayatında iken efsane olacağı kesin gibi. Baksana şimdiden Seyyid Battal diye anılmaya başladı, hem seyyid hem de battal..."

Rivayet edildi ki... Hüseyin Gazi,bir av esnasında Rum beylerinden Mihriyayil tarafından hile ile öldürülmüş. Muhammed Cafer, babasının katillerinin cezasını vermiş ve babasının yerine serdar olmuştu. Bundan sonra Bizans ordularıyla yapılan iki savaşta üstün başarı göstermiş ve Malatya beylerinin güvenini kazanmıştı.

Mesleme, Muhammed Cafer'i muhafızlarının başına serdar tayin etti. Baharda Ammûriye üzerinden yoluna devam ederek Sardes (Salihli ilçesinde bulunan antik bir kenti)ve Bergama'yı fethetti. Abydos (Nara) Burnu'na yönelip Çanakkale Boğazı'ndan Trakya'ya geçti.Önce Hadrianus (Edirne) önüne geldi, uzun uzun şehrin kuzeydoğusundaki bir tepeyi seyretti, birkaç gün Hadrianus önlerinde kaldıktan sonra Konstantiniyye'ye hareket emrini verdi.

Herkes hayret etti. Hadrianus'a niçin gelmişlerdi? Mesleme'yi buna Seyyid Battal'ın razı ettiği söylendi, ama sebebi bilinemedi.

Ordu Hadrianus üzerinden gelerek Konstantiniyye'yi muhasara altına aldı (Hicri 97-Zilhicce / Miladi 716- Ağustos). Bir ay sonra Halife Süleymân da denizden gemilerle geldi. İrili ufaklı 1800

gemiden oluşan donanma, Haliç'in ağzını kapatan zincirlerin karşısında demirledi.

Karadan ve denizden Konstantiniyye kuşatıldı, surları aşmak için saldırılar başlatıldı, şehri hayır meydanı, hayır kalesi kılabilmek, sakinlerini ebedi sükûnete, huzura kavuşturabilmek ve büyük müjdeye kavuşabilmek için... Ama olmadı, zinciri, surları ve Bizans ateşini aşamadılar.

Halife Süleyman bin Abdülmelik, çok istiyordu, ne güzel komutan olmayı, ordusunun başında olarak son bir hücum yapdı ama olmadı... Bekleyemedi diğer hücumlar için, Şam'ı, devlet merkezini daha fazla yalnız bırakmaya gelmez diyerek.

Konstantiniyye önünden gemisiyle ayrılmazdan önce, Konstantiniyye'yi fethetmeden, Hagia Sophia'da namaz kılmadan dönme, Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem, müjdesine kavuşmak istiyorum, dedi kardeşine... O da seslice inşâallah, gönlünden yâ nasip, dedi.

Halife ayrıldıktan sonra kuşatma ve hücumlar bütün hızıyla devam etti. Özellikle Battal Gazi'nin surlar üzerine saldırısı anlatılmazdı. Bir defasında hiç kimsenin gözlerine inanamadığı bir şey gerçekleşti. İslâm askerinin zorlu hücumları, mancınık atışlarıyla surun bir yeri çökmüş, önündeki su dolu hendek çöken taşlar ile dolar gibiolmuştu. İşte o anda Battal Gazi'nin "Haydi Gaziler! Suru aşalım! Allahü ekber!" diyerek atı Aşkar'a atladığı gibi çöken sura doğru hücuma geçtiği görüldü. Aşkar sanki kanatlanmıştı. Önce su dolu hendeği, sonra da kısmen yıkılan birinci ve ikinci surları geçti, gözden kayboldu. İslâm ordusu askerleri de onu takip etmek istediler, ama daha su hendeğinde kaldılar. Bütün gözler, Aşkar'ın kaybolduğu surlardaydı. Aşkar'ı gözden kaybeden yalnızcaİslâm askeri değildi, Bizanslılar da ne olduğunu anlayamamışlardı. Sadece bir bulut gibi üzerlerinden beyaz bir şeyin süzüldüğünü görmüşlerdi, sonrası rüya gibiydi. Duydukları uzaklaşan bir atın ayak sesleriydi. Hem İslâm askerleri hem de Bizanslılar şaşkınlık içindeydi. Durum Mesleme'ye iletilince

tebebessüm etti, "Merak etmeyin, birkaç gün içinde gittiği gibi, yine Aşkar'ın üzerinde döner. Hagia Sophia'da namaz kılmayı çok istiyordu" dedi.

Üç gün sonra çıkageldi, ordunun arasına karıştı, hiçbir şey olmamış gibi... Nice suale "Elhamdülillah Hagia Sophia'da başımızı secdeye koymak, namaz kılmak nasip oldu" dedi, daha fazlasını söylemedi. "Hagia Sophia'da namaz kılınırsa Konstantiniyye'nin fethi çabuklaşırmış, secde edilen yer hayır diyarı olurmuş diye işitmiştim, işte bunun için gittim, Hagia Sophia yolu üzerinde İmparator'un kızına rastladım, ürkmüş atından düşmekten son anda kurtardım" diye nasıl söylesindi.

Battal Gazi, artık bir efsaneydi, Konstantiniyye'de, bütün Anatolia'da... Bizanslı kadınlar çocuklarını Battal Gazi geliyor diye korkutuyorlardı, İmparatorun kızı Battal Gaziye sevdalanmış diye anlatıyorlardı.

İslâm Ordusu, Battal Gazi'nin Hagia Sophia'da namaz kılmasının verdiği şevkle hücumlarını sıklaştırdı. Haliçle Boğaz'ın kesiştiği bölge, fethedildi ve buraya iki tane mescid yapıldı. Mücahitler çok sevindiler, bunu Konstantiniyye'nin fethine bir işaret saydılar. Yıpratmak değil fethetmek, surları geçmek için hücum ettiler.

Kuşatmanın bir yılını doldurduğu, Haliç'in kenarındaki mescidin Bizanslılar tarafından Arap Câmii (191)diye anılmaya başlandığı günlerde, Şam'dan gelen bir haberle kavruldular. Konstantiniyye'yi almadan dönmeyin diyen Halife Süleyman bin Abdülmelik vefat etmiş, yerine geçen yeni halife Ömer bin Abdülazîz, eğer birkaç ay içinde fetih gerçekleşmezse kuşatmayı kaldırıp ordunun geri çekilmesini emrediyordu.

Ölüm haberiyle sarsılan Mesleme gözyaşları içinde, "Ey kardeşim Süleyman. Allahüteâlâ seni mağfiret eylesin. İstanbul'un fethini çok arzuladın. Fethetmeden gelmeyin dedin. Ama ölüm... Biz Konstantiniyye'yifethedemedik ancak ölüm seni fethetti" diye feryat etti. Hayat, fetih ve Yeryüzünün bir müddet kalınan bir imtihan meydanı olduğu gerçeğini dile getirdi, tarihe kayıt düşürdü.

Tam bu sırada, İmparator'dan bir elçi geldi. İmparator'un "Konstantiniyye'yi almanız mümkün değil. Kuşatmayı uzatarak hem kendinize hem de bize zarar vermeyin. Sizi buraya gönderen Halifeniz de vefat etti. Konuşalım, anlaşalım" dediğini söyledi.

İmparatorun yeni gelişmelerden haberdar olmadığını anlayan Mesleme, konuşalım, dedi. Konuştular ve Hagia Sophia'da namaz kılınması, Müslümanlar için Boğaz'ın Anatolia yakasına bir mahalle inşa edilmesi, Battal Gazi'nin burada bir miktar askerle kalması, Konstantiniyye çevresinde Müslümanların haklarınıkoruması konusunda anlaştılar (192).

Sonra, Battal Gazi ve Mesleme, batı tarafındaki surları geçerek Konstantiniyye'ye girdiler. Ama bu geçiş, surları yıkıp üzerlerinden aşarak değil, sur kapısından girerek oldu. Böyle bir geçiş, fetih için gelen komutanın yüreğini sancıttı. Konstantiniyye içine ayak bastıkları anda, "Yâ Rabbî! Müjdelenen komutanın bu geçtiğimiz kapıdan geçmesini nasip eyle ki fetih kapısından ilk biz geçmiş olalım, bununla sevinelim" diye dua ettiler.

Hagia Sophia'ya giden yolun iki tarafını Bizanslı çocuk ve kadınlar doldurmuştu. Ne zaman, nasıl haber almışlardı. Müslüman ve Bizanslı askerlerin içinde ilerleyen Mesleme ve Battal Gazi'ye kimisi korku, kimisi hayranlık kimisi de nefretle bakıyordu. Ama biri hasretle yanarak bakıyordu.

Hagia Sophia'nın içine girdiler. Daha önce burada namaz kılan Battal Gazi, kıble istikametini gösterdi. Kiliselerin kıblesi güneşin doğduğu yöndü. Biraz sağa dönerek tekbir için ellerini kaldırdıklarında Mesleme, her hücresiyle titredi. Öncekarşısında Mescid-i Aksa'yı sonra da Kâbe'yi gördü. Battal Gazi'ye baktı, gülümsüyordu, "Efendim, Konstantiniyye, Kudüs ve Mekke şehirleri aynı hizada, Konstantiniyye'den Mekke'yedönünce; Ayasofya, Mescid- Aksâ ve Kâbe;üçü de aynı istikamette, aynı düz çizgideoluyor" dedi.

Hem Mescid-i Aksa'yı hem de Kâbe'yi görerek iki rekât namaz kıldılar, sonra da dua ettiler, burasının en kısa zamanda câmiye

çevrilmesi ve sonra da Kıyamet'e kadar câmi kalması için...

Bu ziyaret sonrası, Mesleme, ordusuyla Konstantiniyye önünden ayrıldı, geride Battal Gazi'yi bırakarak... Battal Gazi'ye son sözü, "Evladım! Konstantiniyye, gazilerimizin buradaki emeği, hatıraları sana emanet... Bu şehri, maddi-manevi fethe, o büyük müjdeye hazırla!" oldu.

Son defa Hagia Sophia'nın kubbesine, şehri aşılmaz kılan surlara baktı. Bu ne anlaşılmaz haldi. İslâm orduları üçüncü defadır, fetih nasip olmadan geri dönüyorlardı.

Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için fetih yolunda yürüyen bu orduyu yaklaşık yüz yıldır, Konstantiniyye surlarından başka durduran olmamıştı, bu ne sırdı? Surlar geçit vermek için kimi bekliyordu?

Süleyman bin Abdülmelik'ten sonra halife olan Ömer bin Abdülaziz, kendinden önceki Emevi halifelerinden çok farklıydı. Adaletiyle ikinci Ömer diye anılıyordu.

Yönünü Konstantiniyye ve Anatolia'dan ziyade Horasan ve Mâverâünnehir'e çevirdi. Konstantiniyye ve Anatolia'nın fethinin çeşitli şekillerde rivayet edildiği gibi doğudan gelen Oğuzlar eliyle olacağına inanıyordu. Bunun için bütün gayretini doğudan geleceklerin yolunu açmaya ve onları İslâmiyet'leşereflendirmeye verdi.

Üç yılı bulmayan kısa bir halifelik zamanından sonra, 10 Şubat 720'de Ömer bin Abdülaziz vefat etti. Halifeliği çok kısa sürmüştü, ama tesiri, geride bıraktığı güzel hatıralar, eserler çok uzun sürecek gibiydi. Daha hayatında iken İkinci Ömer diye anılmaya başlanmıştı.

Ömer bin Abdülazîz'in İslâm'ı tebliğe özel bir önem vermesi, Kuzey Afrika'da Berberîler ve Orta Asya'da Türkler arasında İslâmiyet'in hızla yayılmasında etkili oldu. İslâm dünyasının iki ucunda yer alan bu iki büyük topluluk, geleceğin dünyasında bilhassa İslâmâleminde nasıl bir etki meydana getirecekti?

Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem vefatından sonra O'nun nurunu gizli zikir ile kalplere ulaştıranların, Nübüvvet yoluyla hakiki imana kavuşturanların üçüncüsü Kasımbin Muhammed hazretleri, Mekke ile Medine arasında Kudeyd denilen yerde 725 senesinde vefat etti. Birincisi Hazret-i Ebû Bekir, ikincisi ise Selman-ı Farisi hazretleriydi.

Kasım bin Muhammed hazretleri, tabiinin büyüklerinden ve Medine'de yetişen ve kendilerine "fukaha-i seb'a" adı verilen yedi büyük âlimden biriydi. Hazret-i Ebû Bekr'in torunudur. Babası şehit edilip küçük yaşta yetim kalınca, halası Hazret-i Âişe validemizin yanında büyüdü. Eshâb-ı kirâmdan birçoğuna yetişerekonlardan ilim öğrendi.Başta halası Hazret-i Âişe, Ebû Hüreyre, İbni Abbas ve İbni Ömer gibi meşhur sahabîlerden hadis-i şerif rivayetinde bulundu. Tasavvuf ilminde mütehassıstı. Vera ve takvada eşi ve benzeri yoktu.

Resûlullah efendimiz, tasavvuf ilminin bu yüksek marifetlerinin hepsini, bu zatın dedesi olan Hazret-i Ebû Bekr-i Sıddık'ın kalbine akıttı. O, ruh ilminde de bir mütehassıs oldu.

Hazret-i Hüseyin hazretlerinin torunu imam-ı Cafer-i Sadık da, Kasım bin Muhammedin sohbetinden feyz alarak Nübüvvet yolunun dördüncü halkası oldu.

Evliyâlıkta son dereceye kavuşan Kasım bin Muhammed hazretleri, hadis ve fıkıh ilminde de zamanının en yükseğiydi. İlimde ve takvada eşine rastlanamayacak bir yüksekliğe erişmişti. Çok hadis-i şerif nakletti. İlmi herkes tarafından takdir edilirdi. Ömer bin Abdülaziz; "Eğer birini yerime halife seçmem gerekseydi, Kasım'ı seçerdim" buyurmuştu.

Rivayet edildi ki... Kasım bin Muhammed hazretlerinin vefatından iki yıl kadar sonraydı.

Bizanslıların Hrisopolis (Altınşehir)dedikleri yerde(Üsküdar'da),

Boğaz'ın Marmara Denizi ile kucaklaştığı yerde, Battal Gazi karar kıldı, Mesleme Konstantiniyye kuşatmasını kaldırdıktan sonra...

Battal Gazi'nin kavuşmak isteğiyle yandığı yalnızca Konstantiniyye değildi. İmparator'un kızının sevdası da gönlünü yakıyordu. Surları aşıp Konstantiniyye'ye girdiği zaman karşılaşmışlar, birbirlerine sevdalanmışlardı.

Battal Gazi karargâhını, denizdeki bir kulenin karşısına kurdu. Bu kule, Bizans İmparatoru I. Manuel Komnenos'un Boğaz'ın Marmara'ya bakan tarafına yaptırdığı iki kuleden biriydi. Biri de Hagia Sophia'nın bulunduğu buruna yapılmıştı. Bu kuleler arasına, deniz yoluyla yapılan kaçakçılıkları önlemek maksadıylazincir geriliyordu.

Battal Gazi, Mesleme'yle gitmeyip Altınşehir'e karargâhını kurunca Konstantiniyye "Battal İmparator'un kızını kaçırmak için kaldı, sevdiğimi almayınca gitmem diyormuş, kız daBattal'a âşıkmış" efsanesiyle çalkalanmağa başladı. İmparator, kızına surların dışına çıkmayı yasakladı. Ve İmparator bir rüya gördü. Rüyasında kızı doğudan gelen ışıkla kuşatılıyor, sonra da ışığa karışıp kayboluyordu. Kâhinler rüyasını, bir yılan kızını sokup öldürecek şeklinde yorumladılar, çare, kızını yılanın ulaşamayacağı bir ada içinde tutmaktadır, dediler.

Bunun üzerine İmparator, Altınşehir karşısındaki gözetleme kulesinin bulunduğu küçük adaya bir kule yaptırdı, kızını yılana karşı burada muhafaza etmeye başladı. Battal Gazi'nin duymaması için son derece gizli tutuldu.

Kule, Battal Gazi'nin karargâhını kurduğu yerin tam karşısındaydı. Battal Gazi kıyıda, kız kulede, arada deniz... İkisi birbirinden habersiz...

Battal Gazi, iki güzelin; Konstantiniyye'nin ve imparator kızının aşkıyla yanıyordu. Bir avuç serdengeçtisiyle akından akına koşuyor, Konstantiniyye'ye gelen yolları ulaşılır kılmaya gayret ediyordu.

Seneler geçti. Mesleme'nin kuşatmayı kaldırmasının yedinci

senesiydi. Bir akşam vakti, güneşin batma, altın ışıklarını Altınşehir'e gönderme, Hagia Sophia'nın kubbesini altına çevirme zamanıydı.

Bir bahar vaktiydi... Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı kılmak, baharın temsil ettiği ebedi güzelliklere kavuşmak için sefer zamanıydı... Konstantiniyye Boğazında da erguvan vaktiydi, aşk ile açtıkları, âlemleri al renkleriyle bir eyledikleri vakitti.

Battal Gazi, atından indi, bir kaya üzerine oturdu, yorgun görünüyordu, seferden yeni dönmüştü. Sefer dönüşü, mutlaka Altınşehir sahiline iner, dalgaların sesleri arasında karşı sahili, Hagia Sophia'yı, Konstantiniyye'yi seyreder, Hagia Sophia'da namaz kılınacağı, ezanın Konstantiniyye semalarından Arşa yükseleceği günlerin ateşiyle yanardı. Tabii kiİmparator kızının aşkıyla kavrulurdu...

Ayaklarını Boğazın serin sularına soktu. Bütün yorgunluğunun gittiğini hissetti, sanki Konstantiniyye'ye doğru çekiliyorlardı. O da çekilmeye uydu, başını kaldırdı ve Hagia Sophia'ya baktı. Bakmasıyla birlikte tepeden tırnağa titredi. Kubbe'nin tam üzerinde yeni ay, hilâl gözüküyordu. Bir anda Konstantiniyye üzerinde nice kubbelerin yükseldiğini ve bunların üzerinde hilâllerin doğduğunu, ezan seslerinin Arşa kanatlandığını görür gibi oldu.

O heyecan içinde Peygamber Efendimizin Hilâl görülünce okunmasını emrettiği;"Ey Rabbim! Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle! Ey Hilâl! Benim de senin de Rabbimiz Allah'tır."(193) duasını okudu. Okumasıyla da Hagia Sophia üzerinde gördüğü Hilâlin ne manaya geldiğini anladı.

Hilâl, Müslüman için hem bereket, hem iman, hem de selametti. En esrarlı olanı da duada geçen "İslâm hilâli eyle" sözleriydi. Yani Hilâl, İslâmiyet'in, İslâm diyarının, Ermeydanı Yeryüzünün hayır meydanı olmasının, dâr-ül İslâm'ın (İslâm diyarının) işareti, sembolüydü.

Battal Gazi, gönlüne, zihnine Hagia Sophia'nın kubbesi üzerindeyken silinmez şekilde yerleşen Hilâli, bayrağına nakşetme

isteğiyle yandı. Bunu hemen yapmazsa bir daha yapamayacakmış gibisine geldi. Yerinden fırladı. "Aşkarım, haydi hilâli bayrağımıza nakşetmeye" diyerek atına atladı ve karargâha doğru sürdü.

Hiç yapmadığı bir şeyi yaptı, Aşkar'ı topukladı, Peygamber Efendimizin, Sa'd bin Mâlik bin Ubeysır Ezdî'ye kavmine götürmesi için üzerinde hilâl bulunan siyah bir bayrak verdiğini hatırlayınca... Hilâl'i bayrağa ve gönüllere nakşetmek, Hagia Sophia üzerindeki hilâlin ne manaya geldiğini anlatmak için binici ve süvarisi adeta kanatlandılar.

Süvari ve atı, denizin içindeki kuleden gelen "Battal" feryadını duymadılar. Seslenen İmparatorun kızıydı. Yeni hizmetçisi, Kulenin Altınşehir'e bakan penceresine çıkmasına izin vermiş, bu izin de yıllar sonra Battal'ı görmesine vesile olmuştu. Ufukta kaybolan Battal Gazi'ye bakarken "Battal'a burada olduğumu haber vermeliyim" diye sayıklıyordu.

Battal Gazi'nin bayrağına hilâli nakşetmek için gittiği saatlerdi... Bir kafile güneşi, ayı ve yıldızları arıyordu. Asya'nın meçhulkuzey ülkesinde günlerdir sis içinde yolculuk yapıyorlardı, gece ve gündüzü ayırt edemez haldeydiler. Hiç beklemedikleri bir anda sisten kurtuldular. Düz bir ovadaydılar, ufuk önlerinde alabildiğince açıktı, Güneş yeni batmıştı. Çocuklar sevinçlerinden ne yapacaklarını şaşırmış, çılgınlar gibi koşup hopluyorlardı. Bu sırada bir ses diğerlerini bastırdı. "Altın Yayı buldum! Altın Yayı buldum!" diye bağırıyordu.

Herkes sese koştu. Yedi sekiz yaşlarında bir çocuk bir taraftan bağırıyor diğer taraftan da gökyüzünü işaret ediyordu. Baktılar ve onlar da gördüler gökyüzündeki altın yayı... Çocuğun gördüğü altın yay, Peygamber Efendimizin, "Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle" dua ettiği, yeni ay, hilâldi.

Bunlar, yüz yıla yakın zamandır, nesilden nesile vasiyet edilerek Oğuz Kağan'ın Altın Yay ve Gümüş Oklarını arayan Kayı BoyundanKuçi Bey'in neslinden gelenlerdi. Arama Kuçi Bey'le başlamıştı, neslinden gelenler aramaya devam ediyordu.

Çocuğun "Altın Yayı buldum" feryadına gülsünler mi yoksa ağlasınlar mı bilemediler. Garip çocuğun Hilâli ilk görüşüydü. Senelerdir sis içinde Altın Yay ve Gümüş Okları aramışlardı.

Hakikaten de gökteki üç günlük hilâl Altın Yay'a çok benziyordu. Tıpkı Altın Yay gibi ona ulaşmak da çok zordu, o da göklerin altın yayıydı, gecelerin ışığıydı, insanların ümidiydi, rüyasıydı.

Battal Gazi, bayrağına Hilâl'i altın renginde nakşettirdi tıpkı altın bir yay gibi. Hilâli, İslâm'ın, bereketin, selametin sembolü bildi Peygamber Efendimizin Hilâl'i görünce okunan duasında olduğu gibi...

İmparator kızı gerdanlığını hizmetçiye vererek Battal Gaziye haber ulaştırmaya muvaffak oldu. Battal Gazi, kızı kuleden kaçırdı hem de bir akşam vakti, Rumlar suyun iki yakasında sefada iken... Kuleyi bastı, nöbetçileri etkisiz hale getirdi, kayıkla sahile ulaştırdı, kıyıda bekleyen iki erkek yanında kıza onun lisanında sordu.

"On dokuz Bizans altını mehr-i müeccel ile bana zevce olmayı kabul ettin mi?"

Yaşananların ve sualin şaşkınlığındaki İmparator kızının "kabul ettim" sözüyle bir anda atı Aşkar'a bindi, eğildi, elini uzattı, kuş gibi kendisine doğru kanatlanan kızı atının üzerine çekti. Bir ismi de Skoutari (Üsküdar) olan Altınşehir'igeçti, gözden kayboldu. (194)

Battal Gazi'nin imparatorun kızını kaçırarak onunla birlikte Konstantiniyye ve Anatolia'nın hayır meydanı olması için mücadele ettiği günlerdeydi... 731 yılında, Şam diyarından gelen silah arkadaşı Abdülvehhâb Gazi, Sebastia(Sivas)'da Bizanslılarla savaşırken şehit düştü. Elindeki İslâm sancağı yere düşmeden arkadaşı Akbaş Baba tarafından emanet alındı. O da şehit düşünceye kadar savaştı ve şehit olunca arkadaşları tarafından şehit olduğu yere kanlı elbiseleriyle, ak başlığıyla gömüldü. Ak bir başlıkla gezdiği, bir baba gibi din, dil ayırmadan gariplerin ve mazlumların yardımına koştuğu için Akbaş Baba diye bilinirdi (195).

Abdülvehhâb gazi de kanıyla toprağı vatan kıldığı, hayır meydanıeylediği yere defnedildi (196). Seyyid Battal Gazi'nin silah arkadaşları Abdülvehhâb Gazi ve Akbaş Baba, uzak diyarlardan Anatolia'ya gelmişler, Konstantiniyye'nin fethini Anatolia'nın fethinde görmüşler ve şehit olarak defnedildikleri toprakları, zulmetten kurtulması, Cennet toprağına dönmesi için mayalamışlardı.

732 yılında, Battal Gazi ve arkadaşları Konstantiniyye'ye akıncı saldırıları düzenleyip, İslâm orduları Oğuz boylarının yaşadığı bölgeleri zorlarken Müslümanların Batı Avrupa'daki ilerleyişi, Fransa'nın güneyinde Tours ve Poitiers şehirleri arasındaki ovada Franklara yenilmeleriyle durduruldu. Bu, Müslümanların Konstantiniyye'den sonra ikinci durduruluşuydu.

Niçin? Kendilerinden kat kat üstün orduları yenenler niçin durdu? Muvaffakiyet için üç şart vardı; itaat, zaman ve mekanın gerektirdiği sebeplere yapışmak, farzları yapıp haramlardan sakınmak... Bunlardan hangisine uyulmamıştı?

Efsaneye göre, 740 yılında Battal Gazi ile yakın arkadaşı Ahmet Tarhan, Akroinon(Afyonkarahisar) Kalesini ele geçirmek için kuşattılar, içeridekilerin dışarısı ile bütün bağlantılarını kestiler.Bunun üzerine kale komutanı Bizans İmparatoru'na haber salar ve 100 bin kişilik bir ordu ile yardım için yola çıkar.

Kalenin burçlarından Battal Gazi'yi görerek âşık olan komutanın güzel kızı harekete geçer. Bir kötülük gelmemesi için çimler üzerinde uyumakta olan Battal Gazi'ye bağırır, ancak duyuramaz. Sonra bir kâğıt yazar, taşa sararak atar. Battal Gazi, bir iki kıpırdandıktan sonra hareketsiz kalır.

Battal'ın uyanmadığını gören kız telaşlanır, babasına Müslümanların komutanının çayırda uyuduğunu söyler ve güya onu öldürmek için zehirli bir hançer ister. Battal Gazi'nin yanına gelen kız onu ölmüş olarak bulur. Attığı taş, Battal'ın kulağına gelmiş ve ölümüne neden olmuştur. Kız çok üzülür ve hançeri kalbine saplayarak hayatına son verir.

Bizans ordusu kalenin eteklerine geldiğinde amansız bir savaş başlar, Ahmet Tarhan askerleriyle birlikte şehit olur. Kalenin

eteklerine gömülür (197). Yenilgiden sonra çok şiddetli bir fırtına kopar ve Battal Gazi'nin cesedini arkadaşları Dorylaion/Dorylaeum (Eskişehir) dolaylarında bulurlar, buraya defnederler (198). Böylece Bizanslılar, Battal Gazi'nin öldüğünü anlayamaz ve daha uzun süre onun korkusuyla yaşarlar.

Battal Gazi, İmparatorun kızını kaçırıp Anatolia içine gelince, Bizans'ın zulmünden bıkan halkın hakkını savunmak için halktan bir ordu toplamış ve Bizans ile savaşmıştır.

Daha hayatta iken efsane olan Battal Gazi, ölümünden hemen sonra destanlaşmış, hem cesedi hem de hatıralarıyla Anatolia'yı hayır meydanı olmaya hazırlamıştır.

Endülüs Emevilerinin Avrupa'da Franklar tarafından durdurulduğu, Battal Gazi gibi nice yiğitlerin Anatolia'yı Anadolu, iman dolu yapmak için çalıştığı günlerde... Doğu'da, çok doğuda kırılmaz taşlara silinmez yazılar kazımıştı birkaç yiğit insan... Nesillerinden gelenler ibret alsın, aynı hataya düşmesin, yurtlarını kötülere karşı aşılmaz kale kılsın, daha mutlu, daha huzurlu yaşasın diye...

Onlar, 522'de kurulan cihan devletinin temsilcisiydi. Karadeniz'den Büyük Okyanus'a uzanan Göktürk İmparatorluğu'nun Doğu-Batı diye ikiye bölünmesine, Batı'dakinin yıkılmasına doğudakinin de yıkılmak üzere oluşuna şahit olanlar... Gönüllerindeki acıyı yazıya dökmüştüler çetin kayalar üzerine...

Ötüken yakınlarında dikilen Göktürk (Orhun) kitabelerinin ilki 730'da, Doğu Göktürk kağanı Bilge Kağan'ın başbakanı Bilge Tonyukuk tarafından dikilmişti. İkincisi 732'de Bilge Kağan tarafından 731 yılında ölen kardeşi ve imparatorluk başkumandanı Kül Tigin için, üçüncüsü de 734 yılında ölen Bilge Kağan için 735 yılında dikilmişti.

Kitabeler, Baykal Gölü'nüngüneyinde, Ötüken'e yakın Orhun vadisindeydi. Orhun Nehrinin batı kıyısı yakınlarında Karakurum, doğu kıyısı yakınlarında da kitabeler bulunmaktaydı. Abidelerin yanında yedi adet mermer heykel vardı. Bilge Kağan ve Kül Tigin kitabeleri dört metreye yakın yükseklikteydi ve dört cephesinde de yazılar vardı. Kitabelerin bulunduğu alan surlarla çevrilmişti (199).

Altmış yaşlarında birisi... Börkünü geriye doğru yıkmış Bilge Kağan kitabesine dikkatle bakıyordu. Yanında yirmi yedi, yirmi sekiz yaşlarında bir delikanlı vardı.

Delikanlıya döndü.

"Hele iyi dinle! Bakalım kağanımız Bilge Kağan ne demiş."

"Tengri teg Tengri yaratmış Türk Bilge Kağanç.../Ben Tanrıya

benzer, Tanrı'dan olmuş Türk Bilge Kağan, Tanrı irade ettiği için, kağanlık tahtına oturdum. Ey milletim, ey hanedanım! Sözlerimi iyi dinle!"

"Ben Tanrıya benzer, Tanrıdan olmuş Türk Bilge Kağan" sözleriyle budun titredi.

Kağan, Gök Tengri inancına sahip olduğunu, kağanlığının ve kendisinin kutsal olduğunu bildirerek, buduna (milletine) sesleniyordu.

Bilge Kağan'ın bu sözleri, onun kâinat anlayışını, dini inancını çok açık şekilde gösteriyordu. O,kendini Oğuz Kağan'ın yolu üzerinde zannediyordu. Ancakgeçen zaman içinde Oğuz Kağan'ın inandığı İbrahim aleyhisselamın dini değişmiş, Gök Tengri inancına dönmüştü.

Börklü kişinin yüreği sancıdı. Tek yaratıcı olduğuna, İslâmiyet'in hak, adalet, namus gibi nice değerlerine inanan kişi niçin Müslüman olmamıştı? Acaba İslâmiyet kendisine tebliğ edilmemiş miydi? Kendisinin kutsal olduğuna inanması ve sahip olduğu değerler, inancına mânimi olmuştu. İnanç aklına gelince yüz yirmi yıl öncesini hatırladı.

Yüz yirmi yıl kadar önce Altın Yay ve Gümüş Okları bulmak için yollara düşen Kuçi Bey'in torunuydu. Kuçi Bey Hazret-i Osman'a Kayı Boyu damgalı kılıcı gönderdikten sonra Dede Korkut eliyle Müslüman olmuştu. Ama Müslümanlığını gizlemiş, kendisinden sonra gelenlerin de gizlemesini istemişti. Çünkü Müslümanlara düşman kavimler, Altın Yay, Gümüş Okları arıyorlardı. Karataş ise çalınanlar arasında değildi, çünkü o, Göktaş'ında bulunmuyordu, Yıldız Han neslinden gelenler saklıyorlardı.

Altın Yay, Gümüş Okları arayan dost kişiler de vardı... Yeryüzü Ermeydanını hayır meydanı yapmak için...Börklü kişi bir elin parmakları kadar kişiyle aramaya devam ediyordu. Aramaya emanet kendisine verilen kişi ve ailesi devam ediyordu. Bunlar diğer beş kişiyle devamlı temas halindeydi.

Altın Yay ve Gümüş Okları çalıştırma emaneti Oğuz Han'ın

oğulları Gün Han, Ay Han, Yıldız Han, Gök Han, Dağ Han ve Deniz Han'a verilmiş bunlardan sonra da bunların oğulları Kayı, Yazır, Avşar, Eymür, Peçenekve Kıyık'a geçmişti. Bunlardan sonra da bunların oğullarına... Böylece emanet devamlı altı kişi de devam etmişti. Yıldız Han ve neslinden gelenlere ayrıca Altın Yay ve Gümüş Okların nasıl çalışacağını açıklayan Karataş emanet edilmişti.

Altın Yayı ve Gümüş Okları arama işini ise Kayı'nın soyundan gelenler yürütüyordu. Hep kuzey ülkelerinde, güneşin çok az göründüğü ülkelerde aramışlardı. Hemen yanında duran delikanlıya baktı. O'nun yirmi yıl önce karanlık ülkeden çıkıp hilâli ilk defa gördüğünde "Altın Yayıbuldum" deyişini hatırladı. Gülümsedi. Altın Yay'ın temsil ettiği göklerde değil miydi?

Börklü kişi Bilge Kağan'ın kitabesini okumaya devam etti.

"Üze kök tenri asra yağız yer kılındıkta ekin ara kişi oğlı kılınmış. Kişi oğlında üze eçü apam Bumın Kağan, İstemi Kağan olurmuş. Ororupan Türk budununun ilin törüsin tutabirmiş, itibirmiş. Tört bulun kop yağı ermiş, sü süleyen tört bulundakı budunuğ kop almış, baz kılmış, başlığığ yükündürmüş, tizliğiğ sökürmüş//Yukarıda mavi gök, aşağıda yer yaratıldıkta, ikisinin arasında insanoğlu yaratılmış. İnsanoğlu üzerine atalarım Bumin Hakan, İstemi Hakan tahta oturmuş. Oturarak Türk milletinin ülkesini töresini idare edivermiş, düzenleyivermiş. Dört taraf hep düşman imiş. Asker sevkedip dört taraftaki kavmi hep itaat altına almış, muti kılmış. Başlılara baş eğdirmiş, dizlilere diz çöktürmüş."

Türkoğlu'nun insanları idare etmek üzere yaratıldığı böyle dile getirilmiş.

"Türk Oğuz Beğleri budun eşidin! Üze tenri basmasar, asra yir telinmeser, Türk budın, ilinin törünün kem atatı? Udçı Türk budun ertez ökün!//Türk Oğuz Beğleri, Türk milleti, işitin! Yukarıda gökyüzü çökmedikçe, aşağıda yer delinmedikçe, Türk Milleti, ülkeni, töreni kim bozabilir? Ey Türk Milleti, kendine dön"

Türk milletinin kendi öz değerlerine sahip çıktığı, kendine döndüğü sürece töresini ve ülkesinikimsenin bozmayacağı ne güzel

ifade edilerek Kıyamet'e kadar gelecek nesillere seslenilmiş.

"Atalarım Türk ülkesini öylesine sıkı tuttular, öyle bilgelikle, öyle güzel törelerle idare ettiler ki, Türk milleti bahtiyar oldu, onların ölümlerine candan ağladı. Atalarıma tâbi olan bütün yabancı milletler, Çinliler, Tibetliler, Moğollar bile onların çağında yaşadıkları hayatı unutmadılar."

Bu sözleriyle Gök Türklerin, cihan sulhunu, dünya barışını gerçekleştirdiğini, ülkesini bütün insanlar için kale haline getirdiğini ne de güzel ifade ediyordu.

Kardeşi Gültekin'i 712 yılında İslâm Ordusu'na karşı savaşan Semerkand halkına yardıma gönderen Bilge Kağan İslâmiyet'i niçin merak etmemişti? Sahip olduğu Gök Tanrıinancını yeterli mi görmüştü?

"Şimdiki gibi kargaşalık olmaksızın Türk Kağanı, Ötüken'de otururşa, Türk yurdunda sıkıntı olmaz. Ben Ötüken'de otararak tek başına yurdu idare ettim. Çinlilerin altınına, gümüşüne, ipeğine, tatlı sözüne, değerli hediyesine kapılmadım. Bunlara kapılan ne kadar Türkün öldüğünü, Çin boyunduruğuna düştüğünü unutmadım."

Bilge Kağan, birlik ve beraberliğin, idarenin tek elde toplanmasının, hanedan arasında pay edilmemesinin, düşmana kanmamanın önemine işaret ediyordu, gelecekte devlet kuracaklar, yeni yurtlar tutacaklara...

Son satırları okuyan Börklü kişi acı acı güldü. Doğu Göktürk Devletinin yıkılışı, çok beklememişti bu satırların yazarının ölümünden sonra, on yıl içinde tarihe karışmıştı.

Önce Tonyukuk'un, sonra Kültigin'in ve 734 yılında da Bilge Kağan'ın ölümü, Doğu Göktürk Devleti'ni zor duruma düşürmüştü. Bilge Kağan'dan sonra sırasıyla oğulları Türk Bilge Kağan ve Tengri Han tahta geçti. Tengri Han çocuk yaşta olduğu için devletin yönetimini annesi üstlendi. Ancak devletin iyi yönetilememesinden faydalanan Göktürk egemenliğindeki Basmil, Karluk ve Uygurlar

birleşerek ayaklandılar. Uygur birliğinde Oğuzlar çoğunluktu. Bu, Oğuz Han'dan sonra Oğuz boylarının yine ön plana çıkışıydı.

Basmil hükümdarının kağan ilan edilmesi ile 744 yılında Göktürk Devleti sona ermişti.

Göktürk Hanedanı da Aşına Sülalesi'nden gelmekteydi. Hunlar ve Tabgaçlar gibi aynı atadan inmekteydiler, Oğuz Türkü idiler.

Göktürk Hanedanı, Aşına Sülalesinin bir dalıdır. Bu sülaleden Hun hanedanının mensup olduğu dal, Tuku hanedanıdır ki Mete bu ailedendir. Daha sonraki Türk imparatorluk hanedanları hep Mete'nin torunlarıdır. Mete ile Oğuz Han'ın aynı kişi olduğu rivayet edilmektedir.

Göktürk Hanedanının atası 439'da Tabgaçların yıktığı Hun devleti Kuzey Liang'dan kaçan bir prenstir. Bu prensin ismi Şu'dur ve 500 Hun ailesiyle birlikte Avarlara sığındı. Bu sığınılan yer Altayların doğu yamacıdır ve Ergenekon Destanı burada doğmuştur. Birkaç kuşak sonra bunlar çoğalarak 535'te Ergenekon Vadisinden çıkmışlar. Bu prensin oğlu Şad, bunun oğlu Tavu Uluğ Yabgu, bunun oğulları da Bumin ve İstemi kardeşlerdir, bunlar da 552'de Göktürk Devletini kurmuşlardır.

Bütün Türkçe konuşan kavimlere Türk isminin verilmesi Göktürk devrinde olmuştur. Türk milleti kimliği ve birliği bunların zamanında doğmuştur. Göktürkler, İran Sâsânî devletini vurarak zayıflatmışlar, buranın Müslümanlar tarafından fethini kolaylaştırmışlardır, ama kendileri İslâmiyet'i kabul etmemişlerdir (200).

Göktürk Devletinin sona erişinden bir yıl sonra, Börklü kişi, Bilge Kağan'ın kitabesi başında içinde bulunduğu anı ve sonrasını düşünüyordu. Muhteşem Göktürk İmparatorluğu ancak 192 sene devam etmişti. Niçin bu kadar kısa ömürlü olmuştu? Yüzlerce sene devam edecek Türk cihan devleti kurulacak mıydı? Bu devlet, Altın Yay'ın temsil ettiği 3 K'ya göre Oğuz Han'ın vasiyet ettiği diyarda kurulacak devlet mi olacaktı? Son Kale olarak Kıyamet'e kadar

devam mı edecekti? Kayı Boyunun koşturması bunun için değil miydi?

Börklü kişi bu düşüncelerle sevindi, ama vazifesini hatırlayınca gönlü daraldı. Kendisi ve neslinden gelenler, Kayı Boyu damgalı kılıç ellerine geçinceye kadar aramaya devam edeceklerdi, Dede Korkut böyle söylemişti. Kuçi Bey, Hazret-i Osman'a Kayı Boyu damgalı kılıcı gönderdikten sonra Dede Korkut'un kılıç ile ilgili sözlerini hatırlamış ve "Yoksa bu kılıç, benim gönderdiğim kılıç mı olacak?" demiş ve kaderin cilvesine gülmüştü.

Hemen yanında, gözlerini kendisinden ayırmayan oğluna baktı. Kararını verdi, emaneti teslim edeceği evladı buydu, diğer evlatları kendilerine yeni yurt bulacaklar bu ise aramaya devam edecekti. Hançerini çıkardı, sağ baş ve şahadet parmaklarının birleştiği yere batırdı.

* * *

750 yılında, Emeviler'in halifelik dönemi sona erdi, Abbasiler devri başladı. Emevi hâkimiyetine Türklerin yoğun yaşadığı Horasan ve Mâverâünnehir'de başlayan hareketle dur deniliyordu. Bu yıllarda bu bölgede merkezi Türk devletinin hiç etkisi kalmamış, Semerkand, Taşkent gibi şehir beyleri birbirleriyle, Emeviler ve Çinlilerle savaşıyorlardı.

Abbasi devrinin başladığı sırada Mâverâünnehir'de Çin baskısı ve zulmü artmış... Çin kumandanı Kao Şien-çe'nin Taşkent beyi Bağatur Tudun'u hile ile hapsetmesi Türkler arasında bu tarihi düşmanlarına nefreti körüklemişti. Tudun'un oğlu, Müslümanlara giderek yardım istedi. Ziyad bin Salih komutasındaki Abbasi kuvvetleri, harekete geçti. 751 yılıTemmuz ayının 8'inde, Hicri 9 Zilhicce 133'te, yani Arefe Günü, Çinlilerle Aral ve Balkaş gölleri arasında kalan Talas şehri yakınında karşılaştı. Çin Ordusu savaşa başlarken Karluklar ansızın harekete geçtiler. İki ateş arasında kalan Çin ordusu tamamiyle imha edildi. Kao Şien-çe hayatını zor kurtardı.

Talas Meydan Muharebesinde hem İslâmiyet hem de Türkler

zafer kazandı. Türklerin, özellikle de Oğuz boylarının yüzü İslâm dünyasına döndü. Mağlup olan Çin, iç buhranlara düşerek bir daha Orta Asya'ya ve Türklere müdahalede bulunamadı. Aksine Uygur devleti kuvvetlenerek Çin'in iç işlerine müdahale edecek hale geldi.

Abbasilerin iktidara gelmesiyle Türkistan'da İslâmiyet yayılırken, Türk askerleri hilafet ordusunda vazife almaya başladı. Bütün bunlar Türkleri, özellikle de Oğuzları İslâmiyet'e hazırlıyordu.

Halife Mehdi, Türkistan'ın mahalli hükümdarlarına, Semerkand tarhanına, Taşkent tudununa, Uşrusana afşinine, Fergana ihdişidine, Sirderya ve Talas bölgesindeki Oğuz ve Karluk yabgularına, Dokuz Oğuz Hakanına mektup yazdı, itaatlarını istedi. İslâm hudutlarına uzak olanlar hariç diğerleri olumlu cevaplarını bildirdiler (201).

Talas muharebesinde Türk-Arap silah arkadaşlığı, sekizinci asrın iki büyük fatih milleti arasında yakınlaşma meydana getirdi. Türkler, Müslüman İranlılarla ve Araplarla iyi münasebetler kurdular. Türklerin, Farsçanınhâkim olduğu İran ve Horasan üzerinden İslâmiyet'le tanışması, İslâmi terimlere tesir etti. Salâta namaz, savme oruç dediler (202).

Talas meydan muharebesiyle Türkler, Abbâsiler'in tarafını tutmakla yalnız muharebenin neticesini değil, tarihlerinin istikametini de tayin etmiş gibiydiler. Artık Türkler'in yüzü İslâm dünyasına, yönleri de Oğuz Han'ın vasiyet ettiği Anatolia'ya dönmüştü.

Abbasi Halifeleri, başlangıçta İranlılara ehemmiyet vermişlerdi. Türkleri yakından tanıyınca tavırları değişti. İslâm İmparatorluğunun müdafaasında Türkleri kullanmağa başladılar. Buna paralel olarak Mâverâünnehir'de İslâmlaşma faaliyetleri genişlemeğe başladı.

Hazret-i Ebû Bekir ile başlayan İslâm fütühatı üç yerdegelişti. Doğuda İran, batıda Kuzey Afrika daha sonra Avrupa, kuzeyde ise,Suriye ve Anatolia'ya doğru... Karşılarına devrin iki büyük imparatorluğu İran ve Bizans orduları çıkmasına rağmen İslâm

ordularını durdurmak mümkün olmadı. Bizans'a karşı kazanılan zaferler neticesinde bütün Suriye ve El-Cezire bölgeleri (Kuzey'de Dicle ile Fırat arasında kalan bölge) İslâm devletinin sınırları dâhiline girdi.

İslâm Orduları, ilk iki halife Hazret-i Ebû Bekir ve Hazret-i Ömer devirlerinde bütün Suriye ve El-Cezire bölgelerini fethederek hemen hemen Toros dağlarına dayanmış. Daha sonraları Güneydoğu ve Doğu Anatolia bölgelerinden kuzeye doğru ilerleyerek Kafkaslara varmışlardı.

Müslümanlarla Bizanslılar arasındaki mücadeleler daha ziyade "Sugûr-üş-Şamiye/Şam hudutları/serhat boyu" ve "Sugûr El-Cezire/ Cezire hudutları/ serhatboyu" denilen Tarsus, Adana, Maraş ve Maldia (Malatya) hattı üzerinde cereyan ediyordu. İkinci Halife Hazret-i Ömer zamanında varılan Anatolia'daki hudut bölgesi, İslâm-Bizans mücadele bölgesi haline gelmişti.

Bundan en fazla etkilenen de Malatya oldu. Malatya defalarca Bizanslılar tarafından yerle bir edildi, yakıldı. 757 yılında, Abbâsî Halifesi Ebû Ca'fer Mansûr, El-Cezîre Valisi Abdülvehhâb bin İbrâhim bin Muhammed ile Hasan bin Kahtabe'yi 70 bin savaşçıyla Malatya'ya gönderdi ve şehir altı ay içerisinde yeniden inşa edildi. Bizans kuvvetleri bu sırada Malatya'ya yürüdülerse de Müslüman savaşçıların sayıca çok üstün olduğunu haber alıp geri döndüler.

İslâm askeriyle ilk karşı karşıya gelen Bizans İmparatoru olan Herakliyusçok değişik bir taktik uyguladı. Anatolia hudut bölgelerindeki Bizans ahâlisini iç bölgelere çekti. Müslümanların ilerlemelerini önlemek maksadıyla geniş bir bölgeyi boş bıraktı. Bu boş hudut bölgesinde bulunan Bizans garnizonları, İslâm ülkesine devamlı saldırıyor, yağma ve katliamda bulunuyordu. Bizans akınlarını önlemek maksadıylaMüslümanlar da bu boş hudut arazisine gazaya çıkan askerleri yerleştirdiler. Müslümanlar, bu sahalara "Zavâhi/dış arazi" adını verdiler. Serhat boyunda Battal Gazi gibi Bizans içlerine, Konstantiniyye'ye sefer yapan mücahitler yetişti.

İslâm'ın iki serhatti, kuzey ve doğuda son derece ilginç bir

durum vardı. Anatolia serhadinde ve Konstantiniyye önlerinde Hristiyan Bizanslılarla kıyasıya bir mücadele vardı. Doğu serhadindeyse Gök Tengri inancıdaki Türklerle, bunlar içinde de Oğuz Boyuyla karşı karşıya gelmişlerdi. Bizanslılarla zorlu mücadele devam ederken Türklerle müttefik olmaya doğru gidiş vardı.

Asya ve Afrika'nın en mühim kısımlarını ele geçiren Emeviler, Anadolu'yu fethetmek için aralıksız uğraştılar. Hemen her sene Sayifa (yaz) ve Şatiya (kış) gazâlarıtertip ettikten başka birçok defalar, büyük ordular ile Anadolu içlerine, Marmara ve Ege denizleri kıyılarına kadar gittiler ve üç defa İstanbul'u kuşattılar (203).

Türklerle Arapların iş birliğiyaptığı Talas Savaşı'ndan bir müddet sonraydı... 765 yılında, Hazret-i Muhammed'in maddi-manevi mirasçısı ehl-i beytin, Hazret-i Ali, Hazret-i Hasan, Hazret-i Hüseyin, Zeynel Abidin ve Muhammed Bakır'dan sonra altıncıimamı olan Cafer-iSadık hazretleri vefat etti. İmtihan meydanı olan Yeryüzünde o da ömrünü tamam eyledi. İmtihanını en güzel şekilde verdi, Kılıç, Kalem ve Könüldevarisi olduğu Peygamber Efendimize kavuştu. O, bir mürşid-i kâmildi ve onlar, 3 K'da Efendimizin varisiydiler.

O Cafer-i Sadık hazretleri ki Nübüvvet yoluyla hakiki imana kavuşturanların dördüncüsüydü, üçüncüsü Kasımbin Muhammed hazretleri, birincisi Hazret-i Ebû Bekir, ikincisi ise Selman-ı Farisi hazretleriydi.

Resûlullah efendimiz, tasavvuf ilminin yüksek marifetlerinin hepsini Hazret-i Ebû Bekir Sıddık'ın kalbine O da, Selman-ı Farisi hazretlerinin kalbine akıttı. Ondan da Kasım bin Muhammed aldı. Hazret-i Hüseyin hazretlerinin torunu imam-ı Cafer-i Sadık da, Kasım bin Muhammedin sohbetinden feyz alarak Nübüvvet yolunun dördüncü halkası oldu

İmâm-ı Câfer, ilmi, ehl-i beyt imamlarının beşincisi olan babası Muhammed Bâkır'dan öğrendi. İlim ve fazilette zamânının bir tânesi oldu. İmâm-ı Câfer'in en meşhûr talebesi, Hanefî

mezhebinin kurucusu ve Ehl-i sünnetin reisi İmâm-ı A'zâm Ebû Hanife Nu'man bin Sâbit'tir. İmâm-ı A'zâm, Câfer-i Sâdık'ın derslerine ve sohbetlerine iki sene devâm ederek, ilim ve evliyâlık yolunda çok istifâde etti. İmâm-ı A'zâm, "O iki sene olmasaydı, Numân helâk olmuştu" buyurdu. İmâm-ı A'zâm bu sözü ile hakiki imana kavuşmayı kastetmişti.

Nefsin imanı ile kavuşulan hakiki imanı elde edebilmek için iki yol vardı. Hazret-i Ebû Bekir vâsıtası ile gelen evliyâlık yolunda zikr-i hafî yâni sessiz zikir, hazret-i Ali vâsıtası ile gelen yolda da zikr-i cehrî yâni yüksek sesle zikir yapılıyordu.

Her iki yol da İmâm-ı Câfer-i Sâdık hazretlerinde birleşmişti. İmâm-ı Câfer-i Sâdık, iki yoldan Resûlullah'a bağlıdır. Birisi babalarının yolu olup, hazret-i Ali vâsıtası ile Resûlullah'a bağlıdır. Bu yola vilâyet yolu denir. İkincisi anasının babalarının yolu olup hazret-i Ebû Bekir vâsıtası ile Resûlullah'a bağlanmaktadır. Bu yola da Nübüvvet yolu denir.

Hocası Cafer-i Sadık hazretlerinin vefatından iki sene sonra 14 Haziran 767'de İmam-ı azam Numan bin Sabit hazretleriBağdat'ta, ikinci Abbasi Halifesi Ebû Cafer Mensur tarafından, kadılığı kabul etmediği şehit için edildi. 699 Kûfe'de doğmuş, hem fıkıh ilminde hem de kelamda zamanının bir tanesi olmuştu. Eshâb-ı kirâmdan bazısına yetişerek tabiinden olma ve Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellembuyurduğu;"Numan bin Sabit adında ve Ebû Hanife adında biri gelecektir, Allahü teâlânın dinini ve benim sünnetimi canlandıracaktır" şerefine kavuşmuştu.

Talebeleriyle birlikte yaptığı ictihatla, beş yüz bine yakın meseleyiçözerek çok büyük bir coğrafyaya ve çok çeşitli insanlar arasında yayılmış İslâmiyet'in, asli kaynaklara tam manasıyla bağlı kalarak hem itikat hem de amel olarak yaşanmasını sağlamış... Gönül yolculuğunu da Cafer-i Sadık hazretleriyle yaparak her yönüyle insanlara rehber olmuş, fıkhın temelini kurmuştu.

Çok köklü bir medeniyete merkezlik yapan Fars (İran) diyarında doğmuş, yetişmiş ve mezhebi burada sağlam temellere oturmuştu. Bu diyar, akacak vadisini arayan Oğuz boylarının yolu üzerindeydi.

Mekke-Medine'yi, Anatolia'yı Horasan'a, Mâverâünnehir'e ve bunların daha doğusuyla bağlıyordu.

İslâm diyarından Konstantiniyye'ye seferler, Mesleme'den sonra durmuştu. Yaklaşık 65 yıldır sefer yoktu. Bunda Emeviler ile Abbasiler arasındaki mücadelenin etkisi vardı. İslâm Devletinin kurulmasından, 622'den 717 yılına geçen yaklaşık yüz senede üç sefer yapılmıştı.

782 yılında Abbâsî halîfesi Mehdi, oğlu Hârun Reşîd'in kumandasında bir orduyu Anatolia üzerinden Konstantiniyye'ye sevk etti. İslâm Ordusu, Nikomedya (İzmit) yakınlarında Bizans ordusunu bozguna uğrattı. Rivayet edildi ki bu savaş öncesi mola verilen yerde Harun Reşid'in çok başı ağrıdı. Tabip, orada bulunan söğüt ağacı kabuğundan ilaç yaptı ve rahatladı. Halife, "Bu belde bundan sonra bizim için Beldet-üs Safsaf'dır (Söğüt Beldesi'dir), bu beldede benim nasıl baş ağrım geçtiyse, burası insanlığın huzuruna vesile olsun" dedi.

Skoutari'da (Üsküdar'da) karargâh kuran Hârun Reşit, surları, Haliç'i, Boğaz'ı, Galatabölgesini inceledi, Galata'da Mesleme zamanında kalan Müslümanlardan o kuşatmayı, Battal Gazi'nin yaptıklarını, Bizans ateşini, kış şartlarını ve yiyecek temin etmenin zorluklarını, şehrin senelerce süren kuşatmalara nasıl dayandığını dinledi. Çok kuvvetli bir donanma olmadan yapılan kuşatmanın netice getirmeyeceğini fark etti.

Harun Reşit, nasıl hareket edeceğini düşünürken İmparator VI. Konstantin adına ülkeyi idâre eden Kraliçe İrene'nin barış talebi geldi. Harun Reşit, uzun görüşmeler sonunda, 90 bin dinarlık bir haraç ödenmesi şartıyla kuşatmayı kaldırdı. Böylece Müslümanlar tarafından gerçekleştirilen dördüncü Konstantiniyye seferi sona erdi.

Harun Reşit, Skoutari kıyısında, Battal Kayası denilen yerde oturdu, ayaklarını suya soktu. Battal Gazi'nin kızı kaçırmasından sonra Kız Kulesi diyen anılmaya başlayan kuleye, Hagia Sophia'ya ve surlar içinde Konstantiniyye'ye baktı. Boynunu büktü,

müjdelenen komutan olmaktan ne kadar uzak olduğunu anlamakla... Konstantiniyye'yi okşayan denizin suyuyla ayaklarının ıslanmasıyla teselli bulmaya çalıştı.

Galatayı, sur diplerini gezerken inanılmaz bir şeyle karşılaşmıştı. Konstantiniyye önlerinde defnedilen İslâm mücahidi sahâbelerin kabirleri kaybolmamıştı, Bizanslılar tarafından ziyaret ediliyordu, özellikle de Halid bin Zeyd hazretlerinin kabri...

Harun Reşit, Battal Kayasından ayrılırken kayaya kazınmış bir şekil dikkatini çekti.

Kubbe, kubbenin üzerinde bir hilâl vardı. Mesleme seferinden beri Skoutari'da bulunan kişiye bunun ne olduğunu sordu. O da anlattı, Battal Gazi'nin Hagia Sophia üzerinde hilâli nasıl gördüğünü, hilâli görünce okunan duayı nasıl hatırladığını ve bayrağına altın nakışla hilâli nasıl işlediğini... Hilâli Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı eylemeye, İslâm diyarı kılmaya işaret nasıl bildiğini anlattı.

Anlatılanların taşıdığı mana ile gönlünden vurulan Harun Reşit, Peygamber Efendimizin Hilâl görülünce okunmasını emrettiği"Ey Rabbim! Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle!" şeklinde başlayan duayı hatırladı. Hatırlamasıyla da bu duanın bugüne kadar hiç fark etmediği anlatılmaz manasıyla sarsıldı. Ta Bağdat'tan Konstantiniyye önlerine gelmesinin sırrını Hilâl'de gördü. Hilâl'in İslâmiyet'i, ebedi güzellikleri, insanların ebedi saadete kavuşmasını, er meydanı Yeryüzünün hayır meydanı kılınması için sefer kılınmasını temsil ettiğini anladı. Ve bayraklarına Hilâl'in nakşedilmesini emretti (204).

Dönüş emrini verdi. Ordunun önünde hilâlli bayraklar yükseldi, ama ordu fethe değil, yurda dönüyordu.

İslâm ordusunun dördüncü defa Konstantiniyye önlerinde gözükmesiyle secde eden alınlara kavuşma ümidiyle sevinen Hagia Sophia ağlıyordu. Ne kadar çok sevinmişti, bu sefer olsun ezan, Kur'ân-ı kerim sesi, secdeyle şirk bulaşıklığından yıkanır, tevhidin sonsuz temizliğine kavuşurum diye... Secdenin verdiği anlatılmaz

huzuru Battal Gazi ve Mesleme'nin toprağına Allahü ekber diyerek secdesiyle yaşamış... Bundan sonra günde beş vakit ezanın okunacağı, secdelerin toprağını şereflendireceği günlerin hasretiyle yanmıştı. Ama yine olmamıştı... İşte bir İslâm ordusu daha kendisini secdelere kavuşturmadan dönüyordu. Müjdelenen secdeye ne zaman kavuşacaktı?

Hagia Sophia ağlamış, İblis ve avanesi, Hagia Sophia'yı haçın sembolü, Konstantiniyye'nin Hristiyanlığın merkezi olduğuna inananlar gülmüştü. Hristiyanlar, Hazret-i İsa'nın çarmıhagerildiği haç ve çivilerin Hagia Sophia'da saklandığını kabul ediyorlardı.

Harun Reşit ve ordusu Hagia Sophia'ya arkalarını dönerek yürüdüler geldikleri diyara doğru, onun feryadını duymadan...

Harun Reşit'e, birisi Hazret-i Ukaşe, Hazret-i Osman, Hazret-i Ebû Eyyüb Ensari hazretlerinin sözlerini söylemiş miydi? "Anatolia fetholunmadan Konstantiniyye fetholmaz, Konstantiniyye fetholmadan da Anatolia İslâm'ın kalesi olmaz" sözlerini...

İslâmiyet'in geleceğini Anatolia'nın fethinde, kale kılınmasında gören bir alpereni, Abdullah bin Mübarek hazretlerini çok üzdü, Harun Reşit'in Konstantiniyye seferinden surları hiç zorlamadan dönmesi... O, hem kılıç, hem könül (gönül) hem de kalem ehliydi. Bu üzüntüyle nice defalar gitti geldi, Bağdat ile Anatolia arasında... Anatolia'da özellikle Suses/Efsus/Tarsos (Tarsus) isimleriyle bilinen şehir kendine çekiyordu. Şitaleyhisselam ve Danyal aleyhisselamın ve havarilerden bazılarının kabirlerinin, Musa aleyhisselamın sandığının burada olduğunun söylenmesi... Eshâb-ı kehfin mağarasının burada bulunması... Bu sebeple mi bilemiyordu, ama bu şehri çok seviyordu.

Bu esrarlı şehir... Emeviler ve Abbasiler zamanında Bizanslılar ve İslâm askeri arasında sık sık el değiştirmişti. En son olarak da 786'da tahtageçen Harun Reşit tarafından 791'de tekrar İslâm topraklarına katıldı. Abdullah bin Mübarek buna çok sevindi.

Abdullah bin Mübarek hazretleri,797'de (Hicri 181) senesi bir gaza dönüşü, Bağdad yakınlarında Hît denilen yerde vefat etti. Türk asıllıydı.736 yılında Merv'de doğmuştu. Babası Mübarek Merv kadısının kölesiydi. Kadı, onun gibi takva sahibi bir kimse bulamadığı için kızını ona verdi. Evlendikten sonra kırk gün hanımına yakın olmadı, Kadı'nın kazancı şüphelidir, doğacak çocuk şüpheli gıdayla beslenmesin diye...

İşte böyle bir evlilikten de Abdullah bin Mübarek doğdu. Merv şehri, Horasan'dadır. Burası, Oğuzların yoğun olarak yaşadığı Mâverâünnehir'in güneyinde, Oğuz Türklerini, Batı'ya, İslâm diyarına, Anatolia'ya bağlayan yol üzerindeydi.

Merv, Belh ve Rey gibi şehirlergönül erleriyle dolup taşıyordu. Abdullah bin Mübarek hazretleri, Merv'de bir yıl ticâretle uğraşır, kazancının hepsini fakirlere dağıtırdı. İkinci yıl İslâmiyet'i yaymak için cihâda, düşmanla harbe giderdi. O, medresede müderris, hoca; câmide vâiz, şehirde tüccâr; harbde büyük bir kahramandı. O hem

Könül, hem de Kılıç ve Kalem sâhibi idi. Kalemiyle cihâda dâir eser yazdı, kılıcıyla da dillere destan olan kahramanlıklar gösterdi. Könül yoluyla nice güzelliklere kavuştu. Özellikle de Oğuz boyları arasında İslâmiyet'i yaymak için büyük gayret gösteriyordu.

Abbâsîler devrinde Bizanslılarla yapılan harplerden birine katılmıştı. Abbâsî ordusu sessiz, sâkin ve aydınlık bir gecede Tarsos'un kuzeyinde karargâh kurmuştu. Tarsos'un sırtlarında İslâm ve Bizans orduları görünüyordu. İki taraf da kendilerini kuvvetli göstermek için alevleri göklere yükselen ateşler yakmışlardı. Bu ateş ocaklarından birinin etrafı çok kalabalıktı... Tepeden tırnağa silâhlı askerler hilâl şeklinde oturmuşlar. Ortalarında ise ince yapılı, nûrânî yüzlü bir zat vardı, ders anlatıyordu. Kimse vaktin nasıl geçtiğinin farkına varmamıştı. Sözü kesip, duâsını yapınca istirahate çekildiler.

Sabah namazı kılındıktan sonra, harp hazırlıkları başladı. İki ordu karşı karşıya geldi. Bizans ordusundan iri yapılı, kendisi ve atı zırhlara bürünmüş biri kılıç sallayarak ortaya çıktı. Döğüşmek için Müslümanlardan er istedi. Müslüman saflarından bir kahraman çıktı. Fakat şehit düştü, ikinci bir yiğit daha çıktı. O da şehit oldu. Sonra birkaç er daha şehitlik şerbetini içti. Rum ordusunda sevinç çığlıkları yükselirken, Müslüman ordusunda tekbir ve Allah Allah sesleri ortalığı çınlatıyordu.

Bu sırada Müslüman askerlerin arasından, atının üzerinde heybetli birinin meydana çıktığı görüldü. Tamâmen zırhlara bürünmüştü. Fakat kimse tanımıyordu. Rum'un karşısında dimdik durdu. Herkes son derece heyecanlı idi. Çarpışma başladığı gibi, çevik bir hareketle kılıcını Rum'un göğsüne sapladı. Müslüman saflarında tekbîr sadâları yükseliyordu. Rum tarafı ise şaşkına döndü. İkinci çıkan er de birincinin âkibetine uğradı. Sonra birkaç kişiyi daha öldürdü. Müslümanlar son derece sevinçliydi. Müslüman er yerine dönünce bu kahramanın Abdullah bin Mübarek hazretleri olduğunu görüp hayret ettiler.

Misis'teki (205) ikâmeti sırasında ilim, ibâdet ve cihâddan geri

durmadı. Anatolia içlerine uzanarak gittiği yerlerde yaşayışıyla ve sözleriyle yerli halkı İslâmiyet'e ısındırdı.

786'da Harun Reşit'in tahta çıkmasında sonra... Bağdat ve yöresinden Güney Doğu Anatolia'ya Seyyit akını oldu. Bunu Harun Reşit'in teşvik ettiği, hatta tehditle göçe zorladığı söylendi. Sebep şu veya buydu... Ancak açık olan bir şey vardı. Bu göç, Anatolia'nın Anadolu, Son Kale oluşunu, Konstantiniyye'nin fethini çabuklaştıracak gibiydi.

* * *

Cafer-i Sadık hazretlerinin vefatından sonra, Nübüvvet Yolu nedir iyi bilenlerin, çok üzüldüğü günlerdi, bu yolda halife bırakmadı diye...

803 yılıydı, Horasan Bölgesinin Hazar Denizi kıyısında, Oğuz diyarını İslâm diyarına bağlayan yerde... Bistam denen bir kasabada bir çocuk doğdu, ismini Tayfur koydular.

Bu çocukta, inanılmaz haller vardı. Ona hâmile iken annesi şüpheli bir şeyi ağzına alacak olsa, onu geri atıncaya kadar karnına vururdu.

Çocukken câmi avlusunda oynuyordu. Evliyânın büyüklerinden Şakîk-i Belhî kendisini gördü, dikkatle baktı, ne gördüyse gördü."Bu çocuk büyüyünce zamânının en büyük velîsi olacak, emaneti alacak" buyurdu. Ama emanet nedir sualine cevap vermedi.

Belh şehrinde doğan Hazret-i Şakîk'in tövbe etmesine Batı Türkistan'daki bir putperest sebeb oldu.

O Batı Türkistan ki Ceyhun ve Seyhun nehirleri arasında kalan Mâverâünnehir ve Horasan'ın büyük kısmını içine alıyordu. Büyük yolların, medeniyet ve dillerin, dinlerin kavşağıydı, en son olarak da İslâm diniyle tanışmıştı. Semerkand, Buhara, Taşkent, Hive, Fergana, Hokant, Yedisu, Harezm, Merv, Belh gibi şehirleri için için kaynıyordu. Horasan'ın Merv ve Belh şehirlerinde yanan İslâm ateşi bütün Batı Türkistan'a yayılıyordu.

Âlimler, evliyâlar Demirkapı'dan geçip Batı Türkistan içlerine

gidiyorlardı. Demirkapı adına Orhun âbidelerinde "Temir Kapıg" şeklinde rastlanmaktadır. Demirkapı, muhtemelen Orta Asya'da Baysun dağ silsilesinde, 10-18 metre genişliğinde ve 3 kilometre uzunluğunda, Buhara ve Semerkand'dan Belh'e giden ana yol üzerinde yer alan geçitti. Araplar buna Bâbülhadîd (Demirkapı) diyorlardı. Kur'ân-ı kerimde Hadîd sûresi vardı.

Şakik-i Belhi, işte bu şekilde kaynayan Batı Türkistan'a ticaret için gittiğinde merak edip bir puthâne'ye girdi. Puta, isteklerini yana yakıla anlatan bir putpereste; "Seni ve her şeyi yoktan var eden, alîm ve kudretli bir yaratanın var. Sana hiçbir fayda ve zararı olmayan puta tapacağına Allahü teâlâya ibâdet et" dedi. Putperest, "Eğer söylediğin doğru ise, O, sana senin memleketinde rızk vermeye kâdirdir. Madem öyledir, niçin tâ buralara kadar geldin?" dedi. Şakîk-i Belhî hazretleri, bu söz üzerine derin düşüncelere daldı ve Belh şehrinin yolunu tuttu.

Belh şehrine geldi. Belh'de müthiş bir kıtlık vardı. İnsanlar yiyecek bir şey bulamıyorlardı. Bu yüzden kimsenin yüzü gülmüyordu, ancak bir köle neşeliydi. Şakîk-i Belhî hazretleri, "Ey köle, herkes üzüntü içindeyken, senin neşene sebep nedir?" deyince, köle, "Niçin üzüleyim? Benim efendim zengin bir kimsedir. Beni aç, çıplak bırakmaz ki" dedi.

Hazret-i Şakîk, bu söze şaştı ve "Aman yâ Rabbi! Az bir dünyalığı olan şu zenginin kölesi böyle neşeli. Hâlbuki sen bütün canlıların rızıklarına kefil oldun. Biz niçin gam ve keder içinde olalım" deyip ermeydanı olan dünyaya imtihan için geldiğini fark etti. Bu imtihanı kazanmak için dünyâ meşgûliyetlerinden elini çekti. Samimi bir tövbe ile âhirete yöneldi.

Kulluk için yaratıldığını anlayarak tahtını terk eden ve evliyâlık makamına kavuşan İbrâhîm Edhem hazretlerinin sohbetlerine başladı. Ondan feyz alarak olgunlaştı. İmam-ı Cafer-i Sâdık'la görüştü, Hazret-i Ebû Hanîfe, Ebû Yûsuf ve İmam-ıZüfer'den ders aldı.

Horasan'da tasavvufî hallerden bahseden ilk sofî olan Şakik, fütüvvetin tasavvufî bir muhteva kazanmasına önemli katkıda

bulundu. Cafer-i Sâdık, Şakik-i Belhi hazretlerine fütüvvetin ne demek olduğunu sorunca "Verilince yemek, verilmeyince sabretmek" cevabını verdi. Cafer-i Sâdık, "Bunu bizim Medine köpekleri de yapıyor.Fütüvvet verilince dağıtmak, verilmeyince şükretmektir" buyurdular.

Türkler arasında İslâmiyet'in yayılmasında Şakik-i Belhi gibi âlim ve gönül dostlarının büyük tesiri oluyordu. Bunlar ticaret kervanlarıylaMâverâünnehir'e gelip sözleriyle ve yaşayışlarıyla İslâmiyet'i tebliğ ediyorlardı. Bütün vaktini önce kendini bedenini ve ruhunu, sonra da diğer insanların ve Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı yapmaya adayan Şakik-i Belhi, Oğuz Türklerinin yoğun olarak yaşadığı Batı Türkistan'daki, Mâverâünnehir bölgesindeki savaşlara katılıyordu. 810 yılında bu bölgede gerçekleşen Kûlân savaşında şehid oldu, imtihan meydanı Yeryüzünden en güzel şekilde ayrıldı.

Şakik-i Belhi'nin yetiştiği Belh şehri, Batı Türkistan'ın güneyinde bulunan Horasan'daydı (Doğu Diyarı'ndaydı), o Horasan ki bir kazana benzeyen Türkistan'ı Mekke-Medine'den aldığı İslâm ateşiyle kavuruyor, yakıyor, yay olup Oğuz okunu Batı'ya, Anatolia'ya doğrultuyordu.

Şakik-i Belhi hazretlerinin hususi ilgisine kavuşan Bistamlı Tayfur, böyle bir bölgede çocukluğunu geçiriyor, Türk illerine yapılan gaza destanlarıyla gönlü doluyordu.

Hadîs âlimlerinden bir zât onu görünce hâli çok hoşuna gitti. "İnsanların başını okşamalarına niçin izin veriyorsun?" diye sordu. "Onlar beni değil, Allahü teâlânın beni süslediği o güzelliği seviyorlar. Bana ait olmayan bir şeye dokunmalarına nasıl engel olabilirim?" cevâbını verdi. Bu cevabı alan kişi bayıldı. Küçük Tayfur, her haliyle muratlardan, seçilenlerden, ihsana kavuşanlardan olduğunu gösteriyordu.

Gençlik yıllarında yaptığı ibâdetlerden zevk alamıyordu. "Anneciğim; beni emzirdiğin zaman, benim yüzümden haramdan bir şey aldın mı?" diye annesine sual eyledi. Annesi uzun bir müddet düşündü, "Evlâdım bu konuda tek şey hatırlıyorum. Çok

küçüktün. Komşuya gitmiştim. Kucağımda iken ağlamaya başladın. Bir türlü susturamadım. Seni susturmak için ocağın üstünde pişmekte olan tarhanaya komşudan izin almaksızın parmağımı batırıp ağzına koydum" dedi. Annesinden, o komşuya gidip helallik dilemesini istedi. Annesi günlerce aradıktansonra o komşuyu buldu ve helallik diledi. Bundan sonra ibâdetlerden zevk almaya başladı.

İşte yaratılış gerçeği... Kâinat mutlak bir nizam içinde... İbadet ancak helal gıda ile beslenmiş bedende tesirini gösteriyor, haram ve şüpheli gıdalar, ibadetten gelecek feyze mânioluyordu.

Evliyâ olmak demek, Kâinatla aynı dili konuşmak, kâinattaki mutlak nizama dâhil olmaktı. Küfür, haram ve mekruh, ifsat ve israf bu nizamı bozmaktı.

Bistamlı Tayfur, Nübüvvet Yolu'nun büyüğü ve dördüncüsüolan Cafer-i Sadık hazretlerinin torunu, ehl-i beyt imamlarının sekizincisi Ali Rıza hazretlerine,onun vasıtasıyla vilayet yolunun nurlarına kavuştu. Bu kavuşmayla birlikte Nübüvvet Yolunun sevdalılarını sevindiren bir gelişme oldu.

Bu yolun dördüncü büyüğü Cafer-i Sadık hazretleri, halife bırakmadan vefat etmişti. Bayezid-i Bistami diye tanınmaya başlayan Bistamlı Tayfur'da İmam-ı Ali Rıza hazretleriyle tanışınca değişik haller oldu. Ali Rıza hazretlerinin dedesi Cafer-i Sadık hazretlerinin ruhuyla görüşmeye, onun vasıtasıyla Nübüvvet Yolunun feyiz ve bereketine kavuşmaya başladı. Onun tarafından Nübüvvet Yolunda üveysi olarak yetiştirildi, bu yolun bütün kemalatına sahip oldu, Nübüvvet Yolunun çırasının cihanı aydınlatacak şekilde parlamasını sağladı. Buna en çok Ali Rıza hazretleri, tasavvufta Nübüvvet Yolunun ne olduğunu bilenler sevindi.

816 yılında Abbasi Halifesi Memun, Ali Rıza hazretlerinin Merv'e gelmesini sağlamak için Recâ bin Ebü'd-Dahhâk'i Medine'ye gönderdi. Ali Rıza hazretleri buna sıcak bakmadı. Ancak gelen kişi, Merv şehrinin ve doğusunun Oğuz Türklerinin yaşadığı yerler olduğunu söyledi. Onların "Ey inananlar! Aranızda dininden

kim dönerse bilsin ki, Allah, kendisinin (çok) sevdiği ve onların daOnu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir. Bu Allah'ın dilediğine verdiği bir nimettir. Allah ihsanı bol olan ve en çok bilendir" şeklinde Maide sûresinde 54. âyet-i kerimesinde zikredilen kavim olduğunun gönül ehli zatlarca ifade edildiğini söyledi. Ondan bu kavmin İslâmiyet'e ısınması için gayret göstermesinin beklendiğinibelirtti.

O da ecdadından bunu çok işitmişti. Gönlüne doğan oydu ki... Oğuz kavminin işi Bistamlı Tayfur ve onu takip eden Nübüvvet Yolunun yolcuları ileydi... Bu kavimle bu yolun yolcularının yolu çok kesişecek... Hazret-i Mehdi'yekadar farklı coğrafyalarda kenetlenecek gibiydi. Çorbada tuzum olsun düşüncesiyle, tamam, geliyorum, dedi

İmam-ı Ali Rıza, Merv'e gitmek üzere Recâ ile birlikte yola çıktı. Sırasıyla Mekke, Kûfe, Nibâc, Basra ve Erbuk'u geçtikten sonra Horasan'a, İslâm Pınarı olan diyara kavuştu, Nişabur'a ulaştı.

Nişâbur'a gelince, yirmi binden fazla âlim ve talebe, kendisini karşıladı. Dedelerinden gelen bir hadîs-i kudsi okuması için yalvardılar. İmâm hazretleri; "Ben, babam Mûsâ Kâzım'dan, o da babası Câfer-i Sâdık'tan, o da babası Muhammed Bâkır'dan, o, babası Ali Zeynel Âbidin'den, o, babası hazret-i Hüseyin'den, o, babası hazret-i Ali'den, o, Peygamber efendimizden, o, Cebrâil aleyhisselamdan, o da Allahü teâlâdan, işitti" dedi. "Lâ ilâhe illallah kal'amdır. Bunu okuyan, kal'ama girmiş olur. Kal'ama giren de azâbımdan kurtulur"hadîs-i kudsîsiniokudu.

Bu hadîs-i kudsînin râvileri ile berâber okunduğunda bütün hastalıklara iyi geleceğini bildirmiştir.

İslâm'ın doğudaki serhat boyuna giderken söylediği hadis-i kudsi... Neler anlatmıyordu ki... Kâinatın bir kal'a olduğunu... Kâinat içinde insanın yerini, Ermeydanı Yeryüzüne gönderiliş sebebini açıklıyordu.

İmtihan meydanı, ermeydanı olan Yeryüzüne gelmekten maksat... 'Lâ ilâhe illallah' demek ve bunun gerektirdiği gibi

yaşamaktı. Bunu inanarak söyleyen hem dünyada hem âhirette kaleye girmiş... İnanmadan hâkimiyetini kabul edenler de (zımmiler) yalnızca dünya için kaleye girmiş oluyorlardı.

Âdem aleyhisselamla başlayıp Kıyamet'e kadar devam edecek olan Ermeydanı Yeryüzündeki mücadele... "Allahü teâlâdan başka ilah, yaratan, rızasına kavuşmak için mücadele edilecek yoktur" ebedi gerçeğini kabul edenlerin... Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için çalışmaları... İblis'in tarafındaki inanmayanların ise buna karşı koymaları sebebiyleydi.

Lâ ilâhe illallah diyenlerin, Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için gayret ederlerken... Mücadeleyi devam ettirebilmeleri için karargâhları, kaleleri olmalıydı... Son kale neresi olacaktı?

İmam-ı Ali Rıza hazretleri Nişabur'dan sonra Serahs'a uğradı. Oradan Merv'e ulaştı (206). Hazret-i Osman zamanında fethedilen Merv şehri... Türkistan'ı Hazar Denizi'nin Güney kıyılarına ve İran'a, oradan da Anadolu'ya bağlayan çok önemli bir ticaret merkeziydi. Senelerce Horasan vilayetinin merkezi olarak görev yapmıştı. Halife Memun'un burasını başşehir olarak seçmesiyle ilim ve gönül erlerinin kum tanesi gibi kaynadığı diyar olmuştu.

Hazret-i Ali Rıza Merv şehrine ulaştı. Halife Me'mûn, yakın çevresini ve sayıları 33 bini bulan Abbasoğullarını topladı.

Veliahtlığa Ali Rızâ hazretlerinden daha lâyık birini bulamadığını belirtti. Onu 817 yılında veliaht ilân etti. Bu, halifelikte liyakatı öne alan bir seçimdi, Hazret-i Ömer radıyallahü anhın seçimine benziyordu.

Ali Rıza hazretleri, bu görevi kabul etmedi. İki ay direndi... Halife Me'mûn'un ısrarı üzerine sonunda kabul etmek zorunda kaldı. Medine'ye dönüş için izin aldı. 770 yılında Medine'de doğan ve kale hadis-i kudsisini söyleyen İmam-ı Ali Rıza... 22 Mart 819'da, Hicri 203 senesi Ramazân-ı şerîfin yirmi birinci Perşembe günü Tûs şehrinde vefât etti. Henüz elli yaşında idi... Zehirlendiği söylendi.

Halife Memun ölümüne çok üzüldü. Cenaze namazını bizzat kıldırdı. Babası Hârûnürreşîd'in yanına defnetti. Daha önce Tûs adını taşıyan bu yöreye, onun hâtırasını yaşatmak için Meşhed, şehitler şehriadı verildi.

Ehl-i beytten birinin, imamların sekizincisinin veliaht tayin edilmesi Müslümanları çok sevindirmişti. Ama olmamıştı işte, ölüm son sözü söylemişti... Memun, doğuya Oğuz Türklerinin yaşadığı diyarlara seferi düşünüyordu, ancak bu seferi Hazret-i Ali Rıza ile birlikte yapmak arzusundaydı, ölüm buna izin vermemişti. Halife Memun, bu sefer Anatolia'ya yöneldi. Konstantiniyye'ye giden yolları açmak için...

Müslümanlarla Bizanslılar arasındaki savaşlar... Yirmi beş yıllık bir sükûnet devresi geçiriyordu. Me'mûn bu döneme son vermek istiyordu, Anatolia'yı Son Kale yapabilmek için...

23 Mart 830'da (24 Muharrem 215)... Bizans'la savaşmak için Anatolia'ya hareket etti. Birkaç gün Tikrît'te kaldı, ehl-i beyte teveccüh gösterdi... Sonra Musul, Nusaybin, Re'sül'ayn, Harran, Urfa, Menbic, Dâbık, Antakya ve Massîsa (Misis) üzerinden Tarsus'a ulaştı. Tarsus'u çok seviyordu. Çünkü, Tarsus'un eshâb-ı kehfi ve Danyal aleyhisselamı bağrında sakladığı söyleniyordu. Onlara ait olduğu belirtilen mezar ve makam vardı.

Halife Memun, 10 Temmuz 830'da Anatolia'daki Bizans topraklarına girdi. Kapadokya bölgesinde harekâtta bulunarak Mâcide ve daha sonra Kurre kalelerini fethetti. 9 Eylül 830'ta Tarsus'a döndü. Birkaç gün dinlendikten sonra kışı geçirmek üzere Dımaşk'a (Şam'a) hareket etti. Me'mûn'un oğlu Abbas da Malatya bölgesinde akınlarda bulunarak valisi bulunduğu Sugur'a geldi.

Ertesi yıl Bizans İmparatoru Theophilos, Toroslar'ı aşarak Massisa ve Tarsus yakınlarına ulaştı. İslâm askerlerini bozguna uğrattı. Yaklaşık bin 600 kişiyi öldürdü, 7 bin kişiyi de esir aldı. Bunun üzerine Halife Memûn 4 Temmuz 831'de tekrar Anatolia'ya girdi. Külek Boğazı'nı geçti. Herakleia (Ereğli) üzerine yürüdü ve şehri ele geçirdi.

Me'mûn, bizzat sevk ve idare ettiği bir orduyla Antigu (Niğde) çevresinde başarılı akınlar gerçekleştirdi. Oğlu Abbas da Antigu, Hasîn ve Ahra kalelerini fethedip İmparator Theophilos'u bozguna uğrattı.

833 yılıydı. Memûn, büyük bir sefer hazırlığı yapılmasını istedi. Bizans'a son darbeyi indirip Konstantiniyye üzerine yürümekte kararlıydı. Müjdelenen şehri fethetmek ateşiyle yanıyor... Bu şehrin fethinin Anatolia'nın tamamen fethinden geçtiğine inanıyordu.

Hazırlıklar bitince tekrar Anatolia'ya yürüdü. Ancak onunla birlikte yürüyen ve yanından hiç ayrılmayan bir hakikat daha vardı. 9 Ağustos 833'te Bedendûn (Pozantı) suyu yakınlarındaki ordugâhta vefat etti.

İki şeyi çok istemişti. İmam-ı Ali Rıza hazretlerinin kendisinden sonra halife olmasını... Anatolia'yı fethederek Konstantiniyyeönlerine varmayı, büyük müjdeye kavuşmayı. İkisinde de son sözü ölüm söylemişti.

Vasiyetinde "Beni Tarsus'ta Ulu Câmi bahçesine gömün. Hiç olmazsa bedenimle Anatolia ve Konstantiniyye'nin fethine yardım edeyim" demişti. Ve bu vasiyeti yerine getirildi, Tarsus'a defnedildi. Rivayete göre, Havarilerden ve Eshâb-ı kehfden sonra... Memun da Anatolia'yı İslâm'ın son kalesi olmak üzere mayalayanlardan oldu.

Bazı kumandanlar oğlu Abbas'a biat etmek istediler. Ancak Afşin başta olmak üzere Türk kumandanları Me'mûn'un kardeşi Ebû İshak Muhammed'in halife olmasını istiyordu. Onların dediği oldu, Ebû İshak Muhammed, Mu'tasım-Billâh ünvânıyla halife ilân edildi.

Bu ilan, İslâm âleminde yeni bir dönemin, Türk etkisinin başlamasının ilanıydı.

Mu'tasım'ın halife olmasıyla Arap ve İranlı unsurlardan sonra devlet yönetimi Türklerin eline geçmeye başladı. Türkleri iyi tanıyan Mu'tasım, onlara ihsanda bulunup etrafına topladı.

Bu olay, Türk tarihinin dönüm noktalarındanbiriydi. Mutasım Billâh sayesinde Abbâsîler'in hizmetine giren Türk askerleri, Türklerin kitleler halinde İslâmiyet'e girmesinde ve doğudan batıya, İslâm ülkesine, Anatolia'ya doğru göç etmesinde önemli rol oynadı.

İşte bu göçlerden birinde, Oğuz Boylarından Beğdilli'ye mensup bir oba, Ukaşe hazretlerinin kabri yanına yerleşti. Bizanslıların bütün saldırılarına rağmen burayı terk etmediler. Onlardan öncekiler durmayıp gittikleri için bu terk etmeyiş çok dikkat çekti. Dilden dile "Durmuşlar, terk etmemişler" diye söylendi ve onlar Durmuşlar, bulundukları yer de Durmuşlar Köyü diye anılmaya

başladı.

Kardeşi Memûn gibi çeşitli Türk bölgelerinden birlikler getirmeye devam eden ve ordunun büyük bölümünü Türklerden oluşturan Mutasım-Billâh, 836 yılında Bağdat'ın yaklaşık 100 km. kuzeyinde Samarra şehrini kurdu.

Oğlunu Bağdat'ta vali bırakarak Türk birlikleriyle beraber hilâfet merkezini oraya taşıdı. Bu Türklere karşı duyduğu güveni göstermekteydi. Böylece Abbâsî tarihinde Samarra devri başladı. Türk kumandanlar devlet yönetiminde söz sahibi oldular. Afşin, Eşnâs Türkî, İnâk Türkî ve Boğa Kebîr bunların en meşhurlarıdır.

Bizans İmparatoru Theophilos 838 yılında Zibatra'ya (Doğanşehir'e) saldırarak katliam yaptı ve şehri tahrip etti. Ardından İslamâleminin serhatti olan Malatya'yı, Battal Gazi'nin doğup büyüdüğü şehri kuşattı. Bunun üzerine Halife, Türk kumandan Afşin'in Azerbaycan'dan dönmesinin ardından büyük bir ordu ile Samarra'dan hareket etti.

Daha önce Müslümanlar tarafından fethedilen ancak tekrar Bizanslıların eline geçen Ammûriye'ye (Amorion'e) (207) yürüdü. Halife Tarsus'tan Anatolia'ya geçerken, Malatya taraflarından Bizans topraklarına giren Afşin de kuzeye doğru ilerliyordu. İmparator Theophilos önce Afşin tehlikesini bertaraf etmek için harekete geçti, Temmuz 838 Kazova'da yapılan savaşta yenilerek Konstantiniyye'ye döndü. Halife, Afşin ile Ankyra (Ankara)'da buluşarak Ammûriye üzerine yürüdü.

Bizans'ın Konstantiniyye'den sonra ikinci büyük şehri olan Ammûriye Hicri 17 Ramazan 223, Miladi 12 Ağustos 838 tarihinde ikinci defa fethedildi. Ammûriye'nin fethi İslâm dünyasında büyük coşkuyla karşılandı ve şiirlere konu oldu.

* * *

Türkler için Samarra şehrinin kuruluşuna, onların Abbasi Devletinin emrinde Anatolia'daki serhat boylarında yaptığı akınlara, savaşlara, günlük yaşayışına şahit olan biri onları yazdı.

Cahiz, Fezâil-ül Etrâk (Türklerin faziletleri) adlı eserinde o güne kadar yazılmayanı dile getiriyordu.

"Türkün hayatı daha ziyade at sırtında geçer. Adı ile çağırdığı atı kendisini takip eder. Türkler, askerlikte, savaş sanatında üstün kabiliyete sahiptirler, nehirleri geçmekte ve kaleleri aşmakta çok ustadırlar. Savaş sanatı Türk'e bilgi, siyaset gibi yüksek vasıflar kazandırmıştır. Türk daima sözünde durur ve hile bilmez. Türkler soyları ile iftihar eder, vatanlarına, dillerine çok bağlıdırlar. Esirlerine iyi davranırlar (208)."

Cahiz'in "Türkler için yürümedik yol, yurt tutmadık yer var mı? Türkün ömrünün günlerini toplasan atı üzerinde geçen günlerinin yer üzerinde oturarak geçirdiği günlerden daha çok olduğunu görürsün" şeklindeki sözleriniokuyan tam gönlünden vuruldu.

Altın Yay ve Gümüş Okların peşinde koşan Kayı Boyu beyi gözyaşlarına mâniolamadı. Kayı Boyu iki yüz elli yıldır Altın Yay ve Gümüş Oklarını arıyordu. Yürümedikleri yol, konmadıkları yurt kalmamıştı, ama aradıklarını bulamamışlardı. Yürüdükleri yollarda, sevdiklerinin mezarlarıyla iz bırakmışlardı. Oğuz Kağan'ın üç tarafı suyla çevrili diyarın yurt tutulmasıyla ilgili vasiyetini, Dede Korkut'un, "Âhir zamanda hanlık gerü Kayı'ya dege, kimesne ellerinden almaya, âhır zaman olup kıyâmat kopınça" sözlerini hatırladı.

Oğuz Kağan'ın vasiyet ettiği diyarın Anatolia olduğunu, Kayıların hanlığı da burada kuracağını düşünüyordu. Ama ne zaman? O ve soyundan gelenler yürümeye, Altın Yayı, onun temsil ettiği üç K'yı bir araya getirinceye kadar aramaya mahkûmdular. Acaba bu arama emrini kim değiştirebilirdi? Herhalde ancak zamanın Ulu Türk Hakanı...

Okumaya devam etti.

"Türk, hem çoban, hem seyis, hem canbaz, hem baytar, hem süvaridir. Hülasa her Türk başlı başına bir millettir.

İnsanlar bir sarp yokuşa varınca diğerleri yoldan gittiği halde,

Türk yolu bırakıp yokuş yukarı dağa tırmanır. Sonra, dağ keçisinin inemeyeceği yerlerden aşağıya sarkar.

Türkün atının sırtında ağırlığı, yerde yürürken ayaklarının tıpırtısı yoktur. Bizden bir süvarinin önünde göremediğini o, arkasında iken görür. O, bizden bir süvariyi av, kendisini pars, yerine koyar.

Allah'a yemin olsun ki, Türk, eli kolu bağlı olarak bir kuyuya atılsa mutlaka bir çaresini bulup kurtulur. Türk, ancak korkulması gerekenden korkar. Ümit edilmeyecek şeye karşı ümit beslemez. Bir şeyi elde etmeye çalışmaktan onu kesin ümitsizlik alıkoyar. Daha çoğunu elde etmedikçe azı bırakmaz. Eğer her ikisini elde etmesi mümkünse hiçbirini feda etmez.

İyi bilmediği bir şeyin hiçbir tarafını iyi bilmez. İyi bildiği hususun tamamını sağlam yapar. Her işi bizzat kendisi yapar. İçi dışı gibidir. Hiçbir netice çıkmayacak bir şeyle uğraşmaz.

Uyku ile vücudunu dinlendirmezse uyumaz. Bununla beraber uykusu uyanıklıkla karışıktır. Uyanıklığı esnasında uyuklamaz.

Türkler yaltaklanma, yaldızlı sözler, münafıklık, kovuculuk, yapmacık, yerme, riya, dostlarına karşı kibir, arkadaşlarına karşı fenalık, bid'at nedir bilmezler. Çeşitli fikirler onları bozmamıştır. Hile ile başkalarının malını helal saymazlar.

Türklerin beğenilmeyen tarafları, vatanlarını ve zaferin sevincini, birbiri peşinden zafer kazanmayı, ganimetin tadını ve çokluğunu çok sevmeleridir. Uzun zaman boş durmakla kahramanlıklarının boşa gitmesini, aradan uzun müddet geçmekle enerjilerinin tükenmesini istemedikleri için, muhtelif memleketlerde dolaşmayı çok sevmeleri, yağmaya ve çapulculuğa düşkünlükleridir.

Türklerin kadınları erkekleri gibidir. Hayvanları kendileri gibi Türk hususiyetini taşır. İkamet etmek, bir yerde eğlenmek, uzun müddet kalmak, beklemek, az hareket etmek, az işle meşgul olmak Türklere çok ağır gelir. Zira onların bünyeleri hareket üzerine

kurulmuştur. Durmaktan nasipleri yoktur."

Son satırlar, Kayı Beyini titretti. Oğuz Türklerini ne de güzel anlatmıştı yazar... Hakikaten Türk demek hareket demekti. Hareket deyince çok yakın zamanda Bağdat'ta işittiği bir sözü hatırladı, Hazret-i Muhammed aleyhisselamın sözünü... İki kelimelik bir söz olduğu için Arapçasını ezberlemişti.

"Elkuvvetü râmün, kuvvet atmaktır" diyordu Muhammed aleyhisselam. Atmak, yani hareket... Ok atmayıda aynı kökten gelen kelimeyle ifade edince nasıl da sevinmiş, büyük bir heyecanla Kayı Boyunun bayrağına bakmıştı, şimdi, Samarra kalesinin surlarında baktığı gibi...

Evet, Kayı Boyu simgesi Altın Yay ve Gümüş Oklardan meydana geliyordu... Biri yaya yerleştirilmiş, ikisi de onun sağ ve solunda olan üç oktan...

Ok ve yay; hedefin, hedefe gidişin simgesi, hedefe kavuşturan güç ve âletti, atmaktı. Cennet'ten geldiği rivayet ediliyordu.

Altın Yay ve Gümüş Oklar ise, Oğuz Hanın altı oğlunun neslinden gelen altı kişi tarafından çalıştırılarak dünyayı yok olmaktan kurtaracak esrarengiz bir gücün kaynağıydı... Kılıç, Kalem ve Könül'den (gönül) meydana gelen 3 K'nın temsilcisiydi. Ama şimdi kayıptı, Kayı Han'ın neslinden gelenler onları arıyordu.

Kayı beyi, Cahiz'in kitabını okumaya devam etti.

"Türklerin ruhi kuvvetleri, bedenî kuvvetlerinden daha fazladır. Onlar ateşli, hararetli, anlayışlı kimselerdir. Hatıraları çok, bakışları keskindir. Kıt geçimi âcizlik, uzun zaman bir yerde kalmayı ahmaklık, rahatlığı ayak bağı, kanaatkârlığı azimsizlik, muharebeyi terk etmeyi zillet kabul ederler.

Onlar sanat, ticaret, tıp, ziraat, meyvecilik ve ağaç yetiştirmek, binalar yapmak, kanallar açmak ve mal toplamakla fazla meşgul olmazlar. Sadece, gaza etmek, avcılık yapmak, ata binmek, kahramanlarla çarpışmak, ganimet elde etmek, çeşitli memleketleri tanımakla meşgul olurlar. Yaratılışları bu işler için müsait

olduğundan, bunları iyice sağlamlaştırdılar, bu konularda en yüksek dereceye ulaştılar.

Sanatları, ticaretleri, zevkleri, övündükleri, aralarında gündüzleri ve geceleri konuştukları hep harp mevzuudur. Böylece harp sanatında, Yunanlıların felsefe ve ilimde, Çinlilerin sanatta, Sâsânîlerin devlet ve siyasette elde ettikleri dereceyi elde ettiler.

Türklerin askerlikteki maharetleri Asyadevletlerini ordularında Türk askeri kullanmaya zorluyordu. Bizans dahi Balkanlara gelen ŞamanistTürk askerlerini ordusunda bulunduruyor ve bunlara Türkopol deniliyordu."

Kayı beyi, Samarra şehrinin surlarının en yüksek yerinden tıpkı bir kızıl elma gibi batmakta olan güneşe baktı. Yine yollara düşme zamanıydı, kızıl elma gibi batan güneşin peşinden, Altın Yay ve Gümüş Okları bulabilmek için...Ve yürüdü...

Kayı beyinin ve yanındaki bir avuç Kayılının yürüdüğü saatlerde biri daha yürüdü, hem de dönülmez diyara, sevdiklerine bir daha ayrılmamak üzere kavuşmak ümidiyle, 841 tarihinde... 767'de Merv'de, Oğuz Türklerinin yoğun olduğu diyarda doğmuş, Bağdat'ta vefat etmişti. Tövbe edip gönlünü Hakka çevirdikten sonra, "Allahü teâlânın bizim için döşediği Yeryüzüne ayakkabıyla nasıl basarım, gülün bittiği, aslımız olan toprakla arama nasıl engel koyarım" diyerek bir daha ayakkabı giymemiş, yalın ayak dolaşmış. Bişr-i Hâfî, yalın ayak Bişr diye bilinmişti. Yer ile konuştuğu, yerin sırrını ona söylediği, bunun için yalın ayak gezdiği söylenmişti.

Devamlı Türkler arasında gezip yaşayışıyla her haliyle onlara İslâmiyet'i sevdirmiş, nicelerinin Müslüman olmasına sebep olmuştu.

Türkistan'da İslâmiyet kuvvetleniyordu. Abbasilerin Bizanslılara karşı Efesus (Tarsus), Malatya ve Kalikala (Erzurum)'da kurdukları avasim, sugur denilen hudut teşkilatlarındaki gönüllü gazilerin çoğu da İslâm mefkûresi ile cihada gelen Türklerdi. Hilafet Ordusunu teşkil eden Türklerden başka bu uç bölgelerinden yüz bine yakın

Türk gazi vardı.

Türk emirleri bu serhat şehirlerinde askeri, dini ve ilmi tesisler kuruyorlardı. Bu emirlerden Ferec Türki, Tarsus ve Adana şehirlerini surlarıyla birlikte yeniden inşa etmiş, Horasan'dan Türk askeri ve esnafı, sanatkârı getirtmişti.

Bu serhat şehirlerine yerleşen ve din uğruna gaza eden Türkler arasında Süleyman Türki gibi nice gaziler ve âlimler yetişti.

Türk kavminden zaman zaman Hazar Denizi'nin kuzeyinden ve güneyinden batıya doğru akanlar oluyordu, ama hâlâ büyük kitle, Çin, Okyanus, Kuzeyin soğuk diyarları, güneyin aşılmaz sıradağlarıyla çevrili Ötüken merkezli diyarlardaydı.

840 yılında Uygurlar (Dokuz Oğuz-On Uygur) isimli Türk boyları, Kırgızlar tarafından ata yurtlarından Kaşgar, Hotan, Yarkent tarafına (Doğu Türkistan'a) sürüldüler. 845 yılına geldiğinde buralardaki Türk nüfusu İranlıları geçti. Bu binlerce yıllık Türk tarihinin en önemli hadiselerinden biriydi. Çünkü Türklerin ağırlık merkezi, ata yurtlarından, Ötüken'den batıya doğru kaymıştı. Şimdi Horasan'dan Çin'e, Büyük Okyanus'a kadar olan bölgede Türk kavimleri kaynar olmuştu.

Türk kavimlerinin doğudan batıya hareketlendiği zamanda, 875'te Bayezid-iBistami hazretleri vefat etti... Ermeydanı, imtihan meydanı Yeryüzünde imtihanı en iyi şekilde vererek... Doğduğu yere, İran'daki Bistam'a defnedildi (209).

O ki... İnsanların gönüllerine Allah aşkını nakşeden ve Hazret-i Ebû Bekir ile başlayan, silsile-i aliyye, yüksek silsile, altın zincir denen nübüvvet yolunun beşinci halkasıydı. Onlar ki her şeyiyle Peygamber Efendimizin varisleriydi. Bayezid-iBistami hazretleri bu yolu, Oğuz Türklerinin Anatolia'ya akış yolunun üzerine, Hazar'ın güneyine, Horasan'a getirmişti.

Üveysî olup, İmâm-ı Câfer-i Sâdık'ın vefâtından kırk yıl sonra doğduğu hâlde, onun torunu İmâm-ı Ali Rızâ'nın sohbetinden ve bunun bereketiyle İmâm-ı Câfer-i Sâdık'ın rûhâniyetinden istifâde etti. Bâyezîd, İmâm-ı Câfer-i Sâdık'ın rûhâniyetinden feyz almakla meşhûr olmuştu. Aşk-ı ilâhîde o kadar ileri ve ibâdette o derece yüksekte idi ki, namaz kılarken Allah korkusundan göğüs kemikleri gıcırdar, yanında bulunanlar bunu işitirlerdi. Son derece âlim, fâdıl ve edîb idi. Şiirleri meşhûr olmuştu.

Bir gece seher vakti Allah, dedi. Sonra düşüp bayıldı. Niçin bayıldığını sual ettiklerinde, "Senkim oluyorsun da ismimi ağzına alıyorsun?" şeklinde bir ses gelir diye çok korktum da onun için bayılmışım, buyurdu.

"Bu derecelere nasıl kavuştunuz?" diye sorulduğunda, "Allahü teâlânın her yerde beni gördüğünü ve halimi bildiğini düşünüp, edebe riayet etmekle" diye cevap verdi.

Bir sabah, onu ağlamaktan gözleri şişmiş halde görenler, ne olduğunu sual eylediler. "Mahşer meydanında kasap ile ondan et alanın hesaplaşmalarına şahit oldum. İkisinin de günahları ağır gelmişti. Müşteri eti tarttırıpalmadığı için, onun sevabı kasaba verildi, o Cennet'e, müşteri ise Cehennem'e gitti. Bunun dehşetiyle ağladım, aklım başımdan gitti. Bu yeryüzü çok çetin bir imtihan

meydanı... Kul hakkına çok dikkat edin" cevabını verdi.

Bir gün, talebeleriyle gidiyordu. Bir köpek yanlarından geçerken Bistamî hazretleri kenara çekilip köpeğe yol verdi. Tabelerinin buna hayret ettiğini görünce, "Buköpek bana lisan-ı hal ile, (Ey Bayezid! Sakın ola şükürden gafil olma. Sen benim, ben de senin yerinde olabilirdik, tek hâkim böyle takdir etti) dedi" açıklamasını yaptı.

Allahü teâlânın tek hâkim, kişiye kendinden daha yakın olduğunu, dünyaya imtihan için gelindiğini, Yeryüzünün ermeydanı oluşunu bilmenin ve hissetmenin zirve noktası...

Ve bu zirvenin neticesi... Bir gece otururken ayaklarını uzatmıştı. "Sultana yakın olan edebi gözetmeli" diye bir ses duydu, kendinden geçti, bir daha yatarken bile ayaklarını uzatmadı. Yakın olmanın dayanılmaz yükünü severek yüklendi. Ancak o da Cafer-i Sadık hazretleri gibi böyle bir yükü emanet edeceği kimseyle karşılaşmadan vefat etti.

Kılıç, Kalem ve Könül... Farklı diyarlarda farklı kişilerde Yeryüzünü ve insan bedenini ermeydanı yapmak için gayret ediyorlardı, üçünün aynı kişide toplandığı kutlu zaman ne zaman gelecekti? Yeryüzü ve Ruhlardan Bir Ruh bu ümitle bekliyor, İblis bu sebeple korkuyordu.

Tarsus emiri olan Türk kumandanı Yâzmân dabekleyenlerdendi, kalemin yazmasını, gönlün ısıtmasını, kılıncın Hak için kesmesini...

882 yılı sonrası, İmparator I. Basilaios devrinin sonu, VI. Leon devrinin başlarıydı... Bizans'ı en fazla tâciz eden İslâm kumandanı hiç şüphesiz Yâzmân idi. Kara ordusunun yanında ufak bir donanma kurmuş, karadan ve denizden Bizans'ı zorluyor, Konstantiniyye yollarını açmaya gayret ediyordu. Yâzmân, Tarsus'ta idareyi ele geçirdikten sonra, hemen hemen her sene gazaya çıkıyor, esir ve ganimetlerle Tarsus'a dönüyordu.

Türk kumandanlarından Ahmed Togan'ın Tarsus'a gelerek maiyetine girmesiyle kuvveti artan Yâzmân, emrindeki ordu ile 891 yılı Ekim ayında Tarsus'tan hareketle Traianopolis'i (Salandu'yu)

(210), kuşattı. Muharebe sırasında kaleden mancınıkla atılanbir taş Yâzmân'ı ağır bir şekilde yaralayınca, İslâm ordusu geri dönmek zorunda kaldı. Sedye içinde askerlerinin omuzunda taşınan Yâzmân, 22 Ekim 891'de yolda vefat etti. Nâ'şıTarsus'a getirilerek Bâb-ıCihâd'da (Cihat Kapısı'nda) defnedildi.

* * *

İslâmiyet'in doğuya doğru yayılması bir diyarı çok değişik bir şekilde etkiledi. Türklerin anayurdunda, Orhon civarında, derinliklerinde nice yanardağlar patlayan Okyanus tesirini gösterdi. 840 yılında patlayan Kırgız yanardağından sonra şimdi, 924'te bir yanardağ daha patlamıştı.

Kuzey Çin'de hüküm süren ve Proto-Moğol bir kavim olan Kıtaylar, Uygurlar'ın yerine Moğolistan'da yerleşmiş bulunan Kırgızları buradan püskürtüp, eski vatanları olan yukarı Yenisey bölgesine atınca, 924 yılında, Orhon havalisine hâkim oldular.

Kıtaylar, 924'de Moğolistan'a saldırınca, Orta Asya'da zaten çok artmış bulunan nüfus iyice taşmış; bütün Orta Asya Türk kavimleri, boy ve ulusları birbirlerini sıkıştırarak kaynaşmağa başlamışlardı. Türk yurdu, doğum sancıları çeken anne, içinde tsunamiye sebep olan nice yanardağ patlayan okyanus gibiydi.

Ve binlerce yıllık Türk yurdunda ilk büyük göç de bu baskı ile vuku buldu.

Türk boy ve ulusları bu zamana kadar, ciddi bir yer değişikliğine uğramadan, ilk vatanlarında oturuyor ve göç etme ihtiyacı hissetmiyorlardı.

İtil (Volga) BulgarlarınınİslâmiyetI kabulleri üzerine onlara giden Halifenin elçisi İbni Fadlan inanılmaz şeylere şahit olmuştu. 922 yılında, bu ülkeleri geçerken Oğuz ve Peçenekler hakkında mühim bilgiler vermişti.

Kıtayların Kırgızlara saldırıp Moğolistan'a girmeleriyle... Nüfus baskısı ve hareketleri de kendisini gösterdi. Sanki okyanus içinde büyük bir yanardağ patlamıştı. Kocaman dalgalar, kocaman dalgaları harekete geçiriyor, kıyıya doğru itiyordu.

Bu baskı neticesinde... Oğuz, Karluk ve Kıpçaklar arasında, Curcan (Aral) sahillerinde birtakım hareket ve savaşlar oldu. Peçenek, Başkırt, Bulgar ve Macar kavimleri birbirlerini iteledi. Tuna boylarına ve Balkanlara ilerlediler. Hatta bu muhaceret Selânik'e kadar genişledi ve bu sebeple de İstanbul-Roma yolu karadan kesildi.

Bu devirde Akdeniz tamamıyla Müslümanların (Arapların) hâkimiyetindeydi. İbniHaldun, "Hıristiyanlar Akdeniz'de artık bir tahta parçası bile yüzdüremezler" diyordu. Doğu-batı Hıristiyanları arasında, münasebet kesilmiş, bu da Hıristiyan dünyasında bazı endişelerin doğmasına sebep olmuştu.

Bir kısım Türk kavimleri kuzeyden Avrupa topraklarına doğru ilerledi. Oğuzlar ise farklı bir yol takip etti. Baskı neticesinde, Hazar sahillerine ve Yayık nehri kıyılarına kadar uzandılar. Hazar sahillerinde bulunan diğer Türk boy ve uluslarını yerlerinden püskürttüler. Bu bölgedeki bütün bozkırlara hâkim oldular. Böylece bu bölge Müslümanlar tarafından "Oğuz Çölleri/Mefâzât ul-Guziyye" diye anılmaya başladı.

Peçenekler Oğuz ve Hazarların baskısı ile 934 yılında, yurtlarından atılıp Balkanlara göçünce... Oğuzlar tamamıyla bağımsız bir duruma geldiler. Hazar ve Harezm ülkelerine karşı akınlara giriştiler.

Diğer Türk kavimleri, kuzeydenAvrupa topraklarına akarken... Oğuzları Anatolia'ya giden yollara düşüren neydi? Oğuz Kağan vasiyeti miydi? İslâmiyet'in çekim gücü müydü? Anatolia'yı görenlerin söylediklerinin, Oğuz Kağan destanıyla bütünleşmesi miydi? Abbasiler döneminde Türklerin Abbasi ordularıyla Anatolia'ya yaptığı akınlar mıydı?

Abbasiler zamanında... Gerek Hilâfet ordusuyla, gerekse gönüllü olarak nice Oğuz boyları Anatolia'ya geldi. Tarsus, Misis, Aynzarba, Adana, Maraş, Malatya, Diyarbakır, Silvan, Ahlat, Malazgird ve Erzurum gibi serhad şehirlerine yerleştirildiler. Bu suretle Anatolia'nın güney ve doğu kısımları Mâverâünnehir Türkleriyle tanıştı.

Serhad (Sugur) vilâyetlerindeki Türk kumandanları, Halife'ye sadece ismen bağlı olarak, güç ve nüfuz kazandılar. Başkumandanlar, "emir" hattâ "melik"ünvânı taşıyorlar ve uç kumandanları arasından seçiliyorlardı. Bütün işleri, Anatolia fütuhatını tamamlamak ve Rumlar'a karşı devamlı cihat yapmaktı.

Güney-Doğu Anatolia'da "Eyaleti Şamiye" ve "Eyalet-i Cezriye" adı ile iki hudut âmilliği (vilâyet) kuruldu. Birinin merkezi Tarsus, diğerinin ise Malatya idi.

Onuncu asrın sonlarına doğru... Doğudaki Türk yurdu kuzeydengelen iki kuvvetli göç, istila fırtınasıyla dalgalanmıştı... Öyle dalgalanmıştı ki dalgalar önüneönüne ne gelirse deviriyordu.

Kuzeyden gelen göç dalgalarıyla sarsılan Türk yurdu, kuraklıkla da vuruldu, çok zor günlerle karşı karşıya kaldı. Yeşile âşık olanlar, atlarını, davarlarını otlatacak mera bulmakta zorlanır oldular. Göç ve kuraklık... Türk'üntorunlarınıgöçe zorladı. Doğu ve Güneydoğu taraflarında Çin vardı. İçine aldığını yutuyor, eritiyor, kendine benzeterek yok ediyordu. Çin'den sonra da Büyük Okyanus vardı...

İç kara ülkesinin çocukları olan Türkler... Denizciliği, denizde batmadan kalabilmeyi, denizin dilini bilmezlerdi. Deniz onlar için korkulan, saygı duyulan, içine girmeye cesaret edilemeyen esrarlı bir sevgiliydi. O'nun aşkından o kadar korkuyorlardı ki yaklaşamıyorlardı.

Güneyde aşılmaz dağlar, sonrası da dayanılmaz sıcaklar vardı. Onlar atlarıyla rüzgâr gibi uçacakları diyarları seviyor, arıyorlardı. Onlar, sonsuz bozkırların çocuklarıydılar. Çok sıcağı sevmiyorlardı.

Gidecekleri tek yön vardı, o da Batı'ydı. Güneşin Kızılelma gibi battığı diyardı. Onlar, akmayı, yeni diyarlara doğru uçmayı seviyorlardı.

Onları kanatlandıran ata sevdalıydılar. Atı kendilerine öz gardaştan daha yakın biliyorlar. "Yiğit yiğidin yoldaşı, at yiğidin öz kardaşı" diyorlardı.

Ve aktılar batıya doğru. Yaklaşık beş yüzyıldır akıyorlardı, kuzeydenAvrupa'ya doğru... Bu sefer güneyden aktılar. Avrupa'ya

akış Hunlarla başlamış, Peçenek, Uz, Kuman ve Bulgarla devam etmişti.

Güneyden Anadolu'ya doğru akış ise Oğuz boylarıyla gerçekleşiyordu.

Cahiz'in dediği gibi yürümedik yol, konmadık yurt bırakmamışlar, hep akmışlardı. Yanlarında atı, yay ve oku, sürüleri, eş ile çocukları tabii ki çadırları olduğu halde... Onlar, Oğuz Han'ın dediği gibi koca Yeryüzünü çadırları, semayı çadırlarının kubbesi, güneşi bayraklarının âlemi biliyorlardı.

Avrupa'ya doğru gidenler, vardıkları yerlerde nice devletler kurmuşlardı. Ama onları ayakta tutacak manevi değerlerden mahrum olduklarından, başka dinler, kültürler içinde yok olup gitmişlerdi. Özellikle de Slav kavmi, Hristiyanlık dini içinde...

Şimdi yine akıyorlardı yine batıyadoğru... Ama bu akış Hazar Denizi'nin kuzeyinden değildi, direk Hazar'a doğruydu, Hazar'da duramayanlar, güneyinden akıyorlardı... Oğuz Kağan'ın vasiyeti son kale olacak yurdun, onları ebedi güzelliklere götürecek inancın arayışında...

Hazar'ın güneyi ve güney batısı onlar için tıpkı Okyanus gibiydi. Girmeye korkuyorlardı, ama girmek için de her şeylerini vermeye hazırdılar. Çünkü orada üç yüz elli yıldır İslâmiyet vardı. O dine mensup olan soydaşları her şeyiyle değişiyor... Dünyayı kendilerine küçük görmeye, bir ömrü ebedi olanla değiştirmeye başlıyorlardı.

Bir kısım Türk Boyunun, kuzeye, çok kuzeye gittiği, buzlar arasından geçip çok büyük kara parçalarına ulaştığı söylendi.

Türkoğlu'nun kafasının çok karışık olduğu, ne yapacağını bilemediği ve arayış içinde olduğu bu günlerde... Onlara önderlik edecek liderleri de yoktu. Göktürkleri takip eden Uygur (Dokuz Oğuz) İmparatorluğunun 845'te yıkılmasından sonra... Oğuz Kağan'ın temsilcisi olan ve 1100 yıldır boş kalmayan Büyük Türk Hakanlığı tahtı boştu (212).

Uygur İmparatorluğu yıkılınca... Oğuz soyundan gelen Yağma Türkleri, 845'te Kaşgar civarına yerleştiler. Başlarında Buğra Han

vardı. Ondan sonra Bilge Kül Kadır Han başa geçti. Hükümdarlarına yüce han manasında Kara Han deniyordu... Bu sebeple kurdukları devlet Karahanlılar diye anılıyordu.

Bu civarın batısında, Mâverâünnehir'de, Abbasilere bağlı olan İran asıllı Sâmânîlervardı.

Sâmânîler'den İsmâil bin Ahmed... Hicri 280, Miladi Nisan 893'te Doğu Karahanlılar'ın merkezi Talas'ı zaptetti. Buradaki Türk emirlerin çoğu Müslüman oldu. Kadır Han Oğulçak bu gelişmeler üzerine başşehri Kaşgar'a nakletti. Karahanlıların bir boyu Balasagun'da hüküm sürmeye devam etti.

Bezir Arslan Han 915-16 yılı civarında öldü. Balasagun'daki Karahanlı tahtına II. Arslan Hançıktı. Şehzade Satuk annesiyle birlikte Kaşgar'a gidip amcası Kadır Han Oğulçak'a sığınmak zorunda kaldı. Amcası, vergi tahsil etmekle vazifelendirdi. Kaşgar yakınlarındaki Artuç'a giden Satuk... Burada... Kuvvetli bir âlim ve Üveysî bir kutub olan Ebû Nasr bin Mansûr ile tanıştı.

Bu sırada... İç çatışmalardan faydalanarak Sâmânî topraklarına saldıran Oğulçak, taht kavgası sebebiyle kendisine sığınan bir Sâmânî şehzadesini kabul etti.

Samânîler, Mâverâünnehir ve doğu İran'da 818 yılında Saman Hüdâ tarafından kuruldu. Abbasilere bağlı, yarı bağımsız bir devletti. İsmini kurucusundan aldı. Müslümanların İran'ı ele geçirmesinin ve Safevi egemenliğini yıkmasının ardından... İran'da iktidarı ele geçiren ilk yerli yönetimdi.

Nîşâburlu Ebü'l Hasan Muhammed bin Süfyân Kelemâtî ve Ebû Nasr bin Mansûr gibi âlim ve evliyâlarla karşılaşan Oğulçak'ın yeğeni Kara HakanSatuk... 945'de Müslüman oldu.

Müslüman olmadan önce rüyasında gökten inen bir kişikendisine "Müslüman ol ki dünya ve âhirette selamet bulasın" demişti (213). Satuk, çok cömert olan Allahü teâlânın kulu manasına gelen Abdülkerîm adını aldı. Amcası Kadır Han ile mücadeleye girişti. Abdülkerim Satuk... Fergana gazilerinin ve

kendisi gibi Müslüman olan bazı hânedan mensuplarının desteğiyle... Tabgaç Balık ve Atbaşı'nı, ardından Kaşgar'ı ele geçirdi. Amcasını bertaraf ederek Buğra Han ünvânını alarak tahta geçti.

Karahanlıların batıdaki topraklarında İslâmiyet'inyayılması için çalıştı. Bu maksatla... Müslüman olmayan Türklerle uzun süre mücadele etti. Birbirleriyle mücadele halinde olan Türk boylarını tek bir çatı altında topladı. Kara Hakan ünvânını kullanarak Balasagun iktidarını ele geçirmeyi başardı. Hoten ve Isık Göl'ün doğu kıyısında Müslüman olmayan unsurlarla mücadele etti. Boş olan Büyük Türk Hakanlığı tahtına oturdu.

Abbasi bayraklarında gördüğü Hilâli İslâmiyet'in sembolü olarak gördü, hem gönüllere, hem bayrağa hem de bastırdığı sikkelere (para) nakşetti.

Sikkelerindeki hilâl motifi içinde"lillâh", "adl/adalet", "ilig/hükümdar" yazıyordu (214). Bu yazı... "Hükümdar, ermeydanı, imtihan meydanı olan Yeryüzünde Allah için adaletle hükmedecek, Yeryüzünü hayır meydanı eylemek için gayret edecek" demekti.

Satuk Buğra Han, Efendimiz Muhammed aleyhisselamın Hilâli görünce okuduğu duayı işitince... Hilâl kara sevdalısıoldu. O dua ki "Ey Rabbim! Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle!" diye başlıyordu. Hilâlin bereket, iman, selamet ve İslâm hilâli olması... Nasıl gerçekleşecekti?

İslâmi, Hicri senenin Hilâle göre hesaplanması, Ramazan, Kurban ve Haccın, Hilâlin hareketiyle, Hilâlin görünmesiyle belirlenmesi... Yeni ayın başlaması için... Güneşin battığı sırada gökte Hilâlin aranması ve Hilâli görünce yeni ayın başlaması... Bütün bunlar Satuk Buğra'yı çok etkiledi, Hilâl'deki esrara, manaya vuruldu.

Hocası Ebû Nasr'dan, "Hilâlde, Âdem aleyhisselamdan Hazret-i Muhammed'e bütün peygamberlerin (aleyhimüsselam)göz izi var, onların hepsi Hilâl'i aradılar, Hilâl'i görünce doya doya ona baktılar ve dua okudular" sözüyle de Hilâl'e âşık oldu.

Onunla birlikte... Türk yurdu merkezi Orhun'dan daha batıya Kaşgar'a kaydı. Kansu'dan Aral Gölü'ne, Mâverâünnehir'e uzanır oldu.

Bu uzayış İblis'i çok tedirgin etti. Satuk Buğra Han'ın Müslüman olmasıyla çok sevinen Yeryüzünü ve Ruhlardan Bir Ruhu sevinçten ağlatmıştı. Yeryüzü bu gidişin nereye varacağını hissetmekle, Ruhlardan Bir Ruh da meleklerden duymakla ağlamıştı. Ruhlardan Bir Ruh, Satuk Buğra Han'ın askeri olma arzusuyla yanmış, hasretle o anı beklemeye başlamıştı. Olacak mıydı? Ancak yüce Mevla bilirdi...

Abdülkerîm Satuk Buğra Han, Hicri 344, Miladi 955'te vefat etti, Kaşgar'ın Artuç bölgesine defnedildi. Ama asıl defin gönüllere oldu. Asıl tahtı Oğuz Türklerinin gönlünde kuran, nice efsanelere konu olan alperendi.

Vefatıyla birlikte tam manasıyla destanlaştı. Bu destan dilden dile, gönülden gönüle şöyle söylendi.

"Muhammed aleyhisselam, göklere yükseldiği Mirâc Gecesi'nde... Gök katlarında kendinden önceki peygamberleri gördü. Bunlar arasında birini tanıyamadı... Cebrail aleyhisselama bunun hangi peygamber olduğunu sordu.

Cebrail aleyhisselam, (O peygamber değildir. Sizin ölümünüzden üç asır sonra dünyaya inecek olan bir ruhtur. Türkistan denilecek memlekette, Türkler arasında sizin dininizi yayacak olan kişidir. Abdülkerim Satuk Buğra Han adını alacaktır) cevabını verdi. Hazret-i Muhammed aleyhisselam buna çok sevindi. Yeryüzüne döndükten sonra... Her gün, İslâmiyet'i Türk ülkesine yayacak olan bu insan için dua etti. Muhammed aleyhisselamın eshâbı bunu haber alınca bu ruhu görmek istediler. Muhammed aleyhisselam dua etti. Başlarında Türk başlıkları, ellerinde Türk ok ve yayları kırk atlı göründü. Satuk Buğra Han ve arkadaşları selam verdiler... Selamların en güzelini, duaların en makbul olanını Kâinatın en güzelinden alıp uzaklaştılar. Bu kırk kişinin arasında Ebû Nasır isimli bir kişi vardı.

Bu olaydan üç asır sonra Satuk Buğra Han, Kaşgar Sultanının oğlu olarak dünyaya geldi. Satuk Buğra Han'ın doğduğu gün yer sarsıldı, mevsim kış olduğu halde bahçeler, çayırlar çiçeklerle örtüldü.

Falcılar bu çocuğun büyüyünce Müslüman olacağını söyleyerek öldürülmesini ileri sürdüler.Satuk Buğra Han'ı, annesi 'Müslüman olduğu zaman öldürürsünüz' diyerek ölümden kurtardı.

Satuk Buğra Han 12 yaşında arkadaşlarıyla birlikte ava çıkmaya başladı. Günlerden bir gün, av peşinde koşarken, karşısına bir tavşan çıktı. Kaçan tavşanın arkasından koştu, arkadaşlarından epey uzaklaştı. Tavşan birden durdu, ak sakallı bir ihtiyara döndü. Satuk Buğra Han, şaşırdı ama korkmadı. Hızır olduğunu söyleyen yaşlı kişi ona, Müslüman olmasını öğütledi, İslâmiyet'i anlattı.

İşte bu günlerde, Hazret-i Muhammed'in huzuruna kırk atlıdan biri olarak gelen Ebû Nasır... İdare edecek bir vilayete sahip olmadığından Türkler arasında İslâmiyet'iyaymak içinticarete başladı. Rüyasında kendisine Hazret-i Muhammed gözüktü. (Kalk, Türkistan yolunu tut. Orada Tekin Satuk BuğraHan, Müslüman olmak için seni bekliyor) emrini verdi.

Bunun üzerine o da 300 kişilik bir kervanla yola çıktı. Buğra Han o zaman on iki yaşını tamamlamış 13 yaşına girmişti. Ebû Nasır, Kaşgar'a geldi, Satuk Buğraile tanıştı. Satuk Buğra, Müslüman oldu.

Satuk Buğra, Kaşgar hükümdarı olan amcasından İslâmiyet'i kabul etmesini istedi. Kaşgar Hanı, Müslüman olmayacağını söyledi. Satuk Buğra'nın işaretiyle yer yarıldı ve hükümdar toprağa gömüldü. Yerine Satuk Buğra Han hükümdar oldu ve bütün Türk ülkeleri onun idaresinde İslâmiyet'i kabul etti. Satuk Buğra Han, ömrünü Müslümanlığı yaymak için mücadele ile geçirdi. Satuk Buğra Han'ın düşmana uzatıldığında kırk adım uzayan bir kılıcı vardı ve savaşırken etrafına ateş saçıyordu.(215)"

Destanda söylenenlerin gerçekleşip gerçekleşmediği hiç önemli değildi. Önemli olan... Bu destanı söyleyenlerin, bu söylediklerinin gerçekleşmiş olmasını istemesi, arzu etmesiydi. Destanlar

milletlerin olmak istediklerini, karakterlerini, milli vicdanlarını gösterir.

Tarihi yazanlar, destanlar, efsaneler, menkıbeler de tarihin kaynaklarındandır (216), demektedirler.

Bir milleti tanımanın en güzel, en gerçekçi yolu özellikle destanlardır. Türk destanları, Türk milletinin şuur altıdır, ideallerinin en güzel ifadesidir. Oğuz Kağan, Ergenekon ve Satuk BuğraHan Destanları kadar Türk milletini hangi tarihçi anlatabilir.

Satuk Buğra Destanını yoğuranların gözünde Satuk Buğra öyle mübarek bir kimseydi ki... O, Miraç sırasında Peygamberler arasında Hazret-i Muhammed ile görüşmüş... Sonrası duasına kavuşmuş, O'nun yönlendirmesiyle Müslüman olmuştu. Doğumu öyle mübarek, öyle kutsal idi ki Yeryüzü sarsılmış, kışın çiçekler açmıştı.

Doğumla Yeryüzü sarsılır, çiçekler açar mıydı? Hem doğumla hem de ölümle Yeryüzü sarsılırdı... Doğan ve vefat eden Hazret-i Muhammed ve O'nun yolunda olan Satuk Buğra Han gibiler olursa...

Doğuma sevinçten ağlar, çiçekler açar, ölüme üzüntüden ağlar, çiçekler solar, hayat kaynağı su çekilir, orada yaşayanlar göçe mecbur kalırdı.

Satuk Buğra Han'ın Müslüman olması... Mâverâünnehir, Horasan ve Batı'ya doğru kayan yeni Türk yurdunda dengeleri değiştirmişti. O Müslüman olan ilk Türk hükümdarıydı. Onun başında bulunduğu Karahanlı Devleti, Müslüman olan ilk Türk Devleti... Hakanı Büyük Türk Hakanı, zamanının en önde gelen, en büyük Türk hakanıydı.

O hakan ki... Miraçta Resûlullah tarafından görüldüğüne, O'nun tarafından İslâmiyet'e davet edildiğine inanılıyordu. Bu öyle inanıştı ki inanılanın gerçekleşmesinden daha tesirliydi.

O hakan ki... Anayurtları göçler ve kuraklık sebebiyle yaşanmaz olan ve müjdelenen yurdu arayan Oğuz boylarının hakanıydı. O Oğuz boyları ki... Çin seddinden ve Büyük Okyanus'tan sonra

hedefini Batı'yayeni Kızılelma'ya çevirmişti. Oğuz Kağan'ın vasiyet ettiğiyeni yurt onları bekliyordu.

İslâm'ın cihat ruhunun Arap ve İranlılarda öldüğü zamanda... Bir kavim ki tarih sahnesine çıktığı zamandan beri devamlı hareket halindeydi... O kavim için "Türklere yürümedik yol, konmadık yurt var mı?" deniliyordu. İşte bu kavim Hak diyordu.

O kavim ki hakanlarınınmüslümanolmasıyla yeni bir yola koyuluyor. Ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için her şeyiyle harekete geçiyordu... Görünen oydu ki tarihin akışı, sınırlar değişecek, mesafeler kısalacak, olmaz gibi görünenler görünür olacaktı. Çünkü ruh bedenini bulmuştu.

Satuk Buğra Han'ın Müslüman olduğu, nimetlerin en güzeline kavuştuğu günlerde... Ehl-i sünnet itikadının iki imamından biri olan İmam-ı Maturidi hazretleriSemerkand'da vefat etti. Peygamber Efendimizden aleyhisselam ve eshâbından dilden dile ve gönülden gönüle nakledilen ehl-i sünnet itikadını derledi, topladı. Hanefi Mezhebinin kurucusu İmam-ı a'zam Ebû Hanife'nin naklen bildirdiği ve yazdığı Ehl-i sünnet itikadının, kelam bilgilerini, ondan nakledenler vasıtasıyla kitaplara geçirdi, izah ve ispat etti.

Böylelikle Oğuz Türklerinin göç yolu üzerinde, Horasan Anatolia arasında hem amelde hem de itikatta Peygamber Efendimizin ve eshâbının yolunu takip eden mezheplerin çok sağlam temelleri atılmış oldu. Amelde İmam-ı Azam, itikatta İmam-ı Maturidi... Gönül (könül) yolunda da Nübüvvet Yolunun temsilcileri, Selman-ı Farisi ve Bayezid-i Bistami... Kılıcın temsilcisi Satuk Buğra Han ve yolundakiler... Hepsi Oğuz Türkünü Anatolia'ya ulaştıran güzergâh üzerindeydi... 3 K bu güzergâhta gerçekleşiyor, Türkler bu yol üzerinde İslâmiyet'le tanışıyorlardı.

Türklerin göç yolu ve yeni yurtları âlim ve evliyâlarla kaynarken başta Oğuzlar olmak üzere Türk kavimleri de kaynamaya devam ediyordu. Öyle kaynama ki hem kendilerini hem de çevrelerini yakıyorlar, yanarak bambaşka bir kavim olarak tarih sahnesinde

yerlerini alıyorlardı.

Bu kavimlerin başında Oğuz boylarından Karluklar gelmekteydi. Karluklar, Türk boy ve aşiret yapısı içerisinde "On Oklar"Boyundan gelmekte, "Üç Oklar" olarak anılmaktaydı. 665 yılından itibaren Karluk olarak anılmaya başlamıştı.

Göktürklerden sonra Buğra Han sülalesi, Karlukların başında devam ediyordu. Satuk Buğra Han'ın Müslüman olmasıyla Karahanlı diye bilindi, kurdukları devlete de Karahanlı dendi. Karahanlılar doğuda İslâm gazası ile meşgul olurken, Batıda Sâmânîleraleyhine genişliyor, Müslüman Türklerin çok yoğun olduğu Mâverâünnehir'i kontrol altına alıyordu.

Aral'ın doğusunda, Siridery a'nın (Seyhunnehrinin) Aral'a kavuştuğu bir yer vardı, iki suyun birbirine kavuştuğu... 960 başlarında burada Yenikent civarında yaşayan Türkler vardı, Oğuz'un Kınık Boyundan... Oğuz YabguDevletine tâbi idiler. Bu devlet, Hazar Kağanlığının gücünü kaybetmesiyle Hazar denizi ile Aral gölü arasında ve civarında yaşayan Şamanist Oğuzlar tarafından 950 yılında kurulmuştu.

Kınık Boyundan gelen Türklerin başında altmış yaşına ulaşmış Selçuk Bey vardı. Her haliyle Oğuz Kağan neslinden geldiğini gösteriyordu. Çok zor zamanlarda beraber olduklarını korumayı, bir arada tutmayı başarmıştı.

Adının, küçük sel, selcik manasına geldiği, Selçuk'a döndüğü söyleniyordu. "Mücadeleci" mânasına gelen salçuğ kelimesinden türediği de belirtiliyordu. Diğer bir rivayette de nehri geçerken sal içinde doğduğu için Salcık deniyordu. Oğuz Destanında salın keşfedilmesi anlatılmaktadır. Çünkü sal, nehir, deniz denilen engellerin aşılması ve ulaştırır kılınması için çok önemliydi.

Her üç manada da, Selçuk Bey'in ve başında bulunduğu Oğuz Boyunun durumunu en güzel şekilde yansıtıyordu. Bir sel gibi akıyorlar, hiçbir zorlukta yılmıyorlar, mücadele ediyorlar, kendilerine yeni bir yurt arıyorlar, ırmakları, çölleri, dağları

aşıyorlardı.

Babası Dukak, Oğuz Yabgu Devleti'nde idarî, siyasî ve askerî nüfuza sahip bir şahsiyetti. Cesareti, kuvveti, ileri görüşlülüğü ve devlet işlerindeki başarılarından dolayı "Temür-Yalığ/demir yaylı" lakabıyla anılırdı (217). Deşt-i Kıpçak kabileleri arasında bu lakapla tanınmış olması, onun Oğuz boyları arasında başbuğluk makamını işgal ettiğini gösteriyordu. Yabgu Devleti'nde nüfuzlu bir şahsiyetti.

Selçuk Bey on yedi-on sekiz yaşlarında iken babası vefat etti. Oğuz yabgusu, kendi yanında büyüyen Selçuk'u, asil ve kumandanlık vasıflarına sahip olması sebebiyle subaşı tayin etti. Yabgunun Selçuk'a olan güveni, devlet adamları ve saray içinde kıskançlığa sebep oldu. Fitneciler, halk tarafından çok sevilen Selçuk'un ileride tahtı ele geçirebileceğini söylediler. Tahtı söz konusu olunca Yabgu telaşlandı, Selçuk'u bertaraf etmeye karar verdi, durumu öğrenen Selçuk Bey, göç kararı aldı. Bunda, Kıpçakların Oğuzları sıkıştırması, yer darlığı ve otlak yetersizliği, Karahanlıların giderek kuvvetlenip büyük bir güç haline gelmiş olması rol oynadı.

Selçuk Bey 100 süvari, kalabalık maiyeti ve çok sayıda hayvan sürüsüyle birlikte göç yollarına düştü. 961 yılında Oğuz yabgusunun kışlık merkezi Yenikent'ten Siriderya nehrinin aşağı mecrasında bulunan Cend şehrine gitti.

Selçuk Bey, burada Müslümanların yaşayışını yakından gördü. İslâmiyet'in yalnızca Müslümanların değil, herkesin, her canlının hukukunu koruduğuna, ebedi saadetin kaynağı olduğuna şahit oldu. Abdülkerim Satuk Buğra Han ile ilgili anlatılanları dinledi. Müslümanlığın hem kendisi hem de Kınık Boyu için dünyada ve âhirette yurtların en güzelini sunacağı hakkında kanaat sahibi oldu. Ve Müslüman oldu.

Harezm'dekiZendek ve Buhara'nın idarecilerine elçi gönderip kendilerine İslâmiyet'i öğretecek kişiler gönderilmesini istedi. Onların çeşitli hediyelerle birlikte yolladığı hocalar sayesinde İslâmiyet Selçuk'a bağlı Oğuzlar arasında hızla yayıldı (218). Selçuk

Bey Müslüman olduktan sonra, Oğuz Yabgu Devleti ve gayri müslim Türk boylarıyla irtibatını kesti ve onlara karşı sürdürülen cihad harekâtına katıldı.

* * *

Mâverâünnehir, akıl almaz doğum sancılarındaydı. Bir tarafta Karahanlılar, bir tarafta Selçuk Bey'in idaresindeki Oğuzlar... Ve Samaniler... SâmânîlerDevletinde görev yapan Türk asıllı komutanlar...

Bunlardan biri 891 yılında doğan Alp Tegin'di. Samanî emirine köle olarak satılmış ve onun hassa askerleri arasına dâhil edilmiş. Samanîlerin takdir ettikleri vasıflara sahip olmasından ötürü azat edildi. Bazı Samanî birliklerinin komutası verildi. Sonrada sarayın baş idareciliğine yükseldi.

Alp Tegin, 10 Şubat 961 tarihinde Samanî emiri tarafından en yüksek askeri makam olan Horasan sipehsâlârlığına (başkomutanlığına)getirildi. Devletin başına kimin geçeceği konusunda Alp Tegin'in etkili olması rahatsızlık verdi. Sarayda ona karşı bir muhalefet kuruldu, devirmek için çaba göstermeye başladılar.

Alp Tegin'i istemeyen Mansur bin Nuh'a sadakat yemini ederek onu tahta geçirdiler. Alp Tegin ise kendi adayını zorla tahta çıkarmak için çaba gösterdi. Askerlerine güvenemediğinden Buhara üzerine yürümekten vazgeçti. Has adamlarıyla beraber Belh'e çekildi ve bu şehri aldı. Ona karşı olanlar I. Mansur'u ordu göndermeye ikna ettiler. Alp Tegin, kendisine doğru gelen 16 bin kişilik orduya karşı harekete geçti. Belh ile Hulm arasındaki, Hulm Geçidi'nde yer tuttu. 3 bin kişilik ordusuyla muharebeyi Mayıs 962'de kazandı, 12 Ocak 963'te Gazne'yi ele geçirip, Gazne Devletini kurdu.

Alp Tegin'densonra oğlu Ebû İshak İbrahim, bunun kısa zaman sonra ölümüyle kısa müddet için Bilge Tekin ve Börü Tekin devletin başına geçtiler. Börü Tekin başarılı olamayınca Sebük Tekin geçmiştir. Sebük Tekin, Alp Tegin'in kölesi ve manevi

evladıydı. 977-998 tarihleri arasında hüküm süren Sebük Tekin, hilâli bayrağında sembol olarak kullanıyordu. Göklerde aranan hilâl, İslâmiyet'in simgesi oluyordu.

Hilâlle kucaklanmış gibi üç tarafı denizle kuşatılmıştı. Ama üç yüz senedir Hilâle sevdalıların hükmüne girmiyordu. Anatolia denilen gelin, hangi yiğidi bekliyordu, onun gönlünü yapmayı kim başaracaktı? Mâverâünnehir'de, iki nehir arasındaki diyarda kaynama oraya ulaşacak mıydı?

Sebük Tekin'in 998'de vefatıyla oğlu Mahmud, Gaznelilerin başına geçti ve babasının Hindistan fethine bütün hızıyla devam etti. Hindistan kime, hangi doğumlara hazırlanıyordu?

998 yılında Selçuk Bey'in oğlu Mîkâil de İslâmiyet için yapılan bir sefer sırasında şehid düştü. Selçuk'a bağlı Oğuzlar bu tarihten itibaren Selâcika, Selcûkıyyân ve Türkmen adlarıyla anılır oldu. Mikail'in oğulları Tuğrul ve Çağrı'yı yanına alarak yetiştirilmelerini bizzat üstlendi.

999'da Karahanlılar, Samani Devleti'ne son verdiler. Türklerin yeni yurdu Mâverâünnehir'de Karahanlılar ve Gazneliler Devleti mücadele ediyor, Selçuk Bey ve beraberindekiler de her halleriyle bu mücadelede yer alacaklarını gösteriyorlardı.

Mâverâünnehir'deki Türk kavimleri onları denizlere ulaşmış Cihan Devletine götürecek liderlerini arıyorlardı. Anayurdun batıyadoğru kayması devam ediyordu.

Müslüman olduktan sonra itibarı daha da artan Selçuk Bey'in etrafında kalabalık kitleler toplandı. Gayri müslim Türklere karşı gerçekleştirilen seferler ve Oğuz Yabgu Devleti'yle yapılan mücadeleler neticesinde Cend, Selçukluların hâkimiyetine girdi ve Selçuklu Beyliği'nin merkezi oldu. Selçuk Bey bu tarihten itibaren "Melikülgazi/gazilerin meliki ünvânıyla anılmaya başlandı. Belâc ve Beruket şehirlerini de fetheden Selçuk'un giriştiği cihad harekâtı sayesinde çeşitli ülkelerden çok sayıda Türk, Selçuk'a tâbi olmak için Cend'e akın etti.

Mâverâünnehir ve çevresi bu şekilde kaynarken İslâm orduları Anatolia denilen duvarı aşamamışlardı. İslâm medeniyetiçok kısa bir zaman dilimi içinde üç kıtada nice medeniyetlerle karşı karşıya kalmış hepsine galip gelmiş, ayakta kalmıştı. Ama Anatolia'da durum böyle değildi. İslâm Orduları aradan geçen üç yüzyılarağmen, burada hâlâ Hazret-i Ömer zamanındaki sınırlardaydı. Karadan Konstantiniyye'ye sefer yapılmıştı, ama o kadar, Anatolia içlerine nüfuzedilememişti.

Üç asır devam eden bu savaşlar sonunda, miladi 900'lü yılların sonunda Bizans, Suguur (Serhat) vilâyetlerine ait olan toprakların çoğunu işgal etmişti. Anatolia'da Müslümanların elinde ancak Diyarbakır, Bitlis, Mardin, Siirt, Hakkâri bölgeleri kalmıştı. Diyarbakır'daki Mervâniler, Azerbaycan'daki Müsâfiriler gibi Müslümân devletleri bile Bizans tarafından haraca bağlanmışlardı.

Oğuzlar, Mâverâünnehir'den, Hazar'ın güneyinden Anatolia'ya doğru göç için kaynarken... İslâm âleminin Bizans karşısındaki durumu bu idi. Vaktiyle yüz bin atlı çıkaran Suguur vilâyetleri mahvolmuştu. Allah yolunda cihâd etmek üzere Suguur'a gelen yüzbinlerce mücâhit Türk'ten eser kalmamıştı.

Daimâ muharebeyehazır yüz bine yakın mücâhid çıkaran uc halkı her vakit harp hayatı yaşarlardı. Bundan başka her taraftan zahitler ve dindarlar uca gelerek gazâ farizasını yapmak ve fazla sevap kazanmak için cihâda iştirak ederlerdi. Uçtaki mücâhid ve murabıtların en büyük kısmı, bilhassa 9. yüzyıldan itibaren, Horasan ve Türkistan diyarlarından gelen gazilerdi ki, bunların büyük ekseriyetini Türkler teşkil ediyordu.

İslâm orduları, İspanya ve Türkistan gibi Hilâfet merkezinden çok uzak olan ülkeleri kolay fethetmişlerdi. Pek yakın olan Anatolia'yı niçin fethedemiyorlardı?

Bizans İmparatorluğu karada ve denizde hâlâ en kudretli askeri teşkilâta sahipti.

Doğu'dan batıya uzanan Toros Dağları, güneyden gelen kuvvetlere karşı tabii bir kale vazifesi görüyordu. Dağ zincirleri arasındaki dar geçitleri tutan Bizans, İslâm askerlerini rahatlıkla

kırıyordu. Anatolia'yı fethe gelenler doğudan gelmeliydiler.

Üç asır aralıksız devam eden seferler, geride nice kahramanlık hikâyeleri ve Battal Gazi Destanı gibi destanlar, Anatoliainsanını gönülden vuranların yerleri belli belirsiz kabirlerini bırakmıştı. O kabirler ki Anatolia'yı mayalıyorlardı.

Bu seferler Anatolia topraklarını bırakmak gibi elim ve feci bir akibetle bitmiş olmakla beraber, Bizans'ın belli başlı dayanak noktaları olan şehirlerinin ve müstahkem mevkilerinin çoğunu harap ederek, Oğuz Türküne yol açmıştı.

Bizanslılar, Türklerin Hilâfet ordusu saflarında 730 yılındabaşlayan Allah yolundaki akınları engelleyebilmek için Türklerin karşısına Türkleri çıkardılar. 755 yılında bir kısım Bulgar Türkleri Tohma ve Ceyhan ovalarına, daha sonraları Balkanlardan getirtilen Hıristiyan ve Şamani Peçenek, Kuman ve Uz gibi Türk kavimleri, hudutlarda savaşan Müslüman Türklere karşı Bizans sınır vilâyetlerine yerleştirilmişti.

947 yılındaki Seyfüddevle ile Bardas arasındaki savaş... Bizans İmparatorluk ordusunun önemli bir bölümünü Kapadokya'da yaşayan Türkler meydana getiriyordu. Anatolia, 8. yüzyıldan başlayarak karşı ideallerin ve dinlerin güçleri durumunda olan Türklere vuruşma alanı olmuştu. Bu uzun dönem boyunca Hilâfet sancağı altında İslâmiyet uğrunda savaşan Türkler... Oğuz Han'ın vasiyeti olan Anatolia coğrafyasını yakından tanıma imkânı buldular.

Türk boy ve kavimleri, birbirlerini sıkıştırarak ve yerlerinden oynatarak batıya doğru devamlı bir şekilde kayıyorlardı... XI. yüzyıla geldiğinde bu iyice hızlandı.

X. yüzyılda başlayan İslâmlaşma, nüfus artışı ve Kıtayların yeni bir baskısı, tarihin akışını değiştiriyordu. Gelişmeler, XI. yüzyılın başlarında birdenbire bütün Türk boy ve kavimlerini yerlerinden oynattı. Büyük nüfus hareketlerine ve muhaceretlere sebep oldu. X. yüzyılda da Kıtaylar'ın Moğolistan'ı işgalleri, Türk boy ve

kavimlerini yerinden oynatmış, Peçenekleri Balkanlar'a kadar püskürtmüştü.

1009 yılında Selçuk Bey vefat etti. Tam ismine yaraşır bir hayat sürdü. Yüce dağlardan koptu, kendisini takip eden Türk kavimlerine akacak, konacak bir vadi buldu. Bir sel gibi aktı, Müslüman olarak, kavminin de Müslüman olmasını sağlayarak Türkoğlu'na, Yeryüzünden Arşa giden bir ufuk açtı.

Orta Asya bozkırlarından çıkmak için çırpınan Oğuz boylarına batıyı, Kızılelma'yıgöstereneköncü oldu. Geride devlet olmaya doğru hızla ilerleyen bir beylik bıraktı. Samanoğullarının bıraktığı boşluğu çok iyi doldurdu.

Bakalım arkasından gelenler, Gazneli ve Karahanlıların arasından sıyrılarak devlet kurmayı başarabilecekler miydi? Selçuk Bey'in yerine oğlu Arslan Bey geçti.

Kıtaylar, 1017 yılında, 300 bin çadırlık bir sel olarak, Müslüman Karahanlıların ülkesini istilâ ettiler ve Balasagunşehrine kadar ilerlediler. Bütün Türk boy ve kavimlerinin yerlerinden oynadığı ve coşkun bir sel gibi akacak bir vadi aradığı bir sırada vuku bulan bu istilâ göç dalgalarının şiddetlenmesine sebep oldu. Uygurlar ve Kıtaylar,Karahanlılara karşı birlikte hareket etmeye başladı.

Onbirinci asır başlarında, Türkler üç büyük dalga hâlinde, üç istikâmette göç yoluna düştüler.

Birincisi... Gazneli hükümdârları emrinde, Kalaç ve diğer Türk boylarının, Hindistân'a olan yayılmaları... Buralara İslâm dinini ve medeniyetini de götürdüler.

İkincisi... Oğuz Türklerinin, Mâverâünnehir, Horasan ve Îrân üzerinden Anatolia'ya doğru göçleri...

Üçüncü yayılma hareketi, Karadeniz'inkuzeyinden, Balkanlara doğru oldu. İçlerinde bir kısım Oğuzların da bulunduğuPeçenek ve Koman Türkleri, Balkan yarımadasına yerleşdi.

Önce Karahanlıların sonra Selçukluların Müslüman olması Mâverâünnehir ve Horasan'ı çok hareketlendirdi. Türk boyları

arasında 200 bin çadır halkının, 960 senesinde, birdenbire İslâm dinini kabul etmesi tarihi bir dönüm noktasıydı.

Müslüman Oğuzlar, Türkmen adını almağa başladı ve artık bu isim İslâm ülkelerine göçen Oğuzlara ad oldu. Müslümanlığı kabul eden Oğuzlar (Türkmenler) ile gayri müslim Oğuzlar (Uzlar) arasındaki savaşlar, Türkmenler'inHarezm batısındaki bölgelere kadar yayılmalarına sebep oldu. Cend'de Oğuz sultanının (yabgusu) idaresi altında Müslümanlar, yabgunun memurları, vergi almak maksadıyla geldiklerinde... Selçuk Bey,"Müslümanlar kâfirlere haraç vermez" diyerekmemurları kovmuş, yabguya karşı cihâda başlamıştı. Bu sebeple Selçuk Bey'in idaresindeki Türkmenler Cend çevresinde kolaylıkla yerleşmişler ve Oğuz yabgusunun buradaki hâkimiyetine de son vermiştiler.

Selçuk Bey, KarahanlıIar ile Sâmâniler arasındaki savaşlarda, yardımı aranan bir kuvvet haline gelmişti. Selçuk Bey, bu mücadelelerin birinde oğlu Arslan kumandasında gönderdiği bir kuvvet ile SâmânilerinKarahanlıları yenmesine yardım etmişti. Bu hâdise üzerine Sâmaniler, Karahanlılara karşı, Buhârâ-Semerkand arasında, Selçuklulara bir yurd verdi. Ancak Selçuk Bey 1009 yılında bu yurda göçmeden önce, Cend'de ölmüş ve oraya defnedilmişti. Yeni yurda taşınmak ona kısmet olmamıştı.

Selçuklular, Arslan Bey liderliğinde Cend'den Mâverâünnehir'e göç ettiler. Kışın Buhârâ'da, yazın da Semerkand yakınlarında, göçebe olarak, yaşamaya başladılar. Selçuk Bey'in ve oğullarından Mikâil'in ölümlerinden sonra Selçuk'un en büyük oğlu olarak, başbuğları Arslan (İsrail) Bey olmuştu.

Arslan Bey, göçebe Selçukluların siyasi reisi olmakla beraber, Selçuk Bey'in diğer oğulları da kendi oymaklarıyla müstakil hareket ediyorlardı. Bu; eski Türk hâkimiyet telâkkisi gereğince bütün hanedan üyelerinin siyasi iktidara ortak olmaları sebebiyleydi. Ta ki içlerinden birinin güçlenip diğerlerini zorla da olsa emri altında toplamasına kadar devam edecekti.

Üç grup vardı. Selçuklular ya da Selçukiyân (Tuğrul ve Çağrı Bey

mensupları), Yabgulular ya da Yavgiyân (Arslan Bey/Yabgu mensupları) ve Yınallılar ya da Yınaliyân (Yusuf Yınal Bey mensupları)...

Tuğrul ve Çağrı Beyler, kuvvetlerinin azlığına rağmen amcaları Arslan Yabgu'dan bağımsız hareket ettiler. Onun hedefiyle, onlarınkiçok farklıydı. Arslan Bey, mücadelesini bulundukları çevrede düşünürken onlar, Anatolia, Konstantiniyye diyorlar, buralarının rüyalarını görüyorlardı.

Çünkü dedeleri Selçuk Bey, onlara hedef vermiş. "Yönünüz batı, atamız Oğuz Hanın vasiyet ettiği topraklar olsun. Bu toprağın Anatolia olduğu ve Oğuz Türkünün Kıyamet'e kadar değişmeyecek son yurdu olacağı söylenmiştir" demiş. Ağabeysi Çağrı Bey'den bir yaş küçük olup 990'da doğan Tuğrul Bey'in doğumunda yaşananları anlatmıştı, ölümünden çok az önce... Babaları küçük yaşta öldüğü için elinde büyüyen iki torunuyla baş başagörüşmüş, şunları söylemişti.

"Çağrı oğlum, çağrın, davetin hep birliğe, hep dirliğe olsun. Tuğrul'um, Tuğrul kuşu gibi uçuşun hem kendinin hem de seninle birlikte olanların sonsuz saadetine olsun.

Doğduğunda, tam ismini koymak, kulaklarına ya Doğan diye seslenmek üzereydim. Ağabeyine Çağrı ismini vermiştim. İnsanları ve nefsini ebedi güzelliklere, Oğuz Kağan'ın vasiyet ettiğini yurda çağırsın diye. Sana da Doğan ismini verecektim, ebedi güzellikler üzerine doğman, güneş gibi insanların gönlünü aydınlatman, Çağrı'nın çağırdıklarını ebedi güzellikler diyarına götürmen, rehberlik etmen için...

Ezan ve ikameti okudum, tam Doğan diye sesleniyordum ki yanımda birini gördüm. İrkildim, korkmadımdersem yalan söylemiş olurum. Çadıra ne zaman nasıl girmişti fark etmemiştim. Otuz yaşlarında bakışları gönle işleyen bir kişiydi. Kılıcıma el atmak istedim, atamadım, (Bre, bu ne töre bilmezliktir, izinsiz çadıra girilir mi) demek istedim, diyemedim. Ama o dedi ve konuştu.

(Beyim... Huzurunuza destursuz, izinsiz girdik, affola... İznimizi

hocamız eliyle alınmış bilin. Hazret-i Ebû Bekir ile başlayıp altın halkalar halinde hocamız Bayezid-i Bistami hazretlerine ulaşan Nübüvvet Yolunun büyüklerinin emriyledir buraya gelişimiz... Bu geliş, Peygamber Efendimizin, benim ve eshâbımın yolu dediği ehl-i sünnetin, doğru itikadın Kıyamet'e kadar bozulmadan devam etmesi, bu devamın sağlanması içindir. Anatolia denen diyarın sizin ve kavminizden gelenler tarafından yurt tutulması içindir... Bu yurt tutuşun Konstantiniyye'nin fethinin gerçekleşmesine sebep olması içindir.

Nübüvvet yolu büyükleri...'Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder.()' (İbni Asakir) hadis-i şerifinde zikredilen taifenin Oğuz Türkleri olduğuna inanmakta... Hakkı, adaleti yaşatacakları diyarın da Anatolia olduğuna kabul etmekteler.

Bütün bunların gerçekleşmesinde de bu bebeye, onun ağabeyine ve onların neslinden geleceklere büyük vazife düşüyor. Müsaade ederseniz, adını biz koyalım' dedi.

Ellerini kucağımdaki bebeye uzattı, hemen boyun eğdim, verdim. Ellerini kaldırdı, bebeğin sağ kulağını ağzına yaklaştırdı, sanki kalkan ellerle birlikte Yeryüzü de kalkmıştı. Ve Allahü ekber, Allahü en büyüktür, hakikatte büyük, güç, kudret sahibi yalnızca O'dur, yalnızca O var idi, hiçbir şey yok idi, sonra var eyledi, dedi. Demesiyle birlikte az önce kalkan Yeryüzü, odadaki her şey, bebek ve ben küçülmeğe başladık, aklım başımdan gidecek gibiydi. Dördüncü Allahü ekberle birlikte, biz ve etrafımızdaki her şey yok oldu. Ne zamanki "Eşhedü enne Muhammeden resûlullah" dedi... İşte o zaman... Varlığa geri döndük. Bebeği ve çevremi gördük. Ama bu seferde, kendimin ve çevremin tek varlık olduğumuzu yedi kat gökleri geçip Arş'a doğru yükseldiğimizi, fark ettim.

Ezan ve kameti bitirdi. Ve seslendi üç defa 'Yâ Tuğrul' diye... Tuğrul diye seslendiğinde sizin ikinizi gördüm, atlar üstünde, arkanızda sayısız yiğit... Elinizde Tuğrul kuşlu gök renkli bayrakla dört nala aktığınızı... Güneşin kızıl bir elma gibi battığı diyarlara...

Bebeyi bana uzattı. (Adını Tuğrul dedik. Efsanelerimizde Tuğrul kuşunun, dirilişin, ebedi saadetin alameti kabul edilen Zümrüdü

Anka kuşuyla aynı kuş olduğu söylenir (219).

Tuğrul dedik ki Türk kavmi, onunla ve onun izinden gidenlerle ebedi güzelliklere dirilişi, yakalasın, Oğuz Han'ın vasiyeti Anatolia'yı yurt edinsin, bayrakları iki başlı Tuğrul kuşu olsun. O'nları takip edecek olanlara Konstantiniyye'nin fethi nasip olsun) dedi ve kayboldu."

Ölüm döşeğindeki Selçuk Bey gözyaşları içinde bunları anlatmış, ondokuz-yirmi yaşlarındaki iki torununu sağ ve soluna oturtarak kollarıyla sarmış, vasiyetini yapmıştı.

"Bizim için devlet, iki başlı Tuğrul kuşlu bayrak müjdesi veren bu şahsın dediklerini sakın unutmayın. Bu esrarengiz şahıs Ebül Hasan Harkani diye anılan Hak dostu olsa gerek... Üç ay önce karşılaştığımızda anladım. Darda kaldığınızda ona danışın ve sözünden çıkmayın, duasını alın. Bayrağınızın iki başlı olması, devletinizin hem doğuya hem de batıya yayılmasına işaret... Güneyi, Hindistan'ı Gaznelilere bırakın. Doğu ve batıya ilerlemeniz, binlerce yıllık Türk yurdundan Anatolia'ya köprü olmanız, akışı sağlamanız için olsa gerek..."

Sonra, Çağrı Bey'in elinden tutmuş, "Evladım. Tuğrul hakan olsun. O daha sabırlıdır, daha geniş düşünür. Sen savaşı seversin. Orduların başında ol. Tamam mı?" demiş. Çağrı Beyden tamam cevabını alınca da ikisinin ellerini birleştirmiş ve "Sakın birbirinizden ayrılmayın, bir olun, güçlü olun" sözleri son sözleri olmuştu.

Çağrı ve Tuğrul Beyler, dedelerinin ölüm döşeğinde anlattıklarını ve vasiyetini rehber bilmişler, birbirlerinden katiyen ayrılmamışlar. Hindistan üzerine sefer yapan Gazneli Mahmud ile karşı karşıya gelmemek için gayret etmişler, darda kaldıklarında Ebül Hasan Harkani hazretlerine danışmışlardı.

Tuğrul ve Çağrı Beyler, kendilerine tâbi olanlarlarla birlikte uzak durdular. Selçuk Bey sonrası Selçuklu Türkmenleri arasında yaşanan mücadeleye dedelerinin vasiyeti gereği karışmamaya

gayret ettiler. Hiçbir yerde uzun süre tutunamayarak, devamlı yurt değiştirdiler. Arslan Yabgu yeğenleriTuğrul ve Çağrı Beyler üzerine yürüyerek onları itaati altına almağa çalıştı.

Bu durum karşısında Tuğrulve Çağrı Beyler çok zor bir devreye girdiler. Bu endişeli ve zor durumda iki kardeş, karar verdiler, Selçuk Bey'in vasiyetini yerine getirebilmek için...

Tuğrul Bey geçilmesi güç çöllere doğru yürüdü, kadınlar ve çocuklarla... Her an saldırıya uğramak korkusu yaşayarak... Barınacak bir toprak bulabilmek için yürüdüler, çoluk çocukları, eşyaları, çadırları, at ve koyun sürüleriyle haftalarca...

Âdem aleyhisselamdan beri yürüyordu insanlar... Kimisi Yeryüzünü hayır meydanı eylemek, hem kendisinin hem de başkalarının dininden, canından, malından, ırzından emin yaşaması için, Tuğrul Bey ve beraberindekiler gibi... Kimisi de şer meydanı kılmaya, Yeryüzünü kana boyamaya... İblis ve yolundakiler gibi...

Çağrı Bey, 1018 yılında yeni bir yurt bulmak için üç bin yiğidiyle Oğuz Kağan'ın vasiyeti iki bin kilometre uzaklıktaki Anatolia'ya doğruyollara düştü. Horasan, Rey ve Azerbaycan yolu ile Anatolia'ya doğru ilerledi. Kendilerinden önce Azerbaycan taraflarına gelmiş Türklerle karşılaştı ve onları da yanına alarak seferini sürdürdü. Anatolia'ya ulaştı. Oğuz Kağan'ın buraya gelişini ve vasiyetini hatırladı. O vasiyeti yerine getirmek için ilk gelen Oğuz olmakla çok heyecanlandı, şükür secdelerine vardı, böyle bir güzellik, böyle bir öncelik nasip olduğu için...

Çağrı Bey; Oğuz Kağan'ın, Anatolia'nın, iklim-i Rum'un, hayır meydanı olmayı hasretle bekleyen Ermeydanı Yeryüzünün çağrısına uymuş, üç bin yiğidiyle gelmişti.

Onlar, silahları ok ve yay olan beli kemerli, uzun ve örülü saçlı, rüzgâr gibi uçan Türk atlılarıydı... Şimşek gibi çaktılar, gönülleri yaktılar, sanki gökyüzünden aktılar. Karşılarına çıkan Bizans birlikleri yağmur gibi atılan oklar, oklardan hızlı atlar, atlardan hızlı daha önce hiç görmedikleri savaşçılar karşısında yok oldular.

Çağrı Bey'in akıncıları, ok ve yaylarıyla Oğuz Kağan emaneti Altın Yay ve Gümüş Oklara layık olduklarını gösterdiler.

Bizans'ın kartallı bayrağı, Çağrı Bey'in mavi zemin üzerine iki başlı Tuğrul kuşlu bayrağı karşısında dalgalanamadı, Türk atlarının ayakları altında parçalandı. Bu seferde yeni bir Türk bayrağı doğuyordu, iki başlı Tuğrul kuşlu Türk bayrağı...

Çağrı Bey, Van gölü civarını ele geçirdikten sonra Nahcivan ve civarını kontrol altına aldı. Rastladığı Bizans kuvvetlerini ardı ardına yenilgiye uğrattı. Çağrı Bey fazla kalabalık olmayan süvariyle Bizans birliklerini rahatça mağlup etti (220). Oğuz Kağan ve Uluğ Türk'ün "Bu dağa Ağrı diyelim ki insanlara nefislerini aşmanın, onu yola getirmenin güçlüğünü göstersin. İnsanlar, bu dağı gördüklerinde nefislerini hatırlasınlar. Kâfir, ahmak nefsim, Ağrı Dağı gibi dikildi önüme, desinler. Nefsi yola getirmenin Ağrı Dağı'nı aşmaktan zor olduğunu bilsinler" diyerek Ağrı Dağı ismini verdikleri zirvesine çıkılması imkânsız dağı gördü.

İlerledi, Ergöze Dağına geldi, ama artık ona Erciyes diyorlardı. Düzlüğe alabildiğince yayılmış bir şehir gördü, ah buraya bir konabilseydik, dedi. Anatolia'ya sevdalandı, onu ana gönlündeki güzelliklerle iyice doldurabilmeyi, sonra da ANA DOLU diyebilmeyi düşledi.

Çağrı Bey bu ilk Anatolia, diyar-ı Rum keşif seferini yaptıktan sonra Azerbaycan'da kendisine iltihâk eden Türkmenlerle vedâlaştı. Elde ettiği ganîmetler, gönlünü yakan Anatolia sevdasıyla Merv'e, oradan da 1021'de Buhârâ'ya döndü, yola çıkışından tam üç sene sonra... Kardeşi Tuğrul Bey ile buluştu. Seferini anlattı. "Burada Karahanlı ve Gazneli Devletleri arasında tutunmamız zor. Orada, Bizanslıların Anatolia, bizim iklim-i Rum dediğimiz diyarda bize karşı koyacak bir güce rastlamadım. Oğuz Kağan dedemizin vasiyetinin gerçekleşme zamanı gelmiştir" sözleriyle bitirdi. İki kardeş, Anatolia'nın yurtları olduğunu, iki başlı Tuğrul kuşlu bayraklarının dalgalandığını görür gibi olmakla sevindiler, Ergenekon Destanını hatırladılar. Onların Ergenekon'dan çıkış

günleri yaklaşmış mıydı?

Çağrı ve Tuğrul beylerin çift başlı Tuğrul kuşlu bayrağı dalgalandırmak için gecelerini gündüzlerine kattığı zamanda... Horasan ve Mâverâünnehir iktidar kavgalarıyla kaynıyordu. Selçuk Beyden sonra Oğuzların başına geçen Arslan Bey'in giderek güçlenmesi ve Cend şehrinden başlayan yayılmasının Buhara'ya kadar ilerlemesi... Hem Karahanlılar hem de bölgedeki diğer büyük Türk Devleti Gaznelileri tedirgin etti.

İşte bugünlerde, Sultan Mahmûd Gaznevî, Hazar'ın güney kıyısındaki Harkân şehrine yakın geldi. Adamlarından bir kaçını, Harkân'a, Şeyh Ebü'l Hasan-ı Harkânî hazretlerinin huzûruna gönderdi ve Şeyh hazretlerini yanına çağırdı. Şeyh hazretleri bir özür beyân ederek gelmediler. Durum, Mahmûd Gaznevî'ye bildirilince, "O, bizim sandığımız kimselerden değildir. Biz ona gidelim" dedi. Sonra kendi elbisesini Kâdı İyâd'a giydirdi ve kendisi de silâhtar olarak, Kâdı İyâd'ın yanında Ebü'l Hasan-ı Harkânî'nin evine girdi. Mahmûd Gaznevî selam verince, Ebü'l Hasan hazretleri selamını aldı. Fakat ayağa kalkmadı.

Mahmûd Gaznevî, Ebü'l Hasan-ı Harkânî'ye; "Sultan için neden ayağa kalkmadınız?" diye sorunca, "Mâdemki seni öne geçirmişler, yanıma gel bakalım" dedi. Soruya o ânda cevap vermediler.

Sultan, "Bâyezîd-i Bistâmî nasıl bir zât idi?" diye sordu. "Bâyezîd, öyle kâmil bir velî idi ki, onu görenler, Allahü teâlânın râzı olduğu kimselerden olurdu" diye cevap verdi.

Sultan, bu cevabı beğenmedi. "Ebû Cehil, Ebû Leheb gibi kimseler, Peygamber Efendimizi sallallahü aleyhi ve sellem nice kere gördüler. Fakat hidâyete gelmediler. Hâl böyle olunca, Bâyezîd'i görenlerin hidâyete geldiklerini nasıl söylüyorsun?"

Ebü'l Hasan; "Ebû Cehil ve Ebû Leheb gibi ahmaklar, Allahü teâlânın sevgili Peygamberini, insanların en üstünü olan hazret-i Muhammed olarak görmediler. Ebû Tâlib'in yetimi, Abdullah'ın oğlu olarak gördüler. Eğer, Ebû Bekr-i Sıddîk gibi bakarak,

Resûlullah olarak görselerdi, küfürden kurtulur, onun gibi kemâle gelirlerdi" buyurdu.

Sultan bu cevabı çok beğendi. Nasihat istedi. Ebü'l Hasan-ı Harkânî, "Günahlardan sakın, namazını cemâatle kıl, cömert ol, Allahü teâlânın yarattıklarına şefkat göster" dedi.

Karşısında Hint ordularının titrediği Sultan titredi. Günahlardan sakınmak, namaz, cömertlik ve şefkat... Peygamber Efendimize sallallahü aleyhi ve sellem, İslâmiyet nedir diye sual edildiğinde, "Allahü teâlânın emirlerine saygı, yerine getirmek, yarattıklarınaşefkat etmektir" buyurmuşlardı. Yeryüzüne gelmekten maksat O'na kulluk, yaratıklarına şefkat değil miydi? Günahlar, canlı-cansız her şeyi bütün Yeryüzünü etkiliyor, günah işleyen hem kendine hem de diğer bütün varlıklara merhamet etmemiş oluyordu.

Cevapla vurulan Sultan; "Bana duâ buyurun" deyince, Ebü'l Hasan-ı Harkânî; "Ey Mahmûd, âkıbetin (sonun) hayır olsun" dedi. Bu duaya Sultan bütün hücreleriyle âmin, dedi. İmtihan meydanı Yeryüzünde yapılan her şey son nefeste hayırla, imanla gitmekiçin değil miydi?

Sultanın verdiği altınları kabul etmedi. Sultan, bir hâtıra istedi. Ebü'l Hasan hazretleri hırkasını verdi.

Sultan giderken, Ebü'l Hasan ayağa kalktı. Bunun üzerine Sultan, "Geldiğimde hiç iltifat etmemiştin, fakat şimdi ayağa kalktın, niçin?" diye sordu. "Buraya pâdişâhlık gururu ile beni imtihan için geldin. Şimdi ise dervişlik hâliyle gidiyorsun, bu sebeple ayağa kalktım" dedi.

Sultan boynunu büktü ve yürüdü. Ebül Hasan hazretleri arkasından baktı... Oğuz Türklerinden üç kavim... Karahanlılar, Selçuk oğulları ve Gazneliler... Mâverâünnehir, Anatolia ve Hindistan... Nübüvvet yoluyla İslâmiyet'i yayan, Peygamber Efendimizin varisi Silsile-i aliyye büyüklerinden nicesini ufukta görür gibi oldu... Önce Mâverâünnehir'e, oradan Hindistan'a,

Hindistan'dan da Anatolia'ya giderlerken... İçinde bir ateş yandı, Selçuk oğullarıyla Anatolia'ya, iklim-i Rum'a gitme arzusuyla kavruldu. "Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder. (334)" Hadis-i şerifinde bahsedilenlerin Oğuz Türkü olduğuna şüphesiz inanıyordu. Kendisine böyle bildirilmişti.

Karahanlı, Selçuk oğulları ve Gazneliler... Ebül Hasan Harkani Anatolia'ya gitme aşkıyla yanarken bunlarda taht ve baht kavgası sürüyordu. Karahanlı Hükümdarı Yusuf Kadir Han, tahtına göz diktiğini düşündüğü Ali Tigin'den ve ona yardım eden Arslan Bey'den kurtulmak için Gazne Sultanı Mahmud Han ile iş birliği yaptı. Tarihler 1025'i gösterdiğinde Gazneli Mahmud, Arslan Bey'i cenk ederek ortadan kaldırmak yerine savaş hiledir deyip görüşmek üzere huzuruna davet etti. Arslan Bey, bu davete oğlu Kutalmış ve maiyetiyle birlikte icabet edince, üzerine suç isnat ederek Kalincar Kalesinde hapse attırdı ve tüm maiyetini dağıttı.

Gazneli Mahmud, bu hareketiyle Tuğrul ve Çağrı beylerin önünü açtı. Harkani hazretlerinin, Tuğrul ve Çağrı Beylere dokunmaması, yollarını açması için Sultan Mahmud ile görüştüğü rivayet edildi.

Arslan Bey'in hapsedilmesiyle Kınık Boyu lidersiz kaldı. Zira Arslan Bey'in oğlu Kutalmış da Gaznelilerin tutsağıydı. Bu zor zamanda Selçuk Bey'in diğer oğlu Mikail'in oğulları Tuğrul ve Çağrı Beyler, ortaya çıktılar. Dağılan Kınık Boyunu topladılar.

Tuğrul ve Çağrı Beylere mensup Selçuklular, çok ızdırablı ve maceralı göçlerle devamlı olarak yurt değiştirdiler. Bu arada büyük Türk göçü de bir sel halini almıştı. Selçuk oğulları ve onları takip eden Türkmenler, Karahanlılar ile Gazneliler karşısında büyük Türk göçünün gelişmesiyle kuvvetlendiler. Oğuzlar (Türkmenler) artık, boylar ve kavimler halinde değil, bir millet olarak ve dalgalar halinde, Horasan istikametinde, İslâm ülkelerine akarken, onları hiçbir devlet ve ordu durduramıyordu. Bu akış sayesinde Selçuk oğulları Gazne ordularına kafa tutacak hale geliyordu.

30 Nisan 1030 Gazneli Mahmud, 58 yaşında arkasında

Horasan, Mâverâünnehir ve Hindistan'ı içine alan bir imparatorluk bırakarak vefat etti. Bir Oğuz Türkü olan Mahmud, 32 yıllık saltanatı sırasında beylikten imparatorluğa yürümüş, İslâmiyet'i Hindistan içlerine kadar götürmüştü. Şii Büveyhilerle, Rafizi, Bâtını gruplarla mücadele etti, ehl-i sünneti savundu. Yerine oğlu Mesut hükümdar oldu.

Tuğrul ve Çağrı Beyler, yeni hükümdara amcaları Arslan Bey'in tutsaklığına son verilmesi karşılığında Gazne Devletine bağlılığı kabul edeceklerini bildirdiler. Sultan bu teklife tamam dedi. Arslan Bey'i serbest bıraktı. Fakat sonra, başına bela olacaklarından korkarak Arslan Bey ve oğlu Kutalmış'ı yeniden hapse attı, çünkü Oğuzlar, Selçuklulara doğru çığ gibi geliyorlardı. Arslan Bey'in oğlu Kutalmış, bir yolunu bularak hapisten kaçarak Buhara'ya döndü ancak Arsan Bey, Kalincar Hapishanesinde 1032 yılında vefat etti.

Arslan Bey'in vefatından sonra Selçuklu Beyliğinin tek hâkimi Tuğrul Bey ve kardeşi Çağrı Bey oldu. Selçuklular, Arslan Bey'in ölümünden önce Türk Töresi gereği Gazne Devletine bağlı olarak Gazne Ordusunda görev yapıyor, Gazne sınırlarınıngüvenliğini sağlıyor ve vergi ödüyorlardı. Ancak Arslan Bey'in ölümünden sonra bu bağlılık ortadan kalktı.

Tuğrul ve Çağrı Beyler, Türkoğlu'na Anatolia'nın ve Konstantiniyye'nin fetih yollarını açacak, Orhun'dan Anatolia'ya köprü olacak bir ideali, Oğuz Kağan'ın vasiyetini gerçekleştirme gayretindeydiler.

Gazne Sultanından izin almadan Horasan'a yerleştiler. Gazne Sultanı Mesut Han, Selçukluların Horasan'a izinsiz olarak yerleşmelerine müsamaha gösterdi.

1034 yılına gelindiğinde Selçuk Beye devlet ve yeni yurt müjdesi veren Ebül Hasan Harkani hazretlerinin Harkan'da vefat ettiği ve buraya defnedildiği bildirildi.

Künyesi Ebül Hasan, ismi Ali bin Câfer'di. Bistâm'ın bir kasabası olan Harkân'da dünyâya gelmişti. Uzun boylu, güzel yüzlü, geniş alınlı, iri gözlü ve kumral idi. Hazret-i Ömer'e benzerdi. Nübüvvet Yoluyla insanları irşad eden ve Silsile-i aliyye denilen büyük âlim ve

velîlerin altıncısıydı. Büyük İslâm âlimi Bâyezîd-i Bistâmî'nin rûhâniyetinden istifâde ederek üveysi yoluyla kemâle gelmiş, yükselmişti. Zamânının kutbu idi.

Toprağa verildiğinin söylendiği günün akşamı, çok kar yağdı. Ertesi gün mezarı olduğu belirtilen yere, büyük ve beyaz bir taşın dikildiğini gördüler. Mezarın çevresinde, sâdece bir arslanın ayak izleri vardı.

Ebül Hasan Harkânî hazretleri, on iki sene Harkân'dan Bistâm'a, hocasının kabrini ziyâret için gitti. Giderken, yolda Kur'ân-ı kerîmi hatim ederdi. Ziyâretle ilgili vazîfelerini yaptıktan sonra; "Yâ Rabbî! Bâyezîd'e ihsân ettiğin sana âit ilimlerden, büyüklüğünün hakkı için, bu kuluna da ihsân eyle!" diye yalvarırdı. Geri dönerken, hiçbir zaman Bâyezîd'in türbesine arkasını dönmezdi. On iki sene, Allahü teâlânın lütfu ile Bâyezîd'in rûhâniyetinden istifâde edip olgunlaştı. Allahü teâlâyı tanıtan kalb ilimlerinde ve diğer ilimlerde talebe yetiştirmeye başladı. Nübüvvet Yolu'nun altıncı halkası, bu yolda Bistami hazretlerinden sonra üveysi olarak yetişen ikinci kutup oldu. Üveysi yetişenlerin en önde geleni Veysel Karani hazretleriydi.

Ebül Hasan Harkani hazretlerinin vefat ettiği ve Harkan'da defnedildiğinin söylendiği yıldı... Selçuklulardan bir grup öncü asker Kars yakınlarına geldiler... Oğuz boylarının Anatolia'ya girişlerini kolaylaştırmak için... Askerlerin içinde uzun boylu, heybetli bir derviş vardı. Askerleri gazaya teşvik ediyor, onların her türlü ihtiyaçları için koşturuyordu. Hastalara şifa, yorulanlara güç, bunalanlara gönül huzuru oluyordu. Sordular, "Hey derviş baba kimsin" diye... "Harranlı bir garip derviş, "Ebül Hasan derler" diye cevap verdi.

Bu esrarengiz garip kişi, Kars'ta bulunan Yahniler dağında Bizanslılara karşı savaşırken şehit düştü. Mezarını kazdılar, mezar taşına Ebül Hasan Harkani diye yazdılar. Kimdi bu esrarengiz kişi? Harkan'a defnedilen büyük evliyâ Ebül Hasan Harkani hazretleri miydi? Bu oysa Harkan'a defnedilen kimdi (221)?

Harezm'de dostları Harezm Şahı Harun Han'ın vefatından sonra Tuğrul ve Çağrı Beyler yanlarında amcaları Mûsâ İnanç Yabgu,

Yûnus Yinal, İbrâhim Yinal ve kuvvetleri olduğu halde Buhara'nın hemen güneyindeki Orta Asya'nın en uzun nehrini (2540 kilometre) Ceyhun (Amu Derya) nehrini geçtiler. Daha önce de Seyhun'u (Sri Derya) geçmiştiler. Böylece Mâverâünnehir'den çıkmış oldular. Bu bir Ergenekon'dançıkış mıydı?

Bir mübarek günde üç ayların birincisi Recep ayında, Miladi 1035 Mayıs'ta, güllerin açtığı, ebedi güzellikleri, ebedi yurdu müjdelediği ayda...10 bin atlıyla Gazneli Devleti'ne ait Horasan topraklarına, âlimler, evliyâlar diyarına, doğu diyarına nice güzelliklere doğmak ümidiyle ulaştılar. Gazneliler o sırada sadece İslâm âleminin değil dünyanın en kuvvetli imparatorluklarından biriydi. Selçukluların sayısı Merv'e ve Nesâ'ya doğru ilerledikçe arttı. Bu geçiş, Ebül Hasan Harkani hazretlerinin müjdelediğine kavuşturan ilk büyük adım mıydı?

Gazneli Sultan Mesut, Hâcib Begtoğdı kumandasındaki 17 bin kişilik bir orduyu Selçukluların üzerine gönderdi. Gazneli ordusu Nesâ civarında yapılan savaşta (Hicri 19 Şâban 426 / Miladi 29 Haziran 1035) bozguna uğradı. Bu zaferle sevindiler. Tuğrul ve Çağrı kardeşler, devlete, Anatolia'ya, Konstantiniyye'ye giden yolun başına geldiklerini hissettiler.

Nesâ zaferinin ardından Selçuklular çeşitli yerlerden gelen Oğuz topluluklarının katılmasıyla daha da kuvvetlendiler. Üç senelik mücadeleye rağmen, Selçukluların Horasan'dan atılamaması üzerine büyük bir sefer düzenlendi.

Serahs yakınlarında Talhâb adlı yerde cereyan eden savaşta Gazneliler ağır bir yenilgiye uğradı ve Gazneli ordusunun bütün ağırlığı Selçukluların eline geçti. Çağrı Bey Merv'e, Tuğrul Bey Nîşâbur'a, Mûsâ Yabgu Serahs'a girdi. Tuğrul Bey, 1037'de hükümdar ilan edildi. Melikül Mülûk (Melikler Meliki) ünvânıyla adına hutbe okundu. Harkani hazretlerinin müjdelediği devlet kurulmuş oldu.

1038 yılında Herat,hemen arkasından Nişabur fethedildi. Tuğrul Bey, Sultan ünvânıyla adına hutbe okuttu. Bu şekilde Tuğrul Bey Gazneli hükümdarı gibi imparator ilan edilmiş oldu. Bu da

Selçukluların, Gazne Devleti'nin Türklerin en büyük devleti olduğunu artık kabul etmedikleri demekti. Türklüğün ve Müslümanlığın en büyüğü belli olacaktı.

Sultan Mesud, Selçukluların faaliyetlerine son vermek için 300 fille donatılmış 50 bin süvari ve piyadeden oluşan ordunun başında Şubat 1039'da Gazne'den Belh'e geldi. Belh civarında Ulyââbâd denilen yerde Çağrı Bey'i bozguna uğrattıktan sonra bütün kuvvetlerini toplayarak Selçuklulara karşı yürüdü. Çağrı Bey'in uğradığı yenilgi ve Mesud'un kalabalık bir orduyla üzerlerine gelmekte olduğunun duyulması Tuğrul Bey ile diğer bazı beylerin cesaretini kırdı. Askeri iyi donatılmış ve kalabalık olan Sultan Mesud ile mücadelede başarı göstermenin güç olduğunu ifade ettiler. Cürcân'a ve Irâk-ı Acem'e gidilirse bu yerlere kolayca sahip olunabileceğini ve oradan Rum ülkesine (Anatolia) akınlar yapılabileceğini söylediler.

Oğuz Han'ın, dedesi Selçuk Bey'in ve Harkani hazretlerinin söyledikleri gönlünde çağlayan Çağrı Bey, hayır, dedi. Horasan'dan gidildiği takdirde bu gidişin dönüşü olmayacağını, Sultan Mesud'un arkadan geleceğini söyledi. Sonra Gazneli ordusunun zayıf taraflarını anlattı ve onlarla savaşılmasını istedi. Çağrı Bey'in görüşü kabul edilince savaşa karar verildi. Serahs çölünde 27 Haziran 1039'da yapılan savaşta Gazneliler galip geldi. Ancak kesin bir zafer kazandığına inanan Sultan Mesud kısa bir süre sonra Selçukluları tekrar karşısında buldu. Gerçekte Selçukluların kaybı az olduğu gibi ağırlıkları da güvenli bir yerdeydi. Tekrar başlayan çarpışmalar Gazneli ordusunu perişan duruma düşürdü. Sultan Mesud, Selçukluları Ferâve çölüne kadar takip etti. Selçuklular savaşmayıp sürekli geri çekildiler. Bu sırada her iki taraf ve özellikle ağır teçhizatlı Gazneli ordusu çok sıkıntı çekti. Sultan Mesud önemli bir başarı gösteremeden Nîşâbur'a döndü.

1040 senesinin Bahar aylarında Nîşâbur'dan çıkan Sultan Mesud Serahs'a ulaştığında büyük bir kıtlıkla karşılaştı. Devlet adamlarının Herat'a gidip bir müddet orada kaldıktan sonra dönülmesi teklifini kabul etmeyip Merv üzerine yürüdü. Merv'i

Selçuklulardan alıp bütün Horasan'dan onları atmak niyetindeydi. Bu Oğuz Boyuna Anatolia yolunun kapanması demekti.

Toplanan harp kurultayında Tuğrul Bey bile, dünyanın en büyük ordusuna karşı muhabereyi kabul etmek, Oğuzların istikbalini tehlikeye atmak olarak gördü. Horasan'ın boşaltılmasını, cebri bir yürüyüşle Kuzey İran'dan geçilerek Azerbaycan'a, Anatolia sınırına gidilmesini, Bizans'a karşı cihad yapılmasını, Gaznelilerin buraya peşlerinden gelemeyeceğini söyledi.

Çağrı Bey, bu fikre şiddetle karşı çıktı. Cihan devleti için atılmış temellerin bozulamayacağını, bir tek meydan muharebesi ile Gaznelilerin bozguna uğrayacağını, cihan hâkimiyetinin Oğuz Kağan'ın, dedesi Selçuk Bey'in ve Harrani hazretlerinin belirttiği şekilde Oğuzlara müyesser olacağını ifade etti. Gazne Ordusunun çokluğundan değil, Allahü teâlânın emirlerine muhalif hareketten korkmak gerektiğini söyledi.

Tuğrul Bey ve diğer beyler kararsızdı. Tarihin kırılma anıydı. Uzun münakaşalardan sonra saldırılmasına, ne olursa olsun, Gazne Ordusunun dağıtılmasına karar verildi. Ama iki ordu arasında kuvvet farkı çok fazlaydı. Gazne Ordusu 100 bin Selçuklular 36 bindi.

Nihayet iki ordu Merv yakınlarındaki Dandanakan Kalesi önünde karşılaştı. Çağrı Bey, bu savaş kazanıldığında dünyanın en güçlü devleti, cihan devleti yolunda önlerinde engel kalmayacağını, İslâm'ın bayraktarlığıyla şereflenecekleri, Oğuz Han'ın ve Selçuk Bey'in vasiyetini yerine getirmiş olacaklarını söyledi.

Gazne Türk hassa ordusuna mensup bir grubun Selçuklulara katılmasının ardından savaş başladı. Oğuzlar, cihan hâkimiyeti, İslâm'ın sancaktarı olma mefkûresiyle saldırdılar. Kumandanlarına olan inançlarıyla coşan Oğuzlar, harp sanatının bütün incelikleriyle vuruştular. Gazneliler, Oğuzların ok ve kılıçlarıyla perişan oldu.

Ardı ardına gelen şiddetli hücumlar sonucunda Gazneli ordusu bozguna uğrayarak kaçmaya başladı. Üç gün devam eden savaş

neticesinde Selçuklular, bir Ramazan gününde, 23 Mayıs 1040 mübarek Cuma günü kesin bir zafer kazandı. Gazne ordusunun bütün ağırlığı, Sultanın hazinesi Oğuzların eline geçti. Sultan Mesud 100 kişilik maiyetiyle kaçarak canını zor kurtarabildi.

Kimse bu zafere inanamadı. Oğuzlardan başka herkes, Oğuzların geldiği yere Aral Gölü etrafındaki bozkırlara sürüleceğine inanıyordu. Bin yıldır denizi görmeden kapalı kıtalarda dolaşan Oğuzlara açık denizlerin, Anatolia'nın yolu açılmış mıydı? Horasan'da tarihin daha önce şahit olmadığı bir doğum mu gerçekleşiyordu? Üç Türk Devletinin, Karahanlı, Gazneli ve Selçukluların cihan hâkimiyeti için burada yaptıkları mücadeleden Selçuklular galip mi çıkmıştı? Bakalım zaman ne gösterecekti? Dandanakan Türk tarihinin dönüm noktalarından biri olacak mıydı?

Selçuklular, Gazneliler'i mağlup ederek Mâverâünnehir bölgesine ve Horasan'a hâkim olduklarında, Orhun'dan, Yenisey'den Seyhun ve Ceyhun'a oradan da Anatolia'ya giden yolu açık tutma, sağlamlaştırma, köprü olma gayretinde oldular.

Orta Asya'dan yüz binlerce Türk, Moğol kabilelerinin tazyiki ile batıya göçe devam ediyordu. Mâverâünnehir bölgesi onları barındırmaya yetmemişti. Akacak ve onları yeni bir yurda kavuşturacak bir vadi arıyorlardı. Dandanakan Zaferiyle Türk Ulu Hakanlığı bayrağını ele alan Selçuklular, son derece stratejik bir kararla, sel hâlinde ülkelerine gelen Oğuzları Anatolia'ya doğru yönlendiriyorlardı.

Horasan'a, İslâm pınarının, gönül erlerinin kaynadığı diyara gelen Türkmenler, bir çığ gibiydi. İsfehanibu gelişi, "Türkler Horasan'da her yere girdiler, her tarafı aldılar, içmedik su, ele geçirmedik yer, alevlendirmedik ateş bırakmadılar" şeklinde ifade ediyordu.

Abbasi Halifesi Kâim-Biemrillah, bu göçlerden şikâyetçi olunca Tuğrul Bey, benim milletim konacağı yurt arıyor cevabını verdi.

Oğuz Türklerinin Selçuklu olarak Büyük Türk Hakanlığını ve İslâm hilâlini temsil etmeye başladığı günlerde... Batıda Hristiyanlık kuvvetleniyordu. Türk asıllı kavimlerden Macarlar ve Bulgarlar Hristiyan olmuşlar, Bulgarlar ise aynı zamanda etnik kimliklerinden uzaklaşarak Slavlaşmışlardı. Hristiyanlık, uzak batıülkeleri Kelt, Cermen ve Slav kabileleri arasında da yayılıyordu.

Ve Avrupa topraklarında Haç seferberliği başlatıldı. O Haç ki... Teslis inancını yerleştiren Pavlos tarafından Hristiyanlığın sembolü haline getirilmişti. Hazret-i İsa'nın üzerine çivilendiğini iddia ettikleri Haç'ı Kudüs'ten getirmek zamanı, diyorlardı. Yunanlılardan Hintlilere nice inançlarda kullanılan Haç için, o, Hazret-i İsa'nın insanlık için kendisini kurban etmesinin, İsa ile birleşmenin sembolü, İncil'in özetidir, diyorlardı.

1044 yılında, bir Gazneli ordusu, Çağrı Bey'in oğlu Alparslan tarafından imha edildi. Selçuklular, kuzey, güney ve batı istikametinde hızla genişliyorlardı. Gazneliler Hindikuş dağlarına atıldılar.

Rey (Tahran) Selçukluların başşehri oldu, Harezm Selçuklu idaresine katıldı ve Basra Körfezine, ulaşıldı. Bu Oğuz Türklerinin Oğuz Han'dan sonra ilk defa açık denize ulaşmasıydı. Hedefleri Anatolia'yı fethederek Akdeniz ve Karadeniz'ekavuşmaktı, bunu başarabilecekler miydi?

Selçuklular tarafından Anatolia'ya yönlendirilenOğuz Türkleri, akın akın vasiyet edilen bu yeni yurda geliyorlardı.

1047 yılında çok kalabalık bir Oğuz (Türkmen) muhacir kitlesi Türkistan'dan Nişâbur'a geldi. Selçuklu beylerinden İbrahim Yınal Bey bu göçebe Türkmenlere"Burası sizin oturmanıza imkân verecek kadar geniş değildir. Bu sebeple doğrusu şudur ki, Rum (Anatolia) gazâsına gidiniz, Allah yolunda cihâd yapınız ve ganimet alınız. Ben de arkanızdan gelip size yardım edeceğim" dedi.

Diyar-ı Bekir (Diyarbakır) Mervâni Emir'i Nasıruddevle, Oğuz göçleri konusunda Sultan Tuğrul Bey'e şikâyet edince, "Kavmimin senin memleketine geldiğini haber aldım. Sen bir Suguur (hudut, uc) emirisin. Onlara mal verip kâfirlere (Bizanslılara) karşı kendilerinden faydalanmalısın. Zira onların maksatları Ermeni beldeleridir (Anatolia)" diye verdiği cevapla, kendisine zayıf siyasi bir bağla tâbi bulunan bu asi soydaşlarını himaye etti hem de Anatolia'nı fethi lüzumunu belirtti.

Tuğrul ve Çağrı Beyler için Anatolia neydi? Oğuz Kağan tarafından vasiyet edilen ve Kıyamet'e kadar Türk yurdu olarak kalacağı bildirilen Oğuz Türkünün son kalesiydi. Açık denizlere kavuşturan liman, en önemlisi de Konstantiniyye'nin fetih kapısıydı. Her iki bey de o müjdeye kavuşmak aşkıyla yanıyorlardı. Biz o müjdeye kavuşamazsak da bu yolda çalışalım neslimizden gelenler kavuşsunlar ve biz de o müjdeden hissedar olalım, diyorlardı.

Göçebe Oğuzları ve asi şehzâde ve beyleri Anadolu'ya gönderiyorlardı. Bu şekilde hem ideallerinin gerçekleşmesi için en etkili adımları atmış hem de kendi devletlerini ve İslâm ülkelerini istilâ ve asayişsizlikten koruyorlar. Yüce dağlardan çağlayarak gelen, önüne gelen her şeyi yıkıp geçen Oğuz seline akacakları bir vadi, kavuşacakları bir derya göstermiş oluyorlardı.

Tuğrul Bey, İslâm'ın Sultanı ve koruyucusu sıfatı ile çok akıllı hareket ediyordu. Bizans İmparatorluğu'na karşı göçebe Oğuzları gönderip orduları ile bu göçlere yol açarken, hem Bizans'a karşı kuvvet kazanıyor hem de İslâm'ın cihâd mefkûresini gerçekleştirmiş, Türklerin kadim cihân hâkimiyeti mefkûresi yolunda yürümüş oluyordu.

Tuğrul Bey, amcası Arslan Yabgu'nun oğlu Kutalmış Bey'i 1048 yılında Bizans'a karşı sefere çıkan ordunun başkomutanlığına getirdi. Anatolia'ya gönderirken yalnızca gözlerine baktı, yeğeni on altı yaşındakiAlparslan da yanındaydı.

"Ey amcam oğlu! Oğuz Han'ın vasiyet, dedem Selçuk Bey'in işaret ettiği, gönül erlerinin müjdelediği Anatolia'nın yurt edilmesi

yolundasın. Burasının,Hazret-i Yafes'in oğlu ceddimiz mü'min Türk'ün evladı Türkoğlu'nason kale kılınması için ilk büyük adımı atmak sana yakışır. Çünkü sen Kutalmış'sın. Kutalmış diye isim almış, nam salmışsın. Atamız Oğuz Kağan'ın kut aldığı, yüce Yaratan tarafından. Onun ve soyundan gelenlerin, Türkoğlu'nu, Oğuz Türkü eliyle bütün insanlığı idare etmek, onları ebedi güzelliklere ulaştırmak için seçildiği söylenir.

Sen ki kut alan bir soyun, Kutalmış isimli beyisin. Seni bu isimle çağıran Oğuz neslinin umudusun. Anatolia'yıyurt kıl, kutlu eyle, Konstantiniyye'ye giden yolları aç ve o büyük müjdeden bizlerin de pay sahibi olmasını sağla. Çift başlı Tuğrullu sancağımı o diyarlarda inmemek üzere dalgalandır.

Anatolia'ya, soyumuzla ilgili nice müjdeler veren Ebül Hasan Harkani hazretlerinin kabrinin bulunduğu diyardan, doğudan gir. Onu Anatolia'nın kapısı bil. Dağlar boyunca devam eden vadilerden Anatolia içlerine yürü. Dağlar senin için aşılması gereken duvar değil, seni koruyan kale olsun. Dağlarla kavga etme, onlarla dost ol, onlar seni Konstantiniyye'ye ulaştırır. Dağların bağrını delmeye, onlardan geçit bulmaya, güneyden onları geçmeye çalışan Araplar muvaffak olamadı. Sen onları dost, yoldaş eyle"

Tuğrul Bey, yeğeni Alparslan'ınomzundan tuttu, gözlerine baktı, ta ki o gözlerde Anatolia'da at koşturan, oradan da Konstantiniyye'ye ulaşan ve o surlarda hilâlli bayrakları diken yiğitleri, alperenleri görünceye kadar.

"Yeğenim Alparslan, bu sözlerimi sen de unutma... Gönlüme öyle doğar ki Anatolia'nın Oğuz Türküne yurt, Konstantiniyye'nin fetih olmasında her ikiniz öncülük edeceksiniz" dedi.

Ve Kutalmış'ı Anatolia'ya gönderdi. Bu şekilde Selçuklu ve Bizans orduları ilk defa olarak Gence (222) şehrinin surları önünde karşı karşıya geldiler. Kutalmış Bey, Bizans ordusunu müthiş bir bozguna uğrattı ve Aras nehri boyunca ileri harekâtını sürdürdü.

Oğuz Türkleri, Kalikala (Erzurum)ve Pasin ovalarına döküldüler. Haldia (Gümüşhane ve Trabzon havâlisi), Daran (Muş) bölgesine ve Sisak (Ağrı) taraflarına kadar yayıldılar.

Bu sırada Sultan Tuğrul Bey'in amcalarından İnanç (Musa) Yabgu'nun oğlu Hasan Bey de, emrindeki ordu ile Pasin ve Kalika ovalarını istilâ ederek, Vaspuragan bölgesine girdi ve akınlarına başladı. Bu bölgenin valisi General Araon, İberya (Gürcistan) valisinden imdat istedi.

İki generalin kuvvetleri Hasan Bey'in ordusunu Aras nehri kenarında Beçni civarında Stranga çayının yanında karşıladılar. Bizans kumandanları muharebe başladıktan sonra Türk ordusunu tuzağa düşürmek maksadıylamahsus geri çekildiler ve bütün eşyalarını olduğu yerde bıraktılar. Türkmenler Bizans ordusunun bozulduğunu zannederek, Bizans karargâhına hücum edip yağmaya başladılar. Tam bu sırada pusuya girmiş olan Bizans kıtaları hücuma geçerek, yağma ile meşgul olan Selçuklu ordusuna saldırdılar. Başta Hasan Bey olmak üzere pek çok Türk silâh elde dövüşerek şehit oldular. Anatolia; Oğuz Türkünün şehit kanıyla tanıştı, sanki yaratıldığı günden beri bu kanı bekliyordu ve o güne kadar bilinmeyen bir tarz mayalanmaya başladı.

Sultan Tuğrul Bey, amcası Hasan Bey'in şehit edilmesine çok üzüldü. Selçuklu prenslerinden İbrahim Yınal Bey'i yeni fethedilmiş bulunan Azerbaycan valiliğine getirerek, Bizans'a karşı Anadolu seferine memur etti. Bu şekilde o da Anatolia gazâlarında Kutalmış Bey'in yanında mühim bir rol oynamağa başladı.

Kutalmış ve İbrahim Yınal Beyler, 1048'de Anadolu'ya ilk büyük Selçuklu seferini yaptılar. 18 Eylül 1048 Cumartesi günü, Selçuklu ve Bizans orduları Kapetru (Hasankale) önlerinde Pasinler ovasında karşı karşıya geldiler. Bizans ile Türkler arasındaki ilk büyük meydan muharebesi burada meydana geldi. Bizans ordusunun başkomutanı General Liparit esir edildi. Bu savaş sırasında Türkmenler, Trabezus (Trabzon)'a kadar ilerlediler.

Bu savaşın asıl önemi, ilk defa olarak Bizans ordusuna karşı büyük çapta bir zaferin kazanılmasındaydı. Bu suretle Bizans İmparatorluğu'na karşı duyulan çekingenlik yok oldu, Büyük Bizans ordularının mağlup edilemeyeceği kanaati yıkıldı (223).

Sultan Tuğrul Bey, Anatolia'nın fethini yalnızca Selçuklu

prenslerine ve komutanlarına bırakmadı. Her fırsatta Anatolia'ya koştu. Vasiyet edilen diyarı alperen yetiştiren Anadolu'yu, şehit dolu, feyz dolu, İslâmiyet'e sahih itikat üzere inanılan diyar yapmak, kale eylemek için...

Tuğrul Bey, 1054 yılında Theodosiopolis'i (Erzurum'u) fethetti, Malazgirt Kalesi'ni kuşattı. Kışın yaklaşmasıyla ordusunun yönünü Azerbaycan'a çevirdi. Ordusu yola devam ederken o atını güneye çevirdi, "Kimse beni takip etmesin" diyerek ufukta kayboldu. Sürdü atını durmamacasına, taki kıyısına gelinceye kadar. Geçen sefer ilk defa seyrettiğinde doyamamıştı. Seyhun ve Ceyhun nehirlerinin karıştığı göle çok benziyordu. Yüksekçe bir yerde atını durdurdu. Güneşin ilk ışıkları gölü altın eylemişti.

İnanılmazlar olmuş, bir avuç Kınık Boylu, iki büyük devletin arasından yok olmamış, sıyrılmış... Dedesi Selçuk Beye Harkani hazretlerinin verdiği müjde gerçekleşmiş, doğduğu topraklardan atının ayakları altındaki diyara uzanan bir devlet kurulmuştu, hem de bayrağı çift başlı Tuğrul Kuşu olan...

Oğuz Kağan'ın Anatolia'nın ebedi Türk yurdu yapılması vasiyeti için kutsal fetih başlamıştı.

Acaba kayıp olan Altın Yay ve Gümüş Oklar bulunacak mıydı, onların temsil ettiği mana, Kayı Boyu hakkında Dede Korkut Atanın söyledikleri gerçekleşecek miydi? Altın Yayı arayan Kayı Boyu nerelerdeydi?

Bir şey dikkatini çekti. Bulunduğu yerin az aşağısında biri vardı. O da göle doğru bakıyordu. Başındaki börke bakılırsa Oğuz boylarından birinden olmalıydı. Atını bir çalıya bağladı. O kişinin yanına indi. O kadar yaklaştığı halde gelişinin farkında olmamıştı. Kucağında bir şey vardı. Dikkatlice baktı, kundağa sarılmış bir bebekti, hayret etti. Varlığından en güzel sözle haberdar etti.

"Selamün aleyküm"

Dünyada ve âhirette selamet sizin olsun manasındaki duadan daha güzel dua, gelişinden ve kendisinden, bu duayla haber vermekten daha güzel haber vermek olur muydu?

Döndü, zerrece telaş etmeden, selam ile gelenden daha emin kimse olur muydu? Yüzü aydınlandı, ısındı, bir güneş gibi karşıdakinin gönlüne doğdu. "Ve aleyküm selam ve rahmetullahi ve beraketüh" diye dualaların en güzeliyle karşılık verdi hem de bire üç... Bu ne güzellikti... Yeryüzünü kulluk imtihanının gerçekleştiği ermeydanı bilenler... Burasını hayır meydanı yapmak için gayret edenler... Hiç tanışmadıkları halde birbirlerinin selameti için dua ediyorlardı.

Verilen hediyelerle vurulan Tuğrul Bey, "Selçuk oğlu Tuğrul, Kınık Boyundan" dedi. Kara yağız şahsın acaba o mu tahminiyle gözleri irileşti, büyük bir endişe ve merakla sual eyledi.

"Tuğrul Beyim, Hakanım, siz misiniz?"

Tuğrul Bey, hafifçe gözlerini kapadı, yüzünü eğdi evet manasında... Kara yağız kişi, elindeki kundağı yere bıraktı, "Vay beyim, vay hakanım. Kayı Boyundan Kara Batur sana kurban olsun. Savaşlarında yanında bulunamadım. Affet beni" diyerek Tuğrul Bey'in önünde diz çöktü, boynunu büktü. Hem ağlıyor hem de "Affet beni Hakanım, savaşlarda yanında bulunamadım, çok istememe rağmen..." diyordu.

Şaşırdı, Kayı Boyundan Kara Batur ismini duymakla heyecanlandı. Altın Yayı arayan Kayı Boyu nerede diye düşünmüştü. O olabilir miydi? Hemen davrandı, omuzlarından tuttu.

"Altın Yayın peşindeki Kara Batur mu?"

"Evet, beyim. Bu sebepten savaşlarınıza katılamadım. Siz Altın Yayı aradığımızı nereden bilirsiniz?"

Kara Batur'u göğsüne bastırdı. "Nereden mi? Kendimden... Gümüş Oklardan birinin teslim edildiği Deniz Han'ınemaneti bizdedir. Altın Yayı çalıştıracak parmaklardan biri, bizim parmağımızdır."

Kara Batur, boyun büktü. "Fakat Hakanım hâlâ Altın Yay ve Gümüş Okları bulamadık, Kayı Boyunun alnındaki lekeyi silemedik"

Gözü yaşlı yiğidi, hemen yanındaki taşın üzerine oturttu, kendisi

de yanına geldi.

"Üzülme yiğidim, siz yüzlerce yıldır elinizden geleni yaptınız. Artık arama değil, Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği 3K'yı gerçekleştirme zamanıdır."

Kara Batur tam, beyim nasıl olur diyeceği sırada, bir ağlama sesi geldi. Ağlayan kundaktaki bebekti. Hakana baktı, izin verilince hemen kucağına aldı, ses kesildi.

"Adı ne?"

"Henüz adı yok. Buraya adını koymaya gelmiştim. Adını siz koysaydınız beyim, ne güzel olurdu."

Tuğrul Bey gül açar gibi gülümsedi.

"Ad, atanın, ananın, babanın gönlünden doğandır. Hele sen adını söyle, ezanını bu garip okusun, adını seslesin."

Kara Batur, ad, babanın gönlünden doğandır diyene baktı. Ve gönlünden doğanı söyledi.

"Beyim... Uygun görürseniz Tuğrul olsun."

Tuğrul Bey, titredi, kendisine Tuğrul isminin nasıl konulduğunu hatırladı. İsmini koyan Harkani hazretleri, "Bu geliş... Peygamber Efendimizin, benim ve eshâbımın yolu dediği ehl-i sünnetin, doğru itikadın, Kıyamet'e kadar bozulmadan devamı, bu uğurda Anatolia denen diyarın sizin ve kavminizden gelenler tarafından yurt tutulması içindir... Bu yurt tutuşun; Konstantiniyye'nin fethinin gerçekleşmesine sebep olması içindir. Bütün bunların gerçekleşmesinde de bu bebeye, onun ağabeyine ve ağabeyinin neslinden geleceklere büyük vazife düşüyor. Müsaade ederseniz, adını biz koyalım" demiş.

İsmini verdikten sonra da "Adını Tuğrul dedik. Efsanelerimizde Tuğrul kuşunun, dirilişin, ebedi saadetin alameti kabul edilen Zümrüdü Anka kuşuyla aynı kuş olduğu söylenir.

Tuğrul dedik ki Türk kavmi, onunla ve onun izinden gidenlerle ebedi güzelliklere dirilişi yakalasın, Oğuz Han'ın vasiyeti

Anatolia'yı yurt edinsin, bayrakları iki başlı Tuğrul kuşu olsun. O'nları takip edecek olanlara Konstantiniyye'nin fethi nasip olsun" diye konuşmuştu.

Tuğrul Bey, adının nasıl konulduğunu, dedesi Selçuk Bey'in söylediklerini Kara Batur'a anlattı.

"Gönlümde birdenbire buraya gelme arzusunun doğuşu, sizinle burada karşılaşmamız, evladına Tuğrul adını istemen, bütün bunlar... Anatolia'nın Oğuz Türkü için vatan oluş, Kayı Boyunun da bu oluşta yer alış zamanının geldiğini gösteriyor. Gönlüme doğan o ki bu vatan oluş, Konstantiniyye'nin fethinin Oğuz Türkü eliyle gerçekleşmesine, Anatolia'nın Kıyamet'e kadar doğru itikat, mazlumlar ve adalet için kale olmasına sebep olacak " dedi.

Bebeği kucağına aldı. Kendisine gülümseyen gözlere baktı. Sağ kulağına ezan, sol kulağına ikamet okudu ve üç defa seslendi.

"Yâ Tuğrul! Yâ Tuğrul! Yâ Tuğrul!"

Kucağındaki bebeğin büyüdüğünü, nice bin Tuğrul olarak dört nala batıya doğru kanatlandıklarını görür gibi oldu. Bebeği babasına teslim etti.

"Neslinden gelenler Oğuz atamız, Selçuk atamız ve bizim adımıza Anatolia'yı Anadolu, İslâm'ın ve Oğuz'un son kalası eylesinler, Korkut Atanın müjdesine kavuşmak için..."

Tuğrul'u kucağına alan Kara Batur, bu alışla bütün Anatolia'nın, Oğuz Boyunun, insanoğlunu ebedi saadet yükünün omuzlarına yüklendiğini, dizlerinin titrediğini hissetti, yalnızca "Yüce Rabbim razı olsun" diyebildi.

Tuğrul Bey, doğuyu gösterdi.

"Biz Anatolia'ya doğudan girdik. Araplar güneyden girdi ilerleyemedi, dağlar set oldu, biz dağlara diklenmeden gidelim ki bize duvar olmasınlar, onların yolunca vadilerden gidelim, dağlarıyoldaş eyleyelim dedik.

Bu topraklar, Anatolia, Konstantiniyye sana ve neslinden gelenlere emanet... Sen obanla birlikte buraya yerleş. Gönülehli

erlerden rivayet edildi ki çok yakın zamanda Anatolia'nın mührü burada çözülecek, kapı burada açılacak. Oğuzlar Bizanslılara karşı çok büyük bir zafer kazanacak. Harkani hazretlerinin bir kabrinin de Kars'ta niçin olduğunu düşünmez misin?

Araplar buraya Ahlat demişler. Çeşitli kavimlerden, dinlerden insanların bir arada yaşadığı için... İnşaallah, bu Ahlat başlangıç olacak, yetmiş iki kavimden insanların birlikte yaşadığı, İslâm'ın, selamın, selamet manasının gerçekleştiği Anatolia'nın baştanbaşa fethi için..."

Kara Batur, her tarafına bin bir iğne batırılmış gibi oldu.

"Ama beyim, Altın Yay ve Gümüş Oklar... Daha onları bulamadık."

"Artık arama şekli değişti Kara Batur Beyim. Anatolia'yı, Konstantiniyye'yi fethetmek, buralarını hayır diyarı, selamet diyarı eylemek, 3K'yı gerçekleştirmek Altın Yay ve Gümüş Okları bulmak demektir. Zaten hırsızlar, biz, Oğuz Boyundan altı kişi olmadan onları kullanamaz. Asıl olan Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği, karşı durulmaz güce ulaşmak, kılıç, kalem ve könlü bir kılmaktır"

Kara Batur'un sağ elini sol eline aldı. Cebinden yuvarlak bir şey çıkardı. Sol bileğinin içine hızla vurdu.

"Bak bakalım, neye benzeteceksin."

Yaşadıklarının ve duyduklarının şaşkınlığındaki Kara Batur, merakla bileğine baktı. Bir tabak içinde üç dik çizgi vardı. Biraz daha dikkat edince tabağı başka bir şeye benzetti, yaya benziyordu, daha yakından baktı evet, yaydı... O zaman çizgiler ok muydu? Onlar oksa... Üç ok ve yay... Tahmin ettiği gibi miydi? Öyle olması için dua etti. Heyecan içinde Hakana baktı, gözlerinde hedefe uçan oklar gördü.

"Beyim, Altın Yay ve Gümüş Oklar'a benzettim."

Tuğrul Bey hafifçe güldü.

"Bre Kara Batur! Yıllardır Altın Yay ve Gümüş Oklar peşinde

koşa koşaher gördüğünü onlara benzetir, her baktığın yerde onları görür olmuşsun."

Güller soldu, bileğinde Altın Yay ve Gümüş Okları gördüğünü zannetmekle Kara Batur'un gönlünde açan güller... Bin bir parçaya bölündü yüzünde doğan ay... Boyun büktü, yalnızca "Ama Beyim..." diyebildi.

Solan gülleri, parçalanan ayı, boyun büken yorgun yiğidi gören Hakan davrandı, iki omzundan kuvvetlice yakaladı.

"Bre yiğidim. Şakaydı söylediğim... Aynen dediğin gibi... Altın Yay ve Gümüş Okları temsil eder, o mühürde gördüklerin. Onları mühür, tuğra eyledik ki Kıyamet'e kadar bu mühür değişmesin, yalnızca altında, hükümdardan hükümdara onu yaşatacak isimler değişsin."

Solan güller tekrar açtı, ay dolunay oldu, ışık saçtı.

"Beyim. Biz ararken siz onları çoktan bulmuş, mühür eylemişsiniz."

Cevaptaki ihtişama vuruldu. "Sözlerinle bize güç verdin" diyerek bir dağın bir dağa kavuşması gibi kucakladı. Uzun müddet öylece kaldı, çok ağır yükünü paylaşmak, kara yağız yiğitten güç almak istercesine...

Sonra sağ şehadet parmağıyla bileğindeki mühre dokundu.

"Altın Yay ve Gümüş Oklar; bileğinde kılıç, güç, zamanının silahlarını en iyi kullanma, en üstün silahlarını yapmak olacak.

Baş ve şahadet parmaklarını alnında hilâl eyledi.

"Beyninde kalem olacaklar, hem dini, hem de zamanının bütün ilimlerinien iyi şekilde bilecekler."

Ve sonra sağ elini göğsüne, kalbi üzerine koydu.

"Harkani hazretleri gibi gönül erlerinin feyziyle, yol göstermesiyle gönlünde ışık, mühür olacaklar, kalem ve kılıca rehberlik edecekler, Yeryüzünü hayır meydanıkılmak, kendini ve bütün insanları ebedi saadete kavuşturmak için."

Kara Batur, göğsü üzerindeki eli sıkıca tuttu.

"Beyim, biz Kayı Boyu olarak, Altın Yay ve Gümüş Okları sancağımıza nakşettik, boyumuzun alameti eyledik. Siz Altın Yay ve Gümüş Okları tuğra, mühür eylediniz.

İsminizin bir manasının da Tuğraol olduğunu, nice diyarlara mühür vurarak bu ismin sizinle şeref bulduğunu gösterdiniz. Kalbim üzerine koyduğunuz bu elinizle de kalbime mührü vurdunuz, tuğra ol emrini silinmez kıldınız."

Tuğrul Bey, her biri, gönül altın yayıyla atılan gümüş oklar olan sözlerle, öyle vuruldu ki... Hayatında ilk defa bacaklarının titrediğini hissetti. Kara Batur'u iki omzundan sıkıca kavradı.

"Hey bre Kara Batur! Biz evladına Tuğrul ismini verdik, sen ise bizi Tuğraol ismiyle şereflendirdin. Bu ismi, Tuğrul isminden daha çok sevdim, özellikle de temsil ettiği manayı. Neslimizden gelenlere, Kınık Boyuna sakın unutmayın diyeceğim. Tuğra olarak Ermeydanı Yeryüzüne mührünüzü, tuğranızı vurun, onu hayır meydanı eyleyin, evlatlarınıza Tuğraol ismini verin, manasını iyi belletin diye vasiyet edeceğim."

Tuğrul/Tuğraol Bey daha fazla konuşamadı. Yağız Kayı beyi onu, sözleri ve haliyle fethetmişti, Anatolia toprağını fetheder gibi... Gönül ocağı kaynamış, suyu göz pınarlarına yürümüştü. Gözyaşlarınamaniolamadı. Hakan'ın gözyaşlarıyla şaşkına dönen Kara Batur'u atının yanına kadar götürdü. Helalleşti, atına bindi. Yola koyuldu. Söylenenlerle Kara Batur'un dili tutulmuş gibiydi. Arkasından bakakaldı. "Geri baksa da son olarak yüzünü görsem, güç alsam" dualarındayken geri döndü.

"Hey Kara Batur! Anatolia'yı Oğuz yurdu haline getirmek, mührü, tuğrayı vurmak, Altın Yay ve Gümüş Okları bulmaktır. Bunu unutma!Tuğrul oğluma da bunu ve Tuğraol'u iyi anlat. Bu nesilden nesile anlatılsın. Ahlat'a yerleş, Tuğrullar, Tuğraollar çoğalsın."

Tuğrul Bey, bir şey söylemek isteyip de tereddüt eder gibi baktı.

"Kara Batur! Kayı Boyunu kıskandığım için söylemek istemiyordum. Ama Ahlat'ı yurt tutmanı sağlaması için söyleyeceğim."

Kara Batur şaşırdı.

"Kayı Boyunu mu kıskandınız? Kıskanılacak neyimiz kaldı ki beyim? Altın ve Gümüş Oklara sahip çıkamadık. Bugüne kadar da bulamadık."

Tuğrul Bey güldü.

"İşte bu aramanızı kıskanırım. Korkut Atanın 'Ahir zamanda hanlık Kayı'yageçe ve Kıyamet'e kadar kimse alamaya' sözünü kıskanırım. Aynı şeyi Harkani hazretleri de söyledi. Kınık Boyunun vazifesinin Kayı'nın yolunu açmak, ona yardım etmek olduğunu belirtti. Oğuz geleneğimiz de bunu gerektirir. Altın Yay, Bozoklara, Gümüş Oklar ise Üç Oklara teslim edilmiştir. Atamız Oğuz Kağan, Üçokların Bozoklara tâbi olmasını istemiştir. Kayılar Bozoklar, biz Kınık Boyu ise Üçoklara aitiz. Eninde sonunda Büyük Türk Hakanlığı bayrağı sizin elinize geçecek ve Kıyamet'e kadar sizde kalacak ve biz de size tâbi olacağız. İşte bunu kıskanırım."

Kar beyazı atına "Haydi Gümüşok'um!" dedi, at, altın yaydan atılan gümüş ok gibi fırladı, ufukta kayboldu.

Ardından bakakaldı. Gördüğü bir hayal miydi? Bileğine baktı, mühür, tuğra oradaydı. Bir ses geldi, baktı, bebek oradaydı. Gelmiş ve gitmişti. Geride Tuğrul/Tuğraol ismini, mührünü, aklı ve gönlü zorlayan nice sözünü bırakarak... "Anatolia'yı yurt haline getirmek Altın Yay ve Gümüş Okları bulmaktır, Ahlat'a yerleş. Büyük Türk Hakanlığı bayrağı Kayı Boyuyla Kıyamet'e kadar devam edecek" demişti.

Bebeğe, önünde uzanan masmavi göle, onu tamamlayan gökyüzüne ve Ahlat'a baktı.

Ahlat... Yüzlerce yıl sonra Büyük Türk Hakanı tarafından kendilerine verilen ilk yurtluktu. Bugüne kadar yurtları çadırdı. Ahlat'ı yurt tutacak mıydı?

O Ahlat ki... Oğuz Türklerine seneler önce yurt olmuştu. 200'lü

yıllarda Türkistan'dan gelenler Ahlat'ta beylik kurmuşlardı. Bundan 200 sene sonra Oğuzlar gelmiş vurup geçmişlerdi.

Hazret-i Ömer devrinde Halid bin Velid tarafından 640 yılında fethedilmiş, fetih sırasında Muaz bin Cebel'in oğlu Abdurrahman Gazi ile birlikte 124 kişi şehit olmuştu (224). Ahlat, çok sık Bizanslılarla Müslümanlar arasında el değiştirmişti, bir uç, serhat diyarıydı. Artık, Selçuklu, diyordu.

Bakışları kucağındaki Tuğrul'la Ahlat arasında gidip geliyordu. Ahlat'ı yurt tutmakla arama vazifesine ihanet etmiş olur muydu? Ara diyen 550 yıl önceki Büyük Türk Hükümdarı, yurt tut diyen de yeni Ulu Hakan Tuğrul beydi... Nasıl hareket etsin bilemiyordu Kayı Boyu beyi Kara Batur...

"Tuğrul Bey'in söylediklerini yapasın evladım."

Hem ses hem de sesin ifade ettiğiyle yerinden sıçradı. Sese döndü. Karşısında elli-elli beş yaşlarında, başında sarıklı külahı, sırtında abasıyla derviş görünüşlü biri vardı, gülümsüyordu, gülümseyişi içini ısıtıyordu.

"Kimsin, nereden, ne zaman geldin? Tuğrul Bey'in sözlerini düşündüğümü nereden bildin."

Tan yeri ağarırcasına gülümsedi.

"Kim olduğum, nereden, ne zaman geldiğim çok mu önemli? Allah'ın bir garip kuluyum. Ebû Ali Farmedi derler, Ebül Hasan Harkani hazretlerinin talebesiydim. Düşündüğünü nereden bildiğime gelince... Sesli düşünürdün, son birkaç kelimesini duydum. Tuğrul Bey'den kasdın Selçuklu Hakanıysa, sözlerini mutlaka tut. Anatolia'ya tuğra ol. O, şimdi Türklerin ulu hakanıdır. Sözü dinlenilmeli, etrafında tek yürek, tek bilek olunmalıdır. Hocam demişti ki... Önümüzdeki yüz yıllık zaman dilimi Kınık Boyunun, Selçukoğullarının zamanıdır. Kayı Boyunun zamanı ondan sonra gelecektir.

Evlatlarından bir er Tuğrul gelinceye kadar Ahlat'ta kalın, onun gelmesi sizin vaktinizin geldiğine işarettir. O zaman

Ahlat'tanAnatolia içlerine ilerleyin, yere düşen İslâm sancağını kaldırın. İşte o zaman Korkut Ata'nın söylediği zaman gelmiş demektir. O zamanakadar bırakın Selçukoğulları Anatolia'yı sizin için yoğursunlar, yorsunlar, size hazır hale getirsinler. Bu söylediklerim hocamın sözleridir."

Kara Batur'un Ebû Ali Farmedi hazretlerinin sözleriyle vurulduğu andan günler sonraydı. Tuğrul Bey, kışı geçirmek ve sonra geri dönmek niyeti ile Azerbaycan'a geçti. Kara Batur da etrafındaki bir avuç Kayı Türkmeniyle Ahlat'a yerleşti.

Arapların Kalikala dedikleri şehre Erzen-i Rum, dediler. Siirt yakınındaki Erzen'den ayırmak için... Bu isim çok kısa zamanda Oğuzlar tarafından Arz-ı Rum'a (Roma diyarı), sonra da Erzurum'a çevrildi. Çünkü bu isim onlara, Anatolia'nın en kısa zamanda Arz-ı İslâm (İslâm diyarı) olması gerektiğini hatırlatıyordu.

Tuğrul Bey'in Anatolia'yı Arz-ı İslâm eyleme seferleri sırasında Horasan'dan gelen seyyid iki kardeş, seyyid Sinan ve Seyyid Ebû Bekir,bu fetihde şehit oldular ve şehit oldukları diyara defnedildiler, Anatolia'yı Efendimizin soyundan gelen bereket ile Anadolu eylemeleri için (225)...

1054 yılında, Anatolia'nın doğusu şehit ve seyyid kanıyla tanışırken... Oğuz Türkü, Roma İmparatorluğunun yerini almak, Konstantiniyye'yi fethetmek için rüyalar görüp efsaneleri, destanları kanatlandırıyor, Altın Yay ve temsil ettikleri hayır yolunda bilek, yürek ve gönülü bir eyliyordu. Hristiyan dünyası ise Katolik-Ortodoks diye bölünüyordu.

Papa ile Konstantiniyye Patriği birbirlerini aforozettiler. Katoliklerin merkezi Roma olmaya devam etti, Ortodokslar ise Konstantiniyye'yi merkez eylediler.

Bu sırada Bağdat'a Şii Büveyhîler hâkimdi. Sünni İslâm dünyası büyük bir kriz içindeydi. Kahire'deki Şii Fatımi halifesinin taraftarları İslâm dünyasını kaplamıştı. İran ve Irak, Şii bir İranlı hanedan olan Büveyhilerin elindeydi. Abbasi Halifesi bunların elinde oyuncaktı.

Tuğrul Bey, Halife Kâim-Biemrillâh'ın davetiyle yola çıktı. 25 Ramazan Hicri 447, 18 Aralık 1055'de bir mübarek Ramazan

gününde, Bağdat'a ulaştı. O, Bağdat'a varmadan halife, 15 Aralık Cuma günü, onun adını hutbelerde okutmaya başladı. Bu Türk-İslâm tarihinin en önemli hadiselerinden biriydi. Halife İslâm'ın korucuyusu, kalesi olarak Büyük Türk Hakanını tanıyordu.

Oğuz Türkleri, Oğuz Kağan'ın soyundan gelenler, onun izini, vasiyetini takip edenler... Sünni Müslümanların, Peygamber Efendimizden o zamana bozulmadan nakil ile gelmiş doğru itikat ehl-i sünnetin, savunucusu oluyorlardı. Kıyamet'e kadar inmeyecek ehl-i sünnet, hak, adalet bayrağını teslim alıp dalgalandırmaya başlıyorlardı. Arap ve İranlılar bu bayrağı fazla dalgalandıramamışlardı. Bakalım Oğuz Türkü ne kadar dalgalandıracaktı? Dede Korkut rivayetinde haber verildiği gibi Oğuzlar, bu bayrağı Kıyamet'e kadar dalgalandırmaya devam edecekler miydi?

Maide sûresi 54. âyet-i kerimesindemeâlen,"Ey inananlar! Aranızda dininden kim dönerse bilsin ki, Allah, kendisinin (çok) sevdiği ve onların da Onu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir. Bu Allah'ın dilediğine verdiği bir nimettir. Allah ihsanı bol olan ve en çok bilendir" diye haber verilen hadise gerçekleşmiş miydi? O kavim Oğuz Türkleri miydi?

Oğuzlar, İslâmiyet'leMâverâünnehir ve Horasan üzerinden tanışmışlar Sünni Müslüman olmuşlar, ilk Oğuz İslâm Devleti'ni de İran üzerinde kurmuşlardı. Ehl-i sünnetin iki büyük imamına, amelde İmam-ı Azam'a, itikatta ise İmam-ı Maturidi hazretlerine tâbi olmuşlar... Bu iki imamla ve onların yolundaki gönül erleriyle, gönül ve bedenlerini kanatlandıran enerjiye, Yeryüzünü ve bedenlerini doğru itikatla hayır meydanı kılma aşkına kavuşmuşlardı.

Tuğrul Bey, halkın büyük tezahüratiyle Bağdat'a girdi. Sultan Büveyhî Hükümdarı Melikü'r-Rahîm Hüsrev Fîrûz'u ve bunun komutanı Besasiri'yi yakalatıp bir kalede hapsettirdi. Firuz'u Rey'e

gönderdi. Bunun bu şehirde vefat etmesiyle Büveyhîler hânedanının siyasî hâkimiyeti sona ermiş oldu.

Halife dört ay sonra Çağrı Bey'in kızı Hatice Sultan ile evlendi ve Hakan'ın damadı oldu.

Tuğrul Bey, Bağdat'tan çıktıktan sonra Besasiri, hapisten kaçtı ve Şiileri etrafına topladı. 27 Aralık 1058'te Bağdat, halifeye isyan etmiş olan Büveyhî kumandanı Besâsîrî ile müttefiki Musul Emîri Kureyş bin Bedrân tarafından işgal edildi. Halife, Hadîsetü Âne kalesine götürüldü ve sarayı yağmalandı. Bağdat'ta Fâtımî halifesi adına hutbe okutuldu.

Tuğrul Bey harekete geçip halifenin Bağdat'a getirilmesini sağladı, Besâsîri yakalanıp öldürüldü. 14 Aralık 1059'ta, Tuğrul Bey, ikinci defa olarak halkın gözyaşları arasında Bağdat'a girdi.

Halife, Tuğrul Bey'e yedi siyah hil'at giydirdi; bu, cihan hükümdarlığının Selçuklu hükümdarına tevcihi demekti. Ayrıca ona "melikü'l-meşrik ve'l-mağrib/doğunun ve batının hükümdarı"ünvânını verdi.

Tuğrul Bey'in ve emrindeki Oğuz Türklerinin hareketleri, cesaretleri, İslâmiyet'e, ehl-i beyte, ehl-i sünnete sadakatleri Şii zulmü altında inleyen Müslümanları çok sevindiriyordu. Tuğrul Bey'in Bağdat'a gelişinden sonra Arap edibi İbni Hassul, duygularını şöyle dile getirdi.

"Bütün milletler içinde cesaret ve şecaatçe Türklerden daha ileride olan ve büyük maksatları elde etmek için yolunda onlardan daha ileri gidebilen bir millet yoktur. Allah onları aslan suretinde yaratmıştır.

Türklerin en büyük vasfı, bir toplumun başına geçmekteki istidatlarıdır. Doğuştan hükümdar ve komutan olmak, emir vermek ve toplumu idare etmek için yaratılmışlardır.

Mesela Türklerin anayurtlarından en uzak yerlerden olup Türkçeyi hiç bilmeyenMısır'ı ele alalım, isterseniz Irak'ı misal gösterelim. Bu ülkelere giren bir avuç Türk, derhal bu memleketlere

hâkim olmuşlardır.

Bugün Cihan Padişahı, İslâm Dininin başı, ulu ve yüce Sultan Tuğrul Bey'dir. Allah ona yardım etsin, Türk bayrağını muzaffer etsin. Türkler, Tuğrul Bey'in şahsında adaleti Yeryüzünü tutmuş bir hükümdar buldular. Türk Hakanına itaat etmek bugün her Müslümana farz olmuştur. Gece ve gündüz ona dua etmek, dinimizin şevket ve azameti için şarttır" (226).

Bunları söyleyen ve bir eserinde dile getiren İbni Hassûl'ün 1058yılı son günlerinde vefat ettiği rivayet edildi. Sanki bu gerçeği söylemek için müsaade istemiş ve yazınca da işim bitti, vazifemi yaptım, artık ruhumu teslim edeyim, demişti.

Kahramanlığı yazanlar da yaşayanlar da ölüm gerçeğindenkaçamıyordu. Çağrı Beyde, Allahü teâlânın sefer emrine, çağrısına uyarak 1060 yılının Nisan ayında, güller açarken ebedi âleme sefer eyledi.

Horasan'ın Serahs şehrinde (227) ağabeyinin üzerine toprak atmak için küreği eline alan Tuğrul Bey, hareket edemedi. Nasıl hareket etsindi, gönlünün, aklının, bedeninin yarısıgitmişti. O ne iyi bir kardeş, o ne iyi bir ağabey, o ne iyi bir yardımcıydı. Eğer o olmasaydı, Kınık Boyu Selçuklu Devletini kuramazdı. İki başlı Tuğrul kuşlu Selçuklu bayrağı dünyanın en güçlü cihan devleti bayrağı olarak dalgalanamazdı. Büyüğü olduğu halde, hiçbir zaman hakanlıkta gözü olmamıştı.

Kürekle her toprak atıldıkça dolan kabre baktı. Konstantiniyye önlerine defnedilmeyi, onun fethi yolunda ölmeyi çok istemiş. "O gerçekleşmezse hiç olmazsa Anatolia'nın ıssız bir köşesinde olsun mezarım, vücudumla da bu diyarın mayalanmasına, yurt olmasına vesile olmak isterim" demişti. Ama kısmet olmamıştı işte...

Çağrıya uymuş, sevgiliye kavuşmuştu. Geride şanın en güzelini bırakmış, ölümünü sevgiliyi sevgiliye kavuşturanköprü eylemişti.

Çağrı'ya uyan yalnızca Çağrı Bey değildi ve çağrılar çeşit çeşitti, kimileri şehitliğe, kimileri gönülleri diriltmeye idi. Horasan

erenlerinden Seyyid Hasan, 1060 yılında Erzincan'ın Kemah kasabasınasonra da Kuruçay civarına yerleşti, Anatolia'yı Anadolu, Son Kale kılmak için... Yerleşmesiyle birlikte çevresindeki çeşitli kavimlerden insanlara İslâmiyet'itebliğ etmeğe, gönüllere ilahi aşkı yerleştirmeye başladı. Evet o bir seyyiddi, Peygamber Efendimizin aleyhisselam torunuydu ve Horasan'dan geliyordu (228).

İmtihan meydanı, Ermeydanı Yeryüzünde doğumlar, düğünler, göçler, savaşlar ve ölümler birbirini takip ediyordu. Seyyid Hasan Kemah'ı yurt eylerken, Tuğrul Bey, Yeryüzünün hayır meydanı, selamet diyarı olması için siyasi adımlar atıyordu.

Halife Kâim-Biemrillâh'ınkızı Seyyide Hatun ile Ağustos 1062'de nikâhlandı, ancak düğün ertesi yıl Şubat 1063'te gerçekleşti. Düğün olduğunda Tuğrul Bey, 73 yaşındaydı. Tamamen siyasi bir evlilikti, Halife ile akrabalık kurma, Sünni Müslümanlara, namusunuz namusumdur, mezhebiniz mezhebimdir mesajını verebilme gayretiydi.

İşte bu günlerde, Ahlat'taki Kara Batur'a bir haber geldi. Yüzlerce yıldır Altın Yay ve Gümüş Oklar peşinde koşan Kayı Boyu beylerinin son temsilcisiydi. Gündüz Han'dan nesilden nesile intikal eden emanetin taşıyıcısıydı. Yüzlerce yıllık göçten sonra Ahlat'ı yurt edinmenin tedirginliğindeydi. Tuğrul Bey ve Ebû Ali Farmedihazretlerinin söylediklerine, aradan geçen dokuz yıla rağmen... Emanete, vazifesine hıyanet etmiş gibisine geliyordu.

Tekrar yollara mıdüşsek dediği günlerde ferman ulaşmıştı. Ferman, Büyük Türk Hakanından, Tuğrul/Tuğraol Beydendi.

Gözleri yine fermana gitti, gözlerini ve gönlünü fermandan, daha doğrusu fermanın baş tarafındaki tuğradan ayıramıyordu. Tuğrul Bey, Tuğraol olmuş fermanlarının üzerine, gönüllere fethettiği, hayır meydanı eylediği topraklara tuğralı mührünü vuruyordu (229).

Tuğradaki üç okun altın yaydan fırladığını, batıya, daha batıya doğru uçtuğunu görüyordu. Gözleri tuğra ile oğlu Tuğrul/Tuğraol arasında gidip geliyordu. O ve neslinden gelenler Tuğrul kuşu olup sonsuz güzelliğe rehber, Tuğra olup Yeryüzünü, Anatolia'yı

ermeydanı, son kale eyleyebileceklermiydi?

Gözleri tuğra ve Tuğrul'da, kulağı Han kapısından gelecek buyursun buyruğundaydı. Ve "Ulu Hakanımız sizi bekler, oğlunla birlikte" denildi. Fermanı göğsü üzerine yerleştirdi, Han kapısından oğluyla birlikte içeri girdi. Tuğrul Bey, girişin tam karşısındaki bir yer yatağında yatıyordu, başı arkasına bir yastık konmuştu. Diz çöktü, boyun büktü, bekledi, oğlu da aynı şeyi yaptı.

Tuğrul Bey, halsiz bir halde gözlerini açtı, baba ve oğula baktı. Sağ yanındaki minderleri işaret etti.

"Hoş geldin, safalar getirdin Kara Batur, inşâallah burada safalar bulursun. Hele şöyle oturun, oturun ki biz de rahat konuşalım."

Kara Batur "Hoş bulduk, safalar bulduk" diyerek oğluyla birlikte diz üstü oturdu.

"Tuğrul mu?"

"Evet, beyim, dualarınıza kavuşmak diler."

Halsizce gülümsedi.

"Maşaallah! Hem Tuğrul kuşunun ifade ettiklerini hem de Tuğraol isminin gerektirdiklerini... O ve neslinden gelenler yerine getirsin inşâallah."

"İnşâallah beyim."

Hekimin verdiği sudan yavaş yavaş içti.

"Seni de buraya kadar yorduk. Mecbur kaldık. Görünen o ki ömür sermayemizi tüketmek, hayat yolculuğumuzutamam eylemek üzereyiz. İstedik ki bu yolculuğumuzugüzel sonlandıralım, son mührümüzü güzel vuralım. Bu güzel sonlandırışı, sizde gördüğümüz için buraya çağırdık."

Kara Batur utandı, huzursuzca kıpırdandı.

"Estağfirullah beyim. Bizim varlığımız size sıkıntı getirmesin de... Bize güzellik olarak bu yeter."

Sözlerdeki yiğit esintiler Hakanı gülümsetti.

"Varlığınız gücümüz olur. Benden sonrası için ağabeyim Çağrı Bey'in küçük oğlu Süleyman'ı... Onu veliaht tayin ettik. Ama gönlüm, ağabeyi Alparslan'danyanadır. O her haliyle Oğuz Kağan'ın, dedem Selçuk Bey'in vasiyetine sahip çıkacağını gösterdi. Sen taht kavgasına karışma. Hak edeni destekle. Sen ve soyundan gelenler bekleyin... Sıranın Kayı'ya gelmesini, Selçuklu'nun sırasının dolmasını... Selçukluile taht kavgasına girmeyin...

Mülkün hanedan arasında paylaşılması, Selçuklu Devletini uzun ömürlü kılmaz. Kayı Boyu, Oğuz kavminin bu zafiyetine inşâallah bir çözüm bulur. Devletinin Kıyamet'e kadar devam etmesi için bu şart. Ebû Ali Farmedi hazretlerinin işaret ettiği gibi Selçuklu hâkimiyeti en fazla 150 sene kadar sürer."

Ebû Ali Farmedi ismini ve söylediklerini, Hakan'dan duyan Kara Batur şaşırdı. Tuğrul Bey, Ebû Ali Farmedi ismini söyleyince biraz daha doğruldu.

"Şaşırma Kara Batur! Tabii ki tanırız Ebû Ali Farmedi hazretlerini... Hocamızdır kendisi, gönlümüzdür, gönül ışığımızdır. Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiğini, Kılıç, Könül (Gönül) ve Kalemi beraber eylemek gayretindeyiz. Bu birliği sağladığımız ölçüde var oluruz. Kılıç tek olmalı, gönüller ve kalemler kılıncın gölgesi altında birleşmeli."

Tuğrul Bey, dokuz-on yaşlarında olduğu halde on beş yaşlarında gösteren Tuğrul'a döndü.

"Evladım. Bu sözlerim asıl sanadır. Unutmayasın. Neslinden gelenlere de unutturmayasın."

Hemen yatağının yanındaki sehpaya uzandı. Ufak bir keseyi "aç" diyerek Kara Batur'a verdi. Merak içinde açtı. İçindekini çıkardı.

"Nedir o, bilebildin mi?"

"Mühürdür beyim."

"Üzerine ne kazınmış, bakabildin mi?"

Bakmamıştı, dikkatle baktı, tepeden tırnağa titredi.

"Tuğra kazınmış beyim. Altın Yay ve Gümüş Oklu tuğra..."

"Bu tuğra, aradığın Altın Yay ve Gümüş Okları, onların taşıdığı manayı temsil eder. Artık vaktini Altın Yay ve Gümüş Okları aramakla değil, onların temsil ettiği mananın Yeryüzüne ve gönüllere, zihinlere mührünü vurmakla geçireceksin. Vakti geldiğinde bunları ellerinde tutanlar, mecburen Altın Yay ve Gümüş Okları çalıştırmak yetkisine sahip olanları bulacaklar. İlk arama emrini Korkut Ata'nın işaretiyle Büyük Türk Hakanı vermişti, yine bir gönül erinin işaretiyle şimdi de biz, aramanın şekli değişti diyoruz.

Sana ve soyundan gelenlere emanetimdir. Bu tuğra ile Yeryüzünü ermeydanı eyleyen nice fermanlara mühür vursunlar. Bu tuğranın temsil ettiği mana ile de Anatolia'yı fethetsinler, Son Kale kılsınlar ve Kıyamet'e kadar son kale olarak kalsınlar. Bunun içinde tuğrayı önce gönüllerine sonra da beyinlerine kazısınlar. Kayı Boyu bayrağı ufuklarda dalgalanırken bu tuğra da gönüllerini tutuştursun."

Kara Batur, Tuğrul Bey'in söyledikleriyle tam manasıyla vuruldu. Altın Yay ve Gümüş Okları hakikaten de bulmuş gibi sevindi. Onları bulmanın 3K'yı gerçekleştirerek Anatolia'yı son kale eylemekte olduğuna inandı. Günü gelinceye kadar Ahlat'ta kalmaya karar verdi. Aramanın yeni şeklini gönlü ve aklı kabullendi. Sevindi, artık diyar diyar gezmekten kurtulmalarına...

Tuğrayı kesesine koydu, öpüp alnına götürdü. "Beyim, dualarınızla inşâallah gerçekleşir. Bu tuğrayla, Ermeydanı Yeryüzünün ve gönüllerin hayır meydanı kılınması için Kıyamet'e kadar nice fermanlar mühürlenir, tuğranın temsil ettiği mana yaşatılır" diyerek keseyi kuşağına yerleştirdi.

Tuğrul Bey, "Al ve oku" diyerek bir ferman uzattı. Kara Batur, heyecan içinde fermanı açtı. Baştan ayağa titredi, fermanın baş tarafı Altın Yaylı tuğrayla mühürlenmişti. Okudu.

"Selçukoğullarına ve Kınık Boyuna ta Kıyamet'e kadar fermanımdır, vasiyetimdir. Büyük Türk Hakanlığı ve İslâm Sancağı Bayraktarlığı Kayı Boyuna geçince şartsız destek olasınız. Saltanat peşinde koşmayasınız. Atamız Oğuz Han buyruğunca Üçoklar, Bozoklar'atâbi kılınmıştır.

Her kim ki bu fermana uymaya Yüce Mevla'nın huzurunda iki elim yakasında ola...

Tuğrul/Tuğraol bin Mikail bin Selçuk."

Tuğrul Bey, Kara Batur ile görüşmesinden kısa bir müddet sonra elveda, dedi. 4 Eylül 1063, Hicri 8 Ramazan 455'te, Rey'de vefat etti.

Evliliğinin üzerinde ancak altı ay geçmişti. Doğum, düğün ve ölüm ne kadar da iç içeydi. Ölümü sevgiliye kavuşturan köprü bilenler için, asıl düğün ölümden sonra değil miydi?

O ki hem Oğuz Boyu hem Müslümanlar için Tuğrul kuşu olmuş. Kendisine tâbi olanları ebedi güzelliklere kavuşturmak için kanat çırpmış. Orta Asya'dan çıkarak İran'ı aşıp Anatolia'ya ulaşarak o zamana kadar ki Türktarihinin en önemli hamlesini gerçekleştirmiş... Oğuz Boyu öncülüğünde Türk kavminin hem dünya yurdu hem de âhiret yurdu için en önemli adımı atmıştı.

Tuğrul Bey âdil, şefkatli, dürüst, cömert ve dindar bir hükümdardı. Ve eşi Altuncan Hatun idi...

Tuğrul Bey'in çocuğu yoktu. Çağrı Bey ölünce son hanımı Tuğrul Bey ile evlenmiş. Onun bu hanımdan olan en küçük evladı Süleyman, Vezir Amîdülmük'ün gayretiyle veliaht tayin edilmişti. Tuğrul Bey ölünce Vezir Amîdülmülk Kündürî, Süleyman'ı hükümdar ilân etti.

Çağrı Bey'in diğer oğlu Alparslan, tam üvey kardeşi üzerine yürürken Ebû Ali Farmedi hazretleriyle görüştü. Nübüvvet Yolunun yedinci halkası olan bu zat kendisine "Merv'de savaş yapma Kazvin'e geç" dedi.

Bunun üzerine Alparslan kardeşinin hükümdarlığını tanımayıp Merv'den ayrıldı ve Kazvin'de kendini sultan ilân edip adına hutbe okuttu. Taht mücadelesine girmiş olan amcası İnanç Yabgu ve kardeşi Kavurd'u kendisine itaat ettirdikten sonra Başşehir Rey'e yürüdü.

Kardeşi Süleyman taht şehrini Selçuk Bey neslinden Kutalmış'a terk etmişti. Alparslan, Başşehir Rey'e gelerek kendini sultan ilân etmiş olan Kutalmış'ı Damgan civarında mağlûp etti, Kutalmış attan düşerek vefat etti. Alparslan Rey'e gidip tahta oturdu. Amîdülmülk'ün yerineNizâmülmülk'ü vezir tayin etti. Tahta geçtiğinde, otuz üç yaşındaydı, Cennet'te müminlerin olacağı yaşta...

O, Yeryüzünü hayır meydanı, Cennet gibi kılmak, insanların ebedi Cennet'e gitmesine vesile olmak için gelmiş, Sultan olmuştu.

Şubat 7'te "Rum gazâsı" adı verilen batı seferine, Oğuz neslinin Kızılelma'sı Anatolia'yı vatan eyleme seferine çıktı. Ülkenin batı yönüne daha çok önem veriyordu.

Çünkü bu sefer, Oğuz Kağan'ın, Selçuk Bey'in, babası Çağrı, amcası Tuğrul Bey'in vasiyetiydi.

Ve o, babasının Muhammed ismini verdiği, mazlumların Ebû Şüca, yiğit babası dediği, asker ve komutanlarının ise Alparslan dediğiydi. Küçük yaştan itibaren kazandığı zaferler, cesareti, sevk ve

idaredeki üstün başarısı sebebiyle Alparslan, yiğitler yiğidi ünvânı layık görülen seçilmiş kişiydi. O; Tuğrul/Tuğraol Bey'in Altın Yay ve Gümüş Oklu mührünü, Anatolia'ya vurmakta, burasını Oğuz neslinin, Âdem aleyhisselamdan o ana gelen sahih itikadın son yurdu, son kalesi eylemekte kararlıydı.

"Oğuz Kağan atamız böyle buyurmuş" dediğinde Anatolia seferine sıcak bakmayanlar "Hakanım o yalnızca bir destan" diyerek itiraz ettiler. "Doğru bir destan, ama Oğuz neslinin gönlünden, binlerce yıllık müşterek vicdanından doğmuş bir destan.

Öyle destan ki Oğuz kavmi, kelime-i tevhidi meydana getiren harfler adedince 24 boya ayrılmış. Öyle destan ki Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği değerler, Oğuz'a rehber olmuş. Oğuz neslinin bu destana inanması, bu destanın gerçek olup olmamasından çok daha önemlidir. Destanlar bir milletin ulaşmak istedikleri hedefini, Kızılelma'sını gösterir. Destanlar en güzel rehberimizdir" cevabını verdi. Doğu Anatolia'ya sefer emrini verdi.

Çünkü Doğu Anatolia yaylaları, Türkmenler için en uygun yerleşme alanıydı. Selçuklu Devleti, muntazam teşkilâtı, kuvvetli ordusu ve mükemmel idaresiyle Orta Asya bozkırlarında kendilerini pek emniyette görmeyen ve ayrıca geçim sıkıntısı içinde bocalayan çeşitli Türk toplulukları için sığınılacak ideal bir devletti.

Ata topraklarından dönmemek üzere ayrılan ve Türkmen adıyla anılan bu kalabalık kitleler Selçuklu topraklarına aktılar. Bir kısmı Selçuklu şehzadelerinin hizmetine girerek fetihlere katılırlarken bir kısmı da kendi reislerinin emrinde, hayat tarzlarına uygun iklimlerde yeni yurtlar edinmek için savaşıyorlardı.

Yaklaşık yüz yıldır aralıksız süregelen göçler dolayısıyla Selçuklu ülkesi zordaydı. Hemen her tarafına dağılan ve yer yer sosyal rahatsızlıklara da sebebiyet veren bu Türkmenlere yeni yurt gerekti. Alışkın oldukları şartlara uygun bir memleket arıyorlardı.

Anatolia'yı bilenler, "Bu memleket, Oğuz Türklerinin geldikleri bozkırları hatırlatan ve hayvan yetiştirmeye elverişli olan bölgeleriyle Anatolia" diyorlardı.

Selçuklu, Türkmenleri Bizans sınırlarına doğru sevketmeyi devletin resmî iskân siyaseti olarak kabul etmişti.

Fakat Urmiye gölü yöresinden Tiflis'in kuzeyine kadar uzanan yerlerde bazı küçük prenslikler vardı. Bunlar, Bizans politikasına hizmet eden birer ileri karakol durumundaydı.

Anatolia'ya ulaşmak için önce buralardaki savunmanın kırılması icap ediyordu.

Alparslan lakaplı Çağrı oğlu Muhammed Han, ismini aldığı Muhammed aleyhisselamın sünnetince hareket etti. Oğlu Melikşah ile Horasan'dan getirdiği eski veziri Nizâmülmülk de beraberinde olarak Rey'den Azerbaycan'a hareket etti. Ordusu yolda, sefer halinde bulunan Türkmen reisi Tuğtegin tarafından da takviye edildi. Melikşah ile Nizâmülmülk'ün emrine verilen kuvvetler Aras'ın kuzeyindeki müstahkem yerleri zaptederken Gürcistan'a giren Alparslan'ın kumandasındaki ordu da hızlı hareket ediyordu. Kür ırmağının çevirdiği Trialet'e, oradan Kvelis (Kür)'e, sonra Şavşat yolundan Taik yöresine ve Gürcü kralının kaçması üzerine de Çıldır gölünün kuzeyindeki Ahılkelek'e kadar ulaşarak pek çok şehir ve kaleyi fethetti.

Ahılkelek (230) önlerinde Melikşah-Nizâmülmülk kuvvetleri ile birleşen Alparslan, bu müstahkem şehri 1064 yılı Haziran'ında ele geçirdi. Bunu gören Lori prensi Kuirike Selçuklulara tâbi olmayı ve cizye ödemeyi kabul etti. Bundan sonra Alparslan Doğu Anatolia'ya geçti.

Bizanslıların elinde bulunan, bölgenin en müstahkem şehri Ani'yi (231) kuşattı. Ani şehri Ermeniler tarafından kurulmuş, 1045'te Bizanslılarıneline geçmişti.

Bir aydan fazla devam eden muhasara ve çok şiddetli çarpışmalar sonunda hedefe ulaşıldı. 1001 Kiliseli ve Kırk Kapılı şehir diye efsaneleşen Ani, 16 Ağustos 1064'te Alparslan tarafından fethedildi, hayır diyarı kılındı.

Ani'yi fethedince Ani Katedrali denilen Meryem Ana Kilisesi 19

Ağustos'tacâmiye çevrildi, fethin nişanı olarak... Kubbesindeki büyük haç indirildi. Şehrin en büyük kilisesi, Konstantiniyye'deki Hagia Sophia'yı tamir eden mimar Tridat tarafından 989'da inşa edilmişti. Bu sebeple doğunun Hagia Sophia'sı kabul ediliyor, çok kutsal görülüyordu.

Yirmi beş yıl önce Avrupa'da haç seferberliği başladığında dikilmişti bu büyük haç... Roma'dan Papalığın gönderdiği söylenmişti. 1001 kilisesiyle şöhret bulan şehirde bu haç; Hristiyanlığın sembolü, Müslümanlara karşı bekçisi kabul edilmişti.

Kendisine böyle anlamlar yüklenen Ani Katedrali kubbesindeki haç indirilmişti. Şehirdeki Hristiyanlar dehşet içinde bakıyorlar, gök kubbenin haçı indirenlerin üzerine çökmesini bekliyorlardı(232).

Sultan Alparslan, kubbeden indirilen haça, sonra da kubbeye baktı. Vezir Nizamülmülk'e döndü.

"Hristiyanlığın alameti olan haçı indirdik, ama yerine İslâmiyet'in alâmeti bir şey koyamadık."

"Sultanım uygun görürsen, ben bir alâmet getirdim."

Gözler merakla çevrildi, Alparslan'ın sözü arasına girmeye cesareteden kimdi? Konuşanı gören Sultan gülümsedi.

"Kara Batur Bey sen ha? Alamet getirmek... Bozoklardan gelen Kayı beyine, amcam Tuğrul Bey'in tuğralı fermanını taşıyan er kişiye yakışır... Hele görelim, neymiş o?"

Kara Batur işaret etti. Üç attan yükler indirildi. Bunlar çeşitli boy ve şekilde demir parçalarıydı. Hemen birbirine eklenmeye başlandı. Herkes merak içinde bakıyordu. Bitti ve üç kişi tarafından kaldırıldı. Gözler hayretle büyüdü, gönüller açıldı, her ağızdan farklı feryatlar saçıldı.

"Hilâl, bu bir hilâl."

"Şimdi indirilen haç yerine hilâl mi konulacak?"

"Tabii ki hilâl konulacak, başka ne olabilir ki? Kara Batur Bey, çok iyi düşünmüş."

Gözler Sultan Alparslan'daydı. Hilâl'i kuvvetlice tuttu. Kaşları Hilâl gibi açıldı.

"Ey Rabbim! Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle! Ey Hilâl! Benim de senin de Rabbimiz Allah'tır" dedi.

Hilâli görünce Sultanın gönlünden yükselen bu sözler, herkesi tepeden tırnağa titretti. Söylediği... Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem Hilâl görülünce okunmasını istediği duaydı. Bu duaya hazır olanlar can-ı gönülden âmin dedi.

Alparslan, büyük bir coşkuyla Kara Batur'u omuzlarından tuttu.

"Bre Kara Batur Beyim. Nereden aklına geldi? Gönlümüzdeki Hilâli tuğra, mühür eylemişsin. Çok sevindim."

Kara Batur boyun büktü.

"Sultanım. 25 yıl önce Haç seferberliği başlayınca gönlüme düşmüştü. Dedem anlatmış, hem gönlüme hem de beynime nakşetmişti... Battal Gazi'nin Hagia Sophia'nın kubbesi üzerinde doğan Hilâl'i görünce... Buraya Hilâl'i dikmek arzusuyla nasıl yandığını... Peygamber Efendimizin Hilâl görülünce okuduğu duayı nasıl gözyaşları içinde okuduğunu... Bu hadiseden sonra Hilâlli bayrağı gönüllerde ve semalarda nasıl dalgalandırdığını...

Dedem hem anlatmış hem de vasiyet etmişti... Konstantiniyye'nin fethi, Hagia Sophia kubbesinde haçın yerine Hilâli dikmemiz için her türlü gayreti göstermemizi...

Sizin bu tarafa sefer ettiğinizi duyunca gönlüme doğdu Ani'nin fetih zamanının geldiği... Hemen Hilâl için demir dövmeye başladım. Demircilik bize ecdat yadigârıdır. Altın Yay ve Gümüş Okları aramaya başlayan ilk ecdadımız Kuçi Bey, demirciydi. Hazret-i Osman'a kendi eliyle dövdüğü, su verdiği Kayı damgalı kılıç hediye etmiş... Bizim de Sultanımıza fetih hediyemiz Hilâl olsun dedim."

Alparslan gülümsedi.

"Kayı damgasını Hilâl'e de vurdunuz mu?"

"Sultanım, dövdüğümüz demire, yurt belledğimiz toprağa, dost

bildiğimiz gönüllere Kayı damgasını vurmak... Atalar vasiyetidir. Damga vurulur ki işimize, sözümüze sahip çıkalım, en iyisini yapalım."

Alparslan damga vurulur ki sözüyle vuruldu... Bu ne mesuliyet duygusu, bu ne yüce idealdi.

"Hay Kara Batur Beyim... Gönlümüzü şen, kubbelerimizde, minarelerimizde âlemimizi Hilâl eylediniz. Yüce Mevlam sizi ve neslinizden gelenleri iki cihanda aziz eylesin. Hele davranalım... Şu Hilâl'i haçın yerine yerleştirelim."

Hemen harekete geçtiler. Urganlar getirildi, makaralar, onlarca kişi hazır edildi. Yorucu bir çabadan sonra Hilâl kubbe üzerine yerleştirildi. Güneş batmak üzereyken...

Biraz yüksekçe bir yere çıkarak, Hilâl'in içinden Güneş'in Kızılelma gibi batmasını seyrettiler. Güneş battığı anda ortalığı tekbir sesleri kapladı. Herkes gökyüzünü işaret ediyordu. Hilâlin içinden bakıldığında gökyüzünde başka bir Hilâl gözüküyordu. Bu Hicri 456 yılı Ramazan ayının dördüncü gününün hilâliydi.

Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, Hilâli görünce "Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle!" diye dua etmişti. Hilâl'deki bu esrar neydi.

Hilâl, Müslümanlar için hem bereket, hem iman, hem de selamet nasıl oluyordu. Bu sır çözüldüğünde... Ermeydanı Yeryüzü ve insan bedeni baştanbaşa hayır meydanı mı kılınıyordu?

En esrarlı olanı da duada geçen "İslâm hilâli eyle" sözleriydi. Hilâl, İslâmiyet'in, İslâm diyarının, Ermeydanı Yeryüzünün hayır meydanı olmasının, dâr-ül İslâm'ın işareti, tevhidin sembolü müydü? Bunu zaman gösterecekti. Hristiyanlar Haç derken, Müslümanlar Hilâl'in gölgesinde bir olabilecekler miydi?

Sultan Alparslan, Ani'de, Hilâlli kubbenin altında ilk Cuma namazını kıldı. Sonra ordusuyla Kars'a doğru yola koyuldu. Burasını da Hilâl'e kavuşturmak için... Ve bir emir yayınladı, bütün komutanlarına, valilerine... "Çift başlı Tuğrul kuşlu bayraklarımız yanında hilâlli bayraklar da dalgalansın" diye... Ve yürüdü ordusuyla

birlikte Kars'a doğru... Gökyüzünde dalgalanan çift başlı Tuğrul kuşlu ve hilâlli bayrakların gölgesinde...

* * *

Zaptı imkânsız sanılan Ani'nin Alparslan tarafından fethedilmesi haberi sarstı... Yeryüzüne yıldırım gibi düştü, gökyüzünde şimşek gibi çaktı. Doğu'da ve Batı'da büyük yankı uyandırdı. Özellikle de kilisenin kubbesinden haçın indirilip hilâlin konması... Hristiyanları, özelliklede papazları ve başlarındaki papayı çıldırttı.

Halife Kâim-Biemrillâh özel elçisiyle gönderdiği mektubunda takdir ve tebriklerini bildirdi. Alparslan'a "Ebü'l-Feth" lakabını verdi (233). Fetih Babası, dedi. Mekanları ve diyarları fethettiği, ebedi güzelliklere açtığı, hayır meydanı eylediği için... Fetih babası dedi, neslinden nice fatihlerin yetişmesi, nice fatihlere babalık yapması için...

Müslümanlar Fetih babası derken Hristiyanlar ise Yecüc ve Mecüc kavminin babası diyordu. Doğudan gelen Türk kavmini Yecüc Mecüc olarak görüyordu.

Sembol kabul ettikleri haçın indirilip, sembol kabul ettikleri Hilâl'in yerine konulması... Papalığı dehşete düşürdü. Bu; dört yüz elli yıllık Hristiyan-Müslüman savaşında bir ilkti.

"Mutlaka ve mutlaka Türklerin Anatolia'yı yurt edinmesi önlenmeli. Anatolia, Hristiyan dünyasına doğru uzanan bir ok, Türkler de o oku fırlatacak yaydır. Batı Avrupa'da, Endülüs'te Araplar var. Anatolia'ya da Türkler yerleşirse bizi ezerler, Hristiyanlığı yok ederler. Ani'de olanlar bunun habercisi... Buradaki en büyük kiliseyi câmi yaptılar, kubbenin üzerindeki kutsal haçı kaldırdılar, yerine hilâl koydular.

Kayı Boyu, efsanevi Altın Yay ve Gümüş Okları aramayı bıraktı, Tuğrul Bey'in emriyle... Tuğrul Bey, bunların temsil ettiği Kılıç, Kalem ve Gönülü bir araya getirmenin bunları bulmak olacağını söyledi.

Bu üçünü bir araya getiren Sünni Müslümanlara, bunlar içinde de Oğuz Türklerine çok dikkat etmeliyiz. Onların başarılı olmaması için her türlü gayreti göstermek zorundayız.

İslâmiyet'i yayan hep Sünni Müslümanlar... Yaşayışları ile insanların gönlüne giren evliyâ dedikleri kişiler bunların arasından çıkıyor. İtikadı doğru olmayan, Yaratanın bütün emir ve yasaklarını yerine getirmeyene evliyâlık nasip olmaz. Doğru itikatlı kimse Kâinat ile aynı dili konuşan, bütünleşen, Kâinatı okuyan ve Yaratanın mesajlarını alan kişidir, diyorlar.

Bu sebeple Sünniliği bozmak için çok çalışmalıyız. Şiiliği ve diğer Sünni karşıtı mezhepleri desteklemeliyiz. Özellikle de Sünnilikle Türk Oğuz Boyunun arasını açmalıyız. Bunun için çok ince hesaplar yapmalıyız. Her ne olursa olsun, Türklerin Anatolia'ya yerleşmesini önlemeliyiz.

Sünni Müslümanlar, kutsal kitaplarındaki meâlen "Aranızda dininden kim dönerse bilsin ki, Allah, kendisinin (çok) sevdiği ve onların da Onu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir"(234) âyetinde kast edilen kavmin Türk kavmi olduğuna inanıyorlar.

Oğuz Türklerinin, özellikle Altın Yay ve Gümüş Okların emanet edildiği Kayı Boyunun, Anatolia ileilgilihedefleri var. Buranın, cetleri Oğuz Kağan tarafından son yurt olarak vasiyet edildiğine, Kıyamet'e kadar Türk yurdu kalacağına ve İslâmiyet'in son kalesi olacağına, Hanlığın Kayı Boyuna geçip Kıyamet'e kadar onlardan kimsenin alamayacağına inanıyorlar.

Kısacası... Mutlaka ve mutlaka Anatolia ile Oğuz Türkünün buluşmasını önlemeliyiz. Bunun için hem dini hem de siyasi rakibimiz Doğu Roma, Bizans ile her türlü iş birliğini yapmalıyız. Bütün gücümüzle Bizans'a yardım etmeliyiz. Şu andan itibaren geri dönülmez bir yoldayız. Haçı muhafaza edebilmek için... Hilâl'in yeni temsilcisi Oğuz Türkleriyle geri dönülmez, ölümüne bir savaş başladı. Bu savaş onlar yok oluncaya veya geldikleri Asya içlerine

sürülünceye kadar devam edecektir.

Madem onlar, Haçın yerine Hilâl'i diktiler, bu savaş bundan sonra Haç-Hilâl savaşı diye bilinecek... Bütün Hristiyanların Haçın yanında yer alması için çalışılacaktır. Kendi aramızda kavgalı olabiliriz, ama Hilâl'e karşı kavgamızda bir olacağız. Bütün Hristiyanların birlikte hareket etmesi sağlanacak, aramızdaki düşmanlıklar unutulacaktır."

Bunları söyleyen 156. Papa İkinci Alexandre, en güvendiği yardımcısını iş birliği için Konstantinopolis'e gönderiyordu.

Papa bunları söylerken çok garip bir şey oluyordu. Üç yüz küsur bin yıllık insanlık tarihinde daha önce pek yaşanmayan bir şey yaşanıyordu. İblis, Papa'nın sözleriyle sevinirken, Yeryüzü,Ani'nin fethiyle üzerinden bir parçanın daha hayır meydanı olmasına, Ruhlardan Bir Ruh da Alparslan'ın zaferine seviniyordu (235).

Evet, bunlar olurken tarih güçlü olan için çalışıyordu. Ani'nin düşmesi üzerine Gürcü Prens Gagik, Alparslan'ı Kars'a davet etti. Kale girişinde törenle karşıladı, tâbiiyetini sundu. Şehir ve ahalisi hakkında bilgi verdi. Kars isminin, nereden geldiğini izah etti. Kafkas Dağları'nın kuzeyinden, Dağıstan'dan gelerek bu havalide yerleşen Bulgar Türkleri'nin Velentur Boyunun Karsak oymağından geldiğini söyledi. "Biz Gürcüler de 'Kapı Şehri' anlamına gelen 'Karis Kalaki'deriz" dedi.

Başına inen kılıç, göğsüne gelen ok karşısında kılı kıpırdamayan Sultan Alparslan, 'Kapı Şehri' sözü karşısında tepeden tırnağa titredi. Ani'de Hilâl'in Haçın yerine dikilmesi, sonrada Kapı Şehri'nin fethedilmesi... Anatolia denilen kalenin kapısından girmişler miydi? Emin olmak için sordu.

"Kapı Şehri mi dediniz."

"Evet, Sultanım, Kapı Şehri, dedim."

"Evet, Sultanım Kapı Şehri, dedi."

İkinci cevapla Sultan kızdı, kimdi bu? Sultanın karşısında söz

üzerine söz ekleyen, sıkılmadan aynı sözü tekrar eden? Söz sahibini görünce kızgınlığı tomurcuk kızıl güle dönüştü ve cihangir yüzde gül açtı.

"Hocam siz ha! Şehir kapılarının, kale kapılarının açıldığı bugünlerde... Sizinle karşılaşmak ne güzel... Yüce Mevlamızın en güzel hediyesi... Himmetinizle de bizim kararan kalplerimiz açılır.

Bu açılış, Anatolia'daki bütün kapıların açılmasına, Oğuz Han vasiyeti bu diyarın; Müslümanlar, Türk kavmi, bütün mazlumlar için kale olmasına vesile olur inşâallah.."

Gelen Ebû Ali Farmedi diye tanınan Fadl bin Muhammed'di. Ebül Kasım Kuşeyri'nin talebesi, Ebül Kasım Gürgani ile Ebül Hasan Harkani hazretlerinin halifesiydi. Nübüvvet Yolunun kavuşturucusu Silsile-i Aliyye büyüklerinin yedincisiydi. Ebül Hasan Harkani hazretlerinden sonraki halkasıydı. Alparslan'ın övücü sözleriyle çok sıkıldığı her halinden belliydi.

"Sultanım. Himmetiyle gönüllerin ve kapıların açılmasına vesile olanlar, toprak altında. Onlardan biri de burada, bu toprakların altında..." Sultan şaşırdı.

"Burada, Kars'ta mı?"

"Evet, Sultanım, burada..."

"Kim o?"

"Hocam Ebül Hasan Harkani..."

Sultan'ın şaşkınlığı hayrete dönüştü.

"Amcam Tuğrul Bey bahsetmişti... Efsane zannetmiştim. Ebül Hasan Harkani hazretlerinin kabri Harkan'da değil mi?"

Ebû Ali Farmedi hazretleri şöyle bir gözlerini yumdu, bir müddet kapalı tuttu ve derin bir iç geçirdi.

"Evet, Sultanım Harkan'da, ama burada da var."

"Sübhanallah! Hocam iki yerde kabir nasıl olur?"

"Sultanım. Bir kişinin iki ayrı yerde cesedi olmaz. Ama iki yerde, hatta daha fazla yerde kabri olabilir."

"Anlayamadım."

"Sultanım. İnsanlar, çok sevilen bir kişi için çeşitli yerleri o kişinin kabri olarak kabul edebilir. Meçhul kişiler vefatları esnasında kendilerini o kişi olarak tanıtabilir. İşte hocam Ebül Hasan Harkani hazretleri de bunlardan biridir.

Ebül Hasan Harkani hazretlerinin vefat ettiği ve Harkan'da defnedildiğinin söylendiği yıldı... Babanız Çağrı Bey'in askerlerinden bir grup öncü, Kars yakınlarına geldiler. İçlerinde uzun boylu, heybetli bir derviş vardı. Askerleri gazaya teşvik ediyor, onların her türlü ihtiyaçları için koşturuyordu. Kendisini, Harranlı bir garip derviş, Ebül Hasan derler diye tanıtmıştı.

Bu esrarengiz garip kişi, Yahniler dağında Bizanslılara karşı savaşırken şehit düştü. Mezarını kazdılar, mezar taşına Ebül Hasan Harkani diye yazdılar. Hristiyanı, Müslümanı onu, büyük evliyâ Ebül Hasan Harkani diye bildiler, kabrini ziyaret ettiler, onu vesile ederek duada bulundular."

Sultan merakla sual etti.

"Söz konusu kabir, şu anda duruyor mu?"

"Duruyor Sultanım!"

"Peki... O kabirde hakikaten de Harkani hazretleri mi var?"

Ebû Ali Farmedi hazretleri hafifçe tebessüm etti.

"Sultanım, onu bilemem, ama şunu çok iyi bilirim. İnsanımızın, Oğuz Türkünün bu kabirde Harkani hazretlerinin yattığına inanmasının çok kıymetli olduğunu..."

"Nasıl, yani?"

"Kabirde yatanın Ebül Hasan Harkani hazretlerioldığunainanmak... Onun Allahü teâlânın sevgili kulu olduğunu, bulunduğu mekanı şereflendirdiğini, kıymetli kıldığını, mekanların toprak altındaki ve üstündeki gönül ehli zatlarla şereflendiğini, yaşanılır kılındığını kabul etmektir. O mübarek şahsı sevmektir, onu sahiplenmektir, böyle inanarak onunla, bulunduğu

mekan ve zamanda kuvvet bulmaktır. İşte bu inanış, bu kabul ediş, toprağı mayalamak, vatan eylemektir, coğrafyaya vatan mührünü vurmaktır.

Eğer Anatolia'yı İslâmiyet'in kalası yapmak, Konstantiniyye'yi fethetmek istiyorsak... Bu toprakların her karışı evliyâ, gönül eri kabir ve makamıyla mühürlenmeli... Menkıbeleri destan gibi söylenmeli, bulundukları mekanlar onların ismiyle anılmalı, tanınmalı...

Gönül erlerinden bize nakledildi ki... Anatolia, nice Hak dostunun kabir ve makamlarıyla mayalanacak... Oğuz Türkü Allah dostlarıyla toprağın, havanın, suyun ölümden önce ve sonra birbirlerini tamam eylediğine inanıyor. Bu inanış sahih itikada uygundur. Ehl-i sünnet itikadına göre, Allahü teâlânın veli kullarının kabrinden Kıyamet'ekadar feyiz, nur yayılır."

Alparslan, anlatılanlarla Anatolia toprağının ayrılmaz bir parçası olma aşkıyla kavruldu, nice yerde kabrinin bulunması arzusuyla yandı.

"Hocam, inşâallah dediklerin gerçekleşir. Biz kılıçla Ani'yi fethederek Haçın yerine Hilâl diktik. Gönül erleri de inşâallah hem gönüllere Allah sevgisini yerleştirerek hem de türbe ve makamlarıyla Anatolia'da manevi fethi gerçekleştirirler. Buyrun, Harkani hazretlerinin mezarı diye bilinen yere gidelim. Türbe yapılması için bir an önce hazırlıklara başlayalım."

Alparslan yürüdü, onunla birlikte diğerleri de... Adımlarla birlikte gönüldekiler de dile yürüdü.

"Sultanım. Haçın yerine Hilâl dikmekle çok önemli bir şeyi başlattınız."

Alparslan merakla sual etti.

"Hocam, beni meraklandırdınız. Neyi başlattık?"

"Âlemler, alâmetler savaşını..."

"Nasıl, yani?"

"Sultanım... Hristiyanlığı şeklen temsil eden bir âlem, işaret

vardı, haç işareti... Ama Müslümanlık için böyle bir işaret yoktu. Siz, Ani'de Haçı indirip yerine Hilâl'i dikmekle bir ilki gerçekleştirdiniz. Haçın karşısına âlem, işaret olarak Hilâl'i çıkardınız. Hilâl-Haç savaşını başlattınız. Gönlüme doğan o ki bundan sonra bu savaş Kıyamet'e kadar devam eder."

Alparslan'ın yüreği sancıdı.

"Hocam. Anlayamadım. Şerre mi yoksa hayra mı vesile olduk?"

"Sultanım. Tabii ki hayra vesile oldunuz, ancak bedeli nice canlar olacak. Peygamber Efendimiz yeni Hilâli gördüğünde;(Ey Rabbim! Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle!)diye dua ederdi. Duamız odur ki... Müslüman olmayanlar, mazlumlar da kubbeler, minareler üzerindeki Hilâli görünce aynı duayı etsinler."

Çok kuvvetli bir "Âmin!" sesi geldi. Bakışlar, sese döndü. Ebû Ali Farmedihazretlerinin yanındaki bir gençti. Kıpkırmızı kesilmiş, başını önüne eğmişti, nasıl böyle bir şey yaptım utancında... Gencin hali Alparslan'ın hoşuna gitti.

"Hocam! Kimdi bu delikanlı ki? Öyle bir âmin dedi ki sanki dağ, taş, toprak her şey onunla birlikte âmin diye feryat eyledi."

"Sultanım. Yusuf'tur, Hemedanlı Yusuf... Talebemizdir... Ümidimiz o ki... Horasan'dan, Mâverâünnehir'den, Oğuz diyarlarından nice erlerin, Yusufların Anatolia'ya, diyar-ı Rum'a hicretlerine vesile olur. Bu diyarı bereketli, son kale kılmak için..."

Sultan ve beraberindekiler yürüdüler, Ebül Hasan Harkani hazretlerinin kabri diye bilinen yere doğru... Orasını türbe, Kıyamet'e kadar ziyaret edilir, toprağı ve gönülleri mayalar kılmak için...

Sultan Alparslan, Gürcü Kralını itaat ettirdikten sonra, kendisiHarezm civarına gitti. Ancak komutanları Anatolia'da fetih ve akınlara devam ettiler. Kardeşi Melik Yakuti, Van şehri ve çevresini fethetti.

Gümüştekin, Afşin ve Ahmet Şap ismindeki akıncı beyleri, Anatolia içlerine kadar uzanıyor, hem keşif yapıyor hem de gittikleri diyarları fethe hazırlıyorlardı.

1066 yılında, Murat ve Dicle vadileri Türk akıncıları tarafından yağmalandı. Hısn-ı Mansur (Adıyaman) önlerinde General Aruantanos kumandasındaki on bin kişilik Bizans ordusu imha edildi. Kumandan Gümüştekin'e esir oldu. Yardıma kavuşmuş kale manasına gelen Hısn-ı Mansur, 670 yılında Emeviler tarafından fethedilmiş, 1058'de Bizanslıların eline geçmişti.

1067'de Afşin Bey, Malatya önlerinde daha büyük bir Bizans ordusunu bozdu. Bu zafer üzerine Kayseri'ye kadar gelerek bu mühim şehri aldı. Oğuz Kağan'ın Ergöze ismini verdiği dağa yaslanan Kayseri şehrini fetheyledi... Artık dağ Erciyes diye anılıyordu. Oğuz Han ve evlatları bu dağın zirvesinde görmüşlerdi Uluğ Türk'ün elindeki cihazdan Anatolia'nın haritasını...Uluğ Türk, bulundukları yerin, Anatolia'nın, Konstantiniyye'nin fethedileceğini, Anatolia merkezli bir Türk devleti kurulacağını, bu devletin mazlumların son kalesi olacağını ve Kıyamet'e kadar devam edeceğini müjdelemişti.

Ve bu müjdelerden ilki gerçekleşmiş, Kayseri ve Ergöze dağı Oğuz Türkünün olmuş, Anatolia'nın da nice şehirleri fethedilmişti. Diğer müjdeler ne zaman gerçekleşecekti?

Efsane komutan Afşin Bey, Kayseri'den sonra Torosları aşıp Klikya'yı yağmaladı ve Halep civarına geldi.

1068 yılında Tiflis'i fetheden Alparslan daha sonra Kars'a geldi. Ebül Hasan Harkani hazretlerinin türbesini ziyaret etti.

Akıncılarını Trabzon yakınlarına yolladı. Bu sırada bir kısım Gürcüler Müslüman oldular.

Oğuzları, Anatotilia'danşimdi atamazsa hiçbir zaman atamayacağını anlayan Diogenes çok büyük bir orduyla harekete geçti. Afşin Bey komutasındaki akıncı birlikleri vurup vurup gidiyordu. İmparatorun hantal ordusunun onu yakalamasına imkân yoktu. Bir anda güneyde görünüyor, oraya gittiğinde haberi kuzeyden geliyordu. İmparator Halep önlerine kadar geldi.

İmparator'un önünden Ahlat'a gelen Afşin Bey, Anatolia'nın kuzey kısmınınboşaldığını görünce harekete geçti. Konstantiniyye'ye doğru yürüdü. Akıl almaz bir hızla Üsküdar önlerine geldi. Tıpkı Battal Gazi gibi Üsküdar'dan Hagia Sophia'yı seyretti. Konstantiniyye'ye girmek, Battal Gazi'nin yaptığını yapmak, Hagia Sophia'da namaz kılmak, kubbesindeki haçın yerine hilâli dikmek, müjdelenen askerlerin en sonuncusu olmak aşkıyla yandı. Ama İmparator'unşehre yaklaştığını duyunca tez zamanda yine gelmek üzere ayrıldı.

1069'da Afşin Bey'in idaresindeki Türk akıncı kuvvetlerinin başlıca kumandanları Ahmet Şah, Uvakoğlu Atsız, Uvakoğlu Çavlı, Arslantaş, Dilmaçoğlu Mehmet, Sanduk, Tavtavoğlu, Tarakanoğlu Beylerdi. Bu akıncı ordusu Azerbaycan'daki Kutalmışoğlu Süleyman Şah ve kardeşi Mansur ve Yakuti Beylerin emrindeydi.

Türkleri Anatolia'dan atsın diye tahta geçirilen ve ilk seferinde Türk akınlarına mâniolamayan Diogenes 1069 yılında tekrar Anatolia'ya geçti. Bu sefer olsun Ani'ye ulaşmak, câmiye çevrilen kilisenin kubbesi üzerindeki Hilâl'i indirip haçı dikmek istiyordu.

Ama ufak tefek temaslar hariç, yine Türkleri bir yerde kıstırmaya muvaffak olamadı. Özellikle de Afşin Bey komutasındaki akıncılar bir baştan bir başa Anatolia'nın şehirlerini vurmaya devam ettiler.

İmparator Palu'da iken Afşin Bey, geçen seferki akıl almazstratejikhareketi tekrar ederek kuzeyden dolaşıp Konia

(Konya) önlerine kadar geldi. Konia'nın tahrip ve yağmasından çok müteessir olan Diogenes, Afşin Bey'in dönüş yolunu kesmek için Sivas'a geldi. Kayseri'ye doğru ilerlerken bunu haber alan Afşin Bey, güneye yöneldi, Çukurova'ya daldı ve buradan Ahlat'a, üssüne döndü. İmparator bu seferde Afşin Bey ve akıncılarını sıkıştıramamıştı.

1070'te Bizans'ın Anatolia orduları başkumandanı Prens Manuel Komnenos, Türklere Kızılırmak kenarında yenildi ve esir düştü. Bundan faydalanan Afşin Bey, Anatolia'ya, Anadolu, yiğit dolu, adalet dolu yapmak için üçüncü çok cesur akınını yaptı. Kayseri civarından geçip Laodikya'ya (Denizli'ye) geldi. Ve buradan akınlara devam etti. Türk tarihinde bir ilk gerçekleşti. Akdeniz'e ulaştı. Bu Türk ordusunun batıda, güneşin bir Kızılelma gibi battığı deryaya ilk defa ulaşmasıydı.

Ve Afşin Bey sahile geldiğinde güneş tıpkı bir Kızılelma gibi deniz üzerinde batıyordu, Oğuz Kağan destanında anlatıldığı şekilde... Büyülenmiş gibiydi. Tıpkı bir Kızılelma gibi batan güneşten, kendisine uzanan altın yolundan gözlerini alamıyordu. Yürüdü su dizlerine gelinceye kadar.

Kılıncını çekti, "Bismillah" diyerek denize vurdu. Denizin bir baştan bir başayarıldığını gördü. Sonra bu kılıcı, bir daha kullanmamak ve Sultan Alparslan'a teslim etmek üzere kınına koydu.

Eğildi, "Bismillah" dedi, suyu avuçladı. Abdest alırken yüzünü yıkar gibi akıttı Akdeniz'in suyunu alnından aşağı doğru... Gözlerini yakan su ağzına doğru aktı, dudaklarına ulaştı, tadını merak etti. Akdeniz'in suyunu tattı, çok tuzluydu. Tuzlu suyun, hücre hücre bütün bedenine yayıldığını, Akdeniz'e karıştığını hissetti.

Türkoğlu'nun, ilk yurdunun en doğusundaki çok, çok büyük denize ulaşmasından yüzlerce yıl sonra... En batıda, güneşin Kızılelma gibi battığı diyarda bir denize kavuşmak... Bunun kendisine nasip olması Afşin Bey'i çok sevindirmişti. Anatolia'yı kuzeyden ve Konstantiniyye'nin bulunduğu yerden başlayarak güneye doğru kuşatan denizleri görmüştü. Şimdiyse üçüncüsünü

görmek, suyunu içmek nasip olmuştu.

Oğuz Kağan'ın yanındaki atası, Oğuz'un meçhul, isimsiz kahramanlarından olan, Oğuz Kağan'ın en gizli sırlarına vakıf olan atası görmüştü... Uluğ Türk'ün elindeki âletten Anatolia denilen diyarı ve onu üç taraftan çevreleyen denizleri, tıpkı bir hilâl, tıpkı bir yay gibi... Atasının âlette gördüklerini, o yerinde görmüş, sonuncusunun tuzlu suyunu tatmış ve kavrulmuştu.

Vasiyet etmişti o isimsiz kahraman, neslinden gelenlerin Anatolia'nın Oğuz'a vatan olması için gayret göstermelerini, bunun için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamalarını... O isimsiz kahramanın son temsilcisi olarak Afşin'e nasip olmuştu Anatolia'nın Oğuz Türkü tarafından fethine katılmak... Önce Çağrı Bey, sonra da Alparslan'ın emrinde akmıştı Anatolia içlerine, kanatlı atların üzerindeki akıncılarıyla...

Hem Çağrı Bey, hem de Alparslan, aynı şeyi söylemişler. "Afşin Bey! Anatolia'yı, bizi cihan hâkimiyetine götürecek Ergenekon, Oğuz Türkünün, Oğuz Kağan vasiyetince vatan kılacağı ve Kıyamet'e kadar bir daha çıkmayacağı son vatan bil. Bu diyarın Ergenekon, son kale olması için bütün engelleri sil" demişlerdi.

Önce altın yaylarıyla gümüş oklarını atmışlar, sonra da ardınca akmışlardı... Afşin Bey, dur, durak bilmemişti, kendisine karış karış Anatolia toprağını Oğuz Türkü için yurt, Ergenekon kılma vazifesi verildiği için... Uçmuş, uçmuştu, Oğuz Kağan eliyle altın yayla fırlatılmış gümüş ok gibi...

Bu Anatolia, nasıl bir diyardı? Âdem aleyhisselamdan o ana geçen yüz binlerce senenin silinmez izleri vardı her karış toprağında... Tarsus'ta Âdem aleyhisselamın oğlu Şit aleyhisselamın makamı olduğu söyleniyordu (237). Danyal aleyhisselamın kabrinin olduğu söylenen mekanı görmüştü (238).

Nuh aleyhisselamın türbesi diye bilinen mezar Cizre'deydi (239). Buraya komşu Şırnak isminin, Şehr-i Nuh'un söylenişinin değişmesinden meydan geldiği söylenmektedir. Her iki yerleşim

yerinin, Nuh aleyhisselam tarafından kurulduğu, bunların Tufandan sonra Yeryüzünde kurulan ilk şehirler olduğu ifade ediliyordu. Kur'ân-ı kerimde Hud sûresinin 44. âyet-i kerimesinde Nuh aleyhisselamın gemisinin Cudi Dağına indiği bildiriliyordu. Bu dağ ise, Cizre ve Şırnak'a çok yakındı.

İbrahim aleyhisselamın Urfa'da doğduğu, burada yaşadığı, ateşe burada atıldığı belirtiliyordu ve bu şehirde buna ait nice izler vardı. Yine bu şehre yakın bir köyde (240) Eyüp Peygamberin ve Elyesa Peygamberin aleyhimesselamkabirleri diye bilinen iki kabir vardı.

İsa aleyhisselamın havarilerinin nicesinin kabirleri ve makamları yine Anatolia'daydı. Peygamber Efendimizin arkadaşlarının da nice mekanlarda kabirleri bulunuyordu.

Afşin Bey, tam manasıyla Anatolia'ya âşık olmuştu. Aşılmaz dağları, ırmakları, üç tarafından kendisini kuşatan denizle Anatolia... İslâmiyet'in, Oğuz Türkünün son kalesi miydi? Güçlenip, cihan hâkimiyetine yürüyeceği Ergenekon muydu? Yoksa her ikisi miydi?

Anatolia içinde onu en fazla eshâb-ı kehf etkilemişti. Kur'ân-ı kerimde, Kehf sûresinde hayatlarının anlatıldığını duyunca harekete geçmiş. Araştırma yapmış üç ayrı yerde makamları olduğunu işitince çok şaşırmıştı. Efes ve Tarsus'dakini görmüştü. Şimdi Meraş (Kahraman Maraş) yakınındaki Efesus'a gitmek ve oradaki eshâb-ı kehf makamını görmek, oradan da Urfa, Cizre ve Şırnak'a varmak istiyordu.

Eshâb-ı kehf'in makamlarının olup mezarlarının olmaması, mağara içinde kaybolduklarının kabul edilmesi onu çok etkilemişti.

Afşin Bey hem Anatolia'da hem de Horasan ve Mâverâünnehir'de efsane olmuştu. Kanatlanıp uzakları yakın kılmak isteyenler onun yanında Anatolia içlerinde sefere çıkıyorlar. Hristiyanlar, çocuklarını Afşin Bey geliyor diye korkutuyorlardı.

Afşin Bey o kadar hızlı hareket ediyordu ki... Sanki Anatolia'nın her karış toprağında izi olsun istiyordu. Son akınıyla ilgili Alparslan'a gönderdiği mektupta, "Rumlar bizimle savaşacak

kudrette değil. Rum ülkesini istila edip büyük bir ganimetle döndüm. Anatolia yeni Ergenekonumuz olmak üzere bizi bekliyor. Süryani ve Ermeniler, bize yardım ediyor, bizim Bizanslıları cezalandırmak için Allahü teâlâ tarafından gönderildiğimize inanıyorlar" diyordu (241).

Afşin Bey, mektupla birlikte Anatolia'yı batıdan kuşatan denizin suyuyla çeliklenmiş kılıcı da göndermişti. Alparslan, bu kılıcı öpüp başına koydu ve mezarının başınamezar taşı olarak bu kılıncın konmasını vasiyet etti.

* * *

Batıdan, Afşin Bey'den gelen haberle sevinen Sultan Alparslan'ın, doğudan gelen bir haberle canı sıkıldı. Yanında Azerbaycan Emiri Erdem'in büyük bir değeri vardı. Ancak onun Deylemli bir Bâtınîyi kâtiplik görevine alması Alparslan'ı üzdü. Bir gün divan görüşmelerinde bu emir lafa karıştığında, Alparslan sertçe; "Sen sus bakalım. Sen benim saltanatımın hasmı mısın?" dedi. Emir Erdem derhal yerlere kapandı;"Hâşâ Sultanım! Ben nasıl sizin hasmınız olabilirim. Benim bu canım yolunuza kurbandır. Ölüm bana bu sözden daha tatlı gelirdi. Sultanımı üzecek ne yaptım" dedi.

Alparslan'ın"Deylemli, bid'at itikatlı bir şahsı göreve almışsın. Bunu tanıyor musun?" şeklindeki sualine "Sultanım! Bir kişi, benim devleti cihanı tutmuş sultanıma ne zarar verebilir?" cevap verince Sultan çok kızdı.

"Sen ne dersin bre gafil. Kâinat sahih itikat üzerinde durur. Sahih itikat sahibi olmayana görev vermek devletimizin varlık sebebini inkârdır" dedi. Bir tomar at kılı getirtti. Emire üç beş tane vererek "kopar bakalım", dedi. Şaşkınlık içindeki emir derhal kopardı. On-onbeşyapıp verdi. Zorlanarak olsa da kopardı. Biraz daha artırınca esnetemedi bile.

Bunun üzerine Sultan, kılları yüzüne doğru fırlattı.

"Siz bilmez misin, Cenab-ı Hakkın rahmeti, doğru itikatta, birlik ve beraberliktedir. Azabı ise ayrılıktadır. Bunlar Resûlullah'ın temiz

yoluna uymayan bozuk kimselerdir. Üç beş iken zararsız gibi görünürler. Ama bir üzüm tanesinin sepetteki bütün üzümleri bozması gibi çok çabuk çoğalıp itikadımızı bozarlar, devletimizin yıkılmasına neden olurlar... Fâtimilerin ne yaptığını görmedin mi? Biz halis Müslümanlarız. Bid'at nedir bilmeyiz. Onun için Cenab-ı Hak biz Türkleri aziz kıldı..."(242)

Sultanın sözleriyle hazır bulunanların hepsi dondu kaldı. Doğru itikadınehemmiyetini, bidat itikadın zararını hiç böyle düşünmemişlerdi. Selçukluların yükselişindeki sırrı anlar gibi oldular.

1070 yılında, Alparslan Anatolia'ya geldi. Amcası Tuğrul Bey'in alamadığı çok sağlam Malazgirt kalesini fethetti. Sonra Güneydoğuya ilerleyerek Amid (Diyarbakır) şehrine geldi. Çok beğendiği bu şehirde bir müddet kaldı. Bu şehir ve çevresinde, altı peygamber aleyhimüssselam ve 27 sahâbe-i kirâm kabri olduğu söyleniyordu (167). Bunu duyunca çok şaşırdı ve sevindi. Bu, Anatolia nasıl bir diyardı? Her köşesinde peygamberlerin, sahâbelerin ve havarilerin olduğu söylenen makamlar ve kabirler vardı. Yakın olanlarına gitti. Anatolia'nın baştanbaşa fethi ve Kıyamet'e kadar Türk yurdu kalması, İslâmiyet'in ve mazlumların kal'ası olması için dua etti.

Ani'den sonra Malazgirt'in de fethedilmesi, Papa İkinci Alexander'i dehşete düşürdü. Hemen Romanos Diogenes'e en yakın adamını gönderdi. "Mezhep ayrılığını unutun. Bu; bütün Hristiyanlık âleminin davasıdır. Türkleri mutlaka ve mutlaka Anatolia'dan atın, Asya içlerine sürün. Ani'ye tekrar haçı dikin. Her şeyimizle, bütün kuvvetimizle yanınızdayız. Şimdi bunu yapamazsak bir daha hiç yapamayız. Hem onlar hem de bütün İslâm âlemi inanıyor, Türk kavminin, kutsal kitapları Kur'ân-ı kerîmde, 'Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir' şeklinde zikredilen kavim olduğuna..." dedi.

Diogenes harekete geçti. Zaten Türkleri Anatolia'dan atmak için göreve getirilmiş ve kendisi de var oluş sebebini bu bilmişti.

Alparslan'ın, Oğuz Türküne bir daha çıkmayacağı vatan, son kale eylemek üzere Anatolia'ya geldiği günlerde... 13 Mart 1071'de Konstantiniyye'den hareket eden bir ordu daha yürüyordu Anatolia içlerinde... Türkleri geldiği diyarlara, Orta Asya bozkırlarına sürmek, Ani'de, kiliseden câmiye çevrilen mabedin kubbesindeki hilâli indirip yerine haç dikmek için...

Diogenes'inyanında günü gününe not eden ve çok iyi bir gözlemci olan Michael Attaleiates de vardı. Diogenes, Attaleiates'e, "Bu seferde yazacağın çok şey olacak. Türkleri yalnızca Anatolia'dan sürmekle kalmayacağız. Onları Pers diyarından da kovup geldikleri bozkırlara, göndereceğiz. Hemedan, İsfehan ve Rey'de kışlayacağız. Önce Ani'de, Haç yerine dikilen Hilâl'i indireceğiz, sonra da bütün câmilerdeki hilâlleri... Haçın mutlaka galibiyetini bütün dünyaya göstereceğiz" dedi.

Attaleiates, Konstantiniyye önlerine kadar gelen Afşin Bey'i yakından tanıyordu, "Haklısın ulu imparatorum, yazacak çok şeyim olacak" dedi.

Diogenes, haçı tekrar dikmek için Anatolia yollarına düştü... Ama daha seferin başında haçla, hem de altın haçla başının derde girdiği, efsane gibi her yerde söylenmeğe başlandı.

Diogenes, altın haç vasıtasıyla yardım dilemek için Hagia Sophia'a gider. Haç kıbleye doğru döner, düzeltir, ertesi gün gider haç yine kıbleye dönüktür. Haçın zincirlenmesini emreder ve ertesi gün tekrar gider, haç yine kıbleye dönüktür. Dehşete kapılır ve bunun kimseye söylenmemesini ister, ama söylenir.

Diogenes'in Anatolia içlerinde Ani'ye doğru yürüdüğü zamandı... Alparslan Halep'ten henüz çıkmıştı. Fâtımî halifesinin veziri Mısır'ı teslim edeceğini bildirdi. Alparslan'ı bu ülkeye davet etti. Alparslan, Halep önünden ayrıldı Mısır'a gitmeküzere... Bu sırada Romanos Diogenes'in çok kalabalık bir orduyla Anatolia üzerine sefere çıktığı haberi geldi.

Alparslan, İslâm âlemi üzerindeki Şii hâkimiyetine son verip, birliği sağlamak istiyordu. Bunun için Mısır seferini çok arzu ediyordu. Ancak Anatolia'da tutunmanın her şeyden önce geldiğini,

Diogenes'i durduramazsa kapanan kapıların bir daha çok zor açılacağını iyi biliyordu. Beş yüz yıllık mücadele sonunda kapılar ancak bu kadar açılmıştı. Anatolia çok çetindi.

Alparslan, Afşin Bey'in son gönderdiği raporu tekrar inceledi, üzerinde günlerce düşündü, komutanlarıyla istişare etti. Önünde Anatolia'ya bir daha çıkmamak üzere yerleşmek için bir fırsatın olduğunu gördü ve yönünü tekrar Anatolia'ya çevirdi.

İmparator da Doğu Anatolia'ya doğru yol alıyordu, ilk hedefi Ani'ydi, buradaki Hilâl'i indirmekti. Ordunun ağırlıklarını üç bin araba ve onbinlerce hayvan taşıyordu. Bizans ordusunda Franklardan Norman ve Slavlara, Katolik ve Ortodoks bütün milletlerden asker vardı. Hatta Peçenek ve Uzlar gibi Müslüman olmayan ücretli asker Avrupalı Türkler de vardı.

Bizans ordusunu Ani'ye girmeden yakalamak isteyen Alparslan, ordusuna cebri yürüyüş emrini verdi. Yürüyüşe dayanamayan yaşlı askerleri terhis etti. Hafif süvarilerden müteşekkil bir tümeni öncü olarak yolladı. Bu tümen, General Brynenios komutasındaki Bizans öncüleriyle karşılaştı. Önlerinde çok büyük ve çok süslü bir haç vardı. Ani'ye dikmek istedikleri haçtı (244). Çarpışmada Bizans birliği yenildi. Bu vuruşmada ele geçirilen Haç, zafer alameti olarak Bağdat'a gönderildi.

Sultan Alparslan, elçilerini İmparatora gönderdi, sulh için... Ordusu yorgundu, sayıca azdı. Türk komutanlarından Sav Tigin başkanlığındaki elçilik heyeti İmparatora ulaştı. İmparatorşartları sormadan sulh teklifini reddetti, çünkü ona Türkleri Anatolia'dan atma görevi verilmişti. Sulh teklifini Türklerin zayıflığına, mağlubiyetin kaçınılmaz olduğunu görmelerine verdi. Konstantiniyye'den Malazgirt'e savaş yolundaki zorluklarla bozulan morali düzeldi, neşelendi.

"Sultanınıza söyleyin. Kendisiyle sulh görüşmelerini Rey'de yapacağım. Ordumu İsfehan'da kışlatacağım, atlarımı Hemedan'da sulayacağım."

Sav Tigin gecikmeden cevabı verdi.

"Atlarınızın Hemedan'da kışlayacaklarından eminim. Fakat sizin nerede kışlayacağınızıbilemiyorum."

Bu cevapla, başta İmparator olmak üzere, otağındaki herkes kıpkırmızı kesildi. Generaller kılıçlarına sarıldı. İmparator, kendini hemen toparladı. Elçilerin ordusundaki ihtişamı Sultan'a anlatmalarını istiyordu. Elini kaldırdı, sükûneti sağladı.

"Küstah sözleriyle elçi öldürülmeyi hak etti. Ama elçiye dokunmak bize yakışmaz. Gitsin, ordumun ihtişamını, büyüklüğünü Sultanına anlatsın ki aklı başından gitsin, dizlerinin bağı çözülsün, ordusunu idare edemesin. Elçiye İmparatorluk Haçını verin ki askerimin arasından rahatça geçebilsin, Sultanına ulaşabilsin."

Başta yazar Attaleiates olmak üzere herkes şaşkınlık içindeydi. İmparator kendi rızasıyla haçı düşmanına nasıl teslim ederdi. Haçı teslim etmenin, mağlubiyet manasına geldiğini bilmiyor muydu?

Haçı alan Sav Tigin, otağdan ayrıldı. Bizans Ordusunun içine girdiğini gören yanındakiler şaşırdılar. "Bu fırsat kaçar mı? Haç elimizdeykenkimse bize saldıramaz. Bizans ordusunun içinden geçerek birliklerini, konuş durumlarını yakındangörelim" dedi.Elçilik heyeti Bizans ordugâhını bir uçtan bir ucageçerek Sultanın yanına ulaştılar. Sav Tigin, yaşananları ve gördüklerini, Bizans Ordusunun büyüklüğünü Sultan'a anlattı.

Sultan tereddüt içindeydi. Zafer, Anatolia'ya Türk-İslâm Tuğrasının, mührünün vurulması demekti. Mağlubiyet ise... Anatolia'dan, İran'dan atılmak demekti... Ya savaşa girmese... Bizans ordusuna çete savaşı vermeyi, yormayı denese... Mührü vurmanın tam zamanıydı. Ama... Ya mağlup olursa... Sultan Alparslan tam manasıyla bunalmıştı. Sav Tigin ve Afşin Bey vuralım derken, savaş meclisinde yer alan diğer komutanlar duralım, diyordu.

Komutanlara "Siz durumu müzakere etmeye devam edin ve bir karara varmaya çalışın. Ben biraz dışarı çıkacağım" diyerek otağdan ayrıldı. Ovada nazlı nazlı akan bir derenin yanına geldi. Sanki akan

kendisiydi. Aktı, aktı ve bütün Anatolia'yı baştanbaşa geçti, Konstantiniyye'ye, müjdelenen şehre ulaştı. Güneşin Kızılelma gibi batarken Hagia Sophia'nın kubbesinden yansıyan ışınları gözünü aldı. Gözlerini kırptı içinde bulunduğu mekana ve zamana döndü. Işık derenin suyunda yansımıştı. Vakit, ikindi sonrasıydı, Güneş ufka yaklaşıyordu. Başka diyarlarda doğmak üzere elveda diyen güneşi görünce Kızılelma'yı hatırladı. Oğuz Kağan'ın vasiyeti, Oğuz boylarının ülküsü, hep batıda aradıkları Kızılelma'yı... Anatolia Kızılelma'sına uzanmıştı, ama araya iki yüz bin kişilik Bizans Ordusu girmişti. Kızılelma'ya dokunamıyacak mıydı?

"Sultanım! Aş engeli, dokun Kızılelma'ya."

Şaşırdı, ses içinden mi geliyordu? İçinden geldiğinden emindi. Düşüncesindeki suale kim cevap verebilirdi? Yine de merak etti çevresine baktı. Ve gördü Ebû Ali Farmedi hazretlerini, Kara Batur'u ve yanlarındaki iki genci... Gönlü genişledi iki yüz bin kişilik Bizans ordusunu içine aldı, gam bulutları dağıldı, yüzü aydınlandı.

"Hocam. Aş engeli dersin ama nasıl?"

Yanındaki iki genci işaret etti.

"Sultanım, bu gençlerle, bu gençlerin temsil ettiği manayla..."

Sultan iki gence dikkatle baktı. On yedi-on sekiz yaşlarında gösteren kara yağızdı, Kara Batur'a benziyordu, yirmi iki-yirmi üç yaşlarında gösteren ise tatlı bir tebessümle gülümsüyor, gönüllere akıyordu. Sultan Kara Batur Beye hoş geldin deyip hal hatır sorduktan sonra söz sahibine döndü.

"Hocam. Bu gençleri tanıyamadım. Tanıyamayınca da temsil ettikleri manaları tahmin edemedim. Gerçi her ikisi de yiğit delikanlılar, her halleriyle zafer bizimdir diyorlar ama..."

Gülümsedi. "Sultanım selam vermeden söze girdik" diyerek selam verdi, kara yağız delikanlıyı işaret etti.

"Sultanım. Bu yiğide Tuğrul derler. Kara Batur Bey'in oğludur. İsmini rahmetli amcanız Tuğrul Beyimiz vermiştir. Tuğrul isminin, "tuğraol"dantürediğini ifade eden Kara Batur Bey'in sözünü çok beğenmiş. Tuğrul Kuşu olsun, tuğra olsun, Anatolia'ya Oğuz-İslâm

mührünü vursun diye dua etmiştir."

Sultan, tuğra olsun, Anatolia'ya mührü vursun sözleriyle vuruldu. İşte beklediği işaret gelmişti.

Farmedi hazretleri, diğer genci omzundan yakaladı.

"Sultanım bu da Yusuf... Hemedanlı Yusuf (245)...Talebemizdir... Tıpkı Yusuf Peygamber gibi aleyhisselam derin kuyulardan, zindanlardan kurtuldu. Gönüllere Sultan olsa gerek... Gönlümüze doğan o ki... Anatolia'nın manevi fethini onun talebeleri tamamlayacak."

Sultan tepeden tırnağa titredi. Gönlü kanatlandı, bir an önce ordusunu saf saf eyleyip düşman üzerine bir çığ gibi çökme isteğiyle yandı.

"Allahü teâlâ razı olsun hocam. Bu gençler ve temsil ettikleri manalarla engelin aşılacağından, Kızılelma'ya dokunulacağından şüphem kalmadı... İki ordu arasındaki büyük sayı farkı bizi tereddüte düşürmüştü."

"Sultanım. Mute Harbini hatırlayalım. İslâm askeri yalnızca üç bin, Bizans askeriyse yüz bin kişiydi. Ama galip geldiler.

Hazret-i Ömer radıyallahü anh, İran üzerine emir tayin ettiği Sad bin Ebi Vakkas hazretlerine, 'Düşmanın çokluğundan değil, Allah'tan kork. Ordunda, günâh işleyen asker bulunmasın. Eğer haram işleyen olursa, Pers ordusundan ne farkın kalır. Allah haram işleyen kavmi muvaffak etmez' buyurmuş. Büyüklerimiz, 'Namaz kılınıyor, haram işlenmiyor ve emre itaat ediliyorsa zafer muhakkaktır, çünkü ilahi yardım gelir' buyurmuşlardır."

Sultan "Haydi karargâha! Ordumuzu yarınki zafer için hazır edelim" dedi. Yönünü Hakkın rızasına, ermeydanı Anatolia'yı hayır meydanıkılmaya, zafere çevirdi.

1071 yılının 26 Ağustos Cuma sabahı her iki ordu 7-8 kilometre uzaklıkta birbirlerini gördüler. Hicri 463, Zilkade ayının yirmi yedisiydi. İslâm ordularının Anatolia'ya ilk ayak basmalarından bu

yana 450 yıl geçmişti. İslâm orduları, Afrika, Asya ve Avrupa'da çok hızlı ilerlemiş. Anatolia'ya gelince duraklamıştı. Malatya-Tarsus hattından ileri geçememişti ta ki Selçuklu gelinceye kadar... Çift başlı Tuğra kuşu bayrağını taşıyan Oğuz nesli... Anatolia içlerine kadar fetihle yürümüştü. Şimdi Konstantiniyye'ye giden yolları açmak, Anatolia'ya tevhit, fetih, ebedi güzellikler mührünü vurma zamanı, diyordu. Mühür vurulacak, yollar açılacak mıydı?

Ruhlardan Bir Ruh, Yeryüzü ve İblis, heyecan içinde bekliyorlardı iki ordunun karşılaşmasını ve neticeyi...

Ruhlardan Bir Ruh, bir insan bedeninde Yeryüzünde olup Alparslan'ın askeri olabilseydim, diyor... Hangi diyarda hangi zamanda dünyada olacağını, kimlerin onun için "dünyaya geldi" diye sevineceğini merak ediyordu.

Yeryüzü, Alparslan'ın ordusuna savaş meydanını kolay kılmaya hazırlanıyor, daha çok toprağının hayır meydanı olmasını bekliyordu. "Şu insanlar, ne kadar gafil... Yeryüzündeki her nefesin, her hareketin, her düşünceninbeni etkilediğini, iyilerle temizlendiğimi, kötülerle kirlendiğimi niçin anlamıyorlar? Âdem aleyhisselamdan bu ana geçen zaman içinde o kadar kirlendim ki... Muhammed aleyhisselamın ümmetini ancak beş vakit namaz temizleyebilir oldu. Namazın hem beden hem de ruhen temizlik olduğunu niçin bilmiyorlar? Benim ve Kâinatın Allah lafzıyla varlıkta kaldığımız, Allah diyen kimse kalmayınca Kıyamet'in kopacağını niçin fark etmiyorlar?" diyordu.

İki ordunun karşı karşıya geldiği yer... Van Gölünün 45 kilometre kadar kuzeyinde, Murat suyunun yakınlarında, Malazgirt Kalesinin yanıbaşındaydı. Türk ordusunda Kutalmış oğlu Süleyman gibi prensler, Artuk ve Afşin Bey gibi komutanlar bulunuyordu.

Kırk bin yiğit saf olmuş, teşehhütte oturur gibi oturmuşlar, boyun bükmüşler... Başlarını kalpleri üzerine eğmişler bekliyorlardı Cuma vaktini, er kişilerin Hak huzurunda cem olma, birlik olma, kulluklarını, acizliklerini en üst seviyede hissetme, şehit olma vaktini ve onları şehadete götürecek sultanlarını...

"Geliyor! Sultanımız geliyor" sesleriyle gönle eğilmiş başlar, sese doğru kanatlandı. Ve gördüler Sultanı... Yeryüzünde Allahü teâlânın adaletini yerine getirmek yükü omuzlarına yüklenmiş er kişiyi... Beyazlar giyinmişti. Beyaz sarık, baştan ayağa bütün bedeni saran bir elbise, tıpkı bir kefen gibi... Dokuz on komutanıyla birlikte geliyordu, onlar da beyazlara bürünmüşlerdi. Sanki melekler geliyordu. Veliaht Melikşah, vezir Nizamülmülk ve Ebû Ali Farmedi hazretleri de beraberindeydi.

İlk saf boyunca yürüyordu, askerleri selamlayarak, selamet üzerinize olsun diyerek... Şehitlik meydanında şehitliği beklemekten daha büyük selamet olur muydu?

Ve ezan başladı, ezan-ı cavk(246) okunuyordu. Beş müezzin aynı anda haykırdı "Allahü ekber/Büyük yalnızca Allahü teâlâdır" diye... Sultan ve beraberindekiler aynı anda durdular, sanki bulundukları yere bir çınar gibi kök saldılar. Ezan ile Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için şehitliği bekleyenler... Nasıl da birbirlerini tamam eyliyorlardı. Malazgirt meydanındaki kırk bin er... "Allah birdir, Muhammed aleyhisselam O'nun elçisidir, ebedi kurtuluş İslâmiyet'tedir." Bu hakikati kabul ettirmek, Anatolia'yı ezanın yirmi dört saat yükseldiği diyar kılmak için orada değiller miydi?

Sultan Alparslan nefes almadan ezanı dinledi. Akıl almaz güzellikteki manevi havanın nefesiyle yıkılmasından korktuğu için... Başları göğsü üzerinde ezanı dinleyen erlerine baktı. Birkaç saat sonra, emriyle ölüme koşacaklar, sevdiklerinden ayrı düşeceklerdi. Titredi, bu emrin, hem kendisinin, hem onların hem de bütün insanlığın hayrına olması için dua etti. Bu duanın ağır yüküyle omuzları çöktü, duası için dua etme ihtiyacını hissetti.."Yâ Rabbi! Sana tevekkül ediyor, azametin karşısında yüzümü yere sürüyorum, ben senin aciz bir kulunum. Beni karar mevkiine, Sultanlık denen ağır yükün altına getiren sensin. Yâ Rabbi! Niyetim halistir. Bana yardım et; sözlerimde hilaf varsa beni kahret" diye her hücresiyle yalvardı.

Malazgirt'ten Arşa yükselen ezan sonrası... Sünnetler kılındı, iç ezan, sonra da Abbasi Halifesinin hazırladığı ve bütün İslâm diyarına gönderdiği hutbe okundu. Onlarca mübelliğ hutbede

söylenenleri bütün saflara ulaştırdı. O hutbe ki... Bütün Müslümanları Malazgirt meydanındaki erler için duaya çağırıyor, onların İslâm'ın kılıncı olduğunu söylüyordu.

Hutbe okundu, Sultan imamete geçti. İftitah, ebedi güzelliklere, Cennet'e açılma; tahrime, Allahü teâlâdan uzaklaştıran her şeyi yasak kılma, atma diye bilinen tekbir için el kaldırdı. "Allahü ekber" diyerek aldı, el bağladı, namaza, ebedi huzura durdu... Onunla birlikte kırk bin asker, sayısız melek de... Yaratan, yaratılan, kulluk, dünyaya geliş gerçeğini en yüce şekilde açıklayan Fatiha'yı, sonra kulluk sonrası kavuşulacak nimetleri söyleyen Kevser sûresini okudu. Allahü ekber diyerek rükuya gitti, kırk bin erle birlikte ve onlarla beraber dağlar ve ağaçlar da... Ve secdeye, Allahü teâlâya dünyada en yakın olunan makama kapandılar. Makamdan, maldan, dünyalık her şeyden vazgeçerek yoklukta var oldular. Malazgirt'te bir oldular. Cuma için, Yeryüzünü hayır meydanı kılmak, şehitlik için saf tutmanın anlatılmaz güzelliğini yaşadılar.

Namaz bitti, zafer ve şehitlik için dualar edildi. Sultan, ayağa kalktı. Ordusu, emir üzerine, diz üstünde, namaz oturuşunda, gözleri Sultandan ayrılmadan bekliyordu... Sultanın söyleyeceklerini, Sultanın yapacaklarını...

Beyaz atı, gökten gelen rahmet bulutu gibi Sultanın yanına geldi. Eliyle kuyruğunu bağladı. Sağ ayağını üzengiyekoydu, "Yâ Allah, Bismillah!" diyerek kanatlandı ve at denen zirveye yükseldi ve kondu, sanki başı Arşa değdi.

Ok sadağını ve yayını, hemen atın yanındaki Melikşah'a verdi. Kılıncını çekti, bu çekişe gözleri alan bir ışık eşlik etti, gönülleri aydınlattı. Sultan, ok ve yayını vermek ve kılıncını çekmekle, muharebeye Sultan değil, er olarak katıldığını gösteriyordu.

Malazgirt ovasını Allahü ekber sesleri inletti. Kırk bin er gözyaşlarına mâniolamadı. Sultan konuştu, onlarca mübelliğ, her sözünü hem gönüllere hem de kulaklara iletti.

"Can yoldaşlarım, şehitlik yolundaki kardeşlerim. Bugün, bu mübarek günde, buradaki muharebemiz... Bizlere şehitlik veya

gaziliği, bizden sonra gelenler için de Anatolia'nın Kıyamet'e kadar vatan olmasını, Konstantiniyye'nin fethini getirecektir inşâallah... Anatolia'nın fethi, Oğuz Kağan'ın, babam Çağrı Bey'in, amcam Tuğrul Bey'in, Konstantiniyye'nin fethi ise Peygamber Efendimizin aleyhisselam vasiyetidir, müjdesidir. Sizler bu müjdeye kavuşturacak yolu açacaksınız inşâallah...

Burada Allahü teâlâdan başka bir sultan yoktur. Emir ve kader O'nun elindedir. Bu sebeple benimle birlikte cihad etmekte veya benden ayrılmakta serbestsiniz..."

40 bin kişi, meydandan ancak şehit veya gazi olarak ayrılacaklarını haykırdılar. Sultan, yaşlı gözlerle sözlerine devam etti.

"Kardeşlerim. Şehit olursam, beni şehit olduğum yere defnedin, üzerimdeki bu beyaz elbise kefenim olsun. O zaman ruhum göklere çıkacaktır. Benden sonra, şu anda hemen yanımda bulunan oğlum Melikşah'ı tahta çıkarın ve ona bağlı kalın. O, benim yarım bıraktıklarımı sizinle birlikte tamamlayacaktır. Birlik ve beraberlikten ayrılmayın. Kazansak da kaybetsek de zafer, istikbal bizimdir."

Az önce gözyaşlarını göstermeme gayretindeki 40 bin kişi şimdi sesli sesliağlıyordu. Alparslan, sağ elini kaldırdı, kaynaşma, ses kesildi.

"Tekbirimle Allahü ekber deyip Allah Allah sesleriyle şehitliğe koşun. Kendinizin ve karşınızdaki düşmanın geride bıraktıklarının ve bütün insanlığın ebedi saadeti için... HaydiBismillah, yürüyüşümüz, zafere, bütün insanlık için ebedi güzelliklere, Yeryüzünü hayır kılmaya, Anatolia'yı son kale, alperenler yetiştiren analarla dolu kılmaya olsun."

Atını sürdü, kırk bin kişi "Yâ Allah, Bismillah!" diyerek ayağa kalktı. Bu kalkışla, önce Malazgirt ovası sonra da bütün Yeryüzü sarsıldı.

Birliklerindeki yerlerini alan Selçuklu ordusu, yürüyüşe geçti. İki saatlik bir yürüyüşten sonra, Bizans ordusunun karşısında yerini aldı. Gözün alabildiği yer Bizans askeriyle kaynıyordu.

İşte bu sırada hiç beklenmedik bir hadise gerçekleşti. Bizans ordusunun ücretli askerleri Peçenek ve Uz Türklerinin bulunduğu yer karıştı. Selçuklu ordusuna doğru bir hareketlenme görüldü. Bunlar, Ötüken diyarından göç ederek, kuzeyden Avrupa'ya ulaşmış, Tuna boylarını vatan tutmuş Türk asıllı kavimlerdi. Selçuklu askerleri hemen savaş vaziyetini aldı. Gelenlerin ellerinde beyaz bayraklar vardı. Mesele anlaşılınca Selçuklu ordusunu büyük bir sevinç kapladı, Bizanslıları ise hüzün... Peçenek ve Uzlar, Selçuklu ordusuna katılıyordu.

Sultan Alparslan'ın huzurunda yer öpen Peçenek ve Uzların reisleri, Türk Hakanına Bizans ordusu hakkında pek değerli bilgi verdiler.

Her iki taraf da hücum emrini bekliyordu. Türk askerinin kulağı ve gönlü tekbir sesindeydi. Heyecanlı bekleyiş fazla sürmedi. Sultan'ın Allahü ekber sadası, bir iken bin oldu, melekler de bu sadaya katıldı milyon oldu, milyar oldu. Oğuz Kağan nesli Allah Allah narasıyla hücum ettiler. Hakikat ile insanlar, Konstantiniyye ile kelime-i tevhit arasında duvar olan Bizans ordusu üzerine aktılar... Altın Yay ile fırlatılan Gümüş Oklar gibi...

Hücum Türk atlılarının kitle halinde ok taarruzu ile başladı. Bizans ordusu bozulmadı, saflarını muhafaza etti. Bunun üzerine Sultan, Türk ordusunun merkezine sahte geri çekilme emri verdi, belirli noktalara, gizli birlikler yerleştirdiği tuzaklara doğru... Türk ordusu, geri çekilen merkez, sabit kalan sağ ve sol taraf ile bir hilâl şeklini alıyordu.

İmparator, Türklerin takip edilip imha edilmesini emretti. Türkler kaçıyor zanneden Bizans birlikleri, karargâhtan ve birbirlerinden uzak düştü, çeşitli tuzak bölgelerine çekildi. Pusulardan çıkan Türk askerleri, birbirlerinden kopardıkları Bizans birliklerini imha ettiler. Hilâl, Türk ordusu için kale, Bizans için Cehennem çukuru oldu.

İmparator, ordusunun dağıldığını ve kumanda etme imkânı kalmadığını fark edince dehşete düştü. Derhal toplanma ve çekilme emri verdi. Prens Andronikos, İmparatorun geri çekilme emrini yanlış anladı. Ordunun bozulduğunu sandı. Muharebealanını terk

etmeye çalışması panik meydana getirdi. Türk ok ve kılıncından kurtulan Bizans birlikleri teslim oldu. Kahramanlığına rağmen hiçbir şey yapamayan İmparator, bütün maiyetiyle birlikte yaralı halde esir edildi, Sultan'ın huzuruna getirildi.

Alparslan, İmparatoru hürmetle karşıladı, yanında oturttu. Sulh teklifini niçin kabul etmediğini sordu. Savaş esnasında yaptığı stratejik ve taktik hataları anlattı. Nasıl bir muamele beklediğini sual etti. Öldürülmeyi veya zincire vurularak şehir şehir gezdirilmeyi beklediğini söyledi. Alparslan serbest bırakılacağını ifade etti. İmparator şaşırdı.

Diogenes'i, çadırına gönderen Alparslan, istirahate çekilirken otağ kapısının önünden gelen gürültü dikkatini çekti. Nöbetçiye durumu sual edince, Sav Tigin geldi. "Sultanım, Attaleiates isimli, yazar olduğunu söyleyen biri, bağırdı. Alparslan, zafer kazandım diye sevinmesin. Bu sevinci çok kısa sürecek. O'na galibiyeti askerlerinin başarısı getirmedi. İmparatorun gafleti, ordu içindeki ihanetler getirdi. Çok yakında geleceğiz ve sizi Anatolia'dan süreceğiz. Ani Kilisesine haçı yine dikeceğiz, dedi" diye açıklamada bulundu.

Sultan güldü, huzuruma getirin, dedi. Getirdiler, gözleri dehşetten yerinden fırlamış, saç-sakal birbirine karışmış, elbiseleri yırtılmıştı. Huzura alınmaktan doğan şaşkınlıkla, korku dolu gözlerle Sultana bakıyordu. Sultan, hoş geldin, geçmiş olsun, korkmayın, misafirimizsiniz diyerek bir sedire oturttu. Ayran ikram etti. Susuzluktan dudakları kurumuş yazar, bir solukta içti.

Hiç beklemediği muameleyle şaşkınlığı büyüyen, korkusu azalan yazara "Anlat hele, zaferi niçin hak etmemişiz" dedi.

Yazar, boyun büktü. "Sultanım, önce ikramınız, insanca muameleniz, nezaketiniz için teşekkür ederim. Sizi bu kadarlık görmem bile zafer hakkındaki düşüncelerimi değiştirir gibi oldu. Ama yine de bizzat şahit olduklarımı aktarayım. Daha muharebe başlamadan iki haçımızı size kaptırdık, birisini İmparator kendi eliyle verdi. Bu bizde çok büyük uğursuzluk sayılır. Muharebenin hemen başında Peçenek ve Uz Türkleri sizin tarafınıza geçti.

Muharebe esnasında keşif için gönderdiği general savaşa katılmadı. Prens Andronikos kahpecesine savaş meydanını terk etti. Ahlat'taki kuvvetlerin başındaki General,Doukas hanedanının adamıydı. Yannis Doukas'tan aldığı emre riayet ederek imdada gelmedi. Kısacası uğursuzluklar ve ihanetler üst üste geldi. Zafere böyle ulaştınız" dedi.

Sultan hafifçe güldü.

"Sizi rahatlatacaksa.. Uğursuzluk sayacağınız ama fark etmediğinizbir hususu da ben söyleyeyim. Müslümanların kullandığı Hicri yıla göre... Şu anda hangi yıldayız? Biliyor musunuz?"

Sualle şaşırdı, "Bilmiyorum" cevabını verdi.

"463 yılındayız. 4, 6, 3 daha 13 eder... Tıpkı Peygamber Efendimizin sizin takviminize göre doğduğu 571 yılı gibi... 571'i meydana getiren rakamların 13 ettiği gibi... (247)"

Yazarın gözleri yuvalarından fırladı. Şaşkın bir halde, on üç ha, on üç ha, ben bir uğursuzluk olduğunu anlamıştım,diyordu.

Sultan gülümsedi, sözlerine devam etti.

"Biz, rakamların, günlerin uğursuzluğuna inanmayız. Dinimizde yoktur. Zafer nasıl kazanıldı diye bana sorarsan... Anlatmaya çalışayım.

Zafer için yüce Rabbimizin emrettiği şekilde hareket ettik. Maddi-manevi sebeplere sarıldık. Bilinen en iyi silahlara ve askere sahip olmaya, haramlardan kaçmaya, farzları yapmaya gayret ettik. Sonra, yâ Rabbî emrettiğin sebeplere sarıldık, şimdi sana sığınıyor, boyun büküyoruz, sefer bizden, zafer senden, dedik. Araziye, zamana, düşmana ve askerimin yapısına uygun taktikle savaştık.

Hüküm; Allahü teâlânın, galibiyeti veren O... Ama sebeplerle veriyor. Biz maddi-manevi sebeplere sarıldık. Bu sefer, gayret, sebeplere sarılış ve dua neticesinde ilahi hüküm tecelli etti. Sizin uğursuzluk dediğiniz hadiseler, ihanetler ve korku da meydana geldi, bunlar da bize zaferi getirdi."

Yazarı hediyelerle gönderdi. Sultan, kimsenin kendisini rahatsız

etmemesini söyledi.

Halıyı kaldırdı, ama toprağı göremedi. Otağın tabanı kalın tahtalarla yükseltilmişti. Dışarı çıktı, gecenin ilerlemişsaatiydi. Şaşıran nöbetçiye, kimse beni takip etmesin, dedi. Yürüdü tarihin akışının değiştiğini hissettiği Malazgirt toprağında...

Döndü kıbleye bedeni ve ruhuyla... Niyet etti şükür secdesine... Önce, elhamdülillah, dedi. Bu sözün ağırlığında ezildi, yüce dağlar omzuna yüklenmiş gibi... Dili elhamdülillah, diyordu. Ama ya amelleri... Fiilleriyle yüce Mevla'nın sonsuz nimetlerine şükredebiliyormuydu? Varlığa getiren, Muhammed aleyhisselama ümmet eyleyen, ehl-i sünnet itikadını nasip eden, zamanın mürşid-i kâmiliyle şereflendiren, sıhhat, afiyet veren ve Malazgirt Ovasında zaferi ihsan... Herşeyi var eden sonsuz güç, ihsan ve merhamet sahibi O yüce varlığa şükür edebilmek mümkün müydü? Değil diye boyun büktü. Şükür edemeyeceğini bilmeğe nasıl şükrederdi?

Bu boyun büküş ve mahcubiyetle, Allahü ekber, büyük yalnızca Allahü teâlâdır diyerek tekbir aldı, ellerini kulaklarına kaldırmadan... Kulluğun zirvesi, Allahü teâlâya en yakın hal olan secdeye yöneldi. Önce sağ dizi, sonra sol dizi, sırasıyla sağ eli, sol eli ve alnı, asılları olan toprakla buluştu, bu buluşmayla secde tamam oldu. Secdeye kapandı, gözyaşları içinde, önce, elhamdülillah, dedi, sonra da üç defa sübhâne rabbiyela'la... Secdeye kapandı, sonsuz hakikatlere, sonsuz yakınlığa açıldı, fetih gerçekleşti. Bu ne esrardı, insanın toprakla buluştuğu an, Rabbine en yakın olduğu andı.

Alparslan, secdeyle gelen kavuşmayla, Sultanlıkla, kulluğa yükselmekle titredi. Her hücresinin toprağa karıştığını, Anatolia'yı baştanbaşa geçerek Konstantiniyye'ye ulaştığını, oradan da Arşa yükseldiğini hissetti. Müjdelenen şehri fethetmek vemüjdelenen komutan olmak kendisine nasip olacak mıydı?

Ve Allahü ekber diyerek doğruldu, şükür secdesi tamam olmuştu. Bedeniyle emredilen şükür secdesini yapmıştı, ama gönlüyle, ameliyle ve diliyle şükür edebiliyor muydu? Bu düşünceyle yüreği yandı?

Hangi nimetine nasıl şükredecekti? Allahü teâlâ onu varlığa getirmiş, varlıklar içinde eşref-i mahlûkat olan insan eylemiş, Muhammed aleyhisselama ümmet olmakla, ümmetinin ayrıldığıyetmiş üç fırka içerisinde ehl-i sünnet vel cemaat eylemekle şereflendirmiş, Ebû Ali Farmedigibi bir gönül dostuna yakınlıkla ve Oğuz Türküne hakanlıkla ihsanda bulunmuştu. Ve Malazgirt Ovasında zafer nasip etmişti. Zafer gelmişti, ama Bizans denilen engeli aşabilmiş miydi, Kızılelma'yadokunabilmiş miydi?

Ah şimdi Ebû Ali Farmedi hazretleri yanında olsaydı... Cevapsız suallerine sormadan cevap verir, onu rahatlatırdı. Neredeydi acaba? Cuma namazından sonra görüşmüşler, "Sultanım, biz dua ordusuyuz. Ok, kılıç, asker kadar, belki onlardan daha fazla dua ordusu savaşın kazanılması için sebeptir" demişti.

Nimetlerin dayanılmaz yüküyle diz çöktü, kollarını uzattı, ellerini açtı, boyun büktü, duaya durdu.

"Yâ Rabbi! Zaferi nasip ettin. Kulluk, saltanat yükümün üzerine bir de böylesine şanlı, Konstantiniyye'nin kapılarını açacağına inanılan bir zaferin yükü bindi. Ben senin aciz bir kulunum. Zaten vermiş olduğun nimetler içinde yüzüyordum. Bunlara şükürden acizken bu zafere şükretmem mümkün değil. Sen ihsanınla şükredebilmeyi, bu zaferi, senin razı olduğun şekilde değerlendirebilmeyi nasip eyle. Zaferin zerresini kendimden bilmekten muhafaza eyle."

Diz üstü yaptığı duayla halini arz edemediğinidüşündü. Secdeye kapandı, gözyaşları içinde duaya devam etti. İşte o anda toprağın, çevresindeki ağaçtan taşa, canlı-cansız her şeyin kendisiyle duaya durduğunu hissetti.

"Yüküm çok ağır dayanabilme gücü ver yâ Rabbim. Anatolia'yı, Yeryüzünü hayır meydanı eyleyecek yiğitleri doğuracak analarla dolu diyar, ANADOLU, İslâmiyet'in, mazlumların kalesi eyle" diyerek duasını bitirdi. Otağına doğru yürüdü." AnatoliaAnadolu olduğunda işteo zaman bu zafer maksadına ulaşmış olacak" dedi.

Ertesi gün, Diogenes ile Sultan arasında antlaşma yapıldı. Buna göre, Urfa ve Antakya Selçuklulara verilecek, savaş tazminatı

ödeyecekti. İmparator ve maiyeti ikram ve korumayla Konstantiniyye'ye gönderildi.

Ancak, Diogenes Bizans'a dönmeden yeni imparator tahta geçti. Onun emriyle gözlerine mil çekilip kör edildi. Hapse atıldı. Sultanla yaptığı antlaşma da geçersiz sayıldı.

Bunu işiten Sultan, çok üzüldü. Beylerine, "Rumlarla mevcut sulh sona erdi. Bundan böyle arslan yavruları olunuz; Yeryüzünde gece-gündüz kartal gibi uçunuz. Anatolia'yı hayır diyarı eyleyiniz ve size karşı koyan Rum'a (Bizans'a) merhamet etmeyiniz" diyerek Anatolia'yı fethe gönderdi.

Selçuk Bey'in diğer oğlu Arslan Bey'in soyundan gelen Kutalmış oğlu Süleyman Bey ile bire bir görüştü.

"Amcam Tuğrul Bey, baban Kutalmış oğlunu yirmi üç sene önce Anatolia'ya gönderirken gözlerine bakmış. (Ey amcam oğlu! Oğuz Han'ın vasiyet, dedem Selçuk Bey'in işaret ettiği, gönül erlerinin müjdelediği Anatolia'nın yurt edilmesi... Türkoğlu'na son kale kılınması için ilk büyük adımı atmak sana yakışır. Çünkü sen Kutalmış'sın. Kutalmış diye isim almış, nam salmış, kutlu kılınmışsın. Atamız Oğuz Kağan'ın kut aldığı, yaratan tarafından, onun ve soyunda gelenlerin, Türkoğlu'nu idare etmek, onları ebedi güzelliklere ulaştırmak için seçildiği söylenir. Sen ki kut alan bir soyun, Kutalmış isimli beyisin. Seni bu isimle çağıran Oğuz neslinin umudusun. Anatolia'yı yurt kıl, Konstantiniyye'ye giden yolları aç ve o büyük müjdeden bizlerin de pay sahibi olmasını sağla. Çift başlı Tuğrullu sancağımı o diyarlarda inmemek üzere dalgalandır) demişti.

Aynı şeyi ben de sana söylüyorum. Sen ki kut alan bir soydansın. Anatolia'yı boydan boya geç. En batıdaki denizlere ve Konstantiniyye'ye ulaş. Buraları yurt tut, bir daha dönmemek üzere yerleş."

Kutalmış oğlu Süleyman Bey ve diğer beyler, yürüdüler Anatolia içlerine... Burasını ANADOLU eylemek, Yeryüzünü hayır meydanı

kılacak erler doğuran analarla dolu hale getirmek için... Yürüdüler... Bir daha geri dönmemek; bedenleri ve ruhları, imanları, hayata bakış tarzlarıyla Anatolia'yı mayalamak, Anadolu kılmak için...

Onlar yürüdü, yürüdükçe zafer haberleri gelmiş, bu haberler nicelerinin akıllarını başlarından almış, çılgına çevirmişti.

Papa İkinci Alexander geliyordu, Malazgirt ve onu takip eden Türk zaferlerinin çılgına çevirdiği kişilerin başında... Türkleri Anatolia'dan atmak olmuştu, görevde bulunduğu on senedir birinci önceliği. Ama bırakın atmayı Türkler daha fazla yerleşmişler. Malazgirt Zaferiyle kök salmışlardı hem de bir daha sökülmemek üzere...

Bunu en iyi anlayan da Papa idi... Çünkü Yeryüzünün en kalabalık ve en mükemmel istihbarat ağı Papalıktaydı. İçinde bulunulan zamanıve yüzlerce yıllık sonraki geleceği yorumlayan stratejistler onun emrindeydi. Aklını başından almıştı, bunların Oğuz Türkünün Anatolia'ya gelmesi ve burasını yurt tutmasıyla ilgili söyledikleri...

Verilen son raporda şok eden tespitler vardı.

"Bizans yüzlerce yıl Arap süvarilerini Anatolia içlerine sokmadı. Malatya ve Tarsus çizgisi ilerisine salmadı, ama Türkler başka... Onlar, başka... Onlar, dağlara rağmen Anatolia'ya girmeye çalışmadılar. Dağlarla birlikte, dağları yanlarına alarak, onları kendilerine yoldaş, siper eyleyerek geldiler. Anatolia'ya güneyden değil doğudangirerek bunu yaptılar. Yürüyüşlerini dağ sıralarına paralel olarak gerçekleştirdiler. Arap süvarilerinin dört yüz yılda yapamadığını elli yılda yaptılar.

Oğuz Türklerinin Anatolia'ya girişi dünya tarihini değiştirecek bir giriş... Ne yazık ki Hristiyan âlemi bunun ne demek olduğunu anlamadı. Ve Malazgirt Zaferi geldi. Türkler nice büyük devletler kurdu, ama bütün kurdukları devletler Asya içlerindeydi, denizden uzaktı. Şimdi Türklerin en asil boyu Oğuzlar, denize ulaşıyor. Dünyanın en stratejik noktası Anatolia'yı kendilerine vatan tutuyor. Anatolia'nın kendilerine Oğuz Kağan'ın, Konstantiniyye'nin de Muhammed'in (aleyhisselam) vasiyeti olduğuna inanıyor Oğuz Türkleri...

Hem Oğuz Türkleri hem de bütün İslâm âlemi inanıyor. Kur'ân-ı

kerîmde, Maide sûresi, 54. âyetinde meâlen, 'Allah, kendisinin (çok) sevdiği ve onların da Onu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir.' diye bahsedilen kavmin Türkler olduğuna... Bu raporu hazırlayan bizler de inanıyoruz.

Türkler yalnızca buna değil başka bir şeye daha inanıyorlar. Onların âlimleri ve evliyâları söylüyor, Kur'ân-ı kerîmde Kehf sûresindeki Zülkarneyn kıssasında bahsedilen seddin Türkler olduğunu... İslâm âlemini Kıyamet'e kadar küfre karşı onların koruyacağını, Konstantiniyye'nin fethini Türklerin gerçekleştireceğini... Türkler de bu söylenenleri kendileri için çok büyük şeref ve ilahi vazife biliyorlar. Bu uğurda canlarını, mallarını her şeylerini feda ediyorlar. Bu sebeple onları durdurmak çok zor...

Oğuz Türkleri artık efsanevi Altın Yay ve Gümüş Oklarıaramayı bıraktılar, 'Mühim olan onların temsil ettiği üç K'ya, Kılıç, Kalem ve Könüle (gönül) sahip olmaktır' diyerek...

Eğer Türkler Anatolia'ya yerleşirlerse onları bir daha çıkarmak mümkün olmaz. Bunu Bizanslılar başaramayacak, bütün Hristiyanlık âlemi birlik olup Türklerin üzerine yürümelidir, çok geç olmadan..."

Evet, rapora böyle yazmışlardı ve Papa'yı bu raporla çıldırtmışlardı.

Papa, "Siz, Türklere mi çalışıyorsunuz? Onları göklere çıkarmış, ilahi bir varlık haline sokmuşsunuz" dedi. Raporu yüzlerine attı. Ama kendisi de raporun yüzde yüz doğru olduğuna inanıyordu.

Adamlarına emretti. "Bundan sonra bütün işimiz, gayretimiz Türkleri Anatolia'dan atmak için olacak... Biz Hristiyanlar, Türklere karşı hareket ettiğimizde aramızdaki kavgayı unutacağız, birlik olacağız.

Malazgirt'le birlikte Hilâlin temsilcisi Türklerle Haç arasında kavga, HAÇ-TÜRK KAVGASI başladı. Bu kavga, Türkler, Anatolia'dan atılmadıkça, onlar Asya steplerine sürülmedikçe durmayacak.

Hristiyan âleminin dört bir tarafına dağılın... Hristiyanlarıçağırın. Ellerinde haçlarla Türkleri Anatolia'dan çıkarmaya, Ani'deki Haçı yerine dikmeye, Kudüs'ü fethetmeye, doğunun saray ve köşklerindeki altınlara sahip olmaya."

En iyi üç adamıyla gizli bir toplantı yaptı. "Her ne olursa olsun, Sultan Alparslan öldürülmeli. Eğer o uzun müddet tahtta kalırsa... Konstantiniyye'yi fetheder, hatta Atilla gibi Roma önlerine gelir ve burasını da fetheder. O muhakkak öldürülmeli" dedi.

Rapora ve raporun yazdıklarına kızgınlığı bir türlü geçmiyordu. Bir topluluk huzurunda, rapora ve Türklere olan kızgınlığı içinde bağırıp çağırırken ağzından kaçırdı." AltınYay ve Gümüş Oklar elimizde ama Altın Yay'dan atılan Gümüş Oklar gibi hedefe uçan, fetihleri gerçekleştiren Türkler... Olağanüstü gücü olan bu aletleri kullanamıyoruz. Ama Türkler, sanki bu aletler ellerindeymiş gibi hedefe koşuyor" dedi. Ne söylediğini fark edince de lafı çevirmeye çalıştı ama ok yaydan çıkmıştı. Hem deAltın Yay'dan Gümüş Ok olarak ve bir daha dönmemek üzere...

Bir anda Avrupa'nın dört bir tarafına ulaşmıştı inanılması çok güç bir efsane olarak... Bu efsane nice efsaneler doğurmuş, dikkatleri doğuya, doğunun zenginliğine, altın ve gümüşüne, ipeklerine çekmişti...

İleriyi görenler, Türk tarihini bilenler, Oğuzları yakından tanıyanlar, Malazgirt Zaferinin dünya tarihinde dönüm noktası olacağını söylüyordu. Bazıları bunu abartılı bulmasına rağmen, gerçeklik payı olduğunu kabul ediyordu.

Zafer, bütün Avrupa'da derin akis meydana getirmiş, Alparslan ve Türkler efsane haline gelmişti. Fatimiler hariç bütün İslâm ülkelerini sevinç içinde bırakmıştı.

Alparslan yüzlerce kaside ve tebrikname ile övülmüştü.

* * *

Hem batıda hem de doğuda Malazgirt Zaferinin konuşulduğu günlerdi... Doğuda çok doğuda, Malazgirt Zaferini kazananların geldiği diyarda... Abdülkerim Satuk Buğra'nınİslâmiyet'le

şereflendiği ve Türk kavmini de şereflendirdiği mekanda... Bu diyar içindeki bir şehirde, Kaşgar'da... Issız köşesinde, yıllarca gezip gördükten, aylarca evine kapanıp hazırlık yaptıktan sonra başladı yazmaya... Ceylan derisi üzerine, ceylan gibi gönüller alan, ceylan gibi mahzun mahzun bakan harflerle...

İlk yazdığı "Bismillahirrahmânirrahîm" idi. O Besmele ki... Allahü teâlânın üç isminden (Allah, Rahmân, Rahîm) meydana gelmişti. Kur'ân-ı kerim bu üç isimle başlıyordu, çünkü insanın üç hayatı (dünya, kabir ve âhiret) vardı. Levh-i mahfuzda ilk yazılan, Âdem aleyhisselama ilk gelen Besmele idi. Müminler Besmele yardımıyla Sırat'tan geçecekler, Cennet davetiyesinin anahtarı Besmele idi...

Yazmaya başladığı hangi müjdelere, hangi davetlere idi?

Besmeleden sonra Saff sûresinin 13.âyet-i kerimesini yazdı. Meâlen,"Allah'tan bir yardım ve yakın bir fetih... (Ey Muhammed aleyhisselam) Müminlere müjdele."

Yazdığı, hangi fethin müjdeleriydi? Bu satırları yazdığında Malazgirt Zaferi'nden haberdar değildi. Anatolia'daki fetihleri bilmiyordu.

Allahü teâlâya hamd, Muhammed aleyhisselamasalat ve selamdan sonra niçin yazdığını şöyle ifade etti.

"İmdi, kul Mahmûd ibnül-Hüseyin ibni Muhammed Kaşgarî der ki...

Anladım... Talih (devlet)Güneşinin, Türklerin burçlarındadoğduğunu ve yükseldiğinive Cenâb-ı Hakk'ın Türk hakanlığını, göklerinbütün daireleriarasına yerleştirdiğinive onların mülkleri üzerinde döndürdüğünü ve onlara yeryüzünün en yüksek yerinde, havası en temiz yerleriverdiğini ve onlara "TÜRK" dediğini ve hâkimiyet verdiğini, yeryüzüne idareci kıldığını,onları çağın hakanları yapıp dünyaya hükmetmenin dizginlerini ellerine verdiğini, onları tüm beşeriyete memur ettiğini, doğruluğa yönelttiğini, onlara katılanları ve onlar adına çabalayanları güçlendirdiğini böylece istedikleri her şeyi elde ettiklerini ve

çapulcuların rezilliğinden kurtulduklarını.. İdrak ettim."

Evet, akıl almaz, gönle sığmaz, gökleri aşıp Yeryüzünde durmaz bu satırları yazdı. Müslüman olan ilk Türk hükümdarı Abdülkerim Satuk BuğraHan soyundan şehzade Hüseyin Emir Tekin oğlu Mahmud... Atası Satuk BuğraHan, Müslüman olan ilk Türk hükümdarıydı. Torunu Kaşgarlı Mahmud da, Türklerin ve Türkçe'ninİslâmiyet'in ve insanlığın hamisi olacağını söylüyordu.

Evet, Kaşgarlı Mahmud bunları yazdı, aynı şeyleri söyleyen Orhun Kitabelerinden 340 yıl sonra... Hem de Malazgirt Zaferinden habersiz iken...

Akıl yerinden nasıl çıkmaz ki... Yazdı... Cenâb-ı Hakkın cihan hâkimiyeti verdiği kavme Türk dediğini, onları insanları idare etmeye memur ettiğini, doğruluğa, hakka yönelttiğini, çapulculuktan koruduğunu satırlara döktü. Tıpkı Bilge Kağan'ın gök renkli kayalara yazdığı gibi...

Evet, bir millet, binlerce yıldır, ta Oğuz Kağandan beri aynı şeyleri söylüyor... Yaratanın Türk kavmini insanlığı idare etmek için seçtiğine inanıyor ve bunu gerçekleştirmek için çalışıyordu. Hunlar, Göktürkler, Karahanlılar, Gazneliler ve Selçuklular eliyle cihan devletlerini kuruyordu... Bütün insanları adaletle idare etmek için...

Ve Oğuz Türkleri, şeksiz şüphesiz inanıyordu... Anatolia'nın ilk defa Oğuz Kağan tarafından fethedildiğine ve ebedi Türk vatanı olarak vasiyet edildiğine...

Hüseyin Emir Tekin oğlu Mahmud yazmaya devam etti.

"Anladım ki... Akıl sahibi her insan onlara katılmalıdır; aksi halde onların ok yağmuruna maruz kalır. En iyisi, gönüllerini almak, kulaklarına eğilmek suretiyle onlara yanaşmak ve onlarla kendi dillerinde konuşmaktır.

Hasımlarından birisi onların tarafına geçerse, onu diğerlerinin hışmından korurlar; başkaları da onunla birlikte iltica edebilir ve böylece kötülüğe maruz kalma konusundaki tüm korkular bertaraf olur.

Buhârâlı imamlar arasındaki bir güvenilir kaynaktan ve Nişabur halkının bir imamından işittim. Her ikisi de aşağıdaki hadisi aktardı ve ikisinin de isnat zinciri (248) Resûlullah'a(Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun) dayanıyor.

Muhammed aleyhisselam, bu hadiste, Kıyamet alâmetlerinden, ahir zaman azaplarından ve Oğuz Türklerinin ortaya çıkışından söz ediyor ve (Türklerin lisanını öğrenin, çünkü onların saltanatı uzun sürecektir) buyuruyordu. Bu hadis sahih ise Hazret-i Muhammed'in emrine göre, Türkçeyi öğrenmek dini bir vecibedir. Eğer sahih değilse yine de Türkçe'yi mutlaka öğrenmek gerekir, çünkü Türklerin bugün sahip bulunduğu ve yarın da bulunacağı kudret bunu gerektirir.

Onların yaşadığı şehirleri, bozkırları dolaştım ve Türk, Türkmen-Oğuz, Çiğil,Yağma, Kırgız lehçelerini ve manzumelerini öğrendim. Ayrıca bu dili en iyi ve en etkili şekilde konuşanlardan, en eğitimlilerden, soyu en köklü kişilerden ve kargı sallamakta en beceriklilerden birisiyim.

Türk kavimlerinden her birinin lehçesini mükemmelen öğrendim ve güzelce sıralanmış bir tertib içinde kapsamlı bir kitapta toplamak için, aylarca bir odaya kapanarak her türlü hazırlığı yaptım.

Bu kitabı Cenab-ı Hakk'tan yardım dileyerek ve bâkî kalan bir âbide, ezeli ve ebedi bir hazine olması arzusuyla yazmaya başladım ve buna Dîvân-ı Lugâti't-Türk adını verdim. (249)"

Kaşgarlı Mahmud, Arapçanın doğudan batıya her yere hâkim olduğu bir zamanda Türkçe yazıyor. Türkçe öğrenin, Türkün dünya üzerindeki hâkimiyeti dün olduğu gibi bugün ve yarın da devam edecektir, dünya üzerinde iş yapabilmeniz için bu lisanı öğrenmeniz gereklidir, diyordu.

* * *

Kaşgarlı Mahmud, kalemle kâğıda satır satır yazarken başkaları da yazıyordu. Ama yalnızca kalemle değil... Kayı ve Kınık boylarından gelenler, kılıç ve gönül (könül) ile de yazmaya gayret

ediyor, 3K'yı bir araya getirmek için güçlerinin yettiğince çalışıyordu.

Kutalmış oğlu Süleyman Bey, Sultanın emriyle Türk ordusunun başında Anatolia'ya girdi. Akıncı müfrezelerini, Artuk, Tutuk, Danişmend, Saltuk Beyler, Afşin Bey gibi hanedan kurucu büyük kumandanların idaresine verdi. Danişmend Ahmed Gâzî, Saltuk, Artuk, Çavuldur ve Mengücek gibi Selçuklu komutanları çok hızlı hareket ettiler. Kendilerine emredilen yerleri tez zamanda fethettiler. Burada Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlı kalarak kendi yönetimlerini kurdular.

Malazgirt Zaferi, sarstı. Bizans ordusunu ve mukavemetini çökertti. Anadolu'nun kapılarını sonuna kadar Türkmenlere açtı. Bizans'ın yediği bu büyük darbe çok şiddetliydi. Türkmenlerin Anadolu'ya sel hâlinde akmalarını sağladı.

1064 yılında... Ani şehrinin fethiyle buraya Alparslan tarafından bey olarak tayin edilen Menuçehr, çok sevinçliydi.Sultanın izniyle yapılan cami, 1072 yılının bir bahar günü ibadete açılmıştı, Malazgirt Zaferinden bir yıl sonra... Zafer şimdi taçlanmıştı. Bu; Selçuklular eliyle Anadolu'da yapılan ilk camiydi (). (Restorasyonu biten Ebul Menuçehr Camii, Ani'nin fethinin 957. yılında, 16 Ağustos 2021'de ibadete açıldı.)

Beyleri, Anatolia'yı hayır diyarı, Anadolu eylerken, Alparslan yönünü doğuya çevirdi. Ona göre batıda fetihler devam etmeli, o diyarlar İslâm diyarı yapılmalıydı. Doğudaysa birlik sağlanmalı, Müslümanlar tek bayrak altında toplanmalıydı. Küfre karşı daha güçlü olmak, Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için...

Alparslan, 1072 Eylül'ü sonunda Türkistan seferine çıktı. 200 bin kişilik ordusuyla Mâverâünnehir'e hareket etti. Karahanlı Hükümdarı Şemsülmülk Nasr Han, çok sıkıntı veriyordu. Alparslan'ın Harezm ve Tohâristan melikleri olan oğulları ile devamlı savaş halindeydi. Selçuklulardan toprak almaya çalışıyordu. İlk defa bu kadar büyük bir orduyla sefere çıkıyordu Alparslan... Seferin niçin olduğunu ancak Alparslan biliyordu. Onu yakından tanıyanlara göre bu sefer, Karahanlı üzerineydi. Onu tamamen

ortadan kaldırmaya yönelik idi. İslâm birliğini sağlamak, Anatolia'yı Anadolu kılmak ve sonra da Konstantiniyye'yi fethetmeye yürüdüğünde arkasını sağlama almak içindi.

Amuderya'ya ulaşıldı. Kayıklar yan yana dizilip, birbirine kuvvetlice bağlanarak köprü kuruldu. Ordu nehri geçmeye başladı. Sultan bakıyordu, baktığı yerde birbirinden çok uzak şeyler görüyordu. Sultan, yüksekçe bir yere çıktı. Yeri göğü tutmuş ordusuna bakıyor. Topraktan doğan bir ok gibi uzayarak köprüyü geçişini seyrediyordu.

Bir an önce doğudaki işini bitirip batıya, Anatolia'ya dönmeyi istiyordu. Burada tek bir Bizanslı asker bırakmayarak, Konstantiniyye önlerine geldiğini, dört yüzyıldırgerçekleştirilemiyenibaşardığını, müjdelenen fethi gerçekleştirdiğini, Hagia Sophia'yı câmiye çevirip orada ilk Cuma namazı kıldığını ve "o kumandan ne güzel kumandan" müjdesine kavuştuğunu düşündü. "Onların yapamayacağını yapacağım"dediği anda, bu sözün nereye gideceğini fark etti, eli ayağı buz kesti, tövbelere durdu... Aceleyle bulunduğu yerden indi.

Ordu, önemli bir direnişle karşılaşmadan 24 günde Amuderya (Ceyhun) nehrini geçti. Mâverâünnehir'e ulaştı. İki nehrin, Amuderya (Ceyhun) ve Siriderya (Seyhun) şefkatle kucakladığı, âlimler ve evliyâlar diyarına...

Sultan ve Ordusu Karahanlı topraklarında ilerlerken küçük bir kale karşı koydu. Barzam Kalesi teslim olmamak için direndi. Kale komutanı Yusuf Harezmi, teslim olması söylendiğinde akıl almaz şekilde Sultana hakaretler yağdırdı. Sultana iletildiğinde, önce güldü, sonra gelen haberlerle kızdı. Sultanın gazabından korkan kaledekiler, komutanı etkisiz hale koyarak Sultan'ın huzuruna getirdiler. Hakaretlerine ve küfürlerine devam etti. Sultan kale zindanına kapatılmasını, kararı, ertesi gün vereceğini söyledi. Sultan huzursuzdu, ordusu nehri geçerken aklına gelenlerle ve kale komutanının tavrı sebebiyle...

Ertesi gün, Sultan'ı çok dalgın gören vezir Nizâmülmülksual

eyledi. Sultan, vezirine "Rüyamda, yüzünü seçemediğim biri göğsümden bıçakladı. Bıçaklanan yer hâlâ acıyor. Konstantiniyye'yi fethetmenin hayalini kururken bıçaklanmak bana çok dokundu. Şu kale kumandanı... Niçin böyle davrandı? Bu da çok canımı sıkar" dedi (250).

Sultanı hiç böyle görmeyen vezirin yüreği sancıdı... Şu insan denen varlık ne garipti. Koca ordular karşısında kılı kıpırdamayan Sultanı... Bir kale komutanının sözleri bu kadar derinden etkileyebiliyordu.

Sultanın tahtı, Ceyhun nehri kenarına kurulmuştu. Serin sonbahar sabahında Sultan, dalgın, dalgın Ceyhun'a bakıyordu. Sanki o da Ceyhun'la birlikte akıp gitmişti...

Sultana birilerinin geldiği ve huzura kabulü istedikleri söylendi. Gelenlerin isimlerini duyunca birden canlandı, yüzündeki gam bulutları gitti, neşe güneşi açtı. Yerinden fırladı "Ne bekletirsiniz, hemen huzuruma alın" dedi. Vezir de merak etti, Sultan'ı bu kadar sevindiren ziyaretçilerin kimler olduğunu... Baktı, gelenler tanıdıktı, onun da gönlü genişledi, onları görmekle... Ebû Ali Farmedi, talebesi Hemedanlı Yusuf, Kayı beyi Kara Batur ve onun oğlu Tuğrul'du...

Sultan, tacı tahtı bir tarafa atmıştı. Yıllarca görmediği çok sevdiklerini görmüştü..

Buharalı bir kılıç ustası gibiydi... "Hay, hoş gelmişsiniz, nice bin hoşluklar, safalar getirmiş, gönlümüzü hoş eylemişsiniz" dedi. Mâni olmasına fırsat vermeden Ebû Ali Farmedi hazretlerinin elini öptü, diğerleriyle kucaklaştı. Nizamülmülk ve veliaht Melikşah, şaşkınlık içindeydiler.

Sultan yer minderine oturdu, misafirlerini de karşısında oturttu. Anlatılmaz bir coşku içindeydi. Önce Ebû Ali Farmedi hazretlerine takıldı.

"Hocam ne iyi ettiniz gelmekle ve özellikle de Yusuf'u getirmekle... Buradaki Yusuf, gönlümüzü daraltırken, şu Hemedanlı Yusuf'u görmekle gamımız, kederimiz dağıldı. Yusufumuz bizi

ferahlandırdığı gibi inşâallah, Oğuz milletinin de ferahlamasına vesile olur."

Misafirler, boyun büktüler, inşâallah diyerek duaya durdular. Kara Batur Bey'e döndü.

"Kara Batur Beyim... Maşallah, Tuğrul oğlumuz, hepten yiğit olmuş... Nasıl, tuğra olup, Anatolia'nın Anadolu olması için mührü vuracak mı?"

"Sultanım. Siz, Malazgirt Zaferiyle Anatolia'ya mührü vurdunuz. İnşâallah, Tuğrul'a sizinle birlikte Konstantiniyye'ye mühür vurmak nasip olur."

Kara Batur'un sözleriyle gönlündeki kor alevlenen Sultan, ümitle parlayan gözler, hasretten titreyen sözlerle sual eyledi.

"Ne dersin hocam? Konstantiniyye'nin fethi, müjdelenen komutan olmak... Bize nasip olur mu?"

Şöyle bir Sultana bakan Ebû Ali Farmedi hazretleri, ne gördüyse gördü, titredi, inşâallah size nasip olur diyemedi.

"Sultanım, Konstantiniyye'nin fethine giden yollar çok çileli... Ancak sizin gibi bir Sultana nasip olur. Hem denizden hem de karadan gidebilen...

Ebû Ali Farmedi hazretlerinin sözleri ve hali, dörtlünün gelişiyle kanatlanan Sultanın gönlünü, hüzün bulutlarıyla örter gibi oldu.

"Sultanım, siz, Konstantiniyye fethi kadar değerli bir iş başardınız, Kur'ân-ı kerimdeki bir müjdeye kavuştunuz."

Sultanın gönlü tekrar kanatlandı.

"Siz ne dersiniz hocam? Konstantiniyye'nin fethi kadar değerli hangi işi başardık? Hangi müjdeye kavuştuk?"

"Sultanım. Malazgirt Zaferiyle, Anatolia'nın Anadolu, İslâm'ın, mazlumların Son Kalesi olması ve Konstantiniyye'nin fethi yolunu açtınız. Bundan da önemlisi... Oğuzları ve Anatolia'yı; İslâm'ın, Mekke-Medine ve Kudüs'ün setti, kalesi kılma yolunda çok büyük adım attınız."

Sultan, son sözlerle vuruldu, inanamaz bakışlarla sordu.

"Hocam, İslâm'a kale olmak, set olmak... En büyük arzum bu dediklerini yapabilmek... Ama nasıl? Mümkün mü?"

"Sultanım... Bazı kitaplarda okudum. Gönül erlerinden de işittim. Kur'ân-ı kerimde, Kehf sûresinde anlatılan hadisede... Zülkarneyn aleyhisselama Yecüc ve Mecüc'e karşı set inşa edilmesinde yardım eden kavmin Türkler olduğu belirtiliyor. Ayrıca, sedden bir maksadın da Türkler olduğu, Türk kavminin İslâm âleminin seddi olacağı söylenir. Seddin yıkılmasından maksadın da Türklerin güçten düşmesidir, deniyor."(251).

"Hocam, söylediklerinizle ağır yükümüzü daha da ağırlaştırdınız. Biz ve soyumuzdan gelenler, Oğuz nesli... İnşâallah bu mübarek vazifeye layık oluruz."

Ebû Ali Farmedi hazretleri sözlerine devam etti.

"Gaybı ancak Allahü teâlâ bilir... Ancak gönlümüze doğan o ki... Çok yakın zamanda... Türklerin, İslâm âlemi için set olduğu ortaya çıkar... Set olması Kıyamet'e kadar devam eder...

Papalık, Hilâl-Haç kavgasını başlatmak üzere... Türkleri Anatolia'dan atmak için... Oğuz nesli, nasıl Fatımi ve Büveyhilere karşı ehl-i sünneti savunmuşsa... Bundan sonra da Kıyamet'e kadar savunmaya, set olmaya devam edecek... İçerden ve dışarıdan gelen bütün saldırılara karşı...

Maide sûresinde, (İnananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim) diye bahsedilen kavmin... Türk kavmi olduğuna Papa dâhil artık herkes inanıyor."

Ebû Ali Farmedi hazretlerinin sözleriyle bir daha vuruldu. Bütün Türk-İslâm âleminin, mazlumların yükünün omuzlarına bindiğini hissetti. Alparslan, bu yükten kurtulmak istercesine, Kara Batur Beye seslendi.

"Kara Batur Beyim. Sana bir müjdem var. Hocam, papa deyince

bir şey hatırladım. Altın Yay ve Gümüş Oklar bulundu."

Kara Batur, Sultan Huzurunda olduğunu unutup yerinden sıçradı.

"Bulundu mu Sultanım, nerede?"

Sultan, Kara Batur'un bu haline güldü.

Kara Batur, boyun büktü.

"Halimizi boş görün Sultanım. Yüzlerce yıldır... Altın Yay deyip koşturup durduk."

"Haklısın Kara Batur Beyim... Vatikan'ın elindeymiş. Papa açıklamış. Altın Yay ve Gümüş Oklar bizim elimizde, ama zafer Türklerde, demiş, Malazgirt Zaferine çok kızmış."

Kara Batur, "Elhamdülillah" dedi. Sultan şaşırdı.

"Kara Batur Beyim. Neye hamdettin, anlayamadım. Kimin elinde belli olmasına mı?"

"Tuğrul Beyimin söylediklerinin gerçekleşmesine."

"Nasıl yani?"

Kara Batur, Tuğrul Bey ile nasıl tanıştıklarını anlattı.

"Ahlat'a yerleşmemizi isteyince (Beyim... Biz yüzlerce yıldır Altın Yay ve Gümüş Okların peşindeyiz, vazifemiz bunları bulmaktır) dedim.

O zaman amcanız (Artık arama şekli değişti Kara Batur Beyim. Anatolia'yı, Konstantiniyye'yi fethetmek, buralarını hayır diyarı, selamet diyarı eylemek, Kılıç, Kalem ve Könül (gönül) birliğini gerçekleştirmek; Altın Yay ve Gümüş Okları bulmak demektir. Zaten hırsızlar, biz, Oğuz Boyundan altı kişi olmadan onları kullanamaz. Asıl olan Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği, karşı durulmaz güce ulaşmak, kılıç, kalem ve könlü bir kılmaktır) dedi. Biz de emir, yüce Hakanındır diyerek itaat ettik. Amcanızın söylediklerinin gerçekleştiğini duymakla hamdettik" diyerek izah getirdi.

Sultan da elhamdülillah, dedi.

Ortalık hareketlendi. Muhafızlardan biri öne çıkıp diz vurdu.

“Sultanım. Emriniz üzre kale komutanını getirdik. Ne emredersiniz?”

Huzuruma getirin dedi, getirdiler. Akşamki sözleri sebebiyle komutana çok kızgın olan Sultan, kendine hâkim oldu. Sakince sordu.

“Seninle daha önce tanışmışlığım yok, niçin o hakaretleri yaptın?”

“Hakaretlerim senin mezhebinedir. Sen ve amcan Abbasileri himaye ettiniz. Ebû Bekir ve Ömer’in yolundan gittiniz?” diyerek Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer’e küfretti, onların dinsiz olduğunu söyledi. Bu sözler Sultanı gazaba getirdi.

Sultan, “Dört kazığa bağlayın, kollarından ve bacaklarından” diyerek tahtına doğru yürüdü.

Bu emri duyan komutan Yusuf, çıldırdı, Sultana nice küfür etti. “Benim gibi birine böyle öldürülmek yakışmaz. Yiğitsen karşıma çık, erkekçe dövüşelim”

Sultan emretti.

“Ellerini çözün, eline de bir kılıç verin.”

Emir kulakları sağır eden bir gök gürültüsü gibi düşmüştü. Kimse kıpırdayamadı, hiç kimse ne yapacağını bilemedi.

Yalnızca Ebû Ali Farmedi konuşabildi.

“Sultanım! Ne olur yapma!”

Sultan acıdan kırış kırış bir yüzle baktı.

“Hocam. Arkamızdan, Sultan korktu, bire bir dövüşten kaçtı, er meydanına çıkamadı mı dedirtelim. O zaman bu asker benim arkamdan gelir mi?”

Hocasının cevap vermesine zaman bırakmadan bağırdı.

“Bre emrimi ikiletmeyin, bana tekrar söyletmeyin!”

Muhafızlar davrandılar. Bu sırada duyulan bir feryat yürekleri dağladı.

“Baba! Bırak ben dövüşeyim. Oğul var iken Sultanın bir katille dövüşmesi yakışık almaz.”

Feryat eden Melikşah’tı. Kendisine doğru koşan oğlunugören Sultan, “Yerine dön oğlum, bu sapığa haddini bildirmek benim işimdir” dedi. Sultan, “Çözün mahkûmun ellerini, verin eline kılıcı” diye emretti. Eller çözüldü, kılıç ele verildi. Ve komutan Sultan’a doğru koşmaya başladı, “Sonunben olacağım” diye bağırıyordu. Herkes büyülenmiş gibi bakıyor, kimseden ses çıkmıyordu.

Sultan, elinde kılıç katile doğru ilerlerken bağırdı.

“Kim kimin sebebiolacak göreceğiz. Seni ben parça parça edeceğim!”

Bunu duyan Ebû Ali Farmedi hazretleri,“ Ne yaptın Sultanım, üçüncüyüde söyledin” diye inledi.

Sultan gözleri sapıkta adımını attı ve tökezledi. Yere düştü. Sapık çok yakınındaydı. Sultanın düştüğünü görünce büyük bir sevinçle işte şimdibitirdim diyerek Sultan doğru atladı, yerden kalkmasına fırsat vermemek için... Yere düşerken kılıncını bütün hıncıyla vurdu Sultana neresine geldiğine bakmadan, sonra ikincisini ve üçüncüsünü... Dördüncüsünü vurmadan bir topuz başına indi ve dağıldı, kılıçla vurduğu Sultanın göğsüne yığıldı. Herkes donup kalmıştı (252).

Sultan yaralanalı üç gün olmuştu. Ne bastıkları yeri görmüşler ne de geçen zamanı fark etmişlerdi. Hiç kimsenin aklına gelmeyen gerçekleşmişti. Dünyanın en büyük, en zeki, en cesur lideri, Fetih babası (Ebül Feth) diye nam salan kişisi... Bir kale komutanı tarafından ağır şekilde yaralanmıştı hem de binlerce askeri önünde, onun için canını seve seve feda edeceklerin arasında... Akıl alır gibi değildi... Sivrisineğin bir fili yere yatırması gibiydi...

Bir kale komutanı nasıl yapardı? Sonucu mutlaka ölüm olan böyle bir suikaste niçin kalkışırdı? Vatikan'ın eli bu kadar uzun muydu? Bu kadar kısa zamanda ve bu kadar tesirli şekilde Barzam kalesine uzanmış mıydı?

Kara Batur, Tuğrul ve Hemedanlı Yusuf... Aradan geçen üç güne rağmen yaşadıklarını anlayamamanın şaşkınlığındaydılar... Çağrıldıkları Sultan Otağına giderken...

Bunların niçin yaşandığını anlamıştır diye düşündükleri sessiz kalmış... Ebû Ali Farmedi hazretleri hiçbir şey dememiş, hep tövbe etmiş, istiğfar çekmişti. Otağ kapısından girdikleri anda... Dördünün de duası, inşâallah Sultan ölüm tehlikesini atlatmıştır şeklindeydi...

Sultanı gördüler. Bir divanın üzerine yatırılmış, benzi sararmıştı. Gelenleri görünce yüzü sevinçle aydınlandı. Sonra da mahcubiyetle bulutlandı. Halsiz bir şekilde elini hafifçe kaldırdı. Etrafındaki hekimlere gitmelerini işaret etti. Melikşah başucundan ayrılmadı. Duyulur duyulmaz bir sesle "Son anıma... Hoşluklar getirdiniz" dedi, oturacak yer gösterdi.

Yüreklerine hançer saplandı. Demek ki vedaya gelmişlerdi... Telaşla, Allahü teâlâ Sultanımıza uzun ömürler versin, dediler. Sultan acı içinde gülümsedi.

"Hekimler... Gerçeği söylemez, ama gerçek geldiğini haber verdi. Canım... Yavaş, yavaş bedenimi terk eder... Ölümden önceki son nefesle... Vasiyetimi yapayım istedim."

Ebû Ali Farmedi hazretlerine baktı.

"Yâ hocam... İşte böyle... Konstantiniyye'yi... Sonra da oradan... Ta Endülüs'e kadar bütün Hristiyan diyarını fethetme hayalindeyken... Dünyayı bir hükümdara az görürken... Geldi, bir sivrisinek, bizi tahtımızdan... Canımızdan etti..."

Sultan, konuşmakta zorlanıyordu. Hocası elinden tuttu.

"Sultanım. Yormayınız kendinizi..."

Derin bir iç çekti.

“Hocam... Tam yorulma vaktidir. Söyleyelim ki... İnsanlar halimizden ibret alsın... Hak için olmayan saltanatın... Her işin... Ne kadar boş olduğunu anlasınlar...”

Bir müddet nefeslendi, sonra çok hafif bir sesle devam etti.

“Yorulalım ki... Son nefeste kelime-i şahadet söyleyebilelim... Hocam... Başıma gelenin sebebini anlar gibi oldum...”

Herkes merak etti.

“Buraya geldiğimde... Bir tepeye çıkmıştım... Askerimin ayak tabanlarının vurmasından... Yer sallanıyordu... Bana bir gurur geldi... Ben dünyanın padişahıyım... Kimse mukavemet edemez, dedim... Ama bir sivrisineğin darbesiyle devrildim.” (253)

Melikşah’ın elini tuttu.

“Evladım... Mülk Allah’ındır... Hesabı sorulmak üzere bize emanettir... Bu gücünle... Anatolia’yı hayır meydana eylemek, Konstantiniyye’nin fethini hazırlamak için gayret et... Anatolia’nın fethini, fetih sonrası idaresini Kutalmış oğluna bırak...

Ermeydanı Yeryüzü... Herkes için imtihan meydanıdır... Yaşadığı zaman, mekan ve imkânla sınırlı... Bunu sakın unutma...”

Bu sözlerinden sonra çağırdı. Nizâmü’l-Mülkü, mülkün, devletin nizamı, düzeni diye şöhret bulan Vezir Hâce Hasan Tûsî’yi ve komutanları... Bir eli hocasının, diğeri oğlunun elinde konuştu.

Benden sonra... Oğlum Melikşah’a tâbi olun... Onun etrafında kenetlenin... Beni Merv şehrine defnedin... Merv Horasan’ın kalbidir... Anatolia’yı Anadolu yapacak... Mayalayacak gönül erlerinin... Alperenlerin kaynağı burasıdır... Türk illerinin kapısıdır... Gönlüm Konstantiniyye’yi... Ebû Eyyüp hazretlerinin yanını isterdi... Fethedemesem bile... O surların yanında yatmak isterdim... Kısmet...

Kim bilir... Gün gelir türbemiz kaybolur... Bakarsınız bulunması... Türk illerinin birliğine vesile olur... Beni... Hocamla... Baş başa bırakın...”

Herkes, elini öptü ve helalleşti... Melikşah, babasının elini tuttu,

öylece kaldı, hakkını helal et, diyemedi.

Yaralanmasından üç gün sonra... 10 Rebîülevvel 465, miladi 24 Kasım 1072'de şehit oldu. Bu haber, otağından, yürü emrini bekleyen ordusuna yayıldı. Ağladılar, kılıç, ok, mızrak, ölüm karşısında kılı kıpırdamayan yiğitler, gelen haberle... "Sultanım seninle nice zaferlere koşacaktık, bizi öksüz bıraktın" diye...

Ruhlardan Bir Ruh ağladı, askeri olamadım, onunla Konstantiniyye'nin fethiiçin yürüyemedim diye...

İblis, sevincinden oynadı, ölümünün arkasındaki hikmeti, esrarı göremediği, bu ölümün hangi doğuşlara sebep olacağını bilemediği için...

Yeryüzü hem ağladı hem sevindi, Sultan Merv'de (254) toprağa verildiği zaman... Ağladı, kendisini hayır meydanı kılacak bir alperenin ömrü bittiği için... Sevindi, böyle bir eri misafir ettiği, onunla bereketlendiği, mübarek kılındığı, onu bağrında sakladığı için...

Sultan'ın mezarı başına dikildi. Afşin Bey'in, Anatolia'nın batısındaki denizin suyuyla çeliklediği kılıç... Ruhu bu kılıca bakıp şad olsun, hasret gidersin diye...

Sultanın ölümü ilan edildiğinde, atlar dörtnala kalktı, güvercinler kanatlandı. Bir atlı, bir atlıya, "Çift başlı kartal öldürüldü, verilen vazife başarıldı, Türkleri Anatolia'dan atma, Ani ve Kudüs'de, Hilâlin yerine Haç dikme zamanıdır" dedi. Atlı batıya doğru dörtnala uzaklaştı.

Alparslan; merhametli, fakirlere karşı çokşefkatliydi. Allahü teâlânın kendine lütfettiği nimetlere şükredebilmek için çok gayret eder, hiçbir anını boş geçirmemeye çalışır ve duâ ederdi. Bir gün Merv'den geçerken fakirlere rastladı, hâllerine ağladı ve fakirlere her zaman yardım edebilmesi için Allahü teâlâdan kendisini zengin etmesini istedi.

Sultan Alparslan çok cesur olup cesaret babası anlamına gelen Ebû Şücaa ve Ebül Fetih/Fetih Babası künyeleriyle tanınmıştı.

Hükümdar olmasına rağmen aciz ve yardıma muhtaç bir kul olduğunu hiç unutmazdı. Sahip olduklarının emanet olduğu şuuruyla bunlara şükredebilmek için gece-gündüz çalışırdı.

İmtihan meydanı Yeryüzüne bir Alparslan gelmiş, bu ermeydanında kırk iki yıl yaşamıştı. Bu meydanı hayır meydanı kılmak için gecesini gündüzüne katmış ve ebedi âleme göçmüştü. Tesiri Kıyamet'e kadar devam edecek güzel izler, Hak teâlâyı hoşnut eden şan bırakmıştı.

Alparslan'dan sonra yerine oğlu 17 yaşındaki Melikşah geçti. Bu kadar genç yaşta tahta geçişi bazılarını cesaretlendirdi. Kimi hânedan mensupları tahtta hak iddia ederek ayaklandılar. İsyanların bastırılmasından sonraydı... Halife Kâim-Biemrillâh 7 Ekim 1073'de hükümdarlığını tasdik ettiğini bildiren bir menşur ve sancak gönderdi.

Melikşah, mükemmel bir eğitim almıştı. Cesareti, idari sahada yeteneği ve Sünni İslâmiyet'e gönülden bağlılığı ile önce gönülleri fethediyordu. Büyük fetihlerde bulundu.

Melikşah, kısa zamanda, Anatolia'daki Türkmenler arasında efsane oldu. Efsaneler söylendi. "Akdeniz'i seyrederken aşka gelerek atını dalgaların üstüne sürdü. Mağlubiyet acısı tatmayan kılıcını üç defa suya daldırdı. "Yâ Rabbî! Şu deniz önüme çıkmasa adını gideceğim yere kadar götürürdüm" dedi, iki rekât şükür namazı kaldı.

Melikşah, aynı sevinci Anatolia'nın kuzeyindeki denize ulaştığında da yaşadı (255). Kılıcını denize yine üç defa vurdu. Her vuruşunda sanki Kırım yarımadası gözüktü.

Sefer sonrası... Kırılmaz eylediği kılıçlarını ve her iki denizden aldığı bir avuç deniz kumunu babasının mezarı üzerine bıraktı. (Baba, müjdeler olsun! Ruhun huzur bulsun. Oğlun şehit edilmenle yarım kalan fethi tamamladı. Bütün dünyaya hâkim oldu) dedi." Efsaneler, bu sözlerle gönülden gönüle anlatıldı.

Efsaneler,Türk milletineulaşmak, kavuşmak ve onlarıgörmek istediklerini dile getirirdi. Bu efsaneyle ne söylenmek istiyordu? Oğuz Boyunun, Anatolia'nın ve onu çevreleyen denizlerin, Melikşah ve soyundan gelenlerle ebedi vatan olmasını arzuladığını gösteriyordu.

Melikşah'ın Anatolia'nın fethiyle görevlendirdiği Kutalmışoğlu Süleyman fırtına gibi esiyordu.

Kutalmışoğlu, 1074'te kendisine koşan Horasan Türkmenleriyle Anatolia'da ilerledi. Önce Bizanslıların İkonion, Arapların Küya dedikleri şehir üzerine yürüdü. Bu şehir üzerine yürümesindeki esrar neydi?

Türkler, İkonion önlerinde ilk defa 1069'da Selçuklu kumandanı Afşin ile göründü.

Şehir, aynı adı taşıyan ovanın, batı kenarına yakın bir kesiminde yer alıyordu.

İkonion, VII. yüzyılın ortalarından itibaren Arap ordularının hedefi oldu. Emevîler döneminde Mervân bin Muhammed 723 yılında fethetmiş, ancak şehir Müslümanların elinde bir yıl kalmıştı. 963'te Tarsus'taki garnizondan yola çıkan bir İslâm ordusu bir sefer yaparak geri döndü. Afşin Bey gelinceye kadar bir daha İslâm orduları tarafından hedef olmadı.

Kutalmışoğlu Süleyman İkonion önlerine geldi. Önünde aşılmaz surlarla yükselen bir kale vardı. Bu surları aşmanın çok zaman alacağı belliydi. Onun ise bekleyecek zamanı yoktu. Anatolia'yı İkonion'dan batıya, Konstantiniyye'ye doğru bir an önce aşmak istiyordu.

Günlerce süren muhâsaraya rağmen şehir, bir türlü düşürülemedi. Bir hedef önünde bu kadar beklemeye alışık olmayan, bir an önce Konstantiniyye önlerine varma aşkıyla yanan Kutalmış oğlu, çılgın gibiydi. Sağa sola saldırıyordu. Komutanları, surlara tırmanıp ölüme koşmasını önlemekte zorlanıyorlardı. Ümitlerin tükendiği bir gündü. Ordu içinde dervişler, "Kaleye, surları aşarak değil, kapıyı açarak girmeli ve şehre konmalı" diyerek dolaştı.

Bu sözler, Kutalmışoğluna kadar ulaştı. O da şehri kuşatan surları savaş yoluyla aşamayacağını anlamıştı. Dervişlerin sözleri, sanki gönlünde bir kapı açtı. Harp meclisini topladı, ne yapılması gerektiğini sordu. Herkes bir şeyler söyledi, ancak çare söyleyemedi.

Bu gibi durumlarda çare aramak terk edilmezdi. Son çare olarak, askerle birlikte savaşa katılan gâzi dervişlere başvurulurdu.

Kutalmış oğlu, bir kut, müjde alabilmek ümidiyle gazi derviş Horasanlı Ali'ye baktı. Derviş Ali, daha önce Afşin Bey'in askerleri arasında bulunmuş ve beyiyle birlikte Kutalmışoğlunun ordusuna katılmıştı.

Derviş Ali, "Ordumuz kuşatmayı kaldırıyormuş gibi geri çekilsin, sonra gizlice kaleye girmenin çaresini arayalım" dedi. Bu teklif beğenildi. Selçuklu kuvvetleri dağınık bir şekilde çekildiler.

Kuşatmayı atlatmanın sevincine kapılan şehir halkı, birkaç gün sonra normal hayatlarına başladı. Kapılar açıldı. Çarşı, pazar, kır, bağ, bahçe ve tarlalarda faaliyetler normal seyrine döndü. Şehir içindeki hayvanlar kırlara otlatılmaya götürülür oldu.

Kapıların açılmasından üç gün sonraydı. Kıra otlamaya giden sığırlar şehir kapısından girdi. Giren yalnızca sığırlar değildi. Öküz postuna bürünmüş Derviş Ali de sığırların arasına karışarak şehre girdi. Şehirde, akşam karanlığında kimseye görünmemeyi başararak gizlendi. Herkesin yorgunluktan derin uykuya daldığı bir saatte harekete geçti. Şehri alınmaz kılan surun en küçük kapısını açtı. Bu küçük kapıdan dört beş tane Selçuklu askeri içeri girdi. Hep birlikte en büyük kapıdaki askerleri etkisiz hale getirdiler. Bu kapının yakınına kadar gelen askerlere kararlaştırdıkları işâreti verdiler. Büyük kapıdan şehre akan askerler, nöbetçileri de tesirsiz hâle getirdikten sonra şehre hâkim oldular (256).

Fetihten sonra kale içindeki bir kısım halk boşaltıldı; bunlar Sille'ye giderek yerleşti. Kale yeniden elden geçirildi. Sadece kuzeydeki ana giriş yerinde bırakıldı. Boşalan kuzey kesimine elli kadar Türk ailesi yerleştirildi.

Şehrin fethinde büyük rolü olan Derviş Ali de bu ailelerin arasındaydı. Kendisine öküz postuna bürünmesinden dolayı Ali Gav Sultan denildi. Gav, Farsçada öküz manasına geliyordu. Bu mahalleye Ali Gav Mahallesi denildi, kayıtlara ise Posta Bürünenin Mahallesi manasında Mahalle-i Post-pûş şeklinde geçdi.

Ama mühim olan, Oğuz Türkünün, Dede Korkut torunlarının ne dediğiydi... Onlar Ali Gav Sultan dediler, ona sultanlığı yakıştırdılar, ismi etrafında nice efsaneler söylenmeye başladı. Efsanede önemli

olan; Oğuz Türkünün bunu böyle anlatmasıydı. Çünkü bu anlatış, Oğuz Türkünün gönlündekinin, idealinin, nasıl bir dünya görmek istediğinin dile getirilişiydi. Derviş Ali Gav'a sultan denildiği günlerde onun için bir efsane daha söylenir oldu.

Ali Gav Sultan, yeni mahallenin imamı olarak tayin edilmişti. Hemen küçük bir mescid inşa edildi. Mescid, secde edilen yer demekti, secde kulun Allahü teâlâya en yakın olduğu andı, bu ana vesile olan mekan da en kıymetli kâinatdı. Mescidin yanına Ali Gav Sultan için bir küçük oda yapılmıştı. Mescide gece-gündüz dinin emirlerini öğrenmek, kalp temizliğine kavuşmak için gelenler eksik olmuyordu. Bu küçücük mescid, mahallenin kalbi ve beyni olmuştu.

Dilden dile, gönülden gönüle efsaneye göre... Ali Gav Sultan bu mescidin bahçesinde gül fidanlarıyla meşgul iken bir konuşma duydu. Sağına soluna baktı, konuşanları göremedi. Köpeğin semaya doğru havladığını görünce merak etti. Baktı ve gördü, konuşan iki hak dostuydu. Biri diğerine "Konalım mı, burada biraz istirahat edelim mi?" dedi. "Kon ya" diye cevap geldi. "Kon ya" cevabıyla baştan ayağa titredi Ali Gav Sultan... Yukarı doğru seslendi. "Kon ya! Kon ya! Burası tam konacak, yurt tutulacakyerdi."

Ve kondular. Gönül dostlarına"Hoş geldiniz, safalar getirdiniz. Yüce Mevlamdan dua odur ki, hem siz hem sizden sonra gelenler, bu konduğunuz diyarda safalar bulur, Kıyamet'e kadar bu diyar ve Anatolia gönül erlerinin, mazlumların konduğu diyar olur" dedi. Ve deyişiyle de o iki dervişin gönlünü fetheyledi. Anatolia'nın Anadoluolması için en güzel tohumları ekti.

Ali Gav Sultan, dervişleri yemeğe devam etti. Sözlerinin arkasındaki maksadı merak eden yolculara gönlüne düşen ateşi anlattı.

"Rivayete göre bu şehre Hazret-i İsa'nın havarilerinden biri uğramış. Burayı Hristiyanların dini merkezi haline getirmiş. Bu şehir (İsa'nın dininin yaşandığı canlı bir tasvir) demiş. Ve bundan sonra şehre Kutsal Tasvir manasında İkonyum/İkonion demişler. Araplar burasını fethettiklerinde onların söyleyişinde İkonyum

Kunya olmuş. Olunca da manaların en güzelini kazanmış. Arapçada Kün, ol; yâ ise ey demektir. Yani Ol ey... Ne ol? Er ol, Hakka kul ol. Yeryüzünü ermeydanı bil ve hayır meydanı yapmaya çalış ve buradaki imtihanı kazanıp ebedi güzellikler diyarına git, ebedi saadete kavuş.

Biz de şehre 'Konya'diyelim ki gönül erleri konsunlar, buraya yerleşsinler ki... Anatolia'nın Kıyamet'e kadar insanlığın, hakikatinson kalesi olmasına vesile olsunlar.

Şu anda, Kutalmışoğlu Süleyman Bey, Nikea (İznik) yolunda. Burayıfethedersek herhalde İznikea, Nikea'nın izinde deriz, sonra da Konstantiniyye'ye doğru gideriz. Bu şehre yaklaşıldıkça yol levhalarında Stinpolis, şehre doğru yazarmış. Fetih nasip olduğunda biz bunu Türkçeleştirerek önce İstanbul, sonra da İSLAMBUL deriz, gönlüme doğan bu..."

Ali Gav Sultan'ın, "Konya, dedik, konduk. Türkistan'dan Horasan'dan buraya ve Anatolia'nın dört bir tarafına konmağadevam edeceğiz. Nikea'yı alıp, onu İznikea, İznik diye Türkçeleştireceğiz. Sonra bu izi takip edip Konstantiniyye'yi fethedeceğiz. Onu da önce İstanbul diyerek Türkçeleştireceğiz, sonra İslâmbul diyerek bizim kılacağız" dediği zamanda... Kutalmışoğlu Süleyman'ın Nikea'ya doğru yürüdüğü, bütün Oğuz Boyları arasında gönülden gönüle, Dede Korkurt'un "Ahir zamanda hanlık Kayı'ya geçe, Kıyamet'e kadar onlardankimse almaya" sözünün söylendiği günlerde...

Bir Karahanlı beyiKaşgarlı Mahmud... Müslüman olan ilk Türk Hükümdarı Abdülkerim Satuk BuğraHan torunu...

"Talih Güneşinin Türklerin Burcunda doğduğunu ve Cenab-ı Hakk'ın Türk Hakanlığınıgöklerin bütün daireleriarasına yerleştirdiğini, onlara 'TÜRK' dediğini ve hâkimiyet verdiğini anladım. Onları çağın hakanları yapıp dünyaya hükmetmenin dizginlerini ellerine verdiğini, onları tüm beşeriyete memur ettiğini, doğruluğa yönelttiğini, onlara katılanları ve onlar adına çabalayanları güçlendirdiğini böylece istedikleri her şeyi elde ettiklerini ve çapulcuların rezilliğinden kurtulduklarını idrak ettim.

Dünyada iş yapabilmek için mutlaka Türkçe öğrenmek gerektiğini, Türklerin hâkimiyetinin çok uzun süreceğini fark ettim. Bunun için bu kitabı yazmayı mutlaka gerekli gördüm" satırlarıyla başladığı Dîvân-ı Lugâti't-Türkkitabının sonuna gelmişti.

Ve son Türkçe kelimeleri..karşısına da mânâlarınıve örnek cümleleriyazdı.

.....

"ZAP ZAP:Çabuk çabuk yürürken çıkan ses.Zap zap bargıl:Zıp zıp koşmak, hızlı gitmek, çabuk olmak."

Evet, son yazdığı Türkçe kelimelerden biri dezap zapidi... Türkoğlu'nun doğudan batıya yeni vatan Anatolia'ya yerleşmek, Konstantiniyye'nin fethini gerçekleştirmek, sonsuz saadete götüren imana kavuşmak, hakkın, mazlumların yanında olmak için yürürken ayaklarının çıkardığı ses... Zap zap... Her ayağın yere vuruşunda Yeryüzü titriyor, "zap zap" diye inliyordu. Hemen ardından zap zap bargıl, çabuk ol sözü geliyordu. Evet, çabuk olmak gerekiyordu, hedefe varabilmek için... "Sonra yaparım diyenler helak oldu" buyrulmuştu...

Kutalmışoğlu, Nikia'ya doğru ilerliyor, Selçuklu Beyleri de Anatolia'yı Anadolu eylemek için fetihlerine devam ediyordu.

Artuk Bey, Yeşilırmak ve Kelkit havzasını fethederken, Mengücük Bey, Erzincan çevresini açıyordu. Erzurum ve Çoruh tarafları, EbülKasım Bey tarafından yurt kılındı.

Hicri 467, Miladi 1075 yılıydı. İslâm ordularının Anatolia'ya ilk defa ayak basışından bu yana tam 450 yıl geçmişti. On sene gibi kısa bir zamanda kocaman Pers İmparatorluğunu tarihin sayfaları arasına gömen,Kuzey Afrika'yı bir uçtan bir uca fetheden İslâm orduları... Anatolia girişinde kalakalmışlardı. Anatolia'nın batı ucunda müjdelenen şehir Konstantiniyye olmasına rağmen... Bu durum Oğuz boylarının gelmesine kadar sürmüştü. Alparslan'ın Malazgirt zaferinin üzerinden henüz üç sene geçmişti. Oğuz nesli, Konstantiniyye'nin kapısı, oraya götüren izi, Nikea önlerine

gelmişti.

İlahi kut, müjde aldığına inanılan Kutalmışoğlu'nun çocukları, Süleyman ve Mansur... Surların önünde durmuşlar seyrediyorlardı. Sağ taraflarında Nikia, sol taraflarında göl vardı, önlerindeyse surlar... Nikea ve sonrası Boğaz ve yine surlar ve Konstantiniyye, müjdelenen şehir... Yüzlerce yıldır nice yiğidin fetih aşkıyla yandığı şehir...

İki kardeş konuşmuyordu, yalnızca bakıyorlardı... Ne görüyorlardı, neyi hayal ediyorlardı? Bunu zaman gösterecekti? İblis ve Ruhlardan Bir Ruh da merak ediyordu ne düşündüklerini... İblis ne düşündüklerini tahmin ediyor, buna göre planını yapıyordu.

O şehir ki... Hristiyanlık âleminin Anatolia'da Konstantiniyye'den sonra en kutsal şehirdi.

325 yılı yazı başında gerçekleşmişti. Hristiyanlığı ilahi din olmaktan çıkaran, putperestliğinşekil ve inançlarıyla birleştiren Nikea Konsili, burada toplanmıştı. İmparator I. Konstantin de katılmıştı.

718 ve 727 yıllarında şehri kuşatan İslâm askerleri içeri girememişler, yalnızca surların bazı kesimlerini tahrip etmiştiler. Nikea, başşehir Konstantiniyye'ye açılan bir kapıydı. Bizans'taki taht mücadelelerinde taraflar için ele geçirilmesi önemli bir şehir durumundaydı.

Eylül 1065'te büyük bir deprem olmuş, şehirde kiliseler ve evler yıkıldığı gibi surlar ve burçlar da büyük zarar görmüştü. Halk bunu Ani'deki büyük kilisenin üzerindeki haçın indirilip hilâlin dikilmesine bağlamıştı.

Alparslan, Ani'yi fethedince Ani Katedrali denilen Meryem Ana Kilisesi 19 Ağustos 1064'te câmiye çevirmiş, kubbesindeki büyük haçı indirmiş, yerine hilâl dikmişti. Buradaki haçın yerine hilâl dikilmesi çok büyük infial uyandırmış, Hilâl-Haç kavgasının, bu hadiseyle başladığı kabul edilmişti. Bunu söyleyen Roma'daki papaydı...

Kutalmışoğlu Süleyman'ın askerleri tarafından kuşatılan Nikea, teslim ol teklifini kabul etmedi. Konstantiniyye'den gelecek yardıma güveniyorlardı. Ancak bekledikleri yardım bir türlü gelmedi. Taht şehrinde, taht kavgası devam ediyordu. Yardım gelmeyince Nikea teslim oldu. Oğuz Türkü, Nikea'nın izinde, onu takip ederek Konstantiniyye'ye varmak için bu şehre İznikea dedi. Türkçe söylenişle kısa zamanda İZNİK'e dönüştü.

Malazgirt Zaferinin üzerinden henüz dört yıl geçmişti. Bu ne muhteşem hızdı... 450 yılda yapılamayan dört yılda gerçekleştirilmişti.

Nikea'yı fetheden Kutalmışoğlu Süleyman, gücünü kullandı. Bizans'taki taht mücadelesine dâhil oldu. İmparatora başkaldıran Botaniates'e yardım etti, imparator olmasını sağladı.

Kutalmışoğlu, kardeşi Mansur ile Üsküdar'ı alıp Boğaziçi'ne eriştiler. Yan yanadünyanın incisi muhteşem şehri seyrettiler. Neler düşündüler, neler hissettiler, bilinmez. Ancak yüz ifadelerinden ve baktıkları yerlerden farklı düşündükleri anlaşılıyordu. Süleyman Bey, Hagia Sophia'ya, Mansur ise imparator sarayına bakıyordu.

Kimler bakmamıştı ki... Halid bin Zeyd hazretlerinden Battal Gazi'ye, Kutalmışoğlu Süleyman'a... Kutalmışoğlu Süleyman ordusuyla Konstantiniyye önlerine gelen ilk Oğuz Beyiydi... Gönlü duadaydı. "Yâ Rabbî! Konstantiniyye'nin kapısı Nikea'yı fethi nasip ettin. Efendimizin aleyhisselam müjdesine kavuşmayı da ihsan eyle" diyordu.

Ne olduysa Bizans Sarayı'na misafirlikten sonra olmuştu Mansur Beye... Süleyman Bey, İmparatorun davetini "Şehrinize ancak kılıç hakkıyla, fetihle girerim" demiş ve reddetmişti. Ama kardeşi gitmiş, bu gidişle çok şey değişmişti.

Süleyman Bey, çok üzüldü, kardeşinin Melikşah'la bağını koparıp, kendisini de yok edip Anatolia'da ayrı bir devlet kurmak istediğini anlayınca... Durumu Melikşah'a bildirdi. Sultan, Porsuk Bey'in idaresinde bir orduyu, Kutalmışoğlu Süleyman Bey'in emrine gönderdi.

İki ordu karşılaştıklarında inanılmaz bir şey gerçekleşti. Askerler

birbirlerine kılıç çekmediler, kardeş, kardeşi vurmasın, dediler. Araya bilge kişiler girdiler. "Binlerce Oğuz yiğidibirbirlerini kırmasın, analar, bacılar, eşler ağlamasın. Anatolia'daki Türk gücü kırılmasın. Burada hak isteyen Mansur Bey... Onun karşısına Süleyman Bey veya uygun gördüğü bir kişi çıksın. Galip gelen Anatolia'daki birliğimizi, Bizans karşısında dirliğimizi sağlasın" dediler. Uygun gördüler. Mansur Bey, Porsuk Bey ile karşı karşıya geldi. Süleyman Bey kimin için dua edeceğini bilemedi. Bir tarafta kardeş, diğer tarafta Oğuz Türkünün birliği, dirliği...

Porsuk Bey, Mansur Bey'i öldürdü. Oğuz'un Bizans'ın oyuncağı olması önlendi ama Süleyman Bey, sevinemedi. Ölen kardeşiydi. "Hey bre taht denen altın kaplı cehennem... Yedin kardeşimin başını..." diyerek ağladı.

Sultan Melikşah, Selçuk Bey'in torunu Kutalmış'ın oğlu Süleyman Beyi çok seviyordu. Anatolia'daki başarıları ve Büyük Hakanlığa bağlılığı, birliği ve dirliği düşünmesi sebebiyle... Melikşah'a göre... Son yaşanan hadise çok önemli bir gerçeği ortaya koymuştu. Süleyman Bey'in Anatolia'daki durumu kuvvetlendirilmeli, tek otorite haline gelmeliydi. Anatolia'nın ebedi Türk yurdu, Son Kale olabilmesi, Anadolu haline gelmesi için bu şarttı.

Ve Melikşah, 1077'de, Hicri 469'da, Süleyman Bey'i Şah eyleyen, Anatolia hükümdarlığını veren fermanı imzaladı. Ve Anatolia'da başşehri İznikea olan yeni bir Oğuz devleti doğdu. Oğuz Han'ın vasiyeti gerçekleşti.

İslâm ordularının Anatolia'ya ilk ayak basışından tam 450 sene sonra bu gerçekleşmişti. Bu Anatolia'nın İslâm'ın Son Kalesi olma yolundaki çok kuvvetli bir Besmele, başlangıçtı. Hicri 469'u meydana getiren rakamların toplamı 19'du, Besmeleyi meydana getiren harfler adedinceydi.

Yeni devletin bayrağı, Selçuklu'nun bayrağıyla aynıydı. Çift başlı Tuğrul kuşuydu. Dirilişi, ebedi saadeti, bunlara ulaşmak için maddi-manevi güçlü oluşu simgeleyen Tuğrul kuşuydu... Tuğrul kuşu, önce Selçuklu devletinin ilk hükümdarı Tuğrul Beye isim, sonra da bu devlete bayrak olmuştu. Şimdi de Anatolia'yı Son Kale yapma

sevdasındaki yeni devletin bayrağı oluyordu. Ama bu bayrakta, Selçuklu bayrağından farklı bir şey vardı, Gümüş Oku hedefe göndermeye hazır Altın Yay ve hedefe varmak için kanatlanmak sevdasındaki Gümüş Ok...

O Altın Yay ki Oğuz Kağan, yadigârıydı, Kılıç, Kalem ve Könül'den meydana geliyordu. Bunların bir olarak Gümüş Okların hedefe gönderilmesini, Ermeydanı Yeryüzünün hayır meydanı kılınmasını, Anatolia'nın Anadolu yapılarak Son Kale olmasını temsil ediyordu.

Kutalmışoğlu, Oğuz Kağan Destanı ve Altın Yay Efsanesiyle büyümüştü. Altın Yay'ın temsil ettiği değerleri gerçekleştirmek, Anatolia'yı Son Kale eylemek, sonra da Konstantiniyye'yi fetheden komutan olma aşkıyla yanıyordu. Bunun için Selçuklu bayrağı üzerine Altın Yay ve Gümüş Oku yerleştirdi. Melikşah'tan, Büyük Hakan'dan gelen fermanı, başlangıç, Besmele kabul etti.

Evet, bu bir Besmeleydi, başlangıçtı, ama yapılacak çok iş vardı. Üç tarafı deniz ve haçlı kuvvetlerle çevrili bir diyarda... İslâm'ın serhadi, uç devleti olarak ayakta kalmak çok zordu. Ana pınar Türkistan'la arada çok mesafe ve nice engeller vardı. Bu kaynaktan akışın hiç durmaması gerekiyordu... Devamlı Kılıç, Könül (gönül) ve Kalem ehli takviyesi lazımdı.

Kutalmışoğlu gerçeklerin farkındaydı. Buralara daha önce gelen ve kendisi zamanında da gelmeye devam eden Türkmenleri, Oğuz boylarını, Horasan'dan gelen könül ve kalem ehlini, en büyük dayanak bilmekteydi, kurulan yeni devlet için... Könül ve kalem Horasan'dan, kılıç ise Türkistan'dan, binlerce yıllık Türk diyarından gelmeliydi. Geliyordu ve geliş devam etmeliydi.

Alparslan ve Melikşah tarafından Anatolia'nın fethiyle görevlendirilen Kutalmışoğlu emredilen sebeplere yapışıyordu. Doğu ve Orta Anatolia'da, Türk boylarını yerleştirmede, bir hususa çok dikkat etti. Boyları, küçük topluluklar halinde iskân etti. Bu şekilde, boyların aynı yerde toplanarak ayrı bir güç olmasını önlemek istedi. Çünkü o güne kadar kurulan Türk devletleri, hep içerden parçalanarak yıkılmıştı. O, devletin, hanedan

mensuplarının ortak mirası olarak görülmesine karşıydı.

Kutalmışoğlu, inanılması güç bir şey yaptı. Nikea'ya İznikea diyerek başşehir ilan etti. Hudutta, düşmanın hemen dibindeki şehri başşehir ilan etmek, devletin yüreğini buraya yerleştirmek... Bu bir çılgınlık mı, yoksa çok büyük bir hedef için alınmış karar mıydı? Hedef önce Konstantiniyye, sonra da Avrupa toprakları, Anatolia'yı merkez, Son Kale kılmak mıydı?

Kutalmış oğlu Gazi diye anılmaya başlamıştı. Cevap bu muydu?

Hedef; önce Konstantiniyye'yi fethederek müjdelenen komutan olmak, sonra Anatolia'yı Son Kale, Son Vatan kılmaktı. Çünkü bütün Oğuz neslinden gelenler gibi o da bu ideallerle, bu Kızılelmalarlayetişmişti. (257)

Süleyman Şah, hükümdar olunca... Kardeşi Mansur'un beyleri, askerleriyle birlikte Melikşah'ın kardeşi Suriye Meliki Tutuş'un hizmetine girdiler. Yüreğine sancı girdi, işte taht yine bölünme getirmişti. Birlik yalnızca kılıç gücüyle mi olacaktı? Kalem ve könül niçin devreye girmiyordu?

Nikea'ya İznikea dedikten ve burasını başşehir ilan ettikten sonra Kutalmışoğlu batıya doğru fetihlere devam etti. Güney Marmara kıyılarını, Konstantiniyye'ye doğru uzanan yarımadayı (258) Boğaza kadar fethetti. Boğaz'ın Anatolia yakasını ele geçirdi, burada gümrük idaresi kurdu. Geçen gemilerden vergi almaya başladı. Bizans'ın Boğazlar hâkimiyetine son verdi, Karadeniz'in kilidini eline geçirdi.

Kutalmışoğlu daha sonra Kapıdağı Yarımadasını ve Dardanel (259) Boğazı'nınAnatolia yakasını ele geçirdi. Bu şekilde her iki Boğazın da Anatolia yakaları Oğuz Türklerinin eline geçmiş oldu.

Yeni imparator Aleksius Komnenos, Türklerin eninde sonunda Boğazların Avrupa yakasına atlayacağını anladı. Buna mâniolmanın tek çaresinin, Papalığı ve Avrupa devletlerini harekete geçirmek, Hilâl-Haç, Müslümanlık-Hristiyanlık kavgasını körüklemek olduğunu iyi biliyordu. En güvendiği adamlarını Papa ve Avrupa

Devletleri krallarına gönderdi.

Avrupa'nın Türkleri Anatolia'dan atmak için harekete geçtiği günlerde... Uzun zamandır kendinden haber alınamayan Afşin Bey hakkında yeni bir efsane dilden dile söylenir oldu. O Afşin Bey ki... Sultan Alparslan'ın "Anatolia'yı, bizi cihan hâkimiyetine götürecek Ergenekon bil. Bu diyarın Ergenekon, Türkoğlu'nun son kalesi olması için ne gerekirse yap" emriyle Anatolia'yı karış karış yoğurmuş, fethe hazır hale getirmiş... İsmi hem Anatolia'da hem de Türk diyarında nice efsaneyle anılır olmuştu.

Afşin Bey, Anatolia'ya sevdalanmıştı. Bu toprakların, Âdem aleyhisselamdan o ana gönül erleriyle mayalandığını görmüştü. Şit aleyhisselamdan Danyal aleyhisselama, Nuh aleyhisselamdan Eyüp aleyhisselama... Nice Peygamberin, İsa aleyhisselamın havarilerinin ve eshâb-ı kirâmın makamı/kabri olduğu söylenen yerler vardı. "O kabirlerde onların cesetleri bulunmayabilir. Mühim olan, Anatolia'nın onları sahiplenmesi, bağrına basmasıdır" diyordu. Bunu düşündükçe aklı başından gidecek gibi oluyor... "Bundaki sır nedir?" diyerek aklını zorluyor, zorladıkça da bu toprakların bağrında saklanmak istiyordu.

Anatolia içinde onu en fazla Eshâb-ı kehfetkilemişti. Üç ayrı yerde makamlarının olduğunu işitince çok şaşırmıştı. Efes ve Tarsus'dakini görmüştü. Meraş (260) yakınındaki Efesus'u fethedince hemen Eshâb-ı kehfmakamına koşmuş... Oraya girmiş... Bundan sonra ondan bir daha haber alınamamıştı.

Gönülden gönüle dolaşan yeni efsaneye göre... Afşin Bey, eshâb-ı kehf makamına girmeden önce "Ne zaman bu belde benim ismimle anılırsa, işte bu, Oğuz Türkününyüz yıllık uykusundan uyanışıdır, eshâb-ı kehf gibi... Mezarım bulunduğunda da şahlanışıdır" demişti (261).

Süleyman Şah, Bizans ile yaptığı antlaşmayla batı sınırını emniyet altına aldı. Yakın akrabası ve veziri Ebû'l-Kasım'ı İznik'te idareci olarak bıraktı. Süleyman Şah, önce sefer, sonra zafer diyerek 1084 yılında sefere çıktı. Sefer, Güneydoğu Anatolia üzerineydi.

Süleyman Şah, Anatolia'nın Şam, Kudüs, Mekke-Medine, Doğu'da da Horasan ve Türkistan ile bağının devamına çok önem veriyordu. Kılıç, Kalem ve Könülün birliği ancak güneydoğu ve doğudakibu bağların devamıyla sağlanabilirdi.

İlk hedefi Antakya oldu. Güneyin emniyet altına alınması için bu şehrin alınması şarttı. Burası, 637'de Ebû Ubeyde bin Cerrah hazretleri tarafından fethedilmiş. Habib-i Neccar hazretlerinin ve Yâsîn-i şerifte üçüncü elçi olarak gönderildiği söylenen Şem'un Safa'nın kabirlerinin bulunduğu kilise, câmiye çevrilmişti. Şehir, 969 yılında Bizanslıların eline geçmiş, câmi tekrar kilise yapılmıştı.

Süleyman Şah'ı bu şehrin hikâyesi ve özellikle de Habib-i Neccar çok etkilemişti. O'nun "Keşke kavmim, benim Allahü teâlâ tarafından nasıl bağışlandığımı, mükafatlandırıldımığı bilselerdi" şeklinde, Yâsîn-i şerif sûresinde geçen sözlerini unutamıyordu. Bu nasıl merhametti. Vefatından sonra bile kavminin iyiliğini temenni ediyor... Onları âhiret hakikatinden, Yeryüzünün ermeydanı, bir imtihan meydanı olduğundan haberdar etmek istiyordu.

13 Aralık 1084'te Antakya tekrar fethedildi. Süleyman Şah'ın ilk işi oldu. Arapların "El Kosyari" adını verdikleri büyük Kawasyana Kilisesi'ni câmiye çevirmek... Çünkü burası daha önce câmiydi ve kiliseye çevrilmişti, şimdi ikinci defa câmiye çevriliyordu. Burada Hazret-i İsa'nın havarileri ve Habib-i Neccar hazretlerinin kabirleri bulunuyordu.

Fetihten dört gün sonra 17 Aralık Cuma günü... Burada 124 müezzine aynı anda ezan okuttu (262). Niçin 124? Peygamberlerin adedinin 124 bin civarında olduğu söyleniyordu. Bütün Peygamberler aynı imanı söylemişlerdi. Ve bu câmide, hem Hazret-i İsa'nın hem de Muhammed aleyhisselamın arkadaşlarının yattığı rivayet ediliyordu. Ermeydanı Yeryüzü, hayır meydanı işte böyle kılınıyordu.

Bu sefer sonucu... Kutalmış oğlu, Tarsus, Adana, Antep ve Antakya'yı fethederek hakikaten kut almış olduğunu gösterdi.

Aynı günlerde Danişmend Bey de, daha önce Bizans ile İslâm Devletleri arasında defalarca el değiştiren Malatya'yı aldı,

Süleyman Şah, Antakya'yı fethini Melikşah'a bildirdi. Sultan, bu fethe çok sevindi. Arap şairi bu fetihle ilgili bir kaside yazdı, bu kaside destan gibi dilden dile gönülden gönüle söylenir oldu.

Süleyman Şah'ın kumandanlarından Buldacı Bey, 1085 başlarında Maraş, Elbistan ve Göksun, Besni kalelerini fethetti. Çubuk Bey, Harput, Eğin, Palu, Genç, Arapgir ve Çemişkezekkalelerini, Tunceli, Elazığ ve Bingöl çevresini aldı.

Karatekin Bey de Sinop limanını aldı ve bu suretle Karadeniz Kıyıları da tamamen Oğuz Türkünün eline geçti. Çaka Bey de İzmir ve çevresini fethetti. Burada kuvvetli bir donanma inşa ettirdi. İlk deniz kuvvetlerinin kurucusu oldu. Bu tarihi bir andı. Binlerce yıllık Türk tarihinde bu, denizlerde savaşan ilk kuvvetimiz, deniz denilen ermeydanıyla ilk tanışmamızdı.

Malazgirt'ten 13 sene sonraydı. Başta Papalık olmak üzere bütün Avrupa devletleri büyük bir şaşkınlık içindeydi. Onlar, Türklerin atılmasını beklerken tam tersi olmuş, Anatolia'nın tamamına yakınıfethedilmişti. Bununla da kalmamıştı. Büyük Okyanustan Akdeniz'e kadarki milyonlarca kilometrekarelikalanda yaşayan Türkler... Bunların hemen hemen üçte biri Anatolia'ya yerleşmişti.

İşte bu günlerde... Papa'nın oturduğu İtalya yarımadasında çok ilginç bir şey oldu.

Türklerin Rum sûresinden ilham alarak ve Roma Kızılelması'nı kast ederek İklim-i Rum, Diyar-ı Rum dedikleri Anatolia'ya bir isim beğenildi... Anatolia'yı yakın zamanda gidip görenler, orada ne olduğunu iyi bilenler tarafından... Hem de öyle bir isim ki... Papa VII. Gregorius, sinirinden önce elindeki raporu, sonra da tiarasını, kardinal şapkasını yere vurdu.

Kalp krizi geçirdi, papa seçilişinin 13. yılında öldü, Salerno'da... Türchia, Türchia diye sayıklayarak... Son sözü Türchia oldu, gözleri dehşetle açılmıştı. Anatolia'daki casusunun gönderdiği rapora, o rapor içindeki bir kelimeye bakıyordu. TURCHİA kelimesine... Türk diyarı, Türk ülkesi manasına gelen kelimeye...

O papa ki Malazgirt Seferinden sonra yemin etmişti... Anatolia'da tek Türk bırakmamaya, Ahlat ve Mescid-i Aksa'daki Hilâlleri indirip yerine Haç dikmeye... Bunun için bütün Avrupa devletlerini tek bayrak, Haç altında birleşmeye Türk'e karşı yürümeye çağırmıştı. Çağırmakla kalmamış gece-gündüz bunun için çalışmıştı. Alparslan'ı onun öldürttüğü söylenmişti...

Yemininden 13 sene sonra Anatolia'ya, Turchia dendiğine şahit olmuştu... Hem de en yakın adamları, Anatolia'dan Türkleri kovmasını istediği seçilmiş elemanları tarafından...

Papalık, Altın Yay ve Gümüş Okları çaldırarak sahip olmuştu. Ama onların temsil ettiğini gönül, beyin ve bileklerinde yaşatanlar tarafından Anatolia Turchia kılınmıştı.

İtalyanca Turchia sözü, Fransızcaya Turquie, Almancaya Türkei, İspanyolcaya Turquía, İngilizceye ise Turkia olarak geçti (263). Türke karşı bütün Avrupalıları Haç altında toplamak gayretindeki Papalık, Turchia'dan Türkiye'nin doğmasına sebep olmuştu.

Avrupalıların Türkiya dedikleri zamanda... Anatolia'yı Oğuz Türkünün Son Kalesi, son yurdu bilenler... Binlerce dağ, onlarca ülke, nehir aşarak, ölüme karşı koyarak gelenler... Yurtların en güzelini, seçilmişini, müjdeleneni ve üç kıtayı yakın eyleyeni bulmak için bir okyanustan diğerine yürüyenler... Onlar... Bir isim bulma gayretinde değildiler... Onlar, var olan ismi, kendilerinin, hedeflerinin bir parçası eyleme gayretindeydiler... Tıpkı Nikea'yı, İznikea, Konstantiniyye'ye götüren İZ eyledikleri gibi...

Roma'nın doğusu olan ve Doğu Memleketi manasına gelen Anatolia'yı kendilerinin eylediler. Oğuz lehçesinin tatlı ses uyumuyla Anatolia'yı ANADOLU diye söylediler. Nice yiğitleri doğuracak, sonra onları alperen olarak yetiştirecek analarla dolu bildiler. "Yiğidi ana doğurur, yiğitler doğuran analar oldukça Anadolu Kıyamet'e kadar Son Kalemiz, son yurdumuz olarak kalacak, tıpkı Dedem Korkut'un söylediği gibi..." dediler. Romalılar için doğu memleketi olan diyarı, Türkoğlu için batı memleketi, Kızılelma eylediler.

Üç kıta, üç deniz arasında uzanan kara parçası her zerresiyle

titredi... Türkiya ismini, Anadolu feryadını duyunca... Duaya durdu, Kıyamet'e kadar bu isimle anılmak için... Secdeye durdu, Kâbe'ye doğru (264)...

İblis titredi, Anatolia'nın Anadolu diye anılmasının şaşkınlığındayken secdeyi görmekle...

Ruhlardan Bir Ruh, gökyüzünün derinliklerinden Anadolu yarımadasına baktığında şaşırdı. Yarımada bulunduğu yerden, Kâbe'ye doğru secde etmiş vaziyette gözüküyordu... Bir şey daha dikkatini çekti. Konstantiniyye, Kudüs ve Mekke şehri aynı doğru üzerindeydi.

Bir an önce Yeryüzünde birlikte olacağı bedene kavuşmak ve Konstantiniyye'yi fetheden orduda bir nefer olmak, sonra orada namaz kılmak, fetih müyesser olmasa da surlar önünde namaza durmak isteğiyle yandı.

Oğuz Türkünün Anatolia'yı Anadolu, Türk dolu eylediği zamandı. Beş yüz yıldır fethi, ebedi güzelliklere kale olması için nice yiğidin toprağına karıştığı bu diyarın Anadolu, Türkiye diye destanlaştığı vakitti. Türkoğlu'nun bu mübarek kılınmış, müjdelenmiş mekanda denizlerle tanıştığı, Çaka Bey vasıtasıyla denizlere açıldığı günlerdi.

Malazgirt Zaferinden 13 yıl sonrası bir zaman diliminde... 13 Aralık 1084'te... Antakya'yı ele geçiren Süleyman Şah'ın Kawasyana Kilisesi'ni câmiye çevirdiği, Habib-i Neccar'ın ruhunu şad eylediği günde...

İsfehan'da bir araya geldiler... Niçin mi?

Ebû Ali Farmedi hazretleri konuştu.

"Artık Türkoğlu Anatolia'ya, Diyar-ı Rum'a, Anadolu, Avrupalılar da Turkia, Türk memleketi demeye başladı.

Anatolia Anadolu, Turkia Türk memleketi, Son Kale oluyor... Ama Kıyamet'e kadar son kale kalması için çok çalışmak... Binlerce senelik gelişmeleri tahmin etmek ve icap edeni yapmak gerekir. Bunun için de... Kılıç, Kalem ve Könül'ün bir araya gelerek Altın Yay'ı meydana getirmesi, Altın Yay'ın kurulması, Gümüş Okları hedeflere göndermesi, 'Kuvvet atmaktır' hadis-i şerifinin gereğinin yerine getirilmesi lazım. Bu sebeple bir araya geldik, bu hedef uğrunda bir olabilmek için... Yüce Mevlam bize ve neslimizden gelenlere bugün ve Kıyamet'e kadar bu hedef için bir olmayı nasip etsin" dedi.

Ve İsfehan'da (265) Kalem, Kılıç ve Könülü (3 K) temsil edenler bir araya geldiler, Kılıcın ev sahipliğinde... Çünkü Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, "İslâmiyet, kılıçların gölgeleri altındadır" buyurdu.

Sultan Melikşah ve veziri Nizam-ülmülk, her türlü tedbiri almışlardı, Könül'ün darlanmaması, Kalem'in küsmemesi için...

Sarayın şatafatından uzak bir yerde, bir mescid köşesinde, secde edilen, kulluğun zirvesine ulaşılan, hakikat öğrenilen yerde, Allahü teâlânın Yeryüzünde en fazla sevdiği mekanda bir araya geldiler. Gönülleri, beyinleri ve bilekleri bir eylemek için...

Sultan Alparslan'dan sonra Melikşah'a da hocalık yapan Ebû Ali Farmedihazretleri, talebeleri İmam-ı Gazali (266) ve Yusuf-i Hemedani hazretleriyle gelmişti. Gazali 26, Hemedanihazretleri 36 yaşındaydı. Gazali Horasan'ın Tus şehrinden, Hemedani ise Horasan'ın komşusu Hemedan'dan idi...

Farmedi hazretleri, Kara Batur ve oğlu Tuğrul'u da getirmişti... Sultan ve veziri ikisine hayretle baktılar, geleceklerinden haberleri yoktu.

Farmedi hazretleri tebessüm etti.

"Sultanım, Kayı Boyu reisi ve Altın Yay'ın son arayıcısı Kara Batur Bey ve oğlu Tuğrul... Onları getirdim diye merak edersiniz? Bugün burada Anatolia'nın Son Kale olması ve Kıyamet'e kadar böyle kalması için toplandık. Onlar, bu gayenin en büyük vasıtalarıdır."

Sultan ve vezirinin hayretleri merakadönüştü. Farmedi hazretleri devam etti.

"Tuğrul Bey'in adını, büyük amcanız Sultan Tuğrul Bey koydu. (Neslinden gelenler... Oğuz atamız, Selçuk atamız ve bizim adımıza Anatolia'yı Anadolu, İslâm'ın ve Oğuz'un son kalası kılsın... Korkut Atanın müjdesine kavuşmaya vesile eylesin...) diyerek...

Başta Papalık olmak üzere artık herkes inanıyor. Maide sûresi 54. âyet-i kerimesinde meâlen, "Allah, kendisinin (çok) sevdiği ve onların da Onu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir" şeklinde bahsedilen kavmin Türk kavmi olduğuna... Bu kavmin Anatolia'yı İslâm'ın Kalesi kılacağına...

Korkut Ata'nın (Âhir zamanda hanlık gerü Kayı'ya dege,

kimesne ellerinden almaya, âhir zaman olup kıyâmat kopınça. Bu didügi Osman neslidür) sözleri dilden dile, gönülden gönüle dolaşmaktadır. Sultanım... Görünen o ki... Anatolia'yı Selçukoğulları vatan eyleyecek... Ama onu Son Kale kılıp Kıyamet'e böyle kalmasını sağlayacak ise Kayı Boyu nesli olacak... İşte bunun için Kayı beyi Kara Batur'u ve oğlunu getirdim"

Melikşah, Kayı için söylenen sözleri kıskanır gibi oldu, ama belli etmedi.

"Hocam. Sizin arzunuz bizim için geri dönülmez emirdir. Kılıç, Kalem ve Könül'ün, bir olması, Altın Yayı meydana getirmesi için neler yapmalıyız? Nasıl hareket etmeliyiz?"

"Sultanım. Kılıç, sizlerin, beylerin, kumandanların işi... Zamanının harp vasıtalarını, devletin ve tebeanın nasıl idare edildiğini, kalem ve gönülle ne şekilde birlikte çalışılacağını, onların rehberliğinden nasıl istifade edileceğini öğreten mektepler olmalı... Bu mekteplerde kılıçehli, kılıcın hakkını verebilecek, kalem ve gönülün rehberliğini kabul edecek kimseler yetişmeli. Bunlar saray içinde olabilir.

Kaleme gelince... Hem tıp, edebiyat, harita bilgisi gibi akli ilimleri... Hem de başta ilmihal bilgileri olmak üzere tefsir, fıkıh gibi bütün nakli ilimleri öğretecek mekanlar, medreseler olmalı... Bunların şekli, işleyişi, hangi bölümlerde neler öğretileceğine gelince... Talebem Muhammed Gazali veziriniz araştırıp bir rapor halinde yüksek katınıza arz edebilirler.

Könüle gelince... O aşk için yaratılmış. Ama bedene gelince ona tutulmuş, asıl sevgilisini, yaratılış gayesini unutmuş. Onun beden denilen zindandankurtulması, bedenin hayır meydanı kılınması, ancak nefsin imana kavuşması ile mümkündür. Nefis de ancak, Hakkın zikri ve bir Hak dostunun, evliyâ kulun yardımıyla imana kavuşur. Könül, ancak bu şekilde nefsin ve bedenin esaretinden kurtulur. Hakiki Yâre gönülden bir pencere açılır.

Tıpkı kalem ehli talebelerde olduğu gibi... Hakiki aşkı talep edenleri ve kavuşturacakları bir araya getiren mekanlar olmalı... Fariside buna benzer yerlere dergâh, kapı mahalli, eşik

denmektedir. Bunların nasıl olacağıyla ilgili çalışmayı, yine Muhammed Gazali evladımız ve Hemedanlı Yusufumuz, vezirinizle birlikte yaparlar.

Gelelim bu üçünü bir araya getirerek Altın Yayı kuracak, Peygamber Efendimizin (Kuvvet atmaktır) hadis-i şerifinin gerçekleşmesine vasıta olacaklara...

Onlar, (Âlimler, Peygamberlerin varisleridir) hadis-i şerifiyle haber verilen kişilerdir, yüzyılda bir gelen müceddidler, dini kuvvetlendirenler, mürşid-i kâmillerdir. Onlar, Kılıç, Kalem ve Könülde Peygamber Efendimize sallallahü aleyhi ve sellem vâris olan kişilerdir. Zamanının bütün ilimlerini bilen, tasavvufta da vilayet-i hassaya ulaşanlardır, irşat kutuplarıdır.

Onların mekanları genelde, gönül ehli zatların çıktığı yerlerdir, ama onlar, ihtiyaç duyulan yerlerde devlete yakın bulunurlar, Kılıç, Kalem ve Könülün arasını bulmak, onları bir eylemek, Altın Yayı kurmak, Anatolia'yı Son Kale kılmak için... Onlar, Hazret-i Ebû Bekir ile başlayan Selman-ı Farisihazretleriyle devam eden Nübüvvet yolunun temsilcileridir."

Melikşah söze karıştı.

"Hocam. (Kuvvet atmaktır) hadis-i şerifi aklımı başımdan aldı. O kadar geniş manalı... Anladığım kadarıyla harekete işaret eder. Hareket varsa, bereket, netice vardır. Bu şekilde düşününce zerreden küreye Kâinatın maddi-manevi her halini kuşatır.

Tabii, bu bizim anladığımız, asıl olan sizin anladığımız. Biraz açabilir misiniz?"

Farmedihazretleri gülümsedi.

"Bu hadis-i şerifle Efendimizin aleyhisselam ne söylediğini anlayabilmek için önce hangi sebeple söylendiğine bakmamız lazım.

Ukbe radıyallahü anh diyor ki. [Ben, Resûlullah'ın sallallahü aleyhi ve sellem minber üzerinde (Siz de onlara yâni düşmanlara karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet, cihâd için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın ki, bununla Allah'ın düşmanını, kendi düşmanınızı ve bunlardan başka sizin bilemeyip de Allah'ın bildiği diğerlerini

korkutasınız. Allah yolunda ne harcarsanız ecri size eksiksiz ödenir. Siz asla haksızlığa uğratılmazsınız.) meâlindeki Enfal sûresinin 60. âyet-i kerîmeyi okuduktan sonra üç defa,(Gözünüzü açın ki, kuvvet atmaktır) buyurduğunu işittim (267).]

Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifi, âyet-i kerimede geçen (kuvvet) kelimesini açıklamak için söylemiştir. Âyet-i kerimede kuvvet, at ile birlikte ifade edilmekte... Bu ikisiyle bilinen ve bilinmeyen düşmanları korkutmaktan bahsedilmektedir.

Peygamber Efendimiz de; "Kuvvet, atmak" diye açıklama getirmektedir. Atın ve atmanın temsil ettiği kuvvetin, bütün düşmanları korkutacağından bahsedilmektedir. Yani, (ATMAK) Kıyamet'e kadar galibiyet vesilesidir. Efendimiz, atmayı râmün kelimesiyle ifade etmiştir. Arapçada ok da aynı kökten türemiştir. Altın Yay; Kılıç, Kalem ve Könül'ün bir araya gelmesini, ATMAYI temsil eder. İşte bu sebeple zamanın gerektirdiği maddi-manevi atmayı, hareketi, ilerlemeyi gerçekleştirebilmek için Kılıç, Kalem ve Könül birlikte hareket etmeli, Altın Yay kurulmalı, Gümüş Oklar hedefe vararak düşman mağlup edilmeli, diyoruz."

"Allah!"

Gözler, Farmedihazretlerinden sese döndü. Sultan Melikşah'tı. Narasından sonra genç kız gibi kıpkırmızı kesilmişti.

"Hocam. Affınıza sığınırım. 'Kuvvet atmaktır' hadis-i şerifiyle Altan Yay, Kılıç, Kalem ve Könül arasında o kadar güzel irtibat kurdunuz ki dayanamadım... Anlaşıldı, Altın Yay, Peygamber Efendimizi temsil ediyor. O, mürşid-i kâmillerin, Peygamber Efendimizin Kılıç, Kalem ve Könülde varisi olan, Nübüvvet yolundan gelen zatların elinde olacak. Gümüş Okları, İslâm Devletini ve milletini hedefe onlar gönderecek. Doğru anlamışımdır inşâallah."

Ebû Ali Farmedihazretleri, tebessüm etti.

"Sultanım. Çok güzel söylediniz. Evet, Altın Yayı mürşid-i kâmiller kurmalı. Kılıç, Kalem ve Könül birliğini onlar sağlamalı. Bu

birlik tam manasıyla sağlandığında... Anadolu hakikaten Son Kale, Oğuz nesli de Allahü teâlâ adına adaletin temsilcisi, mazlumların sığınağı, İslâmiyet'in koruyucusu olacak..."

Melikşah merak etti.

"Hocam. Anadolu hakikaten Son Kale ne zaman olur? Bu konuda bir işaret var mı?"

Farmedihazretleri gözlerini yumdu, sanki zamanı ve mekanı aştı.

"Geleceği yalnızca Allahü teâlâ ve bildirdikleri bilir... Bir de tahmin yapılabilir. İşaret söylenebilir. Anadolu'yu hayır meydanı kılmak, Konstantiniyye yolunu açmak için... Fetihler hemen hemen beş yüz yıl önce başladı. Ne zamanki Oğuz Türkü geldi, büyük kısmı fethedildi.

Tamamının fethi, ancak Konstantiniyye'nin fethiyle mümkün olur, denildi.

Yerzününün hayır meydanı kılınmasının, Türkoğlu'nun Doğudan batıya akışının, Altın Yay ve Gümüş Okların, 'Kuvvet Atmaktır'hadis-i şerifinin... Alperen ismini alacak yiğitler tarafından temsil edilmesi... Ne zaman gerçekleşirse... İşte o zaman... Konstantiniyye'nin fethi, ondan sonra da Anadolu'nun hakikaten Son Kale olması yakın demektir"

Sultan Melikşah, sultanlıktan gelen öncelikle sual eyledi.

"Hocam. Nedir şu temsil işi? Kimdir alperen ismini alacak yiğitler?"

"Sultanım. Alperenler, Kılıç, Kalem ve Könlün üçünü birden kendilerinde toplayan yiğitlerdir. Temsil işine gelince... Güreş, insanoğlunun Yeryüzü denen ermeydanında, Şeytan, nefis ve kötü çevresine karşı yaptığı mücadeleyi temsil eder. Kılıç, Kalem ve Könlün, Altın Yayın temsilcisi alperenlerin senede bir defa nice pınarların aktığı, bir rivayette kırk pınarın aktığı çayırda karşı karşıya gelmeleri... Güreşler sonunda, Altın Yayı temsil edecek en güçlünün, en ustanın, en merhametli, en zekinin ortaya çıkmasıdır. Kastettiğimiz temsil budur."

Melikşah heyecanlandı.

"Hocam, bunu hemen başlatalım."

Farmedihazretleri gülümsedi.

"Sultanım. Bizim ve bizden sonra gelenlerin gayreti, aşkı yeterli olursa... Bu temsil kendiliğinden başlayacak... Bu başlangıçda Konstantiniyye'nin fethinin başlangıcı olacak. Bize bildirilen o ki... Bu temsilin başlamasında Nübüvvet Yolunun temsilcilerinin büyük rolü olacak."

Sultan Melikşah, İmam-ı Gazali, Ebû Ali Farmedihazretleri, Nizamülmülk ve Kara Batur, bilinenler, bilinmeyenler... Uzun görüşmeler sonunda bir karara daha vardılar.

Altın Yay'ın ve Ebedi Devletin temsilcisi altı kişinin... Zamanın nübüvvet yolu temsilcisi, silsile-i aliyyebüyüğüyle birlikte çalışmalarına, istişare etmelerine, silsile-i aliyyenin, SİLSİLE-İ ZEHEB, Altın Silsile diye anılmasına...

Bunu da yedi kişiden başkası bilmemeli, dediler.

* * *

Avrupalıların Anatolia'ya Türkiya, Türkmenlerin Oğuz lehçesiyle Anadolu demeye başladığı günlerde... Sultan Melikşah, İmam-ı Gazali, Ebû Ali Farmedi hazretleri ve Nizamülmülk'ün bir araya geldiği... Anatolia'nın Kıyamet'e kadar İslâm'ın ve Türklüğün son kalesi olarak kalması için tedbirleri görüştüğü zaman diliminde... Anatolia'da Türkmenler arasında bir efsane dilden dile gönülden gönüle dolaşmaya başladı. Bu efsaneye göre...

Romalıların Anykra, Türklerin Ankara dedikleri diyara yakın, kaplıcalarıyla ünlü bir yere çok çok uzaklardan bir aşiret geldi. Çin sınırından geldiği, Karahanlı olduğu söylendi. Ortodoks Hristiyan köyleri arasına yerleştiler. Çevrede, Kayı, Kınık, İğmir, Iğdır, Kızık, Peçenek, Bayındır gibi yirmi dört Oğuz Boyundanobalar vardı. Burası sanki Anatolia'daki Oğuz boyları pınarıydı.

Gelenler; okçusu, demircisi, dericisi, hocası, marangozuyla

birlikte gelmişti. İçlerinde biri çok dikkat çekiyordu. Daha önce o meslektengelene rastlanmamıştı. Kim miydi yeni gelen? Bir ebeydi, evet, bir ebeydi...

"Bre ebe! Gideceğimiz yer düşman içidir... Çocuk yapmak rahatı yerinde olanların işidir. Erlerimiz, düşman ortasında, durmadan düşmanla çarpışırken bizimle olmaya fırsat bulamaz ki... Nasıl hamile kalalım? Biz hamile kalamayınca sana da işçıkmaz... İyisi mi sen Kaşgar'da kal... Kaşgarlı hatunların oynaş için çok vakti olur" diye ebeye takılmışlardı kafiledeki kadınlar... Çok gülmüşlerdi.

"Asıl gittiğimiz yerde bana ihtiyaç var. Çünkü Anatolia denilen diyara, orasının, yiğitler doğuracak analarla dolu olması, ebedi Türk yurdu olması için gideriz. Bunun için de analar doğurmalı, yiğitler toprağı al kanlarıyla sulamalı, gönül erleri mayalamalı" demişti ebe... Deyince de gülenler başlarını eğmişler, doğumların telaşına düşmüşlerdi.

Efsaneye göre... Yola çıkmazdan önce ağabeysi Kaşgarlı Mahmud çağırmış... Kendisine yeni yazdığı kitabı... Dîvân-ı Lugâti't-Türk'ü vermiş. "Bacım... Anatolia, Türkoğlu'nun son yurdu, İslâm'ın son kalesi olacak gibi... Konstantiniyye'nin fethine, bilekle gönlü birleştiren yiğitleri doğuracak, yetiştirecek analarla buranın dolmasıyla ulaşılır. Sen ebesin, o anaları temsil edersin. Doğum ümit, doğum Kızılelma, doğum kuvvet, hareket demektir. Türkün Kızılelma'sının; analar vasıtasıyla gerçekleşeceğineişaret etmeli... Bunun için de bundan sonra kırmızılar giymelisin.

Milletler dili ile yaşar, dili ile yükselir, dili ile ayakta kalır. Dil, hafızadır. Türkoğlu da Anatolia'da ancak Türkçe ile bu dilin taşıdığı değerlerle kalabilir. Bu kitabı, Kutalmışoğlu Süleyman'a ulaştırmanı isterim" demiş.

Kafiledeki bütün bacıların yol boyu bu kitabı okuduğundan bahsedilir. Okuyunca da her bacı, Kızılelma der, başka bir şey demez olmuş.

Hep Kızılelma'dan bahsetmesi ve kırmızılar giymesi sebebiyle de ebe, Kırmızı Ebe diye bilinir. Gerçek ismini kimse bilmez ve merak

da etmez. O herkesin Kırmızı Ebesidir, Müslüman, Hristiyan, dinli ve dinsizin... Herkesin imdadına koşar... O anadır... Anatolia'yı son kale kılacak yiğitleri doğuracak analarla dolu, ANADOLU eyleme gayretindedir.

1085 yılının sıcak günlerinden biri... Kırmızı Ebe, yayıkta ayran dövüyordu. İnekten sütü sağmak, ateşte ısıtmak, sonra mayalayıp yoğurt, yoğurttan da ayran elde etmek... Ve... Kuyuda soğutulmuş yoğurdu hararetten kavrulanların içmesini seyretmek... Hayatının en büyük mutluluğuydu...

İzah edemiyordu... Ama kendisi ve gelip yerleştikleri Anatolia arasında bir benzerlik buluyordu. Sütün kaynayıncaya kadar pişirilmesi... Ilık vaziyette iken, yoğurt ile mayalanması... Sütü yoğurt ile mayalamak ve yoğurt elde etmek... Peki ilk yoğurt nasıl elde edilmişti... Sonra da yoğurdu yayıkta suyla dövmek ve ayran haline getirmek... Sanki yayıktaki ayran olmak için dövülen yoğurt kendisiydi... Anatolia'yı son kale kılmak, yurt tutmak üzere gelen Oğuz Türküydü... Ham süt iken pişirilmişler, mayalanmaya uygun hale gelmişler, ehl-i sünnet itikadıyla mayalanmışlar, yoğurt olmuşlar... Şimdi de Anatolia denilen Kızılelma'da, yayıkta dövülüyorlar, ayran haline geliyorlardı... Her dinden, her ırktan insanın içmesi, ferahlaması, nasipleri varsa ebedi güzelliklere kavuşması için...

O Anatolia denilen Kızılelma, yayık ki... Üzerinde yürüyen, nefes alan, toprağına gömülen her Horasan ereniyle, Oğuz anasıyla mayalanıyor, Türkia, Türk diyarı, kale, ANADOLUoluyor, her zerresiyle zikre duruyordu.

Gün ikindiye doğru gidiyordu. Gözü kazana gitti. Nasıl becermişti, aklı almıyordu. Oğluna şöyle bir kazanımız olsaydı da, sebzemizi içinde temizlesek, içini ayranla doldursak gelen geçene ikram etsek, demişti. Ne hikmetse herkese ayran ikram etme isteğiyle yanıyordu. Büyük kaplarda çok ayranı olsun, herkese ikram etsin istiyordu. Oğlu Oruç, nasıl yaptıysa yapmış, çadırlarının önündeki mermer kayayı oymuş, içini küçük bir kazan haline getirmişti. Kolay temizlensin diye de bir delik delmişti.

Nedendir bilinmez, o gün ilk işi kazanı temizlemek olmuştu. Şimdi ayranı dövdükçe, onunla taş kazanı doldurmak, gelen geçene ikram etmek istiyordu. İşin garibi de ikram ettikçe kazan hep dolu kalsın diye arzuluyor, bu arzusuna da "Tövbe yâ Rabbî" diyordu. Kazan taşına daha hiçbir şey koymamıştı. İlk koyduğu ayran olsun, diyordu.

Korktu... Deprem mi oluyordu? Toprak sallanıyor, bir uğultu geliyordu. Uğultu fazlalaştı ve yaklaştı. Heyecanla baktı. Varlığından haberdar eden deprem değil, toynaklarıyla Yeryüzünü sarsan atlardı. Atlarıyla bir olmuş süvarilerdi. Başlarında börkleri vardı. Sevindi, bunlar, bizim askerimiz, dedi. Onlara ayran ikram arzusuyla yandı. Atlılar, dörtnala onun bir parçasını da alarak yanından geçerken bir ses geldi, yeri göğü inletti. "Duralım hele yiğitler" dedi. Durdular, onlarla birlikte yerin titremesi, göğün inlemesi de durdu. Her halinden beyleri olduğu anlaşılan yiğit, yayığa baktı.

"Bre ana! Bize içirecek, bedenimizi dinlendirecek, ruhumuza gayret verecek ayranın var mıdır?"

Kanatlandı, bütün kâinat kendisine verilmiş gibi sevindi.

"Vardır, beyim, dedi, hem de en tazesinden, gönülleri şenlendiren cinsinden..."

Suyun yüksek bir şelaleden düşüşünde güldü.

"Öyle mi? İkram eyle de anlayalım."

Yerinden fırladı, çadırdan bir maşrapagetirdi. Yayığa daldırdı, köpükleri taşan ayranı uzattı.

"Buyrun beyim. Afiyet olsun!"

Besmeleyle içti, elhamdülillah diyerek maşrapayı verdi.

"Yüce Mevlam Cennet içecekleri nasip etsin. Çok güzelmiş. Bütün yorgunluğum gitti, canıma can geldi. Ayranın bu yiğitlere de yeter mi?"

Gözleri elindeki maşrapaya dikilmiş yiğitlere baktı, binlerceydi, hiç düşünmedi cevap verdi.

“Her şeye gücü yeten Rabbimin izniyle yeter beyim. O biri bin, bini milyon eyler.”

Çadırın kapısında gelenlere bakan delikanlıya seslendi.

“Davran bre Oruç! Ne kadar maşrapa, kap-kacakvarsa getiresin.”

Yayığı kavradı, kazan taşına doğru eğdi, “Beyim, ayranı buraya boşaltabilir miyim? Yiğitlere rahatça verebilelim, isteyen matarasıyla kendisi alsın. Yeni temizledim” dedi. Bey, siz nasıl münasip görürseniz öyle olsun deyince yayıktaki ayranı Oruçla birlikte kazan taşına boşalttılar. İyice doldu biraz da taştı. Toprağa karıştı, damar, damar Anatolia’nın her karışına ulaştı, Kırmızı Ebe gibi analarla dolu, Anadolu yapmak üzere...

Bundan sonra olanları kimse takip edemedi, zaman durdu. Dünya ise avuç içi kadar küçüldü.

“Ana doldur” dediler, doldurdu verdi, yüzlere, binlere, on binlere... Verdi, verdi ama ayran yine taş kazandan taşıyordu.

Taştan taşan ayranı gören yiğitler, şaşırmadılar, sevindiler. Ayran Taşı, Ayran Taşı yine dolu, yine dolu diye birbirlerine seslendiler.

İçtiler, içtiler, kuvvet buldular, Anatolia’yla bir oldular. Kırmızı Ebe ve oğlu durmuyor, yorulmuyor... “İçin yiğitler” diyerek ayran dolu kapları uzatmaya devam ediyordu... Yiğitler ise ise ana dolu, ana dolu diyor... İçecek hallerinin kalmadığını, ama buna rağmen Ayran Taşının hâlâ dolu olduğunu söylüyorlardı. Bu hali, başta Bey olmak üzere binlerce asker seyrediyor... Ana dolu, ana dolu feryatları, Anatolia’nın her zerresine yayılıyor... Anatolia ANADOLU oluyordu.

Bu hali, ağaçların arkasına saklanmış biri daha seyrediyordu, gördükleri karşısında aklı başından gitmiş halde...

Ana dolu, ana dolu seslerinin, bütün Yeryüzünü kapladığı, denizlerin ve toprağın derinliklerine işlediğioradan yedi kat göğü aşıp Arş-ı alaya ulaştığı, bütün iyilerin sevindiği, kötülerin de üzüldüğü söylendi.

Bulunduğu mevki itibariyle... Gönlü kabul eden, ama aklı öne alan beyin de aklı başından gitmiş gibiydi... İrkildi ayran taslarını sunan anaya bakınca... Bir iken bin olduğunu, her anadan nice yiğitler doğduğunu Anatolia'nınbir baştan bir başa bu yiğitlerle dolduğunu gördü. Yanındaki yardımcısına bir şeyler söyledi, sonra bir şey verdi.

Kırmızı Ebe'ye "Anadolu, anadolu... Yüce Mevlam razı olsun, ayranın hepimize yetti, canımıza can kattı" dedi. Haydi yiğitler gidiyoruz diyerek atını sürdü. Dillerinde Anadolu sözleriyle yiğitler de onu takip ettiler.

Kendinden geçmiş bir halde giden yiğitlere bakan Kırmızı Ebe vuruldu. "Anam, bu size Sultan Süleyman'ın hediyesidir" sözüyle... Kendisine bir kese uzatılmıştı, ama keseyi görmedi. "Kutalmışoğlu Süleyman mı?" diye sual etti.

"Evet" cevabını alınca "Sultanım, bendebir emanetiz var" diye bağırdı. Sultan durdu, "Buyur ana, bir derdin mi var?" dedi. "Sultanım, bir emanetiniz var, çadırda, getiriyorum" diyerek koştu. Emanet elinde olarak çadırdan çıktı, Sultan'ın yanına geldi.

"Ağabeyim Kaşgarlı Mahmud... (Anatolia'da ancak Türkçemizi, onun taşıdığı değerleri yaşatarak Türk ve Müslüman olarak ayakta kalabiliriz. Orasını ancak bu şekilde son kalemiz yapabiliriz.) dedi. Bu kitabı size gönderdi."

Kitabı uzattı. Sultan kitabı aldı, öptü başı üzerine götürdü. İsmine baktı. Okuyunca yüzü aydınlandı.

"En muhtaç olduğum zamanda... Bu kitaba kavuşturan Rabbime şükürler olsun. Ben de yola çıkmıştım... Anatolia'dan Kıyamet'e kadar çıkmamanın çaresini bulmak için... Eshâb-ı kehf mağarasını ve peygamber Efendimizin büyük sahabisi Ukaşe hazretlerinin türbesini ziyaret edeceğim. Özellikle bu türbeyi bekleyen Durmuşlar Köyü ahalisini merak ederim. Onların bulunduğu mekanı sahiplenerek durmanın sırrını öğrenmek isterim.

Oradan da Güneye ineceğim. Mübarek diyarlardan, Şam'dan, Bağdat'tan, Mekke'den, Medine'den ve Horasan'dan Anatolia'ya gelen yolları açık tutmak için... Bu yollar daaçık olmalı... Anatolia'ya

könül erleri, kalem erleri ve kılıç erleri, Könül, Kılıç ve Kalemi bir arada getirecek mürşitler durmadan gelmeli... Gelmeli ki... Anatolia Anadolu olsun, Kıyamet'e kadar hakikatin, mazlumların son kalesi olarak kalsın.

Ana, Yüce Mevlam senden razı olsun. Senin gibi anaların sayısı çoğalsın. Bugün... Seni tanıdıktan ve ayranınıiçtikten sonra... Anatolia'nın Anadolu olacağından zerre şüphem kalmadı" dedi, "Haydi yiğitler, yolcu yolunda gerek" sözleriyle atını sürdü.

Önsözünde, "Cenab-ı Hakk'ın... Türk Hakanlığını göklerin bütün daireleriarasına yerleştirdiğini... Onlara 'TÜRK' dediğini ve hâkimiyet ihsan ettiğini, onları çağın hakanları yapıp dünyaya hükmetmenin dizginlerini ellerine verdiğini... Onları tüm beşeriyeti idareye memur eylediğini, doğruluğa yönelttiğini... Onlara katılanları ve onlar adına çabalayanları güçlendirdiğini... Böylece istedikleri her şeyi elde ettiklerini ve çapulcuların rezilliğinden kurtulduklarını idrak ettim" yazan kitap... Bu kitap, Kutalmış oğlunun elindeydi.

Ona ve soyundan gelenlere... Kitabın yazdığınca hareket etmek, Kızılelma'ya kavuşmak nasip olacak mıydı?

Ebe Kadın, Sultan Süleyman'ın arkasındanbakakaldı. Ufuktan kayboluncaya kadar gözlerini ayırmadı. Ne gördüyse gördü, gözlerini yaş bürüdü.

Döndü, çadırın hemen yanındaki ağacın arkasında dehşet içinde boynunu bükmüş duran kızı gördü. Dikkat etti, komşu köyden Rum kızı Maria'ydı.

"Buyur kızım. Bir şey mi vardı?" diye sual etti. Elindeki tası uzatan kız, konuşamadı. Bir şeyler söyledi, ama anlaşılmadı. Oğlu Oruç'a işaret etti, ayran getirdi. "Buyur bacım" diye uzattı. Gözler gözlerle karşılaştı. Her ikisi de kıpkırmızı kesildi, başlar öne eğildi.

Ayranı aldı, parça parça bir Besmele okuyarak içti. Ana oğul, hayretler içinde kaldı. "Anam hasta. Ayranınızın şifalı olduğunu işitmiş. Ayran almaya gönderdi" dedi. Ayran içince dili ve gönlü çözülmüştü.

Davul vuruyordu. Her tokmağı sanki kadının yüreğinde vuruyordu, o kadar çok sancı veriyordu. Tam üç ay geçmişti o ANA DOLUdenilen günden sonra... Neler olmuş, neler söylenmişti o günden sonra... Artık her yerde Anatolia'ya, Anadolu deniyordu. Değişen yalnız Anatolia'nın ismi değildi.

Maria da değişmişti. "Ben göreceğimi gördüm, duyacağımı duydum, gönlümün sahiplerini buldum. Önce Allah, sonra Muhammed aleyhisselam sonra da Oruç, diyorum" demiş. Anne babasından habersiz Müslüman olmuş, Meryem ismini almıştı. Ebe kadın, Allah'ın emriyle Müslüman olduğunu gizleyen Meryem'i oğlu Oruç'a istemişti. Ama babası vermemişti. Vermediği gibi Ortodoks başka birisiyle evlendirmişti.

İşte şimdi gidiyorlardı. Çadırlarının hemen yanından Meryem'i yeni evine götürenler geçiyordu. Meryem at sırtındaydı. Davul vuruyor, Meryem ve Kırmızı Ebe ağlıyordu... Ebe kadın sanki taş kesilmişti, elinden bir şey gelmemesi sebebiyle...

Davul vurdu, Meryem'in feryadı duyuldu, "Ebe anam, beni götürmelerine müsaade etme!" diyordu. Ebe ana çaresizdi, duadan ve gözyaşlarından başka vereceği yoktu. "Yâ Rabbî! O Müslüman oldu. Dinini, imanını kaybetmekten onu muhafaza eyle. Oğlumla Cennet'te birbirlerine kavuşsunlar" diye dua etti.

Davul yine vurdu, Meryem'in feryadı yine duyuldu. "Allahım! Bir imansıza gideceğime ben taş yap" diye feryat ediyordu. İşte o anda olanlar oldu. Şimşek çaktı, gök çatladı. Ortalık toza dumana karıştı. Ve güneş çıktı. Ebe kadın gördü, Allah dedi ve bayıldı.

Ne mi görmüştü? Meryem'in ve beraberindekilerin ve davulun taş olduğunu...

Evet, bu bir efsaneydi(268)... Ama Oğuz neslinin gönlündekilerini dillendiren, hedefini, karakterini gösteren efsane... Onlar Anatolia'nın Anadolu olmasını bu şekilde görmüşlerdi.

Niçin Ebe Kadın, niçin ayran, niçin Ayran Taşı ve Gelin Taşı? Niçin Meryem, niçin Oruç...

Bu sırrı çözenler, bu yolda yürüyenler, Anatolia'da Anadolu'yu

görenler, Anadolu'yu Son Kale eyleme gayretindekilerdir...

Kutalmışoğlu Süleyman... Anadolu'nun yiğitler doğuran analarla dolması, Oğuz boylarının burada, durucu ve kalıcı olması için Durmuşlar Köyü'ne doğru yürürken... Bir gönül eri de ebedi yolculuğun hazırlığındaydı... Batı Horasan'da Meşhed(Tus) şehrinde... Sevenleri başucundaydı. Ama o içlerinden yalnızca birini görüyor, ona söyleyeceklerini toparlamaya çalışıyordu.

"Beni, Yusuf ile yalnız bırakın" dedi. Sevenleri odadan ayrıldılar. Hemedanlı Yusuf'u yanına oturttu. Uzun uzun başını önüne eğmiş, hocasının ayrılık ateşiyle sarsılmış talebesine baktı.

"Evladım. Hep yolcuyuz. Bir han, ermeydanı, imtihan meydanı olan dünyada bir müddet konakladık. Ebedi âleme göç etme zamanımız geldi. İnşâallah imtihanı vererek, imanımızı kurtararak gitmek nasip olur. Gözüm arkada kalmayacak, çünkü senin gibi vekil bırakırım."

Hemedanlı Yusuf'un bükülmüş boynu daha da büküldü. Hocası tebessüm etti.

"Horasan'ın kalbi olan Merv ve Herat'ı boş bırakma. Horasan, pınardır, kurumamalı. Doğu ile Anadolu arasında köprü olmalı.

Artık ben de Anadolu diyorum. Anadolu efsanesini dinledim. Çok hoşuma gitti. Anadolu, Doğudan, Horasan'dan gelen kılıç, kalem, könül ehliyle ve bunları bir eyleyecek mürşid-i kâmillerle her zaman dolu olmalı.

Batı, Malazgirt'in, Ani'ninintikamını almak için hazırlanır. Geleceği yüce Rabbim bilir. Gelen haberlere bakılırsa çok uzun sürecek bir Hilâl-Haç savaşı başlamak üzere... Bu savaş Anadolu toprakları üzerinde olacak gibi... Bu sebepten doğudan Anadolu'ya destek hiç durmamalı... Anadolu toprağı, kılıç ve kalem ehli könül erleriyle mayalanmalı... Anadolu'nun her karışı hem altı hem de üstü iyi insanların yaşadığı iyi diyarlar olmalı...

Bir yolculukta bir dağa yaklaşmıştık. Önümüze çok büyük bir

yılan çıktı. Çok korktuk. Hocam Ebû Saîd hazretleri atından indi, yılanın yanına geldi. Yılan onun önünde başını yerlere sürerek saygı gösterir gibi hareketler yaptı. Sonra dağa doğru uzaklaşıp gitti.

Hocam, (İnsanlardan uzaklaştığım sıralarda birkaç yıl bu dağda, bu yılanla aynı yerde bulundum. Kokumu alınca beni görmeye gelmiş. Güzel huylu olana karşı her şey güzel huylu olur. İyilerle olan iyi, kötülerle olan kötü olur, canlı-cansız fark etmez. Kâinattakiher şey mutlaka ve mutlaka birbirini etkiler. Nitekim İbrâhim aleyhisselam güzel huylu idi. Ateş de ona güzel huylu oldu. Onu yakmadı) dedi.

Hocamın sözleri sanki bir anda gözümdeki ve gönlümdeki perdeleri kaldırdı. 'Ol' emriyle kâinatın yaratılmasından sonra... Her şeyin birbirini nasıl etkilediğini, sonsuz sebepler zincirinde nasıl devam ettiğini gördüm... Allahü teâlânın Müslüman askerlere melekler vasıtasıyla yardımındaki ve Musa aleyhisselam ile Hızır aleyhisselam kıssasındakiesrarı çözer gibi oldum.

Hep iyilerle ol, iyi mekanlarda bulun... İyilerin ve iyi, hayırlı mekanların çoğalması için çalış. Yeryüzünün hayır meydanı, Anadolu'nun son kale olması, bu kaleye doğudan gönül, kalem ve kılıç ehlinin gelmesi, bu gelişin hiç durmaması için gayret et."

Elveda, dedi, genç yaşta, kırk iki yaşında, ermeydanı olan Yeryüzüne, miladi 1085 yılında yürüdü ebedi âleme, ebedi ve ezeli sevgiliye... Talebesi Yusuf-i Hemedanihazretlerine ve sevdiklerine çeşitli vasiyet ve nasihatlerde bulunduktan az bir zaman sonra...

O Nübüvvet Yolunun en sağlam takipçisi, silsile-i aliyyebüyüklerinin yedincisiydi, Hazret-i Ebû Bekir ile başlayan altın halkanın... Kılıç, kalem ve könlü kaynaştırandı, Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem varisiydi...

Ebû Ali Farmedihazretlerinin Hakka yürüdüğü zamanda, biri daha yürüyordu, onun yürüyüşü gönül darlığınaydı.

Durmuşlar Köyünü ziyaret etmiş, o yiğitlerin orada hangi imanla hangi ideallerle durduklarını anlamış, Ukaşe radıyallahü

anhınkabrini ziyaret etmiş. Oğuz boylarıyla Ukaşe hazretlerini aynı ideallerle Anadolu'ya geldiklerini fark etmekle çok sevinmişti. Kendisinin de içinden geçtiği Ana Dolu Efsanesini buralarda duymakla hayretler içinde kalmıştı. Anatolia içlerinde doğan efsane ne zaman güneye inmişti hem de geçtiği diyarları Anadolu eyleyerek.

Efsanede Dîvân-ı Lugâti't-Türkkitabının isminin geçtiğini duyunca aklı başından gidecek gibi olmuştu. Kırmızı Ebe'nin sözleriyle vurulmuştu. "Ağabeyim Kaşgarlı Mahmud, (Anatolia'da ancak Türkçemizi, onun taşıdığı değerleri yaşatarak Türk ve Müslüman olarak ayakta kalabiliriz, orasını ancak bu şekilde son kalemiz yapabiliriz.) diyerek bu kitabı size gönderdi" sözlerini hakikaten kendisine söylemiş miydi? Bu efsaneyi aynen yaşamış mıydı? Atının heybesine bakmaya korkuyordu. Ya bakınca Dîvân-ı Lugâti't-Türk'üoradabulursam diye...

Haleb'e gelince aklı başından gidecek gibi oldu. Tıpkı efsanede söylendiği gibiydi. İnanılmazdı... Unutmuşlardı... Yüzlerce yıl önceburaya yerleşen Türk boyları, Türkçe'yi, törelerini... Arapların içinde kaybolarak, o savaşçı, mücadeleci ruhlarınıkaybetmişlerdi.

O zaman Anadolu'yu, Türkçe'yle, Türkçe konuşan analar ve yiğitlerle doldurmanın, azınlık durumuna düşmemenin ehemmiyetini daha iyi anladı. Bunun sağlanması için de... Türkçe konuşup da kılıç, könül ve kalem ehli olanların, Anadolu'ya Türkistan ve Horasan'dan akışı durmamalıydı. Son kale olması, Kıyamet'e kadar son kale kalabilmesi için Anadolu hep dolu olmalıydı... Kılıç, Kalem ve Könül ehliyle, bunları birleştirecek mürşid-i kâmillerle...

İşte bunun için o Suriye'yi almak istiyordu. Horasan'dan Medine ve Şam'dan Anadolu'ya gelen yolları açık tutmak... Anadolu'yu Kıyamet'e kadar son kale eylemek için...

Ama hesabı bir olması gerekenlerin hesabı değişmişti. 20 Haziran 1085'te, Antakya yakınlarında ki meydan muharebesinde... Musul ve Halep HâkimiŞerefeddündevle bin Müslim'i yendi. Bu zafer Artuk Bey'i ve Melikşah'ın kardeşi Sultan

Tutuş'u endişelendirdi.

Süleyman Şah, muhasara ettiği Halep önünden hareket etmek üzereydi. 30 Temmuz 1085'te alamayınca, Mayıs 1086'da tekrar kuşattı. Bu sefer almakta kararlıydı. Tutuş'un üzerine geldiğini haber alınca kuşatmayı kaldırmak mecburiyetinde kaldı. Haleb'e beş kilometre mesafedeki Ayn-üs Selem'de Tutuş'u karşıladı.

Süleyman Şah'ın yüreği sancıyordu. O, Anadolu'yu son kale eylemek ve Kıyamet'e kadar bu şekilde kalması derdindeyken... Karşısındakiler hangi hedefin peşindeydiler? İki Selçuklu torunu, karşı karşıyaydı. Süleyman Şah, galip gelirse... Yeni kurulan Türkiye Devletine (Anadolu Selçuklu Devleti) bütün Suriye topraklarının katılacağını, Anadolu'yu tamam eyleyeceğini iyi biliyordu. Birlik için, Anadolu'nun son kale olması, son kale kalması için vurmalıyım, galip gelmeliyim, dedi.

Konstantiniyye'yi alma, Peygamber Efendimizin müjdesine kavuşma aşkıyla yanıyordu. Müjdelenen şehre ulaşmış, Hagia Sophia'yı seyretmişti. Ama arada deniz vardı. Bütün Anadolu'nun Türkiye Devletine ait olduğunu tasdik eden bir antlaşmayı İmparator Kommenos'a imzalatmıştı. Hâkimiyetini Anadolu'nun doğu ve güneydoğusunda kuvvetlendirdikten, kuvvetli bir donanmaya sahip olduktan sonra... Müjdeye kavuşmak, 500 senedir nice Sultanın yapamadığını yapmak istiyordu. İznik'te bıraktığı veziri Ebül Kasım'a Marmara'da donanma inşasına başlamasını emretmişti. O Son Kale, Konstantiniyye, bir ve beraber olmak diyordu... Karşısındakilerse makam kavgasındaydı (269).

Ve 5 Haziran 1086'da kılıçlar çekildi. Ruhlardan Bir Ruh çok üzüldü. Âdem aleyhisselamdan o ana nice savaşlar, nice katliamlar görmüştü. İnsanoğlu bu ölümlerden niçin ibret almıyordu? Aynı yanlışları tekrar tekrar işliyordu. Aynı davaya inanan, aynı hedefe yürüyenler birbirlerine nasıl vururdu, bir türlü anlamıyordu.

Çekilen kılıçlar kınına girmedi, Süleyman Şah, ilk yenilgisini aldı. Savaşırken öldü. Ölürken güldü. İsmine Süleyman demişlerdi, Süleyman Peygamber gibi (aleyhisselam) hem din hem de dünya

mülkünün sahibi olsun diye... Kırk yaşında, mülkün kapısını çaldığı sırada ölmüştü... Kaderin hükmü yerine geliyordu. Kardeşi Mansur'u görür gibi oldu, gülüyordu Sultan Süleyman'a, sana da kalmadı bu dünya, diyordu. Haklıydı... Eğer, maksat dünya saltanatıysa tam zirvedeyim dediğin anda gidiyordun... Fakat hedef Allahü teâlânın rızası ise o saltanat seninle ebedileşiyordu. Son düşündüğü, benim saltanatım ne içindi oldu.

O, Konstantiniyye'ye en yakın yere gömülmek istiyordu, tıpkı EbûEyyüb-el-Ensari hazretleri gibi... Ama kader... Tutuş tarafından, Halep kapısının yanına defnedildi. Sağlığında giremediği Halep'e ölümüyle girdi.

Büyük Türk Hakanı Melikşah, Süleyman Şah'ın vefatına çok üzüldü. Onu, son kale Anadolu'nun mimarı olarak görüyor, bunun için her türlü desteği veriyordu. Kardeşi Tutuş'u cezalandırmak için 1086 Eylül'ündeİsfehan'dan hareket etti. Tutuş, ağabeyinin önüne çıkmayarak Şam tarafına çekildi. Melikşah da takip etmedi.

Süleyman Şah'ın ölümü efsanelerin doğumu oldu. Oğuz boyları şaşkındı. Onun kırk yaşında, ömrünün en verimli, bilek, yürek ve gönülün zirveye ulaştığı çağda ölümünü kabullenemedi. Tıpkı Battalgazi, Danişmend Gazi gibi hakkında nice efsaneler söylenir oldu. Nice kişi, onu Anadolu'nun bir ucundan Konstantiniyye'ye atıyla giderken gördüğünü söyledi. Halep yakınlarında Fırat'ı geçerken boğulduğu anlatıldı. Caber'de taşı olmayan bir mezarın ona ait olduğu rivayet edildi ve burası Süleyman Şah'ın mezarı diye bilindi (270).

Süleyman Şah'ı çok seven Melikşah, onun oğullarını yetiştirmek üzere İsfehan'a götürdü. Türkiye'nin idaresi Süleyman Şah'ın kardeşi Melik Davud'un eline kaldı.

Türkiye (Anadolu Selçuklu Devleti), o zaman Büyük Türk Hakanlığına (Büyük Selçuklu İmparatorluğuna) bağlı on iki devletten biriydi. Bünyesinde Saltukoğulları, Mengüçoğulları, Danişmendoğulları, Karatekin Beyliği gibi on dokuz beylik vardı. Bunlar Anadolu'nun fethinde hizmet etmiş kumandanlar ve beylerdi.

Bunlardan Çaka Bey, Çanakkale Boğazı'nı abluka altına alarak Trakya'ya üzerinden Bizans'ı sıkıştırmak için Balkanlardaki Peçenek Türkleri ile anlaştı. Çaka Bey, denizden Bizans'a ait sahil beldelerini vuruyor, Peçenekler de karadan Trakya'yı...Üç tarafı Türkler tarafından kuşatma altına alınan Bizans,Peçenekler'iuğraştıran Kumanlarlatemasa geçti. BöyleceBizans oyunlarıyla Çaka Bey-Peçenek beraberliğigerçekleşmedi, hem de Kuman Türkleri kullanılarak...

Midilli, Sakız, Sisam ve Rodos'ta hâkimiyet kuran Çaka Bey, korkuttu. Fetihlerini Çanakkale boğazı istikametinde genişletmesi Bizans'ı tedirgin etti. Anadolu'daki Türkmenlerle, Balkanlardaki Peçenekleri bir araya getirmeye çalışarak büyük ideallere öncülük eden Çaka Bey, bölgede ilk Türk iskânını gerçekleştirdi.

* * *

Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın vefat ettiği zaman diliminde... Horasanlı erenlerden vakti tamam eyleyenler... Mübarek vücutlarıyla Ladik'de (Denizli), Anadolu toprağını mayaladılar, gönül eri dolu eylediler. Toprağı sevince boğdular. Erenlerin her zerresi Allah dediği, zikrettiği için... Kıyamet'e kadar bedenlerini kuşatan, bedenlerine yakın olan toprak mayalamakta... Zulümden arındırıp çevresini Hakka yakın, huzur kaynağı kılmaktadır.

Birisi Koyun Baba (271) diye bilinirdi. Kimseye yük olmadığı, koyun gibi teslim olduğunu, herkesin yükünü çektiği için.

Diğeri de Mecnun Dede (272) diye tanınırdı.Mecnun, âşık olmayanın, ebedi sevgili için anadan, yardan vazgeçemeyenin Anadolu topraklarında işi olur muydu? Mecnun olmadan bunları terk etmek mümkün müydü?

Ona Abdi Dede, dediler, Horasan'dan gelen gazi dervişlerdendi. Kimsin diyenlere ismin ne önemi var, Allahü teâlânın bir abdiyim (kulcağızıyım) derdi. Avşar Ovasında Bizanslılarla yapılan savaşta gösterdiği kahramanlıklar dilden dile, gönülden gönüle söylenirdi (273).

"Nereden gelirsin baba" diyenlere Avdan gelirim evlat, avdan diye cevap verirdi ve asıl ismi Ali olmasına rağmen Avdan Baba

diye bilindi. Neyin avından gelirsin baba diye sual edenlere de nefsimin, ama onu avlamak ne haddime, o beni avlar, durur, derdi.

Türkmen obalarından Avaraslardan idi. Denizli'nin Tavas ilçesine yakın, Bizans kuvvetleriyle karşılaştıklarında, "Geri çekilmek yok, sebat edersek, sonunda zafer bizim olur. Dinimiz böyle buyuruyor. Şehit olursam, beni şehit düştüğüm yere defnedin" dedi. Zafer kazanıldı, ama Avdan Baba şehit düştü (274). Şehit olduğu yere defnedildi ve türbe ile dergâh yapıldı. Buradan bir pınar fışkırdı. Obası buraya yerleşti, bu köye Avdan köyü adı verildi.

Anadolu şehitler ile dolmaya, kendiliğinden gelen isimler ile nakış nakış işlenmeye devam ediyordu.

Onlar, Koyun Baba, Mecnun Dede, Abdi Dede, Avdan Baba diye bilindiler, gönüllere girdiler. Anatolia'yı Anadolu, ERENDOLU eylediler. Yalnız Anadolu'yu değil Asya ve Avrupa kıtalarının nice diyarlarını...

11. asırda Türk göçleri durmadı. Bu göçlerle Türk illerinin hududu çok genişledi. Türk diyarları, Türklerin yaşadığı yerler... Çin ve Hindistan hudutlarından Rum ve Rus ülkelerine, Tuna boylarına kadar yayıldı... Bu; dünyanın dörtte biri demekti. Avrupalı seyyahlar, Kıpçak ile (Kumania) dâhil olmak üzere Tuna boylarından Altay dağlarına kadar uzayan bütün bölgeleri "Büyük Türkiya", Selçuklu Anadolusunu da sadece "Türkia" diye söylüyorlardı.

Sultan Melikşah Emîr Bozan'ı Urfa'nın fethiyle görevlendirdi. Şehir üç ay süren şiddetli bir kuşatmanın ardından fethedildi (Zilhicce 479 / Mart 1087). Melikşah, Emîr Bozan'ı Urfa ve Harran'a vali tayin etti.

Melikşah'ın Süleyman Şah'ın ölümü sebebiyle çok üzgün olduğu, diyar-ı Rum'dan, Anatolia'dan yükselen KırmızıEbe ve Anadolu efsanesini duyması sebebiyle de çok sevinçli olduğu günlerden bir gündü...

“Sultanım! Nizamülmülk’ün dervişler, medrese talebeleri için yaptığı masraf inanılmaz. Bunun bir kısmını askerler için harcasak Konstantiniyye’yi fethedebiliriz” diyerek Veziri Nizamülmülk’ü, Melikşah’a şikayet ettiler.

Melikşah, sual eyledi, vezir cevap verdi. “Sultanım!Bütün çalışmalarım tek şey için... Artık Anadolu denilen Anatolia’nın hakkın ve mazlumların son kalesi olması ve Kıyamet’e kadar bu şekilde devam etmesi için... Bu hedefe ulaşabilmek için... Muhammed Gazali, Ebû Ali Farmedi hazretleriyle birlikte aldığımız kararları hayata geçirmekiçin... Kılıç, kalem ve könül ehli erlerin, bunları bir ve beraber eyleyecek mürşid-i kâmillerin yetişmesi için... Kalem ve könül olmadan kılıç, kendisahibini keser. Mürşid-i kâmil olmadan da kalem, könül ve kılıç birliği sağlanamaz...

İşte bu sebepten, kışlalardan daha çok dergâh ve medrese açarız. Buralarda, gece orduları, dua orduları, ilim, fikir, zikir ve ruh orduları yetişir. Maddî ordularının ulaşamayacağı yerlere bunlarla ulaşabilirsin. Bu ordularla hedeflere ilerliyorum. Ruh köklerimizi her dâim diri tutacak, biz yok olsak bile inançlarımızın yaşamasını sağlayacak tohumları ekiyorum. Bu konuda en büyük yardımcım Muhammed Gazali’dir. Kendisi beş yüz yılda bir gelen âlimlerdendir, Allahü teâlânın bize en büyük ihsanıdır. “

Muhammed Gazali, 1091 yılında Bağdat’taki Nizamiye Medresesi’ninBaş Müderrisliğine tayin edildi.

Sultan Melikşah, Alamut Kalesi’ni işgal ederek orada ehl-i sünnetten çok uzak, sapıkbir İsmâilî devleti kuran Hasan Sabbah ve Bâtınîlere son vermeyi bir devlet politikası haline getirdi. Ancak Alamut’u ele geçirip ülkedeki Bâtınî faaliyetlerini bitiremedi.

Karahanlı ve Gazneliler, iki Müslüman Türk Devleti, Selçuklu topraklarına saldırdı. Bu, Bâtıni fitnesinin söndürülmesine mânioldu. Türk-İslâm âleminin en ileri görüşlü devlet ve ilim adamı, bin yıl sonrasını görme gayretindeki deha, Nizamülmülk şehit edildi, 14 Ekim 1092’de... Kahpece öldürüldü, tıpkı Alparslan gibi... Merhamet dilenerek yanına gelen Hasan Sabbah fedaisitarafından... Hem de onu koruması gerekenlerin arasında...

Fedai onun en çok sevdiği kişinin adını kullanmıştı. Muhammed Gazali'nin talebesi olduğunu ve ondan selam getirdiğini söylemişti. Sevdiklerinin adıyla vurulmak... Zaaf mı yoksa aşk mıydı?

Babasından sonra, en çok sevdiğiydi. Dini, devleti ve milleti için en çok gerekli kişinin bu şekilde öldürülmesi, Sultan Melikşah'ı çok sarstı. Bu ne esrardı? Anatolia'yı Anadolu, son kale yapmak, Konstantiniyye'yi fethetmek isteyenler... En verimli çağında gidiyorlardı.

Bu olaydan yaklaşık bir ay sonra, 19 Kasım 1092'de Bağdat'ta vefat etti, Sultan Alparslan'ın oğlu Melikşah... Hekimler zehirlenerek öldürüldüğünü söylediler. Ölümünün arkasında Hasan Sabbah, onun arkasında da Vatikan var, dediler. Tıpkı Alparslan ve Nizamülmülk'ün ölümlerinin arkasında olduğu gibi..

Yalnızca 37 yaşındaydı. 43 yaşındavefat eden babası gibi o da hak için en fazla hizmet edeceği çağdaydı... Ama kader... Şer gibi görünenlerde nice hayırlar vardı... Cenazesi İsfehan'a götürüldü. Yaptırdığı medresenin hemen yanına gömüldü. O da tıpkı babası gibi aynı istekle doluydu. Anatolia'yı bedeniyle Anadolu yapmak istiyordu. Ama nasip olmamıştı. Fakat kabri, hiç olmazsa Türkistan ve Horasan'dan Anadolu'ya gidenlerin yolu üzerindeydi.

Alparslan, Nizamülmülk ve Melikşah her üçü de Horasan doğumluydu... Horasan-Anadolu yolu üzerinde defnedilmişlerdi. Çünkü Anadolu, Horasan'ın oğluydu.

Melikşah, Anadolu'nun fethi, Kıyamet'e kadar son kale kalması içinçok gayret etmişti. Gözleri açık gitti. Bunları gerçekleştirebilecek olan Süleyman Şah'ın ölümüne şahit olduğu, Konstantiniyye'nin fethini göremediği için...

Onun dönemi, Selçuklu İmparatorluk sınırlarının en geniş olduğu devirdi. Kaşgar'dan Ege adalarına, Aral gölü ve Kafkasya'dan Yemen ve Aden'e kadar uzanıyordu. Karahanlılar gibi büyük bir devlet de imparatorluğa bağlı bulunuyordu. Melikşah devri Müslümanvegayr-imüslim herkes tarafından bir adalet devri olarak kabul edildi. Urfalı Ermeni tarihçisi Mateos, onun ölümünün

bütün dünyayı mateme boğduğunu söyledi

Melikşah, çeşitli ırk ve dinden insanları huzur içinde idare eden ilk hükümdar.Anatolia'ya girmekle birlikte, cihan sulhü...

Süleyman Şah'ın ölümünden sonra... Oğulları Kılıç Arslan ve Kulan Arslanı, başkent İsfehan'a getirmiş, onları en iyi şekilde eğitmiş, devlet adamı olarak hazırlamıştı Melikşah... Türkiye Selçuklu Devleti bu nedenle 1086-1092 yılları arasında hükümdarsız geçen bir "fetret dönemi" yaşamış... Ülkeyi küçük yaştaki Melik Davut adına vezir Ebû'l-Kasım yönetmeye çalışmıştı.

Melikşah'ın ölümü üzerine serbest bırakılan I. Kılıç Arslan Anadolu'ya gelerek devletin başına geçti.

Önce Süleyman Şah'ın sonra Nizamülmülkve Melikşah'ın ölümü... Anatolia'ya kendi adamları tarafından Türkia denmeye başlamasıyla çileden çıkan Vatikan için yeni bir umut ışığı oldu, Türkleri Anadolu'dan çıkarmak için... Diğer taraftan Bizans daVatikan'ı sıkıştırıyor. "Türkler, Konstantiniyye'ye dayandı, bu son fırsat. Şimdi onları Anatolia'dan atmazsak... Hagia Sophia'dan haçı indirip hilâl dikmelerive Roma'ya dayanmaları yakındır" diyordu.

1095'e varıldığında... Türkleri Anadolu'dan atmak oradan da Kudüs'e varmak için Avrupa'da sefer hazırlıkları başladığında... Anadolu hakikaten de tam bir Türk yurdu olmuştu.

Kesif Türk göçü, Anadolu'yutamamen bir Türk ülkesi yaptı, daha doğrusu Oğuz boyları memleketi... Oğuzlar dışında çok az Karluk, Halaç, Çiğil, Kanglı, Uygur, Kıpçak Türkleri de geldi, ancak bunlar Oğuzlar arasında eridi.

Oğuzlardan Bozok koluna mensup 12 boy, Anadolu'nun kuzey bölgelerine Üçok grubuna mensup 12 boy da güney bölgelerine yerleşmişti.

Yeni yurda yerleşen en kalabalık boylar Kınık ve Kayı boylarıydı. Bunları Avşarlar ve Bayındır boyları takip ediyordu. Göçlere öncülük eden Çağrı, Alparslan, Kutalmışoğlu Süleyman gibi Türk beyleri... Oğuz boylarının belli bölgelerde yoğunlaşmasına müsaade etmemişler. Bu şekilde boyların kaynaşarak kuvvetli bir Türk

milleti doğması için çalışmışlardı.

Oğuzlar, bozkır kavmi olduğu için ovalara yerleştiler. Nüfus fazlalaşınca dağlara doğru yayılmaya başladılar.

Oğuzlar Anadolu'ya geldikleri zaman, burası Türk nüfusundan tamamen boş değildi. Nüfusun bir kısmı Türk aslındandı, fakat Hristiyanlaşmışlardı, ancak büyük bir kısmı Türkçe'yi unutmamışlardı. Bunlar, Bizans idaresi tarafından Anadolu'ya iskân edilen Bulgar, Hazar, Peçenek, Uz, Kuman Türkleri ve Abbasiler zamanında gaza için Anadolu'ya gelen Türkistanlıların çocuklarıydı.

Oğuzların gelmesiyle Anadolu'da ilk Müslümanlığı kabul eden bunlar oldu. Rum ve Ermenilerden Müslüman olan çok az idi.

Oğuzların Anadolu'ya yerleşmeleri, Malazgirt Savaşıyla buradan çıkarılamamaları ve gün geçtikçe daha da fazlalaşmaları... Vatikan ve çevresini fazlasıyla endişelendiriyor... Türklerin Anadolu'yu yurt tutması, üç kıtada tarihin akışını değiştirecektir diye çırpınmasına sebep oluyordu.

1071 Malazgirt zaferinin üzerinden on sene geçmeden Oğuz Türkleri, Marmara ve Ege'ye erişmiş. İznik'in başkent olduğu Türkiye Devleti (Anadolu Selçuklu Devleti) kurulmuştu. Bu devlet Büyük Türk Hakanlığına(Büyük Selçuklu İmparatorluğuna) bağlıydı.

Türk fetihleri baş döndürücüydü. Gerçi Araplar da Konstantiniyye'yi muhasara etmişlerdi. Fakat bu teşebbüsler, geçici bir akından ileri gidememişti. Oğuz Türkleri ise Anatolia'yı yurt tutmak için gelmişler, tutmuşlar ve onu Anadolu kılmışlardı. Yüz binlerce Oğuz, doğudan devamlı dalgalar halinde gelip buraya yerleşmiş... Türkistan'da bıraktığı yerleşim alanlarının ve boylarının isimleriyle köyler ve kasabalar kurmuş... Eski şehirleri ise hem isimleri hem de nüfusu, hayat tarzıyla, dünya görüşüyle Türkleştirmişti.

Türkiye Devletinin kuruluşu... Dünyanın en müteşebbis ve enerjik milletinin Anatolia'yı yurt tutup Anadolu, Türkia eylemesi...

Avrupa'yı ve özellikle de Vatikan'ı, Bizans'ıdehşet içinde bıraktı.

Avrupa'nın en büyük devleti Bizans'ın, tâbiiki Konstantiniyye'nin Türklerin eline geçmesinin an meselesi olduğunda tereddüt yoktu. Anladılar ki Bizans'ın düşmesiyle Türkler, Avrupa'nın hâkimi olacaklar ve hiçbir kuvvet onları durduramayacaktı.

"Ne pahasına olursa olsun Türklerin Trakya'ya geçmelerine mâniolmalı... Anadolu ve Suriye'den atmalı, Akdeniz'den uzaklaştırılmalı" diyordu Vatikan. Böyle bir hareketi hiçbir Avrupa devleti tek başına başaramazdı. Bütün Avrupa birleşirse ancak mümkün olurdu. Vatikan böyle düşünüyor, bunun gereği için çalışıyordu.

Hristiyanlar böyle bir sefere ancak iki şeyle ikna edilebilirdi, din ve para...

Hagia Sophia'ya Türklerin Hilâli dikmek üzere olduğu, sonra da sıranın Roma'ya geleceğisöylendi.

Ani, Antakya ve Kudüs'teki câmiler hedef gösterildi. Bunları kiliseye çevirip kubbelerine haç dikenlerin Cennet'te, İsa'nın komşusu olacağı müjdesi verildi. Doğunun altın ve gümüş, elmas, ipek gibi zenginliklerininonları beklediği gizliden gizliye fısıldandı. Hem dünyanız hem de âhiretinizmükemmel olacak, dendi. Avrupa Devletlerininyıllık geliri en mütevâzi bir Türk beyliğinin gelirinden azdı (275).

Vatikan, 1064'te Hilâl-Haç Savaşını başlatmıştı, Ani Kilisesinden Haçın indirilip Hilâl konulmasıyla... O günden sonra bütün gücünü Türklerin Anadolu'dan atılması için kullandı. Papalık, Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinin, Altın Yay ve Gümüş Okların ne demek olduğunu çok iyi anlamıştı.

Bütün Avrupa ayağa kaldırılarak başlatılan Haçlı Seferinde... Hedef yine Türklerdi. Ancak seferin daha inandırıcı, daha cezbediciolması için... Kudüs'ü Müslümanlardan alacağız, Mescid-i Aksa'nın kubbesine Haç dikeceğiz, denildi.

Papa İkinci Urban ve Bizans İmparatoru Komnenos, Süleyman Şah'ın ve arkasından Melikşah'ın ölümünü fırsat bildiler. Türklerin Anadolu'dan atılmasının tam zamanı, dediler. Bunun Kudüs'ü kurtarma perdesiyle yapılmasını kararlaştırdılar.

Papa İkinci Urban, "Bu sefer... İsa aşkı, Cennet'e kavuşabilmek için din uğruna fedakârlık üzerine kurulmalı. Papazlar dışındaki kimseler de doğunun altınlarını anlatmalı" dedi.

Urban, Haçlı Seferi için çağrıyı bekletmedi. Clermont Konsili sırasında, din adamlarından ve halktan oluşan bir kalabalığın huzurunda 27 Kasım 1095'te yaptı. Batılı Hristiyanların, Doğudaki din kardeşlerini Türklerin baskı ve zulmünden kurtaracak bir savaşa katılmasının çok şerefli bir görev olduğunu, Türklerin Konstantiniyye için çok büyük tehlike teşkil ettiğini, bu sefere katılanların günahlarının affedileceğini söyledi. Efendimiz İsa'nın ve din kardeşlerimizin öcünü öncelikle almalısınız, dedi.

Bu çağrıyla Haçlı Seferleri'nin tohumu Fransa'daki Yahudilerin katledilmesiyle atıldı.

Papa İkinciUrban'ın teşvikiyle... Kudüs'ü Müslümanlardan alıp Cennet'e, doğunun zenginliklerine kavuşmak isteyenler harekete geçti. Avrupa'yı kasıp kavurmaya başladı.

Sefere katılanlar, Haçlı yemini ediyor ve göğüslerinde Haç taşıyordu. Sadece şövalyeler değil her sınıftan insan bu sefere büyük ilgi gösterdi.

Haçlı çağrısını her tarafa duyurmak için çalışan vaizler arasında biri vardı ki... O, Amiensli keşiş Pierre I'Ermite'ti. Konuşmaları halk üzerinde büyük tesir uyandırdı. Etrafında çoğu Fransızlardan oluşan 20 bin kişilik bir ordu toplandı. Bunlar 1096 Mayıs'ındaharekete geçtiler. Geçtikleri yerleri yağmalayarak 1 Ağustos 1096'da Konstantiniyye'ye ulaştılar. İmparator Komnenos, Pierre'yi sarayında ağırladı, bunların çapulculardan meydana geldiğini, Türklerle savaşacak durumda olmadıklarını anladı. Bunları, Anadolu yakasına geçirerek arkadan gelecek şövalyelerin yönettiği asıl Haçlı ordusunu beklemelerini söyledi. Ancak onlar

dinlemediler ve yağma yaparak Türk topraklarına girdiler. İznik yakınlarındaki Dragon köyünde, Ekim ayı içinde hepsi Sultan I. Kılıç Arslan tarafından kılıçtan geçirildi.

Ancak bunların arkasından şövalye, kont ve dükkalardanmüteşekkil asıl ordu geliyordu. Başında da Godefroy de Bouillon vardı. Konstantiniyye'ye geldiğinde ordunun mevcudu 600 bini bulmuştu. İmparator Komnenos, bunların Bizans'ı kurtarmaya değil, talan etmeye geldiklerini anladı. Haçlı kumandanlarıyla anlaştı, onları Anadolu'ya geçirdi. Haçlılar, Anadolu'da Türklerden aldıkları yeri Bizans'a verecekler, Anadolu dışında fetih yaparlarsa sahibi olacaklardı.

1097 Mayıs ayında Haçlılar, Türkiye'nin başkenti İznik'i kuşattılar. Sultan Kılıç Arslan ve Haçlı kuvvetleri arasında on kişiye bir olarak geçen çatışmada her iki taraf ağır zayiat verdi. Düşmanın kahredici sayı üstünlüğü vardı. Bu durumda zafer elde etmenin imkânsız olduğunuanlayan Sultan taktik değiştirdi. Gerilla harbine karar verdi ve geri çekildi.

İznik Bizans'a teslim oldu. Yeni Türk Devletine 22 yıl başkentlik yapmıştı. Ve yeni başkent Konya oldu. Konia şehrine, "Kon ya" diyerek, erlerin, erenlerin konması, yurt edinmesini isteyenlerin... Ne kadar isabetli bir isim koydukları anlaşıldı.

Haçlı seferine rağmen... Oğuz Türkü Anatolia'yı Anadolu yapmaya; alperenler, kılıç, kalem ve gönül ehli yiğitler doğuracak analarla dolu eylemeye kararlıydı. Türkistan'dan gelen yiğitler Anadolu'ya konmaya devam edeceklerdi... Devam edeceklerdi ki Anadolu Türkoğlu'na yurt olsun, Kıyamet'e kadar son kale ve vatan olmaya devam etsin...

Haçlılar, Dorylaion(Eskişehir) istikametinde Anadolu'ya daldılar. 30 Haziran 1097'de... Kılıç Arslan, onları Dorylaion'da karşıladı. 600 bin Haçlıyı bir arada gören kumandanlardehşete kapıldı. Kılıç Arslan, metanetini koruyarak, "Gördüğünüz gibi dağlar, ovalar, vadiler göz alabildiğine düşman sürüleriyle dolmuş. Sözlerimi dinler, bana inanırsanız, hem ordumuzu hem de yurdumuzu

bunların elinden kurtarırız" dedi.

Çok şiddetli bir çatışma oldu. Düşmanı meydan savaşıyla yok etmenin imkânsızlığını anlayan Sultan geri çekildi.

Ve Türklerle Haçlılar arasında Anadolu yaylalarında amansız bir gerilla harbi başladı. Oğuzların en büyük kumandanı Danişmend Gazi de Sultanın yanındaydı. Düşmanı yakaladıkları yerde parçalara ayırıp, birbirinden uzaklara düşürüp vurdular, vurdular ve çok büyük kısmını imhaya muvaffak oldular. Sultanlarını dinlediler, hem ordularını, hem de yurtlarını kurtardılar.

Haçlı Seferi'ne katılan ordular, Dorylaion'dan Philomelion (Akşehir) yoluyla Konya önlerine geldiler. Konya Kalesi, eskiden beri önemli bir askerî istihkâm özelliği taşımaktaydı. İznik'in elden çıkmasıyla Selçuklu hükümdar ailesi tarafından Konya başşehir olarak seçilmişti. Kalenin savunması güçlendirilmiş, asker sayısı artırılmıştı. Haçlılar, surları aşamadılar ve Konya'ya giremediler. Çünkü Konya, yiğitlerin, gönül erlerinin konduğu diyardı. Selçuklu hükümdar ailesi Konya'ya konmuştu. Ali Gavri Sultan'ın Hak dostlarına "Kon ya!"diye seslenmesindeki sır kendini göstermişti.

Haçlılar, Çankırı'ya geldiklerinde... Karşılarında Alparslan'ın komutanlarından Emir Karatekin'i buldular. Alparslan'ın Anadolu'nun fethiyle görevlendirdiği komutanlardandı. Önce Turhal ve Zile civarını fethetmiş, buraların beyi olmuştu. Daha sonra Sinop ve Çankırı'yı fethedince 1074 yılında Çankırı Beyliğine getirilmişti. Haçlılara karşı Çankırı Kalesini savunurken şehit oldu ve kale içine defnedildi (276). Anatolia'nın Anadolu kılınmasının bedeli oldu, toprağı mayalamaya koyuldu

Ölümünden sonra kendisi için "Geceyle başlar akın/Ordulaşır bağ, ekin/Doğrulur Karatekin/Der, benimdir, buralar" sözleriyle dillenen destanlar söylendi.

Evet, Karatekinlerin, Anadolu toprağının bağrına emanet edilmesinden maksat, günü gelince bağ ve ekin, taşın toprağın ordulaşması, yiğitlerin buralar bizimdir deyip doğrulması içindi...

Oğuz boyları iki ateş arasında kalmıştı. Bir tarafta Haçlılar, diğer tarafta Bizanslılar... Anadolu Türk ordusu iki düşmanla birden savaşıyordu. Buradaki ordunun mevcudu da yalnızca 150 bindi. Bunu fırsat bilen İmparator Komnenos, Türk askerinden boşalan Batı Anadolu'yu ve İzmir'i geri aldı.

Toroslardaki Ermeni beyleri bundan yararlanıp Klikya'da Ermeni devleti kurdular.

Görülen oydu ki Anadolu kolay vatan olmayacaktı... Olunca da kolay elde kalmayacaktı. Bütün açıklığıyla ortaya çıkmıştı... Anadolu'nun Türkistan ve Horasan'dan gelecek kılıç, kalem ve könül ehli kimselerleiyice dolması ve bunun devam etmesi gerektiği... Türk askerlerinin Haçlılarla uğraşmasını fırsat bilen Bizans askerleri, çok zalimce davrandılar. Çoluk-çocuk ayırmadan sivillere saldırdılar ve katlettiler. Selçuklu komutanları bu katil sürüleriyle ve Haçlılarla elden geldiğince mücadele ettiler.

"Bizanslılar Türklere karşı o kadar zalim davrandılar ki... Beşikteki çocukları bile kaynar kazanlara attılar. Kadınları boğazlayarak vahşetin tadını çıkardılar. Hâlbuki Türkler, esirlerinekarşı çok merhametli davranıyorlardı (277).

Anadolu'nun her karışı şerefleniyor, mayalanıyordu, şehitlerin kanı, mübarek cesetleriyle... Birinci Kılıç Arslan'ınveziri Ebül-Kasım'ın kardeşi ve Kayseri emiri Ebül-Gazi Hasan... Niğde yakınlarındaki Ereğli ovası civarında haçlı ordularına karşı kahramanca savaştı. Çok şehit verilmesi üzerine kuzeye, arkasını dağa vermek için doğudaki volkanik dağ istikametine hareket etti. Dağın eteğinde şehit oldu. Şehit olduğu yere dağın eteklerine defnedildi. Bu dağa da ismini verdi, Hasan Dağı diye anılır oldu (278).

Suriye'de Türk kumandanı Günboğa'yla görüşen bir Frank elçisi, "Size Hristiyan memleketlerinden çekilmenizi teklif ediyoruz" dedi. Türk beyi "Biz buraları sizden değil, kadınlaşmış bir milletten aldık. Efendiniz Türk ve Müslüman olmayı kabul ederse, size şehirler ve atlar veririz. Yoksa sizi ya öldürür ya da esir ederiz" dedi (279).

Yarım milyon zayiat pahasına Haçlılar Türkiye'yi baştanbaşa çiğneyip geçtiler. 100 bin kişi kalan ordularıyla 21 Ekim 1097'de Antakya kalesini muhasara ettiler. 2 Haziran 1098'de şehir Fîruz adlı bir Ermeni'nin hıyanetiyle Haçlıların eline geçti.

Haçlılar, şehre dalınca 10 bin Türkü boğazladılar ve bütün câmileri yaktılar. Papaz Lemo İne olayı şöyle anlattı. "Bizimkiler sokakları dolaşıyor, rastladıkları çocuklarla ihtiyarları paramparça ediyorlardı; ancak o gün herkes boğazlanamadı, geri kalanları ertesi gün kestiler. Fransız Bohemond, birkaç Türk esiri boğazlattı, herkesin gözü önünde kızarttı, sonra seyredenlere, buralara bu iştahını tatmin etmek için geldiğini söyledi."

Antakya'da Urfa'dan sonra ikinci Haçlı devleti kuruldu. Bu Antakya'nın İslâmiyet'le müşerref olduktan sonra kaçıncı el değiştirişi, Habib-i Neccar hazretlerini koynunda saklayan câminin kaçıncı defa kilise oluşuydu.

Haçlılar, yola çıktıktan üç yıl sonra hedefleri olan Kudüs önlerine geldiler. 600 bin kişilik Haçlı ordusu Kudüs önlerine geldiğinde 40 bine düşmüştü. Kudüs bu sırada Şii Fatımilerin elindeydi.

Haçlılar, zayıf Şii Arap savunmasının kırılması sonrası 15 Temmuz 1099'ta Kudüs'e girdiler. Girişleri tam bir katliama sebep oldu. Daha Ren kıyılarında 10 bin Yahudi'yikılıçtan geçirerek Haçlı Seferine başlayanlar... 70 bin Müslüman ve Yahudi'yikatlederek Haçı Mescid-i Aksa kubbesine diktiler. Câmilere sığınan kadın ve çocuklar bile görülmemiş bir vahşetle kılıçtan geçirildi. Şehrin sokaklarından dereler gibi kan aktı, cesetlerden yollar geçilmez oldu. Haçlılar ve atları, baştanbaşa kana batıp kıpkırmızıkesildiler.

Hazret-i Ömer'in adaletle girdiği Kudüs'e Haçlılar, 463 yıl sonra zulümle girdiler. Hem de insanların en merhametlilerinden biri Hazret-i İsa adına...

Yeryüzü ağladı, ağladı, Allahü teâlânın mübarek kıldığı Tur-i Sina'da akan mazlum kanına... Bu kadar bir daha ağlamıştı, çok seneler önce... İlk mazlum kanı toprağına ulaştığı, Habil'in kanıyla tanıştığı ve kavrulduğu zaman...

Âdem aleyhisselama secde etmeyen İblis güldü hem de katılırcasına... Bu kadar ne zaman mı gülmüştü? Kabil'in Habil'i öldürdüğü, ilk mazlum kanının dökülmesine sebep olduğu zaman.

İblis, çok sevinçliydi... Kıyamet'e kadar devam eder dediği Hilâl-Haç Savaşını başlatmıştı... Önceden de Müslümanlarla Hristiyanlar karşı karşıya gelmişti, ancak Hristiyanları tek bir devlet temsil etmişti. Şimdi ise bütün Hristiyanlar bir olmuştu.

İblis oynuyordu, Kostantiniyye kurtuldu, Türklerin akışı, Anatolia'nın Anadolu, son kale kılınışı durduruldu diyerek...

Ruhlardan Bir Ruh bir türlü anlayamadı, din adına kadın ve çocukların zalimce öldürülmesini... O, aradan geçen yüzbinlerce seneye rağmen bileanlayamamıştı, ölümü gören, ölümü bilen insanların bu kadar nasıl zalim olduğunu...

Kısım 24

Kudüs'ün sokaklarının ve Mescid-i Aksa duvarlarının Haçlılar tarafından kızıla boyandığı, günlerdi. Rivayet edildi ki... Gönlündeki yüzlerce yıllık emanetin yükü üzerine bir de bu gelince dayanacak hali kalmamıştı. Bu kadar yüz yıllık ömründe böyle bir zulme şahit olmamıştı. Aklı, "Ah" diyordu, "Selçuklu Anadolu'da kuvvetlenmiş olsaydı, bu yaşanmazdı. İslâm âlemi koruyucusuz kaldı. Bugün Kudüs'üyakıp yıkanlar, fırsat bulunca yarın Mekke'yi, Kâbe'yi, Medine'yi, Efendimizin kabrini yıkmaz mı? Anadolu kuvvetlenmeli, kale olmalıydı. Konstantiniyye fethedildiğinde Anadolu tam manasıyla İslâm'ın kalesi olur, denilmişti kendisine... Anadolu bir olmadan Konstantiniyye fethedilemezdi. Oğuz Kağan'ın hocası Uluğ Türk'ün böyle söylediği rivayet edilmişti. Konstantiniyye'yi fetih aşkıyla yanan Alparslan, Melikşah ve Kutalmışoğlu Süleyman Şah, bu rivayettenhaberdarlardı...Ki Anadolu'yu tamamen fethetmek için çok gayret etmişlerdi. Oğuz Kağan Destanında geçtiği gibi Kelebeğin Kanadında Kızıl Elma'yaDoğru yürümüşlerdi.

Konstantiniyye'nin fethi için Anadolu'nun fethibir an önce tamamlanmalıydı. Bunun için de Anadolu'ya kılıç, kalem ve könül ehli kimseler durmadan akmalı, Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya Doğru akış durmamalıydı."

* * *

Yesi'nin çarşısında yürüyordu, ama sanki çarşı onun içinde yürüyordu. Yüzlerce yıldır emaneti vereceği kişiyi bulmak için yürümekten, diyar diyargezmekten yorulmuştu, hem de pek çok... Buraya da doğudan çok uzaklardan, Bilge Kağan'ın dikili taşlarının bulunduğu yerden, Türklerin ilk yurdundan, Ötüken tarafından gelmişti. Ta oralara gitmiş, belki oralardadır diye...

Ama emaneti ver diyene rastlamamış ve yolu şimdi Yesi'ye düşmüştü. Yorulmuştu, tek adım atacakhali kalmamıştı. Ancak gönlü kıpır kıpırdı, kanatlanmıştı, hayırdır, inşâallah, dedi.

Birden ortalık hareketlendi.

"O geliyor, şeyh İbrahim'in oğlu Ahmet geliyor..."

"Karaçuk Dağını ortadan kaldıran geliyor..."

Titredi, ayaklarının bağı çözüldü. Düşerken son anda duvara tutundu. Sesin geldiği yere baktı. Geliyordu, o geldikçe kalabalık açılıyordu, sürüye dalan aslanın önünde açıldığı gibi... Hem de kendisine doğru geliyordu. Dokuz-on yaşlarında ya vardı, ya yoktu... Ama adım attıkça sanki Yeryüzü de onunla yürüyordu.

Bu oydu ha... Şeyh İbrahim'in oğlu Ahmet... Nesebi Hazret-i Ali'nin oğlu Muhammed bin Hanefiyye'ye dayanan...

Annesini çok küçük iken, babasını da yedi yaşında kaybetti. Babası son nefesinde Gevher Şehnaz ismindeki kızına "Ey benim kızım! Kardeşin bu dünyâya ender gönderilen mübarek bir kişi olacaktır. Ona göz kulak ol. Benim dergâhımda, bağlı bir sofra durur. Ahmed o sofrayı kendi başına açtığında, onun cihan mülkünde görünme vaktinin geldiğini bilmelisin. Zamânı gelmeyince, bu sırrı kimseye açma" dedi.

Gerçekten Ahmed'de, garib hâller ve yaşından beklenilmeyen fevkalâdelikler görülüyordu. Hızır aleyhisselam ile görüşüp sohbet ediyor, onun mânevî terbiyesi ile olgunlaşıyordu.

Çok yakın zamanda meydana gelen bir hâdise, şöhretinin bütün Türkistan'a yayılmasına yol açtı.

Rivayete göre... Türkistan'da bir hükümdâr vardı. Yaz gelince, yaylalara çıkar, kışın da Semerkand kışlalarında kalırdı. Ceylan avından çok hoşlanırdı. Bir defâsında ceylan peşinde koşarken, yolu Karaçuk Dağına çıktı. Yamaçları sarp, kayaları yalçındı. Atı, kan tere battı ve avını kaçırdı. Buna ziyâdesiyle üzülen hükümdâr; "Bu dağı ortadan kaldırmak gerek" dedi.

Ülkesindeki velîleri topladı, bu dağı ortadan kaldırın diye emretti. Velîler, duâ ve niyâzda bulundular. Ancak dağ yerinde duruyordu. Bunun üzerine oraya gelmeyen bir velînin olup

olmadığı araştırıldı. Hâce İbrâhim'in oğlu Ahmed'inküçük olduğundan çağrılmadığı anlaşıldı. Dâveti danışınca, ablası; "Babamızın vasiyeti var. Senin tanınma zamânının gelip gelmediğini, türbedeki ekmek sofrası tâyin edecektir. Eğer o sofrayı açabilirsen, vakit tamam demektir" dedi. Babasının türbesine giden Ahmed, sofrayı buldu, Besmele çekti ve açtı. İçinden toprak çıktı, küçük bir pusula ve buna sarılı ekmek ile birlikte... Bu pusulada "Evladım, mübarek olsun. Bu toprak Konstantiniyye toprağıdır. Senin vasıtanla yola çıkan gönül, kılıç ve kalem ehli kişilerin... Önce diyar-ı Rum'u (Anadolu'yu), sonra da Konstantiniyye'yi hayır meydanı eyleyeceğine, ebedi güzelliklere açacağına işarettir" yazıyordu.

Bundan sonra kendisini bekleyen velilerin yanına geldi. Sofradan çıkan bir parça ekmeği gösterip Fâtiha okumasını istedi. Fatihaaçmak demekti. O küçücük ekmeği oradakilere taksim etti ve hepsine kâfi geldi. O toplantıda tam dokuz bin kişi vardı.

Ahmet, babasından kalma hırkaya bürünerek dua etti. Birdenbire gökyüzünden yağmur boşandı, her yer suya garkoldu, velîlerin seccâdeleri su üstünde yüzmeye başladı. Ahmet hırkanın altından başını çıkarınca, yağmur durdu ve güneş çıktı. Karaçuk Dağının ortadan kalktığını gördüler.

Sofrayı açtığı, Karaçuk Dağını ortadan kaldırdığı söylenen Ahmet... Şimdi yürüyordu, yüzlerce yıldır yürümekten yorulan kişiye doğru. Geldi, tam önünde durdu. Elini uzattı.

"Arslan Baba! Ver, sendeki emanetimi."

Arslan Baba, konuşamadı... Arslan Baba ayakta duramadı... Duvarın dibindeki kütüğe çöktü. Emanetin sahibi gelmişti ha... Artık diyar diyar yürümeyecek, emanetin sahibini aramayacaktı. Duyduklarına inanamıyor, acaba rüyada mıyım diyordu. Çok seneler geçmişti, çok...

O Arslan Baba ki... Onun hakkında rivayet edildi...

Arslan Baba Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin eshâbının büyüklerindendi. Ahmet ile karşılaştığında beş yüz yaşındaydı. Sahabîler bir gazâ sırasında acıktılar. Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem duasıyla... Cebrail aleyhisselam Cennet'ten bir tabak hurma getirdi. Hurmalar, taksim

edilirken biri yere düştü. Besmele ile hurma yerden alındı.

Cebrail aleyhisselam araya girdi. Hurmanın daha doğmamış Ahmed Yesevî diye bilinecek kişinin kısmeti olduğunu söyledi. Muhammed aleyhisselam, eshâbına sual etti.

"Bu hurmayı Yesevî'ye kim ulaştıracak?"

Vazifeye, Peygamber Efendimize Türk çadırını hediye olarak getiren Arslan Baba talip oldu.

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, hurmayı onun ağzına koydu, sırtındaki hırkayı, giydirdi, dua etti (280).

Hakkında bu rivavetler bulunan Arslan Baba vurulmuştu. Yesili Ahmed'in karşısında kalakalmış, dili söylemez, eli işlemez, ayağı yürümez olmuştu. Yesili Ahmed, gelmiş elini uzatmış, "Arslan Baba! Ver, sendeki emanetimi" diyordu.

Bismillahirrahmânirrahîm, dedi, sağ elinin işaret ve başparmağını ağzına uzattı. Emaneti almak için... Yüzlerce yıldır ağzının neresinde nasıl durduğunu bilemediği emaneti... Ağzında olduğunu hissetmiş, ama bir türlü görememişti...

Ağzına uzanan eli titriyordu. Emanete ya ulaşamazsa... Yâ Rabbî! Böyle bir zilletten, emaneti ağzıma koyanın yüzü suyu hürmetine muhafaza eyle, dedi. İçeri buyur edilen iki parmağına emanet koşarak geldi.

Şükretti... "Buyur Ahmed'im, emanetini" diyerek kor gibi elini ve gönlünü yakanı verdi. Emanet sahibi hiç hayret etmeden sağ eliyle aldı. Besmele çekti, ağzına attı. Emanet bir ağızdan diğerine misafir oldu. Öncekinde muhafaza içindi... Yenisinde ışık olup yol göstermek için miydi? Son Kale'ye, Altın Yay ve Gümüş Oklara, bunların temsil ettiği manaya Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya giden yolda... Diline değmesiyle vücut ve gönlün bir olduğunu, Arşa kanatlandığını, Arşı geçtiğini hissetti. Kâinatta ne varsa, kendisinin bir parçası bildi.

Efsane, rivayet veya gerçek... Ne olduğu çok mu önemli? Önemli

olan Oğuz boylarının buna inanması değil mi?

Cennet'ten gelen emanet, Arslan Baba, Hurma, beş yüz yıl sonra kavuşma... Niçin bunlar söylendi? Niçin hurma? Âdem aleyhisselamdan artan topraktan yaratıldığı için mi? Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya yürüyenlere rehberlik edilmesi, kılıç, kalem ve könlün bir eylenmesi, Anadolu'nun Son Kale olmasına, Konstantiniyye'nin fethine tez zamanda yürünmesi için mi?

* * *

Emanetin; Yesili Ahmed'in bir parçası olduğu, başını Arş'a değdirdiği, onu, Arslan Baba'ya talebe eylediği günlerdi...

Haçlıların Anadolu'da tutunmasına mâniolan Birinci Kılıç Arslan... Anadolu'da sarsılan temelleri sağlamlaştırmak için gayret etti. Devlet kurtarılmıştı, ama Haçlı Seferi Anadolu Selçuklu Devletini çok derinden yaralamış. Bizans da bunu fırsat bilerek saldırmış, birçok yer elden çıkmış, Batı Anadolu ve Marmara Havzası tamamen Bizanslıların eline geçmişti.

İnsan kaybı, Türkistan'dan gelenlerle kapatılmaya çalışılıyordu. Anadolu, kendisini yurt eyleyecek, mayalayacak yiğitlerin yetişmesi için, o yiğitleri doğuracak, yetiştirecek analarla, kılıç, kalem ve könül ehliyle dolmayı bekliyordu.

Merkezi devletin zayıflamasıyla... Danişmentoğulları, Mengüçoğulları ve Saltukoğulları, birer krallık haline, kendi başlarına hareket eder hale geldiler.

1101 yılıydı... Oğuz Türkünün, Anadolu'da, Haçlıların ve Bizanslıların sebep olduğu korkunç yaraları sarmaya çalıştığı günlerdi.

Battal Gazi'nin destanlarıyla büyümüş, onun kabrini bulma sevdasında, Abdülcemîl isminde bir zat vardı Malatya'da... Her işinde sonsuz güzellikler, sonsuz hikmetler olan Allahü teâlânın kulu, Abdülcemil olmak gayretindeydi. Bu sebeple Malatya'da imamlık yapıyordu. Tıpkı Battal gazi gibi kahramanlığı, cesareti ve zekâsıyla tanınıyordu. Malatya'nın Bizanslılardan geri alınmasını

sağladığı için beyin kızıyla evlendirildi. Emanet ona teslim edildi.

Hızır aleyhisselam ile görüşüyor, ondan Abdülcemîl olmanın sırlarını öğreniyordu. Hızır aleyhisselam kendisine, "Ey Abdülcemîl! Senin sâlih bir erkek evlâdın olacak. İsmini Abdülhâlık koyarsın. İnşâallah o, Abdülhâlık, Allahü teâlâya hakiki kul olarak... İnsanların, özellikle de Oğuz boylarının, mutlak güzel Allahü teâlânın kulları olmaları, Ermeydanı Yeryüzünü Cennet, hayır meydanı kılmaları için gayret edecek. Bu sebeple Buhara'ya göç etmelisin. O, orada yetişecek ve yetiştirecek" dedi.

Bu konuşmadan kısa bir zaman sonra... Abdülcemîl, Buhârâ'ya göçmek için hazırlıklara başladı. Bunu haber alan beyinden çobanına bütün Malatyalılar huzuruna koştular, göç etmemesi için yalvardılar. "Herkes Buhara'dan Anadolu'ya göç ederken sen niçin oraya gidersin" diye sual ettiler. Ama cevap olarak yalnızca bükülmüş boyun ve gözyaşı vardı. Göç sebebini söylemesine izin yoktu.

Abdülcemil Efendi, Buhara'nın Goncdüvân kasabasına yerleşti, 1101 senesinde... Batı Türkistan'ın, Türklerin Seyhun ve Ceyhun dedikleri Amuderya, Siriderya nehirlerinin, Mâverâünnehir'in tam ortasına...

Az bir zaman sonra bir erkek oğlu oldu ve ismini Abdülhâlık koydu, her şeyi yaratan, var edenin kulu manasında... Yaratılmaktan maksat kulluk, tasavvufta ulaşılan en son makam, kulluk makamı değil miydi? İsmini Hızır aleyhisselamın işaretiyle Abdülhâlık koydu ki kulluk makamına ulaşsın, mürşid-i kâmil olarak başkalarının da bu makama ulaşmasına, evliyâlığa kavuşmasına vesile olsun diye...

Kalem ve Könül, Ermeydanı Yeryüzünün ve insan bedeninin hayır meydanı olması için koştururken... Kılıcın sahibi Sultan Kılıç Arslan da 1107 yılı Mart'ında Musul'a girdi. 11 yaşındaki oğlu Melikşah'ı buraya melik yaptı. Sonra Türkistan'dan gelen yolları açık tutmak için kuzeybabatıya sefere çıktı. 13 Temmuz 1107'de Habur Suyunu geçerken atıyla birlikte boğuldu. Atabey'i Humartaş

tarafından Meyyafarikıyn'de (Silvan) Kubbetüs Sultan'adefnedildi. Anadolu'ya defnedilen ilk Selçuklu Sultanıydı... Yalnızca 35 yaşındaydı (281). Yerine oğlu Melikşah geçti.

Sultanlar ölüyor, yerine Sultanlar geliyordu. Vakti gelen gidiyor, Kâinat yok oluş anına her an daha da yaklaşıyor, şirk, bidat ve günahtan doğan zulmet, karanlık karanlık her yeri kaplıyordu kaplıyordu. Gitme vaktinin geldiğini hissedenler, her anı gitme vakti bilerekvasiyetlerini yapıyorlar, üzerlerinde kul hakkı kalmaması, vefatlarından sonra hayır defterlerinin kapanmaması, son nefeslerinin kelime-i tevhit olması için çok gayret gösteriyorlar, Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya Yürüyüşü, Kelebeğin Kanadında Hakkın Rızasına Yürüyüş biliyorlardı... "Verdim" diyorlardı, "hiç tükenmeyeni alabilmek için verdim.."

Çok uzun yıllar sonra emaneti teslim eden, can emanetini teslim hazırlığındaydı. Ellerini tuttu.

"Ahmedim... Ayrılık vakti geldi gibi... Elhamdüllillah... Yüce Mevlamemaneti teslimi, yüzlerce yıldır yaşadıklarımı, gördüklerimi seninle paylaşmayı nasip etti.

Evladım... İslâmiyet'in doğuşundan ve üç kıtaya yayılışından sonra, en önemli hadise... Anadolu'nun Oğuz Türkü tarafından fethi ve Kıyamet'e kadar dar'ül İslâm olarak kalmasıdır. Bunun için deTürkistan ile Anadolu arasında bağ hiçbir zaman kopmamalı... Kılıç, könül ve kalem ehli ile bunları bir aradatutacak mürşid-i kâmiller hep Anadolu'ya akmalı, Anadolu hep dolu kalmalı...

Senin vazifen; iki diyar arasında bu akışı sağlamaktır, senin zamanında ve senden sonra da... Evet bulunduğun diyarı öyle mayalamalısın ki bu akış senden sonra da Kıyamet'e kadar devam etmelidir.

Evladım. Bazı tefsir âlimlerimiz, Zülkarneyn aleyhisselama Yecüc ve Mecüc'e karşı set inşa edilmesinde yardım eden kavim Türklerdir, diyor. Sedden bir maksadın da Türkler olduğu, Türk kavminin İslâm âleminin Seddi olacağı söyleniyor. Seddin yıkılmasıyla da Türklerin güçten düşmesi ifade ediliyor, deniyor (282).

Ben de inanıyorum ki sedden bir maksat da Anadolu'dur, Türklerdir. Türk kavminin set olabilmesi için onlarla bir vücut haline gelmiş bir mekan, yurt olmalı. İşte bu yurt, bu set, bu kale Anadolu'dur.

Bu sebepten benden sonra Hemedanlı Yusuf'a talebe ol, ne söylüyorsa yap. O, Anadolu'nun ve Oğuz Türklerinin, İslâm âlemi için ne anlama geldiğini çok iyi bilendir. Oğuz Türkünün, Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya Yürüyerek Yeryüzünü ve Anadolu'yu, Konstantiniyye'yi hayır meydanı eyleceğini en iyi fark

edendir."

Her yaratılan gibi Arslan Baba da öldü (283). Sahâbe-i kirâmdan olduğu, Peygamber Efendimizden aldığı emaneti, Yesili Ahmed'e ulaştırdığı söylendi.

Bunlar gerçekleşti mi? Yesili Ahmed'in ilk hocası Arslan Baba, hakikaten de sahâbeden miydi? Ne önemi var? Önemli olan, Oğuz Türkünün buna inanmasıydı. Aynı şeyler Abdülkerim Satuk BuğraHan içinde söylenmemiş miydi?

Oğuz Türkü, Türk soyunun, Peygamber Efendimizin işareti ve vasiyetiyle iman ettiğine... O'nun işaretiyle Anatolia'yı Anadolu kıldığına... Yine O'nun işaretiyle Konstantiniyye'yi fethedeceğine... Anadolu'yu Son Kale kılacağına inanıyordu. Bundan gerçek daha ne olabilirdi?

Yesili Ahmed, 1113 yılında Hocası Arslan Baba'nın vasiyetine uyarak hemen Buhara'ya gidip Şeyh Yûsuf-iHemedânî hazretlerine talebe oldu.

Yesili Ahmed'in Yusuf-i Hemedani hazretlerine talebe olduğu günlerdeydi. Çocuk yaştakiGoncdüvanlı Arif, Buhârâ'ya gönderildi. Büyük âlim Hâce Sadreddin hazretlerine talebe oldu. Ondan Kur'ân-ı kerîm ve tefsîrini öğrenmeye başladı.

Bir gün ders esnâsında... Hocası,"Rabbinize boyun büküp yalvararak ve gizli duâ ediniz" meâlindeki A'râf sûresinin 55. âyet-i kerimesini okudu.

Can talebe Abdülhâlık, boyun büktü, sual eyledi.

"Efendim! Bu gizliden murâd edilen nedir? Kalb ile yapılan zikrin aslı nedir? Eğer zikir ve duâ, sesli bir şekilde dil ile olursa riyâdan korkulur. Şâyet kalb ile zikretsem; 'Şeytan insanın damarlarında kan gibi dolaşır' hâdis-i şerîfi gereğince, şeytan bu zikri duyar. Ne yapacağımı bilemiyorum"

Hocası, on yaşındaki bir çocuğun sualiyle şaşırdı.

"Evlâdım! Bunun cevabı sözde değil, gönüldedir. Allahü teâlâ

nasîb ederse... Sana bunu yaşatacak bir mürşid-i kâmile kavuşursun."

O da hasretle beklemeye başladı. Issız yerlereçekiliyor... Etrafındaki bütün varlıkların Allahü teâlâyı tesbih, zikir ettiklerini düşünüyor, bunu hissetmek istiyordu. Hocası, kuşların hepsinin ötüşleriyle belli tesbihlerinisöylediklerini anlatmıştı. Ama cansız olan taş, toprak nasıl tesbih ediyordu. Bunu çok merak ediyordu.

Sabah ve akşam namazlarından sonra Haşr sûresinin son dört âyetini okuyorlardı. Hocası, okuyanların, dinleyenlerin şehit olarak öleceğini söylemişti (284). Şehitliğin ne olduğunu öğrenince hocasının sözleri, küçük talebeyi çok sevindirmişti.

Hocası okudukları ayetlerin açıklamasını da yapmıştı. Haşr sûresindeki 21. âyetin manasının meâlen,"Biz bu Kur'ân-ı kerîmi dağa indirseydik, onu Allah korkusundan baş eğerek parça parça olduğunu görürdün" olduğunu duyunca aklı başından gitmiş.. Kur'ân-ı kerim okuyamaz olmuştu parça parça olmaktan korkarak...

"Yâ Rabbi, beni Kur'ân-ı kerîm okurken parça parça olmaktan koru. Bana dayanma gücü ver" diye dua ediyordu. Onu, son derece rahat okuyanları görünce, onlara gıbta ile bakıyor, dayanma gücüne kavuşmuşlar, diyordu.

"O Allah ki; Yaratan'dır, yokken var eden, şekil verendir, güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nu tesbih eder. Ve O; yücedir, hüküm ve hikmet sahibidir"meâlindekiHaşr sûresinin 24. âyeti hiç aklından çıkmıyordu. Yerlerde ve göklerde ne varsa hepsinin Allahü teâlâyı tesbih etmesi... Kişinin bu tesbihten habersiz ve mahrum olması... Buna nasıl katlanılır, diyordu.

Hocası imdadına yetişmişti. "Evladım. İslâm âlimleri bunu açıklamışlar. Madde âlemindeki her varlığın hareket halindeki çok küçük zerrelerden meydana geldiğini... Hareket halindeki her şeyden (h) harfinin çıktığını, (h) harfinin de Allah lafzının aslı olduğunu bildirmişler" demişti. Hocasının bu sözlerinden sonra baktığı canlı-cansız her varlıktan, Allah lafzının geldiğini duyar gibi olmuştu.

Sabahın kuşluk vakti... Baktığı havuzdaki sudan Allah sesini duyar gibiydi. Havuzun bir duvarını çeşme yapmışlardı. Çeşmenin alınlığında, "Diri olan her şeyi sudan meydana getirdik" meâlindeki Enbiya sûresi 30. âyetinin bir kısmı yazılıydı. Oğuz Türkünün suya olan hürmeti anlatılmazdı, suya âşıktı, suya vurgundu, bir subaşı bulduğunda yerleşir mesken eylerdi.

Âyet-i kerimenin, "İnkâr edenler, göklerle yer bitişikken, bizim onları ayırdığımızı ve diri olan her şeyi sudan meydana getirdiğimizi görmediler mi? Hâla inanmayacaklar mı?" meâlinin tamamını hatırladı, hocasından duymuştu.

Yer ve göklerin, bütün Kainatın tekparça, Peygamber Efendimizin nuru, kendisinin de bu nurun bir parçası olduğu an gönlüne düştü. Tepeden tırnağa titredi. O anda Şeytanın duymadığı gizli zikri anlar gibi oldu. Bütün vücudun aynı anda yaptığı zikri Şeytan nasıl duyardı?

"Şeytanın duymadığı gizli zikri mi merak edersin?"

Abdülhâlık irkildi, sese döndü. Beyazlar içinde, siyah sakallı, yüzü ay gibi parlayan biriydi. Havuza elini sokmuştu. Korkmadı... Babasının isminin koyulmasıyla ilgili söylediklerini hatırladı. O muydu acaba? Suale hemen cevap verdi.

"Evet, efendim."

"Havuza atla. Başın suyun içinde olarak kelime-i tevhîd söyle."

Hiç tereddüt etmeden, peki, efendim, dedi, atladı. Ayaklarıtaş zemine değince döndü. Yalnızca gözlerini kamaştıran güneş ışığını gördü. Başının su içinde kalması için bağdaş kurdu. Kelime-i tevhidi söylemek için ağzını açtı. Daha "Lâ" derken ağzına su doldu. Ne yapacağını şaşırdı. Boğulmamak için ayağa kalktı. Su boğazına kadar geliyordu. Elinde olmadan ağzındaki suyu püskürttüve derin bir nefes aldı.

Meçhul şahsa baktı, ona bakıp gülüyordu. Mahçup oldu, beceremeyişti. Yanına çağırdı, havuzun yanına gitti. Ağzını işaret etti.

"Evladım, dilini damağına yapıştır. Derin nefes al. Sonra dilini

oynatmadan hayal ile lâ kelimesini göbeğinden göğsüne doğru çek. 'İllâ'yı da sağ tarafa doğru götür, solda, kalbin üzerinde 'İllallah'ı tut. Bunu bir nefeste tekli sayılarda, 11, 19, 21, 23 defa yapmaya gayret et. Bunu başardığında bütün kâinatın tek parça, Hazret-i Muhammed'in nuru olduğu hale kavuşmuş olursun. Haydi bakalım, niyetini yap, Eûzü Besmele çek ki şeytan araya girmesin, şeytan gizli zikrini duymasın."

Eûzü, Şeytan'dan Allahü teâlâya sığınmaktı, O'na sığınana Şeytan zarar verebilir miydi? Eûzüyle başlayan zikri duyabilir miydi? Nasıl düşünememişti. Eûzü çekti, derin bir nefes aldı ve suyun içine çöktü. Dilini damağına yapıştırdı, gözlerini dışarı kapadı, içeri açtı. Lâ ilâhe derken var bildiği her her şeyzihninden ve gönlünden silindi, illallah dediğinde, kendi de yok oldu.

Havuzdaki bu tatbiki zikirden sonra, mübarek kelime-i tevhîdi sessiz sessiz kalben söylemeğe başladı. Bunu, kendisi için ders kabul etti. Bu hâl küçük yaşta mânevî makamlarda yükselmesine sebeb oldu.

Bu sıralarda Yûsuf-i Hemedânî hazretleri Buhârâ'ya geldi. Abdülhâlık onun hizmetine girdi, Hızır aleyhisselam ona talebe olmasını, onun zamanın bir tanesi, en büyük mürşid-i kâmili olduğunu söylemişti.

Böylece Abdülhâlık'ın sohbette üstâdı Yûsuf-i Hemedânî, zikir tâlim hocası da Hızır aleyhisselam oldu.

Kılıç Arslan'ın oğlu Melikşah 1116'da vefat etti. Yerine dördüncü Türkiye hükümdarı olarak kardeşi Sultan Mesut geçti. Sultan Mesut, Haçlı Seferinin yaralarını sarmak ve Anadolu'da birliği sağlamak için çok gayret etti.

İkinci Baudouin 14 Nisan 1118 Kudüs Kralı olarak taç giydi, Kubbetü's Sahraüzerine Haç işareti koydu.

Kılıç sahibi Sultan Mesut, Anadolu'nun birliği için mücadele ederken... Könül, kalem ve kılıcı bir eylemekle vazifeli Yusuf-i Hemedani hazretleri, Horasan'ı mekan eylemiş... Anadolu'yla Türkistan arasında köprü olmaya... Bu köprünün Kıyamet'e kadar yıkılmadan kalabilmesi için gerekli şartları hazırlamaya gayret

ediyordu. Özellikle Yesili Ahmed'in ve Goncdüvanlı Abdülhâlik'ın üzerinde çok duruyordu.

O ki silsile-i aliyye denilen Nübüvvet Yolunun sekizinci altın halkasıydı. O yol ki Hazret-i Ebû Bekir ile başlamış... Beş, altı ve yedinci halkalarla İran üzerinden Horasan'a uzanmış... Yusuf-i Hemedani hazretleri ile Batı Türkistan'a ulaşmıştı. O da... Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya yürüyecek Türkoğlu'nun, Türkistan'dan Anadolu'ya giden güzergâhını ulaşılır kılıyordu.

İşte bugünlerde, 1134 yılında... Anatolia'yı Anadolu, hakkın, mazlumun Son Kalesi eylemek için gelenlerden... Peygamber Efendimiz mübarek neslinden Seyyid Şeyh Hasan Zerraki, ebedi, ezeli sevgiliye kavuştu. Diyar-ı bekir'in Derhust köyüne defnedildi (284a).

Seyyid Şeyh Hasan Zerraki Peygamber Efendimizin 16. kuşaktan torunudur. Şamdan Mardine geldi. Malazgirt Meydan savaşında, Sultan Alparslanın Büyük Komutanlarından olan ve Doğu ve Güneydoğu Anadoluda Artuklu Devletini kuran Emir Artuk bin Ekserle tanıştı. Kızı Hatice Hatunla evlenerek damadı oldu. Emir Artuk Bin Ekser damadına Diyar-ı bekir'de ki Atak Beyliğini verdi. Seyyid Şeyh Hasan Zerraki Hazretlerinin bu soylu hatundan, Hüseyin,Abdurrahman, Nasırgazi isimli üç oğlu ile Fatıma Şehribanu isimli bir kızı oldu.

Seyyid Hasan Zerraki Hazretlerinin neslinden gelenler, Güneydoğu Anadolu'ya yerleşirken... Kudüs'ün büyük katliamla, Haçlıların eline geçmesi sonrası... Yusuf-i Hemedani hazretleri, bir müddet Bağdat ve Buhara'da kaldı. Sonra Merv şehrine geldi. Merv ile Herat arasında senelerce gitti, geldi. Altın ilmeklerle halı dokudu.

Rivayet edildi ki... Hemedani hazretleri, bir gün Yesili Ahmet'i huzuruna çağırdı.

"Ey bize Arslan Baba'nın emaneti... Sen... Artık bizim için, bütün İslâm âlemi için Ahmet Yesevi hazretlerisin... Dönme zamanın geldi... Doğduğun memlekete, Kuzey Türkistan'a, Yesi'ye... Senin

için olan emanetler sana verildi. Senin emanetleri verme zamanın geldi."

Son sözle Yesili Ahmet, şaşırdı. Vereceği emanet neydi. Söze devam edildi.

"Senin vereceğin emanet, bedenleri ve Anadolu'yu hak için Son Kale eylemektir. Kuzey zor diyardır, soğuk diyardır. Orada gönülleri tutuşturup, iklim-i Rum'a, Anadolu'ya yollama, o diyarı, İslâm'ın Kıyamet'e kadar devam edecek Son Kalesi eyleme zamanıdır. Hilâl-Haç kavgası başlamıştır. En doğrusunu Yüce Mevlambilir, ancak bu kavga Kıyamet'e kadar devam edecek gibidir. Anadolu'nun çok acil, kalem, könül ve kılıç ehline ve bunları bir eyleyecekmürşid-i kâmillere ihtiyacı var.

Görünen o ki... Kıyamet'e kadar Hilâl'in bayraktarı Oğuz kavmi olsa gerektir. Bazı müfessirlere göre... Kur'ân-ı kerîmde Maide sûresi54. âyet-i kerimede adı geçen kavim Türk kavmidir.

Birinci Haçlı Seferi yapıldı. İlk hedefleri Türkleri Anadolu'dan atmaktı. Beceremediler... Ama Kudüs'ü aldılar, Kubbetü's Sahra üzerine Haç diktiler.

Anadolu'dan Türkleri atmak için yine gelecekler hem de çok yakın zamanda... Kıyamet'e kadar da gelmeye devam edecekler, orada tek bir Müslüman, İslâmiyet'e ait bir nişan kalmayıncaya kadar."

Yusuf-i Hemedanihazretleri, başını önüne eğmiş en gözde talebesini bir müddet seyretti. Yanındaki fazla yüksek olmayan ama uzunca bir sandığı açtı. Bir sarık çıkardı, Besmele çekti. Boyun bükmüş bekleyenin başındaki sarığı aldı. Yüzlerce yıldır konacağı başı bekleyen emaneti mekanıyla buluşturdu. Başına konmasıyla birlikte yükseldiğini, Arş'a değdiğini, bütün Kâinatın nokta gibi kaldığını gördü.

Sarığın altında ezilmiş gibi durana şöyle bir baktı, tebessüm etti. Sonra da sandıktan bir mızrak boyunda bir asa çıkardı. Sağ elini, sağ eliyle tuttu, tek tek parmaklarını açtı. Asayı verdi, parmakları tek tek kapadı.

Kavramasıyla birlikte, gözüne ve gönlüne gözüken her şeyin değiştiğini gördü. Hocası, bir güneş halini aldı ve ışığı her varlığı kapladı. İnsanlar şekil değiştirdi, kimi tilki, kimi yılan, kimi kurt gibi göründü. İrkildi, korktu. Endişeye kapıldı, acaba hocası onu hangi şekilde görüyordu. Bunun cevabı hocasının sözlerindeydi.

"Ahmedim. Bu iki emanet, yolumuzun ikinci büyüğü Hazret-i Selman-ı Farisihazretlerinindir. Elhamdülillah... Hurmanın kavuştuğu gibi sana kavuştuklarını görmek nasip oldu.

Yaratan, her varı her an varlıkta tutan, her zerreyi hareket ettiren ancak Allahü teâlâdır. Fakat bu yaratılışa sebepleri vesile kılmıştır. Allahü teâlâ bu Kâinatta sebepsiz hiçbir şeyi yaratmamaktadır. Kur'ân-ı kerim, her hareket, her söz, her düşünce, keramet, sihir, dua, melekler, mübarek mekanlar, mübarek insanların kullandığı eşyalar yaratılışa vesiledir. Yaratandan başka, her şey her an birbirinden etkilenmekte, sebepler zinciri devam etmektedir. İyiyle, iyi mekandaolanlar, iyilik yönünde, kötüyle, kötü mekandaolanlar da kötülük yönünde değişmektedir. Bu etkilenme maddi-manevi yakınlık ve uzaklığa göre değişmektedir."

Ahmet Yesevi hazretlerini iki omuzundan yakaladı, hafifçe sıktı, gözlerine baktı.

"Çok iyi bildiğinbu sözleri niçin söyledim? Yeryüzünü ve bedenlerini hayır meydanı kılmak isteyenlere rehber olması için... Bir şeye kavuşmak isteyen o şeye kavuşturan sebeplere gücünün yettiğince mutlaka sarılmalı. Bu Kâinatta sebepsiz iş yok... Hazret-i Musa aleyhisselamın asası, Hızır aleyhisselam ile olan kıssası ne anlatır, ne söyler? Yüce Mevlamız, razı olduğu işlere kavuşmak isteyenlere, az bir sebebe sarılınca çok büyük netice ihsan etmektedir. Bu bilinsin diye söyledim."

Yusuf-i Hemedanihazretleri, beklemedi. Yesili Ahmet'ten sonra diğer halifesi Abdülhalık Goncdüvani hazretleriyle görüştü. Nübüvvet Yolunun dokuzuncu halkası olduğunu söyledi, vasiyette bulundu.

"Buhara'ya yerleş. Burası Türkistan'ın merkezidir, pınardır. Bu pınarın suyu kesilmemeli, devamlı Anadolu'ya doğru akmalı. Bize

bildirilen o ki... Bu yolun altın halkalarıyüzlerce yıl bu bölgede irşat etse gerek... Çünkü burası pınardır. Bu pınar kurumamalı, Anadolu'yu kılıç, kalem ve könül ehliyle devamlı takviye etmeli."

Talebelerine, kendisinden sonra Abdülhalık Goncdüvani hazretlerine tâbi olmalarını söyledi.

Herat'tan Merv'e dönerken Bağşûr yakınlarındaki Bâmeîn'de, 22 Rebîülevvel 535, Miladi 5 Kasım 1140'da vefat etti (285). Buraya defnedildi.

"Anadolu; kılıç, kalem ve könül ehliyle, bunları bir eyleyecek mürşid-i kâmillerle devamlı takviye edilmeli. Hilâl-Haç kavgası başlamıştır, bu devam edecektir. Hesaplaşma Anadolu üzerinde olacaktır" diyen Yusuf-i Hemedanihazretlerinin bu sözlerinin üzerinden çok bir zaman geçmedi.

24 Aralık 1144'te Urfatekrar Türkler eline geçti. Bu haber, Avrupa'da şok etkisi yaptı. Papa III.Eugenius, ilk Haçlı Seferinde Türkler Anadolu'dan atılmadığı için son derece kızgındı.

"Konstantiniyye'nin ve Avrupa'nın selameti, Hagia Sophia'nın kubbesinden haçın inmemesi için... Türkler mutlaka Anadolu'dan atılmalı" diyordu. Urfa meselesini fırsat bildi. 1145 yılı sonunda çağrı yaptı. Doğu'daki Haçlı devletlerine yardım ve Türklerin Anadolu'dan kovulması için... Bu çağrıya Almanya İmparatoru III.Konrat ile Fransa Kralı VII. Louis uydular. Bu şekilde İkinci Haçlı Seferi başladı. III.Konrat 75 bin kişilik ordusu ile Konya ovasına kadar geldi.

25 Ekim 1147'de... Sultan I.Mesut, düşmanı karşıladı. Eskişehir Meydan Muharebesinde, az sayıdaki ordusuyla Haçlı kuvvetlerini imha etti. İmparator, 5 bin askeriyle canını zor kurtararak İznik'e sığındı.

Bu sırada Fransa Kralı VII. Louis de 150 bin kişilik bir ordu ile İznik'e geldi, İmparator'un ordusuyla birleşti. Sultan, bu büyük orduya karşı savaşa girip Türkiye'nin istikbalinitehlikeye atmadı. Düşmanı Toros geçitlerine kadar çekti. Toroslarda müthiş zayiat veren Haçlılar, Antalya'ya sığındılar.

İkinci Haçlı Seferi de Anadolu'da başarılı olamadı. Oğuz Türklerini yok etmek için gelenler, geçit vermez Anadolu dağlarının vadileri arasında yok oldular.

Baba-oğul Kılıç Arslan ve Sultan Mesut, kale oldular. Her iki Haçlı seferinde de Haçlıların Anadolu'ya yerleşmesine, buradaki

Oğuz Türklerinikatletmelerine, yurtlarından göç ettirmelerine mânioldular.

Artık Anadolu'nun dört bir yanı, toprağı vatan kılanlarla doluydu. Anatolia'yı Anadolu eylerken şehit olanların kabir ve türbeleri yanında, Anadolu'yu savunurken şehit düşenlerin kabir ve türbeleri de yerden Arş'a doğru yükseliyordu.

Bunlardan en anlamlısı da Kayseri Emiri Hasan Bey'in türbesiydi.

İlk Haçlı Seferi sırasında Niğde yakınlarındaki dağın eteklerine defnedilmişti. Şimdi bu dağ, isimlerin en güzeliyle anılıyor, Hasan Dağı diye söyleniyordu. Hasan, çok güzel demekti. Hasan Bey... Şehit olmakla en güzele kavuşmuş, Anatolia'yı en güzel, şehitler dolu eylemiş... Dağa da ismini vererek onu en güzel, en mübarek, Arş'a yükselen eylemişti.

Hasan Dağı, Erciyes Dağına komşu ve ondan sonra Anadolu'daki ikinci en yüksek volkanik dağdı. Volkanik dağlar, dünya küresinin içindeki aşk ateşinin dayanılmaz hale gelmesi ve yüzüne vurması, yüzünde güller açması, Yeryüzü haline gelmesiydi.

Hasan Dağı, Erciyes'e komşuydu. O Erciyes ki, ona ismini Oğuz Han vermiş, Ergöze demişti. Eteklerinde nice erler doğan pınar, göze olsun diye... Ve o eteklerde başta Hasan Bey olmak üzere nice erler, erenler yetişmişti. Ergöze, Oğuz şivesinde Erciyes oluvermişti. Ama ERGÖZE unutulmamalıydı, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale kalması için...

Her iki Haçlı seferi ve bu seferler sırasındaki Bizans saldırıları, sevenleri sevdiğine kavuşturmuştu. Nice gönül eri, gazi derviş, Anadolutoprağını, eren dolu, gazi dolu eylemiş, toprağa karışmıştı. Kıyamet'e kadar ayrılmamak, kucaklandığı yeri Cennet bahçesi eylemek üzere...

Haçlılarla savaş sırasında... Selçuklu Ordusundan bir birlik Nassila (Nazilli) yakınında konakladı. Altın Kılıçlı Dere anlamına gelen Krizorias çayı yanında... Su yanlarındaydı ama yiyecekleri yoktu. Ama zerre endişeleri de yoktu, çünkü rızka kefil olan Allahü

teâlâ idi. Yanlarına isminin Sinan Dede olduğunu öğrendikleri bir gazi derviş geldi. Askerler için pilav pişirdiğini, kabul buyurulursa çok sevineceğini söyledi.

Hayret ettiler, peki deyip onu takip ettiler... Bir de baktılar ki küçük bir tencere... İçinde pilav tütmektedir. Baba bu kime yetecek diye sual ettiler. Tebessüm etti. "Hele evlatlarım, siz Besmeleyle yiyin. Yüce Mevlam azları çok, zerreyi dağ yapar" cevabını verdi. Taslar, uzatıldı pilav dolduruldu, uzatıldı dolduruldu. Bütün asker, yedi ama hâlâ tencere doluydu, taslar doluydu, gönüller dolmuştu, mideler dolmuştu. Uzatın taslarınızı, pilav dolduralım diyordu Sinan Dede gülümseyerek. Askerler, doludur baba, doludur, diyorlardı. Anadolu denilen ve yüzlerce yıldır karış karış vatan eylenen mübarek diyarda... Kırmızı Ebeye ANA DOLUDUR denildikten sonra Sinan Dede'ye de BABA DOLUDUR, deniyordu.

Bu diyar... Yiğitler doğuran analar ve gazi dervişler, alperenler yetiştiren babalarla doluydu.

Sinan Dede, sevgiliyi sevgiliye kavuşturanyoldaydı. Askerlerle birlikte sefere katıldı, şehit oldu (286). Pilav ikram ettiği mübarek yere defnedildi.

Selçuklu askeri içinde gezen bir gazi derviş vardı. Askerlerle konuşur, onlarla yarenlik eder. Şehitliği, dünyanın imtihan, ermeydanı olduğunu anlatır. Oğuz Türkünün vazifesinin Yeryüzünü hayır meydanı, Anadolu'yu son kale eylemek olduğunu söylerdi. Bunun için kendisine Yaren Dede derlerdi. Haçlı seferleri sırasında Aydın yakınlarında şehit düştü (287). Vefat ettiği yere defnedildi.

Haçlı ve Bizans saldırılarıyla sevdikleri şehit edilen, tecavüze uğrayan Oğuz Türkü... Yılmıyor, kahramanların efsanelerinde güç buluyor... Destanlarda, Allahü teâlânın izniyle, yardımıyla bir kişinin nasıl kocaman bir orduya kafa tuttuğunu görüyor... Mücadele, Anadolu'yu yurt tutma azmini devam ettiriyordu. "Sebeplere yapıştıktan, Allahü teâlânın emrettiği gibi çalıştıktan sonra... Bir bine yeter. Çünkü ilahi yardım gelir" diyordu.

Aşılmaz yüce dağa ismini veren Hasan Bey'in, Danişment

Gazinin ve daha nicelerinin efsaneleri... Dilden dile, gönülden gönüle söyleniyordu.

Yeniler destanlaşırken eskilerden biri destan üstüne destan oluyordu. Bu kişi, Battal Gaziydi. Mesleme bin Abdülmelik ile dört yüz sene önce Konstantiniyye Seferine katılan ve daha hayattayken destanlaşan Battal Gazi... Onun için, iki Haçlı Seferi sonrası destan üstüne destan söylenir oldu.

Dilden dile gönülden gönüle söylenen, her Oğuz Türkünü Battal Gazi eyleyen destanlara göre... Battal Gazi, Hazret-i Ali'nin oğlu Hazret-i Hüseyin'in soyundan Hüseyin Gazi'nin oğludur, yani seyyiddir. Fevkalâde güçlü ve zekidir. Daha çocukken dinî ilimleri çok kısa bir zamanda öğrenmiştir. Bütün cenk usullerini aynı derecede iyi bilir.

Abdülvehhâb Gazi tarafından kendisine ulaştırılan Hazret-i Peygamber aleyhisselamınemaneti sayesinde bütün dilleri konuşur. Keşiş kılığında manastırlara girip İncil'den vaazlar verir. Rahiplerle tartışarak onları mağlûp eder, Müslüman olmalarına sebep olur. Hızır aleyhisselam ile yoldaştır; sıkışık zamanlarında ondan yardım görür. Ateşte yanmaz. Vahşi hayvanlar emrine âmâdedir. Göz açıp kapayıncaya kadar uzun mesafeler aşar.

Kullandığı silâhlar Hazret-i Hamza gibi eski ünlü cengâverlerin silâhlarıdır. Davud peygamberin aleyhimüsselamzırhı, İshak peygamberin zırhlı örtüsü, Hazret-i Hamza'nın radıyallahü anh bütün silahları Battal Gazi'ye ulaştırılmıştır.

Atı Aşkar, gökten inmiş, Kâbe toprağından yaratılmıştır. Hazret-i Âdem'den beri peygamberlerin aleyhisselam, Hazret-i Muhammed'in sallallahü aleyhi ve sellem, Hazret-i Ali ve Hazret-i Hamza radıyallahü anhüma gibi yiğitlerin atı olmuştur. Bu at, Battal'ı nice bela ve felaketlerden kurtarmıştır.

Destandaki rivayete göre... Cebrail aleyhisselam, Hazret-i Muhammed aleyhisselama gelerek kendisinden iki yüz yıl sonra bir yiğidin geleceğini ve Rum diyarını, Anadolu'yu fethedeceğini

söyler. Bu yiğit, Seyyid Battal Gazi'dir.

O öyle kahramandır ki istediği zaman Konstantiniyye'ye girer, Hagia Sophia'da namaz kılar kimse mâniolamaz, Bizans ordularına tek başına karşı koyar.

İşte Anadolu'daki Oğuz Türkü böyle inanıyordu. Mesleme ile Bizans'ın fethine gelen Battal Gazi'yi bu şekilde destanlaştırıyordu.

Bu destan çok şey anlatıyordu. Oğuz Türkünün evlatlarını, tek başlarına, zulmün, Haçlı ve Bizanslıların karşısına çıkabilecek bir kahraman olarak görmek istediklerini... Çalışıp sebeplere yapışırlarsa, ilahi yardımın gelerek bunun mümkün olacağına inandıklarını göstermektedir.

Destanda en dikkati çeken hususlarından biri de atı Aşkar ile ilgili söylenenlerdi. Bu da Türkoğlu'nun zaferi, kuvveti, sür'atte, harekette gördüğünün en önemli işaretidir.

Anatolia'yı Anadolu eyleyen Oğuz Türkü... Bizans ve Haçlı seferleriyle solan ümitleri canlandırma gayretindeydi. Oğuz Kağan, Ergenekon destanlarıyla birlikte Battal Gazi ve Danişment Gazi destanları da... Dilden dile gönülden gönüle söyleniyor... Anadolu'da kalma, burasını Son Kale eyleme azmi yenileniyordu.

Sultanlar da Kalem, Kılıç ve Könülün bir olması için her türlü gayreti gösteriyor... Yollar, hanlar, kervansaraylar ve hamamlarla birlikte medreseler, dergâhlar inşa ediliyordu.

Talebeleri vasıtasıyla Anadolu'yu kalem ve könülle takviye eden Ahmet Yesevi hazretleri... Hicri 63 yaşına geldiğinde, 1154'te toprağın bağrına çekildi. Çocukluğundan o ana gelinceye kadar Resûlullah efendimizin sünnet-i seniyyesine yapışmakta hiç gevşeklik göstermedi. Resûlullah efendimizin âhirete teşrif buyurduğu yaşı doldurunca... Yeryüzünde bulunmayı kendilerine münâsip görmedi.

Dergâhın bahçesine derin bir yer kazdırdı ve içini kerpiçle ördürdü. Ayrılığının ateşiyle yanan talebelerine durumu açıkladı.

"Ey gönül dostlarım. Allahü teâlânın en sevgili kulu Peygamberimiz Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve sellem... 63 yaşında bu dünyâdan ayrıldı. 63 yaşına kavuştum elhamdülillah. Çocukluğumdan beri her halimde Peygamber Efendimize aleyhisselam uymağa çalıştım. Yerin üzerinde kalmakta da uymak istiyorum. Bu sebeple çilehâneye çekilecek, ömrümün kalan günlerini bu hücrede tamamlayacağım..."

Sevenleri, gözyaşları içinde "Efendim, bizim hâlimiz nice olur" diye feryat ettiklerinde... "Sizi önce Allahü teâlâya, sonra da Mansur Ataya emânet ediyorum" dedi. Sevdiklerine son bir defa baktı, merdivenle çilehâneye indi.

Âdem aleyhisselamdan o ana... Dünyanın nice defa dolup boşaldığına, acı-tatlı nice hadiseye şahit olan Ruhlardan Bir Ruh... Yesevi hazretlerine talebe olamamanın ateşiyle yandı.

Yesevi hazretlerinin toprağın bağrına çekilmesi... Toprağın hem üstünü hem de altını harekete geçirdi. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve selleme her haliyle uyma gayreti... Onu, Oğuz'undanKırgız'ına, Özbek'inden Kazak'ına ve Kıpçak'ına bütün Türk boylarında hayattayken iyice destanlaştırdı.

Dağı ortadan kaldırma, Aslan Baba'dan hurmayı alma rivayetleriyle çocukluğundan beri zaten destanlara konuydu. Türk dünyasının dört bir yanından gelenler, onun işaretiyle Anadolu'ya akıyordu, ebedi yurt eylemek, Konstantiniyye'yi fethetmek üzere... Kuzeyde Kazaklar, Kırgız ve Kıpçaklar arasında İslâmiyet hızla yayılıyordu, Ahmet Yesevi hazretlerinin gönderdiği talebeleri vasıtasıyla..

Türklerin ilk yurdu Ötüken ve çevresi Moğollarla kaynıyordu. Türkoğlu'nun batıya doğru akmasıyla Moğollar, Türk baskısından kurtulmuşlar, için için kaynamaya başlamışlardı.

Ahmet Yesevi hazretlerinin işaretine nice canlar uydular. Anadolu'ya gelen gazi dervişlerinden biri de Mehmet Sinan hazretleriydi. Sultan Mesut'un ordusuna katıldı. Seyyid olduğu söylendi ve orduya katıldıktan sonra Seyyid Mehmet Sinan diye anılıroldu. Sultan kendisini 1154 yılında, Afyonkarahisar yöresine

uç beyi olarak tayin etti. Burası, Bizanslılarla Selçuklular arasındaki sınırdı. Seyyid Mehmet Sinan hazretleri, on dokuz arkadaşıyla buraya yerleşti. Mesken, sükûn diyarı eylediği yere, geldiği diyar Horasan'daki doğduğu köyün ismini verdi, Çay dedi, burasını Türkistan ve Horasan Anadolu arasında köprü eyledi(288).1154'te Anatolia'yı Anadolu eylemek için gelen yalnızca Seyyid Mehmet ve arkadaşları değildi. Bağdat'tan yola çıkan Seyyid Bilal de Anadolu'yu ulaştı. Anadolu'ya, Peygamber Efendimizin soyundan gelenlerle mayalamak, Son Kale kılmak için. İlk durağı Malatya yakınları oldu.

İkinci Kılıç Arslan. 1155'te babası Sultan Mesut'un yerine tahta geçti. Hemen imar hareketlerine, yaraları sarmaya başladı. 1157'de Sultan Sancar'ın ölmesiyle Büyük Selçuklu Devleti yıkıldı. Küçük devletçiklere ve atabeyliklere bölündü.

Bu tarihten sonra Kılıç Arslan Büyük Türk Hakanı olarak kabul edildi. Bu tarihin dönüm noktasıydı. Oğuz Türkü, üzerine ayak basmasından yüz yıl geçmeden Büyük Türk Hakanlığını Anadolu'ya taşımayı başarıyordu.

Sultan İkinci Kılıç Arslan'a durmak yoktu, yapılacak çok iş vardı. Bizans İmparatoru Manuel Komnenos, orta Anadolu'ya doğru ilerlemek isteyince harekete geçti. "Artık Bizans'a, Anadolu içlerinde yer yok. En yakın zamanda Ege'ye, Marmara'ya kadar Bizans bizim olmalı, sonra da Konstantiniyye'yifethetmeliyiz" diyerek Dorylaion (Eskişehir) önlerinde geldi. Bizans'ı ağır bir yenilgiye uğrattı. 30 bine yakın Bizans askeri muharebe meydanında kaldı.

Muharebe meydanına bakan Sultan, kendini Konstantiniyye surları önünde görür gibi oldu. O müjdeye kavuşmak için surlar önüne gitmek, sonra da müjdeye kavuşmak... Nasip olacak mıydı acaba kendisine?

Sultan, ülkesini imar etmek, ordusunu kuvvetlendirmek, Anadolu'ya iyice kök salmak istiyordu... Fakat Bizansla yapılan savaşlar buna imkân vermiyordu.

Manuel'e sulh anlaşması için Konstantiniyye'yi ziyaret etmek istediğini bildirdi. İmparator büyük bir memnuniyetle kabul etti.

Bu Bizans ve Selçuklu için bir ilkti. Manuel tarafından büyük bir merasimle karşılandı. Sarayda misafir bulunduğu daireye, günde iki defa altın tabaklarla yemek gönderiliyor... Bunlar bir daha geri alınmıyordu.

Sultan, Hagia Sophia'yı ziyaret etti. Uzun uzunkubbesine, kubbesindeki haça baktı. Seyyid Battal Gazi'yi hatırladı. "Yâ Rabbî! Oğuz Türküne tez zamanda nasip etmeyi... Bu kubbenin üzerindeki haçı indirme yerine hilâli koymayı, Peygamber Efendimizin müjdesine kavuşmayı" diye dua etti. Gönlü "Bana Konstantiniyye'nin fethini müyesser kıl" diye dua için çırpınıyordu. Ama aklı böyle bir duaya cesaret edemedi... Fetih için maddi sebepleri hazır edeceğine emin olmadan böyle bir dua etmenin saygısızlık olacağı düşüncesiyle...

Sultan, Konstantiniyye'yi gezdi, Hagia Sophia'dan sonra, surlara da yakından baktı. En çok da Boğaz'a... Konstantiniyye'yi, Anandolu'dan ayıran Boğaz'a... Asıl surlar, Boğaz ve Marmara Deniziydi... Bu ikisi, Konstantiniyye'nin Anadolu üzerinden gelerek fethini imkânsız gibi kılıyordu. Konstantiniyye'yi fethe Avrupa üzerinden mi gelinmeliydi? Önce Hadrianus (Edirne) sonra Konstantiniyye miydi? Oğuz Kağan'nın hocası Uluğ Türk; buna mı işaret etmişti?

Sultan, Bizans Sarayını, şehri, halkı, mekanı, çevresini anlamaya çalıştı. Üç aylık misafirlik sonrası bir antlaşma imzalayarak Konya'ya döndü, mesken eylediği diyara kondu.

Kılıç, kalem ve könül ehlini çok eylemek için gecesini, gündüzüne kattı. Anadolu toprağını buna hizmet edecek eserlerle zengin eylemeye çalıştı.

İkinci Kılıç Arslan'ın Anadolu'nunson kale olması için gayret ettiği... İmar, kalem, kılıç ve könül ehli kimselerle dolu kılmaya çalıştığı zaman dilimiydi.

Anadolu'yu kılıç, kalem ve könül ehliyle takviye eden diyarda, Batı Türkistan'da... Buhârâ'ya 30 kilometre uzaklıkta bulunan Rivger köyünde... Bir çocuk dünyâya geldi 1165, Hicri 560 yılında... Adına Arif dediler, yaratılış, Ermeydanı Yeryüzünde bulunuş sebebini bilsin, hem kendisinin hem de başkalarınıngönül kapısını açsın diye...

Aynı yılda... Hicri 560, Ramazan'ın 17'inci, Miladi 1165Temmuz'un28. günü sıcak bir gündü. Ermeydanı Yeryüzünde nice doğumların, nice ölümlerin deolduğu bir gündü... Yeryüzü imtihan meydanı, doğum ve ölüm demek değil miydi? İki bez, kundak ile kefen arasında bir hayat...

Endülüs'te... 500 yıl kadar önce Müslümanların Afrika üzerinden gemileri yakarak gelip yurt eyledikleri diyarda, Avrupa toprağında, Mürsiye denilen mekanda... Bir çocuk doğdu, babası ismini Muhyiddin koydu.

Babayı yakından tanıyanlar hayret ettiler, nice böyle bir isim koydu diye... Çünkü Muhyiddin, dini ihya eden, canlandıran, dine hayat veren demekti. Nereden biliyor, doğan çocuğun dini ihya edeceğini, böyle bir isme nasıl cesaret etti, dediler. Sonra... "Endülüs'te Müslümanlar çok zor günler geçiriyor. Bu ismi oğluna vermekle... İslâmiyet'in burada tekrar kuvvetlenmesi arzusunu dile getirmek istedi herhalde" diye düşündüler.

Rivayet edildi ki... Niçin bu ismi koydun diye sual ediliğinde, baba, kızardı, boyun büktü, "Bana, 'Bu çocuk, Türkiye'deHazret-i Osman'ın ismiyle anılacak bir devletin kurulmasında büyük rol alacak. Bu devlet ve aynı yerde onu takip eden diğer devlet, Kıyamet'e kadar İslâmiyet'in ihya edilmesine, adaletin yerine getirilmesine sebep olacak. Bu sebepten oğluna Muhyiddin ismini

ver' denildi" diye cevap verdi. Büyük bir mahcubiyet içinde Muhyiddin ismine açıklama getirmeye çalıştı.

Dinleyenler dinlediklerine şaşırdı, Türkiye'nin nerede olduğunu öğrendiklerinde ümitleri fazlalaştı. Çünkü onlar da işitmişti, Malazgirt zaferini ve iki Haçlı Seferinin Anadolu'da nasıl eridiğini... Özellikle de... Konstantiniyye'nin Türkiye'ye sınır olduğunu duyduklarında çok sevindiler. Muhyiddin'in bir an önce büyüyüp o diyara gitmesi için duada bulundular, onu en iyi şekilde yetiştirmek için söz birliği ettiler.

Rüyada görünenin kim olduğunun sualine garip baba cevap vermedi. "Hazret-i Osman radıyallahü anh mıydı?" denildiğinde sessiz kaldığı, boyun büktüğü rivayet edildi.

İki doğum... Biri doğuda, biri batıda... Biri Endülüs'te diğeri Türkistan'da, birinin ismi Muhyiddin diğerin ise Arif... Arif, arif olup Muhyiddin'i bilebilecek miydi? Muhyiddin, muhyiddin olup Arif'in varlığından haberdar, nice ariflerin yetişmesine vesile olabilecek miydi?

Muhyiddin'in Mürsiye'de doğumundan az bir zaman sonraydı. Evliyâlıkta vilayet yolunun bayrağını taşıyan... Peygamberimiz Hazret-i Muhammed aleyhisselamın soyundan gelen Seyyid Abdülkâdir Geylani hazretleri... Bağdat'ta ölüm döşeğindeydi.

Talebelerinden Cemâleddin Yûnus bin Yahyâ'yı yanına çağırdı. Ona "Benden sonra... Künyem olan Muhyiddin ismini taşıyan, Allahü teâlânın çok sevdiği evliyâsından bir kimse gelecektir. Bu hırkamı ona teslim edersin" diye vasiyet etti (289).

Hırkalardaki esrar neydi?

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem tarafından Kab bin Züheyr ve Veysel Karani hazretlerine verilen hırkalar...

Bunların verilişindeki hikmet neydi? Biri, ölümü göze alaraksöylenen, Efendimizi sallallahü aleyhi ve sellem, İslâmiyet'in bir anda nasıl yayıldığını anlatan şiirin sahibine... Diğeri de aşk ile yanan ve sevdiğinin hasretiyle kavrulana verilmişti.

Her iki hırka şimdi neredeydi? Yolculukları nereye olacak, nerede karar kılacaklardı? Bununla neyi temsil edeceklerdi?

Ona verilmek üzere emanet edilen bir hırka değil, hurma idi... Rivayet edildi ki... O hurma yüzlerce yıl sonra kendisine ulaştı, onun ayrılmaz bir parçası oldu. Hurma ile bereketlenen ve pir-i Türkistan diye tanınan, Anadolu'ya köprü olan Ahmet Yesevi hazretleri... O da Abdülkadir Geylani hazretleriyle aynı yıl içinde, 1166'da ebedi sevdiğine kavuştu. Her ikisi de Yusuf-i Hemedani hazretlerinin talebesiydi.

Hurmayı Ahmet Yesevi hazretlerine ulaştıran ve ilk hocası olan Arslan Baba'ydı... Onun sahâbe-i kirâmdan olduğu söylendi.

Velev ki sadece söylenti olsa... Oğuz soyunun, Arslan Babayı sahâbe-i kirâmdan kabul etmesi... Yesevi hazretlerinin Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemden emanet bir hurmaya kavuştuğuna inanması... İslâmiyet'in, adaletin kılıncı olma, Anadolu'yu son kale kılma hedefini Peygamber Efendimize bağlama gayreti... Ne muhteşem güzelliktir, anlatılmaz asalettir.

İşte bu inanış... Oğuz Türkünün Anadolu'yu son kale haline getirmek istemesindeki, İslâm'ın ve adaletin kılıcı oluşundaki sırdır. Öyle sır ki Kıyamet'e kadar devam etme davasındadır.

Yesevî hazretleri... Mezar misâli olan o yeraltında, vefât edinceye kadar, devamlı ibâdetle meşgûl oldu. Talebelerinden Anadolu'ya gitmeye gönüllü olanları burada yetiştirdi. Anadolu toprağındaki sırrı, onlara Türkistan toprağında öğretti. Arşa ancak topraktan yükselebilineceğini belletti.

"Allahü teâlâ Nuh aleyhisselam ve yanındakilerin gemiye bindikten sonra meâlen,(Yine de ki Ey Rabbim! Beni bereketli bir yere kondur. Sen, konuk edenlerin en hayırlısısın.) diye dua etmelerini emreyledi. Bunu Müminûn sûresinin 29. âyet-i kerimesinde haber vermektedir.

Gemi, Anadolu topraklarının güneyinde bulunan Cudi Dağı'na indi. İlk şehirlerini Seksenler Şehri diye bu dağın çevresinde

kurdular. Anadolu ve Güneyi bereketli topraklardır. Bereketin timsali İbrahim aleyhisselam bu topraklarda yaşamıştır. Elhamdülillah... Oğuz Türkü, durmuyor, yürüyor... Anadolu'ya, İslâm'ın, Oğuz Türkünün Son Kalesi olmaya namzet bu üç denizle çevrilmiş beşik şeklindeki diyara, bu topraklardan girmektedir. Anadolu'nun kapısı bu topraklardır" dedi (Bakınız, 1. Cilt, dip not 55, 56).

Yesevi hazretleri... Nice halifeler, nice hedefler yadigâr bırakarak imtihan dünyasından, ermeydanından ayrıldı. İmtihanını en güzel şekilde vererek...

"İslâmiyet'in emir ve yasaklarına uymakta gevşek davranan kimse... İnsanı Allahü teâlâya kavuşturan yolda ilerleyemez. Gönül, dünya düşünce ve işlerinden sıyrılıp yalnız Allahü teâlâya yönelmedikçe... Hakîkat meydanında bulunmak mümkün değildir. Bunlar hakkı idrâk edip, anlayıp bilmekten uzaktırlar."

Bu sözleriyle, yaratılış, dünya gerçeğini bütün hakikatiyle dile getirmişti. Yüce Yaratanın emirlerine uyulduğu ölçüde hakikat yolunda yürünüyor... Kâinatla aynı dil konuşulup, evliyâ, Allahü teâlâya yakın olma, yaratılış gerçeğine varılıyordu. Tersi durumda da uzaklaşılıyor, ifsat ve israf karanlığına, zulmete düşülüyordu.

Allahü teâlânın kavuşturucu olan emir ve yasaklarına uymak... Kâinatla aynı dil olan doğru, sahih itikada kavuşmak... Ancak Peygamber Efendimizin varisi mürşid-i kâmillerle mümkün oluyordu.

Ahmet Yesevi hazretleri... Oğuz'undan Kırgız'ına, Özbek'inden Kazak'ınabütün Türk boylarının gönlünde öyle yer etmiş idi ki... Vefatının üzerinden birkaç sene geçmeden... Hayatı, efsane ve destan iç içe anlatılır oldu.

* * *

Yesevi hazretlerinin ebedi ve ezeli yâre kavuşmasından üç sene sonraydı... O ki Sahâbe-i kirâmın ne demek olduğunu, neyi temsil ettiğini ve Anadolu'nun nice sahâbeyi bağrında sakladığını anlatandı...

Anatolia'yı Anadolu eyleyen, sahâbe şanını temsil eden bir

mühür daha vuruldu Diyar-ı Bekir'de... Şerefi kendinden, Cennet'in Yeryüzündeki misali olan bir mekanla...

1155 yılında temeli atılan Hazret-i Süleyman Câmii Arş'a yükselen ezan sesleriyle ibadete açıldı, 1169 yılında... Câmi, Nisanoğlu Ebül Kasım Bey tarafından yaptırıldı. Câminin bitişiği en şerefli yerdi. Orada, İyaz bin Ganem komutasında Diyarbekir'i fethe gelen ve şehit olan yirmi yedi sahâbeye mekan mezarlık vardı. Burada yatanlardan biri de Allah'ın kılıcı diye tanınan Halidbin Velid'in oğlu Hazret-i Süleyman'dı. Câmiye de onun ismi verildi. Câmi Selçuklu ve Arap mimarisi tarzında inşa edildi (290).

Oğuz Türkü, Süleyman ismini sevmişti. Bu sevgi, Anadolu Selçuklu Devletini, Türkiye'yi kuran Kutalmışoğlu Süleyman ile bayraklaşmıştı. Süleyman ismi onlara çok şeyler anlatıyordu. O isimde, Süleyman Peygamberi (aleyhisselam), malın, makamın, saltanatın, dünya sultanlığının Allah yolunda kullanılmasını, hem dünya hem de âhirette mesut olmayı, saadet-i ebediyyeyi görüyordu.

Bizanslıların Anatoli'sı, yapılan nice câmi, medrese, dergâh, han, kervansaray, çeşme gibi eserlerle doluyor... Gönüllerin ve zihinlerin değişmesiyle sükûn buluyor... Bazısı yeni kurulan, bazısı da İznik gibi, Konya gibi ismi, cismi ve ruhu zamanınakışında Türkçeleştirilen şehirlerle Son Kale, ANADOLU oluyordu.

İkinci Kılıç Arslan, 1175 yılında Dorylaion şehrini Bizanslılardan geri aldı, "Bu bizim eskimeyen sevdiğimiz, eski şehrimizdi" dedi. Dorylaion, o günden sonra Eskişehir diye bilindi. Bu bölgede olduğu söylenen Battal Gazi'nin mezarının araştırılmasını istedi. Ama netice alınamadı.

Yeni şehirler kurulur, kurulanlar eskirken, doğanlar büyüyor, büyüyenler ihtiyarlıyordu ermeydanı, imtihan meydanı Yeryüzünde... İnsanlar ölüyordu, imtihanı kazanmış veya kaybetmiş olarak... Sahih itikat üzre ölenler kazanıyordu...

Babalar, evlatlarını dünya ve âhiret saadetleri için medreselere

gönderiyordu.

Rivegerli Arif on yaşında Buhara'da medrese tahsîline başladı. Burada zamanın kutbu, Silsile-i aliyyenindokuzuncu halkası Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri ile tanıştı ve bütün dünyâsı değişti. Daha ilk günde ebedî saâdet tâcının başına konduğunu hissetti. Derhâl kendisine bağlandı, yanından hiç ayrılmadı.

Hocası ilk sohbetinde çok önemli bir şeye dikkat çekti.

"Hak yolcusu bir talebe, zamanın değerini gâyet iyi bilmelidir. Çünkü ömür, ebedi âlemi kazandıracak tek sermayedir ve ömrün geçen bir nefesini bütün Kâinatı versen geri getirme imkânı yoktur. Nefesler sayılıdır. Tasavvuf ömrünü, en kıymetliyle geçirmektir"

Bir Sultan da zamanını en iyi şekilde değerlendirmek, Anadolu'da birliği sağlamak için koşturuyordu.

İkinci Kılıç Arslan, bir an durmadı. Dorylaion'u Eskişehir kıldıktan sonra yıkılmaz birlik için yoluna devam etti. Ayrı bir devlet gibi hareket eden Danişmend Beyliğine son verdi. Anadolu birliği yolunda en büyük adımlardan birini attı.

Anadolu'da rahatlayan Sultan, batıya döndü. Türk akıncılarını Ege sahillerine doğru gönderdi, Bizans şehirlerini vurdu.

İkinci Kılıç Arslan'ın fevkalâdegüç kazanması İmparator Manuel'i ürküttü. Büyük bir ordu hazırladı. Ordusunda Peçenek Türkleri de vardı.

Sultan akıncı birliklerini gönderdi. Düşmanın geçeceği, destek alacağı yolları, meskûnmahalleri, yiyecek taşıyan birliklerini tahrip ettirdi. Bizans ordusunu savaş meydanına gelinceye kadar iyice yıprattı.

Yürüttü ordusunu, kelebeğin kanadında... Ermeydanı, imtihan meydanı Anatolia'yı Anadolu kılmak, hayır meydanı eylemek için...

İki büyük ordu, EğirdirGölünün kuzeyinde, Türkiye toprakları içinde karşılaştı. Türk ordusu 60 bin kişi kadardı. Bizans ordusu, Miryokefalon mevkiinde, dağ yamaçları arasında bir anda Türk

ordusu tarafından kuşatıldı. Hemen hemen tamamı Hicri 11 Rebiülevvel 572, Miladi 17 Eylül 1176'dakılıçtan geçirildi. Sultanın isminin hakkı verildi, İmparator esir edildi. Bu, Bizans İmparatorlarının Oğuz Türkü tarafından ikinci esir edilişiydi. İlki Malazgirt'te gerçekleşmişti. Bizans'ındaha fazla karışması, taht mücadelesinin yapılması için Manuel'in 100 bin altın, 100 bin gümüş karşılığında Bizans'a dönmesine müsaade edildi.

Yeryüzü, Ruhlardan Bir Ruh, Anandolu diyenler, Anadolu için yananlar sevindi, İblis ise kahroldu.

Malazgirt Zaferinden 105, Türkiye Devletinin kuruluşundan 101 sene geçmişti. Bu zafer, Anadolu'nun, Oğuz Türküyle, onun değerleriyle dolduğunu, kesin şekilde Türk yurdu olduğunu ilan etti. Başta Bizans olmak üzere bütün dünyaya, özellikle de Vatikan'a, Papalığa duyurdu. Bizansın bayrağında Haç, Selçuklu'nun bayrağında ise çift başlı kartal ve Altın Yay ile Gümüş Ok vardı. Birlik bayraklarında nice Hilâl yükseliyordu.

Miryokefalon'un tesiri, bütün Avrupa'da ve İslâm âleminde büyük oldu. İngiltere Kralı ve Almanya İmparatoru dehşet içinde kaldılar. Çünkü Bizans, hâlâ Avrupa'nın en büyük devletiydi. Türkleri Anadolu'dan atmayı birinci hedef haline getiren Vatikan'da Papa Üçüncü Aleksandre, tacını yere vurdu. Bağdat'taHalifenin emriyle bu büyük gaza için şenlikler yapıldı (291).

Bu zaferle Türkiye Devleti, dünyanın birinci büyük devleti olma yolunda ilk adımı atmış oldu.

Türkiye cihan devleti olma yolunda ilerliyor. Türkistan'dan Anadolu'ya göçler devam ediyordu. Altın Silsilenin dokuzuncu halkası Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri, Hocası Yusuf-i Hemedanihazretlerinin vasiyetiyle Buhara'ya, Batı Türkistan'a yerleşmişti. Sevenlerini, sözünü dinleyenleri Anadolu'ya gönderiyordu. Goncdüvani hazretleri Anadolu'nun yabancısı değildi. Ailesi, İslâm âlemiyle Bizans arasındaki ilk serhat boyu olan Malatya şehrindendi. Buradan Buhara'ya göç etmişlerdi.

Goncdüvânî hazretleri, Hızır aleyhisselamdan havuz içinde öğrendiği sessiz zikri, talebeleri arasında yerleştirdi. Bu; Nübüvvet

yolunun usulünden oldu.

Goncdüvânîhazretleri ölümünden önce Ârif-i Rivegerî'yi yerine halife bıraktı.(292)

1179 tarihinde vefat etti. Buhara yakınlarındaki doğduğu köy Goncdüvan'a defnedildi.

Altın Silsile, Nübüvvet Yolu, sekizinci halka Yusuf-i Hemedani hazretleriyle Horasan'a, İslâm'ın kaynağı diyarla Türk diyarı arasında kalan, köprü olan esrarlı, evliyâlar, âlimler pınarı diyara gelmiş... Abdülhalık Goncdüvânîhazretleriyle Mâverâünnehir'e, Oğuz Türkünün Ötüken'den sonra yurt bellediği, çağlayan gibi çağladığı diyara geçmişti.

Goncdüvânîhazretleri, Altın Silsile'nin onuncu halkası olarak yerine Arif-i Rivegeri'yi tayin etti. O da Buharalıydı. Altın Silsile, artık Oğuz Türkünün kalbinde atıyordu.

Batı Türkistan'da anlatılamaz şeyler gerçekleşti. Abdülhalık Goncdüvânîhazretlerinin yıllarca irşat etmesi sonrasında gönüller değişti, isimler değişti. Arapların geçemedikleri için âsi nehir manasında Amuderya dedikleri nehre Ümmüderya (nehir annesi), Siriderya nehrine de Seyriderya (aşka yürüyen nehir) denilmeye başladı. Ceyhun ve Seyhun diye anılır oldu.

Mâverâünnehir denilen evliyâlar, âlimler diyarı bereketli topraklar... Bu iki nehir arasında yer alıyordu. Bu diyarda, ümmü derya olan evliyâlar, mürşid-i kâmiller, seyri derya eyleyen gönül erlerini yetiştirdiler. Onların gönüllerine Anadolu aşkını nakşettiler. Onlar bu aşk ile Horasan, İran üzerinden Anadolu'ya yürüdüler. Gönüllerinde ayrıldıkları diyarların silinmez izleriyle... Köy, şehir, dağ, dere, nehir isimleriyle... Heybelerindede kiraz, şeftali, vişne, armut, kayısıçekirdekleri, gül fidanları, nice çiçek tohumlarıyla...

İsimlerini Anadolu'nun köy, şehir, dere, göl ve nehirlerine verdiler, çekirdek ve tohumları ektiler, fidanları yeşerttiler, gönüllere sevgiyi yerleştirdiler. Anatolia'yı Anadolu eylemeye

devam ettiler.

Halep'te bir marangoz... Gece-gündüz demeden çalışırken görülmüştü... Bütün İslâm dünyasının Kudüs'ün işgaliyle kan ağladığı zamanda... Ne yaptığı kendisine sorulunca... "Mescid-i Aksa için minber yapıyorum, Haçlılar tarafından yakılanın yerine koymak için..." demiş. Gülmüşler, "Yahu, Kudüs işgal altında... Nasıl koyacaksın oraya" diyerek...

Boyun bükmüş. "Ben marangozum, benim elimden minber yapmak gelir. Kılıç, akıl, gönül sahibi, Kudüs'e sevdalı, Mescid-i Aksa'nınkubbesinde haçı hatırladıkça ağlayan, utanan bir yiğit gelir. Gerekeni yapar, minberi yerine koyar" demiş.

Bunları duyan on iki yaşlarındaki bir çocuk konuşmuş... "İnşâallah o minberi yerine koyan ben olacağım" diye söz vermiş. Herkes gülmüştü bu söze... O ise...

Bunu yapabilmek için durmadan çalışmış. İşte şimdi... Kudüs'e doğru yürüyen o çocuktu... Ama artık çocuk değildi. Aradan seneler geçmiş, yüz binlerin takip ettiği bir lider, kılıç ve gönül eri olmuştu.

İslâm âleminin en büyük fitnesi Fatımileri ortadan kaldırmış. Mısır'da iki asırdan beri hüküm süren Şii hanedanını yok etmiş. Sünni İslâm dünyasının birliğini sağlamıştı o çocuk, büyüyünce... Selâhaddîn Eyyûbî diye tanınmış... Evet, Selâhaddîn, dinin yararlısı, erdemlisi, emin olanı diye bilinmişti.

1187'de Kuzey Filistin'de Taberi Gölü yakınlarındaki Hattin'de Latinleri büyük bozguna uğratmış. Ve bundan sonra Kudüs'ü almak için yola çıkmıştı.

Arif-i Rivegeri hazretlerinin gönderdiği gönül erleri Anadolu'ya yürürken... Biri de yürüyordu, seksen sekiz yıldır ezan sesine hasret Kudüs'e doğru... Mescid-i Aksa'nın kubbesindeki Haçı indirmek, yakılan minberini yerine koymak için... Minber tahtaları yanındaydı. Akıl almazgüzellikte işlenmişti abanoz ağacından tahtalar... Birbirine geçmeliydi. Tek çivi kullanılmadan... Minber

Mescid-i Aksa'nın bir parçası olacaktı.

Kudüs'e doğru ilerliyordu. İlerledi, yürüdü. Yeryüzü de onunla birlikte yürüdü, mesafesini kısa eyledi. Önüne başka bir ordu çıkmadan Kudüs'e ulaştı.

20 Eylül 1187'de kuşattı. Kuşatmanın 13. gününde, 2 Ekim 1187, Hicri 27 Recep 583 Cuma günü Kudüs'e girdi. Evet, Miraç Gecesini takip eden günde... Peygamber Efendimizin Miracını açıkladığı günde, Cuma günü Kudüs'e kavuştu (293).

Bu ne mübarek andı. Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem Mirac eyleyerek yedi kat göğe yükseldiği, gök kapılarının açıldığı gecede gerçekleşiyor... İslâm askeri Kudüs'ü çevreleyen surların üzerine miraç eyliyor, yükseliyor... Kudüs'ün kapıları açılıyordu. Efendimizin Miracını açıkladığı, gönüllere girdiği günde İslâm askeri Kudüs'e giriyordu. İsra sûresi baş tarafını okuyarak...

Hem askerler hem de onları dualarla karşılayanlar ağlıyordu. Ruhlardan Bir Ruh da ağlıyordu, hem sevincinden hem de üzüntüsünden... Seviniyordu, Kudüs sevdiklerine kavuşmuştu. Üzülüyordu, buraya giren askerlerin içinde yer alamamıştı.

Miracın gerçekleştiği mekana Recep ayının yirmi yedisinde, Mirac gününde girmek... Bu ne sırdı? Hangi miraçlara, hangi gök kapılarının açılmasına işaretti?

Hangi erlerin hangi Kudüsleri kale eylemesine işaretti?

Selâhaddîn-i Eyyûbî, Haçlılar tarafından saray olarak kullanılan Mescid-i Aksâ'yı tekrar câmiye çevirdi. Templier tarikatının yaptığı değişiklikleri ortadan kaldırdı.

Nûreddin Mahmud'un Halep'te yaptırdığı minber yanan minberin yerine kondu. Abanoz ağacından oyulmuş tahtalar birbirine bağlanıp minber ortaya çıkmaya başlayınca şanlı hükümdar Selâhaddîn Eyyûbî gözyaşlarını tutamadı. O tahtaların ilk oyulduğu ve kendisinin yaptığı duayı hatırlamıştı. "Yâ Rabbî! Bu garib kuluna öyle bir şeref nasip ettin ki... Şükür etmek mümkün değil. İsyandan, inkârdan, haddini bilmemekten muhafaza buyur"

diye dua etti.

Çocuk iken verdiği sözü yerine getirebilmenin şükründeki mütevâzi hükümdar... Mescid-i Aksa'da işi bitince Hazret-i Ömer'in yadigârı Kubbetü's Sahra'ya geldi. Burasını, Kudüs Kralı II. Baudouin, Templier şövalyelerine vermiş... Onlar da kiliseye çevirip kubbesine altın bir haç yerleştirmişti. Şanlı Hükümdar, haçı indirdi. Yerine uçları birbirine yakın hilâl şeklinde bir âlem koydurdu (293)

Vakit akşam vakti... Güneşin kızıl bir elma gibi... Hilâline kavuşmuş kubbenin üzerinden battığı vakitti. Güneş, Kızılelma, Hilâl ve kubbe... Bir olmuşlardı...

Oku, dedi... Yanından hiç ayırmadığı, sıkıldığında, oku hafız, en güzel kelamı oku da huzur bulalım dediği Hafız Ahmet'e... Oku, akşam ezanını oku, kubbenin üzerinden, Hilâl'etutunarak oku, dedi.

Hafız Ahmet, okudu. "Allahü ekber/Allahü teâlâ en büyüktür, yaratıcı, güç, kudret sahibi gerçekte yalnızca O'dur" dedi. Bu sesi, bütün yaratıklar duydu, Arş'a yükseldi. Bu ses ile kâfirler ve gafiller hariç... Bütün yaratılanlar, dağ-taş sevindi. Haçın indirilip yerine Hilâlin konmasıyla... Âdem aleyhisselama secde etmeyen İblis'in bile sevindiği, "İşte şimdi başladı... Hristiyanlarla Müslümanlarla arasında Kıyamet'de kadar devam edecek, Yeryüzünü kana bulayacak bir savaş..." dediği rivayet edildi.

Haçlılar, Kudüs'e girdiklerinde onbinlerce sivili kadın-erkek ayırmadan katletmişti. İslâm ordusu hiçbir sivile dokunmadı. Katolik Haçlılar Kudüs'ten çıkıp giderken Ortodoks ve Yakubi Hristiyanlar şehirde kaldı. Museviler'in de şehre yerleşmesine izin verildi. Hıristiyanlara ait kutsal yerlerin idaresi Ortodoks kilisesine teslim edildi.

1185'te seçilen Papa III.Urbanus, 19 Ekim 1187'de, Mirac Kandili'nde Kudüs'ün Müslümanların eline geçtiği, Kubbetü's Sahra'nın kubbesinden Haçın indirilip yerine Hilâl'in konulduğu haberini aldı. "Yine mi Türkler?" dedi, sanki Kubbetü's Sahra'nın üzerindeki hilâli görmüş gibi gözleri dehşet içinde açıldı ve yere

yığıldı, koştular, baktılar, vefat ettiği anlaşıldı.

Ani, Malazgirt, Miryokefalonve Kudüs... Buralarda ve Anadolu'nun dört bir yanında Hilâl'in yükselmesi kaç tane Papa'nın çıldırmasına ve vefatına sebep olmuştu.

Papalar... Türklerin Anatolia'yı Anadolu yapmaması için her türlü çareye başvurmuşlar... En büyük düşmanları Bizans'ıdesteklemişler, Haçlı Seferlerini başlatmışlardı. Ama bütün bu çabaları netice vermemiş... Anadolu'nun Türk yurdu olmasına, Kudüs'ün geri alınmasına, Türk zaferlerine mâniolamamıştı.

Ölen Papanın yerine 21 Ekim 1187'de seçilen Papa 8. Gregorius hemen harekete geçti... 3. Haçlı Seferi çağrısı yaptı. "Haçlı Seferleri durmayacak... Kudüs'teki kubbenin üzerine yeniden Haç dikilinceye, şimdi Türkia denilen Anatolia'da tek Türk kalmayıncaya kadar devam edecek. Bu iş, binlerce senemizi de alsa durmayacak. Bütün Hristiyanlık âlemine Papalığın vasiyetidir" dedi.

Dedi, ama üzüntüden o da görevinde iki ayı doldurmadan 17 Aralık 1187 vefat etti... Tutuşturduğu 3. Haçlı Seferi ateşinin nasıl yandığını görmeden... Yerine iki gün sonra 19 Aralık'ta III.Clemens Papa seçildi.

Üçüncü Haçlı Seferi... Yeni Papa Clemens'in bütün çabasınarağmen ancak 1189'da başladı. Fakat bu seferin diğerlerindençok farklı bir yönü vardı. Çünkü Hristiyanlık âleminin üç büyük devlet başkanı bu sefere katılıyordu. Bunlar, Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa, İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard ve Fransa Kralı Philippe Auguste idi. Bunların katılması Hristiyan âleminin bu sefere ne kadar çok ehemmiyet verdiğini gösteriyordu, çünkü bu üçü, Avrupa'nın en büyük hükümdarlarıydı. Kudüs'ü Müslümanlardan almak için milyonlarca kişi öldü, bedeli ne olursa olsun, onu geri almalıyız, diyorlardı. Selahaddin Eyyubi'nin Kudüs'ü kurtarması, Avrupalıları dehşete düşürmüştü.

Barbarossa, Viyana yoluyla Hadrianus'a (294) geldi. Kendisini

İkinci Kılıç Arslan'ın elçileri karşıladılar ve Hakan'ın Türkia topraklarına girmemesini ihtar ettiğini söylediler.

İmparator, çapulcularla birlikte 200 bin kişiyi bulduğu söylenen ordusunu Çanakkale üzerinden Batı Anadolu'ya geçirdi. Ve Uluborlu civarında Türkia dediği Selçuklu topraklarına girdi, fiilen harp ilan etmiş oldu.

İkinci Kılıç Arslan, bu kadar büyük düşman kuvvetleri karşısında ordusunu tehlikeye atmak istemedi, gerilla harbine başladı. Haçlılar, Türk akınları karşısında şaşırdı. Uluborlu'dan Akşehir'e ancak bir ayda, kuvvetlerinin çok büyük kısmını kaybederek gelebildiler. Haçlılar Konya'ya ulaşınca Hakan, kaleye çekildi. Barbarossa kaleyi düşüremeyeceğini anlayınca Konya'dan ayrıldı. Karaman üzerinden Göksu Irmağı vadisini takip ederek Akdeniz'e inmek için yürüyüşe geçti... Nehirden geçerken boğuldu, Anadolu toprağı ona mezar oldu. Ordusu Silifke'ye geldi.

Akdeniz sahilini takip ederek Suriye'ye oradan da Filistin'e girdi. İngiltere ve Fransa Kralları daha önce deniz yoluyla Filistin'e gelmişlerdi. Üç ordu, Akka'da buluştu. Ancak Selahaddin Eyyubi karşısında ağır zayiatlar verdiler. Kudüs'ü alamadılar.

Üçüncü Haçlı Seferinin yapılması için büyük gayret gösteren III.Clemens, 27 Mart 1191'de kahrından vefat etti.

Yerine III.Coelestinus Papa oldu. Haçlı savaşları, Türklerle mücadele papaların ardı ardına ölümüne sebep oluyordu. Bakalım yeni seçilen papa ne kadar dayanacaktı.

Selahaddin Eyyubi karşısında varlık gösteremeyen Haçlı kuvvetleri 1192 yılında memleketlerine döndüler ama hepsi değil, dönenler de geldikleri gibi değil... Çoğu yollarda, Anadolu'da savaş meydanlarında, Kudüs önlerinde toprağa karışarak dönemediler. Dönenler ise yaşadıklarıyla hayata bakışları değişmiş olarak döndüler. İnsanlığı, refahı, merhameti, adaleti, mertliği ve yiğitliği görmüşlerdi İslâm diyarında, Müslümanlarda...

İkinci Kılıç Arslan 1192'de 77 yaşında vefat etti. Son nefeste

hem sevinçli hem de hüzünlüydü. Konya'ya defnedildi. Sevinçliydi, Haçlılar, Kudüs'ü alamadan dönmüşlerdi. Hüzünlüydü, memleketi on bir oğlu arasında taksim etmiş, en küçüğünü de veliaht olarak işaret etmişti. Kardeş kavgalarıyla Anadolu'nun parça parça olma ihtimaliçok büyüktü. Bir çare, bir çare olmalıydı, Sultanın ölümünden sonra kardeşler arasında taht kavgasının olmaması için... Bu çare bulunmalıydı, Anadolu'nun Son Kale kalması için...

İkinci Kılıç Arslan, Hristiyan tebeasına adaletle muamele etmişti. Hristiyanlar, kiliselerinde Sultanın başlarından eksik olmaması için dua ederlerdi. Onun zamanında, Türk idaresi Anadolu'ya görülmemiş bir huzur, asayiş ve refah getirdi. Türkistan'dan yüz binlerce Türk göçmeni Anadolu'ya yerleşti. Sultan, İslâmiyet'in verdiği mefkûre sayesinde, Anadolu'nun vatan kılındığını... Devletin, milletin ve vatanın bekasının bu mefkûreye sımsıkı sarılmakta olduğunu hiçbir zaman unutmadı. Yüzlerce câmi, medrese, kervansaray, han, imaret, çarşı, çeşme ile Anadolu'yu donattı.

İkinci Kılıç Arslan, o zamana kadar Büyük Türk Hakanlarına, yani Sultan Melikşah'ın oğullarına ait olan Sultanül Muazzam/ Büyük İmparator ünvânını ilk kullananTürkia hükümdarıydı. Tam adı, 'İzzeddin Ebül Fetih Kılıç Arslan'dır.

Vefatından sonra en küçük oğlu Sultan oldu, Birinci Gıyaseddin Keyhüsrevolarak... Ama diğer kardeşler fırsat bekliyordu... 1196'ya kadar dört yıl tahtta kaldı. Yerine kardeşi Sultan Rükneddin İkinci Süleyman Şah geçti.

Anadolu Selçuklularında taht, kardeş ve amcalar arasında el değiştirirken Vatikan'a papa dayanmıyordu. Üç büyük imparatorun katıldığı 3. Haçlı seferinin başarısızlıkla sonuçlanması, Kudüs'ün geri alınamaması, yeni bir Haçlı seferi çağrısına kimsenin rağbet etmemesi, Anadolu'da Türk nüfusunun gittikçe fazlalaşması... Bunlar ve benzerleri papaları birbiri ardınca kahırlarından götürüyordu.

1191'de seçilen Papa III.Coelestinus 8 Ocak 1198 vefat etti. Yerine III.İnnocentius, Papa oldu. Bakalım Anadolu bozgununa bu

ne kadar dayanacaktı.

Vatikan'ın tek tesellisi, Endülüs'tü. İspanya yarımadasındaki varlıkları dört yüz yılı bulan Müslümanlar perişan vaziyetteydi. Parçalanmışlar, birbirlerine düşmüşlerdi. Bu da Hristiyan devletlerin Papalık öncülüğündeki, reconquista(İspanya'yı Müslümanlardan geri alma)hareketi, Avrupa'da tek bir Müslüman bırakmama ideallerinin tekrar yeşermesine sebep oldu. Haçlı seferleri açıp bir araya gelerek şehir şehir geri almaya başladılar. Papalık, Endülüs'te yaptığını Anadolu'da da yapmak istiyordu.

1200'lü yılların başında... Avrupa, Anadolu ve Filistin'de bunlar olurken doğu, doğunun da doğusu kaynıyordu... İlk Türk yurdu, Ötügen ve çevresi, Moğolistan... Tıpkı bir yanardağı patlamasından önceki kaynamalardaydı. Eli kanlı doğduğu söylenen bir Moğol, biraz ilerisini görenleri korkutuyordu.

Bu kişi, 21 Ocak 1155'te, Türk takvimine göre domuz yılının başında, Doğu Sibirya topraklarından geçen Onon nehrinin sağ kıyısında yer alan Deli-ün Boldok'ta doğdu. Babası Moğollar'ın reisi Yesügay Bahadır'dı. Babası oğluna demirci anlamına gelen Timuçin ismini koydu.

Aynı tarihlerde... İslâm askerinin ulaştığı en batıda, Endülüs'te bir çocuk doğdu. Babası gördüğü rüya üzerine, dini kuvvetlendiren manasında ismini Muhyiddin koydu.

Bir baba, Muhyiddin derken, diğeri Timuçin diyordu. Muhyiddin ebedi güzelliklerde dirilişe, Timuçin ise demirleri kılıç eyleyip insanları ebedi felakete, kan ve gözyaşına mı sürükleyecekti?

Timuçin on üç yaşında babasını kaybetti. Bunun üzerine babasına tâbi olan kabileler tarafından terk edildi. Ailece yalnız bırakıldı, sürekli olarak baskılara mâruz kaldı. Timuçin, pes etmedi. Başta Tayciyutlar olmak üzere Merkitler ve diğer kabilelerle mücadele etti. Siyasî, idarî ve askerî tecrübe ve vasıflar kazandı.

1195 yılında çok sayıda kabile Timuçin'e katıldı. 1197'de Merkitler üzerine yürüyerek onları mağlûp etti ve Merkitler'in beyi

Tokta-Beki'yi öldürttü. 1199'da Ong Han'la beraber Kişil-Baş mevkiinde Nayman Hakanı Buyruk Han'ı bozguna uğrattı. 1200 yılında Ong Han ile birlikte Tayciyutlarla anlaşan kavimler üzerine yürüdü. Onları mağlûp edip kendisine tâbi kıldı. Aynı yıl içinde Tayciyutlar, Kataginler ve Dörmenler derlenip toparlanmaya çalışınca Ong Han'la Timuçin tekrar üzerlerine yürüyerek onları bozguna uğrattılar.

Doğuda Timuçin, demirci olup demirleri kılıç eyleyip kan ve gözyaşına yürüyor, kuzeyden ve doğudan dalgalanmaya sebep oluyordu. Bu dalgalar hangi dalgaları harekete geçirip yerinden edecektir. Kuzeyden gelen dalgalar geçen bin yıl içinde nice Türk dalgasını harekete geçirmiş, onların defalarca Hazarın kuzey ve güneyindenbatıya yürümesine sebepolmuştu? Bu son dalga da Türk dalgasını harekete geçirecek miydi?

Doğuda Timuçin yürüdüğü yerde kan ve gözyaşından iz bırakırken Batı'daki Muhyiddin ne yapıyordu?

Muhyiddîn, Beni Tay kabilesine mensuptu, Arap asıllıydı... Cömertliği ile meşhur Hâtem-i Tâî de büyük dedelerinden biriydi. Babası, dedeleri, amcaları hem âlim hem de salih kimselerdi. Küçük yaşta pek çok ilmi tahsîl etti.

Yedi-sekiz yaşlarındayken... O doğduğunda gördüğü rüyayı, niçin Muhyiddin ismini verdiğini ona anlatmış babası... "Oğlun, Türkia'da, Hazret-i Osman'ın ismiyle anılacak bir devletin kurulmasında büyük rol alacak. Bu devlet ve aynı yerde onu takip eden diğer devlet... Kıyamet'e kadar İslâmiyet'in ihya edilmesine, adaletin yerine getirilmesine sebep olacak. Bu sebepten oğluna Muhyiddin ismini ver' denildi" diye söylemişti. Bu sözler, ona büyük gayret vermiş... Akıl almaz şekilde maddi-manevi ilimlere sahip olmak için çalışmış... Gönül ehli zatlara hizmet etmişti.

İlk mürşidi Ebül Abbas Uryebi hazretleriydi. Esrarlı hallere, Hızır aleyhisselam ile karşılaşıp ondan hırka giydikten sonra kavuştu.

1194 senesinde Endülüs'ten ayrıldı. Cebel-i Tarık Boğazından Afrika'ya geçerken uzun uzun doğduğu topraklara baktı. O

topraklara emanet bıraktığı anne-babasını, sevdiklerini hatırladı... Binbirtürlü hatıra gönlünde kanatlandı. Bir daha bu topraklara dönebilecek miydi? Eshâb-ı kirâmı hatırladı. Onlar, hiç durmamışlardı... Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için her şeyi terk edip dünyanın dört bir tarafına yürümüşlerdi. Eninde sonunda sevilenler, sevilen mekanlar terk edilmeyecek miydi? Bu dünya ayrılık diyarı... Hiç ayrılık olmayan diyar âhiret, Cennet değil miydi? Bu düşüncelerle gözyaşlarını içine akıtmaya gayret etti.

Niyeti, mübarek beldelere ulaşıp oradan da Anadolu'ya geçmek, babasınarüyada söylenenleri gerçekleştirmekti.

Tunus'a, 1195'de Fas'a gitti. Karşılaştığı birçok âlimle sohbet etti. İlim meclislerinde bulundu. Ama ne olduysa oldu... Mübarek diyarlara doğru yoluna devam etmedi. 1199'daEndülüs'e döndü, Kurtuba'ya geldi. Devam etmeyip niçin geri dönmüştü? Sual edenlere "vakit" demiş, başka bir şey dememişti. Evet, her şeyin takdir edilmiş bir vakti vardı. Tedbiri takdir ile bir eyleyenler kazanıyordu.

Endülüslü Muhyiddin'in Anadolu, Anadolu diyerek yandığı zaman... Miladi 13. yüzyılınilk günleriydi... 8 Ocak 1198'de göreve başlayan... 13. yüzyıla girildiğinde Papalığa devam etmekte olan III.İnnocentius... "13. yüzyıl, benimle başladı. Hristiyanlığın zarar görmemesi için 13'ün uğursuzluğuna mâniolmalıyız. Kocaman bir yüzyıl... Bizim için bin yıl gibi olacak... Bu uğursuzluğu kaldırmak için... Bu yüzyılda Haçlı seferleri durmamalı. Kudüs geri alınmalı. Sokaklarından Müslüman kanı yine dere gibi akmalı... Türkleri Anatolia'dan çıkarmalıyız" diyor, başka bir şey demiyor. Yeni yüzyıla gireli uyku uyuyamıyor, devamlı feryat ediyordu.

13. yüzyıl neler getirecekti? Yüz yıl sonundaferyat eden kim olacaktı? Hristiyanlar mı, yoksa Müslümanlar mı? Kazanacak belliydi... Hak diyen, Allah rızası için Hak diyerek çalışan, yeryüzünü Hayır Meydanı yapmaya gayret eden...

Anadolu Son Kale olacak mıydı? Konstantiniyye fethedilecek miydi?

1155 doğumlu Moğol Timuçin,Endülüslü Muhyiddin

gibi,1165doğumlu olan Buharalı Arif-i Rivegeri... O da Papa III.İnnocentius gibi feryat ediyordu. Ama onun feryadı, Papa gibi dereler dolusu kan akıtmaya değil... Kâinatın yaratılmasına sebep olan aşka idi...

Abdülhalık Goncdüvani hazretlerinin son zamanına yetişmiş... Ondan Altın Silsilenin 10. halkası olarak icazet almış... Hocasının ölümüyle de Mâverâünnehir'de gönüllere Nübüvvet yoluyla hak aşkını nakşediyor... Anadolu'ya göçü teşvik ediyordu.

Aynı günlerde, Buhara'nın Fagne köyünde bir çocuk dünyaya geldi. İsmini Mahmud koydular. O da Nübüvvet yolu temsilcisi iki silsile-i aliyye büyüğünün, Abdülhalık Goncdüvânî ve Arif-i Rivegeri'ninart ardageldiği diyarda, feyiz verdiği Buhara'da doğmuştu. Her Mâverâünnehirli anne-baba gibi Mahmud'un anne-babası da aynı şeyi yaptılar... Evlatlarının kalem ve gönül ehli, Anadolu'yu alperenlerle dolu eyleyenlerden olması için dua ettiler.

Doğumla sevinenler yalnızca Fagne'dekiler değildi. Ahlat'ta da sevinenler, bayram yapanlar vardı. Ancak bu sevinç, doğumla gelene değil, doğumla gelecek olanaydı. Çünkü o müjdelenmişti...

Rivayet edildi ki... Kayı Obası beyi Kaya Alp oğlu Gündüz Alp, ava gitti. Bir tavşanın peşine takılıp at sürdü. Ok attı. Oku hayatında ilk olarak hedefi bulmadı, şaşırdı. Tavşanı kaçırdı.

Bir pınar başında durdu, yorulmuş ve acıkmıştı. Soğan, ekmek ve ayrandan ibaret sofrasını açtı. Bismillah deyip ilk lokmasını ağzına atarken... Lokmadan önce "Selamün aleyküm" ulaştı. Selamı aldı. Baktı, gelen heybesi omzunda, derviş görünüşlü biriydi, yaya idi... "Buyrun, soğan-ekmeğimizi paylaşın, soframızı şereflendirin, bereketlendirin" dedi. Baştan ayağa tebessüm kesilen kişi, Allahü teâlâ bereketli kılsın diyerek oturdu.

"Hayır olsun... Nereden gelirsin, nereye gidersin? Sizce mahzuru yoksa söylerseniz, yardım etmeye gayret ederiz."

Her hücresi teşekkür olarakkonuştu.

"Allahü teâlâ razı olsun efendim... Buhara'dan gelir, Ahlat'a giderim... Kayı beyi Gündüz Alp'i görmeye..."

Gülümsedi.

"Yüce Rabbimin işlerine akıl sır ermez. Tavşanı kovalamamız bunun içinmiş ha?"

Yolcu şaşırdı. "Tavşanı kovalamak mı, anlayamadım!"

Gülümsemesi genişledi.

"Görmek istediğiniz Gündüz Alp benim. Bu pınar başına tavşan kovalarken geldim. Gelişimiz senin işini kolay kılmak içinmiş. Hele söyle sizin için ne ne yapabilirim?"

Yolcu hiç şaşırmamıştı. Tebessümü Gündüz Alp'i de kuşattı.

"Beyim... Buhara'dan gelirim. Günlerdir yollardayım. Hocam Arif-i Rivegeri hazretlerinin selamı var."

Ayağa fırladı, boyun büktü, "Ve aleyküm selam ve rahmetullahi ve berakâtüh" diyerek selamı ayakta aldı. Ayakta kaldı, yolcunun bütün oturun ısrarlarına rağmen, "O makamdan gelen emri otururak dinleyemem" dedi.

"Hocam, sizi erkek bir çocukla müjdeledi. Bu çocuğun; Selçuklu'nun devamı olacak devletin temellerini atacağını, bu devletin, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar İslâm'ın, mazlumların son kalası olmasını sağlayacağını söyledi. Ona Ertuğrul ismini vermenizi, çocuk sekiz yaşına geldiğinde de Buhara'ya getirmenizi istedi. Ayrıca bir kaba doğumun kolay geçmesiyle ilgili âyet-i kerimeleri mürekkeple yazdı. Doğumda sıkıntı olursa bu kaba doldurulacak suyun içilmesini arzu etti."

Sevinç içinde, "Şeyhimin emirleri başım üzre. İnşâallah verdiği müjdeler gerçekleşir" dedi.

"Niçin Ertuğrul ismi, bunun bir hikmeti var mı?" diye sual etti. Cevaptan önce, bir atlı geldi, atından atladığı gibi Gündüz Alp'in önünde durdu.

"Beyim. Ebe kadın gönderdi. Hayme Hatun'un. Sıkıntı varmış. Komşu obadan Hasan Hekimi getirmenizi istedi."

Gündüz Alp, sofrayı yerde bırakarak atına atladı. "Çağrı! Dervişi de atına alıp obaya dönün. Ben, Hasan Hekimi getireceğim" dedi, atını topukladıve ufukta kayboldu.

Yolcu ve Çağrı birlikte obaya döndüler. Döndüklerinde de Gündüz Alp'i doğum çadırı önünde gidip gelirken buldular.

Onları görünce hemen yanlarına koştu, atın dizginlerine yapıştı, eller dizginlerde, gözler misafirdeydi.

"Ey Arif-i Rivegeri hazretlerini talebesi... Bir çare... Hekimi bulamadım. Hanım çırpınır, ebeler çaresiz... Ne olur bir çare..."

Misafir "Demek ki buymuş... Hocamızın tası göndermesindeki ve rüyada acele etmemizin söylenmesindeki hikmet..." dedi. Attan indi, heybesinden gönülleri alan bir çini tas çıkardı.

Tası görmesiyle birlikte çaresiz baba sevindi. Misafirin tasla ilgili

söylediklerini hatırladı.

"Ey güzel haberlerin ulaştırıcısı! Ne olur suyu hemen yetiştirelim" dedi. Tası misafirin elinden aldı, çeşmeye koştu, hayat olan suyu doldurdu. Yalvaran gözlerle sual eyledi.

"Şimdi ne yapacağız?"

"Fatiha-i şerife okuyarak... Hocam Arif-i Rivegeri hazretlerini hatırlayarak... Vesile ederek yavaş yavaş suyu içirsinler. İnşâallah şifa bulur. Şifa Allahü teâlâdandır. İlaç, dua hepsi şifa için vesiledir. Allahü teâlânın sevgili kulları hatırlanınca, imdat istenince... Yüce Rabbimiz onlara duyurur, onlar da dua eder, duaları kabul olur."

Gündüz Alp doğum çadırına koştu. Herkes, yer ve gök... Anne ve çocuğun kurtulması için duaya durdu. Saatler saatleri kovaladı. Güneşin batmaya yaklaştığı, kızıl bir elmaya döndüğü saatlerdi. Doğum çadırından bir ağlama sesi geldi. Sesi duyanlar ise güldü. Çünkü bu ağlama ölümün değil, doğumun müjdesiydi... Bir bebek sesiydi, müjdelenen bir bebeğin... Müjdelenen bebek Kızılelma ile gelmişti.

Doğum çadırının kapısı aralandı. Gözler ve gönüller kapıdan çıkacak kişiye açıldı. Kapıdan Gündüz Alp çıktı. Yüzü gülüyor, sevinci her halinden belli oluyordu. Müjdeyi verdi.

"Elhamdülillah! Bir erkek evladımız daha oldu. Hem annesinin hem de oğlumuzun sıhhati iyi. Ta Buhara'dan gelip de bu doğuma yardımda bulunanlardan... Onu buraya gönderenlerden Allahü teâlâ razı olsun!"

Buhara'dan gelen misafirin yanına gitti. Kucakladı. "Allahü teâlâ razı olsun. Hem evladımın hem de eşimin kurtulmasına vesile oldunuz."

Yolcu gülümsedi.

"Bu doğumu isteyenler, bu doğumu bekleyenler... Bizi rüyada bile ikaz ettiler."

"Rüyada mı? Kim, ne dedi?"

"Kimin dediği ve ne söylediği sır olarak kalsın. Burada açıklarsam zararı yeni doğan bebeğe olur. Onun ve neslinden geleceklerin yapacağı işler, dolayısıyla bütün İslâm âlemi zarar görebilir. Ancak şu kadarını söyleyebilirim. Üç gece rüyama girdi ve bir an önce buraya ulaşmamı söyledi. Oğlunuzun soyundan gelenlerin... Büyük müjdeyi gerçekleştireceğini söyledi."

Etraflarındaki kalabalık bir derya gibi dalgalandı.

"Maşallah! Mübarek olsun"

"Konstantiniyye'yi bu çocuğun neslinden gelenlerin fethedeceğini söylemiş."

"Dede Korkut'un dediği gibi, kurdukları devlet Kıyamet'ekadar devam edecekmiş."

"Haçlılara karşı Hilâli koruyacaklarmış."

"Anadolu'yu yıkılmaz kale eyleyeceklermiş."

Buharalı yolcu şaştı kaldı... Kayı Obası sakinlerinin söyledikleri karşısında... Söyledikleri değil söylemedikleri... Bir anda Kayı Boyu sakinlerince söylenmişti. Oğuz boylarının binlerce yıllık rüyalarına tercüman olmuşlardı. Söylemediklerini nasıl bilmişlerdi? Oğuz Boyunun hayata bakışını, hayattanne beklediğini anlatan yeni bir efsanenin doğduğunu... Görür gibi oldu.

Gündüz Alp ile bey çadırına geçtiler. Burada anlattı gördüğü rüyayı ve rüyada görünen kişiyi ve söylediklerini...

Söylenilenler karşısında aklı başından gidecek gibi olan Gündüz Alp yapabileceği en güzelşeyi yaptı... Hemen şükür secdesine kapandı. Gözyaşları içinde binlerce defa şükretti.

* * *

Gündüz Alp'in bir oğlu olduğu ve Ertuğrul ismi verildiği günlerdi.

Papa III.İnnocentius, Dördüncü Haçlı Seferi için Hristiyanları, bütün varlıklarıyla göreve çağırdı. "Kudüs alınmalı, Türkia tekrar Anatolia olmalı, burada tek Türk kalmamalı" diyordu.

Doğuda Moğollar, batıda Haçlılar... Asya ve Avrupa kaynıyordu.

Her iki kaynama, Anadolu'yu yakacak gibiydi...

Papa'nın çağrısını işiten Endülüslü Muhyiddin... Geri döndüğü doğduğu topraklarda fazla kalamadı. Tekrar yola çıktı. Gözyaşları içinde uzun uzun doğduğu, yetiştiği topraklara baktı... Bir daha bu topraklara dönemeyeceğini hissediyordu. Çağrılmıştı gitmeliydi, hem de çok uzak diyarlara... Ayrılmamak üzere gideceği yer Anadolu idi... Anadolu çok yakın zamanda kaynayacak, hem doğudan hem de batıdan mengene altına alınacak gibiydi.

Fas'a geçti. Bir müddet Merakeş'te kaldı. Burada iken aldığı mânevî bir işaretle de Mekke-Medine'ye doğru yola çıktı(295).

Ne gibi bir manevi işaret almıştı? Kimseye söylemedi... "Babanın gördüğü rüya ile mi ilgili?" diyenlere hayır demedi. 1201'de Tunus'a giderek Abdülazîz Mehdevî ile buluştu. Mübarek diyarları görmek aşkıyla yanıyordu. İki cihanın serveri, Kâbe oradaydı, Âdemoğlu'nunyeryüzü macerası, imtihanı orada başlamıştı. Miraca çıkılan Mescid-i Aksa oradaydı.

Hacca gitmek, Kudüs, Kahire'yi, Mekke-Medine'yi, Şam ve Bağdat'ı görmek... Sonra da Anadolu'ya geçmek üzere Tunus'tan ayrıldı. Görmüş, yaşamış ve öğrenmiş olarak Anadolu'ya varmak... Burada temellerin çok sağlam atılmasına vesile olmak istiyordu.

Önce Kahire'ye, oradan Kudüs'e geçti. Günlerini Mescid-i Aksa'da geçirdi. Yedi kat göklere niçin buradan çıkıldığını anlamak için... Haçlı zulmünün izlerini görünce... Kalelerimiz, birliğimiz ve kaledekilerimiz kuvvetli olmalı, dedi. Hazret-i Ömer'i hatırladı. Selahaddin Eyyübi ile tanışmak, doyasıya gözlerine bakmak isteğiyle yandı. Kuruluşuna katkıda bulunmak için yola çıktığı Oğuz devletini düşündü. Kudüs'ün tarihinde yeri ne olacaktı?

Kudüs'ten yaya olarak Kâbe'ye doğru yola çıktı. Kâbe'ye kavuşmak için önce Mekke'ye ulaşmalı... Mekke'ye varmazdan önce iki cihanın serverinden izin almalıydı. O'nun izni, O'nun rehberliği olmadan, Kâbe'ye, Kâbe'nin sahibine, Kâbe'nin sahibinin rızasına yol bulunabilir miydi?

Halîl kasabasına uğradı. İbrâhim aleyhisselamın kabrini ziyaret etti. O yüce Peygamber ki kendisinden sonra Peygamberler onun soyundan gelmişti...

Medine-i münevvereye yaklaştıkça heyecandan ayakları tutmaz, ayakta duramaz oldu. Bütün ısrarlara rağmen devesine binmedi, "O huzuru sürünerek gitmek lazım" diyerek...

Gözyaşları bağrını yaktı. Kendinden vazgeçmiş bir vaziyette, sürünerek huzura vardı. Baba ocağını dönmemek üzere terk etmesine sebep olan vazifesiyle ilgili nice işaretler aldığı rivayet edildi.

Yoluna devam etti, Medine-i Münevvere'de alevlenen aşk ateşi ve gücüyle... Eylül 1201'de Mekke-i mükerremeye ulaştı. Allahü teâlâ tarafından kıymetli, mükerrem kılınan beldeye... Âdemoğlunun yeryüzü macerasının, imtihanınınbaşladığı, ebedi diyara ulaştıran kapıya sahip diyara... Rivayet edildi ki... Öptü, o mübarek kılınan beldenin taşını, toprağını, Hazret-i Muhammed aleyhisselamın ayağı basmıştır ümidiyle...

Kâbe'ye yaklaştığında ayakları kendisini taşımaz oldu. Ayakları yürümez olunca eller imdada yetişti. Yüzüstü, elleri üzerinde Kâbe'ye kavuşmaya çalıştı. Sonrasını hatırlayamadı, sürünerek mi emekliyerek mi ilerledi, bilemedi. "Tamam. Kâbe tam karşında" dediklerinde, başını kaldıramadı, kendinden geçti. Gözlerini açtığında, su ile yüzünü yıkamaya çalışanları gördü. Gözlerini yumdu, onları çevresinden uzaklaştırdı, Kâbe ile arasında perde olmamaları için...

Bu Kâbe'yi ilk görüşü olacaktı. Kâbe'yi ilk görüşte yapılan duanın kabul olacağı müjdelenmişti. Yapacağı duayı zihninde tasarladı. Duanın ne ile ilgili olacağını hissetti. Kurulmasına yardımcı olmak için memleketini terk ettiği devletle ilgili olacaktı.

Gözleri kapalı ayağa kalktı. Yanındakiler, yönünü Kâbe'ye doğru çevirdiler, tamam, gözlerini açabilirsin, dediler. O, duadan önce duayla "Yâ Rabbi, gözlerimle birlikte gönlümü de aç" diyerek gözleriniaçtı. Açmasıyla birlikte siyah renkte küp şeklinde bir şey

görür gibi oldu. O anda gözlerinde şimşekler çaktı. Kulaklarındayedi kat gökler çatırdadı, hücre hücre bölündüğünü zannetti. Önce anlatılmaz yeşil bir ışık, sonra da anlatılmaz bir nur...

"Yâ Rabbî! Yaratan-yaratılan hakikatini... Babamın rüyasıyla şereflendiğim vazifedeki sırları anlayıp kullarına anlatabilmeyi, bunun için çalışabilmeyi nasip et. Bunu, benim ve sözlerime ulaşanların iki cihan saadetine vesile kıl" diye dua etti.

Bu duayla birlikte ruhunun bedeninden ayrılarak bütün kâinatı kapladığını hissetti. Olduğu yere çöktü. İki kişi kollarına girdi, Kâbe'nin kapısına kadar götürdüler. O mübarek kapının eşiğini öptü. Kâbe'nin örtüsüne yapışarak Kâbe'yi ilk gördüğünde yaptığı duaya kavuşabilmek için dua etti, gözyaşları içinde...

Tam tavafa başlamak üzereyken... Hacerülesved taşının bulunduğu yerde bir gençle karşı karşıya geldi. Anlatılmaz bir güzellik ve heybetteydi.

"Korkma! Ben, Kâ'benin hakikatiyim. Duan kabul oldu. Sırlar sana bildirilecek. Konuşanım, susanım, basitim, mürekkebim. Yâsînsûresi 12. âyetinde geçen imâm-ı mübîn, Burûcsûresi 22. âyetinde geçen levh-il mahfûzum. Benden oku, bende ne görüyorsan onu eserine geçir. İstidat sahiplerine öğret" dedi.

Sırları açmasını istedi. "Ayak izlerimi takip ederek benimle beraber tavaf et" dedi. Birlikte yedi tavaf yaptılar. Bu sırada genç "Bu görmüş olduğun ev zatımı, yaptığımız yedi tavaf da yedi aslî sıfatımı temsil eder" dedi. Her tavafta bir bütünün bir faslını okudu (296). Bu sırada kendisine, "Vazifelendirildiğin devletin kuruluşu ve Kıyamet'e kadar devamıyla ilgili sırlar... Daha sonra, o diyarları, o kavmi tanıdıkça bildirilecektir" denildiği rivayet edildi.

Bu dile gelmez ilk tavaftan sonra... Kâbe-i şeriften ayrılamaz oldu. Susayınca zemzem içiyor, acıkınca zemzemle doyuyordu. Yirmi dört saati Kâbe'de geçiyor, bütün namazlarını burada kılıyordu. Bu günlerce böyle devam etti. Sonra aldığı işaretle, diğer varlıkların hakkını ödeyebilmek için halkın arasına karıştı. Mekke'de büyük âlimlerin, gönül erlerinin ders halkalarına devam

etmeye başladı. Her fırsatta yine Kâbe'yi tavafla meşgul oldu, nice sırlara kavuştu. Kâbe'ye mektuplar yazdı. Kâbe'nin hakikatinden dinlediklerini yazmaya başladı.

Bu eserine "el-Fütûhâtü'l-Mekkiyye fî marifeti'l-esrâri'l-mâlikiyye ve'l-mülkiyye" ismini verdi. "Açmak, yardım etmek; zafer" gibi mânalara gelen feth kelimesi tasavvufta "Allahü teâlânın rızık gibi maddî, ilim ve marifet gibi mânevî lütuflarını kuluna açması" anlamına geliyordu. Feth kelimesinin çoğulu fütûh, bunun da çoğulu fütûhât idi. Bu isim, "Allahü teâlânın ve mülkünün esrarını bilmede Mekke'den gelen gönül bilgeleri" manasındaydı.

Selçuklu'nun devamı olacak Oğuz devletiyle ilgili nice bilgiler gönlüne akmıştı, ama onları kaleme almıyordu, bekliyordu, zamanın gelmesini...

Endülüslü Muhyiddin... İlahi kaynaktan gelen bilgileri, bütün insanlığın istifade etmesi, sonsuz saadete kavuşması için feth, açma gayretindeyken... Venedik'te debaşka bir açma çalışması vardı. Ancak bu açma, sonsuz güzelliklere değil, dini duyguları kullanarak dünyalık elde etmeye, zulme ve kan dökmeye idi... Venedik'te dördüncü Haçlı seferinin başlaması için çalışmalarahız verildi. Nitekim III.İnnocentius papa seçildiğinde, Kudüs geri alınmalı, Anadolu'da tek Türk kalmamalı diyerek dördüncü haçlı seferi için çalışmalara başlamıştı.

Bu sefer Venedik başı çekti. Ama onlar tüccar devletti, bu sefere kâr ve zarar hesabıyla bakıyorlardı.

Kudüs'ü kurtarmak amacıyla hazırlanan büyük haçlı ordusu... Mısır'a gitmek üzere yola koyulacaktı. Plana göre, Mısır'ın üs hâline getirilmesinden sonra, Kudüs'ün kurtarılması daha kolay olacaktı. Fakat Venedik, Mısır'la çok kârlı bir ticaret anlaşması imzalamıştı. Üstelik dünya ticaretini elinde tutabilmek için Konstantiniyye gibi bir limana ihtiyacı vardı. Burada taht kavgası sürüyordu. Tahtta hak iddia edenler, hem çok altın vermeyi hem de Haçlı seferine yardım etmeyi taahhüt ediyorlardı. Venedikliler Papa'yı da ikna ettiler. Önce Konstantiniyye, sonra Mısır, sonra Kudüs diyerek yola çıktılar.

Böylece Venedik ağırlıklı haçlı donanması 24 Haziran 1203'te Konstantiniyye önlerine geldi. İmparator Alexios ve halk karşı koydu. Ancak bir müddet sonra İmparator şehri terk edince, önce işbirlikçi prens tahta geçti. Bunu bir soylu öldürdü.

Venediklilerinbaşını çektiği Katolikler 12 Nisan 1204'te şehre girdiler. Şehri her şeyiyle yağma ettiler, Hristiyan Katolikler, Hristiyan Ortodoksları katlettiler. Konstantiniyye'de Latin Krallığı kuruldu.

Bir kısım soylular ve askerler Türklerin İznik dedikleri Nikea şehrine geldiler. Burasını Doğu Roma'nın başşehri ilan ettiler. Selçuklu Türkleri sevinsinler mi yoksa üzülsünler mi bilemediler. İşgali; Konstantiniyye'nin Türkler tarafından fethinin işareti saydılar.

Fütûhât, fetihler kitabını hazırlamak için gecesini gündüzüne katan Endülüslü Muhyiddin, heyecanlandı. Konstaniyye'de yaşananları haber aldıktan sonra Mekke'den ayrıldı. Bir an önce görmesi gereken çok beldeler, tanışması gereken çok erler vardı. Anadolu'ya kavuşmazdan önce bunlar gerçekleşmeliydi. Çünkü akış hızlanıyordu... Özellikle de Anadolu'ya doğru, hem doğudan hem de batıdan...

Mekke'den ayrıldı ama gönlü orada kaldı. Orada Kâbe vardı, Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemdennice hatıralar vardı. Eşi ve yeni doğan oğlu vardı. Harameyn Emîri Yûnus bin Yûsuf'un kızı ile evlenmiş, Muhammed İmâdüddin ismini verdiği bir oğlu dünyaya gelmişti. Endülüs'te nice sevdiklerini bırakmıştı hem de dünya gözüyle bir daha görmemek üzere... Burada nice sevdiklerini bırakıyordu, ne zaman döneceği belli değildi. Ayrılık olmayan ebedi güzellikler diyarında sevdikleriyle birlikte olabilmek için... Ermeydanı yeryüzünde sevdiklerini geride bırakıyordu. Eshâb-ı kirâm radıyallahü anhüm ve onların yolunda gidenler, bırakmasaydılar... Şu yeryüzünün dört bir yanı hayır meydanı kılınır mıydı?

Memleketlerine dönmekte olan bir hac kafilesine katılarak

Bağdat'a gitti. İmam-ı Azam hazretlerinin ve Abdülkâdir Geylani hazretlerinin kabirlerini ziyaret etti. Nice esrarlı bilgiye ulaştığı rivayet edildi.

Bağdat'tan sonra Musul'a geçti. Önce Yunus aleyhisselamın kabrini ziyaret etti. Anadolu'da muvaffak olabilmek için Yunus aleyhisselamın duasını dilinden düşürmedi.

Burada da nice âlim ve gönül ehli zat ile buluştu. Bunlardan biri de Ali bin Abdullah bin Câmî hazretleriydi. Musul dışında, Muklâ denilen yerde, bir bahçede yaşıyordu. Hızır aleyhisselamın kendisine giydirdiği hırkayı, Endülüslü Muhyîddîn'e giydirdi, "Giy bakalım bu Hızır aleyhisselamın emanetini... Giy ki Mekke'de gönlüne doğanları yazdığın gibi İklim-i Rum, Anadolu yolunda doğanları da yazabilesin... Yazasın ki bu diyarı son kale eyleyeceklere Kıyamet'e kadar rehberlik etsin. Hakkın sırlarından, anlayanlara haberler versin. Versin ki Kılıç, Könül ve Kalem ehli bu yolda elbirliğiyle çalışsın, bir mürşide tâbi olsun... O diyar Kıyamet'e kadar Son Kale kalsın" dedi (297).

Dedi ve bu sözlere, Endülüslü hiç şaşırmadı. O biliyordu ki... Endülüs'ten niçin geldiği, İklim-i Rum'a, Anadolu'ya niçin gittiği, Medine ve Mekke'de nelerle karşılaştığı gönül erlerine sır değildi.

"Ey İbnül Arabi! Hele otur. Bir bardak şerbetimizi iç, üç lokma ekmeğimizi ye" dedi. Endülüslü tepeden tırnağa titredi, İbnül Arabi, Arap oğlu hitabı karşısında...

"Görülen o ki bir Arap oğlu olarak Mekke, Medine ile İklim-i Rum, Oğuz Türkleri arasında köprü olacaksın."

İkram edilen suyu, yudum yudum içti ve ancak "İnşaâllah efendim" diyebildi.

Musul'da bir yıl kadar kaldı. Endülüslü Muhyiddîn artık İbnül Arabi diye biliniyordu. İbadetlerin sırlarına dair et-Tenezzülâtü'l-Mevsıliyye adlı eserini burada kaleme aldı.

Fütûhât'ta... Yaratan-yaratılan sırlarını, ilham ile gönlüne bildirildiği, gönül erlerinden ve diğer habercilerden öğrendiği şekilde anlatmaya gayret edecekti.

Diğer eserindeyse... Kurulmasına öncülük etmekle, onun Kıyamet'e kadar devam edeceği şartları hazırlamakla görevlendirildiği yeni Oğuz devletini anlatacaktı... Ama açık değil kapalı olarak, rumuzlarlaharflerle... Yalnızca Kılıç, Kalem ve Könlü bir eyleyenlerin anlayacağı şekilde...

İbnül Arabi'nin Musul'da olduğu günlerde... 1204 yılında Anadolu Selçuklu HükümdarıİIkinci Süleyman Şah vefat etti. Babasının yerine Sultan İzzeddin Üçüncü Kılıç Arslan tahta geçti. Ancak az bir zaman sonra amcası Sultan Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından devrildi ve öldürüldü. Türk hanedanları arasındaki taht kavgalarını öğrenen İbnül Arabi çok üzüldü. "Kurulmasında vazifelendirildiğim yeni Oğuz Devletinde... Taht kavgası yaşanmamalı, en aza indirilmeli, mutlaka ve mutlaka buna bir çare bulunmalı. Taht kavgası olursa... Kurulan devlet Kıyamet'e kadar nasıl devam eder?" dedi. Tekrar Bağdat'a döndü.

Taht kavgaları, memleketin birliğini ve dirliğini tahrip ederek devam ediyordu. Çünkü binlerce yıllık Türk töresi ve hâkimiyet anlayışı böyleydi. Hanedan mensuplarının, tahtta hak iddia etmek için her an ortaya çıkmasına imkân veriyordu. Bu da taht kavgalarını eksik etmiyordu.

Kalem ve Könül sahipleri buna bir çare bulmak için çırpınıp duruyorlardı. Bu kavga sebebiyle Türk Cihan Devletleri çok kısa ömürlü oluyordu. Büyük Selçuklu Devleti Alparslan'dan sonra yüz sene bile ayakta kalamamıştı.

İşte bu günlerde, Horasan'dan Anadolu'ya bu diyarların Kıyamet'e kadar Son Kale olması için gelen bir gönül eri Başmakçı Köyünde vefat etti. O, Seyyid Abdülkâdir Geylani hazretlerinin talebesiydi, ismi Abdurrahman'dı.

Yetmiş yıl kadar önceydi... Sarıkeçili Aşiretine bağlı Başmakçılar, Azerbaycan'ın güneyinden Anadolu'ya girdiler. Göç yolu üzerinde ilk durakları Tarsus bölgesi oldu. Bir kısmı burada kaldılar. Diğerleri yola devam ettiler.

Batı yönüne gidenler ise Karahisar'a yakın topraklara yerleştiler. Burası Başmakçı diye anılmaya başlandı.

Aralarında Abdurrahman Hoca isminde bir gönül eri de vardı. İçlerine ne zaman, nasıl karıştığını kimse bilmiyordu. Her haliyle kendini sevdirdi, gönüllerin sultanı oldu. Bir müddet sonra Abdurrahman Sultan diye anılmaya başlandı. Ve Başmakçıların gönüllerini bir eyledikten sonra vefat etti, buraya defnedildi, Anadolu toprağını mayalamak üzere (298)...

Yeğenini öldürerek tahta geçen Birinci Gıyaseddin Keyhüsrev, hemen Mecdüddin İshak'ı, Abbasi Halifesi Nâsır'a elçi gönderdi.

İbnül Arabi, Bağdat'ta, çare diyerek gönül ehl-i zatları ve âlimleri ziyaret ediyor... Diriler, gönül ve beyin sancılarını dindiremeyince sık sık Abdülkadir Geylani hazretlerinin türbesine gidiyor, şeyhim çare, diyordu, çare... Anadolu'ya nasıl geçecek, kiminle temas kuracak, nereden, nasıl başlayacak bilemiyor, çaresizlik içinde kıvranıyordu. Sonbahar'da yaprakların döküldüğü günlerden bir gündü. Sabah namazından sonra güneşindoğmak üzereyim dediği andı... O yine Geylani hazretlerinin türbesinde, onun ayak ucundaydı. Gönlü ve zihni Anadolu'ya geçme vaktinin gelip gelmediğiyle yanıyordu. Gönlü, geldi, aklı ise, delilin ne, diyordu.

"Delil, Selçuklu Hükümdarı Gıyaseddin Keyhüsrev'in Halife Nâsır'a elçi göndermesidir."

Kalbine doğru eğilmiş başını kaldırdı, sesin geldiği istikamete baktı. Gülümseyen bir yüz, nice bin kelebeğin uçuştuğu gözleri gördü, o da gülümsedi. O gülümseyiş, içindeki sese cevap vereni çok tabiikarşıladığını söylüyordu.

"Elhamdülillah! İmdat geldi. Gözleriniz, yolculuğumuzun kelebeğin kanadında olduğunu söyler."

Söz sahibi titredi. Oğuz Kağan'ın "Kelebeğin kanadında Kızılelma'ya yürüyeceğiz. Bu yürüyüş Kıyamet'e kadar durmayacaktır" sözünü ve hocasının söylemesini istediklerini hatırladı. Ve söyledi.

"Efendim! Bu garibe, Yolbuldu, derler. Hocamızın himmetiyle, işimiz yol arayanlara, yol soranlara, yolda kalanlara yol bulmak oldu. Asıl ismimi ben de unuttum."

İbnül Arabi, tebessüm etti.

“Biz de Anadolu’ya giden yolu ararız. İnşâallah bizim yolumuzu da bulursunuz.”

Estağfirullah efendim. Ne haddimize... Hocam Ârif-i Rivegerî’nin emriyle yolumuz sizinle kesişti, size selamları var.”

Ârif-i Rivegerî ismini duyunca yerinden fırladı. Boyun büktü,“Ve aleyküm selâm. Nübüvvet yolunun şanlı temsilcisi... Bizi hatırlamakla şereflendirdiler ha? Emirleri nedir?”

“Estağfirullah efendim... Sizin de buyurduğunuz gibi kelebeğin kanadındaki yolculuğunuz için... Karınca kararınca yardım etme arzuları var... Hocamız, ‘Bu yolculukla ilgili... Bize büyüklerimizden intikal eden nice bilgi ve emanet vardır. Büyüklerimizin emri gereğince... Bunları sizinle paylaşma mecburiyetimiz var’ dedi. Eğer uygun görürseniz Dicle kıyısına doğru yürüyelim, hem de bizdeki emaneti size teslim edelim.”

Kalktılar... Fatihalarını okudular, geri geri yürüyerek türbeden ayrıldılar. Yürüdüler Dicle boyuna doğru. Oturdular nehir kıyısına... Diller de hareketlendi, güzel olanı, güzele kavuşturanı söylemek için.

“Efendim. Hocam, sözlerini size bu nehrin kıyısında ulaştırmamı söyledi. Bu nehir Anadolu’dan doğar, nice mesafeler aştıktan sonra Bağdat’a ulaşır. Bu evliyâlar şehrinin susuzluğunu giderdikten sonra... Yine Anadolu’dan gelen Fırat ile buluşur, tek olur ve Derya’ya kavuşur. Dedi ki...

‘Tıpkı bu nehir gibi... Türkoğlu’nun da İbn-i Arabi’nin ve daha nice gönül erinin de akışı Anadolu’yadır, yüzlerce yıldır olduğu gibi... Bu akış... Bu diyarı, alperenler doğuran analarla, kılıç, kalem ve gönül ehliyle dolu, ANADOLU kılmaya... Kıyamet’e kadar devam edecek KALE eyleyemeyedir.

Allahü teâlâ hadis-i kudsidebuyurdu ki, lâ ilâhe illallah, kalemdir, kim bu kaleye girerse azabımdan emin olur.

İşte gayretimiz; lâ ilâhe illallahebedi hakikatini Anadolu’nun her

karış toprağına yazmak... Burasını İslâmiyet'in SON KALESİ eylemektir.

İşte bu sebeple Buhara'ya gelesin. Türkoğlu'nun Anadolu'ya giderken yüzlerce yıldır yürüdüğü yoldan yürüyerek... Yürümelisin ki Türkoğlu'nu yakından tanımalısın... Tanımalısın ki Anadolu'yu kale eyleyecek mayayı doğru seçebilesin. Tanımalısın ki Kale'nin Kıyamet'e kadar devamını müjdeleyecek eserin yazılabilsin...

Bağdat'a gelen Selçuklu elçisi Mecdüddin, bizi sever. Onunla görüş. Buhara'dan döndükten sonra Anadolu'ya onunla gidersin, Abbasilerin Fütüvvet teşkilatının sırlarıyla birlikte...

Yolumuzun büyükleri Selman-ı Farisi radıyallahü anh, Bayezid-i Bistami, Ebül Hasan Harkani, Ebû Ali Farmedi, Yusuf-i Hemedani, Abdülhalık Goncdüvani hazretlerinin türbeleri... Yolunuzun üzerindedir. Onlar, Buhara'dan Anadolu'ya uzanan yol üzerinde gönül ocaklarını kurmuşlar... Anadolu'ya akanların gönlünü Hak aşkıyla yakmışlardır. Tez zamanda Buhara'da buluşmak nasip olur inşâallah' dedi. Kabul buyurursanız yol arkadaşlığı yapmamı emir buyurdu."

Yolbuldu, "Sana sonsuz şükürler olsun yüce Rabbim. Hocamın emanetiniyerine ulaştırmayı nasip ettin" diye duaya durduktan sonra, İbn-i Arabi hazretlerine baktı.

"Efendim. Hocamın söyledikleri bunlardır, emrinizdeyim."

İbn-i Arabi, gözlerini kapattı, öteler ötesine açabilmek için. Musul'da kendisine Hızır aleyhisselamın hırkasını giydiren Ali bin Abdullah bin Câmî hazretleri ve Arif-i Rivegeri hazretleri... Aynı şeye, yazmayı düşündüğü kitaba işaret etmişlerdi. Selçuklu sonrası geleceğini tahmin ettiği Oğuz devletiyle ilgili... Gönlüne nice şeyler akmaktaydı, ama henüz yazmaya izin yoktu. Yürümesi gereken yollar, görmesi, tanıması, konuşması gereken simalar vardı. Yolbuldu'ya "Gidelim de ömrümüzü en verimli, en bereketli kılacak şeylere ulaştıracak yolu bulalım, nasibimizi alalım" dedi.

Ve yola çıktılar, Selçuklu elçisi Mecdüddin İshak'ın yanına geldiler (299). İbnül Arabi hazretlerine siması çok tanıdık geldi,

ama çıkaramadı. Mecdüddin tebessüm etti.

"Efendim, sizinle yıllar önce Kâbe'de zemzem kuyusu başında karşılaşmış... Siz bana içmek üzere olduğunuz zemzemsuyunu ikram etmiş. Ben sizin önce içmenizde ısrar edince... 'İçiniz, bakarsın gün gelir biz sizin elinizden içeriz' demiştiniz... Yine karşılaştık elhamdülillah. Demek ki bizim elimizden içme günü gelmiş. Hele biraz daha dikkatli bak. Yüzüm, sesim size daha başka diyarlar hatırlatacak mı?"

İbnül Arabi, başka diyarlar sözüyle Afrika'ya geldi, Akdeniz boyunca yürüdü, aradığını burada bulamadı. Cebel-i Tarık Boğazından Endülüs topraklarına geçti. Buraya geçmesiyle, daha tanıdık geldi. Doğduğu topraklara ulaşmasıyla gönlü kanatlandı, zihninde bir şimşek çaktı. "Mecdüddin! Rüya olan çocukluğum. Sen ha?" dedi, sarıldı. Başını omuzlarına koydu. Sarsıla sarsıla ağladı. Giden yıllarına mı yoksa ayrı düştüğü sevdiklerine mi? Ayrılıp da bir daha dönemediği memleketine mi? Kendi de bilemedi. Ama bildiği bir şey vardı. Çocukluk arkadaşıyla yolunun kesişmesine çok sevinmişti... Anadolu'yu son kale eyleme yolunda...

Endülüs'ün, Kâbe'nin hasretiyle sarmaş-dolaş oldular, o günleri hatırladılar. Endülüs'te, başlayan Kâbe'de çiçek açan, Bağdat'ta kara sevdaya dönen, Anadolu yolunda meyveye duran beraberliğe şükrettiler.

İbnül Arabi, "Hele anlat. Birdenbire kayboldunuz, neler oldu, kimse nereye gittiğinizi bilmiyordu" diye sual etti. Anlattı.

"Bir sabah, babam toplanın, on gün içinde Anadolu'ya, Selçuklu diyarına gidiyoruz, dedi. Niçin sualimize, ağlamamıza, feryadımıza kulak vermedi. Yalnızca (Gitmemiz istendi. Anadolu'nun Kıyamet'e kadar İslâmiyet'in, mazlumların son kalesi olması için, orada, Malatya şehrinde olmamız emredildi) dedi, başka bir şey söylemedi.

Malatya'ya geldik. Burada okudum. Malatya, Bizansla Selçuklu arasında el değiştiriyordu. İkinci Kılıç Arslan burasını geri alınca... Küçük oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev'e hoca tayin edildim. O günden

bugüne Selçuklu'nun emrindeyim. Anadolu'nun son kale olması için koşturur dururum. Senin bizimle buluşmamızı sağlayanlar, bizim de yönümüzü çiziyorlar. Bağdat'tan nice âlimin, evliyânın Anadolu'ya gitmesi için gayret etmekteyim. Yakın zamanda... Sultan Gıyâseddin Keyhüsrev, Malatya'yı büyük oğlu İzzeddin Keykâvus'un idaresine verdi. Beni de onun eğitim ve öğretimiyle meşgul olmak üzere onunla birlikte Malatya'yagönderdi. Burada vazifem bitince Malatya'ya gideceğim."

İbnül Arabi, anlatılanlar karşısında titredi. Demek ki Endülüs'ten Anadolu'ya davet edilen yalnızca kendisi değildi, başka kimler davet edilmişti?

Durum değerlendirmesi yaptılar. Mecdüddin"Siz Buhara'ya gidip gelin. Ben elçilik vazifemle ilgili Konya'ya gidip geldikten sonra bir yıl sonra Şam'da, Ümeyye Câmisi'nde buluşalım" dedi...

Mecdüddin'in sözlerinden sonra, yürüdüler ve yürüdüler, Oğuz neslinin geldiği diyarlara... Buhara'da Arif-i Rivegerî hazretleriyle buluştular. Sonra daha doğuya, daha doğuya yürüdüler. Ve döndüler İbn-i Arabi ile Yolbuldu, Şam'a geldiler. Bu yürüyüşleri bir yıla yakın sürdü.

Ümeyye Câmisi'ne geldiler. Mecdüddin İshak orada bekliyordu, İsa aleyhisselamın ineceğinin söylendiği Beyaz Minare'nin gölgesinde... Ama yalnız değildi... İki kişi daha vardı. Tanıştılar, biri Evhadüddin Kirmani, diğeri talebesi Nasiruddin Mahmud-iHoyî (300) idi...

Mecdüddin, İbnü'l-Mufaddal ve İbnü'd-Dübeysî gibi daha nice âlim ve gönül ehli zatı davet ettiğini, onların da uygun zamanda geleceklerini söyledi.

Oturdular, konuştular...

İbnül Arabi, Rivegerî hazretleriyle buluşmasını anlattı. O'nun Anadolu'nun Son Kale kılınması ve Kıyamet'e kadar Son Kale kalmasıyla, bunun için Nübüvvet Yolu büyüklerinin yaptıklarıyla ilgili söylediklerini, tavsiyelerini ulaştırdı...

Oğuz nesliyle ilgili intibalarını, gördüklerini dile getirdi.

"Bu kadar mert, yiğit, dayanıklı, başındakine itaat eden, kalem ve gönül ehline sevdalı, çalışkan başka bir kavim görmedim. Kılıç, kalem ve könülün terbiyesinde başaramayacakları iş yok. Son Kale'nin ahalisi olmaya en layık onlardır.

Rivegerî hazretleri, (Kılıç için yüzlerce yıldır Kayı Boyu işaret edilmektedir, kalem için medreseler vardır. Könül için de gönül ocaklarının, dergâhların her yerde özellikle geçitlerde, uçlarda, hudut boylarında kurulması sağlanmalı. Halifenin desteklediği fütüvvet teşkilatı Oğuz karakteri dikkate alınarak Anadolu'da kurulmalı. Kılıç, Kalem ve Könül'ün bir olmasını, yeryüzünün ermeydanı kılınmasını temsil eden bir şenlik... Ne zaman başlarsa işte o zaman Son Kale hemen hemen gerçekleşmiş demektir) buyurdular.

Bu bir yıllık seyahat... Bana, ömrümün önceki yıllarında yaşamadığım bir gönül zenginliğini yaşattı. Oğuz kavmi diye bir kavmi tanımak... Oğuz Han ve Abdülkerim Satuk BuğraHan destanlarını duymak... Altın Yay ve Gümüş Oklardan, onlar hakkında anlatılanlardan, Yolbuldu'unAltın Yay ile ilgisinden haberdar olmak... Kaşgarlı Mahmud'un Dîvân-ı Lugâti't-Türkisimli eserini okumak güzelliğine kavuştum" dedi.

Konuştular, karara bağladılar, Buhara'ya dönecek olanYolbulduile vedalaştılar ve Anadolu'ya doğru Şam'dan yürüyüşe geçtiler. Anadolu'nun Son Kale olması ve bunun Kıyamet'e kadar devam etmesi için gereken hazırlıkları yapmak niyetiyle... Öncelikle. Oğuz Türkünün karakterine uygun olarak, Fütüvvet Teşkilatının Anadolu'da yerleşmesi, kök salması için çalışmaya karar verdiler (301). Onlarla nice yüz bin ruh da yürüdü... Onlardan biri de Ruhlardan Bir Ruh'tu... Âdem aleyhisselamdan o ana... Yüz binlerce yıldır ermeydanı yeryüzünde yaşananlara, hayır meydanı kılmak için çalışanlarla şer meydanı yapmak için her şeye başvuranlar arasındaki mücadeleye şahit olan... Her zulümle kahrolan, insanların Allahü teâlâya isyanlarını anlayamayan o... Yürüyenlerden biri olmak, Anadolu'nun Son Kale olmasına hizmet etmek aşkıyla yandı. Ben ne zaman yeryüzüne ineceğim, hangi

bedene hayat vereceğim, diyordu.

Ruhlardan Bir Ruh bunları derken... Âdem aleyhisselama secde etmeyen İblis çıldırıyordu Anadolu'ya yürüyen dörtlüyü, bastıkları her adımlarıyla yeryüzünün canlandığını görmekle... Onların Kıyamet'e kadar devam edecek etkisini tahmin etmekle...

Tek gönül olmuş dört gönül eri yürüdüler. Anadolu topraklarına girdiler, Antakya üzerinden... Havarileri, Habib-i Neccar'ı, nice gönül ehli zatı bağrında saklayan mukaddes diyardan... Hedef Konya idi... Ama Antakya'ya gelince, burasının temsil ettiği mana gönüllere girince hedef değişti.

Önce, Kilis'e uğradılar... Burada Anatolia'nın nasıl Anadolu olduğunu çok iyi anladılar. Çünkü burada, nice sahabe kabri ile karşılaştılar. En garibi de Kilis ve çevresinde üç bin civarında sahabe kabri ve makanı olduğu söyleniyordu.

İbn-i Arabi Hazretleri, Kilis'in Hazreti Ömer zamanında savaşsız alındığını çok iyi biliyordu. Peki, bu türbe ve makamlar, nasıl meydana gelmişti?

Şu Oğuz Türkündeki, Peygamber, sahabe-i kiram ve evliya sevgisi anlatılmazdı. Anatolia, Anadolu olurken, Antep'ten, Çorum'a, Bitlis'ten Urfa'ya, Cizre'ye, Diyarbakır'a, Tarsus'a... Anadolu'nun dört bir köşesini Peygamber, sahabe, evliya türbe ve makamıyla doluydu. Çorum gibi nice yerler, yakın zamana kadar Bizans toprağıydı... Buralardaki kabir ve makamlar... Yüzlerce yıllık Bizans, Hristiyanlık engelini aşıp Oğuz boylarına nasıl ulaşmıştı, mekanlarıyla, isimleriyle? Bundaki sır neydi? Anatolia'nın önce Anadolu, sonra da Son Kale oluşuyla mı ilgiliydi? Sahabi kiramdan sonra başta seyyitler olmak üzere nice gönül erlerinin Anadolu'a göç edişleri başka nası açıklanabilirdi?

İbn-i Arabi hazretleri ve beraberindekiler.... Kilis'ten sonra Antep'e yakın Durmuşlar Köyüne uğradılar. Çünkü burada sahâbe-i kirâmın önde gelenlerinden Ukaşe radıyallahü anh yatıyordu. O ilkti... Sahâbe-i kiramdan,Anatolia'yı Anadolu kılmak için ilk gelenlerdendi. Türbesi başında, onu vesile ederek Anadolu'nun Son Kale olması için dua ettiler. Durmuşlar Köyü'nün akılları durduran efsanesini dinlediler.

Urfa'ya geçtiler. İbrahim aleyhisselam ve Eyüp aleyhisselama ait

nice makamları ziyaret ettiler. Oradan Diyar-ı Bekire (Diyarbakır) doğru yola çıktılar.

Nusaybin'de Nübüvvet Yolunun ikinci halkası Selman-ı Farisi hazretlerinin makamı olduğu söylendi. Çok istemelerine rağmen oraya gidemediler, Fatiha ile yola devam ettiler.

Diyar'ı Bekr'e, Peygamberler aleyhimüsselamve sahâbeler diyarına ulaştılar. Hemen Hazret-i Süleyman Câmisi'ne koştular. Burası çok mübarekti. Diyar-ı Bekir fethedilirken şehit olan 27 sahâbe-i kirâm radıyallahü anhüm yatıyordu. Bu câmi, şehrin fethi sırasında şehit olan Halid bin Velid hazretlerinin oğlu Süleyman bin Halid hazretleri için yapılmıştı. Şehir içinde başka sahâbe kabirleri de vardı. Şehre yakın yerlerde Zülkifil aleyhisselam ile İlyas aleyhisselama ait olduğu söylenen mezar ve makam bulunuyordu.

Ziyaretlerini yaptılar, dualarını ettiler ve yürüdüler Sivas'a doğru. Sivas'tan sonra da yönlerini Malatya'ya çevirdiler. Haziran 1206'ta Malatya'ya ulaştılar.

Malatya, yüzlerce yıl İslâm askeriyle Bizans arasında uç, serhat şehri olarak kalmış, iki taraf arasında sık sık el değiştirmişti.

Malatya... Hayatı destanlaşmış efsanevi kahraman Battal Gazi'nin memleketiydi. Ondan nice hatıralar taşıyordu. İbnül Arabi, Avrupa'dan, Afrika'ya ve Asya'ya gezdiği her yerde... Battal Gazi Destanını duymuştu. Ama Anadolu'ya gelince... Bu destanın; Anadolu'nun her karış toprağına sindiğini ve Oğuz boylarının her bir ferdini Battal Gazi eylediğini gördü.

Malatya, Mecdüddin'in memleketiydi. İbnül Arabi, Mecdüddin ile çok iyi dost oldu, sanki birbirlerini tamamlamışlardı. Malatya'da onun elinden billur bardaklardansu içti, Kâbe'de zemzem ikram ettiği anı hatırladı.

Bir müddet Malatya'da kaldıktan sonra Konya'ya doğru yola çıktılar. Anadolu'nun her köşesini, taşını toprağını tanıya tanıya yola devam ediyorlardı. İbnül Arabi, hayretler içindeydi. Şu Oğuzlar

nasıl bir kavimdi? Anadolu'ya şu veya bu şekilde yolu düşmüş gönül erlerini sahiplenmişti. Onlar için ya bir makam ya da türbe veya mezar kondurmuştu Anadolu'nun her köşesine... Hatta Anadolu'ya hiç yolu düşmemiş olanlar için de makam, mezar ve türbeler vardı... Nice peygamberler aleyhimüsselam, nice sahâbe-i kirâm radıyallahü anhüm, nice gönül dostları için... İlyas aleyhisselam, Veysel Karani hazretleri gibi... "İşte, Anadolu'yu Son Kale eylemek böyle olur. Gönülleri destan, efsane ve menkıbelerle, toprağı da türbe, mezar ve makamlarla nakış nakış işlemekle..." diyordu.

Senelerdir yollardaydı... Endülüs'ten Anadolu'ya nice diyarlar görmüştü. Hâlâ yürüyordu. Konma, bir yerlere yerleşme zamanı gelmemiş miydi? Nereye konacak, neresini mesken bilecek, mezarı nerede olacaktı? Gönlü hiç konmaktan yana değildi. Durmadan yürümek, Anadolu'yu karış karış görmek, buradaki esrara vâkıfolmak istiyordu. Ama ayakları artık itaat etmez olmuştu. Gönlüne seslendi, "Kon ya gönül, kon!" dedi.

Mecdüddin, "Konya'ya üç günlük yolumuz kaldı efendim" cevabını verdi. İbnül Arabi hafifçe güldü.

"Sözüm, gönlümeydi. Yorulmadın mı, artık bir yere kon gönlüm, diyordum, biraz seslice söylemişim."

Mecdüddin İshak da güldü. Anlattı, İkonion şehrinin nasıl fethedildiğini, önce Künya, sonra da Konya nasıl olduğunu, Ali Gav Sultanı...

İbnül Arabi, Konya'ya konmak için yandığını, bu şehir tarafından çekildiğini hissetti. Sanki Ali Gav Sultan "Kon ya, İbnül Arabi" diye seslenmişti. Ayaklarına yeni bir güç geldi. "Yürüyelim, bir an önce şu Konya'ya konalım, bir daha çıkmamak üzere" dedi ve yürüdü.

Yürüdü ama sanki Konya'da onunla birlikte yürüdü, aradaki mesafe hiç azalmadı. Üç gün sonra ucu bucağı olmayan bir düzlüğü işaret ettiler, işte Konya, dediler. Ama o bir şey göremedi. Israr ettiler, tekrar dikkatlice baktı. Uzaklarda, çok uzaklarda bir minarenin külah kısmını seçer gibi oldu. Hızlandı bir an önce ulaşabilmek için... Ama ne mümkün... O yürüdükçe Konya ondan

uzaklaşıyor gibiydi...

Ve Konya'ya kondular. İbn-i Arabi, hasretiyle yandığı Endülüs'e, aşkıyla kavrulduğu Medine-i münevvereye kavuşmuş gibi oldu. Şehir ona çok tanıdık geldi, sanki burada doğmuş, burada büyümüştü. Gönlü de Konya'ya kondu, sevdalandı.

Anadolu Selçuklu Sultanı I. Gıyâseddin Keyhüsrev tarafından kabul edildiler. Mecdüddin tarafından Sultana tanıtıldılar. Sultan Sarayda kalmalarını, kendisine yakın olmalarını istedi. Konuştular Sultanla... Anadolu'nun Son Kale olması ve Kıyamet'e kadar bu şekilde kalması için yapılacak işleri, Fütüvvet teşkilatını...

Bir müddet sonra... Sultan, Mecdüddin'i, oğlu Keykâvus'a hoca tayin ederek Malatya'ya gönderdi. Mecdüddin ve İbnül Arabi, en yakın zamanda buluşmak üzere sözleştiler. İbnü'l-Arabî bir müddet daha Konya'da kaldı.

Sultan, Evhadüddin-i Kirmânî ve talebesi Nasiruddin Mahmud-iHoyî ile uzun uzun görüştü. Onların Anadolu'yu karış karış gezmelerini ve Fütüvvetteşkilatı için gerekli çalışmaları yapmalarını istedi.

İbnül Arabi'ye gelince... Onun derdi çoktu. Fütühat-ül Mekkiyye kitabıyla ilgili çalışmalarına devam etmek zorundaydı. Bunun için Halep, Kudüs, Mısır yoluyla Mekke'ye gitti. Ancak burada fazla kalamadı, onun asıl işi Anadolu'da idi. Bağdat üzerinden Konya'ya dönmek üzere yola çıktı. Çünkü ona, Anadolu'ya kon, denmişti, Anadolu'ya konabilmesi için de Konya'ya konması gerekiyordu.

Konya'ya yaklaştıkça sesler fazlalaştı... Daha önce, Kudüs, Medine ve Mekke-imükerremede başına gelmişti. Etrafındaki her şeyin kendi lisanınca tesbihini duydu. Allahü teâlâya sığındı. Kesildi. Dayanmak çok zordu.

İsra sûresinin,"Yedi kat gökler, Yeryüzü ve bunlarda bulunan her şey, O'nu tesbih eder. Kendi lisanıyla O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Fakat siz onların tesbihini anlayamazsınız. O, halîmdir (cezalandırmakta acele etmez), bağışlayıcıdır"meâlindeki

44. âyet-i kerimesini hatırladı.

İnsan ve cinler hariç, bütün mahlûkat... Allahü teâlâya karşı mutlak itaat içindeydi. İnsanın, Allahü teâlânın çizdiği hudut dışına çıkması... Kendini ebedi felakete sürüklerken çevresindeki her şeyi tahrip ediyor... Yeryüzünü hayır meydanı kılmak isteyenlerle şer meydanı kılmak için her şeylerini ortaya koyanlar arasındaki mücadele devam ediyordu.

İbnül Arabi'nin gönlüne doğan oydu ki... Bu mücadele Kıyamet'ekadar en yoğun şekilde Anadolu'da devam edecekti. Bu sebeple... Anadolu denilen Son Kale çok sağlam inşa edilmeli. Kıyamet'e kadar zamanın gerektirdiği yenilenme yapılmalıydı.

İbnül Arabi atını topukladı, bir an önce Konya'ya konmalıydı, yapılacak çok iş vardı. Konya'ya konmak... Oğuz nesli konmayı sürdürmeli, Konya'yı Konstantiniyye, Roma takip etmeliydi... Anadolu'nun konulmadık bir karış toprağı kalmamalıydı...

İbnül Arabi'nin Konya'ya konmak için yol aldığı günlerde... Türklerin ilk atayurdunda... Yeryüzü, atların toynaklarıylasarsılıyordu. Demiri asâ eyleme gayretindeki İbnül Arabi ile aynı yaşta olan Timuçin (Demirci)... Demirleri kılıç eyleme kavgasındaydı.

Timuçin, Nayman Tayang Han, Ong Han ve Kutuku-Beki başta olmak üzere... Bütün bozkır hükümdarlarını hâkimiyeti altında toplamıştı. Onon ırmağı kıyısında aynı yıl yapılan kurultayda dokuz parçalı ak tuğ diktirdi. Kurultay sonunda "Cengiz" (cihan hükümdarı, göklerin oğlu, güçlü, mükemmel savaşçı) ünvânıyla kağan ilân edildi. Bütün bozkır kavimlerinin en büyük hükümdarı durumuna geldi.

Timuçin'in Cengiz diye ilan edildiği günlerdi. Kâşân yakınlarındaki Râvend kasabasındadoğan bu sebeple de Râvendî diye tanınan Muhammed bin Ali... Antalya'da Sultan'ın huzuruna çıktı. Râhatüs sudûr (302) ile birlikte... Selçukluların tarih sahnesine çıkışını ve sonrasını anlatan tarih kitabıyla... 1207'de Sultan I.

Gıyâseddin Keyhüsrev'e takdim etti, kitabını anlattı. Tarihi, edebiyatı çok seven yiğit Sultan teşekkür etti. Bismillah, dedi, rastgele kitabı açtı. Okumaya başladı.

"İmam-ı Azam Ebû Hanife'ye bağlanan bir rivayet çok dikkat çekicidir. İlmin ve takvanın zirvesi Ebû Hanife hazretleri... İctihatlarının Allahü teâlâ nazarındaki değerini merak, hata yaptım mı diye endişe eder.

Hac esnasında Kâbe'ninörtüsüne yapıştı. (Ey Allahım. Ben senin kullarına hizmet için Muhammed aleyhisselamın şeriatindeictihat ettim. Eğer ictihadım doğru ve mezhebim hak ise bana yardım et) diye dua etti. Nereden geldiği belli olmayan bir ses, (Sen doğru söyledin. Kılıç Türklerin elinde olduğu müddetçe mezhebine zeval yoktur) der.

Allahü teâlâya hamdolsun ki... Artık İslâm'ın arkası kuvvetli, Hanefi mezhebi mensupları mutludur. Zira Arap, Acem, Rum ve Rus diyarlarında kılıç Türklerin elindedir. Selçuklu Sultanları, Hanefi âlimlerini o kadar çok himaye etmişlerdir ki... Onların sevgisi, ihtiyar ve gençlerin gönlünde bakidir. (303)"

Okudukları, Sultanı coşturdu."Râvendî, yazdıklarıyla gönlümüzü çok hoş eylemiştir. Kitabının her satırı için bir altın verile" dedi. Râvendî'ye döndü, elindeki kitabı ona doğru kaldırdı.

"Hocam. Allahü teâlâ razı olsun, kaleminize güç, kuvvet versin. Kitabınızı açtığımda, karşıma çıkan ilk sayfada... İmam-ı Azam hazretlerinin duası ve ona verilen cevabı okudum. Hak ve adalet için kılıcı elinde tutanlardan biri, en aşağısı olmakla çok sevindim.

Ne dersiniz? Selçukoğulları kılıcı elinde tutmaya, bu kılıçla adalete hizmet etmeye devam edecek mi? Bizlere, neslimizden gelenlere... Konstantiniyye'yi ve Anadolu'nun tamamını fethetmek, Son Kale kılmak, Oğuz Kağan atamızın vasiyetini yerine getirmek... Nasip olacak mı? Tahmininiz nedir?"

Bu zorlu suallerle birlikte bütün gözler Râvendî'ye çevrildi. Eğilmiş başı iyice göğsü üzerine düştü.

"Geleceği, gaybı ancak Allahü teâlâ ve O'nun

bildirdikleriverdikleribilebilir. Tahmine gelince... O da haddimiz değil. Bu konuda ilim ve tecrübe sahibi olmak lazım. İşittiğimiz tahminlere gelince... Moğollar Timuçin'in kılıcı gölgesinde toplanmışlar. Ona Cengiz, yani cihan hükümdarı ünvânını vermişler. Cengiz'in, Moğolları tek bayrak altında toplamakla kalmayacağı, cihan hükümdarı olmak için yürüyeceği söylenir. Bu da Moğolistan'dan Anadolu'ya bütün diyarları çok zor günlerin beklediğini gösterir. Kılıç ve Kalemin, Könülün rehberliğine çok çalışması, Anadolu'yu aşılmaz kale kılması gereken günlerdeyiz sultanım."

Ravendi'nin, bu sözleri söylediği günlerde... Rivayet edildi ki... Horasan'ın Merv şehrinde, Peygamber Efendimizin soyundan, seyyid olduğu söylenen bir babanın çocuğu oldu. İsim olarak,isimlerin en güzelini koydular, Mustafa, dediler. Doğumdan önce seyyid olduğu rivayet edilen babasının bir rüya gördüğü... Rüyada "Evladına Mustafa ismini koy. Onun, hem kalem hem de gönül ehli olarak yetişmesi için çok gayret et. Yetişmesinde büyük emeği olacak Kayı beyi... İnsanlığın daha önce şahit olmadığı bir devletin temellerini atacak... Devlet onun ismiyle anılacak ve soyundan gelenler Konstantiniyye'yi fethedecek" dendiği... Bunu söyleyenin de Ârif-i Rivegerî hazretleri olduğu söylendi.

"Hoş geldiniz beyim, safalar getirdiniz. İnşâallah safalar bulursunuz."

"Hoş bulduk. Safanın en güzeline kavuştuk efendim."

"Efendim, sizi buralara kadar yorduk. Hakkınızı helal edin. Ertuğrul oğlumuzun... Buhara'yı, Kaşgar'ı ve daha öteleri, atalarının geldiği yeri, Oğuz Kağan diyarını görmesini arzu ettik. Gördüklerini gönlüne yerleştirmesini, Oğuz boylarının niçin yüzlerce yıldır Doğu'dan Batı'ya, Anadolu'ya aktıklarını bilsin istedik."

Söylenenlerle aklı başından gidecek gibi olan baba, cevap vermeye çalıştı.

"Ne yorgunluğu efendim. Buraya yaklaştıkça gücümüzün arttığını hissettik"

"Buhara böyledir. İnsanı kendine çeker. Mübarek hocamız Goncduvanî hazretlerinin bereketi..."

Gözlerini üzerinden ayırmayan yedi-sekiz yaşlarındaki çocuğun başını okşadı.

"Bu Ertuğrul mu?"

Ertuğrul denilince yüzü aydınlandı.

"Evet, efendim. İsmini verdiğiniz, dua ve gönderdiklerinizle doğumuna, hayatına vesile olduğunuz evladım..."

Cevap sahibi yanındaki çocuğa döndü.

"Oğlum. Öp hocamızın elini."

Hemen iki eliyle sağ elini kavradı. Öptü, alnına götürdü. O da diz çöktü, göklerin yere indiği gibi... Gümüş okların nice hedeflere gittiği gözlere baktı. Alnından öptü, göğsüne bastırdı, gönlünde ne varsa vermek istercesine... Küçük Ertuğrul büyüdüğünü, büyüdüğünü, babasının devamlı anlattığı Oğuz Kağan kadar olduğunu, hissetti.

"Ertuğrul, evladım. Sana Ertuğrul ismini verdik ki... Önce er olup kulluğunu bilesin... Sonra da Tuğrul kuşu gibi Tuğrul Bey'in, Alparslan'ın, Melikşah'ın yolundan yürüyesin. Yeni bir dirilişe vesile olasın. Neslinden gelenlerin Anadolu'da kuracağı müjdelenen cihan devletinin temellerini çok sağlam atasın."

Bu müjdeyle Gündüz Alp'in ayakları bedenini taşımaz, gönlü göğsüne sığmaz oldu.

Arif-i Rivegerî hazretleri baba ve oğulu omuzlarından tuttu.

"Nübüvvet yolunun büyüğü Ebül Hasan Harkani hazretleri... Tuğrul Beye, Tuğrul Bey de Kayı beyi Kara Batur'un oğluna isim koymaya geldiğinde aynı şeyi söylemişler. (Bu geliş... Peygamber Efendimizin, benim ve eshâbımın yolu dediği ehl-i sünnetin, doğru itikadın, Kıyamet'e kadar bozulmadan devam etmesi... Bu devamın sağlanması için, Anatolia denen diyarın sizin ve neslinizden gelenler tarafından yurt tutulması içindir... Bu yurt tutuşun; Konstantiniyye'nin fethinin gerçekleşmesine sebep olması içindir) demişlerdi.

Biz de aynı şeyleri söylüyoruz. Sizin buraya gelişiniz, Konstantiniyye'nin fethedilmesi, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar, İslâmiyet'in, ehl-i sünnetin Son Kalesi olması içindir. Bütün gönül erlerinin yardımı ve duası sizinledir. Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği Kılıç, Kalem ve Könülün birlikte olması için her türlü desteği verecekler. Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya Yürüyüş devam edecektir."

Gündüz Alp, bu sözlere şaşırdı. Babasının ona, kendisinin de evlatlarına söylediklerydi. Rivegerî hazretleri, Gündüz Alp'e bakıp tebessüm etti.

"Beyim. Eli kılıca değmemiş, dergâhından pek dışarı çıkmamış bu kişinin söyledikleri seni şaşırttı mı?"

Şaşkınlığı telaşa dönüştü.

"Şey... Hocam..."

Güldü.

"Beyim, şaşırma... Yolumuzun büyüğü Ebül Hasan Harkani

hazretlerinden beri... Nübüvvet yolunun büyükleri... Gözlerini ve gönüllerini Oğuz boylarının Türkistan'dan Anadolu'ya göçüne çevirdiler. Bu göç yolunu açık tutmak için çalıştılar. Kılıç, kalem ve könülü Anadolu'nun ve Konstantiniyye'nin fethi için bu yola yönlendirme gayretinde oldular. Bundan sonra aynı gayret içinde olacaklar.

Ebül Hasan Harkanî, Yusuf-i Hemedani, onun halifeleri Ahmet Yesevi ve Abdülhâlik Goncdüvanî hazretleri ve onların varisleri... Oğuz Türklerine hem Anadolu'yu hem Konstantiniyye'yi hedef gösterdiler. Hem Kutalmışoğlu Süleyman'ın hem de Alparslan'ın soyundan gelenleri destekledilerdi. Tabii ki sizin ceddinizi de, Kayı Boyundan gelenleri, Altın Yay ve Gümüş Okları arayanları...

Kutalmış oğlu Süleyman ismini duyan Gündüz Alp şaşırdı?

"Kutalmışoğlu Süleyman mı?"

"Beyim niçin şaşırdın?"

"Şey... İki kardeşin çocukları arasında taht kavgası oldu da..."

"Evet, oldu... Oldu ama ilk defa böyle bir kavga hayra vesile oldu. Anadolu'da yeni bir Türk Devleti'nin, Batılılar tarafından Türkiya denilen devletin doğmasına vesile oldu ki hâla devam ediyor. Bize bildirilen o ki bu devletin ömrü de fazla olmaz. Yerine senin neslinden gelenler bir devlet kurarlar... Hazret-i Osman radıyallahü anhın ismiyle anılan bu devlet inşâallahKıyamet'e kadar, İslâmiyet'in son kalesi olarak devam eder."

Gündüz Alp, tepeden tırnağa titredi, bu ne güzel müjdeydi, bu ne ağır yüktü, böyle bir yükü nasıl taşırdı.

"Efendim. Kulluk, beylik yükünün altında ezilirken... Üzerimize Son Kale yükünü yüklediniz. Dualarınızla inşâallah üzerimize düşeni yapmak nasip olur."

Rivegeri hazretleri, verilen müjdeyle coşmak yerine mesuliyet duygusuyla titreyene baktı.

"İnşâallah, sana ve soyundan gelenlere bu yükün hakkını vermek ve bu şekilde rıza-i ilahiye kavuşmak nasip olur. Bunun için hanedan mensupları arasında saltanat kavgasına mâniolunmalı.

Buna mâniolmanın ilk şartı da... Saltanatı emanet, yarın Hakkın divanında hesabı verilecek en ağır yük bilmek...

Kardeşler arası kavga... Devletin, hanedanın ortak mülkü kabul edilmesi Türk devletlerinin en büyük zaafı oldu. Nice cihan devleti birkaç yüz yıl içinde yıkıldı. Tıpkı Selçuklu'da olduğu gibi... Melikşah'dan sonra devlet varlığını fazla devam ettiremedi. Kaç parçaya ayrıldı. Aynı tehlike bütün yıkıcılığıyla Anadolu Selçuklu Devleti için devam etmez. İnşâallah neslinizden gelenler, devletin bölünmesinin önüne geçerler."

Gündüz Alp, boyun büküp "inşâallah" demekten başka bir şey yapamadı. Rivegerî hazretleri, haber verilen müjdeyle omuzları çökene baktı.

"Beyim. Kutalmışoğlu Süleyman Bey'in en büyük ideali saltanat kavgasına son vermekti. Genç yaşta ölümüyle bunun için çalışamadı. Sen, soyundan gelenlere söyleyesin. (Saltanat dedikleri bir ağır yüktür. Vasiyetimdir, kime saltanat nasip olursa adaletten ve merhametten ayrılmasın. Saltanatta hak iddia etme hakkı olanlar da... Her şeyleriyle saltanat nasip olanlara yardım etsinler, fitneye sebep olmasınlar) diye vasiyet edesin. Edesin ki Süleyman Peygamberin ve Kutalmışoğlu Süleyman'ın ismiyle anılasın."

Gündüz Alp şaşırdı.

"Süleyman diye anılmak mı?"

Seslice güldü.

"Evet... Her ikisi de saltanatı Hakka hizmet bildiler, Hakka hizmet için dünyalık istediler. Neslinden gelenlerin de seni Süleyman olarak bilsinler, bilsinler de saltanata esir olmasınlar. Saltanat için kavga etmesinler. Saltanat kendilerine nasip olduğunda bunun dehşetiyle irkilsinler."

İsmini Güneşten... Oğuz Han'ın en büyük oğlu Gün Han'dan alan Gündüz Alp... Süleyman isminin bir güneş olup göğsüne girdiğini, gönlünü ısıttığını, ısınan gönlünün genişlediğini, Anadolu'yu bir kale gibi kuşattığını görür gibi oldu.

Söylenenleri yutarcasına dinleyen Ertuğrul'un aklında kalan, gönlünü yakan ise... Saltanat, kardeş kavgası, Süleyman ve vasiyet kelimeleri oldu.

Baba-oğul... Doğuya, daha doğuya doğru hareket ettiklerinde... Rivegerî hazretleri sıkı sıkı tembihledi.

"Dönüşte mutlaka uğrayın. Yolbuldu'yu yanınıza vereceğim, Anadolu'da nice yolları bulması için... Gündüz Alp sakın unutma. Oğlun Ertuğrul ve onun neslinden gelenler... Beş şeye mutlaka riayet etsinler. Ehl-i sünnetten, adalet ve merhametten ayrılmasınlar, haramdan mutlaka sakınsınlar, mutlaka ve mutlaka bir mürşid-i kâmile tâbi olsunlar.

Bu beş şart... Allahü teâlânın adaletini yeryüzünde yerine getirmek, dünya saltanatını âhiret saltanatına vesile kılmak isteyen sultan için vazgeçilmez şartlardır.

Bu nesilden nesile vasiyet edilsin. Bu beş şarta riayet ettikleri ölçüde muvaffak olacaklar, devletleri devam edecektir. Bu kâinat sebepler üzerine kurulmuştur, her şeyin bir sebebi, bedeli, herkesin bir imtihanı vardır. Devlet-i ebed müddet, nizam-ı âlem içindir, saltanat sürmek için değil..."

Baba-oğulun gönlünde... Saltanat, kardeş kavgası, Süleyman ve vasiyet kelimelerinin bir kor gibi yandığı... Birlikte Kaşgar'a doğru yürüdüğü günlerden bir gün, 30 Eylül 1207 idi...

Horasan'ın Belh şehrinde... Tacını, tahtını terk ederek büyük evliyâ olan İbrahim Edhem'in memleketinde... Bir çocuk dünyaya geldi. Babası büyük âlim, gönüller sultanı Behâeddîn Veled idi. Oğluna "Muhammed" ismini verdi. Hicri 604 yılının Rebîulevvel ayının altıncı günü doğmuştu. Peygamber Efendimizin aleyhisselam doğduğu ayda...

Baba, Sultânül Ulemâ, Âlimlerin Sultânı ismiyle meşhûr Muhammed Behâeddîn Veled hazretlerinin soyu hazret-i Ebû Bekr'e ulaşıyordu. Annesi Mü'mine Hâtun ise... Sâlihâ ve evliyâ bir hanımdı, İbrâhim Edhem hazretlerinin neslindendi.

Babaların kendi isimlerini evlatlarına koyması pek işitilmemişti.

Rivayet edildi ki... Niçin "Muhammed" ismini koydunuz diye sual edildiğinde mahçup bir şekilde boyun büktü.

"Böyle bir ismi koymak ne haddime... Kendim bu ismin ağırlığı altında ezilirken oğluma koyar mıydım? Sözü bizim için emir olan istedi. (Muhammed ismini koy. Koy ki o ismin bereketine, ismin sahibinin yardımına kavuşsun. O'na varis olsun, bir gül olup açsın. Varis olsun ki gideceği diyar hem hayatında, hem de öldükten sonra Müslümanlar için sığınak olsun. Öyle sözler söylesin ki Kıyamet'e kadar unutulmasın, gönüllerde yer alsın) dedi. Bu sebepten içim yana yana Muhammed ismini koydum" diye cevap verdi.

Bütün ısrarlara rağmen, ismi kimin istediğini söylemedi.

Muhammed isminde baba çocuğuna Muhammed ismini koyarken... Tebriz'de... 23 yaşlarında, Muhammed isminde bir delikanlı... İçindekileri ifade edememenin ızdırabıyla kıvranıyordu.

Bu delikanlı, Ebû Bekr-i Kirmânî'den ve Bâbâ Kemâl-i Cündî'den feyz almıştı. Bir gün Bâbâ Kemâl, "Sana esrârdan ve hakîkatlerden bir şey hâsıl olmaz mı? Neden hiç söylemezsin?" dedi. Boyun büktü; "Çok olur. Fakat, ben arkadaşlarım gibi şiir söyleyemem" dedi. Bunun üzerine Bâbâ Kemâl; "Allahü teâlâ, sana öyle bir arkadaş ihsân eder ki, o senin adına her mârifet ve hakîkatleri söyler" buyurdu.

Behâeddîn Veled'in oğlu Muhammed ismini alırken... Kendisinin dili olacak bir arkadaş arayan... Bulabilmek için çok gezmesi sebebiyle Şems, Güneş diye anılan Muhammed "dost, dost" diye yürürken... Endülüs'te görülen bir rüya sonucu Muhyiddîn ismini alan bir dost da Anadolu yollarında yürüyordu.

Babasının "Evladım. Doğumunda bana, bu çocuk, Türkiye'de, Hazret-i Osman'ın ismiyle anılacak bir devletin kurulmasında büyük rol alacak, İslâmiyet'in ihya edilmesine sebep olacak. Bu sebepten ismini Muhyiddîn koy, denildi" sözleri bir an olsun gönlünden ve zihninden gitmiyordu. Bu sözleri duyunca... Gönlüne bir kor, ayaklarına yürüme aşkı düşmüş.. Endülüs'den Afrika'ya,

Afrika'dan da Kudüs'e, Mekke, Medine'ye Şam'a oradan da Anadolu'ya yürümüştü.

O günden bugüne durmadan yürüyordu... İşaret edilen vazifeyi başarabilmek, isminin hakkını verebilmek, Muhyiddîn olabilmek için...

Muhyiddîn Arabî Anadolu yollarında, Belhli Muhammed ana kucağında, Tebrizli Muhammed aşk kanadında, Gündüz Alp oğlu Ertuğrul baba korumasında yürüyordu... Anadolu'nun son kale, mazlumların sığınağı olabilmesi için...

Herkes yürüyordu Ermeydanı Yeryüzünde... Kimisi hayır, kimisi ise şer meydanı kılmağa...

* * *

İlk Türk yurdunun kuzeyinde ve çevresinde... Cengiz komutasındaki Moğollar da yürüyordu hem de Oğuz Türklerinin üzerine doğru... Daha önce de Kuzeyden gelen baskıyla yürümüştü Türkoğlu iki defa... Hazar'ın kuzeyinden Avrupa içlerine, güneyinden Anadolu'ya doğru... Bu yürüyüşler tarihin akışını değiştirmişti... Yine yürüyecek, bir sel gibi akacak mıydı?

Türkoğlu, ata yurdundan tekrar Anadolu'yadoğru akacak mıydı?

Anadolu'ya gelenler, Anadolu'yu Son Kale bilenler Konstantiniyye'ye doğru akmaya devam ediyorlardı. Konstantiniyye'yi Kızılelma bilenler, ona yakın olabilmek için Bizans sınırına yerleşiyorlardı, gün olur sefer olursa katılabilelim diye...

Bunlardan biri de Kutluca idi. Kutluca Malatyalı idi... Seyyid Battal Gazi'nin destanı, kahramanlıklarıyla büyümüştü. Onun gibi Konstantiniyye'yi fethetmek aşkıyla yanıyor. Fetih nasip olmaz, müjdeye kavuşamazsam hiç olmazsa bu uğurda şehit olurum, diyordu. Ama bir türlü ailesini terk edemiyordu. Bir veba salgınında, bütün ailesini kaybedince yollara düşmüştü... Battal Gazinin izini takipederek, gele gele Eskişehir yakınlarına, Bizans hududuna, kabrinin bulunduğu söylenen yere gelmişti. Fakat

ortada kabir yoktu, yalnızca söylenti vardı. Geçen beş yüz sene içinde ortada kabir falan kalmamıştı.

Kutluca birkaçkoyun aldı, bu bölgeye yerleşti. Bizans üzerine sefer açılmasını bekliyordu Konstantiniyye'yi fethetmek için... Beklerken de Battal Gazi'nin kabrini arıyordu... Kabri bulursa Konstantiniyye'nin fethine katılmış gibi sevap kazanacağını düşünüyordu.

Çobanlığı sevmişti. Peygamber Efendimizin, Musa aleyhisselamın da çobanlık yaptığını, çobanlığın Peygamberleri, Peygamberliğe hazırladığını duyunca çok sevinmiş, çobanlığa başka gözle bakar olmuştu.

Hazret-i Muhammed aleyhisselamın "Hepiniz bir sürünün çobanı gibisiniz. Çoban sürüsünü koruduğu gibi siz deevlerinizde ve emriniz altında olanları Cehennem'den korumalısınız" sözünü işitince... Çobanlığa sevdalanmış, sultanlara çok acır olmuştu.

Musa aleyhisselamın bir koyunu nice kovaladıktansonra yakalayınca kızmayıp "Ey mübarek hayvan, ikimiz de yorulduk nice böyle yaptın?" diyerek iki gözünden öptüğünü ve bu sebeple ona peygamberlik verildiğini işitince, çobanlığa sevdası kara sevda olmuştu.

Abdullah bin Mübârek hazretleriyle (304), (726-797 yılları arasında yaşamış, Merv doğumlu, Türk asıllı büyük âlim ve evliyâ) koyun otlatan bir çocuk arasındaki konuşma kendisine anlatıldığında aklı başından gitmişti. O, çoban çocuğa sual eylemişti "Evlâdım! Allahü teâlâyı bilir misin?" diye...

Çocuk büyük bir hayretle cevap vermişti "Kul nasıl sahibini bilmez?" şeklinde...

"Allahü teâlâyı ne ile bilirsin?"

"Bu koyunlarla bilirim."

"Bunlarla nasıl bilirsin?"

"Koyunlar, çobansız işe yaramaz. Koruyucu lazımdır ki onlara su

ve ot versin, kurttan ve diğer tehlikelerden korusun! Bundan anladım ki, bu âlemdeki hiçbir şey koruyucusuz olamaz. Bu sonsuz sayıdaki mahlûku korumaya gücü yeten, Allahü teâlâdan başkası değildir."

Çocuğun cevabıyla vurulan Kutluca, o günden sonra bütün canlıları merhametle kuşatmaya gayret eder, hatta yere sertçe basmaktan korkar oldu.

Konstantiniyye'ye açılacak seferi bekler, Battal Gazinin kabrini ararken... Yıllar geçmiş, ihtiyarlamış, Çoban Baba, o yörenin Kutluca Babası olmuştu.

Evet, Kutluca birkaçgündür çok heyecanlıydı.

Beklenmeyen hadise, Üçler Tepesi yamacındameydana gelmişti. Daha önce hiç geçmediği bir yerdi. Yerleştiği köye epey uzaktı. Buraya gelince koyunlar ikiye ayrılmışlar. Bütün zorlamasına rağmen oda içi kadar bir yere girmemişlerdi, sanki görünmez duvarlar vardı. Hem korkmuş hem de sevinmişti. Söz konusu yerde, insan eliyle işlendiği belli taş parçaları bulmuştu. Çevre köylerden burasını soruşturmuş. Yaşlılar, burada, Hristiyanların da ziyaret ettiği bir kabrin bulunduğunu söylerlerdi, cevabını almıştı. Birkaç gün koyunları bu alana sokmak için çalıştı ama başaramadı. Söz konusu yeri kazmaya karar verdi.

Koyunların girmediği alanın sınırlarını tayin etti. "Yâ Rabbi! Burayıkazmaktan maksadım... Battal Gazi'nin kabrini bulmaktır... Onun Fatihalara kavuşması, hatırasının canlı tutularak Konstantiniyye'nin fethinin çabuklaşması içindir" niyetiyle "Bismillah" dedi ilk kazmayı vurdu.

Kazma, kazmayı takip etti. Bir adam boyuderinliğe ulaştığı üçüncü günde... Kazma sert bir şeye çarptı. Bir mermerdi. Aceleyle etrafını kazdı. Bir mezar taşıydı.Güçlükle kazı yerinden çıkardı, çimlerin üzerine yatırdı, temizledi. Üzerinde İslâm harfleriyle bir yazı vardı. Okudu, "Cafer bin Hüseyin" yazıyordu. Battal Gazi'nin isminin Cafer, babasının isminin de Hüseyin olduğunu biliyordu. "Sana sonsuz şükürler olsun" diyerek şükür secdesine kapandı. Gözyaşları içinde dua etti. Akşam olunca kazma işine ara verdi.

O gece rüyasında, heybetli, siyah sakallı bir kişi gördü. "Seyyid Battal Gazi'yim. Kabrimi bulman, beni Fatihalara kavuşturacak olman çok sevindirdi. Kabrimin yerini ve yanımdaki kabri sana gösteriyorum" dedi. Dört adam boyunda bir yeri işaretledi, "Bu benim kabrim... Niçin bu kadar uzun olduğunu merak edersin, bu bir sırdır" dedi. Onun hemen yanında da normal bir kabir işaretledi. "Bu, eşim İmparator kızının kabridir, senden bu kabir yerlerini soracaklar gösterirsin" dedi. Kutluca Baba, gözyaşları içinde uyandı. Sabahı beklemeden mezarları işaretlemek için yola koyuldu.

Bu rüyadan bir müddet sonra... Biri daha Battal Gaziyi rüyasında gördü. Rüyayı gören Selçuklu Sultanı I.Gıyaseddin Keyhüsrev'in hanımı Ümmühan Hatundu. O da Konstantiniyye'ye sevdalı her Oğuz Türkü gibi Battal destanlarıyla büyümüş... Konstantiniyye'den önce İmparator kızının gönlünü fethetmesinden, onunla evlenmesinden çok etkilenmişti.

Rüyasında "Ben, çok merak ettiğin Battal Gazi'yim. Peygamber Efendimizin müjdesine kavuşmak, Konstantiniyye'yi fethetmek için geldim, kısmet olmadı, ama geri dönmedim. Konstantiniyye'ye giden yol üzerini kendime yurt bildim. İsterim ki Fatihalarla hatırlanayım, mezarımla Konstantiniyye'nin fetih müjdesini, bu fethin arkasındaki nice sırları unutturmayayım. Mezarım, Eskişehir yakınındaki Mesih Kalesi dibindedir. Kabrimi Hacı Emre Köyünden Kutluca Çoban bilmektedir. Üzerime türbe, hemen yanıma da bir mescid inşa ettiresin. Kendin ve Kutluca için de burada mezar yeri ayırasın ve Kıyamet'e kadar misafirim olasınız" dedi.

Ümmühan Hatun, sabahı bekleyemedi. Aynı yastığa başkoyduğu eşi Sultan Keyhüsrev'i uyandırdı, rüyasını anlattı. O seher vakti, nasıl hareket edeceklerini kararlaştırdılar.

Kısaların en kısası zamanda... Hacı Emre Köyüne gidildi, Kutluca bulundu. Türbe, mescid, misafirhane inşa edildi, suyu şırıl şırıl akan çeşme yapıldı. Kutluca Baba ve Ümmühan Sultan için mezar yeri ayrıldı. Mezar yeri ayrılmasını bizzat Battal Gazi'nin istediğini öğrenenKutluca Baba çok sevindi. "Yâ Rabbi! Bu ne büyük ihsân. Ben bunun şükrünü nasıl eda ederim" dedi. Secdeye

kapandı, bir daha doğrulmadı. Ayrılan mezarına defnedildi. Battal Gazinin Anadolulu ilk komşusu oldu.

Muhyiddîn Arabî hazretlerinin Anadolu yollarında, Belhli Muhammed'in ve Mervli Mustafa'nın ana kucağında, Gündüz Alp oğlu Ertuğrul'unbaba korumasında yürüdüğü zamanda... "Kılıç Türkün elinde olduğu sürece mazluma korku yoktur" diyen Ravendi hazretlerinin kitabını Sultan I.Gıyâseddin Keyhüsrev'e takdim ettiği günlerde... Konya'da Sultanın hanımı ve Kutluca Baba rüya görmüşler... Bu rüyalar ve sonrası Battal Gazi'nin türbesinin inşa edilmesi... Konstantiniyye'yi fethetme aşkını bütün Anadolu'da yeniden gönüllerde alevlendirdi (305).

Latinlerin Konstantiniyye'yi işgalinden sonra İznik'i başkent edinen Bizans İmparatorluğu, tavır değiştirmiş... Anadolu Selçuklu Devletine, Türkiye'ye haraç ödemeyi kesmişti. Sultan Keyhüsrev, İmparator Lascaris'ten haracı ödemesini istedi. Ret edilince... Menderes vadisinden batıya ilerleyerek Bizans topraklarına girdi.

Battal Gazinin kabrinin keşfedilmesinden, üzerine türbe yapılmasından ve Kutluca Babanın yaşadıklarını dinledikten sonra... Sultanın Konstantiniyye aşkı iyice alevlenmişti. Fethedemese bile fethini hazırlayanlardanbiri olmak istiyordu.

Samsun'u alarak Karadeniz'eulaştığı gibi Ege'ye ulaşmak, Anadolu'nun fethini tamamlamak, sonra da Konstantiniyye üzerine yürümek istiyordu.

Türk askeri Bizans toprakları üzerinde ilerleyince beşik şeklindeki Anadolu heyecanlandı. Topraklarının her karışının İslâmiyet'le şereflenmesini, ezan sesinin işitilmesini istiyor... Bir an önce Son Kale olmakla şereflenmek arzusuyla yanıyordu.

İki ordu, 1211Nisan ayında Philadelphia(306) yakınlarında karşılaştılar. Bu şehir 1081 yılında Kutalmışoğlu Süleyman Şah, tarafından fethedilmiş.. Sonra defalarca Bizans ve Selçuklu arasında el değiştirmişti. Türk askerini görmekle toprağı kıpır kıpır olan şehrin gözleri önünde yapılan savaşta... Türk ordusu, Bizanslıları kolayca bozguna uğrattı. Sultan, yüzleri kanlarıyla boyanmış yerde yatan Bizanslılara baktı. Sonra da şehre... Oğuz Türkünün, rengârenk çatılarını görerek ala şehir, bazılarının da ne a'lâ, ne güzel şehir dediği şehre baktı. "Askerlerini de şehirleri gibi alacalı eyledik, kırmızıya boyadık" dedi.

Ege'ye oradan da Konstantiniyye'ye yürümenin "ne güzel komutan" müjdesine kavuşmanın hayalinde yürüdü savaş meydanına... Ama fazla yürüyemedi... Ölü taklidi yapan Papalık fedaisi yerinden fırladı. Askerlerin müdahale etmesine fırsat vermeden hançeri boynuna sapladı. Sultan önce Allah, sonra

Konstantiniyye, dedi ve şehit oldu. Al kanı,gül yüzünü allara boyadı. Alaşehir'de allara boyanarak Kızılelma'ya, şehitliğe kavuştu.

Sultanın ölümü sonrası, Bizans ordusu toparlandı. Türk ordusunun zafer neşesi bozguna döndü. Mühim zayiat verdikten sonra, Bizans topraklarını terk etti. Alaşehir olmakla sevinen Philadelphia, yine Bizans'ın oldu. Keyhüsrev ile her karışıyla Son Kale olmayı ümit eden Anadolu yine kahroldu.

Sultan Keyhüsrev, henüz kırk iki yaşında, hizmet verme, faydalı olma çağının zirvesindeydi, ama kader... İç organları şehit olduğu yere gömüldü, cenazesi Konya'ya getirildi.

Uzun boylu, cesur, zeki, askerlik ve siyasette parlak bir şahsiyetti. İlim, sanat ve edebiyatı korumuş, Türkiye'yi mimari eserlerle donatmış, ticari yolların hepsini emniyet altına almış, Türkiye'nin üstünlüğünü komşu devletlerin hepsinekabul ettirmişti.

1212 yılıydı, gönüllerde Sultan Keyhüsrev'in acısı henüz çok tazeydi. Seyyid Bilal hazretleri vefat etti. Yıllarca, gözyaşı, gönül nuru ve alın teriyle Anadolu'yu mayaladıktan, nice gönüllere ilahi aşkı nakşettikten sonra... Anadolu toprağı onu kucakladı, temizlenmek, güç bulmak, Son Kale olarak kalmak için.

58 yıl önce gelmişti Anadolu'ya Bağdat'tan... Sahâbe-i kirâm yatağı Diyar-ı Bekr'in hemen doğusuna yerleşmişti. Issız, dağlık bir yere... O güne kadar nice seyyidlerin Anadolu'nun dört bir tarafına yerleşmesi gibi... Ecdadından aldığı bir emirle bu ıssız yere yerleştiği söylendi.

Kimse Seyyid Bilal hazretlerinin bu ıssız yere niçin yerleştiğini anlayamamıştı. Diyar-ı Bekir'de kalması için çok ısrar edilmişti. Ama o kabul etmemişti.

Dağlık ve kıraç arazide geçinme savaşı verdikleri bir günde...

Hasankeyf sancağına bağlı Araban beyi ve adamları ava çıktı. Bir tavşanla karşılaştılar. Tazılar tavşanı kovaladı, onlar takip etti. Grebeş denilen mevkiye geldiklerinde akılları başından gidecek gibi oldu. Yirmi iki, yirmi üçyaşlarında bir delikanlı namaz

kılıyordu. Simsiyah sakalıyla çok yakışıklı ve heybetliydi. Sağında ve solunda onunla birlikte kıbleye karşı durmuş tavşan ve tazılar vardı, sessizce bekliyorlardı. Çok şaşırmışlardı. Selam verince tanıştılar. İsmini, soyunu ve geldiği diyarı, niçin hicret ettiğini öğrenince... Araban beyi ne yapacağını şaşırdı. Doğudaki İslâm memleketlerini ve Bağdat'ı çok büyük bir felaketin beklediğini, Anadolu'nun bu felaketten kaçanlar için sığınak olacağını, Anadolu'yu o günlere hazırlamak için göç ettiğini Araban beyine söylediği rivayet edildi.

Bey, onu yanına alıp her türlü ihtiyacını karşılamak istedi, ancak kabul etmedi. Bunun üzerine bey, orada, dağlarla çevrili geniş bir ovayı ona ve evlatlarından gelenlere vakfetti. Kendilerinden vergi alınmayacağını belirtti. Çok geçmeden Seyyid Bilal'in beyin kızı Fatıma hatunla evlendiği rivayet edildi. Oturdukları küçük kulübenin çevresine sevenleri yerleşti, bir köy meydana geldi. Bu köye vergi alınmayan manasında Becirman denildi.

Seyyid Bilal, 58 yıl hayatını bu köyde sürdürdü. Medrese inşa ettirdi, kalem ve könül ehli nice talebeler, seyyid ve seyyide yedi çocuğunu yetiştirdi. Becirman Köyünün çevresinde nice köyler mesken, gönül diyarı oldu.

Seyyidlerin, Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem mübarek neslinin Anadolu'nun muhtelif yerlerini mesken tutmaları, buralarını sükûnet, huzur mekanı, kale eylemelerindeki esrar neydi (307).

İzzeddin Keykavus, kardeşi Melik Keykubad ile yaptığı taht mücadelesini kazanarak babasından sonra Sultan oldu.

Keykavus, babasının yolunu daha iyi şekilde devam ettirmeğe gayret etti. Samsun'un hemen yanındaki Ereğli ve Amasra limanları başta olmak üzere, Karadeniz sahillerindeki birçok yeri fethetti. Bu şekilde bu denizi Oğuz Türklerine açtı. Artık güney Karadeniz sahilleri Bizanslılarla paylaşılıyordu.

O, yeşil vatan Anadolu'nun mavi vatan ile desteklenmedikçe elde tutulamayacağını biliyor... Anadolu'nun Son Kale olması ve elde kalması için üç tarafından kendisini kuşatan denizlerin Mavi Vatan haline gelmesi gerektiğine aynen atalarının inandığı gibi

inanıyor... Bunun için gayret gösteriyordu.

Gösteriyordu ancak, bir şeyin noksan olduğunu hissediyordu, ama bir türlü bunun ne olduğunu çıkaramıyordu. Doğudan, Moğol diyarından gelen haberler hiç de iç açıcı değildi.

İbnü'l-Arabî hazretlerinden, manevî evladı olarak Selçuklu Sultanı I. İzzeddin Keykâvus'a bir mektup geldi. Mektubunda, kâfirlerin en şiddetlisi dediği Haçlılar'ın ele geçirdiği beldelerden, bu belde Kudüs bile olsa Müslümanların derhal hicret etmesi gerektiğini, bu sebepten Son Kale'nin çok önemli olduğunu yazıyordu, (308).

* * *

Dokuz yıl kadar sonraydı... Mecdüddin İshak, Evhadüddin Kirmani, talebesi Nasiruddin Mahmud-iHoyî ve İbn-i Arabi'nin birlikte Anadolu'ya gelmelerinden... Burasını son kale kılmak, Fütüvvet teşkilatıyla ilgili hazırlık yapmak için...

Mecdüddin İshak'ın bir çocuğu olmuş, yakın dostu İbnül Arabi, Sadreddin ismini vermiş. Evhadüddin Kirmani'nin talebesi Nasiruddin Mahmud-iHoyî de Ahî Evran diye anılır olmuştu.

Niçin bu lakabı aldı? Hiç kimse kesin bir şey bilmiyordu, rivayetler çeşitliydi. Kendisine sual edildiğinde gülümsüyor. "Mademki Anadolu ahalisi, Oğuz Türkü bize bu lakabı uygun görmüş seve seve taşırız" diyor. Hanımı Fatma bacıyla Anadolu'yu karış karış gezmeye devam ediyordu. Hocasının kızı Fatma Hatunla evlenmiş, birbirlerine can yoldaşı olmuşlardı... Sonsuz can yoldaşlığına, nice can yoldaşlarına vesile olmak için... Fatıma Hatun da Oğuz kadınlarına fütüvveti, kardeşliği, Anadolu'nun son kale olması için onlara düşen vazifeleri anlatıyordu.

Bir rivayete göre... Mahmud-iHoyî, Fütüvveti anlatmak için gittiği yerlerde yâ ahî diyordu, ey kardeşim manasında, tanışdıklarına, konuşduklarına... "Hepimiz kardeşiz, hepimiz Âdem aleyhisselamın neslindeniz. Nasıl ki Allahü teâlâ dinli dinsiz ayırmadan dünyada herkese merhamet etmekte, rızkını

göndermekteyse, biz de öyle olmalıyız... Bütün canlıların yardımına koşmalı, cansız diye bildiklerimizi sonsuz güzellikteki nizamın bir parçası bilmeliyiz" diyordu. O "Yâ ahî!" diye konuşmaya başladığında, yalnızca insanlar değil, diğer canlılar da dinliyordu.

Günlerden bir gündü. Orta Anadolu'nun başı dumanlı dağının, Oğuz Kağan'ın Ergöze dediği Erciyes dağının eteklerinde bir yerdi. Debbağların mekanı tuttuğu bir yer... Mahmud-iHoyî anlatıyor... Debbağlar, çobanlar, çevreden gelenler ve dağ, taş dinliyordu.

Mahmud-iHoyî, "Kâinatta, insan ve cinler hariç, bütün varlıklar Allahü teâlâya mutlak itaat halindedirler. İnsan, Allahü teâlâya itaat ettiği ölçüde, diğer varlıklar ona itaat eder" dediği anda ortalık karıştı. Dinleyenler sağa sola kaçıştı. Dehşet içinde açılmış gözler az önce sırtlarını dayadıkları koca kayadaydı.

Anadolu'da evran denilen koca bir boynuzlu yılan kayadan aşağı iniyordu. Yılan dehşet dolu bakışlar arasında kayadanindi. Hiçbir yere sapmadan kıvrıla kıvrıla Mahmud-iHoyî'ye doğru ilerledi. Herkes kaçışırken o yerinden kıpırdamamıştı.

Yılan geldi, geldi, durdu... Bağdaşkurmuş Mahmud-iHoyî'nin ayaklarının dibinde... Bakanların aklı başındangidecek gibi oldu. Mahmud-iHoyî'nin ayaklarına başını sürüyordu. İnanılmaz bir şey daha oldu. Mahmud-iHoyî gülümsedi, eliyle yılanın başını okşadı.

"Ahî Evran (kardeşim Evran). Bizi özledin mi? Kardeşlerimiz seni görünce tedirgin oldular. Korktular... Şimdi git, ben sonra seni görmeye gelirim" dedi. Mahmud-iHoyî'nin yılanın başını okşaması ve onunla konuşmasıyla şaşıranlar, evran denilen yılanın dönüp gitmesiyle nefes alamaz oldular, sonra da "Ahî Evran! Ahî Evran! Ahî Evran" diye feryada başladılar. Mahmud-iHoyî hafifçe güldü.

"Ahiler (kardeşlerim). Hakkınızı helal edin lütfen. İstemeden korkmanıza sebep olduk. Evranla tanışıklığımız biraz eskiye dayanır. Mağara arkadaşlığımız var. Issız gecelerimizi paylaştık. Bunun için Ahî Evran, kardeşim Evran dedik. Herhalde kokumuzu alarak gelmiş."

Mahmud-iHoyî, yılanın gitmesine rağmen yanına yaklaşamayanlara baktı, gülümsedi.

"Ahiler, kardeşlerim! Hele yaklaşın. Anlatacak, sonra da yapacak çok şeyimizvar. Oğuz Kağan vasiyeti koca Anadolu, son kale olabilmek için bir deri gibi işlenmeyi, karış karış mayalanmayı bekler. Bunda en büyük vazife zenaatkar, esnaf kardeşlerimize düşmektedir. Oğuz Kağan'ın diliyle Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya Yürümek mecburiyetindeyiz. Yürüyelim ki Konstantiniyye'yi fetih, müjdeye kavuşma yolunda ilerleyeyim, ilerleyelim ki biz kavuşamazsak bile bizden sonrakilerin yolunu kolay eyleyelim, Battal Gazi'nin ruhunusevindirelim."

Ahî Evran diye anılanMahmud-i Hoyî, Anadolu'yu bir uçtan bir uca gezdikten sonra, "kon ya" emrine uyarak Konya'ya kondu. Burada İbnülArabi hazretleri ve Hocası Evhadüddin Kirmani ile buluştu ve beklemeye başladılar, Bağdat'tan gelecekleri... İbnülArabi hazretleri, Mahmud-iHoyî'ye,"Hoş geldin, yâ Ahî Evran! Maşallah, yılanları da kardeş eylemişsin" diyerek takıldı.

İzzeddin Keykâvus, bir sene kadar önce Mecdüddin'i elçi olarak Bağdat'a göndermişti. Tahta çıktığını bildirmek, İslâm dünyasıyla irtibatı ve fütüvvet teşkilâtına girişi sağlamak için... Bağdat'ta nice görüşmeler yaptı. Anadolu Selçuklu Devleti ile Abbâsî halifeliği arasında siyasî-kültürel anlaşmaların gerçekleştirilmesinde aktif rol oynadı. Fütüvvet teşkilâtının şeyhüşşüyûhu, şeyhler şeyhi Ebû Hafs Şehâbeddin Sühreverdî ile de görüştü.

Halife Nâsır-Lidînillâh, harekete geçti. Sultan I. İzzeddin Keykâvus'un fütüvvet teşkilâtına kabulünü bildiren bir fütüvvetnâme ile teşkilâtın sembolü fütüvvet şalvarını ve kâseyi Sühreverdi hazretlerine teslim etti. Sultana ulaştırmak üzere... Ayrıca saltanat menşurunu, onun sultanlığını kabul ettiğini bildiren belgeyi çeşitli hediyelerle birlikte Mecdüddin'e verdi. İkisini birlikte Anadolu'ya uğurladı.

Konya'daki üçlü, Ahi Evran, Hocası ve İbnülArabi... Bağdat'tan Anadolu'ya yola çıkan ikiliyi beklerken... Buhara'daki Nübüvvet

yolunun onuncu halkası Ârif-i Rivegeri hazretlerinin gönlü onlarla idi... Buluşmaları, beşli olmaları için dua ediyor, bunun için en sevdiği talebesi Yolbuldu'yu gönderiyordu. Bu beşlinin Konya'ya konması... Anadolu'nun mayalanması, Kıyamet'e kadar Son Kale kalması için çok önemliydi (309).

Bağdat'tan Konya'ya gelen kafilenin başkanı Sühreverdi hazretleri... Evliyânın büyüklerinden ve fıkıh âlimiydi. İsmi Ömer'di. Hem tasavvufta hem de bütün din ilimlerinde çok üstün derecelere sahip olduğu için Şihâbüddin, dinin yıldızı diye tanınıyor. 1144'te Sühreverd'de doğduğu için de Sühreverdî deniliyordu. O, ŞihâbüddinSühreverdi hazretleriydi. Hazret-i Ebû Bekir radıyallahüanhın soyundan geliyordu. Gönlü ve yönü Anadolu'da idi...

Zamanının çok büyük âlimlerinden ders aldı, Abdülkâdir-i Geylânî hazretlerinin sohbetlerinde de bulundu. Tasavvufu, evliyâlığı anlatan ilk kitaplardan biri olan Avârif-ül-me'ârif'i yazdı. Fütüvveti anlatan ilk eser olan Risâletü'l-fütüvve'yi kaleme aldı.

Halife Nâsır-Lidînillah döneminde fütüvvet teşkilatının organize edilmesi çalışmalarınaöncülük etti. Hilâfet merkeziyle beylikler arasında bazı elçilik görevlerinde bulundu. Şimdi de yine elçilik göreviyle Anadolu yollarındaydı (310).

Mecdüddin, Kirmani, Mahmud-iHoyî (Ahî Evran) ve İbnül Arabîhazretlerinin bir zamandır Anadolu'da yerleştirmeye çalıştığı... Oğuz Türklerinin Ahiler diyerek yeni yeni benimsediği Fütüvvet teşkilatı... Neydi?

Fütüvvetkelimesinin türediği Fetâ Arapçada"genç, yiğit, cömert" demekti. Fütüvvet ise "gençlik, kahramanlık, cömertlik" anlamlarına geliyordu. Fütüvvetle kanı kaynayan, gücün zirvesinde olan gençleri... Yiğitliğe, Allahü teâlânın razı olduğu işlere özendirmek, enerjilerini hayırlı işlerde kullandırmak hedeflenmişti.

Silsile-ialiyye denilen Nübüvvet Yolunun dördüncü halkası Cafer-i Sâdık "Bize göre fütüvvet, ele geçen bir şeyi, tercihen başkalarının istifadesine sunmak, ele geçmeyen bir şey için de şükretmektir" buyurmuştu.

Fütüvvet hareketinin büyük önderleri daha çok Horasan'da yetişti. Tıpkı Nübüvvet yolu büyükleri gibi... O Horasan ki Türkistan ile Anadolu'yaköprü oldu. Olmaya, Anadolu'yu Oğuz Türkü, gönül erleri ile beslemeye devam ediyordu. Ahmed bin Hadraveyh, Ebû Hafs-ıHaddâd, Ebû Türâb Nahşebî, Ebû Abdullah Siczî, Muhammed bin Fazl Belhî, Ebü'l-Hasan Bûşencî gibi fütüvvete öncülük eden gönül erleri... Hep Horasanlı idi.

Horasan'da... Cesaret, kahramanlık, cömertlik ve fedakârlık önde olan feta denilen kişilere büyük bir hayranlık duyulmaktaydı. Kehf sûresinde... İmanlarını muhafaza için her türlü fedakârlığı göze alan gençlerden, eshâb-ı kehfden, fetâ diye bahsediliyor... Bu, fütüvvet teşkilatına girmeyi gençler arasında çok cazip hale getiriyordu.

Yiğitliği Kur'ân-ı kerîmdeki "fetâ" ifadesiyle irtibatlandıran tasavvuf ehli, bunu tasavvuf terimi haline getirmede tereddüt göstermediler. Mert, cömert ve cesur bir kişide bulunan vasıflar hakiki bir sôfîde de bulunduğundan sofî aynı zamanda bir fetâdır. Bu sebeple sofîler fetâyı "sofî", fütüvveti de "tasavvuf" olarak tarif etmekte bir sakınca görmediler.

"Fütüvvet, dilencinin veya yardım isteyenlerin geldiğini görünce kaçmamaktır"; "Fütüvvet, insanlara eziyet etmekten kaçınıp bol bol ikramda bulunmaktır."

"Ziyafette köpekler bile unutulmamalı, bir karınca dahi incitilmemeli. Sevgi ve merhamet bütün varlığı kuşatmalı."

"Fetâ nefis putunu kıran kişidir."

Fütüvveti anlatan sözler gönülden gönüle ülke ülke kanatlanıyor, Anadolu'ya uçuyordu.

Fütüvvet teşkilatına girişte, şed (kemer) kuşanılıyor, şalvar giyiliyor, tuzlu su içiliyor... Her sanatın bir pîri olduğu kabul ediliyor, disiplin içinde mesleklerin icra edilmesi sağlanıyordu. İki fetâ arasında özel bir kardeşlik kuruluyor. "Ali'den başka fetâ, zülfikardan başka kılıç yoktur" deniliyor. Hazret-i Ali, pîr ve baş fetâ kabul ediliyordu.

Fütüvveti, âdap ve erkânını anlatan ilk eser Risâletü'l-

fütüvveismiyle Sühreverdi hazretleri tarafından yazıldı. Abbâsî Halifesi Nâsır-Lidînillâh'ın isteğiyle (311)...

Fütüvvet teşkilatına ruhunu veren, esaslarını koyan Sühreverdi hazretleri... Halifenin elçisi olarak Konya'ya geldiğinde... Kendini bekleyen üçlüyü gördüğünde... Buraya konmak, bir daha da ayrılmamak isteğiyle yandı. Konstantiniyye'nin fethine giden yolun buradan başladığını hissetti.

Yetmiş yaşlarındaki Sühreverdi hazretlerini at sırtında gören İbnül Arabi'nin yüreği sancıdı. Endülüs'ten Konya'ya uzanan yolculuğunu hatırladı.

Âdem aleyhisselamdan o zamana geçen yüz binlerce yıl içinde... Âdemoğlu hep yürümüştü, yeryüzünden hiç eksik olmamıştı. Gelen gitmiş, gelen gitmişti... Yeryüzünde bir iz bırakarak gidişleri ya ebedi güzelliğe ya da ebedi felakete olmuştu. Kıyamet'e kadar bu böyle devam edecek, Âdemoğlu, yeryüzünün değişmeyen sakini olacaktı. Çünkü yeryüzü, insanoğlu için imtihan, ermeydanıydı.

"Hocam, sefalar getirdiniz, inşâallah sefalar bulursunuz. Varlığınızla Anadolu'yu şereflendirdiniz" diyen Sultan İzzeddin Keykavus, tahtından kalktı. Sühreverdi hazretlerinin uzattığı fütüvvet teşkilatına kabul edildiğine dair beratı aldı. Öptü, vezirine verdi.

Besmeleyle fütüvvet şalvarını kuşandı. Uzatılan fütüvvet kâsesinden tuzlu suyu içti. Yüce Mevla'nın emirleriniyerine getirirken gelen sıkıntıları... İnsanların sebep olduğu dertleri... Kevser şarabı bilip yüzünü hiçbir zaman ekşitmeyeceği manasına gelen tuzlu suyu...

Sultan, mâniolmasına fırsat vermeden Sühreverdi hazretlerinin elini öptü. Boyun büktü.

"Hocam! Getirdiğiniz emanetlerle bizi şereflendirdiniz. Yüce Mevlam emanetlere layık olmayı nasip eylesin. Fütüvvet kâsesinden içtik. İnşâallah karşılaştığımız zorlukları Kevser şarabı kabul etmek nasip olur.

Fütüvvet teşkilatının... Atam Oğuz Kağanın vasiyetinin yerine getirilmesinde... Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Türk yurdu kalmasında... Konstantiniyye'nin fethedilmesinde... Çok önemli rol oynayacağına bütün kalbimle inanıyorum.

Atam Oğuz Kağan, her şeyin yüce Allah'ın yarattığı şekilde en mükemmel olduğunu söylemiş. (Haklı bir sebep olmadan tabiî olana müdahale edilmemeli, bir taş bile yerinden oynatılmamalı. Bütün mahlûkatın hakkına riayet edilmeli. Bütün canlılara merhamet gösterilmeli, kelebeğin kanadında hedefe yürünmeli) demiş.

Kendimi Fütüvvet Ocağına girme gayretinde çırak kabul ediyorum. Lütfen çıraklığa kabul edin ve bu çetin yolda Yol Atam olun."

Kendini çırak gören Sultanının sözleri, Sühreverdi hazretleri gülümsetti. Keykavus da her Oğuz beyi gibiydi... Konstantiniyye'yi fethetme, Anadolu'yu bir baştan bir başa selamet diyarı eyleme aşkıyla yanıyordu.

"Sultanım. Bizi Yol Atası seçmeniz bizim için en büyük şeref. Ama bizim Bağdat'a dönmemiz gerek. Sizin için en uygun yol atası, Mahmud-iHoyî kardeşim. O, rahmetli babanızın emriyle Anadolu'da senelerdir Fütüvveti yerleştirmek için çalışır. Size Buharalı Arif-i Rivegeri hazretlerinin arzusuyla bir yol arkadaşı getirdim, Yolbuldu'yu... İnşaallah o size can yoldaşı, nice yolları bulmanıza yardımcı olacaktır."

Sultanın gözleri önce Mahmud-iHoyî'ye gitti, sonra bulabilmek için Yolbuldu'yu aradı. Sühreverdi hazretlerinin işaretiyle Yolbuldu, hemen ileri çıktı. Sultanın önünde diz kesti, boyun büktü. Hocasının selamını söyledi. "Sultanım. İşim işinizi kolay kılmak, ömrüm ömrünüzü bereketli eylemek içindir" dedi.

Fütüvvet Kuşağını kuşanan Sultan Keykavus, bir an beklemek istemiyordu. Amasra'dan sonra... Kırım'ın hemen karşısındaki Sinop'u fethetmek, Konstantiniyye'ye fethe giderken burada şehit olan Seyyid Bilal hazretlerinin ruhunu sevindirmek arzu ediyordu. Ona tıpkı babasının Battal Gaziye'ye yaptığı gibi türbe yapmak, müjdelenen şehrin fethinde ilk büyük adımı atmak... Fethi Karadeniz üzerinden giderek gerçekleştirmek, ilk fırsatta Battal Gazi'nin türbesini ziyaret etmek istiyordu. Ama bunun için Sinop'u, Sinop'tan önce de Kastamonu'yufethetmesi gerekiyordu.

Kastamonu, Danişmentliler zamanında, Ahmet Gazi'nin Oğlu Gümüş Tekin tarafından1105'de fethedildi. Yüz yıl kadar Danişment idaresinde kalan şehir ve çevresi 15 yıl önce Bizanslılara geçti. Müslümanlara ait taş üstüne taş, gövde üstünde baş kalmadı. Çocuk, kadın, ihtiyar denilmeden katledildi.

Şehzade Keykavus günlerce ağladı. "Taht nasip olursa ilk işim Kastamonu'yu geri almak olacak. O şehrin ismi; benim için KASTIMONA'dır. Kasdım, maksadım, Allahü teâlânın rızasınadır. Bu şehri, Allahü teâlânın rızasına kavuşmak, Anadolu'yu son kale yapmak için ilk büyük basamak biliyorum. Bu sebepten kastım onadır. Bundan sonra bütün hayırlı işlerime başlarken... Kasdım ona diyecek, Kastamonu'yu hatırlayacağım, yolumdan gelenlere de aynı şeyi vasiyet ediyorum" dedi.

Bu kasdı, maksadı, Hak nazarında da makbul olmalı ki taht ona nasip oldu. Tahta çıkınca, "Kastımona'dır. Bu şehri fethetmeye kastedmekten maksadım, Konstantiniyye'ye giden yolu açmak, burasını emniyet diyarı kılmak içindir" dedi.

1213 yılının Mayıs ayında... Kendisi Sinop için hazırlanırken en güvendiği komutanı Hüsamettin Çoban Bey'igörevlendirdi. Sultanın Kastımona demesi Oğuz Türkleri arasında yayıldı, destan gibi söylenir oldu. Kastamonu'ya Kastımona demeye başladılar.

Çoban Bey, Kastımona Kalesini kuşattı. Ama kaleyi almak şöyle

dursun, surlarına tırmanamadılar.

Çoban Bey'in kaleyi kuşattığı ilk günlerdi. Rivayet edildi ki... Horasan'ın Merv şehrinden Hacca gidenlerin develerine hizmet eden garip bir genç vardı. İsmi Yusuf'tu. Babası, Yusuf-i Hemedani hazretlerinin ismini vermişti ona. Medrese bitirmiş, genç yaşta âlim olmuştu.

Ama bir gün... Kırda bir deveyi gördüğünde... Gönlüne Gâşiye sûresinin "Deveye bakmıyorlar mı nasıl yaratıldı" meâlindeki 17. âyet-i kerimesi düşmüş. Allah deyip kendinden geçmiş. Görüp de kendinden geçtiği deve başından ayrılmamış. Ağlar gibi sesler çıkarmış.

Devenin sahibi bu hali görünce deveyi ona hediye etmiş. O da devesine, gökteki Hilâl manasına Ayça demişti. Çünkü onda, kendisini ebedi güzelliklere götürecek, karanlıktan kurtaracak Hilâl'i görmüştü.

O günden sonra gönlü ve aklı birbirine karışmış, yarı meczup olmuş. Ayça dediği devesiyle birlikte... Tıpkı bir Hilâl gibi o diyardan bu diyara gezer hale gelmiş. Onu gören develer, çeşitli sesler çıkararak mutlaka önüne diz çöker, o, onları gözlerinden öpmedikçe kalkmaz olmuş. Develerin bu itaatinden dolayı ona Deveci Sultan demişler.

Deveci Sultanın devesinden başka bir şeyi yoktu. Onunla arkadaş gibiydi. Kervandakiler, onun ihtiyaçlarını karşılıyor, o da develerinebakıyordu.

Bağdat'a geldiklerinde gözyaşları içinde kervancı başınınınyanına gitti."Efendim, üç gecedir peygamber Efendimizi sallallahü aleyhi ve sellem rüyamda gördüm. (Hemen Kastamonu'ya git, oranın fethine katıl) buyurdu" dedi, izin istedi. Kastamonu'nun nerede olduğunu ve nasıl gideceğini sual etti.

Anadolu'yu bilen gönül ehli bir zat, "Diyar-ı Rum'da, yani Anadolu'dadır. Deveni kendi bildiğine bırak. Senin oraya gitmeni isteyen devene yön verir" buyurdu.

Deveci Sultan yola çıktı. Kastı ona, Kastamonu'ya idi, Kastımona diyordu. Rüyada gibiydi, devesi sanki kanatlanmış, o üzerinde bir Sultandı...

Gözlerini açtığında... Çölleri geride bıraktıklarını gördü. Dağların çevrelediği, bir ırmağın salına salına aktığı, koyunların otladığı bir ovada buldu kendini... Dört bir tarafında çiçekler açmış, kuşlar cıvıldıyordu. Evet, Cennet'i haber veren bahar günleri gelmişti. Kışın ölen toprak, baharla dirilmişti. Cennet'te sandı kendini...

Anadolu'ya gelmiş miydi? Anadolu bu kadar güzel miydi?

İsmi Arı manasında Nahl olan sûrenin, "Allah gökten su indirip onunla ölmüş toprağa hayat vermektedir. Kuşkusuz bunda (nasihat, öğüt) dinlemesini bilen bir topluluk için açık delil bulunmaktadır"meâlindeki 65. âyet-i kerimesini hatırladı.

Koyunların meleyişiyle... Aynı sûrenin, "Sizin için sağmal hayvanlarda da kesin olarak ibret vardır. Nitekim size hayvanın karnında, besin artıklarıyla kan arasında (oluşan), içenlere lezzet veren saf süt içiriyoruz" meâlindeki 66. âyet-i kerimesi gönlüne düştü, kavruldu. Koyunlar, keçiler, inekler, üzerinde bulunduğu yol arkadaşı dişi deve... Hepsi sağmal hayvandı, onlarda en güzel gıda süt, meydana geliyordu. Bu, Allahü teâlânın ne büyük ihsanıydı. Deve sütü, onun temel gıdasıydı.

Devesi onu, yeni budanmış bağ çotukları arasından geçirdi. Dudaklarından Nahl sûresinin meâlen,"Hurma ağaçlarının ve üzüm asmalarının ürünlerinden hem içki hem de güzel besinler elde edersiniz. Bunda da aklını kullanan bir topluluk için açık delil vardır"67. âyet-i kerimesi döküldü. Hem içki hem de güzel besinler elde edersiniz manasıyla titredi.

Yâ Rabbi, senin nimetlerini, razı olmadığın şekilde kullanmaktan muhafaza et, bize ihsan etmiş olduğun bu sonsuz nimetlerle rızanı, ebedi güzellikler diyarı Cennetini kazanmayı nasip et diye dua etti.

Orada daha fazla durursa kendisine haram olan şarap verilecek diye korktu Devesinin kulağına eğildi "Kanatlan Ayçam. Beni bir an

önce menzilime kavuştur" dedi.

O anda dizginleri tutan sağ eline bir arı kondu hem de gönlüne...

Nahl sûresinin,"Ve rabbin bal arısına şöyle ilham etti: (Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları kovanlardan kendine yuvalar edin. Sonra her türlü besleyici ürünlerden ye; Rabbinin koyduğu kanunlara boyun eğerek çizdiği yollardan git!) Onların karınlarından, farklı renk ve çeşitlerde bal çıkar ki onda insanlara şifa vardır. İşte bütün bunlarda düşünen bir topluluk için açık delil bulunmaktadır" meâlindeki 68. ve 69. ayetlerinihatırladı.

Hatırlamasıyla birlikte devesiyle aştığı toprak parçasının hareketlendiğini gördü. Sarıklı, ak tolgalı yiğitler, toprağı petek haline getiriyor. Ak sakallı gönül ve kalem erleri arılar gibi uçup, binbir renkli çiçeklerden aldıklarını peteklerin içine bırakıyor. Peteklerden altın sarısı bir sıvı akıyordu. İnsanların bir kısmının... Bundan yiyerek kanatlandığına, bir kısmının dehşet içinde seyrettiğine, bir kısmının da kirletmeye çalıştığına şahit oldu.

Aklı başından gidecek gibi oldu. Anadolu petek, kılıç ehli petek yapıcı, evliyâ ve âlimler arı, bal ebedi saadete götüren ehl-i sünnet yolu muydu? Kendisine baktı. O neydi? Devesiyle Kastamonu'ya gidişinin... Burasını petek yapmaya olduğunu hissetti. Devesinin boynunu okşadı, "Haydi Ayçam. Peteğin yapılması için kale kapısı bizi bekler" dedi. Anadolu toprağına karışıp bal haline geldiğini hissetti.

Deveci Sultan'ın kastım ona diyerek devesini Kastamonu'ya doğru sürdüğü saatlerde... Kumandan Çoban Bey surlara bakıyor. Yâ Rabbi, bu surları aşmak için çare, diyordu.

Rivayet edildi ki...

"Beyim... Bu arkadaş... Kalenin fethi için yapılacak son hücuma katılmak ve bayraktar olmak istediğini söyler." Surlardan sese döndü, konuşan yardımcısıydı. Yanında da ufak-tefek biri vardı. Kızdı.

"Bre efendi! Nice dev yapılı yiğitler, bayraktar olmak, bayrağı

surlara dikmek ister. Bunun için şehit olmayı bekler. Sen bu halinle bayrağı taşıyamazsın. Surlara nasıl dikeceksin?"

Boyun büktü, gözleri yaşlı konuştu.

"Beyim. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemi rüyamda gördüm. Yarın, bana kavuşacaksın. Ancak bana Kastamonu Kalesinin burcuna diktiğin bayrakla gel, dedi, bayrağı da verdi."

Kumandan yerinden sıçradı.

"Be adam, sen ne söylersin? Bu ne cüret? Efendimizi yalanına nasıl alet edersin? Şimdi senin kelleni uçuracağım, fitne çıkarmaman için..."

Feryat etti.

"Beyim. Yalan söylemem. İşte bayrak! Uyandığımda bu bayrağı yanımda buldum."

Beline sarılı bayrağı çıkardı. Yayılan ışıkla gözleri kamaştı. Anlatılmaz güzellikte bir mavi... Çift başlı Tuğrul kuşu çok hafif belliydi. Yay olması gereken yerde ise... Sapsarı, ışıl ışıl yanan bir hilâl vardı.

Kumandanın dili tutuldu, konuşamadı, inanılmazdı. Bayraktaki Altın Yay ve Gümüş ok, Hilâle dönmüştü. Altın Yay ve Gümüş Oklardan maksat... Hilâl, yeryüzünün hayır meydanı yapılması, Allahü teâlânın rızasına kavuşulması değil miydi? Zorlayarak konuştu.

"Efendi... Tamam, rüyan doğru diyelim... Bizim zırhlı cengâverler, kızgın yağdan, Rum ateşinden surlara yaklaşamazken... Sen nasıl sura tırmanacaksın?"

Cevap veremedi, boyun büktü, ama cevap başka taraftan geldi.

"Surlara tırmanmasını ben sağlayacağım. Size de kale kapısını açacağım"

Çoban Bey, sesin sahibine baktı. Deve üzerinde garip bakışlı biriydi. "Sen de kimsin bre?" diye bağırdı.

Deveci Sultan, anlattı kim olduğunu... Gördüğü rüyayı, devesinin ikisini birlikte uçurumun karşısındaki surlara ulaştırabileceğini... Kendisinin kapıyı açarken meçhul bayraktarın da bayrağı burca dikebileceğini...

Kumandan merakla deveye baktı... Sonra da deveciye, kale kapısının hemen sağındaki uçuruma, uçurumla kale suru arasındaki mesafeye... Bırak sırtında iki kişinin olduğu deve... En uzun mesafeyi atlayan at bile aşamazdı bu uzaklığı... Gözleri tekrar bayrağa, bayraktaki altın sırmayla işlenmiş Hilâl'e gitti. Bütün vücudunu anlatılmaz bir sıcaklık kapladı. Gönlü kanatlandı, surları aşmak üzere... O zaman, tamam, dedi.

Deveci Sultana bir kılıç verdi. Bayrağı da ucu sivri sağlam bir direğe bağladı. Bayraktarı da deveye bindirdi. Ve bütün birliklere... Çoğunluk kapıya olmak üzere surlara hücum emrini verdi. Hücum, dedi, Allah aşkına...

Birlikler hücum etti. Ama bütün neferlerin gözleri devedeydi. Deve, koştu, koştu, uçurumun kenarına gelince... Nefesleri tutuldu. Devenin uçtuğunu, surların üzerine konduğunu gördüler. Herkes hayretten dona kaldı.

"Allahü ekber" sadaları yükseldi. Düşman askeri gördüğüne inanamıyordu. Bu şaşkınlıktan faydalanarak deveden indiler. Deveci Sultan, bayrağın dikileceği yeri gösterdi. Koş, bayrağı dik, sakın düşürme, dedi. "Ayçam hakkını helal et" dedi. Devenin gözlerinden öptü. Surlara çıkan merdivenlerden hızla kapının girişine doğru inmeye başladı.

İnanılmaz bir şey oldu. Deve de anlaşılmaz bir şekilde... Sahibinin arkasından merdivenlerden iniyordu. Merdivenlerden inen Deveci Sultan, elinde kılıç kapıya doğru koştu. İlk ok sırtına geldi, Allah, dedi, yürüdü. İki kapı kanadını sabit tutan halata "Yâ Allah" diyerek kılıcı indirdi. Ama halat tam olarak kesilmedi. Bu sırada sırtına bir ok daha saplandı. Öldüm derken, Ayçasının ona kalkan olduğunu, atılan okların devesine saplandığını gördü.

Kalan son gücüyle "Yâ Allah"dedi, kılıcı vurdu. Sırtına bir ok daha saplandı. Son gördüğü açılan kale kapısıydı. Şaşırdı, açılan

kapıdan gökyüzünü, gökyüzünde açılan kapıyı gördü.

Bayraktar, bayrağı burca dikmişti. Ama vücudu, saplanan oklar ve mızraklarla bir kirpiye dönmüştü. Onun da son gördüğü gökyüzünde açılan bir kapıydı. Açılan kapıdan devesi üstünde giden Deveci Sultanı gördü. O da elinde bayrakla onu takip etti.

Kale kapısınınaçıldığını, Hilâlli bayrağın burca dikildiğini gören İslâm askerleri coştu. Allah Allah sesleriyle hücum ettiler ve kale fethedildi. Sonsuz güzelliklere açıldı.

Çoban Bey, bayrağı sura dikene baktı. Şehit olmasına rağmen direğini sımsıkı tutup bırakmayarak bayrağın düşmesine mâniolmuştu. Üzerine saplanmış sayısız ok ve mızrakla yüce bir dağı andırıyordu adını bilmediği yiğit...Evet, ismini, memleketini, kimin nesi olduğunu bilmiyorlardı. İki meçhul kişi gelmiş, kalenin fethine vesile olmuşlardı. Mutlak irade sahibi istedikten sonra...

Deveci Sultan ve devesi yan yana defnedildi (312).

Adı ve memleketi bilinmeyen bayraktara, fetihten sonra Oğuz Türkü, isimlerin en güzelini, Bayraklı Sultan ismini verdi (313).

Kastamonu için bayraklı ve develi, destanlara konu olan bir fetih boşuna değildi. Buradaki bir kabrin, sahâbe-i kirâmdanKays-ul Hemedani Asgar hazretlerine ait olduğu söyleniyordu. Çoban Bey, çok şaşırdı. Ebû Eyyüb-el-Ensari hazretleriyle İstanbul'u fethe giderken burada vefat ettiği rivayet ediliyordu (314).

Kalenin alındığı haberini ve Bayraklı Sultan ile Deveci Sultan hadisesini işiten Sultan Keykavus çok sevindi. "Bizim için orası Kastımona'dır. Maksatları Hakkın rızası olanlar böyle bilsinler, böyle desinler, dünya olanlar da Kastamonu desinler.

Ümidimiz odur ki Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin de kastı onadır. Çünkü yoluna âşık iki kişinin rüyasına girerek onlarıimdada gönderdi. Onlar vasıtasıyla Kastamonu fethedildi, Kastımona oldu" dedi. Selçuklu bayrağında, çift başlı Tuğrul kuşuyla birlikte ok yay yerine Hilâl de kullanılmaya başlandı.

Evet, Kastamonu kalesinin fethiyle ilgili rivayet böyle... Deveci Sultan ve Bayraklı Sultan için söylenenler yalnızca rivayet olsa bile... Bu rivayeti çıkaran... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin rüyalarına girerek iki kişiyi kalenin fethi için gönderdiğine inanan Oğuz Türkünün önünde durulabilir mi? Bayraktar, mazlumların sığınağı olmaya... Ondan daha layık bir millet, Anadolu'dan daha güzel, daha sağlam, bir Son Kale olabilir mi?

Fütüvvet, cesaret, fedakârlık, önce kardeşim, ahî diyenlerin, yılanı dahi yoldaş kılanların... Konya'ya konmasını seyreden biri, Ruhlardan Bir Ruh... Çok istiyordu, o konanların arasına konabilmeyi... Fütüvvet kuşağını kuşanabilmeyi... Anadolu'yu son kale eyleyenlerin arasında olabilmeyi... Yeryüzüne geleceği, bir bedene yerleşeceği günü bekliyordu. Ne zaman, hangi diyarda doğacak, anne-babası kim olacak? Kimlerle beraber bulunacak, ne diye anılacaktı? İmtihan meydanından hangi sözle mühürle ayrılacaktı? Geçti mi yoksa kaldı mı?

Âdem aleyhisselamdan o ana geçen yüzbinlerce senede... Yeryüzün denilen ermeydanında, imtihan meydanında... Nelere şahit olmuştu nelere...

Firavun, Nemrut ve daha niceleri... Nice zaferler kazandıklarını, yeryüzünün kendilerinden sorulduğunu zannetmişlerdi. Ama kesin zaferi kazanan ölüm olmuştu. Ben ilahım diyenlerin hakkından bir sivrisinekgelmişti.

Anadolu'da, özellikle de Konya'da, Kıyamet'e kadar kalmanın, var olmanın hesapları yapılırken... Nice yerlerden nice göçler oluyordu, bir daha doğduğu topraklara dönmemek üzere...

Hak diyerek, ermeydanı yeryüzünü hayır meydanı eylemeliyiz diyerek... Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya yürümek için gayret edenler az değildi. Sultanın huzuruna yürüyen heyecanlıydı... Zamansız çağrılmıştı, sabahın erken saatleriydi. Her şey çok çabuk gelişmişti.

Hocası Ârif-i Rivegeri, ağaçların yapraklarını atlas halı eylediği bir günde... Dinle, demişti, fıskiyeli havuzun karşısında yanına oturarak... Dergâhta en çok burasını seviyordu. İç avluda, dışarı kapalı, gökyüzüne, sonsuza açık... Çiçekler arasında kaybolmuş bir havuzdu. Gözlerini yumduğunda... Fıskiyenin her şırıltısı onu dünyadan koparıyor, yedi kat gökleri aşırtıyordu.

"Evladım. Sana yine yol göründü. Yolda kalanlara, yol arayanlara yol gösteresin diye... Sana Yolbuldu demiştik. Ama görünen o ki... Yol da seni bulmuş, sevmiş ve bir daha bırakmaya da niyetli değil.

Şu önümüzdeki yüz yıllık zaman dilimi... Anadolu'nun son kale olması için... Bu zamanın, çok mühim olduğu gönül ehli zatlarca söylenir...

Bunlardan biri olan İbn-i Arabi kardeşim... Kâbe'de kendisine açılan sır kapısını bizimle paylaştı. Bu yüzyıl içinde Selçuklu'nun gideceğini, yerine Kayı Boyunun kuracağı bir devletin geleceğini... Bu devletin Hazret-i Osman'ın ismiyle anılacağını... Kıyamet'e kadar başka isimlerle de olsa devam edeceğini, İslâmiyet'in, mazlumların son kalesi olacağını söyledi.

Bu yüzyılda seni ve evladın Mehmet Buhari'yi... Daha sonraki yüzyıllarda neslinizden gelenleri çok büyük vazifeler bekliyor. Devletin başına geçme gayretinde olanların ve geçenlerin doğruya yol bulabilmeleri için..." demişti Hocası... Daha nice nice şeyler, kimseye söylenmez, açılmaz sırlar söylemiş.

Sonra da... Yedi-sekiz yaşlarında bir çocuğa seslenmişti, kenarda boyun büküp bekleyen...

"Gel evladım, Mustafa! Öp bakalım Yolbuldu amcanın elini..." demiş. Anne-babasının öldüğünü söylediği yavruya... Kırk yaşını bulmasına rağmen el öptürmekten hayâ eden Yolbuldu'nun elini zorla öptürmüştü.

"İsmi Mustafa... Ama biz ona Edebiâli(edebi yüksek)dedik... Mustafa ismine ve ceddine layık, kendisi ve izinden gidenler edep üzere, yüksek edepli olsun, nizâm-ı âlemle şereflensin diye... Babasına söylenmişti çocuğu nasıl, niçin yetiştireceği... Ancak ömrü vefa etmedi. Yük bizim üzerimize kaldı, biz de sana yükleriz. Babasını seyyid diye biliniz" sözleriyle elini eline vermiş, yollarını bir eylemişti. O an, küçük elin bütün bedeni yaktığını hissetmişti.

Sözlerine devam etmişti hocası...

"Evladım. Yolun, işin bundan sonra Anadolu'da, Selçuklu

Sultanının yanında... Annesiz kalan oğlun Mehmet ve hem annesiz hem de babasız kalan Edebiâli Mustafa ile birlikte... Onların yetişmesini, bulunacağı mekanların, zamanın akışına bırak... Şam, Konya ve Karaman'ı gözden uzak tutma... Mutlaka İbn-i Arabi hazretlerine yakın olmalarına gayret et... Battal Gazi'yi, Kutluca Babayı anlat. Türbesini onlarla birlikte ziyaret et. Damlalar deryaya ulaşacaklarsa eğer... Akacakları yatağı bulurlar.

Bize söylenen odur ki... Oğlun, Sarı Saltuk diye anılacak. Anadolu'da ve Anadolu'ya komşu karalarda nice kabirleri olacak. Anadolu'nun son kale olması ve Kıyamet'e kadar son kale kalması için... Anadolu'yu çeviren deniz ve karaların... Anadolu'yu koruyan duvar olması için çalışacak... Sendeki emaneti de o alsa gerek" demişti.

"Sendeki emanet" denilince... "Oğlun Sarı Saltuk diye bilinecek, nice yerlerde kabri olacak" sözüyle karışan aklı... Tam manasıyla düğüm olmuş... Elinde olmadan "Emanet mi, ne emaneti?" deyivermişti.

Hocası gülmüş. "Oğuz Han'ın oğlu Ay Han'dan sana kadar gelen emanet... Uluğ Türk, (Ay Han'daki ortadaki parça, könüle (gönle), işarettir. Bunu Ay Han'a verdik, ay ışığını güneşten alır. Ay Han da... İlahi kaynaktan, gönül erlerinden aldıklarıyla... Kılıç ve kalemin arasını bulur, könüllerden aldığını könüllere ulaştırır ümidiyle...) demişti" sözleriyle aklını başından almıştı.

Sonra hocasıyla vedalaşmıştı. Oğlunu ve Edebiâli'yi alarak yola düşmüştü, yol bulmak için... Yolbuldu denmişti kendisine... Ama hocasında ayrıldıktan sonra yol bulmakta çok zorlanmıştı.

Önce Bağdat'ta uğramış, burada Sühreverdi hazretleriyle buluşmuş... Sonra birlikte Konya'ya gelmiş, Konya'ya konmuştu. Şimdi de Sultanın huzuruna gidiyordu, sabahın erken saatinde... İnşaallah huzura, karışan yollarımı bulmaya vesile olur diyerek...

Hemen huzura aldılar. Şaşırdı, İbnül Arabi hazretleri de Sultanın yanındaydı. Ay doğar gibi gülümsedi.

"Hoş geldin, Yolbuldu kardeşim. Seni, sabahın bu vaktinde yorduk. Ama ne yaparsın ki yorulmadan yol bulunmuyor. Hocan

Rivegerî hazretleri, (Yolbuldu'yu hep yola koyun. Onun istirahati yürümekte, yorulmakta, yol bulmaktadır) diye söyledi"

Sultan söze karışmıyor, ciddi bir şekilde dinliyordu.

"Devletimizin Sinop üzerine seferi var. Ama önce senin sefere çıkmanı arzu ederiz."

Yolbuldu, şaşırdı.

"Benim mi, nasıl?"

"Sinop'un çevresinde... Oğuzların Çepni Boyundan obalar var. Sen Oğuz Han neslindensin. Ay Han'a düşen Altın Yay parçasının temsilcisisin. Bu sebepten... Senin seferden önce Çepnilerin arasına girmeni, onları bu sefere hazırlamanı... Seferden sonra da Sinop'a yerleşmeni... Seyyid Bilal hazretlerinin türbedarı olmanı... Oğlunu, onun ve Battal Gazi'nin efsaneleriyle yetiştirmeni arzularız."

Söylenilen her isim, Yolbuldu'yu nefes alamaz hale getirdi.

"Çepniler, Seyyid Bilal hazretleri, Seyyid Battal Gazi hazretleri... Öyle mi?"

"Evet... Çepniler, Seyyid Battal Gazi ve Seyyid Bilal hazretleri... Bundan sonra hayatının ayrılmaz bir parçası olacaklar, oğlun Mehmet Buhari'nin de..."

"Şey... Efendim..."

İbn-i Arabi hazretleri gülümsedi.

"İlgiyi kuramadın değil mi? Haklısın... O zaman baştan anlatayım.

Rivayet edildi ki... Halife Ömer bin Abdülazîz... Konstantiniyye'yi fethetmeyi, 'ne güzel kumandan' müjdesine kavuşmayı çok istiyordu.

Halife, komutanlarını topladı. (Anatolia yarımadası, Mekke ve Medine'nin tabii surlarıdır. Mukaddes diyarların korunması buradan başlar. Buranın fethi çok mühimdir. İslâm ordularının Anatolia'yı fethetmesine engel Bizans'tır. Bizans'ınçökmesi için

Konstantiniyye'nin fethi şarttır. Konstantiniyye'yi bir an önce fethederek... Hem Peygamber Efendimizin aleyhisselam müjdesine hem de İslâm'ın surlarına kavuşmalıyız. Konstantiniyye'yi defalarca kuşatmamıza rağmen fethedemedik.

Peygamber efendimizin müjdesi gerçekleşecek... Bir gün surlar mutlaka yıkılacak... Ama isterim ki bu şerefe biz nâil olalım. Önceki seferlerden ders alıp yeni bir sefer düzenlemek... Eğer sefere çıkabilirsem mutlaka müjdeye kavuşmak isterim) dedi.

'Çıkabilirsem' sözü, diğerlerinin dikkatini çekmezken, uzun boylu, geniş omuzlu, heybetli kişiyi titretti.

Halifenin 'buyur yâ Bilal' dediği heybetli kişi kalktı. Bu, çok yiğit bir ordu komutanı... Peygamber efendimizin torunu olduğu için çok sevdiği, hürmet ettiği Seyyid Bilal'di.

(Yâ Emirel-Müminin! Müsaade ederseniz... Daha önce yapılmayan iki şeyi teklif etmek isterim.)

Halifenin buyur demesiyle konuştu.

(Konstantiniyye Karadeniz tarafından da kuşatılmalı. Önceki kuşatmalarda hep Karadeniz tarafından yardım aldı. İkinci olarak da... Haklarında (Onlar size dokunmadıkça siz onlara dokunmayın) buyrulan... Halife Hazret-i Osman'a kılınçların en keskinini, en sağlamını hediye eden çok savaşçı bir kavim var... Türk kavmi... Konstantiniyye'nin onların eliyle fethedileceği söylenir. Müsaade ederseniz onların memleketine gideyim, onlardan savaşçı toplayayım. Karadeniz üzerinden onlarla birlikte Konstantiniyye'nin fethi için geleyim) dedi.

Halife bu teklife çok sevindi, Seyyid Bilal'i kucakladı.

(Çok doğru söylersin ya Bilal! Türklerle ilgili söylenenleri ben de işittim. Bunun doğruluğuna inanırım. Bu işin başına seni getiririm. Ordumuzun bir kolu Akdeniz'den, diğer kolu ise Karadeniz üzerinden Konstantiniyye'ye yürüyecek. İnşâallah surların önünde buluşuruz. İstediğin kadar at, adam ve erzak alabilirsin) dedi.

Halife'nin duasını alan Seyyid Bilal, yanına birkaç yiğit aldı. Türk illerine doğru at sürdü. Yolda... Hazret-i Ebû Bekr'in torunu,

Nübüvvet yolunun üçüncühalkası Kasım bin Muhammed kuddise sirruh hazretleriyle görüştüğü... Duasını ve Türk illeriyle ilgili nasihatlerini aldığı rivayet edildi.

Önce Buhara'ya sonra Semerkand'a... Sonra da buradan kuzey doğuya Oğuz Türklerinin bulunduğu diyarlara uzandılar. İslâm orduları Türklerle yeni yeni temas etmeye başlamıştı. Türklerden tek tük Müslüman olanlar vardı.

Seyyid Bilal, Oğuz Türklerine önce İslâmiyet'i anlatıyor... Müslüman olanlara, Konstantiniyye'nin fethinden, Anatolia'dan ve Peygamber efendimizin aleyhisselam müjdesinden bahsediyordu. Oğuzlar, fetih, sefer, uzak diyarlar denilince hemen ilgileniyorlardı.

Seyyid Bilal, kısa zamanda, sefer diyen fetih diyen Oğuz yiğitlerinden... Kalem, könül ve kılıcı bir eylemiş bir birlik kurdu. Aktılar, at sırtında, Türk illerindenKaradeniz'e doğru... Hazar'ın kuzeyinden, Kafkaslar üzerinden... Önlerine çıkan duvarları yıktılar.

Arkalarında şehitlerin geçilir, ulaşılır eylediği bir yol bırakarakilerlediler... Önce Anadolu'ya sonra Kontantiniyye'ye ulaşmak için...

Önce Karadeniz'e ulaştılar. Sonsuz bozkırların korku bilmez yiğitleri... Sonsuz gibi gözüken koyu mavi karşısında dehşete kapıldılar. Bu, onların ilk deniz görüşleriydi. Gözleri maviye ve dalgalara, kulakları dalgaların ve martıların sesine alışınca... Dehşet hisleri anlatılamaz bir sevdaya dönüştü. Onda fethi, efsaneleri, destanları, uzakların yakın oluşunu... Konstantiniyye'nin fethini ve büyük müjdeye kavuşmayı gördüler.

Seyyid Bilal, Karadeniz limanlarında yeni kadırgalar inşâ ettirdi. Niyetleri... En kısa yol olan denizden... En kısa zamanda Konstantiniyye önlerine varmaktı. Ancak üzerinde ilerledikleri denizdi. Hiç tanımadıkları esrarlı bir güzeldi. Yola çıktıktan bir müddet sonra... Şiddetli bir fırtınaya yakalandılar.

Oğuz Kağan torunları, Bozkırların yiğitleri deniz karşısında çaresiz kaldılar. Akıl almaz büyüklükteki dalgalar karşısında bir şey

yapamadılar. Koca gemiler, dalgalar arasında fındık kabuğu gibi kalmıştı. Göz gözü görmüyordu. Beden ile yapacak bir şey yoktu.

Seyyid Bilal duaya durdu.

(Yâ Rabbî! Niyetimiz sana malum. Konstantiniyye'yi fethetmek... O diyarı isminle sonsuz güzelliklere açmak... Bunun için yola çıktık. Fırtına karşısında çaresiz kaldık. Her şey senin takdirinle... Sana teslim olduk... Hakkımızda hayırlı olanı bize nasip eyle) diye dua etti.

Bir müddet sonra, dağ gibi dalgalar sakinleşti. Bebeğinin beşiğini sallayan anne şefkatinde gemiyi sallamaya başladılar. Şaşkınlıkla çevrelerine baktıklarında... Gemileri bir anne gibi kucaklamış bir koyda olduklarını gördüler. Koyun dışında dalgalar yine dağ gibiydi. Hemen şükür secdesine kapandılar. Koyun başladığı yerde evler ve kale vardı. Evlerin bittiği yerde de bir tepe yükseliyordu.

Seyyid Bilal'in aklı başından gidecek gibi olmuştu. Bir arkadaki koca dalgalara, bir de önlerinde uzanan koya, evlere ve tepeye bakıyordu. Tepeye doğru çekildiğini hissetti. Tepeye tırmanmak, çimlerin üzerinde uzanmak... Yorgun vücudunu, kendilerini bu kadar çok yoran denize bakarak dinlendirmek isteğiyle yandı. Burasını çok sevmişti. Herhalde... Cennetin yeryüzündeki misali burası olsa gerek diye düşündü.

(Efendim, burası ne güzel bir sığınak... Sanki Cennet'ten bir köşe!)

İrkilerek sese döndü, Semerkandlı Buğra'ydı. İsmini aldığı erkek deve gibi çok heybetliydi. Gülümsedi.

(Ben de tam söylediklerini düşünürdüm. Evet, sanki Cennet gibi... Çok güzel bir sığınak...)

(Atamız Oğuz Kağan'ın... Anatolia'yı Oğuzlara son yurt olarak vasiyet ettiği... Bu son yurdun mazlumların sığınacağı son yer olduğunu söylediği... Dilden dile, gönülden gönüle dolaşır.)

(Gezdiğim Oğuz illerinde ben de duymuştum. Buna bütün kalbimle inanıyorum.)

Seyyid Bilal, karaya çıktı. Semerkandlı Buğra ve Rumca bilen Buharalı Ömer'i yanına alarak... Rastladıkları ilk kişiye sordular... Koya doğru yuvarlanan inci tanelerine benzeyen yerleşim alanının ismini...

'Sinop' cevabını alan Seyyid Bilal gülümsedi.

(Burası, Anatolia bizim için, Oğuz Türkleri için, bütün insanlar için sine-i âb olsun) dedi. Yoldaşlarının merakla kendisine baktığını fark edince... 'Sine-i âb, suyun sinesi, göğsü demektir. İnsanları ebedi güzelliğe, saadete kavuşturan âb-ı hayat, sonsuz hayat suyunun kaynadığı yer olsun demek istedik) açıklamasını getirdi. Her iki yoldaşı da bu güzel duaya bütün varlıklarıyla âmin dediler.

Şehrin vâlisi olan tekfurun huzuruna çıktılar. Fırtınada gemilerinin hasar gördüğünü, bakıma alınması gerektiğini, kendilerinin de dinlenmeye ihtiyaçları olduğunu söylediler. Belli bir vergi karşılığında burada bir müddet kalınmasına müsâade edilmesini istediler. Tekfurkabul etti, her türlü emniyet ve güvenleri için söz verdi.

Seyyid... Kendisini çok etkileyen ve denizin içine doğru uzanan yarımadanın en yüksek yeri olan tepeyi işaret etti. Çadırlarını buraya kurmak için izin istedi, tekfur, izin verdi. Çadırlarını kurdular ve yerleştiler. Güney taraflarında küçük koy ve Anatolia... Kuzeylerindeysekoyu maviliğiyle Karadeniz uzanıyordu.

Tekfur, Müslümanları göz hapsinde tutuyor, haklarında bilgi edinmek için çalışıyordu. Öğrendikleri karşısında fikrini değiştirdi. Seyyid ve askerlerinin Konstantiniyye üzerine gittiklerini öğrenmişti.

Komşu tekfurlardan da destek alarak bir gece, saldırıya geçti. Seyyid Bilal hazretleri ve askerleri, neye uğradıklarını bile anlayamadılar. Vergisini ödedikleri bu yerde kendilerini güvenlikte sanmışlar, hazırlıksız yakalanmışlardı.

Daha çatışmanın başında... Çok kalabalık düşman karşısında, çok sayıda mücahit şehit oldu. Bunu gören Seyyid, Buğra ve Ömer'i yanına çağırdı.

(Buradan savaşarak kurtulmamız imkânsız. Biz kahpe düşmanı meşgul ederken, siz ikiniz buradan kurtulun. Neslinizden gelenlere, mutlaka Konstantiniyye'nin fethinde hazır bulunmalarını vasiyet edin. Ruhumuzu huzuru bulması için surlara bayrağı diksinler) dedi. Onları ikna ettikten sonra savaşmaya devam etti.

Saatlerce çarpışmış aldığı yaralardan kıpırdayamaz hale gelmişti Seyyid Bilal hazretleri... Son bir hamle yapmak istedi, ama yapamadı... Tekfur tarafından mübarek başı gövdesinden ayrılarak şehit edildi.

Ancak o anda... Akılları baştan alan, görenleri yerinden kıpırdayamaz hale getiren bir şey oldu. Seyyid hazretleri mübârek başını alıp koltuğunun altına kıstırdı ve elinde kılıç, tekfura yöneldi. Koltuğu altındaki baştan ses geldi, (Mertliğe ihanet ettin, sözünü tutmadın) diyordu.

Tekfur, dondu, kaldı. Kaçmak istedi, kaçamadı. Seyyid Bilal, elinde kılıç geldi, kılıcı kaldırdı. O anda tekfurun dili açıldı. (Beni öldürmezsen sağ kalan adamlarına sahip çıkacağım. Onları emanet bileceğim. Bu sefer sözümü tutacağım) dedi. Seyyid'in inmek için hazır bekleyen kılıçlı eli bir müddet durdu. Sanki tekfur sözünü tutar mı diye düşünüyordu. Tekfur da bunu anlamış gibi (Bu sefer sözümü tutacağım) dedi.

Seyyid, 'Sözünü tut' dedi, kılıcı bıraktı. Kılıç toprağa kavuştuğunda, zelzele olmuş gibi toprak sallandı. Koltuğu altındaki başını iki eliyle tuttu, ayrıldığı yere koydu, diz çöktü, sonra sağ tarafına, kıbleye karşı uzandı.

Dehşet içindeki tekfur, askerlerine bağırdı.

(Savaşı kesin. Teslim olanlara en ufak bir zarar vermeyin. Onlar bize emanettir. Yaralıları tedavi edin.)

Yaralılar, tedavi edildi. Seyyid ve diğer şehitler... Şehit oldukları yerlere defnedildiler... Sağ kalan arkadaşları tarafından cenaze namazları kılınarak, kanlı elbiseleriyle...

Tekfur, Seyyid Bilal'in sağ kalan askerlerine Sinop'a üç ok atımlık mesafede bir yer verdi. Oraya yerleşmelerine müsaade etti.

Bir kısmı yerleştiler, bir kısmı memleketlerine döndüler. Bir kısmı da bizim niyetimiz Konstantiniyye'nin fethiydi diyerek Ömer ve Buğra ile buluşup sefere devam ettiler. Halife'nin vefat ettiğini ve seferin iptal edildiğini bilmeden...

Aradan günler, haftalar ve aylar geçmesine rağmen... Tekfur, bu olayın tesirinde kalıp, azâbla kıvrandı durdu... Seyyid Bilâl hazretlerinin, kesik başıyla yürümesi gözlerinin önüne geliyor, uyuyamıyordu... Uyusa, rüyâlarında hep aynı hâdise ile karşılaşıyordu... Gündüz hayâlinde, geceleri düşünde hep o vardı.

Bu duruma daha fazla dayanamadı. Bir gün sarayında din adamlarıyla bir toplantı yaptı. Hâdisenin yorumunu istedi.

Cevâbında kendisine; (Allah'ın çok sevdiği bir kulu... Sözünde durmayarak öldürdüğün için bunlar yaşanıyor) dendi.

Bunun üzerine tekfur hemen harekete geçti. Seyyid Bilal hazretlerinin mezarı üzerine türbe yapılmasını... Öldüğü zaman onun kapı eşiğine gömülmesini... Bu sûretle onu ziyârete gelenlerin çiğneyerek üzerinden geçmelerini istedi. (Belki o zaman affolunurum) dedi. Tekfur öldüğünde, Seyyid Bilal hazretlerinin ayak ucuna defnedildi (315)."

Beş yüz yıl önce yaşayan Seyyid Bilal hazretlerini ve Sinop'ta başına gelenleri anlatan İbn-i Arabi... Şöyle bir nefeslendi. Adeta nefes almayarak kendisini dinleyenlere baktı. Sonra sözlerine devam etti.

"Seyyid Bilal hazretleri ve Sinop için... Oğuz Türkü tarafından anlatılanlar işte bu şekilde. Onlar Sinop'u sine-i âb bilmişler...

Burada en önemli olan şu... Oğuz Türkü... Konstantiniyye'nin Oğuz Türkü tarafından fethedileceğine... Anadolu'nun İslâmiyet'in, mazlumların son kalesi olacağına... Türklerin Allahü teâlânın adaletini yerine getirmek için seçildiğine inanıyor. Bütün Oğuz Türkleri... Maide sûresi 54. âyet-i kerimesinde bahsedilen kavmin Türkler olduğunu kabul ediyor.

Korkut Atanın söylediği... (Âhir zamanda hanlık gerü Kayıya dege, kimesne ellerinden almaya, âhir zaman olup kıyâmat kopınça)

sözleri, bütün Oğuzların gönlünde... Bu sözden zerre şüpheleri yok... Oğuz Kağan vasiyeti biliyorlar.

Oğuz Türkü... Beş yüz yıl önce Bilge Kağan'ın taşa kazıttığı kelimelerine... (Yukarıda mavi gök, aşağıda yer yaratıldıkta, ikisinin arasında insanoğlu yaratılmış. İnsanoğlu üzerine atalarım BuminHakan, İstemi Hakan tahta oturmuş) sözlerine tereddütsüz inanır.Oğuzların dünyayı idare etmek için yaratıldığından zerrece şüphe etmez."

İbn-i Arabi, Yolbuldu'nun omzundan tuttu.

"Yâ Yolbuldu kardeşim... İşte bunun için... Sinop'un fethinden sonra buraya yerleşmeni, Seyyid Bilal'in türbedarı olmanı dileriz. Oğuz Türkünün... Anadolu'yu baştanbaşa fethine... Konstantiniyye müjdesine kavuşmasına... Haçlıların Türkia dedikleri diyarın, mazlumların, adaletin son kalesi olmasına... Vesile olması için...

Eskişehir'de... Yakın zamanda türbesi yapılan Seyyid Battal Gazi var. O karadan Konstantiniyye'nin fethine koşmuştu. Seyyid Bilal de denizden... İkisinin de idealleri unutulmamalı... Onlar için söylenenen efsaneler, destanlar... Oğuz Türkünü, Konstantiniyye'nin fethine, Anadolu'nun son kale olmasına hazırlamalıdır."

Yolbuldu, baştan ayağa titredi. Hocasının, kendisini buraya göndermesindeki hikmeti anlar gibi oldu. İnanılması çok zor böyle güzelliklerin gerçekleşmesine katkısı olacak mıydı? Böyle bir şerefe kavuşacak mıydı? Boyun büktü. Yalnızca, "Siz daha iyi bilirsiniz efendim. Siz uygun gördükten sonra... Seyyid Bilal hazretlerine türbedar olmak benim için en büyük şereftir" diyebildi.

İbn-i Arabi, hayranlıkla Yolbuldu'ya baktı, şu Oğuz Türkleri ne kadar da edepliydi. Gönlünde ve bedeninde ne varsa vermek arzusuylaomzunu sıktı.

"Fethetmek arzusuyla yandığımız Sinop... Hakikaten sine-i âb, insanların sonsuz güzelliğe, Oğuz Türkünün hedeflerine kavuşmasına vesile olacak âb-ı hayat, sonsuz hayat suyu pınarı

olsun arzusundayız. Bunun için de senin buraya yerleşmen şart.

Mübarek hocan Arif-i Rivegeri hazretlerinden aldığın ışıkla... Nicelerinin sonsuz güzelliklere yol, âb-ı hayatı bulmasına, Sinop'un âb-ı hayat pınarı olmasına vesile olacaksın... Başka çare yok, bu senin vazifen..."

İbn-i Arabi, dikkatle Yolbuldu'ya baktı.

"Bir önemli vazifen de... Oğlun Mehmet Buhari ve Edebiâli Mustafa... Onları her bakımdan iyi yetiştirmen... Onlarla çok işimiz olacak, müjdelenen devletin temelini onlar atacak."

Yolbuldu, merak etti. Müjdelenen devletin, hocasının söylediği devlet mi olduğunu, ama soramadı. İbn-i Arabi de açıklama getirmedi, başka bir şey yaptı.Kuşağının arasından bir kâğıt parçası çıkardı.

"Burada, Sinop yöresindeki Çepnilerin geldikleri yerleri yazar. Bunlar... Seyyid Bilal hazretleriyle gelen Oğuz Türklerinin torunları olduklarını söylerler. İşte senin ilk görevin... Onlara, dedelerinin geliş sebeplerini anlatmak..."

Sultan, Sinop üzerine yürüdü... Burası, Trabzon Rum İmparatoru I. Aleksios Komnenos'un Canik tekfuru Kir Aleksi tarafından idare ediliyordu. Vali, yöre halkına yaptığı zulüm ve yağmalarla tanınıyordu.

Şehrin surlar sebebiyle zaptı zordu. Bunun için muhasara ve ablukaya karar verildi. Bundan habersiz olan Kir Aleksi, Sinop dışında avlanıyordu. Ordu'dan çıkarılan bir müfreze, Kir Aleksi'yi yakalayıp sultanın huzuruna getirdi.

Vali, Kalenin önüne getirildi. Surlardaki asker ve halka gösterildi. Sinoplular, şehri teslim etmeyeceklerini söylediler. Savaş hazırlıkları başladı. Bir gece geçti. O gece ne olduysa oldu... Sinoplular fikirlerini değiştirdiler. Şehri kansız olarak Selçuklulara bıraktılar. Bunda Seyyid Bilal hazretlerini rüyada görmelerinin etkili olduğu söylendi.

Yolbuldu'nun Sinop'a gitmesinden fazla bir zaman geçmeden... 2 Kasım 1214'te şehir fethedildi. Kale surları üzerinde ezan okundu, bu ilk ezandı. Bu ezanla... Şehrin sine-i âb ve Anadolu'nun son kale olmasında büyük adım atıldı.

Şehre ilk girenler arasında... İbn-i Arabi hazretleri, Yolbuldu, oğlu Mehmet Buhari ve hocasının emaneti Edebiâli Mustafa da vardı. Hemen, Seyyid Bilal hazretlerinin mezarının bulunduğu tepeye çıktılar. Beş yüz sene önce inşa edilen türbeyi bulamadılar. Yerli halka sordular. Yakın zamanda Bizans askerlerinin yıktığını, türbenin Hristiyanlar tarafından da çok saygı gördüğünü söylediler. Mezar yerini gösterdiler.

Üç İhlas, bir Fatiha ve üç salavat okudular(316). Mehmet Buhari'ye sanki kabir hareket ediyor gibi geldi, korktu, diğerlerine baktı, onlarda bir değişiklik yoktu, hiç sesini çıkarmadı.

Duadan sonra tepenin en yüksek yerine çıktılar.

Yolbuldu, oraya niçin çıktıklarını merak ediyordu. Ta Endülüs'ten kalkıp Anadolu'ya gelen İbn-i Arabi hazretlerine baktı. Yalnızca o biliyordu niçin çıktıklarını... O ise bir kayaya oturmuş, Kuzeye bakıyordu. Anadolu'nun son kale olması, Kayı Boyunun kuracağı devletle, Konstantiniyye'nin fethi, Kıyamet'e kadar gerçekleşecek şeylerle ilgili nice sırlara sahip olduğu söyleniyordu... Bunların bir kısmını hocası Ârif-i Rivegeri haber vermişti. Bunlarla ilgili ebced hesabına dayalı bir kitap hazırladığı anlatılıyordu.

İbn-i Arabi hazretlerine bakınca Ertuğrul'u hatırladı. Şimdi on dörtyaşında olmalıydı. Her şey onun doğumuyla başlamıştı. Hocasının emriyle hazır olduğu, yardımcı olduğu, Ertuğrul ismini getirdiği, müjdeler verdiği bir doğumla..

O günden bugüne... İbn-i Arabi hazretlerinden Ahi Evran'a niceleri Anadolu'ya gelmiş, kendisi de iki çocukla birlikte buraya gönderilmişti.

Şimdiyse İbn-i Arabi hazretlerinin Sine-i âb dediği bir şehirde, bir tepenin üzerindeydi... İki çocuk, Endülüs'ten gelenle ve onun taşıdığı nice sırlarla birlikte...

İbn-i Arabi hazretleri, uzun uzun onlara baktı. Yönlerini kuzeye, Karadeniz'in sonsuz mavisine doğru çevirdi. Bakın, dedi, denizin ötesine doğru... Baktılar, ama yalnızca mavi deniz ve mavi gökyüzünü gördüler. Bakın, dedi, tekrar baktılar, göremediler. Bakın, dedi, baktılar, üçüncüde"Gördük, bir dağ zirvesi gördük" dediler... Ama gözlerinin keskinliğiyle mi yoksa bakın diyenin kerametiyle mi gördüler bilemediler (317).

İbn-i Arabi gülümsedi, "Zirveler göstermek ve görülmek için vardır. Gördüğünüz yere Kırım, derler. Orasını sakın unutmayın. Orası ve orada yaşayanlar, şu gözlerimizin önünde uzanan Karadeniz... Anadolu denilen Son Kale'nin surlarıdır, sağlam olmalı, yıkılmamalıdır" dedi.

Mehmet Buhari ve Edebiâli Mustafa'nın hayranlıkla uzaklara baktığı zamandı... Belh şehrinde... Büyük âlim ve evliyâ Behâeddîn Veled hazretlerinin gönül ışığı... Muhammed ismini verdiği yedi yaşındaki oğlu... O da uzaklara, hiç görmediği, hiç gitmediği Anadolu tarafına, batıya doğru bakıyor... Çekildiğini hissediyor, ama buna isim veremiyordu.

Ruhlardan bir Ruh da Sinop'ta yaşananları seyrediyordu. Halid bin Zeyd hazretlerinin Konstantiniyye önünde vefat etmesinden beri... Anadolu'da yaşananları takip ediyordu. Anatolia'nın Anadolu, sonra Türkia oluşunu an be an takip etmişti.

Şimdi... İbn-i Arabi hazretleriyle birlikte Karadeniz'i seyreden iki çocuktan biri olmak arzusuylayanıyordu. Hangi anneden, hangi babanın sebep olmasıyla hangi zamanda, hangi diyarda dünyaya gelecekti? Çok merak ediyordu. Anadolu'da dünyaya gelmek... Bir gönül ehli zata talebe olmak... Bu diyarın son kale oluşuna hizmet etmeyi çok istiyordu.

Sine-i âb kılınan Sinop'ta önce Seyyid Bilal hazretlerinin üzerine bir türbe... Hemen yanına bir mescid ile Yolbuldu için küçük bir ev yapıldı.

Şehirde kalmak isteyenler serbest bırakıldı. Şehir tekrar düzenlendi. Hukukun izin vediği kiliseler câmiye çevrildi. Bir medrese yapıldı, kale tamir edildi, tapu defterleri düzenlendi.

Yolbuldu'nun görüştüğü Çepni oymaklarından boylar, şehre yerleştirildi.

Sultan, sefere katılan beylerden Simre Valisi Bedrüddin Ebû Bekir'i Sinop Valisi ve komutanı olarak tayin etti. Sonra Sivas'a döndü.

Sinop, Karadeniz'deki Türk donanmasına üs oldu. Bu suretle Antalya ve Sinop'ta üslenenTürk donanmaları... Karadeniz ve Akdeniz'de Bizans ve Latinlerle mücadeleye başladı. Bu iki denizi mavi vatan yaparak, sur eyleyerek Yeşil vatan Anadolu'yu, korumak için...

Sinop'un (Sine-i âb) fethi... Karadeniz'i, Anadolu Selçuklu Devletinin hâkimiyetine soktu. Trabzon İmparatorluğunun bütün deniz gücünü kırdı. Selçuklu'ya tâbi hale getirdi.

Selçuklu'nun Karadeniz'de hâkim olduğu, Anadolu Son Kalesini kuzey ve güneyden kuvvetlendirdiği günlerde... Doğuda ve batıda beklenmedik gelişmeler oluyordu.

8 Ocak 1198'depapa olan III. İnnocentius, duyduğuna inanamadı. O ki... 16 Temmuz 1212'de Las Navas de Tolosa Muharebesi'nde Hıristiyan León, Kastilya, Navarra ve Portekiz karma ordularının Endülüslü Müslümanları yenmesini kendinden biliyordu. Sinop'un Müslümanlartarafında fethedildiğini ve Sinop'a Sine-i âb ismini verdiklerini haber alınca çıldırdı... Çünkü o... 1212'deki zaferden sonra Türkleri de Anadolu'dan atacağına inanıyordu. Söz konusu muhabere sonunda... Endülüs'deki birçok Müslüman şehri, Hristiyanların eline geçmiş, Müslümanlar katliama uğramıştı... Aradan geçen dört seneye rağmen bu bozgun ve yıkılış devam ediyordu.

Sinop haberi üzerine Papa, Türklerden intikam almak için harekete geçti. Bunun için her çareye başvurmaya, çocukların kurduğu haçlı ordusunu desteklemeye başladı. Onların masum olduğunu, onlara ilahi yardımın geleceğini ve bu şekilde Anadolu'yu Türklerdentemizleyeceklerini, Kudüs'ü geri alacaklarını söylüyordu. 1215'te Dördüncü Lateran Konseyi'ni topladı.

Hristiyanlıktan uzaklaşıldığı için cezalandırıldıklarını söyledi. Portekiz ve İspanya'da Engizisyondenilen mahkemeleri kurdu. Çeşitli işkencelerle, yakılarak öldürülenleri gördükçe daha fazla çıldırıyordu. Çok övündüğü zaferin yıldönümünde 16 Temmuz 1216'da Türkler, Türkler diye feryat ederek öldü.

Papanın "Türkler! Türkler!" diye feryat edip çıldırarak öldüğü zaman diliminde... Oğuz Kağan'ın oğlu Gün Han neslinden... Bozokların Kayı Boyundan... On yedi-on sekiz yaşlarında bir alp adayı... Gündüz Alp oğlu Ertuğrul bekliyordu... Çağrılmayı... Oku hedefe gönderebilmek, usta olduğunu gösterebilmek için... Seneler ne çabuk geçmişti.

Babası Gündüz Alp, "Evladım" demişti, "Zamanın silahlarını en iyi şekilde kullanmayı öğrendiğin gibi... Bir meslek sahibi de olmalısın, rızkını alın teriyle helalinden kazanabilmek için... Yıllar önce ziyaret ettiğimiz Arif-i Rivegeri hazretleri söylemiş. (Kuvvet, atmaktır. Ertuğrul oğlumuzun... Okunu, çok uzak hedeflere, Kızılelmalara atması... Bu hedeflere ulaşmak için gayret etmesi arzusundayız. Bu sebepten ok ve yay ustası olmasını... Altın Yay ve Gümüş Oklardaki sırrı unutmamasını istiyoruz) diye arzusunu belirtmişti. Bunun için ok ve yay ustası olmanı istiyorum."

Bu sözlerden sonra kendisi için "yol atası (usta) ve yol kardeşi edinme", çıraklığa kabul töreni düzenlenmiş. Ahîliğe girebilmek için önce bir rehber edinmiş. O da kendisini Ahî Baba adı verilen reise bildirmiş ve ona kefil olmuştu.

Ahi Babanın... "Pirinizden asla yüz çevirmeyiniz. Farzları terk etmeyiniz, sünnete uygun hareket ediniz. Dininizi, malınızı ve ırzınızı koruyunuz. Nereye giderseniz izzetinizi koruyunuz. Edeple oturun ve söylenen şeyleri güzel bir şekilde dinleyiniz. Sözünüz hikmetli olsun. Yapılması gereken hizmette kusur etmeyiniz. Kazancınıza dayanmayan şeyleri almayınız" nasihatinden sonra... Çıraklığa kabul edilmiş... O günden bugüne bu sözleri hiç unutmamış ve bunların dışına çıkmamıştı.

Pirin hakkına riayet, yasaklardan kaçınmak, emirleri yapmak, mübarek şeyleri korumak, dinlemek, hikmet ve edep... Bunlara riayet edenin... Yaptığı işin en iyisini yapmaması ve en güzele ulaşmak için çalışmaması mümkün müydü?

Aylarca her gün binlerce kez... Kepaze denilen çıraklık yayının çile denilen ipini çekmiş. "Kepaze olmak" ve "çile çekmek" tabirlerinin neyi ifade ettiğini çok iyi anlamıştı.

Atıcılıklabirlikte ok ve yay ustası olmak için çalışmasını da hiç aksatmamıştı. Çıraklığının daha ilk gününde... Sinir didiklemeye başlamıştı, hâlâ devam ediyordu. Yayın iç yüzü, sığırların aşil tendonundan elde edilen sinirle kaplanıyordu. Bunun için de belli aşamalardan geçen sinirlerin tel tel hale getirilmesi gerekiyordu. Buna sinir didikleme deniyordu. Bu iş, yayı gerenelin üç parmağıyla yapılıyordu. Böylece hem yay yapımına çalışılmış hem de yayı gerecek parmaklar kuvvetlendirilmiş oluyordu. Didikleme işini hiç bırakmamıştı, yayı gerecek parmakları şimdi çelik gibiydi.

Hedefi şaşmadan en uzağa giden oku... Tıpkı Altın Yay gibi en hızlı şekilde en uzağa atan yayı yapabilmek için çok çalışmış. Sonra da kalfalığa geçmişti.

Kalfalık Törenine, Yol Sahibi Olma Töreni deniyordu. Yol sahibi olmadan... Hakikate, ustalığa gitmek mümkün müydü?

Yol Sahibi Olma Töreniyle... Ertuğrul'a kalfalık şedi bağlanmış ve kuşak kuşatılmıştı. Üç yıllık kalfalıktan sonra... Sıra Ustalık Törenine, icazet almaya gelmişti.

Ertuğrul çok heyecanlıydı. Kendi yaptığı ok ve yayla hedefi vurması ve sekiz yüz adımdan uzağa göndermesi istenecekti. İki imtihanı vardı. Çünkü o, bir bey oğluydu. Alplik imtihanını da verecekti. Hem iyi bir kemankeş hem de iyi bir usta olacaktı (318).

Ahî birliklerinde... Ustalık törenleri ilkbahar mevsiminde yapılırdı. Çünkü bahar bir uyanış, hakikate varıştır. Ustalık da bir uyanıştır varlık yükünden kurtularak... Varlığın hakikatine ulaşabilme... Eşyayla... İnsanın kullanımına sunulan, alet haline getirilen maddeyle... Aynı dili konuşabilme, hakkısöyleyebilmedir.

Miladi 1218 yılı 6 Mayıs... Hicri 8 Safer 615... Her iki yılı meydana getiren rakamların 12 olduğu... 12 ile 12'nin buluştuğu... 24'ü, kelime-i tevhidi meydana getiren 24 harfi gösterdiği gün...

Hıdrellez... İlyas aleyhisselam ile Hızır aleyhisselamın buluştuğu kabul edilen gün... Kış günlerinin bitip yaz günlerinin başladığı zaman...

Ahlat'ta... Kayı Boyunun Anadolu'da ilk yurt tuttuğu diyarda... Çayırların en yeşilinde... Şenlik vardı... Ziyafet veriliyor, yediden yetmişe herkesin gönlü hoş ediliyordu.

Çünkü... Gündüz Alp oğlu Ertuğrul... Kendi yaptığı yayı gerecek, okunu atacak... Hedefi vurur, Ahi şeyhlerinden kabul görürse icazetini alacaktı.

Törene bütün nakibler ve ustalar çağrılmıştı, kadı da törende yer alıyordu. Ahi Evran da bekleniyordu. Ancak... "Hiç ummadığınız çok kıymetli bir misafir gelecek. Onun olduğu yerde benim bulunmam edebe uygun olmaz" diye haber göndermiş ve gelmemişti. Şimdi başta Gündüz Alp ve Ertuğrul olmak üzere... Herkes bu misafirin kim olduğunu merak ediyor, gözleri ufukta gelmesini bekliyordu.

Ve Ertuğrul Bey çağrıldı. Sağında nakib, solunda ustası olduğu halde meclisegirdi.

Nakip, elini Ertuğrul'un kalbi üzerine koydu. Fütüvvetin, ahiliğin gereklerini saydı. Sonra ustası Kırılmazyaylı Hasan Usta, sağ elinden tuttu. Kalfasının... Ustalık ve karakter olarak alp ismiyle anılmaya layık olduğunu... Okunu hedefe ve gerekli uzaklığa atarak alplik şerefine kavuşacağından şüphe etmediğini söyledi.

"Âlimlerin dediklerini, nakiblerin öğütlerini, benim sözlerimi tutmazsan... Ana, baba, hoca, usta hakkına... Kullandığın malzemenin hakkına dikkat etmezsen... Halka zulüm edersen, yetim hakkını alırsan Allah'ın yasaklarından sakınmazsan... Hakkım sana haram olsun" dedi.

Öğütler ve haklar... Allahü teâlâdan başlayıp taş-toprağa, ağaca, havaya suya kadar uzanan haklar...

Evet, kullandığın malzemenin hakkına demişti. Ok ve yayda kullanılan ağacın, manda kemiğinin, sığır sinirinin, bağırsağın, balık yağının ve demirin hakkı neydi? Onları... Hakkın razı olduğu

yerde... Hak için, yaratılış gayesine uygun kullanmak değil miydi?

Ertuğrul... Bu sözleri dinlediği zaman... Yere sertçe basmaktan, bir sineği bile öldürmekten korkar... Her hareketinde dinin emir ve yasaklarını gözetmeye gayret eder olmuştu.

Kırılmazyaylı Hasan usta, Ertuğrul'un kalfalık peştamalını çıkarıp, ustalık peştamalını kuşattı. Dualar edildi, yeni usta ve alp adayı Ertuğrul, meclisteki büyüklerinin elini öptü, dualarını aldı.

Evet... Ertuğrul, ustalık peştamalını kuşanmış, icazet almıştı. Ancak beklenen misafir gelmemişti. Bir müddet daha beklediler... Akşamın yaklaştığı görülünce... Alplik töreninin devam edilmesine karar verildi.

Şimdi en heyecanlı ana sıra gelmişti. Üç yüz adımdan hedefi vurmaya... Oku sekiz yüz adım uzaklığa atabilmeye... Alp ünvânını almaya, sırra kavuşmaya... Asıl o zaman, sırra kavuşunca anlayacaksın, demişti hocası... HİÇ sözünün ne manaya geldiğini... Kalfalığa başladığında... "Yattığın yerde, başucunda... Hiç levhası eksik olmasın. Olmasın ki... Hiç iken varlık âlemine geldiğini... Yine hiç olacağını... Kalıcı olanın amel ve itikadının olacağını... Üzerindeki bütün iyiliklerin Allahü teâlâdan olduğunu unutmayasın. Öğrendiklerini, ustalığını kendinden bilmeyesin" sözlerini gönlüne ve beynine nakşetmişti hocası... Hemen asmıştı yatağının baş uçuna... Her baktıkça Hiç'in 'H'sı bir yay gibi boynunu sarmış, o sardıkça yaratılış sırrına varmıştı.

Alplik şerefine kavuştuğunda söylenecek sırrı... Çok merak ediyordu. Sırrı bilenler de söylemiyordu... Söylememiz yasak, söylersek sırrın getirdiklerinden mahrum kalırız diyerek...

Yay ve ok ustası ünvânına... Bu ünvânın getirdiği dayanılmaz yük ve şerefe kavuşan Ertuğrul... Yayı eline alınca kor avuçlamış gibi oldu. Eğer ok ve yay ustası olmasaydı... O da bilemezdi... Ok ve yayın nice ölçüye gelmez emek, temini çok zor malzeme, dile gelmez sabır ve ustalıkla yapıldığını... Türkoğlu'nun dünya görüşünü temsil ettiğini... Altın Yay ve Gümüş Okların ne

söylediğini...

Ok ve yayın Cennet'ten geldiği ve Altın Yay ve Gümüş Okların bunu temsil ettiği söyleniyordu. Bunları duyan... Üç senelik akıl almaz bir çalışma, sabır, ustalık ve aşk sonunda... Maddenin ok ve yay haline gelişine şahit olan Ertuğrul... Kara sevdaya düşmüştü...

Evet, ok ve yayına... Onların temsil ettiği hedefe, Kızılelma'ya, mutlak güzele sevdalanmıştı. Onlarda, hissettiği, ama göremediği gönlünü görür gibi olmuştu.

Yayın fırlattığı ok... Sonsuz ufukları aşmak, ebedi güzele kavuşmak isteyen gönlüydü... Yay ise ruhunu misafir eden bedeniydi. Ok ve yay... İkisi birlikte Ertuğrul'du. Abdestsiz, ok ve yayı meydana getiren malzemelere dokunmamıştı.

Ok ve yay için çıraklık yapmayan bunları bilebilir miydi?

Aynı insan gibi... Her birinin ayrı özelliği olduğunu, onları meydana getiren madde ve ustaların farklı olması sebebiyle... Milyarlarca ok ve yayın hiçbirinin birbirine benzemediğini...

Yayın beş parça olduğunu... Bu beş parçanın ağaç, manda kemiği, sığır siniri ve mersin balığı damağından elde edilen maddelerle yapıldığını... Niçin beş, niçin dört olduğunu...

Bu maddelerin yay olmakla şereflenebilmek için senelerce çile çektiğini... Nice işlemlerden geçtiğini... Her işlemin Besmele, yâHakve Allah sözleriyle gerçekleştiğini...

'Ok'un 24 bölümden meydana geldiğini... Bu bölümlerin ilk 4 kısmına "Boğaz", 11. kısma "Göbek", boğazla göbek arasına "Göğüs", göbekten 17. kısma kadar "Baldır", 17. ve 24. kısımlar arasına "Ayak" denildiğini...

Baştan ayağı insan vücudu gibi bölümlere ayrıldığını... Kelime-i tevhidin 24 harften meydana geldiğini, Oğuzların 24 boy, bir günün 24 saat olduğunu...

Ok ve yayın, Altın Yay ve Gümüş Okların neyi temsil ettiğini...

Ok ve yay için Kırılmazyaylı Hasan Ustaya çırak olmayan...

Onun eliyle ustalığa koşmayan... Bilebilir miydi bütün bunları? Tabii ki bilemezdi. İlim âlimlerden, sanat, eşyanın hakikati ustalardan öğrenilirdi.

Üç yüz adım uzaklığa hedef dikildi. Hedef, iki karış çapındaydı. Kızılelma şekli verilmiş, kızıla boyanmış bir tahtaydı. Ertuğrul hedefin karşısına geçti.

Önce... Manda boynuzundan yapılmış zihgiri... Sağ eli başparmağına, muhabbet damarının bulunduğu parmağa taktı. Hocası Kırılmazyaylı Hasan Usta... "Evladım. Zihgir, muhabbetin, sevginin anahtarıdır. Kalbinin üzerinden ayırma. Ok ve yayı her zaman yanında taşıyamazsın ama bunu taşı... Taşı ki ok ve yayın niçin var olduğunuhatırlayasın. Niçin yaratıldığını, hedefinin ebedi güzellikler diyarına kavuşmak olduğunu bir an unutmayasın" demişti. O günden bugüne... Zihgiri kalbinin üzerinden ancak, kirişi gererken ayırmış... Bu ayrılışı da kalbe giden yol bilmişti.

Zihgir, kiriş çeken manasınaydı. Kaş, kulak ve eşik denilen üç kısımdan meydana geliyor... Kemik, fildişi ve değerli taşlardan yapılıyor... Taşıyanın hayat görüşünü, karakterini yansıtıyor, uğuru sayılıyordu. Bunun yardımıyla... Yayın kirişi çekiliyor, geriliyor... Yâ Hak!diye bırakıldığında ok hedefe uçuyordu.

Kendi el emeği ve göz nuru ok ve yayına elleri değdi. Sanki ateşi avuçlamıştı. Besmeleyle oku sağ, yayı da sol eline aldı.

Bakışları okun üzerinde kaldı. Ok yapmak için kızılcık dalını eline aldığında... Hocası söğüt ağacını eline vermiş. "Evladım, bize, (Ertuğrul'un ustalığa geçiş için yapacağı ilk ok... Söğüt ağacından olsun, dualı ağaçtır) diye söylendi" demişti.

Elini yakan oku, söğüt dalından yapmış... Arkadaşlarının "Söğütten ok mu olurmuş" sözleri içini kor gibi yakmasına rağmen... İşte bu okla hedefi vurmaya gayret edecekti.

Bu okunu ilk olarak hedefe gönderişi olacaktı. "Usta ol kişidir ki... Yaptığı ve hiç denemediği oku hedefi bulur. Eğer bulmazsa ona usta denir mi, onun yaptığı oklara güvenilir mi?" denilmiş. Deneme atışı yapmasına müsaade edilmemişti. İşte bu sebepten çok

heyecanlıydı. Malzemenin en güzelini bulmakta, ustasının dediklerini yapmakta çok gayret göstermişti.

Kirişi gerdi, gerdi... Zihgir bedeninden bir parça oldu ve nişan aldı... Ok ve yayın Altın Yay ve Gümüş Okadöndüğünü görür gibi olduğunda... Yâ Sa'd bin Ebi Vakkas, Bismillah, yâ Hak, dedi ve oku hedefe gönderdi... Ama arkasından bakamadı.

Uhud Harbinde... 1000'den fazla ok atan... Attığı oklar sebebiyle Peygamber Efendimizin aleyhisselam dualarına kavuşan... Aşere-i mübeşşereden Sa'd bin Ebi Vakkas hazretlerini hatırladı. Efendimiz ok atarken ona... "At yâ Sa'd! Anam, babam sana fedâ olsun! İlahî bu senin okundur. Atışını doğrult" diye duâ etti. Efendimiz, hayatında "Anam, babam sana fedâ olsun" diye sadece Hazret-i Sa'd için duâ etmişti. O, okçuların piri idi.

Ok, uçtu, uçtu ve kavuştu Kızılelma'ya, maşallah deyin yiğide sesleri arasında... Maşallah seslerini duyunca gözlerini açtı... Kızılelma şeklindeki hedefe saplanmış, söğütten yapılmış okunu gördü. "Sana sonsuz şükürler olsun sonsuz ihsan sahibi Allahım" dedi, şükür secdesine kapandı.

Oku hedefe gönderirken en son söylediği "Yâ Hak" olmuştu. Bu kelime; hakikat, gerçek, doğruluk manasına geliyordu. Ok ve yay bunların gerçekleşmesi içindi. Yâ Hak sözü Kızılelma'yı temsil ediyordu.

Sıra... Oku sekiz yüz adımlık mesafeye ulaştırmaya gelmişti. Heyecan doruk noktasındaydı... En fazla heyecanlanan da Gündüz Alp'ti... Hakkında çeşitli müjdeler işittiği oğlu ok-yay ustası olmuş. Şimdi alplik için son imtihanı verecekti. İlkini vermiş, oku Kızılelma'ya kavuşmuştu.

Ertuğrul nefesini tuttu. Okçuluğun pirini ve onun hakkındaki duayı hatırladı. Besmeleyle oku yaya yerleştirdi. Hafif havaya doğru dikti, çünkü bu, oku uzağa atma atışıydı.

Kirişi o kadar çekti ki zihgir başparmağınızorlamaya başladı. Aldırmadı, çekmeye devam etti. Alplik ünvânını almalı, menzili

aşmalıydı. Ya aşamazsa... Hocasının sözlerini hatırladı. "İtikadı düzgün olan bir Müslüman sebeplere yapışır, günahlardan kaçar, tövbe eder, Allahü teâlâya sığınır, O'nun razı olduğu bir iş için yardım isterse yardım gelir. Allahü teâlâ Âl-i İmran sûresi 160. âyetinde meâlen, (Allahü teâlâ size yardım ederse, artık size galip gelecek yoktur) buyurmaktadır. Biz bunun için oku atarken yâ Hak deriz" demişti.

Tövbe etti. "Yâ Rabbi... Bu oku atmaktan maksadım... Alplik ünvânına kavuşarak dinine hizmet etmektir. Elimden geldiğince sebeplere yapıştım. Parmağım kopacak hale gelinceyekadar kirişi çekmeye gayret ettim. Hakkımda hayırlı ise ihsan ederek menzili aşmama yardım et"diyedüşündü.

Parmağım kopuyor diye hissettiği an "Yâ Hak" diyerek kirişi bıraktı. Bırakmasıyla ayakları da onu taşımayı bıraktı, yere diz çöktü. Yalnızca "Yâ Rabbi mahcup eyleme!" diyebildi. Okun gidişine bakamadı.

O bakamadı... Ama bütün gözler... Zikrin en yürek yakanını söyleyerek giden oku takip ediyor. Sekiz yüz adımda duran işaretçiye bakıyordu. Herkes nefesini tuttu. Kol kalktı, elinde bayrak vardı. Okun istenen menzile ulaştığına işaret eden kırmızı bayrak... Bunu gören kalabalıktan anlatılmaz bir uğultu yükseldi, insanlar o tarafa koşmaya başladı.

İşaretçiyle birlikte bütün kalabalık sayıyordu, on üç, on dört... Elli dediklerinde okun yanına ulaştılar. Ulaştılar ama akılları başından gitti. Çünkü... O güne kadar şahit olmadıkları bir şey gerçekleşmiş... Ok, alplik imtihanında ilk defa sekiz yüz elli adıma ulaşmış... Ulaşmakla kalmamış, toprağa saplanmıştı... Hem de dik olarak tıpkı Kâbe gibi...

Kalabalık şaşkın bir halde, oka bakarken... Bir el omzuna dokundu... Yere diz çökerek kalmış... Cesaret edip okunun menzili aşıp aşmadığına bakamayan... Heyecandan sesleri de duyamayan Ertuğrul'un omzuna... Baktı, hocası YayıkırılmazHasan Ustaydı... Hemen ayağa kalktı, boyun bükerek. Hocası gülümsedi.

"Mübarek olsun Ertuğrul Alp."

Şaşırdı, mübarek olan neydi. Alp demişti. Yoksa aşmış mıydı?

Ümitlendi.

"Menzile ulaşabildim mi?"

Hocasının tebessümü genişledi.

"Ulaştın hem de çok aştın. Alp oldun, Allahü teâlâ Ertuğrul Gazi diye anılmayı da nasip etsin."

Bu duaya Ertuğrul Alp ile birlikte iki kişi daha can-ı gönülden âmin, dedi.

Şaşırdılar, baktılar, yanlarına gelen iki kişiyi gördüler. Biri Ertuğrul'un babası Gündüz Alp diğeriyse ak sakallı, çok yaşlı bir kimseydi. Bu zatı gören Yayıkırılmaz Usta yerinden fırladı. "Hocam! Ârif-i Rivegeri hazretleri! Hoş geldiniz" diyerek mâniolmasına imkân vermeden elini öptü.

Ertuğrul Alp hatırladı... On yıl önce babasıyla birlikte ziyaret ettikleri, kendisine Ertuğrul ismini veren mübarek zatı... O da koştu, elini öptü, boyun büktü, bekledi. Bütün sıkıntılarını alan tebessüm ak sakallı yüzde doğdu.

"Alp evladım. Ustalığın ve alpliğin mübarek olsun. Allahü teâlâ senin ve sevdiklerinin, neslinden gelenlerin iki cihan saadetine... Oğuz Türkünün Konstantiniyye'yi fethine... Anadolu'yu Son Kale eylemesine vesile kılsın."

Bu duaya tepeden tırnağa titreyerek âmin dediler. Özellikle de Ertuğrul Alp her hücresiyle âmin dedi. Çünkü bu... Çok güzel bir duaydı. Ona evladım sözüyle birlikte Alp denilmişti... Hem de zamanın kutbu bir gönül ehli zat tarafından...

Dua sahibi ustaya döndü.

"Ustam, sırrı söylemedin galiba..."

Ustadan, söylemedim cevabını ve izni alınca... Yayı elinde tutan Ertuğrul Alp'i sağ omzundan tuttu hem kulağına hem gönlüne fısıldadı.

"Alp evladım. Sırrı, emaneti söylerim... Seninle benim aramda kalması gereken... Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde... Enfal sûresinin

17. âyet-i kerimesinde... Peygamber Efendimize, O'nun şahsında bütün Müslümanlara... meâlen,"Attığın zaman sen atmadın, Allahü teâlâ attı" buyurmaktadır. Sır budur... Attığının Allahü teâlânın attığı olmasıdır. Dünyaya gelmekten maksat... Buna kavuşmak içindir. Hedefe attığın ilk okun söğütağacındanolmasındaki sır budur."

Arif-i Rivegeri hazretleri Söğüt ağacı deyince eli ayağı titredi. İlk okunun söğütten olmasını isteyen... O muydu?"

Arif-i Rivegeri hazretleri sözüne devam etti.

"Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve selleme (Kuvvet nedir?) diye sual edildiğinde... (Kuvvet, atmaktır) buyurmuşlar. Atmak, harekettir, harekete geçirmektir. Kâinatın yaratılışıyla birlikte hareket başladı. Zerreden kürreye her yaratılan... Hareket etmekte ve Allahü teâlâyı zikir etmektedir.

Yüce Mevlamız, her şeyi bir sebep ile yaratmaktadır. Bir şeye kavuşmak isteyen sebeplere sarılınca... Dinli-dinsiz ayırmadan vermektedir. Ancak... Rızası için bir şey yapmak isteyen, itaat ederek, günahlardan sakınarak, namazını kılarak, sabrederek kendisinden yardım isterse... İhsan olarak yardım etmekte, bir bine galip gelmektedir. Buna, Bedir, Mute, Kadsiyye ve Malazgirt'te çok açık şekilde şahit olunmaktadır. Kur'ân-ı kerîmde Bedir Savaşında meleklerin yardıma geldiği haber verilmektedir."

"Ertuğrul Beyim... Buyrun okunuzu..." Seslenen yedi-sekiz yaşlarında, gözleri sevinçle parlayan bir çocuktu. Sevinçliydi, söğütten imal edilmiş oku almayı, o başarmıştı. Hediyesini bekliyordu.

Ertuğrul Alp kızdı. "Bre çocuk! Görmez misin? Hocam konuşur, onun sözünü nasıl kesersin?" dedi. Böyle bir şey beklemeyen çocuğun neşesi, birdenbire söndü. Yüzü bir ayna gibi tuz-buz oldu, boynu büküldü. Ârif-i Rivegerihazretleri araya girdi.

"Ertuğrul'um... Alpliğin birinci şartı gönül kırmamak, kendisiiçin kızmamaktır. Melekler yardıma gelir dedik. Bak bir melek, bir çocuk, günahsız bir can geldi. Sana yardım için okunu, sevapların en büyüğü bir gönlü sevindirme imkânını getirdi. Ver

çocuğun hediyesini... Kırılan gönlünü tamir et, sevindir."

Bu sözler... Zaferinin sarhoşluğundaki Ertuğrul'u kendine getirdi. Ne yapmıştı böyle? Bir gönlü, hem de çocuk gönlünü kırmış... Hocalarının ve babasının yanında müsaade almadan konuşmuştu. Kıpkırmızı kesildi.

Cebinden hemen hediyeliği çıkardı. Bir kese içinde üç tane çil çil altındı... Hakkını helal et kardeşim diyerek çocuğa verdi, yanaklarından öptü. Hüzünlü yüzde bir anda sevinç gülleri açtığını gördü. Buna çok sevindi. Ama gönlü yine de rahat etmedi, çünkü bir gönül kırmıştı. Tamir için çırpındı. Kuşağından çok kıymet verdiği hançerini çıkardı. Çocuğa verdi. Tekrar hakkını helal et dedi. Kucakladı, bağrına bastı. Keseyi ve hançeri alıp oku veren çocuk bir anda kanatlandı. Minik bir serçe gibi sevinç içinde kanat çırparak uçtu.

Taze alp Ertuğrul'un yaptıklarına, çocuğun sevincine şahit olanların gönülleri de kanatlandı.

Kırılanı ve tamiri en iyi gören ve bu sebeple en çok sevinen Rivegeri hazretleri... Ertuğrul Alp'e döndü.

"Evladım... Bu ihtiyar hocana müsaade var mı? Yolunu, gideceğin diyarı göstermesi için şu oku atsın. Bakalım, nereye düşecek "

Ertuğrul telaşla "Müsaade ne haddimize... Yolumuzun sizin atacağınız okla gösterilmesi bizim için en büyük şeref" dedi. Sekiz yüz elli adım mesafeye uçmuş oku uzattı.

Rivegeri hazretleri oku aldı. Besmeleyle kirişe yerleştirdi, güneşin battığı istikamete döndü. Güneş tam batmak üzereydi. Kıpkırmızı olmuştu, tıpkı bir kızılelma gibi...

Parmağında zihgir yoktu. Yayı nasıl gerecekti? Ey Hocam Abdülhâlık Goncdüvani hazretleri medet dedi. Hocası vasıtasıyla Allahü teâlâdan yardım istedi. Kirişi çekmeğe, yayı germeye başladı.

Ertuğrul'un aklı başından gidecek gibi oldu. Kiriş titriyor, yay

çatırdıyor, kırılmamak için direniyordu. Bu ihtiyar kimsede bu nasıl kuvvetti? "Ya Hak!" diyerek kirişi bıraktı. Ok yaydan fırladı hem de arkasında beyaz bir ışık bırakarak... Evet ışık bırakarak... Işık meydandaki herkesin dikkatini çekti. Bağrışarak izliyorlar, çocuklar yakalayacaklarmış gibi arkasından koşuyorlardı.

Şaşkınlıkla sonuna kadar açılmış gözler önünde ışık, güneşe doğru ilerledi. Herkes düşmesini bekliyordu, ama düşmedi ve kızılelma halini almış güneşe ulaştı. Ulaşmasıyla birlikte Güneş parladı ve tekrar eski haline geldi. Seyredenler sanki bir rüyada gibiydi. Gerçek hangisi, hayal hangisi bilemiyorlardı. Yoksa bütün gördükleri rüya mıydı?

Rivegeri hazretleri... Herkes gibi... Kendinden geçmiş bir halde... Güneş'e doğru bakan Ertuğrul Alp'i sol omzundan kucakladı. Göğsüne yasladı, bak, dedi. Baktı, önünde, mavi bir ışıkla kuşatılmış, dağlar içinde bir düzlük gördü. Rivegeri hazretlerigörüyor musun sualine evet cevabı aldıktan sonra devam etti.

"Gazilikle müjdelediğim alp evladım! Ey Oğuz Hanın torunu! Sen ve soyundan gelenler... Çok mübarek bir iş için seçildiniz. Konstantiniyye'nin fethi için... O Konstantiniyye ki... Oğuz Türkü bu müjdelenmiş şehrin Kur'ân-ı kerîmde geçen iki denizin birleştiği yer olduğuna inanır.

Anadolu'nun... Kıyamet'e kadar Hak, mazlumlar ve doğru itikat için Son Kale kalması için seçildiniz... Bunların gerçekleşmesi için... O gördüğün diyarı, Batı'da, Bizans sınırında, Battal Gazi'nin türbesine yakın yerde aramalı... Oraya düşen okunu bulmalı... Obanla buraya yerleşmeli, okun düştüğü yere mescid inşa etmelisin.

Bu beldeye Araplar, Beldetüs Safsaf derler. Söğüt ağacından yaptığın okunu... Burada kök salmış bir fidan olarak bulman... Aradığın yerin burası olduğuna işarettir. Okunun toprağa dik olarak niçin saplandığını sanırsın?

Altın Yay ve Gümüş Oklarla gösterilen hedefleri gerçekleştirmeli. Batı'daki Kızılelma'lara yürümelisiniz. Devletinizi gaza, i'lâ-yı kelimetullah ve nizam-ı âlem üzere kurmalısınız. Devlet-

i ebed müddet, nizamı-ı âlem içindir, saltanat sürmek için değil..

Benden sonra yerimi alacak talebeme tâbi ol. O, Buhara'nın İncirfagneKöyünden Mahmud'dur. Onun ve Endülüslü İbn-i Arabi'nin sözlerinden çıkmayasın.

Kurulacak devletin... Hakka hizmeti, adaleti sağlaması, mazlumların sığınağı olması, fertlerinin din ve dünya saadetine kavuşması için... Kılıç, Kalem ve Könül (3 K)... Bir mürşid-i kâmilin rehberliğinde bir arayagelmeli...Bir mürşid-i kâmile tâbi olmalı. Çünkü onlar... (Âlimler Peygamberlerin varisleridir) hadis-i şerifiyle müjdelenen kişilerdir, rehberlerdir. Bunu unutma, neslin de unutmasın. Devletin kurulması ve devamı, fertlerinin ebedi saadeti buna bağlıdır. Dediklerimi tutasın, neslin de...

Peygamber Efendimizin, (Hepiniz çobansınız ve sürünüzden mesulsünüz), (Sultan, yeryüzünde Allahü teâlânın adaletini yerine getiricidir. Bütün mazlumlar ona sığınır) hadis-i şeriflerini unutmayınız."

İki çocuğun, Mehmet Buhari ve Mustafa'nın yola çıkmasından yedi yıl sonra... Ertuğrul Gazi'nin alpliği hak edip, Arif-i Rivegeri hazretleri tarafından okunun ve yönünün Batı'ya, Kızılelma'ya çevrildiği günlerde... 1218 senesi içinde...

1197 yılında başlayan hadiseler tarihinseyrini değiştirir hale geldi... Sultan Melikşah'ın valisi Anuş Tigin'in oğlu Kutbüddin Muhammed tarafından... Aral gölünün güneyindeki Harezm bölgesinde 1197 yılında kurulan bir devlet vardı. Harezmşahlılar diye anılıyordu bu devlet... Kazakistan'dan Umman Denizine, Doğu Türkistan'dan, Hindistan'a Anadolu'ya kadar genişlemiş... Mâverâünnehir ve Horasan gibi islâm diyarlarını içine almış, 1212'de Karahanlılar devletine son vermişti.

1218 yılına gelindiğinde... Bu devletin başında... Büyük fetihleri gerçekleştiren ve Çin'ifethetme hayalleri kuran AlâaddinMuhammed vardı. Kuzeyde ise... Harezmşahlılara komşu bir Moğol devleti ve bu devletin başında da Cengiz (Cihan İmparatoru) ünvânını alan Timuçin vardı. Timuçin demirci demekti... Ancak o, demiri işleyen değil demirin kendisi, kılıç olmuştu.

Evliyâlar şehri Belh'te de... Büyük evliyâ ve âlim Sultan-ül-Ulema Behâeddîn Veled hazretleri ve on yaşlarındaki oğlu Muhammed vardı. Öyle evlat idi ki... Babasına niçin "Muhammed" ismini koydunuz diye sual edildiğinde... "Sözü bizim için emir olan istedi. (Muhammed ismini koy. Koy ki o ismin bereketine, ismin sahibinin yardımına kavuşsun. O'na varis olsun, bir gül olup açsın, anlatılamaz güzellikte koksun.. Varis olsun ki gideceği diyar hem hayatında, hem de öldükten sonra Müslümanlar için sığınak olsun. Öyle sözler söylesin ki Kıyamet'e kadar unutulmasın, gönüllerde yer alsın) dedi. Bu sebepten bu ismi koydum" demişti.

Öyle evlat idi ki... Henüz beş yaşında iken kendisinden harikulâde ve olağanüstü hâller görüldü. Kirâmen kâtibin

meleklerini görür, evliyânın ruhlarıyla konuşurdu. Melekler ve Allahü teâlânın ricâl-i gayb ismi verilen veli kullarının ruhları kendisini ziyaret ederdi.

Yol hazırlıklarına nezaret eden babası can parçasına baktı. "O bir gül... Toprağına kök salacak, açacak ve gönülleri muhabbetle dolduracak bir diyar arıyor" diyordu, ama gönlü sancıyordu.

O Hazret-i Ebû Bekir radıyallahü anhınsoyundandı... Ecdadı Medine'den Belh'e gelmiş, yüzlerce yıldır Belh'te yaşıyordu... Ama şimdi ona ve ailesine yol görünmüştü. Oğlunun doğumunda gideceği diyar söylenmişti... Ama o zaman bu sözü yadırgamıştı, işte şimdi gidiyorlardı...

Her şey çok çabuk gelişmişti. Annesi sâlihâ ve evliyâ bir hanım olan Mü'mine Hâtun... Büyük evliyâ İbrâhim Edhem hazretlerinin neslinden, yani sultan neslindendi. Bu sebeple o da sultan neslinden kabul ediliyordu.

İşte bu kabul ediliş... Onların ayrılığına sebep olmuştu. Fitneciler, Harezmşahlar Sultanı Alâaddin'e ulaşmışlar. "Behâeddîn Veled, taht peşinde... Bunun için kendisine Sultan diyorlar, o da buna ses çıkarmıyor. Önce Belh'te, ecdadının sultan olduğu yerde... Sultanlığı ilan edecek sonra sıra senin tahtına gelecek" demişler. Fitne ateşini yakmışlardı.

Sultan'ın onu öldürmeyi düşündüğü söyleniyordu. Zamanın sultanını, hiç kimse ikaz etmemiş." Sultanım... Sultan ismi, Sultan-ül Ulema Behâeddîn Veled isminin halk tarafından kısaltılmışıdır. Ona Sultan-ül Ulema ismi Peygamberimiz aleyhisselam tarafından verildi. Onun gönlünde tahtın yeri yoktur. O, âlimlerin, gönüllerin sultanıdır, bahtı, iki cihan tahtını bunda görmüştür" dememişti (319).

BehâeddînVeledson derece üzüldü. Nasıl hareket edeceğini düşündüğü sırada gelen haberde... "En kısa zamanda iklim-i Rum'a, Anadolu diyarına göç, kon. "Kon ya" emrine bağrını açan diyara yerleş. Horasan'ı çok zor günler bekler" denildiği... Bu haberi gönderenin de... Oğluna Muhammed ismini koymasını söyleyen

kişinin, Arif-i Rivegeri hazretlerinin olduğu rivayet edildi. Diğer bir rivayette de... Hocası Necmeddin-i Kübra hazretlerinin göç etmesini istediği söylendi.

Behâeddîn Veled, hicretin, göçün sancılarındaydı. Doğduğu, sevdiklerinin bulunduğu, 67 yıldır yaşadığı sevdiği diyardan, ayrılığın acısıyla, gönlü kavruluyordu... Özellikle de hocası Necmeddin-i Kübrayı göremeden gitmek... Onu çok üzüyordu. Teselli arıyordu, çeşitli düşüncelerle...

Âdem babamız... Cennet'ten imtihan meydanı yeryüzüne... Nice imtihanlardan sonra kabre göç etmedi mi? O günden bugüne... Yeryüzünün değişmeyen bir parçası olan insanoğlu için göç, hicret hiç durdu mu? Kıyamet'e kadar duracak mı? Kıyamet bir göç değil mi? Aşkına bütün kâinatın yaratıldığı Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem... Kâbe şehri Mekke'den Medine'ye hicret etmedi mi? Bu hicret... Bütün insanlık için ebedi güzellikler yolunu açmadı mı, tarihin akışını değiştirmedi mi? Bu suallerle rahatlamaya çalışıyordu.

Nahl sûresinin,"Zulme uğramaları yüzünden Allah uğrunda göç edenleri muhakkak ki biz bu dünyada güzel bir yere yerleştireceğiz; âhiret ecri ise elbette daha büyük olacaktır. Keşke bilseler! Onlar güçlüklere katlanan, rablerine tevekkül eden (güvenen) kimselerdir"meâlindeki 41 ve 42. âyet-i kerimelerinihatırladı.

Peygamber Efendimiz ve eshâbı... Medine'ye hicret ile en güzel yere yerleşenlerden, güçlüklere katlanan ve tevekkül edenlerden olmuşlardı. Bu müjdelere kavuşmak... Anadolu'nun kendilerine, buraya göç edenlere yeryüzündeki en güzel yer olması için dua etti.

Dertli baba... Bu düşüncelerle teselli, dayanma gücü arıyor. "Yâ Rabbi, bu hicretimizi... Hayırlara, oğlum için müjdelenenlere kavuşmamıza vesile kıl. O, o diyarın... Son Kale, yerleşilen, huzur bulunan diyar olmasına... Kıyamet'e kadar böyle kalmasına... Bu babanın da onunla hatırlanıp, Fatihalara kavuşmasına vesile olsun" diye niyaz ediyordu.

"Yâ Allah, Bismillah, zafer için sefer" dediler. 1218 yılının bahar

gününde... Belh'e elveda deyip yola koyuldular. Önce Mekke-i Mükerreme, sonra Medine-i münevvere, önce hac, önce kulluğun sırrına ermek, sonra Anadolu diyerek...

On yaşındaki Muhammed... El sallayan arkadaşlarına, çocukluğunun geçtiği evine, bahçedeki çok sevdiği salkım söğüt ağacına baktı. Gönlünü şimdiden yakmaya başlayan hasret... Göz pınarlarından inci taneleri olarak döküldü. Kendisini... Konacak bir dal arayan, uçmaktan yorulmuş bir yavru kuş gibi görüyordu. Neredeki, hangi dala konacaktı? Konabilecek miydi?

Behâeddîn Veled hazretlerinin konacak yer bulmak için yollara düştüğü günlerde... İbnü'l-Arabî hazretleri... Halep ve Sivas'a yaptığı seyahatlerden sonra... Anadolu'ya gelmesine sebep dostu Mecdüddin İshak'ın memleketi Malatya'ya, kondu. Gelişinden çok az bir zaman sonra... Dostu ölüm yatağına düştü. Eli elini tuttu.

"Ey uzaklardan Son Kale için gelen dost. Elveda vakti geldi. İnşâallah... Hiç ayrılık olmayan diyarda birlikte oluruz. Senden bir isteğim var, son arzum. Hayır demeyeceksin, tamam mı?"

Bir an şaşırdı, ama hemen toparlandı.

"Dosta hayır denir mi? En ufak arzun, benim için en büyük emirdir."

Cevapla rahatladı, ay doğar gibi gülümsedi, elini eli kılmak için sıkmak istedi. Ama olmadı, gücü kalmamıştı. Elden ele teşekkür etmeye gayret etti.

"Allahü teâlâ razı olsun. Beni çok rahatlattın. Şimdi huzur içinde, gözüm arkada kalmayarak ölebilirim."

Gözlerini kapayıp ölmeye hazırlanırken... Dostunun meraklı bakışlarını gördü. Gülmeye çalıştı, gücü yetmedi, son arzusunu söylememişti.

"Hem son arzum derim hem de söylemem... Oğlum Sadreddin, henüz dokuz yaşında... O sana emanet, hem hocası hem de babası ol."

Şaşırdı.

"Babası mı, nasıl?"

"Eşim, sultanım, Sadreddin'in annesi... O da sana emanet... Onunla evlen."

Eşi, Selçuklu hanedanından olduğu için "Sultanım" derdi. O, Bağdat'la Konya'yı birbirine bağlayan... O, başta İbn-i Arabi, Kirmani ve Ahi Evran olmak üzere nice gönül dostunun ve âlimin Anadolu'ya gelmesini sağlayan... O, ömrünü Anadolu'nun Son Kale olmasına adayandı...

İbn-i Arabi hazretleri, boyun büktü, peki, dedi. Sağ eli dostunun soğuyan elindeydi. Sol elini sıcak, ateş gibi yanan bir el tuttu. Baktı, babasının ayrılığına ağlayan, kendisinde teselli arayan Sadreddin'in eliydi. Her iki eli de sıktı, bir daha bırakmamak üzere...

Babadan yetim kalan Sadreddin, elli üç yaşındaki İbn-i Arabi hazretlerinin elini tutarken... Ondan yalnızca iki yaş büyük olan Belhli Muhammed de babasının elini tutuyordu. Behâeddîn Veled ve ailesinin Merv-Tus üzerinden ulaştığı Nişabur ilk durakları oldu. (320)

Nişâbur'a geldiklerinde... Evliyânın büyüklerinden Ferîdüddîn-i Attâr hazretleri kendilerini karşıladı.(321)

Attar hazretlerini gördüğü anda, gül yüzlü yavru, babasının kulağına eğildi. "Bu zatı rüyamda gördüm. Bana altı dallı gülverdi" dedi. Behâeddîn Veled hazretleri güldü, yorgunluğunu unutur gibi oldu.

"Evladım... Altı dallı gülağacı... İnsanların iki cihan saadetine vesile olacak ve tesiri yüzlerce yıl devam edecek altı ciltlik bir kitap yazacağına işâret etse gerek" buyurdu.

Rüya ile gönlü hoş olan baba... Yemekte, rüyayı ve yaptığı tabiri Ferîdüddîn-i Attâr hazretlerine anlattı. Tebessüm eden Attar hazretleri, müsaade istedi, sofradan kalktı. Biraz sonra elinde bir kitapla döndü.

"Gidilecek yerlere gitmek, mesafeleri aşmak ve iklim-i Rum'a varmak için acele et. Gönlümüze doğan o ki... Senin bu oğlun... Altı dallı gül ile yanma kabiliyeti olan kişileri ateşe verecek. Mevlânâ Celâleddin Rumi diye anılacak. Altı dallı güle kavuşuncaya kadar, bu kitap ile meşgûl olsun" dedi. Mantık-ut-tayrisimli kitabı gül bakışlı Muhammed'e hediye etti. O da saygıyla elinden öptü.

Attar hazretleri... "İnşaallah, eserin ve her halinle... Yüz binlerce insanın iki cihan saadetine, Anadolu'nun Son Kale olmasına, Selçuklu'dan sonra İslâm bayrağını dalgalandıracak devletin kurulmasına vesile olursun" diye dua etti.

Bir müddet Nişâbur'da kalan Bahaeddîn Veled hazretleri ve oğlu... Daha sonra Kûfe, Bağdat üzerinden Medine-i münevvereye geldiler. Burada kırk vakit namaz kıldıktan sonra Mekke'ye kavuştular. Hac farizasını yerine getirdiler ve hemen Medine'ye geri döndüler.

Behâeddîn Veled ve beraberindekilerin Medine'ye, Peygamber şehrine sığındıkları günlerde... Eski Türk yurdu kaynıyordu. Cengiz Han, oğlu Cuci'yi Kırgızlar üzerine sevk etti. Kırgız ilini hâkimiyeti altına aldı. 1219'da Hıtay ülkesinden ordularını çekti ve onlarla barış yaptı. Kuzeyde işini bitirdi.

Kurultayı topladı ve sefer kararı aldı. Sefer Hârezmşah üzerine olacaktı. Alâaddin Muhammed Hârezmşah... Çin'i fethetme hayallerindeyken... Akrabası ve kumandanı Otrar Valisi İnalcık, Cengiz Han'a bağlı bir ticaret kervanını Otrar yakınlarında yağmalatmış... Kervancıları ve elçisini öldürtmüştü.

Çin'e sefer açıp Pekin'i alan Cengiz Han'ın istediği olmuş. Zenginliği gözleri kamaştıran İslâm diyarları üzerine, sefer açma bahanesi çıkmıştı.

Cengiz Han 1219 yılının yazında... Bütün ordularıyla... "Yeri kazan, aşan anlamına gelen" ve Altay Dağlarından doğan İrtiş nehri vadisinde yürüdü. Harezm bölgesine yaklaştı. İrtiş nehrinin toprağı kazarak meydana getirdiği vadi... Cengiz ordusunun engelleri aşmasına vasıta olmuştu.

Aral ve Balkaş gölleri arasında kalan Otrar üzerine yürüdü, elçi

ve tüccarlarının öldürüldüğü şehir üzerine... Sonbaharda... Harezmşahlıların o güne kadar görmediği kuvvete ve silahlara, patlayıcı toplara sahip bir ordu ile şehri kuşattı. Oğulları Çağatay ile Ögedey'i burada bırakıp kendisi Buhara üzerine yürüdü. Diğer oğlu Cuci'yi de... Gönül ehli zatların sır deryası dedikleri Siriderya (Seyhun) bölgesine gönderdi.

Kendisine ayırdığı Mâverâünnehir'i işgal etmek için beklemedi. Küçük oğlu Tuli, Cebe ve Subutay Noyanlar ile birlikte yedi kapılı Buhâra'ya ve Semerkand'a doğru hareket etti.

Siriderya (Seyhun) kuzeyden, Amuderya (Ceyhun) güneyden akarak Aral gölüne kavuşmaktadırlar. Mâverâünnehir denilen iki nehir arasında... Batı Türkistan'ın Buhara, Semerkand, Otrar gibi âlim evliyâ kaynayan şehirleri vardı. Merhamet bilmez, sel gibi akan Moğolların hedefi Maveraünehir ve Horasan idi.

Cengiz Han'ın Buhara üzerine yürüdüğü zamandı. Mekan, Buhara'da... Nübüvvet Yolunun onuncu halkası Arif-i Rivegeri hazretlerinin yatağının başı... Rivegeri hazretleri yatıyor, sevdikleri ağlıyor. Buhara'nın İncirfagne köyünden halifesi Mahmud, İbn-i Arabi hazretleri, Yolbuldu, Ertuğrul Bey, Mehmet Buhari, EdebiâliMustafa başında bekliyordu.

Arif-i Rivegeri hazretleri, uzun uzun hazır olanlara baktı, ağır ağır konuştu.

"Moğol belası... İslâm âleminin kapısına dayandı. Ne yazık ki bu düşman karşısında... Birlik halinde, könül, kalem ve kılıç bir arada değiliz... Kılıç bildiğince hareket etti, bir mürşid-i kâmile tâbi olmadı. Bu bela bütün Horasan'ı vuracakgibi... Son Kale yapmak için gayret ettiğimiz Anadolu... İslâm âleminin sığınağı olacak.

Bütün gayretimiz... Anadolu'nun fethini tamamlayacak, onu Son Kale kılacak, Konstantiniyye'yi fethedecek Oğuz boylarından Kayı Boyunun gelişini hızlandırmak... Çünkü, İslâm dünyası, bütün insanlık buna muhtaç... Bu gelişin çok sağlam temeller üzerine olmasını temin etmek... Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği Kılıç, Kalem ve Könül birliği üzerine kurulmasını sağlamak..."

Yorulmuştu... Bir müddet anlatılmaz bir saygı ve hasretle...

Endülüs'ü terk edip Anadolu'yu son kale eylemeye koşan İbn-i Arabi hazretlerine baktı.

"Yâ İbn-i Arabi! Anadolu, Ertuğrul, Yolbuldu, Mehmet ve Mustafam sana emanet... Onları vazifeleri için hazırlamak, sonra yönlendirmek senin işin... Belhli Behâeddîn Veled kardeşim, Anadolu'ya geçmekte tereddütlü... Şu anda Medine'de... İnşaallah Anadolu'ya yerleşmeye ikna edersiniz."

Ertuğrul Bey'in elini tuttu.

"Söğütten okunu batıya gönderdiğimiz gün... Ve babanla ilk geldiğinizde... Söylediklerimi, çoban ve sultan ile ilgili hadis-i şerifleri unutma. (Devlet nasip olursa, neslinden gelenler... Üç şeye mutlaka riayet etsinler. İtikatta ehl-i sünnetten ayrılmasınlar. Haramdan mutlaka sakınsınlar. Mutlaka ve mutlaka bir mürşid-i kâmile tâbi olsunlar) demiştik. Okunu, batıda ara. Kılıç, Kalem ve Könlü mutlaka bir eyle."

Sarı Saltuk diye üç kıtada bilinecek dediği Mehmet'i ve Edebiâli'yi sağına ve soluna aldı, her ikisine de dua etti. Sonra tek tek hepsiyle helalleşti.

Anadolu, Kayı diyen Arif-i Rivegeri hazretleri... Bu görüşmeden az bir zaman sonra ebedi sevgiliye kavuştu... Sonsuzluk diyarına yürüdü... Buhara'ya defnedildi. Ömrü boyunca... Yeryüzünün ve insan bedeninin hayır meydanı olmasına gayret ettikten sonra...

Yerine Nübüvvet Yolunun on birincisi halkası olarak... Buhara'nın İncirfagne köyündenhemşehrisi, Mahmud Haceyi bıraktı...

Vefatından az önce... Hususi vazifelendirdikleri hariç sevdiklerinin hemen Anadolu'ya göç etmelerini, Buhara'nın üzerine çok büyük bir felaket inmek üzere olduğunu söyledi.

Yeryüzünü hayır meydanı kılmak için çalıştıktan sonra elveda diyen yalnızca Rivegeri hazretleri değildi. Batılıların Türkiye (Türkia) dedikleri Anadolu Selçuklu Devletinin Sultanı Keykavus da... 1219 yılının son günlerinde 39 yaşında vefat etti. "Önce Konstantiniyye'yi sonra da bütün dünyayı fethedeceğim, Battal Gazi'nin kabrinin belli olması, türbesinin yapılması bunun işaretidir" dediği çağda... Vasiyeti gereği Konya'ya değil Sivas'a defnedildi. Burada yaptırdığı Darüşşifa'nın bahçesindeki türbesine... Yerine kardeşi Alâaddin Keykubad Sultan oldu.

Ölüm; genç, güçlü ve sultan dinlememişti. Konstantiniyye'nin fethi rüyalarını görürken gelmişti. O Sultan ki Konstantiniyye'nin fethi yolunda Kastamonu'yu Kastım ona, Sinop'u Sine-i ab eylemiş.

"Maksadım ermeydanı yeryüzünü hayır meydanı eylemek" diyerek gayret etmiş. Türkiye'yi cihanın en mamur ve müreffeh devletlerinden biri haline getirmiş. Kardeşine çok güçlü bir devlet bırakmıştı. Kendisine isyan eden kardeşini, memleketin dirliği için öldürmeyerek veliaht kılmıştı.

Anadolu'da, Türkiye'de... Bir kardeş gidip diğeri gelir, taht, bahta tâbi olarak el değiştirirken... Doğu'da, zalimlerin en önde geleni bir baba ve ondan da zalim oğulları... Batı Türkistan'a İslâm âleminin gönül pınarı Mâverâünnehir'e, Horasan'a doğru ilerliyordu.

Cengiz Han, Buhara'yı kuşattı. Üç günlük bir kuşatmadan sonra 10 Şubat 1220'de evliyâ pınarı Buhara düştü.. Çok muhkem değildi ve savunması bir sıra sur duvarları ve önündeki hendekten ibaretti. Şehirde bulunan Türk asıllı askerler ve komutanları... Üçüncü gün 20 bin kişi ile bir huruç hareketinde bulundular. Hemen yok edildiler.

Şehrin iç kalesi 12 gün daha dayanmakla beraber, şehir liderleri şehir kapılarını Cengiz Han'a açtılar. Moğollar şehri talan ettiler. Talandan sonra çıkan yangın da şehri yerle bir etti. Şehirde büyük bir katliam da yapıldı. Kadınların ırzına geçildi. Sağ kalan halkın

büyük bir kısmı köle olarak Moğol askerleri arasında bölüştürüldü. Şehrin uygun gençleri Moğol ordularına asker olarak alındı. Zanaatkârları ise Moğolistan'a gönderildiler.

Katliamdan sonra... Silsile-i aliyyenin on birinci halkası Mahmud İncirfagnevi hazretlerinden haber alınamadı. Rivayet edildi ki katliamdan bir hafta sonra yarı ölü vaziyette Buhara'ya getirildi. Hocası Arif-i Rivegeri hazretlerini defnettikten sonra, katliamdan önce gözyaşları içinde Buhara'dan ayrılmıştı. "Bir olmalı, kale olmalı, kılıç tek olmalı, könül ve kalemi yanına almalı" diyerek...

Kendine geldiğinde aynı sözleri söylemiş, ama Türkiye sözünü ilave ederek... "Bir olmalı, kale olmalı. Kılıç Türkiye'de tek olmalı, könül ve kalemi yanına almalı" demişti.

Anadolu, iklim-i rum yerine... Avrupalıların kullandığı Türkiye adını kullanmasına sevenleri şaşırmıştı. Sevenlerine, ortadan kaybolduğunda kimle görüştüğünü, neler gördüğünü anlatmamış, başımıza gelenler, bozuk itikat ve amellerimizin karşılığı, halimiz sebebiyledir, demişti.

Otrar, 1220 Mart ayının başlarında düştü. Burası... 750-1055 tarihleri arasında hüküm süren Oğuz Yabgu Devletinin başşehriydi... Selçuklu Devletini kuranların ataları buralıydı. Oğuzlar buraya Yengi Kent (Yeni şehir) diyorlardı.

Moğollar şehri savunanlara karşı gayet gaddar davrandılar. Harezmşah savaşçıları hiç esir alınmadan öldürüldüler. Şehir halkının çoğu da katledildi. Çok azı köle olarak alındı. Şehir boşaltıldı ve yerle bir edildi.

Sonra... Moğol ordusu Mart 1220'de yeni Harezmşah başkenti olan Semerkand üzerine hareket etti. Otrar'ı ellerine geçiren Moğol orduları, Cengiz Han'ın oğulları Çağatay Han ve Ögeday Han komutasında ana Moğol ordusuna katıldı.

Şehrin savunma mevkileri Buhara'dan daha iyi idi. 100 bin kişilik bir savunma ordusu şehirde bulunmaktaydı.

Moğollar şehre hücum ettiler; fakat üçüncü gün çekilmeye başladılar. Şehri savunanlar, Moğollar yenildi diye düşündüler. 50 bin kişilik bir kuvvet şehirden çıkıp Moğolları kovalamaya koyuldu. Ama bu bir Moğol hilesiydi. Pusuda bulunan Moğol güçleri çembere alarak orduyu yok ettiler.

Sultan Alâaddin Muhammed Harezmşah ordusuyla Semerkand yakınına geldi. Moğol ordusuna karşı arkadan iki defa büyük hücuma geçti. Ama her ikisinde de geri püskürtüldü. Ordusu dağıldı, çareyi Cengiz Han ordularından kaçıp saklanmada buldu.

Semerkand kuşatmasının 5. gününde... 17 Mart 1220'de kale savunucularının hepsi... Moğollarla barış görüşmeleri yapıp teslim oldular. Ama Cengiz Han verdiği söze rağmen şehri savunan askerlerin hepsini idam ettirdi. Teslim olan şehir halkına da... Şehirden dışarı çıkıp ovada toplanmaları emri verildi. Halk burada katliama uğrayıp tamamenyok edildi. Moğollar,zaferlerini kutlamak için insan başından büyük piramitler yaptılar.

Cengiz Han... Alâaddin Muhammed Harezmşah'ı arayıp bulmakla oğlu Şubedey Han ile Cebe Noyan'ı görevlendirdi. Emirlerine 20.000 kişilik bir ordu verdi.

1220'de Merv ve çevresinde 1 milyon 300 binden fazla Müslüman katledildi. Nîşâbur'da kediler ve köpekler bile katledildi. Tuluy, Herat'ı ele geçirdikten sonra... Belh-Merverrûz arasındaki Tâlekan'ı kuşatmakta olan babası Cengiz Han'a katıldı. Cengiz Han, 1220 yazını Nahşeb'de geçirdi, ardından Tirmiz'i zaptetti.

Moğol bozgunu sonrası... Alâaddin Harezmşah, oğlu ve varisi Celaleddin Harezmşah'la birlikte batıya gitti. Hazar Denizi üzerinde bir küçük adaya sığındı.

Aralık 1220'de bu adada hayata gözlerini kapadı. Son sözlerinin... "İslâm âlemi bir kale gibi birlik olsun, Arif-i Rivegeri hazretlerinin sözünü dinlemedim, Behâeddîn Veled hazretlerini küstürdüm, bunlar başımıza geldi" olduğu rivayet edildi.

1221'de, Sultan Behâeddîn Veled hazretlerinin ayrılışından üç yıl sonra... Cengiz Han, Belh'i, İbrahim bin Edhem hazretlerinin

şehrini yerle bir etti. Belh'te taş üstüne taş, gövde üstünde baş kalmadı.

* * *

1221 yılının günlerinden bir günde... Yine bir sefere çıkmak üzereydiler... Belh'ten ayrılışlarından tam üç yıl üç sonra...

Üç yılda çok şeyler olmuştu. Bağdat'ta onları... Ahiliğin temeli olan Fütüvvet Teşkilatını kuran, büyük âlim ve evliyâ Sühreverdi hazretleri karşılamıştı. Behâeddîn Veled hazretleri, niçin yollara düştüğünü anlatmış. Elçi olarak Konya'ya giden ve Ahi Teşkilatının Anadolu'da kurulmasına öncülük eden Sühreverdi hazretleri ona anlatmıştı... Anadolu'yu, Konya'yı, Ahi Evran ve hanımının, hocasının, İbn-i Arabi hazretlerinin bu diyardaki çalışmalarını, Anadolu'ya niçin Türkia dendiğini...

Ahiliğin Anadolu'nun son kale olmasındaki rolünü konuşmuşlar. Behâeddîn Veled hazretlerinden vaaz etmesi istenmiş, kabul etmemiş, çok ısrar edilince kürsüye çıkmış. Yaklaşan Moğol tehlikesinden bahsetmiş. "Halife ile Harezmşahlılar, emirlikler, Selçuklu birlikte hareket etmezlerse... İslâm şehirlerinde, taş taş üstüne kalmayacak... Endülüs'te yaşanan felaket Buhara'da, Semerkand'da, yaşanacak... Sonra sıra Bağdat'a gelecek" demiş. Buhara, Semerkand, Merv katliamlarını duyunca her canla sanki o da ölmüştü.

İki yıla yakındır Medine'de, mübarek şehirdeydiler. Behâeddîn Veled hazretleri, Türkistan'da, Horasan'da yaşanan ve İran'a doğru ilerleyen katliamları duyunca... Anadolu'ya gitmekten vazgeçmiş, Medine'de kalmaya karar vermişti. Ama ne olduysa olmuş... Bir gün hazırlanın, Anadolu'ya sefer var, demişti. Kararını niçin değiştirdiğini de söylememişti.

Önce sefer, sonra zafer, ebedi saadet diyerek, gözyaşları içinde yola çıktılar. Kudüs, Şam ve sonra Anadolu'ya, iklim-i Rum'a ulaşmak niyetiyle... Kudüs'e geldiklerinde... Belh'in Moğol işgaliyle yerle bir olduğu haberini aldı, Sultan Veledhazretleri ve olduğu yerde kalakaldı.

Behâeddîn Veled hazretleri Kudüs'te teselli ararken... Harezm'in merkezi Gürgenç çare arıyordu Moğol katliamından kurtulmak için... Uzun süre kuşatılmasına rağmen alınamamıştı. Şehri savunanlar arasında... Sultan Veledhazretlerinin hocası Necmeddin-i Kübra hazretleri vardı.

Kuşatmadan önce talebelerine... "Memleketinize gidiniz. Doğudan fitne ateşi gelir. Her tarafı yakacaklar. İslâmiyet'te bugüne kadar böyle bir fitne görülmedi" dedi. "Dua buyurun, bu bela Müslüman memleketlerinden uzaklaşsın" dediklerinde... "Bu kaza-i mübremdir, dua bunu gidermez" buyurdu. Talebeleri Horasan'a gitti.

Şehrin alınamaması üzerine... Cengiz Han, oğlu Tuluy'u ağabeylerine yardım için gönderdi. Tuluy'un gelişinden sonra... Moğol ordusu Gürgenç'in hendeklerini doldurarak şehri neft ile ateşe verdi. Necmeddin-i Kübra hazretleri, savaşarak şehit oldu. Cengiz Han, kendisine şehri terk etmesiiçin izin vermiş, ancak o... Şehir yakılıp yıkılırken hayatının bağışlanmasını kabul edemeyeceğini söylemişti.

Şehre giren Moğollar... Zanaatkârlar hariç halk tamamen katledilerek taş üstüne taş bırakmadılar.

Cengiz Han, babasının yerine geçen Celâleddin Hârezmşah üzerine yürüdü. Celâleddin, Gazne ve Sind bölgelerinde yapılan savaşlarda bozguna uğrayarak batıya gitti.

Büyük âlim, evliyâ, mürşid-i kâmil Sühreverdi hazretleri, Konya'ya geldi, Sultan AlâaddinKeykubad'a fütüvvet kuşağını kuşattı. Bu, Selçuklu sultanlarının ikinci defa fütüvvete girişiydi. Önce Keykavus, sonra Keykubad...

Harezm diyarı Moğol kılıcıyla kana boyanır, bir Sultan kahrından ölür, oğlu ermeydanından kaçmak zorunda kalırken bir Sultan, fütüvvet, yiğitlik, fedakârlık, cesaret, gayret kuşağını kuşanıyor, Anadolu'da Ahilik ismini alan fütüvvetin yayılması için her türlü desteği veriyordu, Moğol belasının Anadolu'ya doğru ilerlediği bir zamanda...

1221 Mayıs'ındaGürgenç'ten sonra Zave ve Habûsan, Temmuz'da Semnan, Ağustos'ta Âmil, Rey ve Tahran, Eylül'de Hemedan, Ekim'de Erdebil Moğol işgaline uğradı ve yerle bir edildi. 14 Haziran 1222'de Herat da düştü. Bu Moğol istilası ile Celaleddin Harezmşah mücadele etmeye çalıştı. Yalnızca çalıştı...

Horasan'da İslâm şehirleri bir bir Moğolların eline geçerken... Anadolu Selçuklu Sultanı Alâaddin... Akdeniz'in incisi Kalonoros'u karadan ve denizden kuşatmıştı. Kale 1223 Ocak ayında teslim oldu. Antalya'dan sonra Akdeniz'de Selçuklu'nun ikinci büyük limanı ve üssü oldu. Bundan sonra Sultan Alâaddin'in adından dolayı Alaiyye, yüce diyar diye anılmaya başladı (322).

Anadolu'daki Alâaddin... Dinin yücesi, hizmetçisi olur, nice yerleri hayır meydanı eylerken... Harezm'deki Alâaddin... Cennet bahçesi diyarların harap, milyonlarca canın zulme uğramasına sebep olmuştu. İkisi de Müslüman, ikisi de ehl-i sünnetti. Fark neredeydi? Fark... Birisi nefsinin dediğini yapıp birlikten, gönül ve kalem ile beraber olmaktan uzak dururken... Diğeri, mürşid-i kâmilin rehberliğinde kılıç, kalem ve könülle birlikte olmaya gayret etmişti.

Türkistan'dan Anadolu'ya devam eden göç... Moğol zulmüyle sel halini almıştı. Anadolu'ya göç edenlerden biri de... Behâeddîn Veled hazretleriydi, ailesiyle birlikte... Belh'ten yola çıkalı tam dört yıl olmuştu. Oğlu şimdi on beş yaşında bir delikanlıydı.

Anadolu'ya ayak bastıklarında, Mengücük beyinden davet almışlardı. Ancak Erzincan'a geldiklerinde beklenmedik bir durumla karşılaştılar. Davet sahibi, davetinin gereğini yerine getirecek durumda değildi. Selçuklu Devletiyle Mengücük Beyliği arasında mücadele vardı.

İktidar mücadelesinden uzak durmak isteyen Behâeddîn Veled... Bütün yokluklara, mevsim zorluklarına rağmen Erzincan'dakalmadı.

Konya'ya yakın olması sebebiyle... Daha önce ret ettiği Larende Emiri Musa'nın teklifini kabul etti.

Larende'ye ulaştılar (323)... Emir Musa'nın yeni yaptırmış

olduğu medresede göreve başladı, ailesi de bir konağa yerleşti.

Behâeddîn Veled hazretleri... Lârende ismini söylediğinde... Dilinde ve gönlünde kanatlanma fark etti. Emir Musa'ya manasını sual etti.

"Efendim. Eskiçağlarda Laranda diye bilinen şehir... Oğuz Türkünün dilinde Lârende'ye dönmüş. Manası, her söyleyen için ayrıymış... Neyin hasretini duyar, neye kavuşmak isterse... Bu isimde onu görürmüş." cevabını verdi.

Söylenen çok hoşuna gitti. Gözlerini yumdu, hafifçe Lârende dedi. Bir anda kendini Belh'te buldu, sonra da Medine'de... Gönlü burada kalmayı dilerken bir rüzgâr esti, Lârende'ye getirdi. Fakat çok şaşırtıcıydı, kendini hem Belh'te hem de Medine'de hissediyordu. Belh'ten ayrılalı beri ilk defa hem bedeninin hem de ruhunun rahatladığını, bulunduğu mekanla bir olduğunu fark etti.

Kendisinden niçin Anadolu'ya yerleşmesinin istendiğini anladı. Demek ki huzur... Bulması gereken mekanı bulmakta, bulunduğu yeri huzur mekanı, hayır meydanı eylemekteydi.

Larende... 395'te Bizans İmparatorluğu'na katılmış... Bu dönemde Hıristiyanlığın önemli bir merkezi haline gelmiş... Türklerin Anadolu'ya girişini müteakip Selçukluların eline geçmiş... III. Haçlı Seferi esnasında... Haçlılar sonra da Kilikya Ermeni Krallığı tarafından işgal edilmiş... 1216'da da şehri Selçuklu Sultanı İzzeddin I. Keykâvus geri almıştı.

Gönüller Sultanı Veled'e... Kılıçların sahibi Sultan AlâaddinKeykubad tarafından davet geldi... Konya'yı şereflendirmesi için... Çok teşekkür etti, emirle buraya geldik, dualarımız sizinle, dedi... Bir Sultan'dan kaçtık, başka bir Sultan'a nasıl yakın olabiliriz, diyemedi.

Rivayet edildi ki... Behâeddîn Veled ve ailesi... Dört yıllık bir göç sonrası Konya'ya değil, Lârende'ye konduğunda... Ahlat civarında yaşayan Kayı Boyu hareketlendiğinde çok üzülen ve çok sevinenler oldu.

Âdem aleyhisselama secde etmeyen... Cengiz Hanın katliamlarıyla çok sevinen... Anadolu'nun Son Kale olmasıyla ilgili söylenenleri çok iyi bilen İblis.. Çok üzüldü, Behâeddîn Veled hazretlerinin Lârende'ye yerleşmesine... O, bu gelişin Son Kale için olduğunu çok iyi biliyordu. Kayı Boyunun göç yoluna düşmesiyle meraklandı. Gidişleri nereye idi? Batı'ya, Kızılelma'ya, Anadolu içlerine mi, yoksa Güneye miydi?

Anadolu toprağı, yeryüzü sevindi... Behâeddîn Veled ve ailesinin, üzerinde Lârende'ye doğru her adım atışında... Ruhlardan Bir Ruh da sevindi her adımda, İblis ve peşindekiler kahrolurken...

1223 yazını Taşkent'in bulunduğu yerde geçirdi Cengiz Han... 1224 yılında bütün Hârezmşah ülkesini hâkimiyeti altına aldı. Hârezmşahlar'a karşı gerçekleştirdiği seferini tamamlayarak Moğolistan'daki karargâhına döndü.

Cengiz Hân ve orduları, o kadar büyük katliam yaptılar, yakıp yıktılar ki... İbnü'l Esîr... "Olanlara şahit olmaktansa doğmamış olmayı dilerdim" diye feryat etti.

İslâm âlemi... İslâm güneşinin doğmasından o ana geçen altı yüz yıl içinde... Böyle bir zulüm görmemişti.

Allahü teâlâ Şûrâ sûresi 30. âyet-i kerimesindemeâlen,"Başınıza her ne musibet gelirse, kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder" buyurdu. Müslümanların hangi iş ve itikatları bu felakete sebep olmuştu? Ya günahsızlar? Bu felaket onlar için rahmetti... Onlar ölürken acı hissetmedikleri gibi... Ebedi güzellikler diyarına sonsuz kalmak üzere gidiyor... Dünyanın cefasından, insanların zulmünden kurtuluyorlar... Ebedi rahmete kavuşuyorlardı.

Yüce Mevla, Bakara sûresi 216. âyet-i kerimesindemeâlen,"Olabilir ki siz, bir şeyden hoşlanmazsınız; oysaki o sizin için bir hayırdır. Yine olabilir ki, siz bir şeyi seversiniz, oysaki o sizin için bir kötülüktür. Allah bilir, siz bilmezsiniz" buyurmaktadır.

Milyonlar ölmüş, şehirler yerle bir olmuş, milyonlar yerlerinden edilmiş Batıya, Anadolu'ya doğru göç etmekteydi... Hayır bu göçte miydi?

1225 yılıydı... Moğolların, Harezm'de, Horasan'da taş üstüne taş, gövdesi üstünde Müslüman başı bırakmadığı yılların hemen sonrasıydı...

Kayı Boyu... Gideceği istikameti tayin etmeden Ahlat'tan ayrıldığı için Van Gölü civarında oyalanırken...

Kastımona (Kastamonu) Uçbeyi Çobanoğlu Hüsameddin... Kastım, hedefim Kırım diyerek Sine-i âb (Sinop) limanından gemilerle ayrılıyordu, Sultanın emriyle...

Sultan Alâaddin... "Anadolu'nun Son Kale olması için... Onu kuzeyden kuşatan Karadeniz ve güneyden kuşatan Akdeniz... Şefkatle, kuvvetle kucaklayan Mavi Vatan, kale, sur olmalılar. Konstantiniyye'nin fethi de buna bağlı. Önce Soğdak şehrini Rumlardan geri alasın... O emanettir, Kırım'daki tapumuzdur. Atamız Oğuz Kağan'ın sözüyle... Kelebeğin Kanadında Haydi Kızılelma'ya!" demişti.

Ve işte şimdi kelebeğin kanadında... Mavi denizde uçan gemilerin üzerinde Kırım'a gidiyorlardı. Mavi bayraklar... Direklerin semayla kucaklaştığı uçta dalgalanıyordu. İki başlı Tuğrul kuşlu Selçuklu bayraklarında... Ok ve yayın yerinde hilâl dalgalanıyordu. Ok ve yay, hedefini bulmuş... Ebedi hakikati temsil eden hilâle dönmüştü. Çobanoğlu, Kastamonu'nun fethinde Bayrakçı Baba'yla yaşadıklarını Sultana anlatmış, o da bu dönüşümü kabul etmişti.

Sefere, İbn-i Arabi hazretlerinin emriyle... Yolbuldu ve yirmi beş yaşındaki oğlu Mehmet Buhari ve Seyyid Bilal'in yadigârı Peçenek Türkleri de katılmıştı. İbn-i Arabi... "Bize bildirilen şu ki... Kırım'ın Mehmet'in hayatında çok önemli yeri olacak. Karadeniz'in kuzeyinin İslâm beldesi, bu diyarı fethedenlerin Müslüman olmasında vazifen, Kırım ikinci vatanın olacak" demişti.

Türk ordusu, Urkapı Boğazı'nı geçip karaya ayakbastı. Kuzeye doğru ilerledi. Türk-Kıpçak beyleri, büyük Sultana itaatlerini arz ettiler. Kırım'ın Soğdak şehrine, kadı, imam, ticaret ve iş adamlarıyerleştiler. Sultan Alâaddin'in emriyle buraya iki hafta içinde câmi, secde edilen yer, inşa edildi. Mühürlerinen güzelini vurdu. Allahü ekber sedası steplerden Arş'a yükseldi.

Anadolu'yu kuşatan Karadeniz ve Akdeniz'i... Mavi Vatan yapmakta kararlı olan Sultan hiç beklemedi. 1226 yılında... Akdeniz'in kıyı kesimini tutan Ermeni Krallığı üzerine, Kilikya'ya

sefer açtı. Kumandanlarından Ertokuş Bey, Anamur'u aldı, Akdeniz sahillerini takiben Göksu'ya geldi. Çavlı Bey de Silifke'ye kadar Akdeniz sahillerini ele geçirdi. Bu şekilde Silifke'den İskenderun'a kadar olan sahiller, Mavi Vatan oldu.

Bu sırada... Karadeniz'deki Türk sahilleri, Ereğli ile Ünye arasındaydı. Ünye ile Batum arasındaki sahiller... Trabzon Bizans İmparatorluğu'na aitti. Sultan, Doğu Karadeniz'den Bizanslıları kovmak niyetindeydi.

Akdeniz'e seferden sonra... Sultan Alâaddin Kuzey, Gündüz Alp Güney, diyor. Söğütten yapılmış özel okunu aramak, bulmak ve oraya konmak... Sonra da... Cihan devletinin, Konstantiniyye'nin fethinin temellerini atmak isteyen Ertuğrul Alp ise... Batı diyordu.

Ertuğrul Bey, Batı diyordu. Çünkü... Son iki görüşmelerinde de Arif-i Rivegeri hazretleri... "Anadolu'nun Son Kale olması, Kıyamet'e kadar mazlumlar ve doğru itikat için Son Kale kalması... Konstantiniyye'nin fethi için seçildiniz... Bunların gerçekleşmesi için attığımoku, batıda, Bizans sınırında ara" demişti.

Babası Gündüz Alp'in aklı da Batı diyordu, aynı müjdeleri kaç defa o da işitmişti. Ama gönlü Güney diyordu.

Arif-i Rivegeri hazretlerinin... "Süleyman Peygamberin ve Kutalmışoğlu Süleyman'ın ismiyle anılasın. Her ikisi de saltanatı Hakka hizmet bildiler... Hakka hizmet için dünyalık istediler. Neslinden gelenlerin de seni Süleyman olarak bilsinler, bilsinler de saltanata esir olmasınlar, saltanat için kavga etmesinler, saltanat kendilerine nasip olduğunda bunun dehşetiyle irkilsinlerdiye bu duayı ederiz. Dua bizden, vermek Allahü teâlâdan..." diye söyledikleri... Gündüz Alp'in, hiç aklından çıkmıyor, bir şey onu Güneye çekiyordu. Yaklaşan Moğol belası sebebiyle Ahlat'tan hareket etmişler, Van gölü boyunca gidiyorlardı. Nereye gideceklerine karar vermemişlerdi.

Ama bunları Ertuğrul'a söyleyemedi. "Evladım. Bizans hududuna, batıya doğru gitmemiz gerektiğine ben de inanırım. Ancak Moğol geldiğinde, önce Anadolu içlerine ilerler. Biz bu selin

önünde eziliriz. Bunun için önce Güney'e gidelim. Burada kuvvetlenelim, sonra Batı'ya gideriz. Mardin Artuklu Meliki Nasıreddin Artuk Aslan da Kayı Boyundandır. Ne zamandır bizi davet eder. Önce hele oraya bir gidelim, sonra gelişmeye göre hareket ederiz" dedi.

Ertuğrul Alp... İçindeki yağız atlar, Altın Yayla fırlatılan gümüş oklar, batıya, Kızılelma'ya doğru uçmasına rağmen boyun büktü. "Peki,baba" dedi.

Kalkıp göç eylediler, Mardin'e doğru... 250 yıl önce Selçuklularla birlikte Aral kıyılarından Merv civarındaki Mahan'a, sonra Ahlat'a göç ettikleri gibi...

Mardin'e ulaştılar, Artukoğullarına tâbi oldular. Melik'in uygun gördüğü yere yurdumuzdur deyip yerleştiler, sakin oldular.

Ancak Gündüz Alp'in gönlü sükûnete kavuşmadı. Kutalmışoğlu diyor, başka bir şey demiyordu. Oğulları Sungurtekin ve Ertuğrul'u alarak yola çıktı.

Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın Halep yakınlarındakiyerini... Fırat kıyısında bulunan Caber'deki kabrini ziyaret etti. Bir kabri de Halep içinde, dediler ama Gündüz Alp, Fırat'a gidelim, dedi.

Kabir belli belirsizdi. Gözyaşları içinde dua etti, kabrin sağını solunu düzeltti, taşını doğrulttu. Sonra oğullarına vasiyet etti.

"Buralarda ölürsem beni buraya defnedin. Rivegeri hazretlerinin Ertuğrul ile ziyarete gittiğimizde söylediklerini unutmayın. Eğer saltanat nasip olursa beş şarta riayet edilsin, taht kavgasına, ayrılığa düşülmesin."

Sungurtekin, atıldı, " O nasıl söz baba? Allahü teâlâ hayırlı uzun ömürler ihsan etsin. İnşâallah daha niceler seneler yaşar, müjdelerin gerçekleştiğini görürsün" dedi.

Hüzünle, söğüt yaprağının titreyişinde gülümsedi.

"İnşâallah evladım. Ama ecel bu? Ne zaman nerede gelecek, ancak Allahü teâlâ bilir. Siz yine de bu sözlerimi vasiyet bilin. Sade bir mezar olsun, Fırat taştığında üzerimdeki toprağı götürsün, mezarım belli olmasın."

Yirmi sene öncesini, Arif-i Rivegeri hazretlerinin babasına söylediklerini hatırladı... Ertuğrul Alp'in yüreği sancıdı. Babasının yolculuğu Süleyman'a idi...

Obaya dönüşleri müjdeye oldu. Gündüz Alp'in atının dizginini yakalayan ellerin sahibi... "Müjde beyim. Sadası dağları titreten aslan gibi bir torunun oldu" dedi. İsmine Kayı Obasının ortak arzusuyla "Gündüz" dediler. Süleyman ismiyle anılmak niyetiyle gittiği ziyaretten dönüşte... Torun Gündüz, ilk ağlayışıyla, dede Gündüz Alp'e, hoş geldin demişti.

Kayı Boyu Gündüz diyerek doğumla sevinirken... Milyonlarca Moğol akılları başından gitmiş olarak feryat ediyor, niceleri de intihar ediyordu. İlah olarak gördükleri Cengiz Han... 18 Ağustos 1227'de... Biraz daha benim diyebilmek için yaptığı sefer esnasında... Hepsi benim dediği dünyayı, iki kıtada yayılan ülkeleri, hesaba gelmez hazineleri geride bırakarak öldü. Nemrut'un, Firavun'un öldüğü gibi...

Ölünce ebedi hakikati, dünyaya imtihan için nice üstünlüklerle gönderildiğini, bunları zulümde kullandığını fark etmiş... Ebedi kalacağı yeri görünce... Dünyaya geri dönerek kul olabilmek isteğiyle yanmış... Bunun mümkün olmadığını anlayarak kahrolmuştu.

* * *

Cengiz Han ve yolundakiler, ermeydanı Yeryüzünü şer meydanı yapmak için çalışırken... Oğuz nesli... Her din ve dilden insanın birlikte huzur içinde yaşayacağı Son Kale gayretindeydi.

Ancak... Son Kale olması için adaletle hükmeden güç, tek elde toplanmalıydı. 1228'de... Erzincan çevresinin Türk yurdu olmasına hizmet eden Mengücük beyliğine son verildi.

Malazgirt Zaferinden sonra... Erzurum ve çevresinde Saltuklular, Ahlat ve Batı Azerbaycan'da Ahlatşahlar (Sökmenoğulları), Erzincan ve Divriği çevresinde Mengücekler, Orta ve Kuzey Anadolu'da Danişmendliler, Bitlis ve Erzen'de, Diyarbakır'da Yinaloğulları, Harput'ta Çubukoğulları, Hasankeyf,

Mardin merkez olmak üzere Diyarbakır ve Mardin yöresinde Artuklular adları ile beylikler kurulmuş... Anadolu'nun Türk yurdu olmasında büyük bir vazife üstlenmişlerdi (324).

Bunlardan Dilmaçoğulları ve Artuklular hariç, diğerlerine Selçuklularca birlik için son verilmişti.

Selçuklu kuvvetleri... Erzincan'dan sonra kuzeye doğru "Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya" diyerek sefere devam etti. Ertokuş Bey kumandasında, Trabzon Bizans İmparatorluğu üzerine gidildi.

Bizanslılar Selçuklu ordusu karşısına çıkmadı, kaleye çekildi. Trabzon muhasara edildi. Kale düşmek üzere, Türk askeri burçlara tırmanmakta iken bir fırtına çıktı. Öyle şiddetliydi ki burçlara çıkan askerleri yere düşürdü. Çadırları söktü, ordugâhı dağıttı. Muhasarayı kaldırmak mecburiyetinde bıraktı.

Trabzonlular bunu Hristiyanlığın gücü, haçın hilâl karşısında zaferi olarak değerlendirdiler. Teşekkür olarak bir kilise inşa ettiler.

Bu haber İslâmâleminde duyulduğunda büyük üzüntüye sebep oldu. En çok üzülenlerden biri de Gündüz Alp'ti. Niçin, diyordu, niçin? Bu hadisedeki hikmeti anlamaya çalışıyordu. Sefer, "Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya" olmamış mıydı? İçinde bir his, cevap, Kutalmışoğlu Süleyman Şahın kabrini ziyarette, diyordu.

Sungurtekin ve Ertuğrul'u yanına aldı, yola koyuldu. Hanımı Hayme Hatun, efendi Ertuğrul'u götürmeseydin, taze babadır, deyince, gülümsedi. En az üç kişiyle sefere çıkmak dinimizin emridir, dedi.

Fırat kenarındaki kabirdeki esrar neydi, sanki bu toprakların bir parçasıydı. Kutalmışoğlu'nu düşündü. Ertuğrul'un neslinden gelenlerin.. Anadolu'yu Son Kale yapacağı ve Konstantiniyye'yi fethedeceği müjdesini veren Arif-i Rivegeri hazretlerinin sözleri aklına geldi.

"Oğlun Ertuğrul ve onun neslinden gelenler... Ehl-i sünnetten, adalet ve merhametten ayrılmasınlar, haramdan mutlaka

sakınsınlar, mutlaka ve mutlaka bir mürşid-i kâmile tâbi olsunlar. Bu beş şarta riayet ettikleri ölçüde muvaffak olacaklardır. Altın Yayın temsil ettiği Kalem, Kılıç ve Könlü bir eylesinler. Bu kâinat sebepler üzerine kurulmuştur, her şeyin bir sebebi, bedeli, herkesin bir imtihanı vardır. Devlet-i ebed müddet, nizam-ı âlem için vardır" demişti, Ertuğrul henüz çocuk iken huzuruna gittiklerinde...

Selçuklu,Trabzon kuşatmasında, haramlardan sakınmamış, sebeplere yapışmamış, bir mürşid-i kâmile tâbi olmamış mıydı? Yüreği kavruldu.

Rivegeri hazretleri onlara batıya demişti, o ise güneye inmişti. İnerken de bir mürşide sormamıştı. Bunaldı. Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın kabri yanında dua ettikten sonra... "Siz beni burada bekleyin. Ben Fırat kenarında biraz yürümek isterim" dedi ve yürüdü. Evlatları arkasından bakakaldı.

Gönlünde Rivegeri hazretlerinin "Herkesin bir imtihanı vardır" sözleri dolanıp dururdu. Arkasında bir ses duydu, baktı, kıvrılmadan ona doğru gelen beyaz bir yılan gördü, oldukça da büyüktü. Cinnilerin beyaz yılan şeklinde gözüktüğü ve kıvrılmadan gittikleri bilgisini hatırladı, korktu. Ne yapacağını bilemedi. İrci' biiznillah (Allah'ın izniyle dön) demek aklına gelmedi.

Çaresizlik içinde kıvranırken inanılmaz bir şey oldu. Yılanın üzerinde bulunduğu toprak çöktü, yuvarlandı. Beyaz yılanın suda çırpındığını, tıpkı bir insan gibi batıp batıp su üstüne çıktığını gördü. Şaşırdı, ne yapmalıydı? Yılanın yardımına koşulur muydu? İslâmiyet, bütün canlılara merhamet değil miydi? Yılanlar yüzemez miydi?

Herkesin bir imtihanı vardır sözü aklına geldi. Demek ki benim imtihanım bu, dedi, koştu. Fırat'ın kenarına geldiğinde... Ayağı ne olduğunu göremediği bir şeye takıldı, düştü. Başı sertçe bir şeye vurdu. Yuvarlandı... Fırat'a kavuştuğunda... Beyaz yılanın sudan fırladığını... Gümüş bir ok haline gelip, batıyadoğru, etrafına ışık saçarak uçtuğunu gördü. Son sözü, "İmtihanı kazandım mı yâ Rabbi?" oldu.

1229 yılının Eylül ayıydı. Narların olgunlaştığı, kuşların göçe

durduğu aydı...

Evlat hasretindeki Ertuğrul, "Babam! Babam! Nehre düştü" feryadıyla fırladı, arkasından da ağabeyi Sungurtekin... Fırat'ın sürüklediği Gündüz Alp'e ulaştıklarında o gideceği yere gitmiş, ezeli sevgiliye kavuşmuştu. Çimenlerin üzerine yatırdılar. Uzun müddet öldüğüne inanamadılar. Ses ver, gözlerini aç baba diye feryat ettiler. Ama ölüm haktı... Gündüz Alp bile olsa vakti gelen gidiyordu. Acı gerçeği kabulleninceşaşırdılar, dilleri söylemez, elleri tutmaz oldu.

İki kardeş, ne yapacaklarını konuştular. Babalarının vasiyeti vardı, beni Süleyman Şah'ın yanına defnedin, demişti. Yiğit insan... Eceline ve mezarına gelmişti.

Üzerindeki elbiselerinden kefen yaptılar. Kutalmış oğlu Süleyman Şah'ın hemen yanına kabrini kazdılar. Cenaze namazını nasıl kılarız diye düşünürlerken... Nereden geldikleri belli olmayan on kişiyi yanlarında gördüler, on iki kişi oldular. Ertuğrul'u imam eylediler. Er kişi niyetine diyerek Fırat kenarında Cenaze Namazı kıldılar. Babalarını Fırat kenarında, Kutalmışoğlu'nun yanında bırakarak obaya döndüler. Önceki dönüşleri doğuma, bu ise ölüme olmuştu.

Doğum, ölüm, düğün... Ne kadar da iç içeydi. Hayat devam ediyordu. Hayatın, hak ve hukuka riayet edilerek devamı için bey seçilmeliydi.

Aksaçlılar, obanın söz sahipleri toplandılar, yeni beyi seçmek için. Gündüz Alp'in en büyük oğlu sıfatıylatoplantıyı açan Gündoğdu, konuştu.

"Beylerim! Hakkında doğumunda ve sonra nice müjdeler verilen odur. Soyundan gelenler Anadolu'yu Son Kale yapacak, Konstantiniyye'yi fethedecektir denilen kişi... Kardeşim Ertuğrul Alp'tir. Akılda, cesarette, zamanının silahlarını kullanmada, bizden çok çok ileri olduğunu göstermiş... Okunu hepimizden uzağa atmış. Müjde verenleri yanıltmamıştır. Beylik onun hakkıdır. Benim ve kardeşim Sungur Tekin'in oyu, Ertuğrul kardeşimizedir" dedi.

İki ağabeysinin desteğiyle ittifakla bey seçildi Ertuğrul Alp, Kayı Obasına...

Babası Gündüz Alp'in ölümüyle bey seçilen Ertuğrul Alp, omuzlarına anlatılmaz bir yükün bindiğini hissetti.

"Beylerim! Bana olan güveninize... Yüce Mevlam layık olmayı nasip eylesin. Desteğinizle... Neslimizin, Oğuz Türkünün, Anadolu'yu Son Kale yapması, mazlumların sığınağı, adaletin yerine getiricisi olması, Konstantiniyye'yi fetih müjdesine kavuşması için... Gecemi gündüzüme katacağım."

Bey seçiminden sonra gıyabi cenaze namazı kılındı... Bey otağında taziyeler kabul edildi. Tabii ki tebrikler de... İşte hayat böyleydi... Taziye-tebrik, ölüm-doğum, sevinç-hüzün içiçeydi. Hayat devam ediyordu.

Taziye ve tebrikleri kabul eden Ertuğrul Bey'in gönlünde... Gümüş oklar durmuyor... Batıya, Bizans sınırına doğru uçuyor. Rivegeri hazretlerinin attığı oku unutamıyordu. Güneşe ulaştığını, Güneşin ışığını fazlalaştırdığını görmüşler, rüya mı gerçek mi bilememişlerdi.

Ertuğrul Bey... Babasının vefatından sonra beylerini, Aksaçlıları topladı. Bu, Kayı beyi olarak ilk toplantısıydı. Besmeleyle açılıştan, hal ve hatır soruluştan sonra konuştu.

"Gönlümüzün, aklımızın ışığı büyüklerim, beylerim. Buralarda geçirilen her anı zarar bilirim. Bir an önce Bizans hududu, gaza derim. Niçin böyle dediğimi hepiniz bilirsiniz. Başta İbn-i Arabi ve Rivegeri hazretleri olmak üzere... Gönül ehli zatların müjdelerinden, söylediklerinden haberdarsınız. Yaşadıklarımız da bu söylenenleri doğrular. Moğollar, Harezmşahlılar ve diğerleri...

MüslümanınMüslümanla, Oğuz'un Oğuzla kavgasına karışmak, kardeş kanı akıtmak istemem. Bütün kuvvetimi, gayretimi... Gaza, Allahü teâlânın dinini insanlara ulaştırma, Anadolu'yu hayır meydanı, Son Kale yapmak yolunda... Kullanmak isterim.

Kimseyi zorlamam. Kalanlar da gelenler de kardeşimdir. Bağımız devam edecek. Ancak tek kişi de olsam yola çıkacağım. Hedefim...

İnşaallah... Erzincan, Tokat üzerinden Çobanoğlu Beyliğine ulaşmaktır.

Kastamonu'yu fethederek Kastımona yapan, beyliğinin merkezi eyleyen Çobanoğlu Hüsameddin Bey... Her an gaza üzerinedir. En son olarak Kırım'a sefer eyledi... Bu sefere sizin de yakından tanıdığınız Yolbuldu oğluyla birlikte katıldı. Kendisi Kayı Boyuna mensuptur (325).

Kahraman, cömert, âdil ve ümerâ arasında seçkin bir kişidir. Deryaya, âşıktır, Anadolu'nun Son Kale olması, Konstantiniyye'nin fethi, onu çevreleyen kara ve denizlerin fethiyle mümkündür, der.

Herkes ailesi, sevdikleriyle görüşsün, kararını versin. Göç hazırlıkları hemen başlayacaktır. Niyetim... Kış sonrası, bülbüllerin öttüğü, güllerin açtığı zamanda... Önce sefer, sonra zafer diyerek göç yoluna çıkmaktır."

Ertuğrul Bey'in göç kararını açıkladığı zamanda... Biri daha göç, dedi, "Kon ya" diyenlere, yedi yıl sonra konalım, dedi. Sultan-ül ulema Behâeddîn Veled hazretlerinin... Lârende'ye yerleşmesinin üzerinden yedi sene geçmişti.

Oğlu Muhammed din ve fen ilimlerinde yetişmiş... Hoca Şerâfeddin Lâlâ Semerkandî'nin kızı Gevher Hatunla evlenmiş. Bu evlilikten bir oğlu dünyaya gelmiş. Babasının ismini koymuş, Behâeddîn Veled demişti, Ertuğrul Bey'in Gündüz demesi gibi...

Sultan Alâaddin Keykubad, Sultan-ül ulemayı tekrar Konya'ya davet etmişti. Yedi yıl içinde nice davetlerden sonra... Bu daveti, "Kon ya" çağrısını, kün ya (ol ey), kul olmaya vesile bilerek kabul edelim, demiş. İlk defa "Kon ya" diye feryat eden Ali Gav Sultana yakın olmak istemişti.

Belh'te yaşadıkları sebebiyle Sultanlardan uzak durmak isteyen... Yedi yıl sonra niçin "Kon ya ey gönül" demişti. Kendisi ihtiyarlıyor, oğlu yetişiyordu. O'nun könül ve kalem ehli olarak kılıca yardımcı olması... Anadolu'nun Son Kale kılınmasındaki vazifesi için... Devletin merkezinde olması gerekiyordu. İşte bu sebeple daveti kabul etti.

Behâeddîn Veled hazretleri, konalım bakalım diyerek yola çıktı. Konya'ya yaklaştıklarında Sultan onu büyük bir hürmet ile karşıladı. Atının dizginlerinden tuttu. Saygı ve sevgi ile ellerinden öptü. Atın dizginleri Sultanın elinde olduğu halde, gönül ve ilmin sultanı beldeler sultanıyla birlikte şehre girdiler. Konya'da Altun Han Medresesine yerleştirildiler.

Onlar... Konya'daki meskenlerini sükûnet, huzur ocağı eylemekle meşgulken... Kayı Obasında bütün kış göç hazırlıkları devam etmişti. Oba tam manasıyla ikiye ayrılmıştı. Doğuya ve Batıya göç edenler diye...

Ayrılık vaktine çok az bir zaman kala... Elveda demek için yola çıktı. Fırat kenarına geldiğinde aklı başından gidecek gibi oldu Ertuğrul Bey'in... Babasının ve Kutalmışoğlu Süleyman'ın kabirleri yoktu. Su kabarmasının izleri vardı. Görülen o ki Fırat taşmış. İki kabrin üzerindeki toprağı ve kabir taşlarını alıp götürmüş. İki yiğitten geriye iz bırakmamıştı. Buraya ilk ziyaretlerinde babasının söylediği gönlüne düştü. Gözyaşlarına mâni olamadı. "Fırat taştığında üzerimdeki toprağı götürsün, mezarım belli olmasın" demişti.

Hakikaten her iki mezarın yeri de belli değildi. Yanında kazma-kürek, görünürlerde de kimse yoktu. Taşıyabildiği ağırlıktaki taşlardan bir mezar yaptı? Kimin mezarı? Hem Süleyman Şah'ın hem de Gündüz Alp'in...

Taşları mezar sırtı gibi dizmeye çalışırken bir sual geldi. "Süleyman Şahın mezarı mı?" diye... Baktı, beyaz bir at üzerinde her halinden alp olduğu belli olan bir yiğitti. "Evet", dedi. Ama aynı zamanda Gündüz Alp'in mezarıydı, ikisi tek mezarla temsil ediliyordu. Arif-i Rivegeri hazretlerinin babası Gündüz Alp'e söylediği "Süleyman Peygamberin ve Kutalmışoğlu Süleyman'ın ismiyle anılasın" sözünü hatırladı. Rivegeri hazretlerinin sözü gerçekleşiyor muydu? İlk önce mezarı, Süleyman Şah'ın mezarı diye anılmaya başlamıştı. Duygularını yiğitle paylaşmak için başını kaldırdığında göremedi, gitmişti. Geldiğini göremediği gibi gittiğini de görmemişti. Siması çok tanıdık gelmişti, ama kim olduğunu

çıkaramamıştı.

Ertuğrul Alp, obaya döndüğünde... Babası Gündüz Alp'in söylediklerini, mezarı başında yaşadıklarını anlattı. Arif-i Rivegeri hazretlerinin onun için "Neslinden gelenler de seni Süleyman olarak bilsinler, bilsinler de saltanata esir olmasınlar" sözünü nakletti. "Babam... Süleyman ismini sevdi... Süleyman olarak bilinmek, Süleyman olarak hatırlanmak istiyordu. Bundan sonra ben Süleyman Şah oğlu Ertuğrul'um. Babam Gündüz Alp'in namı da Süleyman Şah'tır. Herkes böyle bilsin" dedi.

Süleyman Şah oğlu Ertuğrul bunları söylerken... Kutalmışoğlu Süleyman Şah torunu Sultan Alâaddin... Müslüman âleminin Moğollara karşı birlikte hareketini sağlamak için çalışıyordu. Onun isteği... Harezmşahlar ve Eyyübiler ile birlikte hareket etmek... Üç büyük imparatorluğun Moğollara karşı güç birliği yapması... Onların Yakın Doğuya müdahalesini önlemekti.

Fakat... Celaleddin Harezmşah'ın, ansızın Doğu Anadolu'ya girip Ahlat'ı yağmalaması... Bütün bu ümitleri azalttı. Sultan Alâaddin buna rağmen Harezmşah'a mektup yazarak son defa ikaz etti. Ama Harezmşah bunu dinlemedi, Erzurum'a doğru ilerlemeye devam etti. Bu, Sultanı çok üzdü. Moğollarla mücadele etmiş, Gürcüler karşısında başarılar elde etmiş bir hükümdarın... Selçuklu'ya saldırması nasıl bir gafletti. Moğol'un... Bütün İslâm âlemi için ne büyük tehlike olduğunu görmez miydi?

İran dahil bütün Harezm, Moğol işgaline uğramıştı. Selçukluyla birlikte hareket etmek varken, nasıl saldırmıştı? Peygamber Efendimizin aleyhisselam varisi, bir gönül ehli zata... Rastlamamış mıydı, talep etmemiş miydi?

Anadolu'nun Moğol tehdidi altına girmesi... Harezmşah'la uğraşan I. AlâaddinKeykubad'ı... Anadolu'da birliği sağlama çalışmalarına yöneltti. Bu dönemde... Antalya Sinop hattının batısında kalan bölgelere... Moğol istilasından kaçan Türkmenleri yerleştirdi.

Moğolların Selçuklu sınırlarına yaklaştığı, Harezmşah'ın Erzurum'a doğru ilerlediği günlerde... 1230 yılının Nisan'ında... Güllerin açtığı bülbüllerin öttüğü zamanda...

Kayı Obasında ayrılık günüydü. Ertuğrul Bey... "Zafer, Hakkın rızası, Anadolu'nun Son Kale Olması, Konstantiniyye'nin fethi için sefer" diyordu.

Sefer diyenler bir kış boyu hazırlığını yapmış, ayrılık vakti gelmişti. Ertuğrul Bey... Herkesle helalleştikten sonra atı Şimşek'e bir sıçrayışta bindi.

"Kimseye kırgın değilim. Tez zamanda bizi takip edeceğinize inanırım. Niyetimiz gazayadır, niyetimiz müjdelere kavuşturacak sebeplere yapışmaktır. Artık Süleyman Şah diye bildiğim babam Gündüz Alp'in vasiyetini tutmaktır. Niyetimiz kardeş kavgası yerine gaza ile meşgul olmaktır. Anadolu'yu son kale yapmaktır. Oğuz atamızın diliyle Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya yürümektir. Arif-i Rivegeri hazretlerinin attığı okumuzu aramaktır. Hakkınızı helal edin, bizi duadan unutmayın, duanıza muhtacız."

Gözyaşları içinde helal olsun nidaları yükseldi.

Şimşek'in dizginlerini tutan ağabeysi Gündoğdu, uzat avucunu, dedi. Ertuğrul Bey merak içinde avucunu uzattı. Avucuna bırakılan gözünü aldı. Gönlüne hasret saldı. Sabah güneşinde parlamıştı, bırakılan... Parlayan, geride kalanların hasret ve sevgisi mi, gidenlerin umut ile ayrılık acısı mıydı?

Küre şeklinde bir cam parçasıydı. Ertuğrul Bey, bakışlarını alamadı. Arif-i Rivegeri hazretlerinin gözünü, onun içinde de nice yönlere Şimşekle gittiğini görür gibi oldu.

"Hatırladın mı?"

Ağabeysinin gülen gözler, gül gibi açan bir tebessümle gelen sualiyle tekrar baktı. Evet, oydu, çocukluğuydu. Abi, onu ben buldum, o benim diyen, gözyaşları içinde ağlayan çocukluğuydu. O

zaman yedi yaşında ya vardı ya yoktu. Rivegeri hazretleriyle tanıştıktan az bir zaman sonraydı. Bulduğu cam küreyi, ağabeyi zorla, ağlatarak elinden almıştı. Kimseye şikayet etmemiş... Ama o cam küre gönlünden hiç silinmemiş. Onu her hatırlayışta Rivegeri hazretlerinin gülümseyen yüzünü görmüş. Sonsuz mesafeleri aştığını hissetmişti.

"Evet, hatırladım, hiç unutmadım ki... Gönlümün bir köşesinde parlayıp durdu."

Gündoğdu'nun gözleri buğulandı.

"Öyle mi? Ben de unutamadım o gözyaşlarını... Kaç defa sana vermeye niyetlendim. Ama veremedim, ona baktıkça seni hatırladım, seni hatırlayınca da derdimin, gamımın gittiğini fark ettim. Bunun için veremedim. Vermem için İbn-i Arabi hazretlerinin emri gerekiyormuş."

Şaşırdı, avucunu yakan cam küreyi düşürüyordu.

"Muhyiddin Arabi hazretleri mi?"

"Evet."

"Allah! Allah!"

Herkes merak ediyordu... Biri atın üzerinde, diğeri yerdeyken, tam yola çıkarken başlayan konuşmayı, Ertuğrul Beye verileni. Gündoğdu güldü.

"Şaşırmakta haklısın. Onu birdenbire karşımda görünce ben de şaşırdım. Bir hafta kadar önceydi. Sen oba dışındaydın. Issız bir köşede, koyunların başındaydım. Elimde cam küre obadan ayrılışınızı düşünerek sessizce ağlıyordum. Bir ses, (Çok mu üzüldün?) dedi. İrkildim, baktım, İbn-i Arabi hazretleriydi. Ayağa fırladım. Sual etti, cam kürenin hikâyesini anlattım. Seslice güldü, cam küreyi elimden aldı. Dikkatlice baktı, bir şeyler okuyup üfledi. Geri verdi.

(Gökyüzünden, yukarlardan, çok yukarlardan baktığında... Dünya tıpkı bu cam küre, mavi boncuk gibi gözükür. Bunu kardeşine ver. Aranızda Kıyamet'e kadar söylenecek bir hatıra olarak kalsın. Ertuğrul'a söyle. O da bu cam küreyi, yerine layık

gördüğü evladına versin... Onun soyundan gelenler de aynı şeyi yapsın. Hayata, ermeydanı yeryüzünü, hayır meydanı yapmak için geldiklerini unutmasınlar. Saltanatın, dünyalığın... Hak için olmadıkça bir cam parçası kadar değeri olmadığını bilsinler ve bunun için kavga etmesinler.

Çocuklara da buna benzer cam küreler hediye etsinler... Çocuklar bunlarla oynasınlar, oynasınlar ki dünyaya gönül bağlamasınlar... Bir cam parçası için birbirlerini ağlatmasınlar, mavi boncuk bende diye mutlu olsunlar) dedi.

Sana selam söyledi, dualarım onunla... Yaptığı işlerde istişare etmeyi, bir gönül ehli zattan izin almayı sakın terk etmesin... Göç kararı alırken istişare etmedi. Bu kararda onu kurtaran Rivegeri hazretlerinin okunu Batı'da ara sözü oldu. Vardığı yerde Battal Gazi'nin türbesini ziyaret etmeyi unutmasın. Evlatları ve soyundan gelenler, onun destanıyla büyüsün, dedi. Sana ayrılış anında sürpriz yapmak için bunları ve selamı şimdi söylerim."

Ertuğrul Bey, konuşmak istedi konuşamadı. Gündoğdu, kardeşinin cam küreyi tutan elini avuçları içine aldı sıktı.

"Kardeşim... Yolunuz, senin ve beraber oldukların için ebedi güzelliklere olsun. Gidişinizin bir cihan devletine olduğundan şüphem yok. Haydi selametle gidin yeni yurdunuza..."

Uzun uzun ağabeyine baktı Ertuğrul Bey... Cam küreyi tutan sağ elini kaldırdı.

"Haydi, kelebeğin kanadında Kızılelma'ya! Bismillah! Allah'a ısmarladık!" dedi.

Dizginleri teraziledi, "Haydi Şimşeğim. Gidişimiz hayra olsun" diyerek atını sürdü.

Güneşin bir mızrak boyu yükseldiği sabah, kuşluk vaktinde... Bülbüller ötüyor, güller gülümsüyordu.

Önce Diyarbakır'a uğrayıp göçlerin en güzelini yaşayan sahâbe-i kirâm kabirlerini ziyaret edecekler... Sonra da... Bingöl ve Erzincan deyip Tokat, Amasya üzerinden... Kastımona diyerek Kastamonu'ya ulaşmaya gayret edeceklerdi.

Ve yola koyuldular... Ana kucağındaki bebeden doksan yaşındaki ihtiyara... Gaza niyetiyle... Ermeydanı yeryüzündeki imtihanı verip ebedi güzellikler diyarına kavuşmak ümidiyle... Hayme Ana ağlıyordu... İki oğlu, torunları geride kalmış, onlarla gelmemişti. Bir daha onları görebilecek miydi?

Ruhlardan Bir Ruh... Ertuğrul Bey'in hemen yanında göç edebilmek isteğiyle yandı... Geçen yüzbinlerce sene içinde nice göçler görmüştü. Onu en çok etkileyen göçler... Hazret-i İbrahim aleyhisselamın ve Hazret-i Muhammed aleyhisselamın göçleri olmuştu. Sonra Oğuz Türklerinin Anadolu'ya doğru göçleri, şimdi de bu göç... "Ben ne zaman, hangi diyarda var olacağım?" diyordu.

Bu göçün sonucunu binlerce yıl öncesinde duyan İblis, kendisini yerden yere vurdu.

Anadolu toprağı ise... Erzincan'a doğru atılan her adımla titredi, bu titreyiş dalga dalga bütün yeryüzüne yayıldı.

Diyarbakır'a geldiklerinde sevindiler. Orada... Yolbuldu'nun oğlu Mehmet Buhari onları bekliyordu. Babasının ve İbn-i Arabi hazretlerinin selamlarını söyledi... Siz ne emrederseniz onu yapmamı, yolda size yardımcı olmamı söylediler, dedi.

Ertuğrul Bey, Mehmet Buhari'nin gelişine çok sevindi. Anadolu'yu karış karış biliyordu... İbn-i Arabi ve Ahi Evran hazretlerinin yanında yetişmişti. Kılıç, könül ve kalem sahibiydi... Arapça, Rumca lisanlarını çok rahat konuşuyordu. Daha yaşı otuza gelmemesine rağmen hakkında nice efsaneler söyleniyordu, kimisine göre çok büyük evliyâydı, kimisine göre ise hem âlim hem de alpti... Artık ona Sarı Saltuk diyorlardı. Hem güreşte hem de kılıçta yendiği bir Rum pehlivan ona bu ismi vermişti... Niçin Sarı Saltuk dedin diye sual edildiğinde... "Kılıç elde hücum ederken dalgalanan sarı saçlarıyla bir aslanı andırır. Bu haliyle Saltuk isminde bir alp vardı ona çok benzer, o yiğidin dedeleri Saltukoğullarındanmış" cevabını vermişti.

Saltukoğulları Beyliği... Malazgirt Zaferinden sonra Erzurum ve civarında kuruldu. Zaferin kazanılmasında çok büyük payı olan Emir Saltuk tarafından... Anadolu'da ilk kurulan Türk beyliği buydu.

Bu ismi duyduğunda İbn-i Arabi hazretleri tebessüm etmiş, çok sevdiği talebesi Mehmet Buhari'yi göğsüne bastırmış. "Yeni ismin hayırlı olsun. Kıyamet'e kadar bu isimle anılır, sarı renk gibi merkezi temsil eder, toplayıcı, birleştirici, tıpkı Emir Saltuk gibi ilklerden olursun" diye dua etmişti. İlklerden olmanın ne manaya geldiğini çok merak etmiş, ama hocasına soramamıştı. Bu duadan sonra... Mehmet Buhari ismi unutulmuş, Sarı Saltuk ismiyle anılır, nice efsanesi söylenir olmuştu. İsmiyle ilgili Arif-i Rivegeri hazretlerinin söylediği gerçekleşmişti. Ya diğer söyledikleri? Onlar da gerçekleşecek miydi?

Ertuğrul Bey ve beraberindekiler... Gaza, Anadolu'yu son kale eylemek niyetiyle "Devlet-i ebet müddet, nizam-ı âlem diyerek yürüyorlardı. İlerleyişleri yavaş oluyordu. Beraberlerinde, koyun, keçi ve sığırlar vardı. Onlara ayak uyduruyorlar, kona kona gidiyorlardı. Yolda doğanlar, yolda ölenler, hatta düğünler oluyordu.

Onlar yörüktü, hayatları yürümek üzerine kuruluydu. Ecdatları ta Ötüken'den Anadolu'ya yürümüştü. Bir Okyanustan diğerine yürüyorlardı. Bakalım... Akdeniz'in Cebel-i Tarık Boğazıyla bağlandığı Okyanusa ne zaman varacaklardı?

Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz derken... Ağustos günlerine gelmişlerdi. Dört aydır yollardaydılar.

Gerçi onların aylarla pek işi yoktu. Seneyi ikiye ayırmışlardı, Kasım günleri, Hıdrellez günleri diye... Hıdrellez yaz, Kasım ise kış günleriydi. Mevsimle ilgili işlerini bu ikisiyle takip ediyorlar... Kasım 100 sabanı düz, 110 tarlaya kon, 150 yaz belli, diyorlardı.

İbadetlerini ise Hicri takvime göre yapıyorlardı, bu takvimdeki ayları takip ediyorlardı. 10 Ağustos 1230'a denk gelen Hicri 627 yılının Ramazan ayının 28. günündeydiler, seferi olmalarına rağmen oruçluydular.

Erzincan ile Suşehri arasındaki Yassı Çemen düzlüğüne yaklaşmışlardı. Tepeyi aştıklarında ulaşacaklardı.

Ertuğrul Bey, düşünceliydi. Rivegeri hazretlerinin fırlattığı okunu düşünüyordu. Onu nasıl bulacaktı? Battal Gazi'nin türbesine yakın ara, demişti. İlk fırsatta Battal Gazi'nin türbesine gidecek, bir Fatiha okuyacaktı. Onu çok seviyor, onda kendini görüyordu.

Nereden nereye... Altın Yay ve Gümüş Okları düşünüyordu. Nereden nereye... Altın Yay ve Gümüş Okları aramaktan söğütten imal edilmiş oku aramaya... Altın, Gümüş ve Söğüt...

Kuçi Bey'le başlayan Altın Yay ve Gümüş Okları arama... Beş yüz yılayakın devam etmiş. Büyük Türk Hakanının, "Artık aramaya lüzum yok. Çalanlar belli oldu. İhtiyaç duyulunca ayağımıza gelecekler. Altın Yay ve Gümüş Okları, altı kişi olmadan çalıştıramazlar. Altın Yayın temsil ettiğini Kılıç, Kalem ve Könülü bir eylemek için aramaya, çare bulmak için çalışmaya devam edeceğiz. Bu arayış Kıyamet'e kadar durmayacak" demesiyle bitmişti. Evet aramaya, çalışmaya devam ediyorlardı, 3 K'nın bir olmasını gerçekleştirmek için...

Sultan Melikşah, İmam-ı Gazali, Ali Farmedihazretleri, Nizamülmülk ve Kara Batur... 1084 yılında, uzun görüşmeler sonunda bir karara varmışlar.

"Altın Yay'ın ve ebedi devletin (devlet-i ebed müddet) temsilcisi altı kişi... Zamanın nübüvvet yolu temsilcisi, silsile-i aliyye büyüğüyle birlikte çalışmalı. Silsile-i aliyye büyüğü Kılıç, Kalem ve Könül'ün bir araya gelmesini temsil eden Altın Yay'ın temsilcisi olmalı. Bundan sonra bu büyükler, silsile-i zehep/altın zincir diye bilinmeli" demişlerdi.

Demişlerdi ama... Ertuğrul Bey, üç senedir Altın Yay'ın Gün Han temsilcisi olmasına rağmen... Bir kişi hariç diğer temsilcilerin yalnızca isimlerini biliyordu. O bir kişi de yanındaki Sarı Saltuk'un babası Yolbuldu'ydu.

Senede bir gün, Hıdrellez'de buluşmalıydılar... Son buluşmada sonraki buluşmanın yeri tayin edilmeliydi. Olağanüstü durumlarda, gerektiğinde hemen bir araya gelebilmeliydiler. Bunu sağlayacak sistem kurulmalı... Hicri üçüncü binin başında beklenen kahraman gelinceye kadar... Aksamadan devam etmeliydi. İbn-i Arabi hazretleri, "Bize bildirilen o ki... Üçüncü binin başındaki kahraman gelmeden Kıyamet kopmaz" demişti.

Buluşma yeri olarak... Gönlünden Konstantiniyye, Ebâ Eyyübel

Ensari hazretlerinin kabri geçiyordu. Daha fetih gerçekleşmemişti, kabir belli değildi. Burası fetihten sonraki buluşma yeri olurdu. Konstantiniyye deyince aklına Battal Gazi ve onun türbesi geldi. Konstantiniyye'nin fethine kadar burada buluşmak... Olurdu, hem de çok güzel olurdu.

Tepeye tırmanmaya başlamışlardı. Bir gürültü duydular, merak ettiler. Öncü olarak gönderdikleri alp dörtnala geldi. "Beyim, Yassı Çemen Ovasında savaş var" dedi. Atlarını topukladılar, tepeye çıktılar. On binlerbirbirine girmiş bayraklar dalgalanıyordu.

Orduları, ülkeleri, Anadolu'da gelişmeleri çok iyi bilen Saltuk'a sordu, "Bre Saltuk, kimdir bu savaşanlar" diye... Saltuk bakmaya ihtiyaç hissetmeden, "Beyim, Selçuklu ile Harezmşahlılar olsa gerek" dedi. Ellerini siper yaparak dikkatle baktı. "Evet, beyim, dediğim gibi... Genelde, Selçuklular kazanır gibi. Ama merkezde Selçuklu Sultanı zorda... Harezmşahlı fedailer etrafı kuşatmış, ölümle karşı karşıya..."

Ertuğrul Bey, haberi getiren atlıya bağırdı.

"Alpler, bizi takip etsinler, yardıma gideriz."

Sarı Saltuk " Kime?" dedi.

Ertuğrul Bey kızdı.

"Tabii ki Selçuklu'ya... Bu toprakların sahibi Selçukludur, Harezmşahlılar tecavüz edendir. Haydi Sultana yardıma. Ona bir şey olursa kendimi asla affetmem."

Ertuğrul Bey "Şu Rabbimin işine bak. Müslümanlar arasındaki kavgada taraf olmak istemem, dedim. Bu sözden sonra karıştığım ilk savaş, iki Müslüman arasındaki savaş... Bu ne hikmet, bu ne esrar?" düşüncesiyle vuruldu.

Sultan Alâaddin'in etrafında birkaçkişi kalmıştı. Aynı soydan gelene, Müslümana, başı secdeye varana, kılıç vurmak nasıl zoruna gidiyordu. Ölüm her an ensesindeydi. Ölürsem şehit olur muyum, diye düşünüyordu. Galip iken mağlup olmak bu olsagerek, diyordu. Dört bir tarafa dönmekten, kolu kalkmaz olmuştu. Artık "Bu ömür, buraya kadarmış" diye düşündüğünde bir nara duydu. "Dayan

Sultanım. Yetiştik. Bu gelen Süleyman Şah oğlu Ertuğrul Beydir" diyordu.

Sesin geldiği yöne baktı. Önde şimşek gibi çakan iki atlıyı ve onları takip eden yirmi kadar süvariyi gördü, sevindi. Sevinen yalnızca Sultan değildi. Ertuğrul Bey de seviniyordu... Yardıma koşmaktan, Saltuk'un akılları baştan alan gök gürültüsü gibi narasını duymaktan, bir çığ gibi düşman üzerine akışını görmekten...

Sultan, o mesafeyi ne zaman aştıklarını göremedi. Gördüğü iki atlının bir anda etrafını saranları darmadağın ettiği, kellelerin peş peşe düşüşüydü.

"Var olun yiğitler!" diyerek o da gayrete geldi, Selçuklu askerleri yetişti, zafer kazanıldı.

"Seni bize, İslâm âlemine, Oğuz nesline bağışlayan Rabbimize şükürler olsun" diyene baktı. Gönlü genişledi.

"Bre Saltuk! Sen ha? Narandan, savaş meydanına yıldırım gibi düşüşünden anlamalıydım" dedi, sarıldı, dua etti, sonra da sual...

"Senden aşağı kalmayan bu yiğit kimdir?"

"Süleyman Şah oğlu Ertuğrul Bey, Kayı Obası beyi!"

"Maşallah! Bayrağında Altın Yay ve Gümüş Okların bulunduğu obanın beyi ha! Günhan neslinden, Altın Yay'ın bekçilerinden! Rabbim sizlerden razı olsun. Hızır gibi yetiştiniz. Var olun!"

Denizhan neslinden Kınık Boyundan, Süleymanşah soyundan Sultana baktı. O da artık SüleymanŞahsoyundan diye bilinecekti. Sultan ne kadar da gençti. Kırk yavardı,ya yoktu. Ağabey diye sarılası geldi.

"Siz var olun Sultanım. Biz olmasak da olur. Ama sizin yokluğunuz, devletsiz kalmaktır, mazlumun, haklının, adaletin, Anadolu'nun sahipsiz kalmasıdır."

Sultan tebessüm etti.

"Senin yokluğun Kıyamet'e kadar sahipsiz kalmaktır. Senin ve soyundan gelecekler hakkındaki söylenenleri bilmez miyiz

sanırsın?"

Ertuğrul Bey, kızardı, boyun büktü, biz kim, söylediğin olmak kim, dedi.

Uzun uzun Ertuğrul Beye baktı, sonra seslice güldü.

"Hem sen var ol hem de ben var olayım. Şu an ikimizin varlığı da milletimiz, ümmetimiz için vazgeçilmez. Gel birlikte şu savaş meydanını dolaşalım."

Ölenler, yaralılar... Ertuğrul Bey şaşırdı, kime şehit kime gazi diyecekti? Müslüman Müslümanla savaşmıştı? Ne için? Biri memleketini savunmuş, diğeri buralar artık benim olacak demişti? Niçin? Hak için mi, dünya saltanatı için mi?

Savaş meydanındaki ölenlere bakan Ertuğrul Bey'in halini görünce... Selçuklu Sultanı Alâaddin'in yüreği sancıdı.

"Ertuğrul Bey kardeşim" Baştan ayağı titredi, Sultan kardeşim demişti. Kardeşine dert yanmaya devam etti.

"Çok uğraştım, karşı karşıya gelmemek için. Harezm Sultanı Celaleddin'e çok yalvardım. (Gel, Moğol'a karşı ittifak yapalım. Devletinin ayakta durması için altın, asker, ne ihtiyacın varsa her türlü desteği vereyim) dedim. Baştan sıcak yaklaştı. Ama sonra ne olduysa oldu, Ahlat'a saldırdı. Ahlatı alınca da civar beldelere gönderdiği fetihnamede (Bana miras kalan toprakları genişlettim. Artık Suriye ve Anadolu'nun elime geçmesi an meselesidir) (326)diye yazdı. Sonra topraklarımıza girdi ve gördüğün gibi buradakarşı karşıya geldik. Niçin böyle oldu? Dünya saltanatına hangimiz esir olduk, hangimiz hırsımıza yenildik?"

Ağlıyordu, Sultan ağlıyordu, kazandığı zafere sevinemeden... Gözyaşlarını saklamadan ağlıyordu. Hiç konuşmadan yürüdüler.

Bakışlarını topraktan ilk kurtaran Sultan oldu. Ertuğrul Bey'e baktı, elindeki bir şey dikkatini çekti. Sultanlık tarafı ağır bastı, bilmeliydi, sual etti?

"Kardeşim! Parmakların arasındaki şey nedir? Merakımızı hoş

gör, Sultanız ya, her şeyi bilmek isteriz”

Telaşla baktı, parmakları arasına, mavi boncuk oradaydı. Ne zaman, nasıl cebinden çıkarmış, eline almış farkında değildi. Anlattı, ağabeysiyle arasında geçenleri, İbn-i Arabi hazretlerinin mavi boncuk için söylediklerini, vasiyetini...

Sultan, küre şeklindeki mavi boncuğu istedi. Eline aldı. Parmakları arasında gezdirdi, güneşe doğru kaldırdı, içinde sakladığı renklere, ışığın parlamasına baktı, uzun uzun...

“Demek dünya gökyüzündenböyle görünürmüş ha... Ne kadar da küçükmüş... Kavgamız bu dünya için mi? İbn-i Arabi hazretleri böyle dedi ha? (Evladın, dünyaya, ermeydanı yeryüzünü, hayır meydanı yapmak için geldiklerini unutmasınlar. Saltanatın bir cam parçası kadar değeri olmadığını bilsinler ve bunun için kavga etmesinler.) dedi, ha? Ne güzel söylemiş. Kardeşler, babalarla evlatlar... Saltanat için birbirlerini kırarlar, hem kendilerine hem de insanlara yazık ederler. İnşaallah soyundan gelenler bunun bir çaresini bulurlar.”

Mavi boncuğu Ertuğrul Beye uzattı.

“Ertuğrul Beyim. Bir yüzük yaptır ve taşını bundan eyle... Sonra parmağına tak... Hiç çıkarma... Buna baktıkça İbn-i Arabi hazretlerinin sözlerini hatırla, Allahü teâlâ için olmayan dünyanın, malın, evladın, saltanatın ne büyük yük, mesuliyet olduğunu unutma... Evlatların da parmaklarından çıkarmasınlar ki... Saltanat için birbirlerine düşmesinler. Türk devletlerinin ömrünü... Kardeşler, babalarla evlatlar arasındaki saltanat kavgaları kısa eylemiş. Nice kardeş kanının dökülmesine sebep olmuştur.”

İbn-i Arabi hazretlerine, Kâbe'yi ilk ziyaret edişinde haber verilmiş... "O devlet ki... Kuruluşu ve Kıyamet'e kadar devamıyla ilgili sırlar... Kurulacağı diyarları, kuracak kavmi tanıdıkça sana bildirilecektir" denmişti. Ve o zamandan bu zamana... Tam 28 yıl geçmişti. İslâm harfleri, Kur'ân-ı kerimde isimleri geçen peygamberler aleyhimüssselam adedince... Neler bildirilmişti neler, nice sırlar... Anadolu'da, İklim-i Rum denilen, hakkın Son Kalesi olacağı müjdelenen diyarda... Nice sırlara, nice akıl almaz güzelliklere... Toprağın karış karış gönül ateşi, göz nuru, alın teri ve şehit kanıyla mayalanmasına şahit olmuş. Oğuz kavmini yakından tanıdıkça hayranlığı artmıştı.

Türklerin bu kadar çok cihan devleti kurmasını... Göçebe olmalarında, hayatlarını hayvancılıkla ve avcılıkla devam ettirmelerinde görmüştü. Hayvancılık... İdare etmeyi, öğrenmeyi gerektiriyor... Adalet, merhamet, koruma, sahiplenme duygularını geliştiriyor... İnsanları idare etmeyi kolay kılıyordu.

Gönül ehli zatlar tarafından... Konstantiniyye'yi fethedeceği, Anadolu'yuKıyamet kadar İslâm'ın, adaletin son kalesi eyleyeceği müjdelenen devlet hakkında... "Eş-Şeceretü'n-Numaniyye fi'd-Devlet-i Osmaniyye" isimli eserini bitirmişti.

Endülüs'ten Anadolu'ya gelen ve yirmi yılı aşkın zamandır burada koşturan İbn-i Arabi hazretleri... Bir an durmuyor... Sayılı nefeslerini yüce Mevlanın en fazla razı olduğu işte harcamak için gayret ediyordu. Bir taraftan eserlerini tamamlamak, bitenleri tekrar elden geçirmek için gayret ederken.. Diğer taraftan da özellikle dört talebesi üzerinde çok duruyordu. Üvey evladı Sadreddin, Edebiâli, Sarı Saltuk ve Ertuğrul Bey... Onları, Anadolu'nun Son Kale oluşunda ve bunun Kıyamet'e kadar devam edişinde vazgeçilmez görüyordu.

İbn-i Arabi hazretleri, Anadolu'nun dört bir tarafında koştururken... Biri dahi son koşusunu yapmıştı. O da uzak

diyarlardan, Horasan'da bulunan Belh'ten gelmiş... Önce Lârende'ye sonra da Konya'ya yerleşmişti. İşaretle Anadolu'ya göç eden büyük âlim ve evliyâ Sultan-ül Ulema Behâeddîn Veled hazreleri... Hicri 18 Rebiülahir, 23 Şubat 1231, Cuma günü vefat etti. Ömrünün her anını ermeydanı Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için çalışmış, bu uğurda hicret etmiş... Geride zamanın en büyük evliyâsı ve âlimi olacak denilen Muhammed isminde bir evlat bırakmıştı.

Muhammed'in çocukluk yıllarında, terbiyesiyle meşgul olan Seyyid Burhaneddin Tirmizî hazretleri... Sultân-ül-Ulemâ'nın ileri gelen talebesiydi. Tirmiz şehrinde yaşardı. Talebeleriyle sohbet ederken birden; "Eyvah! Hocam vefât etti" dedi. Talebeleriyle gıyâben hocasının cenâze namazını kıldılar. Rüyâsında hocasını gördü. "Burhâneddîn! Oğluma ilim öğretmeye devâm et!" emri üzerine yollara düştü. Konya'ya geldi, vazifeyi yapmaya başladı.

Tirmizi hazretleri, Hazret-i Hüseyin'in soyundandı, seyyiddi. Horasan'ın büyük âlim ve velisiydi.

Yassı Çemen'de kardeşin kardeşle karşı karşıya gelmesine sebep olan Celaleddin Harezmşah... Tekrar ordusunu toplamak için uğraşırken Moğolların baskınına uğradı, canını zor kurtardı. Diyarbakır dağlarında, kim olduğunu bilmeyen bir avuç eşkiya tarafından 15 Ağustos 1231'de öldürüldü. En büyük hatası... Moğollara karşı ittifak yapmak yerine İslâm devletlerini kendisine itaate zorlaması oldu. Hem kendine ve beraberindekilere hem de İslâm âlemine büyük zarar verdi. Bir gönül eri ve âlim Sultanül Ulema hazretleri, kırmamak için hicret ederken... Harezmşah ise almak için yürümüş, yürüdükçe de dağıtmış, kırmış, üzmüş ve üzülmüştü. Çünkü gönül ve kalem sahibiyle istişare etmemiş, kılıç sahiplerine uymuştu.

Anadolu; eren dolu, şehit dolu, ahi dolu olmaya... Gönül erleri Anadolu'ya akmaya, ahiler en ücra köşelerde dahi teşkilatlanmaya devam ediyor. Anadolu'nun hep dolu olması, bunun Kıyamet'e kadar sürmesi için... Mescidden medreseye, dergâhtan bedestene, hastaneye... Eserler, Anadolu topraklarında yükseliyor. Sultan Alâaddinile birlikte, vezirleri, beyleri, emirleri, erleri ve garipler bunun için gayret gösteriyordu. Anadolu Sultan Alâaddin'le altın

çağını yaşıyordu.

Anadolu toprağını mayalayanların, mübarek kılanların en önde gelenlerinden eshâb-ı kehf unutulmuyordu. Tarsus'takimağara girişine inşa edilen mabet zamanla harabe haline gelmişti.

Bu harabenin üzerine ve çevresine... Anadolu Selçuklularının Maraş Emiri Nusretüddin Hasan Bey... 1215'de, ziyarete gelenlerin her türlü ihtiyacını karşılayacak eserleri inşa etmeye başladı. 1234 yılınagelindiğinde yapılanlar göz kamaştırıyordu. Harabe üzerine inşa edilen câmi, çevresine yapılan ribat ve han, akıl almaz güzellikteydi.

Hep toplamak, bir olmak için gayret eden Sultan Alâaddin... Celaleddin Harezmşah'tan sonra, başka bir kardeşle savaşmak zorunda kaldı. 1234'de Mısır Eyyubi İmparatoru Sultan Kamil... Yüz bin kişilik ordusuyla Güneydoğu Anadolu'ya yürüdü. Türkiye Hakanı, bu orduyu üst üste yendi. Onları Selçuklu topraklarına sokmadı, kendi de onların topraklarında ilerlemedi. O kardeş ve dindaş kavgası istemiyordu.

Sultan Alâaddin, 1235 tarihinde... Cengiz Han'ın İslâm ülkelerini istila eden oğlu Ögedey'e elçi gönderdi... Ona tâbiiyeti, her yıl belli miktarda hediye vermeyi kabul etti. O sulh yoluyla Moğolları Anadolu'dan uzak tutmak istiyordu. Sultan, karşı koyma noktasında yeterli gücü kendisinde göremediğinden... Siyasi bir takım çözüm yollarıyla tehlikeyi uzaklaştırmaya çalışıyordu.

Dağılan Harezmşah Devletinin beylerine görev verdi. Onların Moğollar karşısında tecrübelerinden yararlanmak istiyordu. Harezm Beylerinden Kayır Hana Erzincan, Berke Hana Amasya, Yılan Boğa'ya Niğde, Küşlüsengüm'e Larende beyliğini verdi.

* * *

"Beyim! Tarih kitaplarında... Arapların Sebesiyon'a Beldedüs Safsaf dediklerini yazar."

Safsaf sözüyle bütün hücreleri ayaklandı. O muydu, Arif-i Rivegeri hazretleri tarafından müjdelenen?

“Bre Saltuk! Safsaf’ın manasını bilir misin?” sualinin cevabını, o olsun duasıyla bekliyordu.

“Bilirim beyim. Söğüt demekmiş.”

“Hay Saltuk’um. İki cihanda aziz olasın” diye öyle bir sarılıp etrafında çevirdi ki şaştı kaldı. Ertuğrul Bey’in bugüne kadar yapmadığı bir şeydi. Şaşkınlığını görünce hafifçe güldü. Safsaf denilen diyarın... Bütün ihtişamıyla gözüktüğü kayanın bir kenarına onu oturttu.

“Sevincime şaşırdın değil mi Saltuk? Dinle o zaman” dedi ve anlattı.18 yıl önce, ustalık ve alplik ünvânları aldığı günde yaşadıklarını... Rivegeri hazretlerinin attığı okun güneşi nasıl titrettiğini...

Ve Arif-i Rivegeri hazretlerinin “Sen ve soyundan gelenler... Konstantiniyye’nin fethi, Anadolu’nun Son Kale olması ve Kıyamet’e kadar mazlumlar ve doğru itikat için Son Kale kalması için seçildiniz... Okunu, Bizans sınırında, Battal Gazi türbesinin civarında aramalı. Bulunca, obanla buraya yerleşmeli, okun düştüğü yere mescid inşa etmelisin.

Bu beldeye Araplar, Beldetüs Safsaf derler. Safsaf, söğüt demektir. Söğüt ağacından yaptığın okunu, burada kök salmış bir fidan olarak bulman... Aradığın yerin burası olduğuna işarettir.

Kılıç, Kalem ve Könül bir mürşid-i kâmilin rehberliğindebir araya gelmeli... Çünkü onlar... (Âlimler Peygamberlerin varisleridir) hadis-i şerifiyle müjdelenen kişilerdir, rehberlerdir. Bunu unutma, neslin de unutmasın. Devletin varlığı, fertlerin ebedi saadeti buna bağlıdır. Dediklerimi tutasın, neslin de... Devam buna bağlıdır” şeklindeki sözlerini nakletti.

Ertuğrul gazi ve soyundan gelenlerle ilgili İbn-i Arabi hazretlerinden nice müjdeler duyan Sarı Saltuk, anlatılanlarla kanatlandı.

Fethinden sonra... Sebesiyon’un Kayı Obasına yurtluk olarak verilmesiyle hicret, demişlerdi. 1237 yılının güllerinin açtığı,

toprağın dirilişe yolculuk ettiği günlerde... Onlar da davranmışlar... Yeni bir toprağı vatan, mesken eylemek üzere... Engürü (Ankara) yakınlarındaki Karacadağ'dan "Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya" diyerek yola çıkmışlar... Günlerce süren yolculuktan sonra menzile ulaşmışlar... Şimdi tepeden yeni yurtlarını seyrediyorlardı.

Safsaf isminin... Rivegeri hazretleri tarafından işaret edildiğini duyan Sarı Saltuk'un aklı başından gidecek gibi olmuştu. Böyle bir tesadüf olabilir miydi? Bunu daha önce nasıl düşünememişti? Heyecanla anlatmaya çalıştı.

"Beyim. Safsaf'a yerleşmeniz... Neslinizden gelenlerin Konstantiniyye'yi fethedeceğinin en büyük işareti."

Ertuğrul Bey de heyecanlandı, "Nasıl, de hele" dedi.

"782 senesinde... Konstantiniyye'nin fethi için Anadolu'ya gelen ordunun başında bizzat Harun Reşit vardı. O zaman daha halife değildi, halife olan babasının emriyle gelmişti. Sebesiyon'da Bizanslılarla yapılan savaşı Müslümanlar kazandı. Rivayet edildi ki... Harun Reşit'in başı müthiş ağrıdı. Öyle ağrıyordu ki(Şu baş ağrıma şifa bulana tahtım, malım mülküm feda olsun) diyordu.

Savaşın yapıldığı yerde söğüt ağaçları vardı. Tabip, söğüt kabuğundan ilaç yaptı ve rahatladı. Harun Reşit, (Bu belde bundan sonra bizim için Beldet-üs Safsaf'dır/Söğüt Beldesi'dir, Beldet-üs Safa, huzur beldesidir. Burası Kıyamet'e kadar Beldet-üs Safsaf diye bilinsin. İnsanlar, bütün canlılar için Beldet-üs Safa,huzur diyarı olsun. Buradan çıkan safa, huzur pınarı, bütün dünyaya yayılsın. Dünya ve âhiret saadetine, huzuruna vesile olsun) dedi. Huzurda bulunanlar yapılan dua ile şaşırdılar, ama can-ı gönülden de âmin dediler.

Bu savaş sonunda... İslâm ordusu, Konstantiniyye'ye kadar geldiyse de şehir kuşatılamadı, geri dönüldü (327).

Beyim... İslâm ordusunun, Konstantiniyye'yi fethe giderken zafer kazandığı... Halifenin ismini verdiği, huzura vesile olsun dediği mekan... Bize yurtluk olarak verildi. Rivegeri hazretleri buna işaret etti.

Şimdi, Medine-i Münevvere'den Konstaniniyye'ye uzanan sefer yolunun üzerinde... Öncü zaferin kazanıldığı mekanı yurt tutarız. Bu müjdenin gerçekleşmesinin işareti değil de nedir?"

Ertuğrul Bey, "Haklısın Saltuk. Rivayete dayanan bir işaret de olsa, çok güzel bir işaret. Bu rivayetleri yayması ve bunlara inanması, Oğuz Türkünün müjdelere kavuşacağının en büyük delili..."

Ertuğrul Bey'in yorumu karşısında Sarı Saltuk'un aklı başından gidecek gibi oldu. Nice medrese bitirmişlerin yapamayacağı bir yorumdu, Oğuz Han'dan torunlarına nesilden nesile intikal eden bir hayat anlayışı olmalıydı...

Ertuğrul Bey... Çok daha uzakları başka gözlerle görmek istercesine gözlerini yumdu, uzun müddet böyle kaldı, sonra sözlerini sürdürdü.

"Bubir işarettir.. Ama bu müjdeye kavuşmak için... Uygun sebeplere sarılmak gerek. İlk önce oku bulmalı, burada mescid inşa etmeli, fethe talip nesiller yetiştirmeli. Oğuz Han'ın vasiyetini gerçekleştirmeliyiz"

Gözleri kapalıyken ne gördüyse gördü. Önce sağ el parmağındaki yüzüğe, sonra önünde uzanan yeni yurda baktı. Kendilerini buraya getiren yolda, günlerde yaşadıklarını hatırladı.

Sultanın dediği gibi... Cam küreyi, parmağından abdest ve gusül hariç hiç çıkarmadığı yüzüğün taşı haline getirmiş... Üzerine bir sözcük yazdırmıştı... "Ubeyd" diye, kulcağız manasında... Ermeydanı yeryüzüne gelmekten maksat, kulluk imtihanı değil miydi? Herkes... Mal, makam, güç, kuvvet gibi sahip olduklarına göre... Bu meydanda imtihan ediliyordu. İmkânlar büyüdükçe imtihan da zorlaşıyordu.

Ertuğrul Bey, bütün bunları Ubeyd sözcüğünde görmüş ve yüzüğe Ubeyd yazdırmıştı. Bu sözcüğe her baktığında tepeden tırnağa titriyor, keşke bey değil de dağ başında garip bir çoban olsaydım, diyordu.

Yüzük hakkında daha şimdiden bir sürü efsaneler söylenir olmuştu. Kimisi Süleyman aleyhisselamın yüzüğü, kimisi de Zülkarneyn aleyhisselamınyüzüğü diyordu. Ama yüzüğün... Kayı Boyunun büyük bir cihan devleti kurmasına... Maide sûresi 54. âyet-i kerimesinin de Oğuz Türklerini, onlar içinden de Selçuklu'dan sonra şimdi Kayı'yı işaret ettiğine ittifak vardı, bunlarda kimsenin şüphesi yoktu. Ertuğrul Bey bu söylenenlere gülüyor, o bir cam parçası diyemiyordu.

Bu konuyu, İbn-i Arabi hazretleriyle konuşmak istiyordu. Ertuğrul Bey, Maide sûresinin, "Ey inananlar! Aranızda dininden kim dönerse bilsin ki, Allah, kendisinin çok sevdiği ve onların da Onu sevdiği, (üstelik) inananlara karşı alçak gönüllü, inkârcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihad eden, yerenin yermesinden korkmayan bir kavim getirir. Bu Allah'ın dilediğine verdiği bir nimettir. Allah ihsanı bol olan ve en çokbilendir" meâlindeki 54. âyeti aklına gelince titredi... Yâ Rabbi, beni ve neslimden gelenleri bu kavimden eyle, diye dua etti.

Yassı Çemen Savaşındaki yardımdan sonra... Sultan Alâaddin, Engürü yakınlarındaki Karacadağ'ı yurtluk vermiş... O günden bugüne yedi sene geçmişti.(328)

Sultan AlâaddinKeykubad... Batı, Bizans sınırındaki çatışmalara son vermek üzere 1231'de sefer düzenledi. Eskişehir civarında Sultan Öyüğü'negeldiğinde... Kayı beyi Ertuğrul Gazi de Selçuklu Sultanının yanında yer aldı. Ertuğrul Bey'e, artık Ertuğrul Gazi deniyordu. Yassı Çemen'deki kahramanlıklarından sonra...

Selçuklu ordusu... Bozüyük ile Pazaryeri arasındaki Ermeni Derbend'inde Bizans ordusuyla karşılaştı. Bu savaşta... Ertuğrul Bey, Sarı Saltuk ve alplerin gösterdiği üstün kahramanlıklar ile zafer kazanıldı. Hele Sarı Saltuk... Bir şimşek gibiydi, gözler onu takipte zorlanıyordu. Şimdiden tam bir efsane olmuştu. Biri, onu Kırım'da gördüm derken başka biri Buhara'da gördüm, diyor, kimisi ise Ertuğrul Bey'in yanından ayrılmadı diye yemin ediyordu. Keramet ile alplik birbirine tam karışmış gibiydi.

AlâaddinKeykubad, Ertuğrul Gazi'ye çok iltifat etti. "İkidir,

zaferimize vesile oldun" dedi, Sultan Öyüğü mülk olarak verdi.

Sultan, daha sonra Karacahisar'ı muhasara etti... Ancak, doğudan Moğolların Anadolu'ya girdiği haberi geldi. Kalenin alınmasına Ertuğrul Bey'i memur ederek geri döndü.

Bu, Moğolların Selçuklu topraklarına ilk girişiydi, Sultan'ın korktuğu olmuştu. Eğer bu cezalandırılmazsa, gerisinin artarak geleceği kesindi.

1232'de... Karacahisar çevresinin uzun mücadelelerden sonra alınmasından sonra... Ertuğrul Bey, hâkimiyetini kuvvetlendirmek üzere Sebesiyon üzerine yürüdü... Burasını Selçuklu topraklarına kattı. Bilecik tekfurunu da vergiye bağladı.

Sebesiyon... Ertuğrul Bey'in, kumandan olarak ilk fethettiği diyar, gaza toprağıydı. Sevinci sonsuzdu. Fetihten sonra ilk işi... Sarı Saltuk'la birlikte hemen Eskişehir yakınlarındaki Battal Gazi türbesini ziyaret etmek olmuştu. Ertuğrul Bey, türbeyi ve onu kuşatan külliyeyi görünce... Altın Yay ve Gümüş Ok emanetçilerinin yıllık toplantısını burada yapmaya karar vermişti.

Kutluca Babanın hikâyesini işitince... Çocuk çobanın sözleri,Rivegeri hazretlerinin çobanlık ve Sultanlıkla ilgili söylediği hadis-i şerifler... Gönlüne iyice yerleşmiş. Bunların neslinden gelenlerin gönlüne de yerleşmesi için çalışmaya yemin etmişti.

Sultan, Sebesiyon'u kışlak, Domaniç ve Ermeni Dağları'nı da yazlık olarak vermişti Kayı Boyuna... Bunun üzerine yola düşmüşler.1237 yılının Haziran ayının üçüncü, 634 Hicri Şevval ayının yedinci gününde... Arapların Safsaf (Söğüt) dedikleri, Sebesiyon önüne gelmişler... Ramazan günlerini ve Bayramı göç yollarında geçirmişlerdi.

Kasabanın içinden geçen bir derenin kenarında durdular. Söğüt ağaçları vardı, düzlük bir yerde... Derenin karşı yamacında da Hristiyan evleri vardı. Ertuğrul Bey, "Hele burada bir müddet eğleşelim, bu akşamı burada geçirelim. Daha müsaityer var mı ben Saltuk'la bir bakayım" dedi. Saltuk'la at sürdüler, bir ok atımı

mesafedekiküçük bir ağaca doğru... Saltuk'un yüreği yavru kuş gibi çırpındı.

"Beyim. Rivegeri hazretlerinin gönderdiği söğütten oku mu ararız?"

Binlerce düşman karşısında kılı kıpırdamayan Ertuğrul Bey, çok heyecanlıydı.

"Evet, Saltuk'um... O küçük ağaca doğru sanki çekildim. Söğüt ağacına benziyor, inşâallah aradığımızdır."

Ertuğrul Bey'in sesi titriyordu. Yaklaştılar, Saltuk "Beyim, beyim! Evet, Söğüt ağacı!" diye bağırdı. Atlarını topukladılar. Evet, söğüt ağacıydı... Çorak bir yerin ortasında bir sini büyüklüğünde yeşillik... Bunun ortasında da bir adam boyunda, iki yumruk kalınlığında bir söğüt ağacı vardı. Belli ki ağacın olduğu yerde su kaynağı vardı.

Ertuğrul Bey, bir çığ gibi atından indi. Söğüdün başına koştu. Eliyle dokundu, bütün vücudunu bir ateş bastığını hissetti. Dümdüz bir ağaçtı, tıpkı bir ok gibi... Çok büyük heyecan içindeydi.

"Saltuk! Oka çok benzer. Ama ok olduğundan nasıl emin olacağız?"

Saltuk da büyük bir merakla ağaca dokunuyor, anlamaya çalışıyordu. Gözleri gövdenin yukarı kısmına gidince bir şey dikkatini çekti. Dikkatle baktı, evet, yanılmamıştı, bir tüydü, gövdenin içine gömülmüş, diğer tarafına baktı orada da vardı. Bağırdı.

"Beyim! Bu bir okmuş. Gövdenin iki tarafında da yelek tüyü var."

O da baktı, doğruydu... Okun uçmasını sağlayan ve iki tarafına takılan tüydü bunlar, yelek diye isimlendirilen... Daha dikkatle baktı." BreSaltuk. Bu tüyler benim okumun tüyleri... Kartal kanadından, tanıdım, bildim" dedi.

Kayı'nın yerleşeceği mekanı işaret eden ok, Halifenin dua ettiği yere düşmüştü. Rivegeri hazretlerinin attığıok, Safsaf'a düşmüş, geçen yirmi senede kök salıp yeşermişti.

Ertuğrul Bey, Saltuk'a sevinç gözyaşları içinde sarıldı hem de huzur pınarını temsil eden o yaşları gizlemeden...

Sonra şöyle bir baktı, kıbleyi tayin etti ve Allahü ekber diyerek şükür secdesine kapandı. "Sana sonsuz şükürler olsun Allahım" feryadıyla ağlayarak şükretti. Üzerine secde ettiği toprak da onunla birlikte doğruluyormuş gibi kalktı. "Davran Saltuk. Kayı bayrağını getir. Herkese haber verilsin, gelsinler, görsünler, dinlesinler ve hedefimizi bilsinler" dedi.

Bütün oba geldi. Ertuğrul Bey onlara anlattı. Oğuz Kağan'ın, Uluğ Türk'ün Oğuz Türküne vasiyetlerini... Arif-i Rivegerihazretlerinin kendisine ve babasına müjdesini, oku nasıl fırlattığını... Sonra"Okun düştüğü yeri bul ve oraya yerleş" dediğini, diğer söylediklerini... Harun Reşit'in Konstantiniyye'ye fethe giderken burada zafer kazandığını... Söğüt kabuğundan yapılan ilacın ona iyi geldiğini, buraya söğüt manasına gelen Safsaf dediklerini...

Duyduklarının şaşkınlığı geçince... Oba ileri gelenleri konuştular. Hayme Ana'nın hayırlı, mübarek olsun duasıyla buraya yerleşmeye karar verdiler.

Bu karar üzerine, Ertuğrul Bey gözleri yaşlı yeşeren söğütten oka, sonra da oba halkına baktı.

"Buraya geçici olarak gelmedik. Konstantiniyye'yi fethedecek, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale olmasını sağlayacak, mazlumların sığınağı, adaletin yerine getiricisi, nizam-ı âlemi tesis edecek, devlet-i ebet müddet diye bilinecek devletin temellerini atmak için geldik. Temel sağlam olmalı. Buna inananlar, bunun için şehitliği göze alanlar buraya yerleşsin. İşte bunun için bu beldeye Söğüt ismini verelim derim" diyerek sözlerini bitirdi.

Kayı Obalılar "Uygundur Gazi Beyimiz", "Çok güzel bir isim" dediler. "Söğüt!", "Söğüt!" nidaları gönüllerden dile, dilden semaya oradan da Arş'a yükseldi. Söğüt toprağının her zerresinin Söğüt, Söğüt diye sevinçten ağladığını duydular.

Ertuğrul Bey ağlayarak ağlayanlara baktı. "Söğüt ismi, hayırlı ve mübarek olsun, Kıyamet'e kadar unutulmasın, adaleti, cesareti, merhameti, mazlumlara kale, sığınak olmayı hatırlatsın. Anadolu'nun Son Kale oluşununilk büyük adımı olsun" dedi.

Davrandı. Altın Yay ve Gümüş Okları temsil eden Kayı damgasının bulunduğu sancağı aldı. Söğüt ağacının mızrak gibi uzanan gövdesinin uç kısmına bağladı. Rüzgârda Söğüt Söğüt diye dalgalanışınıseyretti. O dalgalanışta neler görmedi ki... Doğudan Batıya Kızılelma'ya doğru at koşturan Oğuz yiğitlerini, onlara yardımcı nicelerini...

Sarı Saltuk'un, "Yüce Mevlamız, beylik sancağını, hemen sonra da devlet bayrağını dadalgalandırmayınasip etsin" duasına "âmin" denildiği anda ortalık hareketlendi.

Bir atlı hızla kalabalık içine girdi, atından yere atladı, Ertuğrul Bey'in önüne geldi. Selam verdi, "Beyim, Sultanımızın ferman ve mektubudur" dedi, meşin torbayı uzattı.

Ertuğrul Bey, aldı, öptü, alnına götürdü, Sarı Saltuk'a verdi. Oku, dedi, önce fermanı, sonra mektubu... Fermana hızlıca bir göz atan Saltuk, "Beyim, mübarek olsun, Allahü teâlâ utandırmasın. Bulunduğumuz diyara uçbeyi olarak tayin edilmişsiniz" dedi. Ertuğrul Bey, "Rabbim utandırmasın, beyliğin hakkını vermeyi, hakka hizmet etmeyi nasip eylesin" dedi.

Hazır bulunanlar, "Mübarekolsun", "Âmin!", "Yüce Allah devlet olmayı nasip etsin" feryatlarıyla duaya, müjdeye katıldılar.

Ertuğrul Bey, elini kaldırdı, sesler kesildi, Sarı Saltuk mektubu okudu.

"Gazi kardeşim."

Ertuğrul Bey ve beraberindekiler, her iki kelimeyle irkildiler, gazi ve kardeşim kelimeleriyle... Ertuğrul Bey gözlerini yumdu? Gazilik ve kardeşlik şerefine kavuşabilmiş miydi? "Yâ Rabbi, kavuştur, gereğini yapabilmeyi nasip eyle" diye dua etti.

Saltuk devam etti.

"Bu mektubum sana ulaştığında ölmüş olacağım. Zehirlendim, hem de büyük ihtimal öz evladım tarafından ve dahi Ramazan Bayramında... Hekimler en fazla iki gün yaşayacağımı söylediler. Bu satırları yazarken konuşmakta zorlanıyorum... Zehirlenmemde Papalığın parmağı var."

Papalıktan sakın gafil olma, neslin de olmasın. Bütün gayretleri... Oğuz Türkünü Anadolu'dan sürmek içindir. Bu bir Hilâl-Haç kavgasıdır, Kıyamet'e kadar sürer.

Bu saltanat dedikleri nasıl bir imtihan imiş ki... Efsunlu bir güzel gibi aklı başından alıp en yakınları birbirine düşman yapıyor hem de öldüresiye... Eğer saltanat, Allah için değilse dünyada ve âhirette ne ağır yük... Neslinden gelenlere saltanat yolu gözükür. Sakın ha! O cam küreyi ve onun taşıdığı manayı unutmasınlar. Saltanat kime nasip olursa... Onu bir an gözü önünden ayırmasın. Kendilerinin ve neslinden gelenlerin, ülkelerinin felaketlerine sebep olmamak için...

Neslinden gelip saltanata sahip olanlar... Saltanatın bir emanet, herkesin sahip olduklarıyla imtihan edileceğini ve hesaba çekileceğini akıllarından çıkarmasınlar. (Sultan, yeryüzünde Allahü teâlânın adaletini yerine getirici, bütün mazlumların yardımcısıdır) hadis-i şerifini unutmasınlar. Saltanatı en büyük yük bilsinler, bunun ne demek olduğunu anlasınlar ve sultan olduklarında yükün, hesabın dehşetinden ağlasınlar.

Bu mektubu, sana uçbeyliği fermanını göndermem sebebiyle yazdım. Saltanatımın en hayırlı işi, bu olsa gerek... Moğol geldi, Selçuklu'nun çok ömrü kalmadı. Çoğa varmadan emanet Kınık'tan Kayı'ya geçer.

Uçda temeli sağlam at, sakın ola fetihler için, devlet için acele etme. Fetih, devlet, saltanat; ganimettir, şan, şöhrettir, güçtür, aklı başından alır. Bu sebepten... Başta Kayı olmak üzere diğer Oğuz boylarını ve evlatlarını... Fethe, devlete, fethin, devletin getirdiği mesuliyete hazırla. Bırak kaleleri, şehirleri oğlun ve torunların fethetsin, sen önce gönülleri, zihinleri ve toprağı, çevrendeki gayri müslimlerin kalbini fethet. İstimâlet üzre ol.

Sakın ola, neslin, gücünü, zamanını, Anadolu içindeki beyliklerle

harcamasın, tek hedefleri Bizans olsun, güçlü bir devlet olunca beylikler kendiliklerinden bu güce dahil olacaktır, nesline böyle vasiyet edesin.

Kalem, kılıç ve könlü bir araya getiren büyük âlimleri rehber edinin. Mürşid-i kâmil denilen bu âlimlere veya halifelerine danışmadan iş yapmayın. Onlar... Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği kılıç, kalem ve könlü bir eyleyenlerdir. Peygamber Efendimizin aleyhisselam varisleridir. Mahmud İncirfagnevi ve İbn-i Arabi hazretleri onlardandır. Edebiâli de onların yolundadır. Ne yazık ki ben, sana tavsiye ettiğimi yapamadım. Hakkını helal et gazi kardeşim. Kardeşin Alâaddin."

Duyulur duyulmaz bir sesle helal olsun sultanım diyen Ertuğrul Bey'in ayakları dayanamadı, sevincin ve üzüntünün zirvesini peş peşe yaşamanın ağır yükünü daha fazla taşıyamadı, olduğu yere çöktü.

Bu ne sırdı? Bu ne cilveydi, bu ne imtihandı? Devlet olmayı, saltanata giden yolu müjdeleyen haberin gerçekleştiği anda acı hakikatle, saltanatın, gücün, korkunç, iğrenç yüzüyle karşı karşıya kalmıştı.

Ertuğrul Bey, birkaçyaşlıyı, Sarı Saltuk'u ve Edebiâli'yi, edebi yüce kişiyi, İbn-i Arabinin talebesini çağırdı. Biraz bekleyin çok önemli bir işimiz var, dedi. Onlara Rivegeri hazretlerinin, "Okun düştüğü yere mescid inşa edin" dediğini anlattı.

İhtiyarlar, kazma-kürek bulmaya koşunca Edebiâli, gülümsedi. "Beyim, burası hususi mülk ise sahibinin rızasınıalalım. Peygamber Efendimiz aleyhisselam, devesinin ilk çöktüğü yere... Mescidi inşa ederken, bedelini sahiplerine ödemişti, Sonra o yer, yeryüzünün en mübarek yerlerinden biri oldu" dedi.

Soruşturdular, sahipli olduğunu öğrendiler. Satar mısın, fiyatı nedir, dediler. Çok memnun oldu. "Siz burayı fethetmişsiniz, bütün topraklar sizin. Rızamı arzu etmeniz, beni hem sevindirdi, hem de endişelendirdi" dedi.

Şaşırdılar, niçin endişelendirdi diye sual ettiler. "Siz yalnızca

toprak almak niyetinde değilsiniz... Aynı zamanda gönüller almak derdinde, adalet peşindesiniz. Bu sebepten burada kalıcı gözükürsünüz. Eğer bu özellikleriniz dininizden ise... Biz Hristiyanların işi çok zor. Bunun için endişelenirim" dedi. Mülk sahibinin sözlerine şaştılar. Bu sözler rastgele bir kimsenin söyleyeceği sözler değildi. Acaba kimdi? Anlaştılar, arsasının bedeli ödediler.

Mescidin sınırlarını çizdiler. Oktan yeşeren söğüt, sağ başında minare gibi kalacaktı. İlk namazlarını, ikindiyi, toprak üzerinde kıldıktan sonra... Ertuğrul Gazi ayağa kalktı. "İsmiyle, her haliyle edebi bizden çok üstün olana yakışır ilk kazmayı vurmak..." diyerek kazmayı Edebiâli'ye uzattı. Boyun büktü. "Estağfirullah! Biz, kim edepli olmak kim... Yalnızca ismimiz böyle. Ama emir edepten önce gelir" dedi. Kazmayı aldı, kelebeğin kanadında Kızılelma'ya gidercesine... "Bismillah, sünnet-i Resûlullah!" dedi. Kıble duvarının temeli için ilk kazmayı vurdu. Kazmanın toprakla buluştuğu anda... Şimşek çaktı, yer sarsıldı gibi geldi hepsine... Hayal mi gerçek mi ayıramadılar, birbirlerine de soramadılar.

Edebiâli kazmayı ikinci defa kaldıramadı, oturdu. Seslice, sarsıla sarsıla ağlamaya başladı. Ertuğrul Bey, bir müddet bekledi, ağlama devam edince omzuna dokundu.

"YâEdebiâli! Vakit ağlama vakti değil, kazmayı vurma vaktidir. Gece yattığımızda çok ağlayacağız. Ağlanacak zaman gecedir... Kimse görmeden... Şimdi vur kazmayı ki mescidimizbir an önce bitsin. Bitsin ki bundansonra sizin için dergâh inşa edeceğiz... Sultan Alâaddin'in mektubunu dinlemedin mi? Hem kendimizi, Oğuz Türkünü hem de çevremizdekileri fethe hazırlayacağız. Bunun için de... Mescidler kalem, dergâhlar gönül, meydanlar da kılıçla şenlenmeli... Üçü bir olarak Altın Yayı meydana getirmeli. Seni ağlatanın ne olduğunu söylersen... Gönlümüzü hoş edersin."

Sözlerle vuruldu, dergâh haberiyle kavruldu. Bu Oğuz neslindeki esrar neydi? Bu sözleri onlardan başka kim söyleyebilirdi? Elbisesinin yeniyle gözyaşlarını sildi.

"Beyim. Bu ilk kazma, Söğüt toprağına değil yüreğime vurdu. Âdem aleyhisselamın yeryüzüne inince ilk bina olarak Kâbe'nin...

Peygamber Efendimiz Medine'ye hicret edince ilk inşaat olarak Mescid-i Nebevinin yapılışını hatırladım. Elhamdülillah, bize de aynı güzellik nasip oldu. Söğüt'te, Kayı'nın ilk fethettiği diyarda... İlk inşaat olarak bir mescidin temelini atmak, ilk kazmayı vurmak nasip oldu. Buna ağladım.

Mescid, secde edilen yer demektir. Secde, kulun Allahü teâlâya en yakın olduğu andır. Mescidler, Yeryüzündeki en mübarek yerlerdir, bu dünyada Cennetin misalidir, Allahü teâlânın en çok sevdiği mekanlardır.

Yüce Mevlam, size ve neslinizden gelenlere fethettiği yerlerde ilk önce mescid ve câmi yapmayı, en büyük kiliselerini fethin nişanesi olarak câmiye çevirmeyi, nice yerleri hayır meydanı kılmayı nasip eylesin!"

Bu duaya âmin dedi, hayır meydanı olmayı bekleyen imtihan meydanı yeryüzünün her zerresi...

Söğüt'te ilk bina olarak... Hakiki mesken, sükûnet, huzur yeri mescid, secde edilen, kulluğa, hakiki insanlığa ulaşılan yer için kazma vurulurken... Develerden yükler indirildi. Çadırlar kuruldu. Dünya ve âhiret saadeti için mesken, sükûnet, huzur mekanı kılındı. Kimin çadırını nereye kuracağına, kimin kiminle komşu olacağına gelince... İsmi çadır manasına gelen Hayme Ana karar veriyordu. Çünkü o Süleyman Şahın hanımı, Yeryüzünü evi, meskeni, Gökyüzünü evini kuşatan, koruyan çadır, Güneşi de bayrağının âlemi gören Oğuz Kağan torunuydu.

Kürreden zerreye her yaratılan... Bir an durmuyordu, ol emriyle Kâinat var olalı beri...

Sultan Alâaddin, ordusunu Kayseri'de toplamıştı yeni bir sefer için. Ancak... Ramazan Bayramının birinci günü verdiği ziyafette kahpece zehirlendi. 31 Mayıs 1237, Hicri 3 Şevval 634'de Bayramın üçüncü günü vefat etti. Ordusu sefere çıkamadı... Ama o ebedi diyara sefer eyledi... Hem de 45 yaşında, hizmet edeceği çağın, aklın, tecrübenin zirvesinde iken...

Alparslan, Kutalmışoğlu Süleyman, Kılıç Arslan, I. İzzeddin Keykavus, Alâaddin Keykubad ve daha nice Türk Sultanları... Hep genç yaşta, zirvede iken vefat ettiler... Bunda hikmet neydi?

Kayseri'den yola çıkarılan Sultan Alâaddin Keykubad'ın cenazesi, şehir surlarından geçip Kıyamet'e kadar burada konaklayabilmek için Konya'ya konarken...

Bir atlı da Vatikan surlarını aştı. Hiç bekletilmeden Papa IX. Gregorius'un huzuruna kabul edildi. Anadolu'dan Vatikan'a ulaştırılırken uğruna nice atların yolda çatladığı haberdi gelen... Haberci 1227 yılında Papa seçilene verdi. Nice bin ölüm karşısında kılı kıpırdamayan heyecanlandı. Gelen kırmızı başlıklı haberciydi. Elleri titreyerek mahfazasından haber kâğıdını çıkardı, okudu.

"Çift başlı kartal emriniz üzere zehirlenerek öldürüldü. Yerine her şeyiyle bize muhtaç hastalıklı yavrusu geçti. Moğollar, Anadolu'ya girdi, Selçuklu mülküne saldırdı."

Papa yerinden fırladı. Hem zıplıyor hem de bağırıyordu.

"Alâaddin'i öldürdük. Moğollar Anatolia'ya girdi. Türkleri Anatolia'dan süreceğiz. Bir Türk bırakmayacağız. Haçlı Seferleriyle yapamadık, ama Moğollarla bu işi bitireceğiz."

Papa, yoruluncaya kadar deli gibi çırpındı, bağırdı, sonra soluk soluğa oturdu. Haberin kalan kısmını okudu.

"Kartal, ölümünden az önce... Altın Yayın altı temsilcisinden biri

olan Ertuğrul Bey'i, Bizans sınırına uç beyi tayin etti. Bir de mektup gönderdi."

Papa'nın sevinci bir anda hüzne döndü. Kâtibe yaz diye bağırdı.

"Türkler tarih boyunca devletsiz kalmadı, biri batarken diğeri doğdu. Ertuğrul Bey adım adım takip edilecek, onunla ilgili her yıl mutlaka rapor verilecek. Mektubun içindekiler öğrenilecek."

Papa, Ertuğrul Bey'in derdindeyken o ise su derdindeydi. Yerleştikleri yerde suyu gürül gürül akan bir dere vardı. Hem içme hem de kullanma su ihtiyaçlarını buradan karşılamışlardı. Ama yerleştiklerinin hemen ertesi günü... İnsanlar ve buradan içen hayvanlar rahatsızlandı. Hristiyan mahallesinin buradan aldıkları suyu içmediklerini ve hayvanlarına da içirmediklerini, kuyu suyu kullandıklarını anlayınca şaşırdılar. Niçin böyle yapıyorsunuz diye sual ettiklerinde, derenin suyu hasta yapıyor cevabını vermişlerdi.

Nasıl hareket edeceklerini bilemediler. Büyük bir sevinçle dualı ve müjdeli diye yerleştikleri, yurt bildikleri yerde... Susuz kalmışlardı. Atlarıyla sağa-sola koşturdular, ancak yakın yerlerde pınar, kuyu bulamadılar. Çok uzaklardan ancak çocukların içeceği kadar su getirebildiler.

Oba şifacısı, dere suyunu incelemiş ve suda zehirli madde bulmuştu. Bir anda "Dere suyunu Hristiyanlar zehirlemiş" söylentisi her yerde duyuldu. Oba halkı, "Onlara haddini bildirelim, onları buradan sürelim" diyerek ayaklandı. Ertuğrul Bey, "Sui zan etmeyin. Onlar yapmış diyemeyiz. Onlar bizim komşumuz. Bu toprakların eski sahipleri. Dere boyunca nöbetçiler gezdireceğim, suya yeni bir şey atılmasına mâniolacağım. Hele sabredin" dedi.

Üç gün beklediler, suyu tekrar inceleyince, şifacı, "Zehir kalmamış, hayvanlar içebilir, ama insanların içmesi yine uygun değil" dedi.

Beş gündür ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Uzaklardan getirilen su içmeye yetmiyor, çocuklar susuzluktan feryat ediyorlardı. Büyüklerin dudakları susuzluktan çatlamıştı. Hristiyan mahallesi kuyularından su vermiyor. Çocukların feryatlarına

dayanamayan bazı Hristiyan kadınlar, gizli gizli Hayme Ana'ya su ulaştırıyorlardı.

Rivayet edildi ki... Söğüt'e yerleşmelerinin, burasını Kıyamet'e kadar Türk yurdu, Son Kale'nin kalbi bilmelerinin beşinci günüydü. "Su... su..." diye diye mescidin inşasını bitirmişlerdi. Oba imamı, çocukları toplamış. Elif'i, Be'yi, kelime-i şehadeti söyletmiş, toprak bu seslerle bereketlenmiş, nura kavuşmuş, her zerresi harekete geçmişti.

Güneş tam tepede dikilince, Kayı sancağının âlemi olunca... Sonra biraz zaman geçip Öğle vakti girince... Mescidde ilk namazı, öğle namazını kıldılar. Günlerdir su peşinde koşturan, gözüne uyku girmeyen, çok yorulan Ertuğrul Gazi... Sırtını vermişti. Kayı sancağına direk olan, oktan yeşeren söğüt ağacına... Gözlerini yummuştu kaylule niyetiyle... O kadar yorulmuş ki gözlerini yumar yummaz uyudu.

Rüyasında... Ayaklarını uzattığı yerden... Mescidin girişinde bir söğüt fidanının çıktığını tez zamanda büyüdüğünü gördü. Uyandı... "Hayırdır inşâallah, söğüt ağacı suyu çok sever, bu rüya, burada suyun olduğuna işaret mi acaba?" dedi.

Her ihtimale karşı, yakın yere bir nöbetçi dikti. Kimsenin kazı yaptığı yere yaklaşmaması için... Mescid için toprakla ilk önce kucaklaşan kazmayı aldı. Bismillah, dedi, rüyasında söğüdün çıktığı yere vurdu. Yarım insan boyu kazmadan ıslaklıkla karşılaştı. Biraz daha kazdı. Su güneşe, Ertuğrul Bey suya kavuştu.

"Sana sonsuz şükürler olsun Allahım" diyerek bekledi. Suyun durulmasını, toprağının çökmesini... Sonra her hücresi dile gelerek Besmele çekti, suyu avuçladı ve yudumladı... Gözlerini yumdu, tadın dilden dimağa gitmesini bekledi. "Kevser Havuzundan mı geldin" dedi. Elhamdülillah diye şükretti, yer ve gök sarsıldı. Kevser Havuzundan gelmiş gibiydi. Hem soğuk hem deçok lezzetliydi.

Haber verdi. Bayram geçeli günler olmasına rağmen... Kayı Obasında bayram yeniden başladı. Suya kavuşmuşlardı. Kazdılar,

kuyu duvarlarını taşla ördüler. Ve suyun dolmasını beklediler. Çok çabuk doldu. Kovalarla aldılar eksilmediğini görerek bayram ettiler, ne kadar alırlarsa alsınlar su, hemen kuyu ağzının beş karış aşağısındaydı. İp kullanmadan kuyuya sarkarak su alınabiliyordu. Bu tatlı sudan Hristiyan komşularının da almasını istediler. Çekindiler, çünkü onlar su vermemişti. Sonra utanarak aldılar ve almaya devam ettiler. "Sizler nasıl insansınız kötülüğe iyilikle karşılık verirsiniz, sizler çok farklısınız" dediler.

O günden sonra mescide Kuyulu Mescid, kuyuya da Kevser Havuzu dediler (329).

Kayı Obası suya, Sultan Alâaddin sevdiklerine kavuşmuş. Konya toprağı Sultanın vücuduyla buluşmuştu. Sultanın amel defteri kapanmış. İmtihan dünyası yeryüzünden ayrılmıştı. İmtihanı vermiş, iman ile gitmiş miydi? Her dinden insan, "Çok iyiydi, din-dil, ırk ayrımı yapmadan herkesin yardımına koşardı" dediler. Müslümanlar da... Müslümanlığına, beş vakit namazı kıldığına, dinin emir ve yasaklarını yerine getirmeğe çalıştığına şahitlik ettiler.

Sultan Alâaddin'e, Halife tarafından Sultan-ül Â'zam/en büyük sultan dendi. İslâm hükümdarlarının en büyüğü olduğu kabul edildi.

Moğol tehlikesinin Anadolu'nun kapısına dayandığı anda ölümüne... "Çok büyük kayıp" diyordu onu tanıyanlar, Anadolu'yu kuşatan tehlikeleri görenler...

Dahice bir ticaret ve iktisat siyaseti takip etti. Türkiye Selçuklusunu dünyanın en zengin ve müreffeh ülkesi haline getirdi. Dünyanın en muhteşem kervansaraylarıyla ticaret yollarını emniyet ve rahatlık altına aldı. Müslüman ve Hristiyan bütün Anadolu halkı ona Uluğ Sultan diyordu.(330)

Zamanın evliyâsınınbüyüklerinden Necmeddîn-i Râzî hazretleri... Cengiz istilası başlamadan önce... Hocası Necmeddîn-i Kübrâ hazretlerinin işâreti ile Konya'ya gelmiş, senelerce Anadolu'da yaşamıştı.

Sultanın vefatı üzerine ağladı."Selçuklupadişahları hep güzel ahlaklı idi. Onların bayrakları yükseldikten sonra, ihtiyar dünya tazelendi, gençleşti. İslâm sancakları kuvvet buldu. Müslümanlar,

emniyet, asayiş ve rahatı Selçuklu sultanlarının mübarek çadırlarının gölgesinde buldu" diyerek.(331)

Sultan Alâaddin'in yeni meskeni kabri olurken, Kayı Obası, çadırla ev arasında kalakalmıştı. Çadır varken, çadıra kara sevdalıyken, gökyüzünü yeryüzünün çadırı biliyorken... Onlara, ağaçtan, taştan, topraktan, sabit, yeryüzüne çakılı bir yeri mesken bilmek, imkânsız gibi geliyordu.

Ertuğrul Bey, "Hem evimiz hem de çadırımız olsun. Hem yaylada hem de kasabada yaşamalıyız. Yazın Domaniç'te yaylalar bizim, kışın ise Söğüt'teyiz" diyordu. Onun zorlamasıyla kimileri gösterilen yere ev yaptı, kimileri de Rumların boşalttığı evlere yerleştiler. Ama oturamadılar... Hemen yine çadırlarına, gök kubbenin altına kaçtılar... Söğüt'e yerleşen Kayı Obası... Çadırla taştan topraktan ev arasında bocalıyordu...

Ermeydanı Yeryüzünü, onu kuşatan Gözyüzünü, şehirleri, kasaba ve köyleri, evleri, çadırı, mesken, huzur, sükûnet diyarı, Güneşi bayrağının alemi bilmeden, gönlünü ebedi hakikate mesken eylemeden... Anadolu'nun Kıyamet'e kadar, mazlumların, Hakkın Son Kalesi olması nasıl sağlanacaktı?]

NOT: Osmanlı'nın kuruluşundan 21. yüzyıla Türkiye'nin Son Kale oluşu... İbn-i Arabi hazretlerinin söylediği altı şartın; Son Kale oluşun ve bunun Kıyamet'e kadar devam şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğini, 27. yüzyıla uzanan sırrı üçüncü cildimizde bulacaksınız.

Üçüncü cilt, Şu Yeryüzü Ermeydanı TÜRKİYE SON KALE romanımızın son cildidir.

xxx

Dipnotlar

166- Hazret-i Ukaşe radıyallahü anhın kabri bugün, Gaziantep Nurdağı ilçesinin Durmuşlar Köyünde bir tepe üzerindedir. Her gün binlerce ziyaretçi tarafından ziyaret edilmektedir.

167- Tarsus eski Belediye Başkanı Burhanettin Kocamaz'ın 1996'da gördüğü rüya ile Makam Câmisi'nde yapılan kazı sonrası bir mezar ortaya çıkarıldı, bu mezarın Danyal aleyhisselama ait olduğu kabul edilmektedir ve ziyarete açıktır.

168- Diyarbakır'da, Ulu Câmi ve Hazret-i Süleyman Câmisi'nde nice sahâbe-i kirâm kabri vardır ve ziyaret edilmektedir.

168a-Feyzullah el-Ensari Hazretleri'nin türbesi, Bitlis'te, ismiyle anılan caminin alt kısmındadır. Cami ve türbe restore edilmiştir.

Dipnotlar

169- Müfessirler bu kavmin Türk kavmi olduğunu söylemişlerdir.

170- Kayı Boyu damgalı Hazret-i Osman'ın kılıncı, Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenmektedir.

171-Hazret-i Ümmü Hirâm'ın kabri Kıbrıs'da Larnaka şehrinin Tuz Gölü kıyısındadır. Osmanlılar Kıbrıs Adası'ın Hicri 978 (m. 1570)senesinde feth edince kabrini imâr ettiler. Kendisine Hala Sultan deyip, kabri üzerine türbe, yanına tekke ve câmi yaptırdılar. Türbe, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra Güney Kıbrıs Rum bölgesinde kaldı. Rumlar, KKTC üzerinden Hala Sultan Türbesini, ziyaret etmek isteyenlere izin vermemektedir.

172- Ebû Davud, Sünnet, 8; Tirmizî, Fiten, 48; Ahmed bin Hanbel, 4/272.

173- Taberani.

174- Fasl-ül-hitab.

175- Osman Turan, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi/267.

176- Feyz-ül-Kadîr, 110 numaralı hadîs şerhi.

177- İran ve Afganistan arasında kalan bir bölge.

178- Türbesi, Sakarya ili Akyazı ilçesi Pazar Köyündedir, ziyaret edilmektedir. Tarihi Pazarköy, surların içinde kervan mallarının satıldığı tarihi bir pazar yeri idi.

179- Kabri, Adapazarı-Kaynarca yolu üzerindeki Emirdağ Mezarlığı yanındadır.

180- Minare, Arapça menâre kelimesinden türemiştir, nur kaynağı, fener anlamına gelmektedir.

180a-Çorum'un Hıdırlık adıyla anılan mahallinde bulunan küçük bir tepe üzerinde üç sahabe türbesi bulunmaktadır. Bu sahabelerin Süheyb-i Rumi, Ubeydi Gazi ve Kerebi Gazi oldukları rivayet edilmektedir. Suheybi Gazi ve Ubeydi Gazi türbeleri Sultan Abdülhamit döneminde yeniden inşa edilen Hıdırlık Camii (1899) batı bitişiğinde bulunuyor. Kerebi Gazi 50 metre kadar camiin batısında ayrı bir bina içerisinde yer almaktadır. Bu üç sahabeye ait türbeler Çorum'da en çok ziyaret edilen yerlerdendir. Çorum halkı tarafından gelin alma ve sünnet törenlerinde buranın ziyaret edilmesi bir gelenektir. Ayrıca bu mekanın çevresinde bulunan yeşil alanda Hıdrellez şenlikleri yapılmaktadır.

181- Ünlü Bizans tarihçisi Ostrogorsky, Grek ateşinin Suriye'den Bizans topraklarına göçen Kallinikos isimli bir Yunan mimar tarafından keşfedildiğinive ilk defa 674-80 yılları arasında İstanbul'u kuşatan Arap donanmalarına karşı kullanıldığını belirtmektedir. Günümüzde uzmanlar, ancak modern teknolojinin yardımıyla Grek ateşinde kullanılan maddeleri tahmin etmişlerdir.

182- Ona ait olduğu söylenen türbe, Karye Câmii bahçesindedir.

182- Şam'da Emevîler devrinde yapılmış olan Emeviyye Câmii (el-Câmiu'l-Ümevî, Câmiu Benî Ümeyye) mimari özellikleri, süslemelerindeki ihtişam ve haiz olduğu mânevî değerleriyle bütün İslâm âleminde müstesna bir yere sahiptir, ibadete açıktır. Tarih boyunca birçok müellif tarafından söz konusu edilen câmi, inşasından sonraki bütün devirlerde methiyelere mazhar olmuş ve görenleri büyülemiştir.

184- İbniŞeddâd, s. 47-48.

185- Tefsir-i Mazhari,Tîn Sûresi.

186- Emevî Devleti'nin meşhûr kumandanlarından. 669 (H. 49)'da doğdu. 715 (H. 97) senesinde vefat etti.

187- Adana'nın bir ilçesi. Arapların Anadolu ve İstanbul seferleri sırasında zaman zaman Müslümanların eline geçmiştir. Abbasiler devrinde bu bölgeye çok sayıda Türk aşiret ve boyu yerleştirildi. 1071 Malazgirt seferinden sonra da Türk toprağı oldu.Haçlı seferleri sırasında yeniden Bizanslıların eline geçen Pozantı 1375'de Mısır Türk Memlûklülerinin toprağı oldu. Daha

sonra Ramazanoğulları beyliğinin sınırları içinde kaldı. Yavuz Sultan Selim' in Mısır seferi sırasında 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı.

188- Niğde-Bor-Kemerhisar yakınlarındaki antik şehir.

189- Afyon-Emirdağ yakınlarında bir antik şehir.

190- Battalname'de geçmektedir.

191- Mesleme çekilince, Rumlar verdikleri sözü tutmayıpcâmiyi kiliseye çevirdiler. Dördüncü Murad Han zamanında eski yeri keşfedilerek tekrar câmi yapıldı. Câmi, Haliç kenarında Azapkapı'dadır, ibadete açıktır.

192- Üsküdar'da Battal Gazi Mahallesi var.

193- Tirmizî, Deavât, 50.

194- Seyyid Battal Gazi'nin isminin verildiği Eskişehir/Seyitgazi ilçesindeki türbesinde, onun sandukasının hemen yanında Kral Kızı yazılı bir sanduka var.

195- Akbaş Baba'nın türbesi, Sivas'ın Demircilerardı Mahallesinde 8. Sokaktadır. Zaman içinde kabir kaybolduğunda, Akbaş Baba, mahalle sakinlerinin rüyasına girer, mezarımı belli edin, Fatihaya kavuşmama sebep olun, der, şimdiki türbenin olduğu yeri tarif eder. Rüyayı gören ertesi gün buraya gittiğinde belli bir yerin taşlarla çevrili olduğunu görür.

196- Abdülvehhâb Gazi'nin kabri, Sivas'ta halkın Yukarı Tekke dediği yerde, Akkaya denilen kayanın üzerindeki türbededir. Türbenin hemen yanında Abdülvehhâb Gazi Câmii vardır.

197- Ahmet Tarhan'ın mezarı şu anda Afyonkarahisar'da Ulu Câmii'nin karşısındadır.

198-Türbesi, Eskişehir'in Seyitgazi kasabasındadır, kasaba ismini Battal Gazi'den almıştır. Türbesi etrafında çok büyük bir külliye vardır. Eşi ve iki çocuğunun kabirleri Malatya'nın Battalgazi ilçesinde bulunmaktadır. Babası Hüseyin Gazi ise Ankara'da Hüseyin Gazi Tepesi'ndeki türbede yatmaktadır.

199- Orhun Kitabeleri Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından

onarılmış, çevre düzenlemesi yapılmış, buraya giden yollara asfalt dökülerek ulaşılır hale getirilmiştir.

200- Büyük Türkiye Tarihi, 1. Cilt.

201- Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, s.219.

202- Büyük Türkiye Tarihi,I, 89.

203- Oğuz Ünal,Horasan'dan Anadolu'ya.

204- Hilâl, Abbasiler zamanında bayraklarda yerini almaya başlamıştır. İslâm Ansiklopedisi,Hilâl Maddesi.

205- Misis, Adana'ya 27 kilometre uzaklığında, Ceyhan nehri kenarında antik bir kenttir.

206- Bugün Türkmenistan sınırları içindedir, İran sınırına yakındır.

207- Afyon Karahisar yakınlarında bulunan antik bir şehirdi.

208- El Cahiz ve Türklerin Faziletleri,Prof. Dr. Ramazan Şeşen.

209- Hatay'ın Kırıkhan İlçesi, Alaybeyli Köyünde Bayezid-i Bistâmî hazretlerinin makam Türbesi bulunmakta ve ziyaret edilmektedir. Hatay yöresinde bu büyük veli sebebiyle erkek çocuklarına Bestami ismi çokça verilmektedir.

210- Antalya'ya bağlı Gazipaşa ilçesi.

211- Oğuz Ünal,Horasan'dan Anadolu'ya.

212- Büyük Türk Hakanlığıyla ilgili bilgi için Yılmaz Öztuna'nın Türkiye Tarihi 1. Cildine bakınız.

213- İbnü'l-Esîr, XI, 82.

214- Prof. Dr. Esin İnan, I, 355-356.

215- Satuk Buğra Destanı,Tezkire-i Satuk Buğra Han.

216- Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi,I,Sayfa 43.

217- Ahbârü'd-devleti's-Selcûkıyye, s. 1; İbnü'l-Esîr, IX, 473.

218- Ebü'l-Ferec, I, 293; Köymen, I, 21; Agacanov, Oğuzlar, s. 263.

219- Tuğrul Kuşu, Türk mitolojisinde Zümrüdü Anka olarak da bilinen Simurg'un karşılığı olarak geçmektedir. Karakuş/kartal türünden kuşlar ile Akdoğan anlamındaki Sungur gibi isimler de aynı anlamda kullanılmıştır. Selçuklu sanatında doğunun ve batının hükümdarı anlamındaki çift başlı kartal tasvirlerinden bazılarının boyunlarında halka olması sebebi ile Anka'ya benzetilmesinden, bu iki efsanevi kuşun(Kartal ve Tuğrul'un) aynı kuş olduğu söylenilir.

Türk inanışında, Tuğrul Kuşu, ölümsüzlüğü ve yeniden dirilişi simgeler. Her gün yeniden doğar. Atilla Han'ın ve bazı Oğuz boylarının bayraklarında yer almıştır. Oğuz Kağan ilk eşini, üzerinde Tuğrul Kuşu olan bir ağacın kovuğunda bulmuştur. Macarlar armalarında yer alan bu kuşa "Turul" derler. Ufuk noktasının ötesindeki sonsuz denizde bulunan kafdağının ardındaki karanlıkta yaşar/Ansiklopedik bilgi.

220 -Ermeni tarihçilerin kitaplarında geçen tasvirler...

221- Kars Kaleiçi Mahallesi'nde bulunan Evliyâ Câmii ve Hasan-ı HarkaniTürbesi ziyaretçi akınına uğruyor.

Mevlana, Yesevi ve Nakşibendi'nin manevi hocası ve Mevlana'dan 200 yıl önce yaşamış olan Hasan-ı Harakani'nin Kars'ta bulunan makam türbesini ziyaret etmek için 81 ilden ve yurt dışından çok sayıda insan Kars'a gelerek Harkani türbesini ziyaret ederek dilekte bulunuyor.

Selçukluların Anadolu'ya girişini kolaylaştırmak için yola koyulan ve 1033 yılında Kars'ta bulunan Yahniler dağında düşmana karşı savaşırken şehit düşen EbülHasan-ıHarkani hazretlerinin türbesini her gün yüzlerce yerli ve yabancı turist ziyaret ederek dua ediyor.

Kars Kalesi'nin altında bulunan Hasan-ı Harkani Türbesi'ni ziyaret edenler, burada tutulan dileklerin yerine geldiğini belirtiyor.

222- Azerbaycan'ın ikinci büyük şehridir, tarihi çok eskidir.

223- Anadolu'nun fethiyle ilgili yazılar, Oğuz Ünal'ın Horasan'dan Anadolu'ya adlı kitabından alındı.

224- Ahlat'ta Abdurrahman Gazi'nin türbesi vardır, türbenin hemen altındaki eski mezarlıkta ise sahâbeden şehitlerin olduğu söylenmektedir.

225- Türbeleri Erzincan'ın Refahiye ilçesine bağlı Altköy'dedir.

226- İbni Hassûl'ün Türkler hakkındaki bir eseri,Abbâs Azzavi.

227- İran'da, Türkmenistan sınırındadır.

228- Seyyid Hasan, Kirzi Baba diye bilinmekte, türbesi, Kemah-Kuruçay-Kirzi Köyündedir (Balkaya) ve ziyaret edilmektedir, köy onun ismiyle anılmaktadır.

229- İlk Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey, bütün resmi vesikalarında olduğu gibi Bağdat halifesine gönderdiği mektupların başına da yay ve ok işaretlerini koyuyor ve içerisine de kendi isim ve ünvânlarını yazıyordu.Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi,Osman Turan, s.178.

230- Gürcistan topraklarındadır, Türkiye sınırına 30 kilometre uzaklıktadır.

231- Ani harabeleri, Kars şehrinin güneydoğusundadır. Kars'a 42 kilometre uzaklıktadır ve Arpaçay kenarındadır. 2016 yılında Dünya mirasına dâhil edilmiştir.

232- Urfalı Mateos Vekayinâmesi, s. 121.

233- İslâm Ansiklopedisi Alparslan maddesi.

234- Maide sûresi: 54. âyet-i kerime.

235- Tam İlmihal Se'âdet-i Ebediyye sahife 450'de Âdem aleyhisselamdan bugüne geçen senenin 313 bin seneden az olmadığı yazıyor.

236- Selçuklu'nun Anadolu harekâtı Yılmaz Öztuna'nın Türkiye Tarihi'nin ikinci cildinden alındı.

237- Şit aleyhisselamın makamı, Tarsus Ulu Câmisi'ndedir.

238- Danyal aleyhisselamın mübarek bedeninin bulunduğu söylenen kabir Makam Câmisi'ndedir.

239- Şırnak'ın bir ilçesi olan Cizre'de Nuh aleyhisselamın

kabrinin bulunduğu söylenen bir türbe ve hemen yanında da O'nun adını taşıyan bir câmi vardır. Türbe ve câmi, Dağkapı mahallesinin tepe noktasında, Dicle Nehrinin coşup ulaşamayacağı bir yerdeyapılmıştır. Türbe, beşgen kubbelidir, ziyarete açıktır.

240- Urfa-Mardin karayolunun 85. kilometresinden kuzeye sapan asfalt yolun 16. kilometsindeki Viranşehir ilçesine bağlı Eyyup Nebi Köyü'nde Eyüp Peygamber, Eyüp Peygamber'in hanımı Rahime Hatun ve Elyesa' Peygamber'in mezarları olduğu söylenen kabirler bulunmaktadır.

241- Osman Turan,Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, 296.

242- Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil,27.8.2018,Türkiye Gazetesi.

243- 1020-1080 tarihleri arasında yaşamış Antalya doğumlu Bizanslı memur ve yazardır. Malazgirt Savaşına katılmış ve savaşta yaşadıklarını günü gününe kaleme almıştır. Malazgirt Savaşı anlatılırken İngilizce eserinden faydalanılmıştır. Tarihi, The History ismiyle İngilizce'ye çevrilmiştir.

244- Yılmaz Öztuna,Türkiye Tarihi 2. Cilt, s.417.

245- Ahmet Yesevi hazretlerinin hocası.

246- Ezan sesinin çoğalması için birden fazla müezzinin aynı anda ezan okumasına, Ezân-ı Cavk denir.

247- Hazret-i İsa'ın son yemeğinde 13 kişinin bulunması ve 13. kişi Yahuda'nın yerlerini bildirmesi sebebiyle 13 rakamı Hristiyanlarca uğursuz kabul edilmektedir. Diğer bazı inanışlarda da uğursuz kabul edilirken kimi inanışlarda ise uğurlu kabul edilmektedir. Not: Bizim 13 rakamıyla ilgili 247 nolu dipnotumuzu meydana getiren rakamların toplamı da 13 çıktı, ayar çekmedik, öyle denk geldi. Tevafuk diyebilir miyiz?

248- Hadis-i şerifi nakledenler zinciri.

249- Kitabın önsözü olan satırlar;Kaşgarlı Mahmûd, Dîvân-ı Lugâti't-Türk tercümelerine ait, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Folklor Enstitütü, Bakü, 2006; Kabala Yayınevi,

İstanbul,2005ve TDK Yayınları, no: 521, 1981; Tdk Yayınları: 1120, Nisan 2014baskılarındanalınmıştır.

250- Sıbt İbnü'l-Cevzî'de yazmaktadır.

251- Elmalı Tefsiri, s.3292.

252- Ermeni tarihçisi Urfalı Mateos, Süryani tarihçisi Ebû'l-Ferec, İbnü'l-Kalânisî, İbnü'l-Esîr ve daha birçok tarihçi Sultan Alparslan'ın ölümüyle ilgili benzer bilgiyi yazıyorlar.

253- Ahbârü'd-Devleti's-Selçukiyye, s.37-38.

254- Merv, bugün Türkmenistan sınırları içinde Horasan bölgesinde bulunmaktadır. 2015 yılında Benî Mahân Cuma Câmisi'nin avlusunda Alparslan'ın mezarının bulunduğu açıklandı.

255- Türkler bu denize Kara Deniz, yani Kuzey Denizi diyorlardı. Türklerde kara renk kuzeyi, ak ise güneyi işaret ediyordu.

256- Ali Gav Sultan, Konya'da Akıncı mahallesi Tolaltı sokağındaki zâviyesinde medfundur. Konya Velîleri, s.139-141; Konya Târihi, İ. H. Konyalı. s. 912-913; Mevlânâ Şehri Konya. s.168-169; İslâm Târihi Ansiklopedisi, c.1,s.194; Türkiye Gazetesi Orta Anadolu Evliyaları, İkinci Cilt, s.36.

257- Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi,Prof. Dr. Osman Turhan/299.

258- Kocaeli Yarımadası.

259- Çanakkale.

260- Kahraman Maraş.

261-Efsus diye bilinen bu belde, son yüzyıllarda Yarpuz adıyla anılmıştır. Burası Elbistan ilçesine bağlı bir bucak merkeziyken, 02.08.1944 gün ve 4642 sayılı kanunla 1944 yılında ilçe merkezi olmuş ve Afşin adını almıştır.. Afşin'in altı kilometre güneyindekiTilafşin (Höyüklü) Köyüvardır. Rivayete göre, Afşin Bey, Afşin ovasında Bizanslılarla yaptığı büyük savaşı kazandı. Afşin Bey kendi adına Tilafşin Köyünde büyük bir höyük, kale yaptırdı. Afşin Bey Höyüğün bulunduğu yörede vefat etti. Farsçada

til; tümsek, toprak yığını anlamına gelir. Köye, Til kelimesi ile Afşin ismi birleştirilerek Afşin Tümseği anlamına gelen Tilafşin denmiştir. www.yesilafsin.com/afsin-beyin-mezari-afsindedir-makale,115. Html.

262- Birden fazla kişinin aynı anda ezan okumasına Ezan-ı Cavk denir.

263- Sonraki yıllarda İngilizler Türk gemicilerden satın aldıkları hindiye "Türk kuşu" anlamında "turkey" dediler. Daha sonra Turkia yerine de Turkey demeye başladılar. Bu Türkiye'yi ve Türkleri aşağılamak içindi.

264- Gökyüzünde çok yükseklere çıkmaya lüzum yok. Küre şeklindeki bir dünya haritası alın ve bakın. Anadolu'yu Mekke-i mükerreme şehrine doğru secde vaziyetinde göreceksiniz.

265- Selçuklu'nun başşehriydi. Bugün İran topraklarında Hazar Denizi'nin ve Tahran'ın güneyinde yer almaktadır.

266- İslâm tarihinin en büyük âlimlerindendir. Ehl-i Sünnetin akli ve nakli ilimlerdekimetodolojisiniçizmiş, Yunan felsefesini didik didik ederek Müslümanların bu batağa saplanmasınamâni olmuştur. Osmanlı ve Selçuklu âlimleri onun çizdiği yolda gitmişlerdir.

267- Ahmed ibni Hanbel, İbni Mâce.

268- Efsanenin doğduğu yer, Kızılcahamam'a bağlı Taşlıca Köyü'dür... Hemen çevresinde, Kınık, İğmir, Iğdır, biraz daha ilerlerde Kızık, Çamlıdere'de Peçenek, Bayındır, Çubuk'da Çavundur, Ayaş'da Bayat gibi isimler taşıyan köyler vardır. Bunlar; yirmi dört Oğuz Boyunun isimlerini taşıyan köylerdir.

Taşlıca Köyü'nün tarihinin 1100'lü yıllara dayandığı söylenmektedir. Köyün adı önceden Taşlı Şeyhler iken daha sonra Taşlı Şıhlar'a dönüşmüş Cumhuriyet ile birlikte de Taşlıca şeklini almıştır. Kızılcahamam isminin de Kırmızı Ebe ile ilgili olduğu düşünülebilir.

Köyde, Oruç Gazi ve Kırmızı Ebe türbelerinin yanı sıra Ayran Taşı ve Gelin Kayası bulunuyor. Efsaneye göre... Kırmızı Ebe,

Horasan diyarından Oruç isimli oğluyla gelen bir kadın eren, evliyâdır.

Kutalmışoğlu Süleymanordusuyla buradan geçerken Kırmızı Ebe bir bakraç ayranla gelir. Askerlere ayran ikram etmek ister. Bardakolmayıncayalak taşına doldurur. Askerler buradan alır. Yine doldurur, yine alırlar. Bütün askerler içmesine rağmen yalak yine doludur. Kırmızı Ebe, bakraçtan yalak taşına ayran dökmek isteyince askerler, anadolu, derler. Sultan da köy çevresini Kırmızı Ebe ve oğluna yurtluk olarak verir. Bu hadiseden sonra da Anatolia'ya, bu topraklar, yurdu vatanı ve evlatları için her türlü fedakârlığa hazır ANA DOLU manasında Anadolu denir.

Taşlı Şeyhler Köyü, Oruç Gazi ve ahfadı tarafından yüzyıllarca yurtluk olarak iskân edilmiştir.

Şeriyye sicillerinden görüldüğü üzere, Oruç Gazi'nin torunları, 15 Cemaziyelevvel 1141/Ekim 1729'da "Bu toprakları, ecdadımız Oruç Gazi Sultan'a, Sultan AlâaddinRahmetullahhazretleri vermiştir, o zamandan beri tasarruf eylediğimiz topraklardır" diyerek savunmuşlar dava lehlerine sonuçlanmıştır.

Günümüzde köyde, Kırmızı Ebe ve Oruç Gazi türbeleri ile gelin kayası ve yalak taşı vardır. Efsaneye göre, Oruç Gazi, bir düğünde gelin alayı giderken, burada davul çalmayın, burası mübarek bir köydür, taşı toprağı zikreder, der. Dinlemezler ve atın üzerindeki gelin ve alay, davul taş olur. Türbeleri ziyarete gelenler, Gelin Kayasını ve Ayran Taşını da ziyaret etmektedirler.

Kültür Bakanlığı Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 12.11.1991 gün ve 2059 sayılı kararıyla Taşlıca Köyü koruma altına alındı. Kararın metni şöyledir: Ankara ili Kızılcahamam Taşlıca Köyü'nde bulunan Oruç Gazi Sultan Türbesi, Kırmızı Ebe Türbesi, Ayran Taşı ve Gelin Kayası'nın 2863 ve 3386 sayılı yasalar kapsamına giren taşınmaz kültür varlığı özelliği gösterdiğinden tesciline karar verildi.

Kaynak: Prof. Dr. Seyfettin Erşahin, Tarihte ve Günümüzde Kızılcahamam-Çamlıdere Yöresi,Ankara, 1997.

269- Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, s.299.

270- Bugün bu mezar, Türkiye'nin sınırları dışındaki tek mülkü, tapusudur. 1921 yılındaki anlaşmayla burası Türk toprağı kabul edilmiştir. Türbede yatanın Osman Gazinin dedesi Süleyman Şah olduğu kabul edilmektedir. AyrıcaKutalmışoğlu Süleyman olduğu da söylenmektedir.

271- Türbesi Denizli'nin Kale ilçesinin Çamlarca Köyünün Aşağı Mahallesi Koyun Baba mevkiindedir.

272- Türbesi Denizli'nin Babadağ ilçesinin Hisar Köyündedir.

273- Türbesi, Denizli'nin Acıpayam ilçesine bağlı Darıveren kasabasındadır.

274- Türbesi Denizli'nin Tavas ilçesi Avdan Köyünde bulunmaktadır.

275- Yılmaz Öztuna, Büyük Türkiye Tarihi, I, 436.

276- Emir Karatekin Bey'in Türbesi Çankırı Kalesi içindedir. Ziyaret edilmektedir.

277- Bizans İmparatorunun kızı Anne Commena,III, 142.

278- Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi,s.300. Mezarı, Hasan Dağı eteklerindedir kaybolmak üzeredir.

279- Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi, s.299.

280- Evliyalar Ansiklopedisi, III, 235; Türk Dünyası Evliyaları, II, 294-295;Arslan Baba Maddesi.

281- Kabri belli değildir, tesbiti çalışması yapılmaktadır.

282- Elmalı Tefsiri, s.3292.

283- Kırgızistan'ın Oş şehrine yakın Bazar Kurgan bölgesinde Arslan Baba Türbesi vardı. 1964'te Kazak Komünist Partisi'nin emriyle yıktırılan bu türbenin yeri bugün de halk tarafından ziyaret edilmektedir.

284- Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellembuyurdu ki "Kim sabah kalkarken üç defa 'Eûzü billâhi's-Semî'ıl-Alîmi mine'ş-

Şeytânirracîm der ve Haşr Sûresi'nin sonundan üç âyet okursa, Allah o kimseye akşama kadar duâ ve istiğfar etmek üzere yetmiş bin melek vazifelendirir. O günde ölürse şehid olarak ölür. Kim geceye girerken okursa o da aynı dereceye ulaşır." Tirmizî, Müsned 5/26. Rivayetlerin çoğunda son üç ayetten bahsedilmekle beraber, sûrenin son dört âyeti diyen rivayetler de vardır.

284a-Derhust, Diyarbakır'ın Lice kasabasının köyüdür, bugünkü ismi Dibek'tir. Bu köyde, Seyyid Şeyh Hasan Zerraki, oğulları Seyyid Hüseyin Zerraki ve Nasırgazi Zerraki ile birlikte yanyana yatmaktadır. Kabirleri ziyaret edilmektedir. Diyarbakır'ın diğer yerleşim yerlerinde Irak'ta, neslinden gelenlerin kabirleri bulunmaktadır.

Zerraki Hazretlerinin oğulları Diyarbakır'ın Lice (Atak), Hazro (Tercil) ile Siirt/Baykana bağlı Derzinve Gırdıkan'da dört tane Beylik kurdular. Bunlar, iç işlerinde serbest dış işlerinde sırası ile Artuklu, Akkoyunlu ve Osmanlı'ya bağlı kalmak suretiyle yarı bağımsız olarak 900 yıl hüküm sürdüler. 1850 yılında bu beylikler kaldırıldı, merkezi idareye bağlandı. Zerraki Hazretlerinin soyundan gelenler, bugün, başta Diyarbakır olmak üzere, memleketimiz muhtelif yerlerinde yaşamaktadırlar.)

285- İbnü'n-Neccâr adlı bir müridi kabrini Merv'e nakletti. Mezarı bugün Türkmenistan sınırları içinde kalan Merv yakınlarındaki Bayramali denilen yerde olup Hâce Yûsuf adıyla bilinen bir ziyaretgâhtır.

286- Türbesi Nazilli Pınarbaşı Mahallesindedir.

287- Türbesi, Aydın'ın Sultanhisar ilçesinin Kabaca köyündedir.

288- Seyyid Mehmet Sinan hazretlerinin türbesi Afyonkarahisar Çay ilçesinde bulunmaktadır. Türbesinde sancağı, dört kulplu kazanı ve bir metrelik kepçesi vardır. Osmanlılar zamanında soyundan gelenlere çeşitli yerlerin geliri bağlanmıştır. Günümüzde, İsa Seyyid Ahmet Baba, Kazanlı Dede diye bilinmektedir.

289- Evliyalar Ansiklopedisi, IX, 158; SuriyeEvliyaları, 309-310.

290- Hazret-i Süleyman Câmii, bugün Diyarbakır'ın en önemli ziyaret yerlerindendir. Haziresinde 27 sahâbe-i kirâmın yattığı kabul edilmektedir.

291- Yılmız Öztuna, Türkiye Tarihi, Birinci cilt.

292- Ârif-i Rîvegerî Buhârâ'ya 30 km. uzaklıkta bulunan Rîvgir köyündedoğdu. İslâm âlimlerinin ve evliyanın büyüklerindendir. Silsile-i aliyye ismi verilen Hak yolu rehberlerinin onuncusudur. Çok yaşadı. 616 (m. 1219)'da Rîvgir'de vefât etti.

293- İslâm Ansiklopedisi,XXXVI, 337.

294- Edirne.

295- Arabi hazretleriyle ilgili bilgiler; [İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, IX, 153. Evliyalar Ansiklopedisi, IX, 157; Suriye Evliyaları, 307]'den alındı.

296- Muhyiddin Arabi hazretleri, Elfütühâtül Mekkiyye adlı eserinde, bu kitaptaki bilgilerin bu görüşme sırasında alındığını bildirmektedir. [Fütûhât-ı Mekkiyye, I, 47-51.]

297- Fütûhât-ı Mekkiyye,I, 187.

298- Abdurrahman Sultan'ın türbesi Afyon-Başmakçı'dadır. Türbenin yanındaki yolda bağ ve bahçelerine giden birçok kimse onu abdest alırken ve namaz kılarken gördüklerini söylemişlerdir. [Batı Anadolu ve Rumeli Evliyaları, I,12]

299- Sadreddin Konevî'nin babası olan Mecdüddin İshak, Endülüs'ten Malatya'ya göç etmiş bir ailenin çocuğudur. Doğum tarihi belli değildir. Endülüs'te doğmuş, 1221'de vefat etti. İbnü'l-Arabî ondan "Çocukluk arkadaşım" diye bahsetmektedir. Anadolu Selçuklu Devletinde elçilik ve şehzade hocalığı yapmıştır.

1205 yılında hacca giden Mecdüddin İshak orada buluştuğu dostları Evhadüddîn-i Kirmânî, Ahî Evran, Muhyiddin İbnü'l-Arabî, İbnü'l-Mufaddal ve İbnü'd-Dübeysî gibi birçok ilim ve fikir adamını Anadolu'ya davet etti. Bunların bir kısmı Anadolu'ya gelince Malatya'da ikamet etti, bu sayede Malatya büyük bir ilim merkezi haline geldi.(İslâm Ansiklopedisi, Mecdüddin İshak

Maddesi.)

300- Kirmani, Ahi Evran'ın hocasıdır.Mahmud-iHoyî de Ahi Evran hazretleridir.

301- Prof. Dr. Kemal Yavuz,Osmanlı'nın Doğuşunda Ahiler Makalesi,Türkiye Gazetesi, 29 Eylül 2019.

302- II. Murad zamanında Yazıcızâde Ali tarafından telif edilen Tevârîh-i Âl-i Selçûk'un ikinci bölümü Râhat-üs-sudûr'un tercümesinden ibarettir.

303- Râvendi, Râhat-üs-sudûr (trc. Ahmet Ateş), Ankara 1957-60,s. 17-18;Türk Cihan Hakimiyeti,Osman Turan,s. 268.

304-Abdullah bin Mübârek: Tebe'i tâbi'înin büyüklerindendir. Hadîs ve Hanefî fıkıh âlimi idi. Mücâhid ve zâhid bir zât olup, din düşmanları ile muhârebelerde bulundu. 118 (m. 736)'da Horasan'da doğdu, 181 (m. 797) senesinde Misis ve Tarsus civarında Bizans'a karşı savaştı. Gâzâ dönüşü, Bağdad yakınlarında Fırat nehri kenarındaki Hît denilen yerde vefât etti ve orada defnedildi. Babası Türk, annesi Harzemlidir.

305-Çoban Baba Baba diye bilinen Kutluca Baba ve Ümmühan Hatun türbeleri, bugün Seyyitgazi Kasabasında, Battal Gazi'nin türbesinin hemen yanında, külliyededir. Bu külliyede, türbeler, medrese, dergâh ve aşevi vardır. Osmanlılar zamanında defalarca tamir görmüştür. Akıncı Beylerinden Mihaloğlu Mehmed Bey ve Ahmet Bey kabirleri de buradadır, onlar da külliyeye ilaveler yapmıştır.

306-Alaşehir (Philadelphia), Manisa iline bağlı bir ilçedir.

307- Seyyid Bilal hazretlerinin türbesinininbulunduğu köyün adı, Kürtçe'de 'vergisiz' anlamına gelen Becirman idi.Ama Tükçeleştirildiğinde köyün ismi 'Vergili' olarak değiştirildi, orjinal isminin tam tersi bir anlam yüklendi. 24 Mayıs 2014'te Bakanlar Kurulu Kararıyla Becirman ismi geri verildi.

Her yıl Eylül ayında, Seyyid hazretlerini anmak için kutlama

yapılmaktadır. Zew Etkinlikleri, Seyyidliğin sosyal hayat içerisindeki etkinliğinin en önemli tezahürü, türbeleri etrafından oluşturulan, sosyal ve kültürel bir mahiyet alan etkinliklerdir. Senede bir defa belli bir yerde ve belli bir zamanda ölmüş seyyid için bir ziyafet merasimi tertib edilmektedir. En ünlü zew etkinliği Seyyid Bilal'in anısına Becirman köyünde yapılandır.

Normal zamanlarda affedilmeyen kimi davranışlar, zew etkinliklerinde kendisi için zew düzenlenen şahsın hatırına affedilmektedir.

Becirman, Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı bir köydür. Seyyid Bilal hazretleri sebebiyle Batman ilinin en önemli turizm merkezlerinden biridir. Torunlarına, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde büyük önem verilmiştir.

Günümüzde Gercüş, Dargeçit, Nusaybin, İdil, Kızıltepe, Midyat Cizre ve Silopi civarında önemli miktarda Becirman seyyidleri yaşamaktadır.

[Türkiye Gazetesi,Doğu Anadolu Evliyaları, I,63.]

308-el-Fütûhât, IV, 460.

309-Prof. Dr. Kemal Yavuz, Osmanlı'nın Doğuşunda Ahiler Makalesi,Türkiye Gazetesi,29 Eylül 2019.

310-Şihâbüddîn Sühreverdî maddesi: Evliyalar Ansiklopedisi, XI, 343.

311- İslâm Ansiklopedisi, Fütüvvet maddesi.

312- Deveci Sultan'ın kabri, Kastamonu'da, Deveciler Mahallesinde, Deveciler Câmii bahçesindeki türbesindedir.

313- Bayraklı Sultanın türbesi, Kastamonu Kalesinin batı ucundadır.

314- Kays-ul Hemedani Asgar hazretlerinin kabri, Kastamonu'da Hepkebirler Câmii bahçesinde bulunmaktadır.

315-Seyyid Bilal hazretlerinin türbesi, Sinop'un en güzel yerinde bütün güzelliğiyle ayaktadır ve ziyaret edilmektedir. Kendisiyle ilgili; [Evliyalar Ansiklopedisi, X, 314-319; Orta

Anadolu Evliyaları, II, 382-387]'de geniş bilgi vardır.

316- Türbe, Sinop'un en çok ziyaret edilen yeridir, Sinop en yüksek tepesinde yer almaktadır.

317- Açık ve müsait havalarda, Karadeniz'in tam ortasında bulunulduğu zaman, hem Kırım, hem de Sinop yarımadası görülür. Denizciler karayı kaybetmeden karşıdan karşıya Karadeniz'i geçebilirler. Denizde görülen uzaklık, 144 kilometredir. Kırım-Sinop arası ise 280 kilometredir.

318- Osmanlı padişahlarının çok büyük kısmı, hem iyi bir kemankeş hem de ok ve yay ustasıydı.

319- Kendi ifadesine ve Sipehsâlâr ile Eflâkî'ye göre "sultânü'l-ulemâ" ünvânı ona rüyada Hazret-i Peygamber tarafından verilmiştir. [İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, IX, 133; Evliyalar Ansiklopedisi, XI, 42-43; Orta Anadolu Evliyaları, II, 259-261.]

320- Belh şehri Afganistan, Merv Türkmenistan, Tus ve Nişabur İran sınırları içindedir.

321- Attâr hazretleri, 513 (m.1119) yılında Nişabur'da doğdu, 627 (m.1230) yılında Nişabur'da Cengiz askeri tarafından şehîd edildi. Şehîd edildiğinde 114 yaşında idi. Kabri Nişabur'da Şadbah kasabasına yakın olup, ziyâretgâhdır. Evliyânın önde gelenlerindendir. Mantık-ut-tayr kitabında, kuşların dilinden tasavvufu anlatmıştır. Mevlana'ya kitabını hediye etmiştir. [İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, VIII, 290; Evliyalar Ansiklopedisi, VI, 179; Türk Dünyası Evliyaları, II, 98.]

322-Antalya'ya bağlı Alanya ilçesi.

323-Türkiye Cumhuriyeti'nin Karaman şehri.

324-Mikail Bayram, Türkiye Selçukluları Üzerine Araştırmalar, 2003, s.22.

325- Tevârîh-i Âl-i Selçuk, s.320.

326- Cüveyni,1989, II, 147.

327- Harun Reşid Maddesi. [İslâm Tarihi Ansiklopedisi, V, 139.]

328- Âşıkpaşazâde, s. 92-93; Neşrî, I, 62.

329-Kuyulu Mescid, müteakip yıllarda eski yapısına uygun olmayan şekilde çeşitli tamiratlar geçirir. 1902 yılında İkinci Abdülhamid tarafından aynı temeller üzerine aslına uygun olarak tekrar inşa edildi. Dolayısıyla Osmanlı'nın ilk ve son eserinin ikisi bir arada olduğu nadide bir mekândır.Yunan işgalinde büyük tahribata uğrayan kuyu 2011'de yeniden onarıldı. Mescid, Söğüt'de ibadete açıktır. Kuyu, mescidin girişinde son cemaat yerindedir.

330-Yılmaz Öztuna Türkiye Tarihi, I. cilt.

331-Türk Cihan Hakimeyeti Mefkuresi, 263-264, Osman Turan.

332-İbni Asakir

Arka Kapak Yazısı

Korkut Ata'nın "Âhir zamanda hanlık gerü Kayıya dege, kimesne ellerinden almaya, âhir zaman olup kıyâmat kopınça. Bu didügi Osman neslidür" diye Oğuzname'de söylediği ve İbn-i Arabi hazretlerinin işaret eylediği gerçekleşecek miydi? Türkiye Son Kale, imtihan meydanı yeryüzünde mazlumların tek sığınağı, Hakkın sesi, sahih itikadın, gerçek İslâmiyet'in yaşandığı diyar, adaletin son temsilcisi olacak mıydı?

"Bütün bu suallerin cevabı tarihin tozlu sayfalarındadır" dedi. Her Cuma günü, sabah namazı sonrası Eyüp Sultan hazretlerinin türbesi önündeki ulu çınarın altında anlatmaya devam etti.